

Dějiny

arcidiecése pražské

od konce století XVII. do počátku století XIX.

Napsal

Dr. Antonín Podlaha.

Díl I.

Doba arcibiskupa Jana Josefa hraběte Breunera.

(1694—1710.)

Část první.

Podíl údů na rok 1917. — Číslo LX.

V PRAZE 1917.

Nákladem Dědictví sv. Prokopa. — Tiskem družstva Vlast.

Nihil obstat

Pragae, 16. Octobris 1915.

Dr. Josephus Tumpach,
censor.

Imprimatur.

Dr. Joannes Nep. Sedlák,
vicarius generalis.

Nr. 14.677.

Předmluva.

Blahé paměti zvěcnělý arcibiskup J. E. **František de Paula kardinál ze Schoenbornů** vybídl mne roku 1897, abych na základě pramenů chovaných v archivu arcibiskupském napsal zevrubné dějiny arcidioecese pražské od konce století XVII. do počátku století XIX. Doba ta velice jej zajímala; rád slychával podrobnosti z ní a dával sobě podávati častěji zprávy o obsahu důležitějších listin, jež jsem při předběžné práci v archivu nalézal.

Bohužel zanedlouho z vůle Boží povolán byl nezapomenutelný, vysoce vzdělaný arcipastýř do života lepšího. Práce, k níž dal podnět, a pro kterouž měl tolik porozumění, nepokračovala již tím rychlým tempem jako zpočátku, zvláště když pro jiné na mne vzkládané úkoly nemohl jsem se jí věnovati výhradně, jak by bývalo bylo žádoucí. Byloť mi zpracovati ohromný materiál listinný, dotud neprohlédnutý a neuspořádaný. A tak teprve po dvaceti letech vychází tato prvá část obsáhlé práce . . .

Jest mi především vzdáti nejuctivější dík Jeho Eminenci nej-důstojnějšímu pánu **Leonovi kardinálu ze Skrbenských**, jenž rovněž jako zvěcnělý Jeho předchůdce dovoloval mi užívati volně archivu arcibiskupského.

Milou povinností mou jest mi dále vysloviti vroucí díky vdp. **Frant. Tischerovi**, kn. arc. archiváři, jenž práce mé v archivu s příkladnou ochotou podporoval, jakož i milovanému mému kolegovi Dru **Jos. Tumpachovi** za to, že laskavě obstarával korekturu mé práce.

V Praze, 14. října 1916.

Dr. Antonín Podlaha.

I. Správa arcidioecese a statků arcibiskupských v době sedisvakance.

Dne 3. června r. 1694 zemřel v Duchcově arcibiskup Jan Bedřich hrabě z Valdštejna. Řízení osiřelé arcidioecese ujala se metropolitní kapitola.

Hned druhého dne, 4. června, oznámila duchovenstvu pražskému úmrtí arcipastýře vybízejíc je, aby za zesnulého konalo modlitby a sloužilo mše sv., jakož i by správcové kostelů po tři dny vždy celou hodinu obvyklým způsobem dali vyzváněti.¹⁾

¹⁾ „Nos praepositus, decanus, caeterique Sanctae metropolitanae Ecclesiae Pragensis ad s. Vitum praelati et canonici Sede archiepiscopali vacante, archiepiscopatus Pragensis administratores. Cum divinae placuerit Majestati Reverendissimum atque Celsissimum principem Dominum Joannem Fridericum archiepiscopum Pragensem, S. R. I. principem et comitem de Waldstein, S. Sedis Apostolicae legatum natum, inclyti Boemiae Regni primatem, nec non sacri militaris ordinis crucigerorum cum rubea stella supremum ac generalem magistrum etc., principem ac dominum nostrum clementissimum hesternae die, qui fuit dies 3. mensis Junii, humanis eximere et ad illam indubitanter beatificam et aeternam, pro qua tanquam strenuus miles generose semper decertavit, felicem vitam evocare, nostrum vero filiale exposcat debitum, ut, quod sic superviventi praestare debuissimus gratitudinis obsequium, id superveniente hac minime sperata amarae mortis falce in Domino requiescenti debite exhibeamus. Ideo confidimus, neminem huius Triurbis Pragensis dominorum abbatum. praepositorum, rectorum, priorum, guardianorum, aliorumque cuiuscunque ordinis superiorum fore, qui ad haec debita supramemorato pio principi ferenda suffragia nobiscum etiam ultro non concurrat, quod ut tanto solemnius et maior cum fructu fiat, requirimus praerecensitos omnes, parochis vero mandamus, ut in grati erga benemeritum in Domino emortuum archiepiscopum animi contestationem non tantum animam saepe repetiti Principis suffragiis ac sacrificiis divinis adjuvare, verum etiam per triduum consecutivum more solito una hora in ecclesiis suis campanas pulsari curare non graventur. Decretum Praegae, in cancellaria archiepiscopali, die 4. Junii 1694. W. B. a B. officialis. Franc. Ferd. Tschedik pro reverendissimo domino cancellario.“ Archiv. arcib. Eman. 215.

Téhož dne, uvádějíc veškerému duchovenstvu arcidiecese ve známost tutéž smutnou zprávu, metropolitní kapitola spolu ohlašuje, že ujala se správy arcidiecese ve věcech duchovních i časných.

Kapitolním vikářem zvolen byl Václav Bílek z Bilenberka; kanclérem byl Jan František Liepure, protonotář apoštolský, kanovník katedrálního kostela v Hradci Králové.¹⁾ Funkce biskupské vykonával za zplnomocnění kapitoly světící biskup Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi.²⁾

Metropolitní kapitola vzala do svých rukou také správu statkův arcibiskupských a zvolila k tomu ze svého středu kanovníka Adama Hynka Mladotu ze Solopisk, jemuž při pracích s tím spojených nápomocen byl kanovník Platz. A hned také dne 5. června 1694 rozslala kapitola příspisy svědčící těm vikářům, v jejichž okresech statky arcibiskupské se nalézaly. Oznámivši v nich nejprve úmrtí arcibiskupovo, píše: „I poněvadž dle vyměření práv duchovních a starobylého obyčeje v takové případnosti a za času vacující stolice arcibiskupské nám, nebolíto kapitole sv. Víta na Hradě Pražském, administraci celého arcibiskupství Pražského, jak in spiritualibus, tak také in temporalibus, consequenter správa všech panství arcibiskupských přináležejí, ku kterémužto také cíli jsme My z prostředku našeho vysoce důstojného, urozeného a vysoce učeného pana Adama Hynka Mladotu z Solopisk, král. kostela sv. Víta na Hradě Pražském, jako i král. kaple Věch Svatých a veyhradního kostela svatých Petra a Pavla na Vyšehradě kanovníka, nařídili, a na něho inspekci a správu všech arcibiskupských statkův vzložili. Pročež při Vás to prostředkem připsání tohoto nařizujeme, abyste, pojmuouce k sobě dvě v hospodářství zběhlé, duchovní neb světské osoby, dobře zachovalé, s nimi u přítomnosti správce ihned na statek N. sjeli, tu všecky a všelijaké mobilia, obilí, důchody i jiné věci k panství přináležející v pořádný inventář uvedouc jménem Naším spečetili, a na to, aby odtud nic odcizeno nebylo, nýbrž všecko, jak jest, v celosti zachováno bylo, bedlivý pozor a zřetel měli, a při tom hejtmanům a správcům téhož panství poručili, aby bu-

¹⁾ Liepure byl r. 1652 vychovatelem mladých hrabat z Valdštýna, synů hraběte Viktora hr. z Valdštýna, pána na Hrádku nad Sázavou.

²⁾ Tak zplnomocnila ho dne 13. července 1694, aby dle privilegií řádu cisterciáckého a semináře arcibiskupského udělil svěcení „extra tempora“ dvěma alumnům arcibiskupským a jednomu členu cister. kl. zbraslavského na kněze, dvěma pak jiným alumnům na podjáhny.

doucne v nastalých potřebách k nadpřipomenutému zřízenému panu praelátu se ucházeli, ním se řídili, a co od něho nařizeno a ustanoveno bude, tomu všemu dle povinnosti a přísahy své zadosti učiniti a při tom naddotčené panství jako kdy prve věrně a upřímně říditi a spravovati hleděli, jako i také, co tak koliv peněz v casse se vynachází, takové svrchupsanému panu plnomocníku vydati nepominuli. V čemž, že se tak zachováte, a Nám následovně všeho gruntovní správu učiníte, se důvěrujeme, zůstávajíc Vám otcovskou láskou každého času náchylni.¹⁾

Zároveň žádala kapitola úředníků desk zemských, aby jí vydali závěť zesnulého arcibiskupa k prohlášení, dovolávajíc se dávnověké zvyklosti, potvrzené v analogickém případě rozhodnutím císařským z r. 1691.²⁾

Když pak král. místodržící činili nárok na správu arcibiskupských statků v době sedisvakance, hájila kapitola svého práva. Místodržící nařídili totiž dne 7. června hejtmanům oněch krajů, v nichž statky arcibiskupské se nalézaly, aby nad řádnou správou jejich bděli. Hejtman kraje bechyňského Malovec přijel do Týna nad Vltavou a nařídil hejtmanu tamního panství a úředníkům jemu podřízeným, aby ve všem řídili se pokyny krajského úřadu a bez jeho vědomí aby ničeho nevydávali.³⁾ Kapitola dovolávala se na obhájenou svých nároků na administraci statkův arcib. předpisů církevního práva, starobylých stanov a u všech kapitol platné observance, jakož i privilegií císařem Ferdinandem II. r. 1626 potvrzených. Dále poukazovala k tomu, že když po smrti kardinála Harracha česká komora jala se prováděti inventuru pozůstalosti a účtování interkalárních příjmů, císař Leopold jí to k žádosti kapitoly reskriptem ze dne 17. března 1668 zakázal. Posléze kapitola dovolávala se toho, že i po úmrtí arcibiskupa Sobka z Bilenberka vedla administraci statkův arcibiskupských.⁴⁾

¹⁾ Koncept v archivu kapitolním XCVI, 24 b.

²⁾ „ . . . Nun aber vermög der von Ihrer kais. und königl. Majestät occasione eines verstorbenen Malteser-Ritters anno 1691 allergnädigst bestätigten landesüblichen Gewohnheit, die testamenta in demjenigen foro, wohin des testatoris Persohn gehörig, sine discrimine der hinterlassenen Gütter und Effecten, welchem foro nemlichen dieselbe unterwürfig sein mögen, künftighin je und allerzeiten ohne jedermänniglichen Hindernus, aus Ursachen, weilen das jus testandi personale ist, und die jurisdictiones nicht zu confundiren seynd, publiciret werden sollen.“

³⁾ Zpráva hejtmana Týnského ze dne 22. června 1694 v kap. archivu.

⁴⁾ Podání kapitoly k místodržícím ze dne 30. června 1694. Koncept v archivu kapitolním.

Ale místodržící odpověděli, že tentokráte jest situace jiná. Bylt zesnulý arcibiskup hájil na sněmě immunity církevní u příležitosti dávek sněmovním stanovených, a tím upadl v nemilost.¹⁾ Probošt, děkan a kanovník Pfaltz, tehdáž na sněmě přítomní, stáli ovšem při svém arcipastýři. A z toho dovozovali místodržící, že i oni stali se spoluvinníky „renitentního“ jednání a že tudíž spolu upadli v trest suspense „ab omnibus temporalibus“ za to reskriptem císařským diktovaný. Nad to prý děkan kapitolní, ač dvakráte od nejvyššího purkrabí byl vyzván, by účastnil se pozdějšího zasedání sněmovního, odpověděl, že bez arcibiskupa svého nemůže se dostaviti. Proto tedy že nevidí se místodržícím odchýliti se od vydaných v té příčině předpisův ani v příčině administrace statků arcibiskupských v době sedisvakance, leda, že by si kapitola vymohla nové rozhodnutí v té věci.²⁾

I obrátila se kapitola k papežskému nunciovi ve Vídni, žádajíc ho o intervenci u dvora. V přípise svém pravi, že onen reskript císařský byl vydán již před několika měsíci, aniž byl prováděn, ano že poslední dobou jednalo se o smírné urovnání všeho, i jest prý tudíž s podivem, že místodržící, ač k tomu zplnomocnění nejsou, reskript prováděti počínají a práva i immunity kapitoly těžce porušují, a to tím více, jelikož právo správy statkův arcibiskupských v době sedisvakance přísluší kapitole moci církevního práva, a nikoliv kapitulárům jako členům stavů zemských, a jestliže se při-

¹⁾ Srvn. „Editiones“ XI, str. 50 nn.

²⁾ „Da nemlich Sie Herren Thumb-Probst, Dechandt und Canonicus Pfaltz, nebst denen üblichen damals beym Landtag anwesenden Praelaten dem jüngst abgelebten Herrn Ertzbischofen, welcher ein gewisses von Ihrer Majestät gekhommenes allergnädigstes Rescript bei Versammlung dero treugehorsammsten Ständen nicht mitanzuhören aufgestanden und hinausgegangen, zweimahl gefolget also sich ebenfalls der von Ihro Maj. ihnen Renitenten zu Straf dictirten Suspension ab omnibus temporalibus theilhaftig gemacht, ja noch letztthin, als Ihr Excell. Herr Obrister Burggraf Ihme Herrn Thumb-Dechanten zwei unterschiedliche mahle zu Erscheinung in denen ex post facto gehaltenen Landtags-Session durch die landtäfliche Cammerlinge, wie sonst gebräuchlich, erinnern und berufen lassen, derselbe hierauf ausdrücklich geantwortet, sie könnten sich nicht von einander separiren auch keiner erschienen, folgar hiedurch eine klare contumaciam in hoc reatu erwiesen; und so beschaffenen Dingen nach die königl. Statthaltereie von Ihren in drei Kreise, wo die erzbischöfliche Güter legen, deren Administration halber, quoad temporalia ergangenem Verordnungen abzuweichen desto mehreres Bedecken trügen . . .“ Přípis ze dne 1. července r. 1694. Opis v kap. archivu.

slušníci kapitoly snad provinili jako stavové, nemá býti trestána kapitola jako korporace odnětím práva zákonitě jí náležejícího.¹⁾

Zatím duchovní stavové čeští, omluvivše jednání zástupců svých na sněmě, byli přijati 28. srpna 1694 císařem zase na milost.

I byla kapitole administrace statkův arcibiskupských ponechána. Vykonávala ji ještě i pak, když nový arcibiskup byl císařem jmenován. Arcibiskup Breuner sám odpovídá dne 9. února r. 1695 hraběti Janu Karlu z Valdštýna, jenž ho žádal o propuštění jisté poddané na statku louňovickém ze svazku poddanského, že správa arcibiskupských statků na ten čas jest v rukou kapitoly a on že nechce ani nemůže do toho se míchat, prvé než nastoupí ve skutečné držení statků těch.²⁾

Obdržev 26. března 1695 od kanovníka Pfaltze výkaz o důchodech ze statkův arcibiskupských.³⁾ vzdal za to listem ze dne 6. dubna díky a žádá, aby Pfaltz spolu s kanovníkem Mladotou hejtmánům a správčům na statcích arcibiskupských důtklivě uložili, by měli péči o zvýšení důchodů, jelikož bude na různé výdeje třeba mnoho peněz. Ke stesku Pfaltzovu na nepatrné důchody ze statkův kapitolních k úhradě veřejných dávek odpovídá arcibiskup: „Caeterum, quod ex pagis in septem districtibus dispersis ad venerabile Capitulum spectantibus provenientia regalia respectu modernarum impositionum minus quam exigua sint, facile credi potest; et hinc oporteret in hoc passu, ut membra capiti et caput membris sibi invicem, utpote in una eademque navi fluctuantes, com-

¹⁾ Přípis kapitoly k nunciovi ze dne 10. července r. 1694. Koncept v kapitol. archivu.

²⁾ „... Indem die Administration der Ertz. Bischöfl. Güter bis Dato bei einem löblichen Pragerischen Thumb-Capitul verbleibet, und ich vor dem mir eingeräumten possess gemelter Güter mich in etwas dergleichen nicht einmischen will noch mag...“ List arcib. v kap. archivu.

³⁾ Důchody ty byly poměrně skrovné; za 10 uplynulých měsíců sedisvakance bylo v pokladně pouze 1806 zl., a mimo to sdělil kanovník Pfaltz arcibiskupovi, že nastávají tři termíny, v nichž arcibiskup jest povinnen z vlastního platiti velké kontribuce, tak jako ostatní stavové zemští. Dle výkazu podaného po skončené administraci statkův arcibiskupských bylo od 3. června 1694 do posledního dne měsíce srpna 1695 příjmů celkem 21.641 zl. 54 kr. 2⁵/₈ d. (z panství Řečického 5281 zl. 21 kr. 5³/₄ d., z panství Týnského 5372 zl. 24 kr. 2 d., z panství Světeckého (Schwaz) 4776 zl. 47 kr. 2³/₄ d., z panství Rychnovského 2509 zl. 34 kr. 1¹/₈ d., z panství Rožmitálského 2329 zl. 39 kr. d., z panství Louňovického 1372 zl. 7 kr. 2 d.); vydání bylo 7928 zl. 39 kr. 2 d. (z toho na kontribucích zapláceno bylo 3094 zl. 51 kr. 5 d.); mimo to zvlášť vykázano jako příjem 2000 zl., z čehož na kontribucích zapláceno bylo 1782 zl. 56 kr. 1¹/₂ d.

patiantur; attamen, utut sit, praesentes gravissimae necessitates et salus reipublicae christianae, de qua hodieum periclitamur, ea suppeditanda praerequirunt. Sperare interea licet, quod post tam diuturnas bellorum tempestates desiderata pacis sequetur tranquillitas.“

Když pak v květnu r. 1695 jednalo se o to, aby nově jmenovaný arcibiskup ještě před konfirmací Stolicе papežské mohl ujmouti se statkův arcibiskupských, žádal vídeňský nuncius pražskou kapitolu o informaci.¹⁾ Kapitola odpověděla, že oběma dřívějším arcibiskupům, Martinu Ferdinandovi Sobkovi z Bílenberka i Janu Bedřichovi z Valdštýna, reskriptem císařským dovolena byla administrace „in temporalibus“ před potvrzením Apštolské stolice, a to Sobkovi sedm měsíců, Valdštýnovi tři měsíce před potvrzením papežským. Kapitola podotýká, že sice proti tomu remonstrovala, opírajíc se ustanovení sněmu tridentského a práva církevního, ale marně.²⁾

Tentokrátě však k tomu nedošlo; arcibiskup teprve když 24. srpna 1695 oznamoval kapitole, že byl od papeže potvrzen, sděloval zároveň, že ještě před inthronisací svou ujmouti se chce správy statkův arcibiskupských, a žádá, aby kapitola správu tu předala prokurátorovi jeho, velmistru řádu křižovnického s červenou hvězdou, Jiřímu Pospíchalovi.³⁾

¹⁾ List ze dne 14. kv. 1695 v archivu kapitolním.

²⁾ Koncept listu ze dne 28. května 1695 v kapitolním archivu.

³⁾ „Admodum Reverendi, Perillustres, Praenobiles et Eximii Domini Confratres amantissimi. Notificamus Fraternitatibus Vestris, quod Sanctissimus Dominus Noster Innocentius divina providentia papa huius nominis duodecimus Nos in archiepiscopum Pragensem confirmavit cum omnibus praerogativis huic conspicuae dignitati hactenus annexis et ab antecessoribus Nostris archiepiscopis Pragensibus legitime possessis, prout ex bullae pontificiae transsumpto authentico et instrumento iuramenti a Nobis praestiti Fraternitatibus Vestris exhibendo fusius patebit. Cum ergo intendamus, quantocius Nobis per alia urgentia negotia licuerit, ecclesiae Nostrae metropolitanae Pragensis realem et actualem possessionem more usitato accipere, prius autem, et ante ingressum nostrum Pragensem sit de Nostra convenientia bonorum archiepiscopaliū possessionem et administrationem in curam Nostram suscipere, ideo non gravabuntur dictorum bonorum possessionem et administrationem Reverendissimo domino Georgio Pospichal, Crucigerorum cum Rubea Stella supremo ac generali magistro, juxta procuratorium, ab ipso Fraternitatibus Vestris exhibendum, cum beneficio inventarii extradere. Conabimur in adventu Nostro Pragam pro administratis dictis bonis sede vacante omnem gratitudinem contestari, prout omnibus et singulis paternum affectum et summam benevolentiam pollicemur. Datum Olomucii die

2. Jmenování, potvrzení a nastolení nového arcibiskupa.

Císař Leopold I. jmenoval dne 17. prosince r. 1694 arcibiskupem pražským Jana Josefa hraběte Breunera.

Jmenování to předložil císař papeži k potvrzení listem tohoto znění: „Beatissime Pater. Postquam Divinae voluntati ita placuit ut (tit.) Joannes Fridericus, archiepiscopus Pragensis, ex hac mortalitate die 3. mensis Junii anni decurrentis ad aeterna vocaretur: ne in longum dictus archiepiscopatus Pragensis digno praesule, regnum vero Nostrum haereditarium Bohemiae vigilanti pastore destitueretur, muneris votorumque Nostrorum esse duximus, eidem de surrogando alio successore providere. Circumspectis itaque pluribus singulisque, qui Nobis tam de integritate vitae, quam conspiciuitate generis et doctrinae aliisque eximiis dotibus de meliori commendati atque de orthodoxa Ecclesia non minus, quam Nobis domoque Nostra Augustissima laudabili majorum suorum exemplo quam optime meriti sunt, (tit.) Joannem Josephum comitem Breuner

24. Aug. a. 1695. Fraternitatum Vestrarum addictissimus Jo. Josephus archiepiscopus Pragensis.* — Kapitola vydala pak pro dosavadního administrátora statkův arcibiskupských, kanovníka Mladotu, toto plnomocenství: „Jakož jest Jeho Císařská a Královská Milost Jeho Vysoce osvícenou Kniž. Milost Pana Pana Jana Jozefa, z Boží a Svaté Apoštolské Stolice Milosti arcibiskupa Pražského, Svaté Římské Říše Kniže a Hrabě z Breuneru, legatum natum a království českého primasa (titul) za arcibiskupa Pražského denomirovati, následovně také Svatost Papežská téhož k takovému důstojenství milostivě potvrditi, a vedle toho nyní dotčená Jeho Vysoce Osvícená Kniž. Milost nám to, abychme jemu panství k arcibiskupství jeho přináležející, jichžto my až posavad administraci sobě svěřenou máme, postoupili, milostivě intimirovati jest ráčila, pročež my, Jan Hynek Dlouhoveský z Dlouhé Vsi, probošt, Václav Bílek z Bilenbergku, děkan, a celá kapitola král. kostela sv. Víta na Hradě Pražském, jakožto sede vacante archiepiscopali administratores, z prostředku našeho vysoce důstojného, urozeného a vysoce učeného pana Adama Hynka Mladotu z Solopisk, král. kostela sv. Víta na Hradě Pražském, jako i král. kaple Všech Svatých a vejhradního kostela svatých Petra a Pavla na Vyšehradě kanovníka, jemužto od nás panství arcibiskupských administrací svěřena byla, k tomu splnomocňujeme, aby on naddotčené arcibiskupské panství, spolu se vším tím, což k nim přináleží, vysoce důstojnému, urozenému a vysoce učenému panu Jiřímu Pospíchalovi, řádu křižovn. s červenou hvězdou v Čechách, v Moravě, Slizsku a po Polsku generali Magistro jakožto od Jeho Vysoce Kniž. Milosti (titul) k tomu splnomocněnému, odstoupiti a odvésti mohl a moc měl. Na potvrzení toho toto naše plnomocenství vlastní rukou pana děkana podepsati a k němu pečef naši kapitolní přitisknouti jsme dali. Actum na Hradě Pražském dne . . . [datum v orig. chybí] Septembris A. 1695.*

omnibus aliis praeferendum clavoque dictae archidioecesis condigne praeficiendum existimavimus. Quem proinde de iure, quod Nobis qua regi Bohemiae competit, in archiepiscopum Pragensem Sanctitati Vestrae praesentantes, Eandem filiali observantia et reverenti affectu requirimus, ut hanc Nostram nominationem assensu Suo Pontificio non solum paterne collaudare et confirmare, verum etiam gratiis, privilegiis et immunitatibus, quae dignitati huic archiepiscopali de jure et consuetudine competunt aut congruunt, condecorare dignetur. Sanctitatem Vestram Deo et Ecclesiae Suae diutissime salvam et incolumem vivere ex animo filiali cordetenus exoptantes et comprecantes. Viennae die 23. Decembris anno 1694 “

Téhož dne sdělil císař Breunerovi, že jmenoval a presentoval jej papeži na arcibiskupství pražské vzhledem k platným službám, jež on a předkové jeho prokázali panujícímu domu, zvláště však vzhledem k jeho zbožnému životu a vůbec známým výborným vlastnostem („insonderlich aber dero führenden gottesfürchtigen geistlichen Wandels undt bekandten fürtrefflichen Qualitäten“); a vyslovuje naději, že co nejvíce přičiní se o čest Boží, o rozkvět a upevnění svatého katolického náboženství, jakož i že spolu s duchovenstvem bude ochotně hotov sloužiti císaři a vlasti. („Als haben wir solches Dero Andacht hiemit zu wissen machen wollen, in gnädigster Zuversicht, dieselbe werden diese Unsere gegen Ihr bezeugende Kaiser- und Königliche Zuneigung gehorsamist dancknehmig erkennen, zuvorderist die Ehre Gottes, dann das Aufnehmen undt Stabilirung der heiligen catholischen Religion Ihro höchst angelegen halten, wie auch nebst der zugehöriger Clerisey Unseren undt des Vaterlandes Dienst undt Frommen befördern helfen, undt Uns hierdurch zu anderwertigen Gnadensbezeugungen je weiter je mehr Ursach geben.“¹⁾)

A jiným připsal téhož dne datovaným oznámil císař jmenování nového arcibiskupa král. místodržícím s nařízením, aby to oznámili metrop. kapitole.²⁾

Současně pověřil císař kardinála Gořsa, aby staral se v Římě o dosažení konfirmace, a sekretáři při vyslanectví v Římě Chassignetovi nařídil, by ve shodě s řečeným kardinálem záležitost tu urgoval.

Nově jmenovaný arcipastýř pocházel z rodu původu holland-

¹⁾ Orig. v arcib. archivu.

²⁾ Soudobý opis v archivu arcib.

Jan Josef hrabě Breuner, arcibiskup Pražský.
(Dle podobizny v sakristii velechrámu sv. Víta v Praze.)

Allegorické postavy se znakem arcibiskupa Breunera.
(Dle rytiny Baltasara Westerhouta).

ského, od konce XIV. stol. usedlého ve Štýrsku a později i v Horních Rakousích.¹⁾ Narodil se r. 1641 dne 20. července ve Vídni z rodičů Arnošta Ferdinanda a Polixeny roz. hraběnky ze Stahrenberku. Odhodlav se k stavu duchovnímu obdržel první tonsuru r. 1650 a čtvero nižších svěcení od biskupa vídeňského. Již jako jinoch 17letý jmenován od olomouckého biskupa arciknížete Leopolda r. 1658 rektorem u sv. Anny („perpetuus ad s. Annam rector“). Roku následujícího 19. května 1659 jmenován byl titulárním kanovníkem olomouckým a dne 3. června byl installován.

Od svátku Všech svatých 1659 až do 20. května r. 1665 dlel v Římě na studiích v německo-uherské kolleji; prvá tři léta studoval filosofii, 2 $\frac{1}{2}$ leta theologii spekulativní. Na „Sapientii“ v Římě došel doktorátu filosofie.²⁾ V Římě obdržel z rukou Msgr. Caraffy r. 1662 svěcení na podjáhenství a r. 1663 svěcení na jáhenství.

R. 1666 dne 27. července stal se sídelním kanovníkem olomouckým, a byl installován 11. listopadu. Po dvou letech stal se r. 1668 dne 11. listopadu praelátem-scholastikem katedrály olomoucké. A hned následujícího roku 1669 zvolil jej sobě zmíněný biskup olomoucký za suffragana. V hodnosti té byl apoštolskou stolicí r. 1670 potvrzen, načež konsekrován byl r. 1671 na biskupa nikopolského.³⁾

¹⁾ Členové rodu toho vynikli ve službách císařů Maximiliana II., Rudolfa II., Ferdinanda II., Ferdinanda III. a Leopolda I. Tak Siegfrid Breuner byl místo-praesidentem v Dolních Rakousích, Jakub B. nejvyšším hofmistrem a praesidentem dvorní říšské rady, Fridrich B. byl dvakrát vyslancem u ottomanské porty, Filip B. a Maximilian B. byli praesidenty dvorní komory, Siegfrid Kristof B. (1538—1594), rytíř zlatého rouna, dosáhl úřadu dědičného komoří v Dolních Rakousích, Jan Fridrich Breuner, kanovník olomoucký, byl v době povstání r. 1618 od vzbouřivších se stavův uvržen do tuhého vězení, v němž držán byl po několik měsíců, později stal se děkanem kapitoly olomoucké a administrátorem biskupství vratislavského; Filip Fridrich Breuner byl zprvu kanovníkem, později děkanem kapitoly olomoucké, potom biskupem vídeňským v letech 1639 až 1669; Siegfrid Leonard Breuner byl tajným radou; řada členů rodu Breunerovského vynikla ve službách vojenských: Jan Breuner, generál v době Ferdinanda II., gubernátor Jaurinský, Jan Filip, vojenský rada, gen. zbrojmistr, zemřevší v Praze 1632, Ferd. Arnošt, nejvyšší strážmistr a j.

²⁾ Doktorátu theologie a práva však nedosáhl, takže v bulle, již jmenován byl biskupem nikopolským, byl dispensován slovy: „Et licet theologiae diu operam dederis, nihilominus gradum doctoratus non susceperis, de speciali gratia indulgemus...“

³⁾ Jan Ign. Dlouhoveský z Dlouhé Vsi v řeči pronesené při inthronisaci („Tria verba...“) vypočítává úkony Breunerovy jakožto světicího biskupa olomouckého takto: „... per subsequos viginti quatuor annos characterem con-

Roku 1672 jmenován byl generálním vikářem diecese olomoucké, roku 1689 dne 7. listopadu zvolen byl všemi hlasy za prvního praeláta a děkana olomoucké kapitoly.

Když r. 1694 jmenován byl arcibiskupem pražským, dosáhl Breuner již 53. roku svého věku.

Delší dobu trvalo, nežli nový arcibiskup dosáhl potvrzení stolice Apoštolské.

Dne 10. února 1695 císař psal kardinálovi-protektorovi německé říše („protector Germaniae“) de Medici žádaje, aby potvrzení jmenovaného arcibiskupa bylo urychleno, jelikož stav diecese toho vyžaduje. Pripomíná, že důchody mensy arcibiskupa pražského jsou i v dobách pokoje a hojnosti velice skrovné, tím méně pak že stačí za nynějších dob válečných a všeobecné drahoty. I žádá kardinála, aby zasadil se o to, by nově jmenovanému arcibiskupovi prominuty byly nejen obvyklé annáty,¹⁾ nýbrž i taxi.²⁾

O to ucházel se také sám arcibiskup v Římě, žádaje nadto, aby podržovati mohl kanonikát olomoucký až do smrti.

Zatím vykonán byl ve Vídni s nově jmenovaným arcibiskupem, kterýž se tam byl dne 28. ledna odebral, informační process,³⁾ jehož akta zaslána byla 23. března do Říma.

V Římě svěřil arcibiskup péči o svoje potvrzení, jakož i o prominutí annát a dovolení, podržeti kanonikát, svému tamnímu agentovi opatu Josefu Casavecchiovi. Mimo to psal 6. dubna proboštovi theatinů Janu Marii Hložkovi, tehdáž v Římě dlícímu, aby tam na vlivných místech poukázal k nedostatečným prostředkům arcibi-

firmationis impressisti personis nonagesies bis millenis, sexcentis sexaginta novem; characterem ordinis quinquies millenis, septingentis et uni; ecclesias consecrasti 27, sacella 2; sex infulasti ecclesiarum ordinumque antistites; unum solemni ritu degradasti sacerdotem.“

¹⁾ Arcibiskup Jan Bedřich z Valdštýna zaplatil 18.000 zl. dávky té.

²⁾ Souč. opis v archivu arcib.

³⁾ Svědky byli probošt a děkan metrop. kapitoly vídeňské; jelikož pak nebylo ve Vídni poměrů znalých svědků, kteří by podati mohli předepsanou při tom zprávu o stavu diecese, rozhodl se vídeňský nuncius delegovati svědciho biskupa pražského Dlouhoveského, aby vyslechl o té věci kapitol. vikáře Bílka a kancléře Liepura, výpovědi jejich pak aby zaslal do Vídne písemně. Arcibiskup žádal, aby za svědky vzati byli Bílek a velmistr řádu křížovnického Jiří Pospíchal; tohoto posledního přál si míti proto, že již za kardinála Harracha dlouhá léta statky arcibiskupské administroval a tudíž podati může dokonalou zprávu o důchodech mensy arcibiskupské, jakož i o neuvěřitelně velikých kontribucích jmiž jest zatížena.

skupství pražského za příčinou prominutí annát, spolu táže se, zda již měl příležitost míti audienci u papeže v té věci: mimo to žádá, aby vyzvěděl, jaké jsou výlohy při dosažení pallia.

Různými těmito vyjednáváním stalo se, že arcibiskupovi dostalo se papežského potvrzení teprve 4. července r. 1695, tedy osm měsíců po jmenování císařském.

Bulla potvrzovací zní takto: „Innocentius episcopus servus servorum Dei Venerabili fratri Joanni Josepho de Breuner nuper episcopo Nicopolitano, ad archiepiscopum Pragensem electo, salutem et apostolicam benedictionem. Romani Pontificis, quem Pastor ille coelestis et Episcopus animarum potestatis plenitudine sibi tradita ecclesiis praetulit universis, sollicitudo requirit, ut circa ecclesiarum statum sic vigilanter excogitet sicque prospiciat diligenter, quodque eius providentiam circumspectam interdum per simplicis provisionis, quandoque vero per ministerium translationis accomode, prout personarum, locorum et temporum qualitas exigit et ecclesiarum ipsarum utilitas persuadet, ecclesiis singulis pastor accedat idoneus et rector providus deputetur, qui populum suae curae creditum salubriter dirigat et bona ecclesiae sibi commissae non solum gubernet, sed etiam omnimodis efferat incrementis. sane ecclesiae Pragensi, ad quam, dum pro tempore vacat, nominatio personae idoneae Romano Pontifici pro tempore existenti facienda ad charissimum in Christo filium nostrum Leopoldum, Romanorum regem et imperatorem electum ratione Regni Bohemiae, cuius ipse Leopoldus etiam rex existit, ex privilegio apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, spectare dignoscitur, et cui bonae memoriae Joannes Fridericus de Waldstein, ultimus illius archiepiscopus, dum viveret, possidebat, per obitum dicti Joannis Friderici archiepiscopi, qui extra Romanam Curiam debitum naturae persolvit, pastoris solatio destituta, Nos vacatione huiusmodi fide dignis relationibus intellecta ad provisionem eiusdem ecclesiae celerem et felicem, ne illa longe vacationis exponatur incommodis, paternis et sollicitis studiis intendentes, post deliberationem, quam de praeficiendo eidem ecclesiae personam utilem ac etiam fructuosam cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus habuimus diligentem, demum ad Te, episcopum nuper Nicopolitanum, consideratis grandium virtutum meritis, quibus personam Tuam illarum largitor Altissimus multipliciter insignivit, et quod Tu, qui ecclesiae Nicopolitanae, quae in partibus infidelium consistit, lau-

dabiliter praeuisti, praefatam ecclesiam Pragensem scies, voles et poteris auctore Domino salubriter regere et feliciter gubernare, direximus oculos nostrae mentis. Intendentes igitur tam eidem ecclesiae Praegenae quam eius gregi Dominico salubriter providere, Te, qui munus consecrationis suscepisti et pontificalia exercuisti ac fidem catholicam iuxta articulos iam pridem a Sede Apostolica propositos expresse professus fuisti, et quem praefatus Leopoldus rex Nobis ad hoc per suas litteras nominavit, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque delictis, sententiis, censuris et poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censes, Te a vinculo, quo dictae ecclesiae Nicopolitanae, cui tunc praeeras, tenebaris de eorundem fratrum consilio et Apostolicae potestatis plenitudine absolventes ad praefatam ecclesiam Pragensem de simili consilio Apostolica auctoritate transferimus, Teque eidem ecclesiae Pragensi in archiepiscopum praeficimus et pastorem, curam, regimen et administrationem ipsius ecclesiae Praegen. Tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie commitendo, liberamque Tibi ad eandem ecclesiam Praegen. transeundi licentiam tribuendo, in illo, qui dat gratias et largitur praemia confidentes, quod dextera Domini Tibi assistente propitia ecclesia Praegen. sub Tuo felici gubernio regetur utiliter et prospere dirigetur ac grata in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Quocirca Fraternitati Tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus ad eandem ecclesiam Praegen. cum gratia nostrae benedictionis accedens ipsius ecclesiae Praegen. curam et administrationem praefatas sic exercere studeas sollicite, fideliter et prudenter, quod exinde sperati fructus proveniant et Tuae bonae famae odor ex tuis laudabilibus actibus latius diffundatur ipsaque ecclesia Praegen. gubernatori provide ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, Tuque praeter aeternae retributionis praemium Nostram et dictae Sedis benedictionem et gratiam exinde uberius consequi merearis. Necnon venerabilibus fratribus nostris universis suffraganeis et dilectis filiis Capitulo et vassallis dictae ecclesiae Praegen. ac clero, populo civitatis et dioecesis Praegen. similiter per Apostolica scripta mandamus, et suffraganei velut tanquam membra capiti obsequentes, ac Capitulum tanquam Patri ac Pastori animarum suarum humiliter intendentes exhibeant

Tibi oboedientiam et reverentiam debitas et devotas, ita ut mutua inter Te et ipsos suffraganeos gratia gratos sortiatur effectus et Nos eorum devotionem possimus propterea in Domino merito commendare. Ac clerus Te pro nostra et dictae Sedis reverentia benigne recipientes atque honorifice pertractantes Tua salubria monita et mandata suscipiant humiliter et efficaciter adimplere procurent, populus vero Te tanquam Patrem et Pastorem animarum suarum devote suscipientes et debita honorificentia prosequentes tuis monitis et mandatis salubribus humiliter intendant, itaque Tu in eis devotionis filios, et ipsi in Te per consequens Patrem benevolum invenisse gaudeatis. Vassalli autem praefati Te debito honore prosequentes Tibi fidelitatem solitam ac consueta servitia ac iura Tibi ab eis debita integre exhibere studeant, alioquin sententiam sive poenam, quam rite tuleris seu statueris in rebelles, ratam habebimus et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Rogamus quoque et hortamur attente eundem Leopoldum regem illustrem in imperatorem electum, quatenus Te praefatamque ecclesiam Pragen. habens pro Nostra et dictae Sedis reverentia propensius commendatos, in conservandis et ampliandis juribus nostris sic vos benigni favoris auxilio prosequatur, quod tu eius fultus praesidio in commissio Tibi curae pastoralis officio possis Deo propitio prosperari, ac eidem Leopoldo regi a Deo perennis vitae praemium et a Nobis condigna proveniat actio gratiarum. Praeterea, ut statum Tuum iuxta pontificalis dignitatis exigentiam decentius tenere valeas, motu proprio, non ad Tuam vel alterius pro te Nobis super haec oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia meraque deliberatione nostris, quod decanatum ac canonicatum et praebendam ecclesiae Olomucensis, quos, ut accepimus, obtines, ac quorum cuiuslibet fructus, redditus et proventus viginti quatuor ducatorum auri de Camera secundum communem existimationem valorem annum, ut etiam accepimus, non excedunt; decanatum quidem donec possessionem ipsius ecclesiae Pragen. adeptus fueris, canonicatum vero et praebendam praefatos etiam postquam in vim translationis et praefectionis praefatarum pacificam possessionem seu quasi regiminis et administrationis eiusdem ecclesiae Pragen. et illius mensae archiepiscopalis honorum seu maioris partis eorum assecutus fueris, ut prius quoad vixeris etiam una cum dicta ecclesia Pragen., quamdiu ei praefueris, retinere libere et licite possis ac valeas, quibusvis

Apostolicis, etiam in synodalibus, provincialibus universalibus generalibusque conciliis editis et edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Pragen. et Olomuc. ecclesiarum praefatarum etiam iuramento, confirmatione Apostolica et quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, apostolica auctoritate praefata earundem tenore praesentium de speciali dono gratiae dispensamus. Decernentes propterea decanatum ac canonicatum et praebendam huiusmodi vacare, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari; volumus autem, quod praefata ecclesia Olomucensis debitis propterea non fraudetur obsequiis, sed decanatus ac canonicatus et praebendae huiusmodi congrue supportentur onera consueta, quodque tu, antequam regimini et administrationi dictae ecclesiae Pragen. Te in aliquo immisceas, in manibus venerabilium fratrum Olomucen. et Litomericen. episcoporum seu alterius eorundem fidelitatis debitae solitum praestes iuramentum iuxta Bullam, quam sub Bulla nostra mittimus introclusam, et sic a Te praestiti iuramenti huiusmodi formam de verbo ad verbum per Tuas patentes litteras Tuo sigillo munitas per proprium nuntium quantocius destinare procures, volumus insuper, quod Tu praefatae ecclesiae Pragensi reparationi pro viribus incumbas, necnon theologalem ac poenitentialem praebendas ad praescriptum sacri Concilii Tridentini instituas, montemque pietatis erigi cures, conscientiam Tuam super his onerantes. Datum Romae apud Sanctam Mariam maiorem Anno incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto, quarto Nonas Iulii, pontificatus Nostri anno quarto.*

Narízenou přísahu složil Breuner 22. srpna v ruce olomouckého biskupa knížete Karla z Lichtensteinu v jeho residenci kroměřížské. Zněla dle formule z Říma predepsané takto: „Ego Ioannes Iosephus de Breuner nuper episcopus Nicopolitanus in archiepiscopum Pragensem electus ab hac hora in antea fidelis et oboediens ero beato Petro, sanctaeque Romanae Ecclesiae ac Domino nostro Domino Innocentio Papae XII. suisque successoribus canonicis intransibilibus, non ero in consilio, aut consensu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu rapiantur mala captione, aut in eos violenter manus ingerantur, vel iniuriae aliquae conferantur, quovis quaesito colore; consilium vero, quod mihi credituri sunt,

per se, aut nuncios, seu literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam, papatum Romanum et regalia sancti Petri adiutor eis ero ad retinendum et defendendum contra omnem hominem. Legatum Apostolicae Sedis ineundo et redeundo honorifice tractabo, et in suis necessitatibus adjuvabo, jura, honores, privilegia et auctoritatem Romanae Ecclesiae, Domini nostri Papae et successorum praefatorum conservare, defendere, augere et promovere curabo, nec ero in consilio, facto, vel tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eandem Ecclesiam aliqua sinistra vel praejudicialia personae, juris, honoris, status et potestatis eorum machinentur, et si talia a quibuscunque procurari novero, vel tractari, impediam hoc pro posse, et quanto citius potero, commode significabo eidem Domino nostro, vel alteri, per quem ad Ipsius notitiam poterit pervenire. Regulas sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, sententias, dispositiones, reservationes, provisiones et mandata Apostolica totis viribus observabo et faciam ab aliis observari, haereticos, schismaticos et rebelles Domino nostro et successoribus praefatis pro posse persequar et impugnabo, vocatus ad synodum veniam, nisi praepeditus fuero canonica praepeditione; Apostolorum limina singulis quinquenniis personaliter ac per me ipsum visitabo, et Domino nostro et successoribus praefatis rationem reddam de toto meo pastoralis officio, ac de rebus omnibus ad meae Ecclesiae statum ac cleri et populi disciplinam, animarumque denique, quae meae fidei traditae sunt, salutem quovis modo pertinentibus, et vicissim mandata Apostolica praefata humiliter recipiam et quam diligentissime exequar; quod si legitimo impedimento detentus fuero, praefata omnia adimplebo per certum nuncium ad hoc speciale mandatum habentem, de gremio Capituli mei, aut alium in dignitate ecclesiastica constitutum, seu alias personatum habentem, aut his mihi deficientibus, per dioecesanum sacerdotem, et clero deficiente omnino per aliquem alium presbyterum saecularem vel regularem spectatae probitatis et religionis, de supradictis omnibus plene instructum; de huiusmodi autem impedimento docebo per legitimas probationes ad Sacram Romanam Ecclesiam Cardinalem proponentem in congregatione Sac. Concilii Tridentini per supradictum nuncium transmittendas; possessiones vero ad mensam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, nec de novo infeudabo, vel aliquomodo alienabo, etiam cum consensu Capituli Ecclesiae meae, inconsulto Romano Pontifice, et consti-

tutionem super prohibitione investiturarum bonorum jurisdictionalium de anno Domini millesimo sexcentesimo vigesimoquinto editam servabo, et si ad aliquam alienationem devenero, poenas, in quamdam super hoc edita constitutione contentas, eo ipso incurrere volo. Sic me Deus adjuvet et haec sancta Dei-Evangelia.“

Již 14. července 1695 povoleny byly v Římě novému arcibiskupovi tyto fakulty na pět let platné:

I. Absolvendi quascumque utriusque sexus personas ad ipsum recurrentes, dummodo non sint ex partibus, in quibus Sacrae Inquisitionis officium exerceatur, tum laicos quam clericos saeculares, et cuiusvis Ordinis regulares, haereticos, schismaticos, et a fide catholica aberrantes et apostatas, etiam relapsos, non tamen iudicialiter abiuratos, ab excommunicationis, suspensionis et interdicti. aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, quas propter schismata et errores et apostasiam huiusmodi incurrerint, dummodo corde sincero et fide non ficta haereses, schisma et errores suos huiusmodi coram notario et testibus publico vel privatim, prout casus exigerit et ei videbitur, detestati fuerint, et in gremium Sanctae Matris Ecclesiae recipi et admitti humiliter postulaverint, ac praestito per eos iuramento promiserint, in posterum ab haeresibus, schismate et erroribus aliisque similibus excessibus poenitus abstinere, in forma Ecclesiae consueta, iniuncta inde eis, et eorum cuilibet, pro modo culpa poenitentia salutaris et aliis injungendis, prout eorum saluti expediri cognoverit, in utroque foro, et in gremium Ecclesiae eiusdem recipiendi et reconciliandi.

II. Absolvendi quoscunque a quibusvis excessibus et delictis, quantumcunque gravibus et enormibus, etiam Sedi Apostolicae reservatis, etiam in Bulla Caenae Domini contentis, aliisque ecclesiasticis censuris propterea incursis, si id humiliter ab eo petierint, iniunctis poenitentiis salutaribus atque aliis iniungendis in foro conscientiae.

III. Commutandi vota simplicia quaecunque, etiam ultramarina (castitatis et religionis dumtaxat exceptis) in alia pia opera.

IV. Dispensandi cum quibuscumque clericis et aliis personis ecclesiasticis suis dioecesanis super quacumque irregularitate per eos quavis occasione, non tamen homicidii voluntarii vel bigamiae contracta, etiamsi ipsi censuris ecclesiasticis sic ligati missas et alia Divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebraverint, aut alias divinis se immiscuerint, ita ut nondum promoti

omnes, etiam sacros et presbyteratus ordines suscipere, et tam ipsi, quam alii in susceptis ordinibus huiusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, et quaecumque beneficia ecclesiastica qualitercumque qualificata, quae tamen plura non sint, quam quae a Concilio Tridentino permittuntur, recipere, illaque et per eos obtenta retinere libere et licite valeant, et ab eis omnem inhabilitatis et infamiae maculam sive notam contra ipsos quomodolibet insurgentem penitus abolendi et in pristinum restituendi.

V. Communicandi in foro conscientiae supradictas facultates sacerdotibus idoneis, sive saecularibus sive regularibus, certo numero determinandis iuxta numerum praecipuorum oppidorum dioecesis Pragensis.

VI. Concedendi licentiam quibusvis in sacra Theologia magistris, seu in utroque Jure, vel altero Jurium doctoribus, licentiat, vel alias graduatis, caeterisque personis moribus, doctrina vel religione probatis, quae ei videbuntur, ut quoscumque libros haereticos et suspectos, et quoscumque prohibitos, absque conscientiae scrupulo, aut irregularitatis, seu infamiae nota habere, retinere, legere, examinare et contra illos scribere licite possint, praeter opera Caroli Molinei, et Nicolai Machiavelli, ac libros astrologiae iudiciariae principaliter vel incidenter, vel alias quovis modo de ea tractantes, ita tamen, ut libri ex sua dioecesi non efferantur.

VII. Promovendi quoscumque dioecesanos suos idoneos et in aetate legitime constiutos ac alias a sacris Canonibus et Concilio Tridentino requisita habentes, et sacerdotali militiae adscribi volentes ad sufficientem patrimonii vel beneficiorum titulum, cum Ecclesiarum necessitas exegerit, servata forma Canonum et Concilii praedictorum ad quatuor Minores, quatenus illos nondum susceperint, quatuor feriatis vel non feriatis, seu unica vice, et deinde ad sacros Subdiaconatus, Diaconatus et Presbyteratus Ordines tribus Dominicis, vel aliis feriatis diebus continuis, vel interpollatis, etiam extra tempora ad id a Jure statuta, ac Interstitiis a Sacro Concilio praedicto designatis minime servatis, annique curriculo non expectato, etiamsi in unoquoque ex susceptis sacris Ordinibus, antequam ad alium promoveantur, se non exercuerint, per ipsum Archiepiscopum.

VIII. Dispensandi cum patientibus defectum natalium, ut promoveri possint ad omnes, etiam sacros Ordines, usque ad Sacerdotium inclusive, consideratis prius circumstantiis universis, quae

circa idoneitatem personarum fuerint attendendae, si paternae incontinentiae imitatores non sint, sed bonae conversationis et vitae, aliarumque virtutum merita suffragentur ad huiusmodi dispensationis gratiam obtinendam, et quaecumque beneficia ecclesiastica et praebendae papales in collegiatis ecclesiis, nec illa sint in Ecclesiis, in quibus patres dispensandi ministraverint, aut ipsi dispensandi praetextu dispensationis huiusmodi plura ex praedictis beneficiis retinere queant.

IX. Dispensandi gratis cum catholicis pauperibus in tertio et quarto a communi stipite simplicis et mixtae consanguinitatis, vel affinitatis cum causa et sine causa, prout ei videbitur, ac pariter cum catholicis pauperibus gratis, qui impedimentis huiusmodi non obstantibus, matrimonium tam scienter, quam ignoranter contraxerint, ipsosque ab incestus reatu, excommunicatione, aliisque censuris ecclesiasticis in forma Ecclesiae consueta et pro modo culpae poenitentia saluari et aliis, quae de iure fuerint iniungendae, absolvendi, ut etiam matrimonium inter se de novo contrahere, et ut praefertur solemnizare, ac pariter in eo remanere libere et lite valeant, prolemque ex inde susceptam legitimam decernendie cum clausula dummodo mulier rapta non fuerit, vel si rapta fuerit in potestate raptoris non existat.

X. Dispensandi in impedimento criminis, neutro tamen coniugum machinante, et in impedimento publicae honestatis iustitia ex sponsalibus proveniente.

XI. Dispensandi ob penuriam sacerdotum super defectu aetatis unius anni, ut duodecim suorum Dioecesanorum ad sacerdotium, eo defectu non obstante, promovere possit.

XII. Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, praeterquam inter levantem et levatum.

XIII. Restituendi jus petendi debitum amissum a coniugatis.

XIV. Utendi eisdem facultatibus in civitate et dioecesi Pragensi tantum.

XV. Et praedictae facultates gratis, et sine ulla mercede exercentur, et ad quinquennium tantum concessae intelligantur.

Arcibiskup zplnomocnil dne 28. září 1695 generálního vikáře Václava Bílka z Bílenberka, aby v jeho nepřítomnosti v Praze mohl jeho jménem udělovati dispense ve fakultách pod číslem IX, uvedeně.

Vymáhání pallia světil Breuner 4. srpna 1695 prokurátorovi svému v Římě Josefu Casavechioví.

Bulla, již novému arcibiskupovi uděluje se pallium, zní takto: „Innocentius episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri Joanni Josepho ab Breuner, archiepiscopo Pragensi, salutem et apostolicam benedictionem. Cum nos nuper Ecclesiae Pragen. certe tunc expresso modo pastoris solatio destitutae de persona Tua, Nobis et fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus ob Tuorum exigentiam meritorum accepta, de fratrum eorundem consilio apostolica auctoritate providerimus, Teque illi in archiepiscopum prefecerimus et pastorem, curam et administrationem ipsius ecclesiae Pragen. Tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie commitendo, prout in nostris desuper confectis literis plenius continetur, ac postmodum pallium, insigne velut plenitudinis pontificalis officii, fuerit hodie a Nobis per dilectum filium Josephum Casavechiam, presbyterum fulginaten. dioc., nuncium tuum ad hoc specialiter deputatum, cum ea, qua decuit reverentia postulatum, Nos supplicationibus Nobis pro parte Tua super hoc humiliter porrectis inclinanti, pallium ipsum de corpore Beati Petri sumptum per venerabiles fratres nostros Olomucen. et Litomericen. Episcopos Tibi assignandum duximus destinandum, ut iidem Episcopi vel eorum alter illud Tibi sub forma infrascripta assignent seu assignet, et a Te Nostro et Romanae Ecclesiae nomine sub alia et praesentibus inserta forma fidelitatis debitae solitum recipiant seu recipiat iuramentum, Tu autem pallio eodem intra dictam Ecclesiam Tuam Pragen. illis diebus dumtaxat utaris, qui expressi in ipsius Ecclesiae Pragensis privilegiis continentur. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, interius serves in mente, fraternitatem Tuam monemus et hortamur attente, quatenus humilitatem et iustitiam dante Domino, qui dat praemia et munera elargitur, observare studeas, quae suum servant et promovent servatorem, ac eandem Ecclesiam Pragen., sponsam tuam, cures sollicite auctore Domino spiritualiter et temporaliter augmentare. Quocirca praedictis Episcopis per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel eorum alter dictum pallium iuxta eandem subsequentem formam Tibi curent seu curet assignare et a Te Nostro et Romanae Ecclesiae nomine sub reliqua forma huiusmodi fidelitatis debitae solitum recipiant seu recipiat iuramentum, eiusque sic a Te praestiti iuramenti formam huiusmodi Nobis de verbo ad verbum per Tuas patentes literas Tuo sigillo munitas per proprium

nuncium quantocitius destinare procurent seu procuret. Forma autem, qua praefati Episcopi in assignando Tibi dicto pallio utentur, haec est: „Ad honorem Omnipotentis Dei et beatæ Mariæ Virginis ac beatorum Petri et Pauli ac Domini nostri Innocentii papæ XII. et sanctæ Romanæ Ecclesiæ necnon Pragen. Ecclesiæ, Tibi commissæ, tradimus Tibi pallium de corpore beati Petri sumptum, plenitudinem velut pontificalis officii, ut utaris eo infra Ecclesiam tuam certis diebus, qui exprimuntur in privilegiis ei ab Apostolica Sede concessis.“ Forma autem iuramenti, quod præstabis, talis est: „Ego Joannes Joseph de Breuner, electus archiepiscopus Pragen. ab hac hora in antea fidelis et oboediens ero beato Petro sanctæque apostolicæ Romanæ Ecclesiæ et Domino meo Domino Innocentio papæ XII. suisque succesoribus canonice intransibis, neque ero in consilio aut consensu vel facto, ut vitam perdant aut membrum, seu capiantur mala captione. Consilium vero, quod mihi credituri sunt per se aut nuncios seu literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam, papatum Romanum et regalia sancti Petri adiutor eis ero ad retinendum et defendendum contra omnem hominem; legatum Apostolicæ Sedis in eundo et redeundo honorifice tractabo, et in suis necessitatibus adiuvo, vocatus ad synodum veniam, nisi præpeditus fuero canonica præpeditio; Apostolorum limina singulis quadrienniis visitabo aut per me aut per meum nuncium, nisi apostolica absolvar licentia; possessiones vero ad mensam mei Archiepiscopatus pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, neque de novo infeudabo vel aliquo modo alienabo inconsulto Romano Pontifice, et constitutionem super prohibitione investiturarum bonorum jurisdictionalium ad Ecclesias inferiores spectantium de anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo quinto editam servabo. Sic me Deus adiuvet et hæc sancta Dei evangelia.“ Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem anno incarnationis Domini Millesimo sexcentesimo nonagesimo quinto tercio decimo Kl. Octob., Pontificatus nostri anno quinto.“

Císar připsal ze dne 6. září 1695 oznámil konfirmaci papežskou místodržicím s nařízením, aby ji na příslušných místech oznámili a při uvedení nového arcibiskupa vše zachovali, jak to bylo r. 1669 při arcibiskupu Matouši Ferd. z Bilenberka; po vykonané slavnosti aby mu pak podali podrobnou relaci. Spolu

sděluje, že skrze dvorní válečnou radu učinil opatření o užití části posádky pražské při vjezdu nového arcibiskupa.¹⁾

Dne 27. září složil arcibiskup v tajné radě císařské ve Vídni do rukou panovníkových přísahu věrnosti.²⁾

V Olomouci byl světcí biskup Breuner velice milován, a když po 36 letech působení svého do Prahy odcházel, mísila se do radosti jeho přátel z povýšení, jehož se mu tím dostalo, také bolest loučení, jež došla výrazu v příležitostném latinském spisku nadepsaném citátem z Tertulliana „In profuso gaudio lachrymae exeunt, experientia ipsa probatur.“ Přirovnává se tu Breuner ke skvostnému drahokamu, jenž ozdobou byl Moravy a nyní zdobiti má českou zem :

„Gemma es, Joannes, gemmâ preciosior Indâ,
quam proprio excipiet Czechica terra sinu.
Te sine thesaurus, quem moravus incola servet,
Joannes, raptò Te, quantus erit? . . .
Cumque mihi fueris Tu, Morava gemma, Joannes,
auro Te includet terra Bohema suo.
Splendida pergratos auro dat gemma decores
et precium ex auro saepe pyropus habet,
ast Tu Czechiadum facis appretiari aurum,
nec pretium ex illo, Morava gemma, capis . . .“

České zemi blahopřeje se k získání takového muže, jehož ctnosti se velebí; mimo jiné o něm se praví, že „innatâ sibi Joannê gratiâ et perquam comi affabilitate praeter indignos amat devincere et devincire universos.“

Jakožto budoucí přední úkol nového arcibiskupa prohlašuje se boj proti zbytkům haerese, jež on jako statečný rek potře :

„Haeresin, ut tetram Joannes comprimet hydram,
utque leam, vires conteret, Husse, tuas . . .“

Slavný vjezd nového arcibiskupa do Prahy stanoven byl na den 5. listopadu a inthronisace na 6. listopad 1695. Arcibiskup

¹⁾ „Wir lassen gleichfalls Unseren Hof-Kriegs Rath errinern, bey dem (tit.) Johann Antoni Graffen und Herrn zu Dhaun die Verfügung zu thun, dass derselbe wegen Adhibirung ainiger Mannschafft von Unserer Guarnison zu solcher Introduction das erfordernde gleichfalls beytragen solle.“ Souč. opis v arcib. archivu.

²⁾ „Hesterna die in Clementissimas Suae Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis manus juramentum fidelitatis in conspectu intimi Consilii actu praestiti“. Dopis Breunerův k gen. vik. Bílkovi z 28. září 1695 v arcib. archivu.

zatím dlel v Cervené Řečici, kamž již na počátku října z Vídně přes Olomouc a Jihlavu se odebral. K slavnosti té konsistoř pozvala dne 21. října 1695 duchovenstvo světské i řeholní. V pozvání vyslovuje radost nad tím, že osiřelá diecese obdržela nového pastýře, vynikajícího nejen starobylým rodem, nýbrž i stkvějícího se všelikými ctnostmi.¹⁾

V poradě, jež konala se dne 31. října 1685 v domě kapit. děkana u přítomnosti všech kapitulářův a kancléře Liepura, stanoven byl pořádek inthronisace.

Téhož dne nařídila konsistoř všem kazatelům pražským, aby následujícího dne při kázání oznámili posluchačům svým slavný vjezd nového arcibiskupa a spolu připojili, že arcibiskup při vjezdu svém, jenž konati se bude všemi třemi městy pražskými, všem a každému, kdož skloněním hlavy uctivě o to požádá („qui inclinato capite debita cum reverentia eam expetierint“) požehnání udělí, dále, že ti, kdož slavnosti inthronisační nábožně budou přítomni a tam za svornost křesťanských knížat, za vyhlazení kacířství a za vyvýšení sv. Matky církve, jakož i za dlouhé a šťastné panování nového arcipastýře se pomodlí, plnomocných odpustků dosáhnou. Spolu nařídila konsistoř všem sobě podřízeným duchovním správcům, řeholníkům pak exemptních žádala, by po oba dni všemi zvony dali vyzváněti, a 6. listopadu o osmé hodině ranní aby shromáždili se před residencí arcibiskupskou a nového arci-

¹⁾ Pozvání opatů znělo takto: „Viduata per mortem Joannis Friderici e comitibus de Waldstein archiepiscopi Pragensis fel. memoriae per annum et ultra Pragensis metropolitana ecclesia, per nominationem Augustissimi Imperatoris et Bohemiae Regis Leopoldi et subsecutam Sanctissimi papae Innocentii XII. confirmationem cum omnibus praeeminentiis et gratiis apostolicis huic inclytae Sedi tribui solitis, acquisivit successorem, sponsum et pastorem, alterum Joannem Josephum e comitibus de Breuner, tam ab antiqua prosapia, quam ab omni virtutum genere conspicuum, cujus solennis ingressus in hanc metropolim Pragensem, cum pro die 5. mensis Obrii huius labentis anni sit praefixus, et die 6. sequenti solita inthronisatio in hac alma ecclesia metropolitana s. Viti futura sit, hinc pro condecorando utroque actu et praestando debito obsequio Celsissimo ac Reverendissimo Principi neo-archiepiscopo, Dom. Vestram Reverendissimam pro muneris nostri officio tempestive invitamus, non dubitantes, quin pro sua erga Suam Reverendissimam Celsitudinem observantia personaliter comparitura sit. Praegae die 21 Octobr. 1695.“ Stejného znění bylo také pozvání vikářů; jen konec zní: „Hinc Vobis praesentium tenore demandamus, ut substituto domi viciniore curato, accepto vobiscum superpelliceo et stola, pro praefata die 5. Novembris sepositis omnibus impedimentis personaliter compareatis.“

pastýře doprovodili do chrámu v témž pořádku, kterýž se zachovává při průvodu o Božím Těle.

Vjezd arcibiskupa Breunera v sobotu dne 5. listopadu byl velice slavný. Mnoho šlechty a měšťanstva vyjelo mu vstříc ke kostelu sv. Pankráce před Vyšehradem. Když pak arcibiskup přibyl, doprovázen jsa družinou jezdců, spořádal se skvělý průvod tímto způsobem: V čele jela měšťanská jízda malostranská. V předu vedeno bylo za uzdu několik koní nádherně ozdobených („complices equi manuales praeclare phalerati“). Následovali čtyři trubači a bubeník, potom čtyři jízdní panošové sličně oblečení. Za nimi jel rytmistr jakožto velitel tohoto oddělení jízdy. Za ním následovalo 40 řad jezdců po pěti mužích ozdobených modrými šerpami a v rukou tasené šavle držících. Před každou čtvrtou řadou jel důstojník. Konec tohoto prvního oddělení tvořilo několik štolbů a vozů zásobních.

Druhé místo zaujímal jízdní kompanie Nového Města Pražského, podobným způsobem spořádaná, jako předešlá. Jezdců byly 42 řady po pěti mužích; v rukou měli karabiny.

Na třetím místě spatřovala se jízdní kompanie Starého Města Pražského rovněž podobně spořádaná, jako obě předešlé; jezdců byly 53 řady; na kloboucích měli péra a v rukou pistole.

Pěšl setniny městské stály na náměstí příslušného města pražského a zbraní vzdávaly čest kolem jedoucímu arcipastýři.

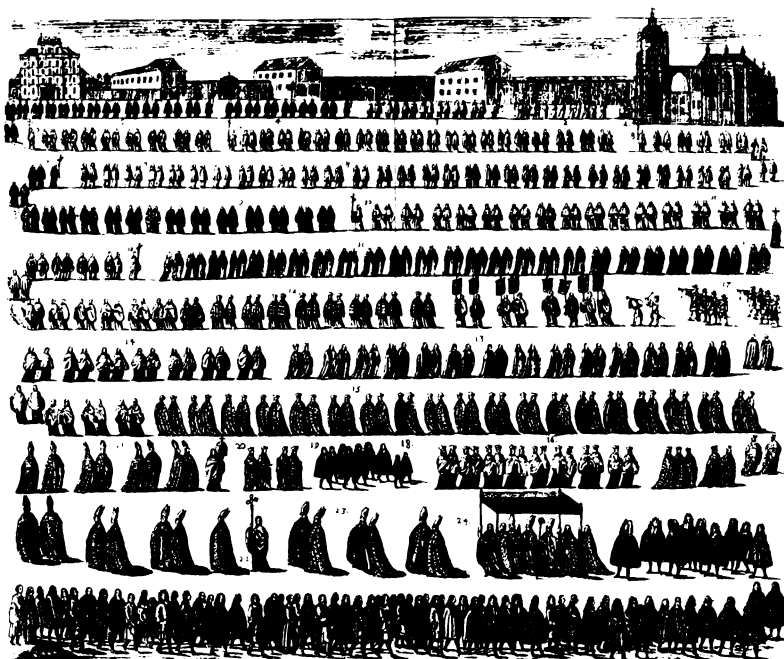
Za oddíly jezdeckými následovala řada třiceti dvou kočárů, v nichž seděli praeláti světští i řeholní. Ve skvostném povoze třicátém druhém, jenž byl arcibiskupský, seděli probošt a děkan metropolitní kapitoly.

Ve voze třicátém třetím, náležejícím nejvyššímu purkrabímu seděl nový arcipastýř, žehnaje lidu v ulicích a na náměstích hojně shromážděnému. V témž voze seděli oba nej přednější z místodržících královských: hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka, nejvyšší purkrabí království českého, a hrabě Jan František z Vrbna nejvyšší hofmistr království českého. Před tímto povozem jelo na koních mnoho šlechticů, členové dvora arcibiskupského a čtyři arcijáhnové s ceremonářem držícím arcibiskupský kříž. I tito kněží jeli na koních („quatuor reverendissimi domini archidiaconi equitantes cum d. caeremoniario cruce archiepiscopalem praeferente“).

Posléze následovalo několik kočárů král. místodržících a jiných šlechticův.

Na Dobytčím trhu (nynějším Karlově náměstí) uvítala arcipastýře rada Nového Města Pražského. Mluvčí její započal řeč svou slovy: „Pauci, quos aequus amavit Jupiter, eo felicitatis provecti sunt, ut vixdum nati jam legati, vixdum cives jam primates, vixdum incorporati, jam universitatum amplissimi perpetuique cancellarii, vixdum advenae, jam archipraesules nuncuparentur, ac in veritate existerent.“ A zmíniv se o tom, že císař i papež vzhledem k zásluhám jeho k důstojenství tomuto její povýšili, pokračoval: „Illud duntaxat novum Neo-Prageno senatus-consulto ac populo hujus Urbis universo videtur: te advenam Celsissimum, cum Praga petenda esset, Neapolim appulisse. Videlicet haec Regia Nova Civitas, quid Pelasgo sermone indigitat aliud, quam Czechicam Neapolim? ut vel exinde feliciter nobis augurari liceat Tibi etiamnum per Neapolitanum hoc territorium negotia Romana esse; ut qui jam epomide archi-episcopali condecoratus es, galero quoque cardinalitio quondam eminentissimus doneris.“ A řeč svou zakončil přáním: „ut novus Esdras in templo Dei novo prosperrime vivas, sacerrime gubernes, largissimamque cum Adalberto super viridem spei nostrae montem benedictionem effundas.“

Když průvod dospěl na náměstí Staroměstské, uvítala její poblíž kostela Týnského universita s rektorem v čele, jenž ozdobnou řečí vzdával mu poctu jakožto novému kancléři universitnímu. Mimo jiné pravil: „In novum orbem per Novam Urbem ingressus, quid vidisti? Joannes, dum mundum intuetur, quid videt? ‚Tria sunt,‘ inquit ep. 2., ‚in mundo: Concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum et superbia vitae.‘ In foro Boario an non concupiscentia carnis spectabilis, veluti victori ad pedes procidua, palmam porrexit in perennis triumphi de concupiscentia carnis indicium? Triumphas porro, princeps celsissime, etiam in hoc foro Urbis Veteris. Est nova causa triumphi! Sed quid video in hoc almae Universitatis apparatu? Anne academici sunt illi, de quibus Mat. 13.: ‚Dilatant phylacteria sua et magnificant fimbrias, amant primos recubitus in coenis et primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro, et vocari ab hominibus Rabbi?‘ Nolim cogites, princeps celsissime, Te in hoc mundo novo jam offensusse in superbiam vitae. Non est, crede, non est hisce tecta palliolis vitae superbia; purpurascens verecundiae est color iste, non livescens superbiae. Domus Sapientiae sublimibus licet alta columnis non admittit in contubernium elatam superbiam. ‚Scientia inflat,‘

Ipsiusmodi de Cellisima S. R. I. Principis Domini Domini IOANNI IOSEPHO Archiepiscopo Pragensi Arc. Eccl. D.D.D. Ejusmodi W. J. C. x. Pragensis

Inthronisační průvod arcibiskupa Jana Josefa Breunera.
(Dle rytiny Kaspára Wussima.)

sed inania capita, non veram sapientiam. Theologia, omnibus omnia, facit theologos, tam humilis est. Jurisprudentia nihil arrogat sibi, tribuit cuique quod suum est. Dat Galenus opes, sed humili et ad infima se demittenti medico. Quid Philosophia? humilis est ceterarum scientiarum ancillula . . . Universitas Pragensis unius cum Carolo IV. archiepiscopalis colloquii filia est. Tu filiae hujus Pater es. Universitas inclyti Regni Boemiae oculus est, Tu oculi hujus pupilla es. Universitas annulus est, desponsans virtut sapientiam, Tu annuli hujus gemma es . . . “

Před radnicí Staroměstskou uvítala nového arcipastýře rada Starého Města Pražského. Mluvit jej velebil vysoké důstojenství nově přichozího a čině narážku na to, že vítá jej jménem Starého města, pravil: „Novum dicerem hominem, legatum quippe cum hac dignitate natum, nisi inclyta Vetus Urbs haec mallet dicere: primatem Regni veteranum. Magnus etenim presbyter es, Grajis idem, quod veteranus et princeps. Et sane nil in Te novum veneramur; omne enim, quod in Te dignitas apostolica aequae, atque caesarea Romana potestas contulit, plurimis jam retrolapsis solibus adultissima atque provectissima virtus Tua sibi vendicavit . . . “ Ačkoliv jej prý tudíž Staré město vítá jako svého, nechce si ho přece присвоjití, tak, aby jiným městům jej odpiralo.

Před mostem Karlovým u kostela sv. Salvatora stáli po jedné straně členové Tovaryšstva Ježíšova v počtu asi dvou set. po druhé straně pak v přehojném počtu chovanci a žáci z konviktu sv. Bartoloměje a ze semináře sv. Václava se svými představenými. S plošiny nad propyleem kostela sv. Salvatora zněla hudba („applaudentibus per integrum bihorium ex illa magnifica et propylaeum basilicae collegialis exornante pergula compluribus fidium, tubarum ac tympanorum choris“).

V Menším městě Pražském pozdraven byl nový arcipastýř tamní městskou radou ústy mluvčího jejího, jenž mimo jiné pravil: „Josephus es, non Aegyptii illius regis Pharaonis gratiâ, sed Augustissimi Caesaris ac regis nostri Leopoldi Primi clementiâ in primatem Regni evectus. Cerne, Josephe, adstantes manipulos undecim, senatus hujus Regiae Urbis Minoris Pragensis, qui nomine sui et totius obsequiosae communitatis se se cum submissa reverentia inclinant . . . “

Byl již večer, když nový arcipastýř dospěl do své residence.

Následujícího dne, v neděli 6. listopadu konala se slavnost inthronisace. Arcipastýř byl do chrámu uveden v průvodu četně shromážděného kléru. Průvod uspořádán byl na způsob processí. V čele ubírali se dva z pražských farářů, jakožto vůdcové. Průvod sám složen byl takto: 1. křižovníci s červeným srdcem (cyriakové) počtem 14, 2. karmelitáni počtem 18, 3. servité počtem 22, 4. augustiniáni počtem 26, 5. pavláni počtem 16, 6. kapucíni počtem 38, 7. františkáni observanti počtem 72, 8. augustiniáni poustevníci počtem 34, 9. minorité počtem 28, 10. dominikáni počtem 50, 11. kanovníci praemonstráti počtem 40; 12. bonifanti nesoucí kourouhve počtem 8, 13. alumni arcibiskupského semináře, a to klerikové v superpellicích, kněží v pluvíalech, počtem 30, 14. alumni z papežského a císařského konviktu sv. Bartoloměje, a to rovněž klerikové v superpellicích, kněží v pluvíalech, počtem 40, 15. děkani, farářové a vikáři počtem 36, 16. řeholníci v pluvíalech jakožto ceremonáři různých opatů, počtem 16, 17. dva sbory trubáčů, 18. komonstvo arcibiskupovo, císařští rychtáři, primasové, doktoři práv a lékařství a různí císař. a král. úředníci, 19. konsistoriáné, 20. vikaristé a oltárníci metropolitního chrámu počtem 14, 21. infulovaní praeláti, opati a probošti počtem 17, 22. choralisté pějící antifony, počtem 8, 23. infulovaní praeláti a kanovníci metropolitní počtem 6, 24. nový arcipastýř pod baldachýnem, neseným čtyřmi předními faráři pražskými; po bocích arcipastýře kráčeli 2 metropolitní kanovníci.

Za průvodem ubírali se v hojném počtu přední hodnostáři zemští, král. místodržící a zástupcové šlechty.

Při vchodu do velechrámu podal metropolitní probošt arcipastýři svcenou vodu a incensum. Za zvuku trub, bubnů, varhan a zvonů kráčel arcipastýř nejdříve do kaple sv. Václava, vzdát počtu přednímu tomuto patronovi zemskému, načež odebral se k hlavnímu oltáři, kdež usedl na trůn.

Po přečtení apoštolského breve vystoupil na kazatelnu probošt metropolitní kapitoly Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi a měl řeč, jež vyšla tiskem pod titulem: „Tria verba de ortu, progressu et influxu solis; in metropolitana ecclesia Pragensi sub introductionem reverendissimi et celsissimi principis ac Domini Domini Joannis Josephi e comitibus de Breuner, archiepiscopi Pra-

gensis, legati nati, Sacri Romani Imperii principis, Regni Bohemiae primatis, nobilis domini in Statz, L. B. in Stubing, Fladnitz et Rabenstein, universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis amplissimi perpetuique cancellarii etc., dicta post decantatum hymnum Ambrosianum a praeposito ejusdem ecclesiae Joanne Ignatio Dlauhowesky de Longavilla, episcopo Milevitano et suffraganeo Pragensi die 6. Novembris anno M.DC.VC. Praegae, typis Universitatis Carolo-Ferdinandae, in Collegio Societatis Jesu ad S. Clementem“ (6 listů ve fol.). Řečník vybízí osiřelý chrám metropolitní, aby odložil smutek nad smrtí svého snoubence Jana Bedřicha a radoval se nad příchodem snoubence nového Jana Josefa: „Perdidimus cum luctu Joannem Fridericum, recipimus cum gaudio Joannem Josephum, perdidimus Joannem, in serie metropolitaram Pragensium nonum, recipimus hodie Joannem decimum . . .“

Potom vzletně přirovnává nového arcipastýře ke slunci a líčí jeho východ, běh a vliv, to jest jeho původ ze znamenitého rodu Breunerovského, jehož přední repraesentanty uvádí, průběh dosavadního života jeho a posléze vybízí jej k tomu, by se vznešeného svého stolce vykonával blahodárný vliv na zemi českou („ex hoc celsissimo seu solio seu solario in subjectum Tibi orbem Czechicum beneficentissimum exerce solaris influxus comitatem“), jelikož ozdoben jest všelikými ctnostmi („O Te felicem, sancta metropolitana ecclesia, cui concessum est in uno hoc archi-praesule simul experiri D. Augustini sapientiam, D. Chrysostomi facundiam, D. Gregorii magnificentiam, D. Leonis constantiam, D. Martini vigilantiam, D. Basilii zelum, D. Ambrosii discretam severitatem, D. Athanasii magnanimitatem, D. Nicolai liberalitatem, D. Adalberti religiosam pietatem, D. Hilarii candidam sinceritatem, D. Clementis affabilem comitatem . . .“), a z toho, co dobrého zakusila diecese olomoucká, naději čerpá pro veliký vzrůst slávy Boží v arcidioecesi pražské, i končí slovy: „Trahe nos ad Te et post Te, celsissime princeps, reverendissime archi-praesul Joannes Decime, et decimas obsequentissimorum affectuum omnes persolvemus in mensura bona, conferta et coagitata et superfluenta; annosque nostros decimabimus, ut vitae Tuae accumulemus secula, semper et ubique futuri omnes devotissime obsequiosa tanti Solis solsequia.“

Potom veškero duchovenstvo vzdávalo novému arcibiskupovi povinný hold políbením ruky, načež udělil arcipastýř všemu shromáždění pozhědnání.

Následovalo dvojí kázání, jež konali metropolitní kanovníci: české uvnitř kostela, německé v předdvorí chrámovém. Ostatní kapitulárové zaujali místa ve stallech na straně epištolní, ponechavše stalla na straně evangelijní opatům, jakožto hostům.

Po skončeném kázání sloužil slavnou mši sv. kapitolní děkan Václav Bílek z Bilenberka za přísluhy hojného kněžstva a arcibiskupských alumnův. U trůnu arcibiskupova příslubovali alumní z konviktu sv. Bartoloměje.

Po mši sv. zapěn chvalo zpěv Ambrosiánský.

Po skončené slavnosti odebral se nový arcibiskup, provázen jsa skvělou družinou, do své residence.

Týden po slavné intulonisaci, v neděli 25. po sv. Duchu, dne 13. listopadu, přijal nový arcipastýř v kapli své residence pallium z rukou biskupa Litoměřického Jaroslava hraběte ze Šternberka, jakožto komissare od Sv. Stolicе k tomu ustanoveného, a to tímto slavným způsobem: Z děkanské residence u velechrámu sv. Vít a vyjel zmíněný biskup v nádherném arcibiskupském voze za průvodu komonstva arcibiskupského k residenci arcibiskupské, kdež mu arcibiskup vyšel vstříc a uvítav jej, do kaple arcibiskupské uvedl. V kapli červeným hedvábím nádherně vyzdobené oba vysocí hodnostáři poklekli k modlitbě. Nový arcibiskup setrval na klekátku, kdežto biskup Litoměřický odebral se k oltáři na připravené pod baldachýnem faldistorium na straně evangelijní a přijav tam roucha pontifikální, sloužil mši sv. Po přijímání arcibiskupský ceremonář položil do prostřed oltáře pallium na stříbrném podnosu spočívající a hedvábným rouchem přikryté. Když mše sv. byla dokončena, biskup oděn štólou, pluviálem a mitrou usedl před oltářem na faldistorium, aby přijal od nového arcibiskupa přísahu věrnosti. Arcibiskup, přioděný všemi pontikálními rouchy, vyjmajíc infuli a rukavice, poklekl před něj a jasným hlasem odříkával formuli přisežnou. Po té biskup povstal a vzav s oltáře pallium vložil je na ramena klečícího arcibiskupa se slovy: „Ad honorem omnipotentis Dei et Beatae Mariae semper Virginis ac beatorum apostolorum Petri et Pauli, Domini nostri Innocentii Papae XII. et sanctae Romanae Ecclesiae. nec non Ecclesiae Metropolitanae tibi commissae, tradimus Tibi pallium de corpore beati Petri sumptum, in quo est plenitudo pontificalis officii, cum archiepiscopalis nominis appellatione, ut utaris eo intra Ecclesiam tuam certis diebus, qui exprimuntur in privilegiis ab Apostolica

Sede concessis. In Nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.“ Na to biskup litoměřický s obnaženou hlavou odstoupil na stranu evangelijní, nový pak arcibiskup s palliem vystoupil před střed oltáře a máje před sebou kříž svůj, s obnaženou hlavou udělil přítomným požehnání. Po té oba hodnostáři odloživše v kapli pontifikální roucha, odebrali se do hořejších komnat paláce arcibiskupského, a tu přijal arcibiskup blahopřání metrop. kapitulářů, konsistoriánů a jiných přítomných hodnostářů.‘)

K oslavě nastolení nového arcibiskupa vydal také klášter Želivský oslavný spisek s nápisem: „Translata gloria, reverendissimi ac illustrissimi Domini Domini Joannis Josephi e comitibus de Breuner a suffraganeatu fidelis cathedralis ecclesiae Olomucensis ad archiepiscopatum Sacrae Metropolitanae Ecclesiae Pragensis in gloriosum applausum et publicam lucem data ab obsequiosissima Siloa, die 5. Novembris solemnis introitus, quā ter fortunata triurbs Pragensis gaudio exultans suas attollebat portas, votivis triumphis, ut novis Imperii principis Intraret exultantibus. Wildbergae Austriae Inferioris apud Mathiam Franciscum Müller, anno ut supra“ (6 fol. listů). Oslavují se tu bombasticky ctnosti i vysoké důstojenství nového arcipastýře a vyslovují se blahopřání v oblíbených tehdy anagrammatech, epigrammatech, chronogramech a kabalistických početních hříčkách.

3. Objem a rozčlenění arcidioecese Pražské ve vikariáty a statistický přehled arcidioecese.

Z patnácti krajů, v něž Čechy tehdy byly rozděleny, náleželo jich třinácte k arcidiocesi Pražské. Kraje litoměřický a královéhradecký měly vlastní svoje biskupy. Mimo to náleželo k arcidiocesi Pražské hrabství Kladské.

*) Zevrubné popsání slavnosti inthronisačních vyšlo tiskem pod titulem: „Sol super horizonte Prageno primum conspicuus, seu festivus partim in Urbem, partim in Ecclesiam Metropolitanam Pragensem ingressus Reverendissimi et Cel-sissimi principis Domini Joannis Josephi e comitibus de Breüner, archiepiscopi Pragensis, legati nati, Sacri Romani Imperii principis, Regni Bohemiae primatis, universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis amplissimi perpetuique cancellarii etc. Die quintā & sextā novembris, pils votis totius regiae Urbis, veluti genitricis heliopolitis, vbar ipsius subsequentiibus. Praeae, typis Universitatis Carolo-Ferdinandae in Collegio Societatis Jesu ad s. Clementem“ (8 listů v 4°.) Ke spisku přidána mědirytina Kašpara Wussima, představující průvod v den inthronisace.

Obdobně k politické instituci krajských hejtmanův ustanovování byli v jednotlivých krajích arcibiskupští vikáři, s tím však rozdílem, že kdežto každý kraj měl dva krajské hejtmány, ve správě církevní byl vikář buď toliko jeden, anebo bylo jich i více, vzhledem k rozlehlosti krajův.

Vikariáty pojmenovány byly dle míst, jichž beneficiáti byli vikáři. Jelikož pak úřad vikářů uděloval se vzhledem ke schopnosti osoby, bez ohledu na místo, nebyly názvy vikariátu stálé, nýbrž měnily se dle místa, jehož duchovní správce právě úřad vikáře zastával; na př. vikariát, jenž v letech 1694—1706 slul „chyňovským“, nazýval se 1709 „milčinským“; vikariát, jenž v letech 1694—1706 nazýval se „domažlickým“, slul 1709 „horšovotýnským“; vikariát nazývaný v letech 1694—1695 „plánským“, nazývá se v letech 1706—1709 „tachovským“ a p.

Za kardinála Harracha k žádosti některých patronů jednalo se o to, aby jako důstojnost děkanská zpravidla byla stálá a s určitým místem souvisící, tak aby bylo i s důstojenstvím vikáře. Ale po dlouhém vyjednávání nabyl vrchu názor kardinálův, že v arcidioecesi pražské důstojenství děkanské spočívá pouze v pouhém čestném názvu („solò sonò vocis“) a v přednosti místa v sezeních před farářů („prærogativa antecessoris“), kdežto při důstojenství vikáře vyhledává se schopnost náležitá. Pouze vikariát kladský zpravidla byl vázán k důstojenství děkana, ale tento děkanát nesouvisel s určitým místem, nýbrž královský úřad kladský mohl prezentovati k tomuto děkanství jednoho z farářů hrabství. Tak byl děkanem na př. farář Mittelvaldský, jindy Habelschwerdský, jindy Landecký a p. Tomuto děkanovi pak svěřován byl úřad vikáře, ale jen když bylo shledáno, že se k tomu hodí. Musil totiž podrobiti se zkoušce, a když neobstál, nestal se vikářem. Děkanem kladským jmenoval se dle hrabství, nikoli dle města Kladska. V tomto byl farářem vždy rektor tamní kolleje Tovaryšstva Ježísova, jenž však funkce farní vykonával skrze dva kaplany světské.

Z popisu arcidioecese provedeného r. 1700, z výkazu o vykonané velikonoční zpovědi z let 1694, 1695, 1706 a 1709, jakož i ze sumárního přehledu z r. 1710, sestaven jest následující statistický přehled arcidioecese:

A. V kraji bechyňském.

bylo r. 1694 pět vikariátů: krumlovský, jindřichohradecký, chýnovský, vltavotýnský a budějovický. Roku 1700 bylo tu šest vikariátů, jelikož od rozsáhlého vikariátu krumlovského oddělen byl vikariát nový, kaplický (velešínský).

I. Vikariát krumlovský.

měl r. 1694: 1 arcijáhenství (Krumlov), 42 far (Brlohy, Křemže, Ktiš, Velešín, Sviny Trhové, Doudleby, Zumberk, Zátoň, Svěraz, Soběnov, Malšiny, Horní Planá, Německý Rychnov, Český Rychnov, Malonty, Cetviny, Vltavice, Kaplice, Blanské, Kamenný Újezd, Německý Benešov, Želnavá, Polná, Boletice, Kájov, Chvalšiny, Německý Rychnov, Dvořiště Horní, Dvořiště Dolní, Rožmitál, Rožmberk, Nové Hradky, Stropnice, Přidolí, Světlík, Frimburk, Černice, Vyšší Brod, Kaplice [Kapellen], Hořice, Střízov a Svatá Anna [Heilbrunn]), 3 fil.; po zmíněném rozdělení ve dva vikariáty obsahoval 1 arcijáhenství, 20 far, 1 filial.:

1. arcijáhenství krumlovské; p.¹⁾ 1700: rektor krumlovské kolleje S. J.; arcijáhen 169: Godfrid Kapoun baron ze Svojkova, biskup samandrijský 1700—1709: Jan Jakub Bukovský; vel. zp.²⁾ 1694: 2379, 1695: 2314, 1706: 2334, 1709: 2339; poč. d.³⁾ 1700 udává se však jen číslem nápadně menším: 1507 (ve městě, na hradě a v předměstí 1239, ve třech vesnicích k farnosti náležejících 268).

2. fara Brlohy, fil. Čakov; p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka, vévoda krumlovský; f.⁴⁾ 1694—1700: Jan Ign. Kohoušek (Kohauschek); 1709: Filip Marian Rabl; vel. zp. 1694: 1082, 1695: 1037, 1706: 1472, 1709: 1503; poč. d. 1700: ve vesnicích ke kostelu brložskému nálež. 672, ve vesnicích nálež. k fil. k. čakovskému 246, dohromady: 918.

¹⁾ p. = patron.

²⁾ Touto zkratkou rozuměti jest počet osob vykonávších zpověď velíkonocni.

³⁾ Touto zkratkou rozuměti dlužno počet duší přijímání svatých svátostí schopných, tedy bez dítek do 7. roku.

⁴⁾ f. = farář.

3. fara Kremže p. 1700: opat klátera sv.-korunského; f. 1694—5 F. Jiří Landtsknecht, 1700: Fr. Lukáš O. Cist. kl. Sv. Koruny, 1706—9: Nivard Accent O. Cist.; vel. zp. 1694: 1063, 1695: 1073, 1706: 897, 1709: 1021; poč. d. 1700: 939.

4. f. Ktiš (Tisch) p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694—1700 Matyáš Xaver Schmidt, 1706: Jindřich Frant. Habert, 1709: Matyáš Ondřej Feigl; vel. zp. 1694: 1695, 1695: 1725, 1706: 1768, 1709: 1780; poč. d. 1700: 1803.

5. f. Zátoň (Ottau); p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694—95: Fr. Antonin Capitaneus O. Min. Conv. s. Franc., 1700—1709: Michael Jos. Friebeš; vel. zp. 1694: 664, 1695: 695, 1706: 627; poč. d. 1700: 651.

6. f. Svéráz (Tweras): p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694—1700: Jan Karel Foitl, 1706—9: Jiří Adam Ignác Břeský; vel. zp. 1694: 1150, 1695: 1096, 1706: 1063, 1709: 1122; poč. d. 1700: 1078.

7. Malsiny (Malsín, Malsching); p. 1700: opat vyšebrodský; f. 1694—95: Jan Jiří Lachenwitzer, 1700: Dominik Holler, 1706: Ant. Springinsfeld O. Cist. z kl. vyšebr., 1709: Aug. Haugsperger O. Cist.; vel. zp. 1694: 1108, 1695: 1086, 1706: 1206, 1709: 1245; poč. d. 1700: 1209.

8. f. Horní Planá (Oberplan); p. Jan Kristian kníže z Eggenberka, f. 1694—1700: Šimon Adam Massauer, 1706: Lukáš Alois Jos. Schmidt; vel. zp. 1694: 1952, 1695: 1952, 1706: 2065, 1709: 2101; poč. d. 1700: přesně neudán („ad ecclesiam parochialem spectant pagi parvi et magni quatuordecim; in duobus majoribus sunt in quolibet 200 animae, in minoribus in uno subinde 60, subinde 50, subinde 40“).

9. f. Vltavice (Wuldau); p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694—95: Matyáš Sporeigl O. Praem., 1700 až 1709: Jan Diepoldt O. Praem. z kl. drkolenského; vel. zp. 1694: 627, 1695: 643, 1706: 730, 1709: 760; poč. d. 1700: 659 (farář uvádí, že před několika lety založeny byly v lesích dvě nové osady a dodává: „multiplicata gens, sed non multiplicata laetitia“).

10. f. Želnavá (Salnau); p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694: Valentin Jos. Pernecker, 1695—1700: Lukáš Al. Jos. Schmidt, 1706—1709: Matouš Ant. Široký; vel. zp. 1694: 1005, 1695: 967, 1706: 1069, 1709: 1116; poč. d. 1700: určitě neudán („Pagi ad ecclesiam meam spectant septem et ultra 50“).

domunculae. non adeo pridem in sylvis hinc inde exstructae. Pagi duo maiores numerant 150 personas, quibus sacramenta administrantur, caeteri se ad numerum 100 non extendunt*).

11. f. Polná (Stein); p. 1700: opat kl. svatokorunského; f. 1694—5: Bern. Berger, 1700: Fr. Alberik Hobelsperger, 1706 až 1709: Eug. Mokřý O. Cist.; vel. zp. 1694: 1221, 1695: 1194, 1706: 1170, 1709: 1209; poč. d. 1700: 1282 (farář, vypočítáváje vsi k farnosti příslušící, podotýká: „His ultimo positis non teneor de jure administrare sacramenta, quia non sunt incorporata a fundatione, solummodo ab aliquo tempore existunt, nimirum postquam sibi per consensum dominii in aliqua bono miliari a parochia distante sylva aedificassent gazas, tunc mihi a Dominio, et non ab Ordinario meae parochiae aut ecclesiae fuerunt assignati, a quibus praeter stolam nullos habeo redditus, nec decimas*).

12. f. Boletice (Polletitz); p. 1700; opat kl. svatokorunského; f. 1694—1709: Ondřej Niglos O. Cist. z kl. svatokorunského; vel. zp. 1694: 782, 1695: 775, 1706: 745, 1709: 734; poč. d. 1700: 708.

13. f. Kájov; p. 1700: opat kl. svatokorunského; f. 1694 až 1700: Václav Perger O. Cist. kl. svatokorunského; vel. zp. 1694: 920, 1694: 940, 1706: 912, 1709: 960; poč. d. 1700: 955.

14. Chvalšiny (Kalsching); p. 1700: opat kl. svatokorunského; f. 1694—1709: Benedikt Filnkessl O. Cist.; vel. zp. 1694: 1548, 1695: 1486, 1706: 1737, 1709: 1814; poč. d. 1700: 650 (farář podotýká: „Sunt et aliae domunculae ad forte milliare a parochia dissitae, quorum incolae nominantur coleriani, qui parrocho [quamvis cum periculo vitae interdum ad ipsos pergat] praeter stolam nihil dant, uti alii parochiani dare solent, nec constat, qua autoritate parochiae meae, an Ordinarii, aut Dominii adiuncti sunt; inter quos tamen aliqui bene habentes sunt*).

15. f. Německý Rychnov; p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberku; f. 1694—1709: Leopold Resch; vel. zp. 1694: 1031, 1695: 996, 1706: 993, 1709: 1003; poč. d. 1700: 1024.

16. f. Přidolí (Priethal); p. 1700: opat vyšebrodský; f. 1694: Alb. Schmidt, O. Cit. 1695: P. Engelbert, adm., 1700: P. Matouš, 1706: Bernardin Zwirtmayer O. Cist., 1709: Mart. Jos. Böhmlr O. Cist.; vel. zp. 1694: 1120, 1695: 1095, 1706: 1162, 1709: 1208; poč. d. 1700: 1115.

17. f. Světlík (Kirchschlag); p. 1700: opat kl. drko-

lenského; f. 1694—5: Mikuláš Mayer, 1700—1709: Marian Friebeš O. Praem. kl. drkolenského; vel. zp. 1694: 916, 1695: 930, 1706: 993, 1709: 974; poč. d. 1700: 942.

18. f. Frimburk (Friedberg); p. 1700: opat kl. drkolenského; f. 1694—1700: Aug. Koch, 1706—9: Hugo Gstöttner O. Praem.; vel. zp. 1694: 1717, 1695: 1520, 1706: 1756, 1709: 1848, poč. d. 1700: 1730.

19. f. Černice; p. 1700: opat kl. svatokorunského; f. 1694 až 1695: Ondřej Hosinský, 1700: Gerard Bauer O. Cist. kl. svatokor.; 1706: Matyáš Kurtz O. Cist.; vel. zp. 1694: 807, 1695: 807, 1706: 965, 1709: 998; poč. d. 1700: 819.

20. f. Kaplice (Kapellen); p. 1700: opat kl. vyšebrodského; f. 1694: Ant. Springinsfeld O. Cist. kl. vyšebr., 1695—1700: Alberik Schmidt O. Cist., 1706: Jan Sekal O. Cist., 1709: Godefrid Stephan O. Cist.; vel. zp. 1694: 613, 1695: 614, 1706: 669, 1709: 687; poč. d. 1700: 654.

21. f. Hořice (Höritz); p. 1700: opat vyšebrodský; f. 1694 až 1695: Ambrož Bernard Kunckel. 1700—6: Jindřich Körnstein O. Cist., 1709: Jan Sekal O. Cist.; vel. zp. 1694: 1728, 1695: 1769, 1706: 1659, 1709: 1754; poč. d. 1700: 1589.

Celkem bylo ve vikariátě krumlovském vel. zp. 1694: 23.411, (s farnostmi později zřízeného vik. kaplického: 44.914), 1695: 24.578, (s farnostmi přidělenými později k vik. kaplickému: 47.868), 1706: 26.012, 1709: 26.803; poč. d. 1700: 21.892; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se: 27.290 duší.

II. Vikariát jindřichohradecký.

vykazoval r. 1694: 1 probošství, 3 děkanství, 17 far, 10 fil.; r. 1709 po zřízení nové fary ve Strmilově (1698): 1 probošství, 3 děkanství, 18 far, 11 fil.

1. probošství jindřichohradecké p. 1700: rektor kolleje jesuitské v Jindřichově Hradci; probošt 1694: Jeronym Pozzi; 1695—1709: Jiří Ignác Kratochvíle, vikář; vel. zp. 1694: 3975, 1695: 3792 („haereticus nominatus unus: Joannes Rosan, panni tinctor; non nominati haeretici in suburbio plurimi“), 1706: 4222, 1709: 4345; poč. d. 1700: na 5000 („ad quinque millia animarum administrationis sacramentorum capacium“).

2. děk. Kamenice, fil. Částrov a Temnice; p. 1700: Isaiáš Jan z Hartigu; d. 1694—95: Matyáš Jelínek, 1700: Václav Frant.

Jos. Rochus, 1706—9: Viktorin Norbert Exell; vel. zp. 1694: 1856, 1695: 1698, 1706: 1895, 1709: 1653; poč. d. 1700; cca 1625.

3. děk. Počátky, fil. Žirovnice a Straná; p. 1700 rektor kolleje jesuitské v Jindř. Hradci; d. 1694—1700: Daniel Frant. Pavlovský, 1706—9: Václav Tadeáš Kotlas; vel. zp. 1694: 3002, n.*) 2, 1695: 2968, n. 3, 1706: 3781, n. 10, 1709: 3850; poč. d. 1700: 2766 (z toho město Počátky 930).

4. děk. Nová Bystřice (Neufstritz); p. 1700: Jan Leopold z Fünfkirchenu; d. 1694: Kašpar Jos. Höcker, 1695—1709: Tomáš Frant. Micossius; vel. zp. 1694: 2774, 1695: 2854, 1706: 2972, 1709: 3004; poč. d. 1700: 2933.

5. f. Deštná, fil. Mnich; p. 1700: hrabě Windischgraetz; f. 1694—1709: Martin Frant. Ligler; vel. zp. 1694: 1917, 1695 1800, 1706: 1908, 1709: 1968; poč. d. 1700: 1687.

6. f. Kostelní Radouň; p. 1700: Frant. Bernard hrabě de La Saga-Paradis; f. 1694 —1706: Floridus Paur, řeholn. kanovn. later. sv. Aug., 1709: Frant. Václav Vrána; vel. zp. 1694: 714, 1695: 702, 1706: 770, 1709: 875; poč. d. 1700: 760.

7. f. Horní Cerekev, fil. Lipková Voda a Veselá; p. 1700; Fr. Ferd. hrabě Khuenburg, kanovník solnohradský; f. 1694—5: Matyáš Frant. Auhobský, 1700—9: Martin Vavřinec Hirsch; vel. zp. 1694: 1569, n. 2, 1695: 1538, 1706: 1775, 1709: 1948; poč. d. 1700: 1446.

8. f. Jarošov; p. 1700: rektor kolleje jesuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—5: Frant. Žalkovský (Žialkowsky), 1700—9: Tomáš Jos. Zahradník; vel. zp. 1694: 1578, n. 7, 1695: 1392, n. 3, 1706: 1678, 1709: 1732; poč. d. 1700: 1660.

9. f. Stráž (Platz); p. 1700: rektor koleje jesuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—1709: Ignác Sauberer; vel. zp. 1694: 1849, 1695: 1825, 1706: 2010, 1709: 1899; poč. d. 1700: cca 1798.

10. f. Kumžák (Kunžák), Königseck), do r. 1698 s fil. Strmilovem; p. 1700: rektor kolleje jesuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—5: Tomáš Spanberger, 1700: Václav Tadeáš Kotlas, 1706—9: Václav Jos. Grotz; vel. zp. 1694 (s fil. Strmilovem): 3000, n. 4, 1695 (s fil. Strmilovem): 2970, n. 2, 1706 (bez Strmilova): 1689, 1709: 1702, poč. d. 1700: 1646 (farář ve výkazu rozlišuje „con-

*) zkratka n. značí ty, kdož velikonoční zpověď zanedbali („negligentes“).

fessionis et communionis capaces“, jichž čítá 1493, a „solius confessionis capaces“, jichž čítá 153).

11. f. Strmilov (nově zřiz. 1698); p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Jindř. Hradci; f. 1700—9: Šimon Jos. Zahradník; vel. zp. 1706: 1904, 1709: 1958; poč. d. 1700: 1736. K farné této náleželo několik vesnic patřících k Moravě: Meziříčko, Česká Olešná, Popelín, Jeníkov větší a Jeníkov menší; mimo to také polovice vsi Brandlína, kdež však farář strmilovský přisluhoval toliko křtem a oddavkami („praeter hos nominatos pagos spectat adhuc medius pagus Brandlin in Moravia situs, quibus animabus a parocho Strmilovicensi sacramentum baptismi tantum administratur, et si qui copulandi sunt, ab eodem copulantur; reliqua vero sacramenta ab adm. reverendo domino parocho Dačzicensi ab immemorato tempore administrantur“).

12. f. Lutová; p. 1700: Jan Leopold z Fünfkirchenu; f. 1694—1709: Samuel Jos. Koffr.; vel. zp. 1694: 1288, 1695: 1294, 1706: 1380, 1709: 1339; poč. d. 1700: 1382.

13. f. Nová Cerekev; p. 1700: Teresie hraběnka z Herbersteinu; f. 1694: Karel Frant. Hönig, 1700—1709: Maxmilian Václ. Jos. Bubla; vel. zp. (1694 udává se počet patrně nedopatřením pouze 135, n. 2) 1695: 1264, 1706: 1438, 1709: 1522; poč. d. 1700: 1367.

14. f. Suchdol (Suchenthal.) fil. Jilovice; p. 1700: Ferdinand kníže Schwarzenberg; f. 1694: Štěpán Šebestián Nasperger, 1695—1706: Ign. Václ. Heidelberger, 1709: Jakub Václav Hettig; vel. zp. 1694: 1286, 1695: 1121, 1706: 1411, 1709: 1615; poč. d. 1700: 1417.

15. f. Lodhěřov (Riegerschlag); p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—1709: Jakub Filip Dietrich; vel. zp. 1694: 1235, 1695: 1258, 1706: 1339, 1709: 1348; poč. d. 1700: 1321 („confessi et communicati 1274, confessi tantum 47“).

16. f. Kardašova Řečice; p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—95: Adam Frant. Podvořanský, 1700: Jindřich Ignác Hubka (Hupka) z Černčic, 1706—9: Karel Leopold Hettig; vel. zp. 1694: 1599, 1695: 1660, 1706: 1800, 1709: 1909; poč. d. 1700 ve výkazu neudán; odhadnouti jej možno na 1730.

17. f. Třeboň, fil. Mladošovice; p. 1700: kníže Schwarzenberg; f. 1694—5: Jan Frant. Metzger, řeh. kan. sv. Aug. z kl. třeboňského, 1700: Bartoloměj Šebestián Neveselý, řeh. kan. sv. Aug. z kl. třeboňského, 1706—9: Alexander Václ. Dvořák, z téhož kl.;

vel. zp. 1694: 2659, 1695: 2543, 1706 (bez Mladošovic) 2250, 1709: 2618; poč. d. 1700: 2745 (z toho při fil. Mladošovické 585).

V Mladošovících byl 1706—9 administrátorem Ant. Tichý, reh. kan. z kl. treb.; vel. zp. 1706: 606, 1709: 672.

18. Pěná (Baumgarten), fil. Číměř (Schamers) a Blažejov (Blauenschlag); p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—1700: Václav Agap. Reinisch, 1706—9: Karel Vilém Khirle; vel. zp. 1694: 2252, 1695: 2382 („negligentes adulti non nominati tres, usu rationis carentes“), 1706: 2568, 1709: 2772; poč. d. 1700: 2318.

19. f. Pluhův Žďár; p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Jindř. Hradci; f. 1694: Jan Ferd. Bořek (adm.), 1695: Frant. Xav. Krupetius, 1706—9: Jan Kostka; vel. zp. 1694: 290, 1695: 126, 1706: 132, 1709: 145; výkaz z r. 1700 chybí; poč. d. 1700 možno vzhledem k výše uvedeným údajům z let 1695 a 1706 odhadnouti na 129.

20. f. Staré Město (Altstadt); p. 1700: hr. Václav Herberstein; f. 1694: Tomáš Frant. Micossius, 1695—1700: Jan Jindř. Sommer, 1706: Jan J. Gaugesch; vel. zp. 1694: 1154, 1695: 1120, 1706: 1160, 1709: 1119; poč. d. 1700: cca 1100.

21. f. Novosedly; p. 1700: kníže Schwarzenberg; f. 1694—1706 Euseb. Höffer, reh. kan. sv. Aug. z kl. treboňského, 1709: Norbert Noyha; vel. zp. 1694: 486, 1695: 511, 1706: 625, 1709: 609; výkaz z r. 1700 chybí; poč. d. 1700 možno přibl. odhadnouti: 568.

22. f. Božejov; p. 1700: Kryštof Karel Voračický z Paběnic; f. 1694: P. Pavel Kladruba O. Cist. z kl. vyšebrodského, 1706: Řehoř Jarry Praem. (adm.); vel. zp. 1694: 359, 1695: 335, 1706: 445, 1709 chybí; zpráva z r. 1700 chybí; poč. d. 1700 možno přibližně odhadnouti na 350.

Úhrnem bylo ve vik. jindřichohradeckém vel. zp. 1694: 35.077, n. 15; 1695: 35.153, n. 11, haer. zejména uvedený 1, několik nejmenovaných v předměstí jindřichohrad.; 1706: 39.768, n. 10; 1709: 40.602; poč. d. 1700: 37.495; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se: 40.600 duší.

III. Vikariát kaplický.

(v letech 1706—9 zvaný velesínský, od r. 1710 zase kaplický), oddělením od vikariátu krumlovského vzniklý. čítal r. 1706 19 far:

1. f. Velešín; p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; t. 1694—1709: Martin Bernard Václ. Leidnetz; vel. zp. 1694: 1400, 1695: 1348, 1706: 1474, 1709: 1519; poč. d. 1700: 1433.

2. f. Kaplice (Kaplitz); p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1700: Matyáš Arnošt Lentz, vikár, 1706—9: Benedikt Frant. Janoušek (Janauscek); vel. zp. 1694: 1960, 1695: 1943, 1706: 2149, 1709: 3080 („haeretica una cum viro catholico advena“); poč. d. 1700: 2023.

3. f. Sviný Trhové; p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—5: Ferd. Sibert, řeh. kan. sv. Aug., 1700—9: Kašpar Josef Maruna; vel. zp. 1694: 2302, 1695: 2262, 1706: 2484, 1709: 2664; poč. d. 1700: 2386.

4. f. Zumberk (Sonnb erg); p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—5: Rudolf Stramars, řeh. kan. sv. Aug. z kl. treboň., 1700: Daniel Golfinger, 1706—9: Jan Frant. Adensemer; vel. zp. 1694: 700, 1695: 650, 1706: 828, 1709: 860; poč. d. 1700: 809.

5. f. Soběnov; p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1700: Benedikt Frant. Janoušek (Janauscek), 1706—9: Michael Matouš Nožička; vel. zp. 1694: 1124, 1695: 1124, 1706: 1198, 1709: 1220; poč. d. 1700: 1166.

6. f. Český Rychnov; p. 1700: abatýše panenského kl. ř. sv. Kláry v Krumlově; f. 1694—1700: Řehoř J. Thadeáš Stiglitz; vel. zp. 1694 (počet neudán), 1695: 1388, 1706: 1561, 1709: 1561, poč. d. 1700: 1515.

7. f. Malonty (Meinetschlag); p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1700: Kašpar Melichar Baltasar Sebera, 1706—9: Jan Frant. !Gräffgk; vel. zp. 1694: 1044, 1695: 1057, 1706: 1224, 1709: 1300; poč. d. 1700: 1156.

8. f. Cetviny (Zettwing); p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—5: Daniel Golfinger, 1700—9: Ambrož Ant. Zwetler; vel. zp. 1694: 528, 1695: 545, 1706: 603, 1709: 624; poč. d. 1700: 594.

9. f. Blanské (Blanský, Blansko, Pflanzen); p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1709: Frant. Antos, O. Cist.; vel. zp. 1694: 929, 1695: 856, 1706: 869, 1709: 860; poč. d. 1700: 922.

10. f. Německý Benešov; p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—5: Martin Ferd. Victorin, 1706—9: Kašpar Mel.

Balt. Sebera; vel. zp. 1694: 1509, 1695: 1480, 1706: 1667, 1709: 1730; zpráva z r. 1700 chybí; poč. d. toho roku vzhledem k údajům z let 1695 a 1706 odhadnouti možno na 1570.

11. f. Dvořiště Horní (Myšlany, Horní Bor, Oberhaid); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694: Desiderius Resch, O. Cist. 1695: Malachiáš Mikschl O. Cist., 1700: Vilém Walter, 1706: Desiderius Resch O. Cist., 1709: Amadeus Hablička O. Cist.; vel. zp. 1694: 832, 1695: 870, 1706: 934, 1709: 934; poč. d. 1700: 774.

12. f. Dvořiště Dolní (Unterhaid); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694: P. Matouš („Pater Mathaeus“), 1700: Ant. Springinsfeld O. Cist. z kl. vyšebrodského, 1706: Pavel Jos. Kladruba O. list.; 1709: „adm. Andreas O. Cist.“; vel. zp. 1694: 443, 1695: 449, 1706: 504, 1709: 503; poč. d. 1700: cca 400.

13. f. Rožmitál (Rosenthal) p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694: F. Columbanus Schilskorb, 1695 — 1709. Bonifác Klement Petter O. Cist.; vel. zp. 1694: 1209, 1695: 1151,, 1706: 1231, 1709: 1300; poč. d. 1700: 1239.

14. f. Rožmberk (Rosenberg); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694—5: Jindřich Kersten, 1700: Michal Wagner, 1706: Dominik Holler, 1709: Desiderius Resch O. Cist.; vel. zp. 1694: 1465, 1695: 1298, 1706: 1463, 1709: 1506, poč. d. 1700: 1450.

15. f. Nové Hradý (Gratzen); p. 1700: Filip Emanuel hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—5: Bernardin Maria O! Serv. B. V. M., 1700: Tomáš Maria Crembser O. Serv. B. V. M., převor, 1706: Firminius Maria Khuncz O. Serv. B. M. V., převor, 1709: Fortunatus Maria Lachmayer O. Serv. B. M. V.; vel. zp. 1694: 1485, 1695: 1136, 1706: 1204, 1709: 1170; poč. d. 1700: 1091.

16. f. Stropnice (Strobnitz); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694—5: Gerard Gärtner O. Cist. z kl. vyšebrodského, 1700—9: Edmund Gstöttner O. Cist.; vel. zp. 1694: 1709, 1695: 1530, 1706: 1597, 1709: 1673; poč. d., 1700: 1551.

17. f. Svata Anna (Heilbrunn, Fons) p. Emanuel hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1706 Benedikt Buchardt O. Cist., 1709: Filip Ringler O. Cist.; vel. zp. 1694: 234, 1695: 236, 1706: 327, 1709: 314; poč. d. 1700: 239.

18. f. Rychnov (Reichenau); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1695: Edmund Gstöttner O. Cist., 1695: Michael Wagner, 1700—6: Malachiáš Mikschl O. Cist., 1709: Ferd. Schöffler O. Cist.; vel. zp. 1694: 859, 1695: 860, 1706: 840, 1709: 898; poč. d. 1700: 894.

19. f. Vyšší Brod (Hohenfurth); p. 1700: opat cist. kl. vyšebrodského; f. 1694—5: Vilém Walter, 1700: Desiderius Resch O. Cist., převor kl. vyšebr., 1706—9: Bonus Bernard Linku O. Cist.; vel. zp. 1694: 1771, 1695: 1673, 1706: 1694, 1709: 1670; poč. d. 1700: 1617.

Celkem bylo ve vikariátě kaplickém vel. zp. 1694: 21.503, 1695: 21.856, 1706: 23.851, 1709: 25.386; poč. d. 1700: 22 870; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se: 24.900.

IV. Vikariát chýnovský (r. 1709 mlčinský);

v něm bylo r. 1694: 3 děkanství, 16 far a 10 fil.; r. 1709, po zřízení far v Rynárce a ve Střezmíři: 3 děkanství, 18 far a 9 fil.

1. děkanství Chýnov, fil. Obratany a Pohnání; p. 1700: Jan Kristián kníže z Eggenberka; děk. 1694—5: Jiří Ignác Kratochvíle, 1700—6: Frant. Fridrich Žalkovský (Zialkovský), vikář, 1709: Frant. Felix Bransteller; vel. zp. 1694: 2294, 1695: 2210, 1706: 2656, n. 87, 1709: 2889; poč. d. 1700: 2783.

2. děkanství Červená Řečice, fil. Rynárec; (v Rynárce zřízena fara 1707) p. 1700: Jan Jos. hr. Breuner, kníže-arcibiskup pražský; děk. 1694—5: Jan Frant. Rivola, křižovník s č. hv., 1700—6: Jan Frant. Kurský, křižovník s č. hv., 1709: Tomáš Jos. Zimmerman, křiž. s č. hv.; vel. zp. 1694: 1648, n. 18, 1695: 1633, n. 1, 1706: 1920, 1709 (bez Rynárce): 1490; poč. d. 1700: 1700 (na osadě řečické 1300, při fil. rynárecké 400).

3. děkanství Pelhřimovské; p. magistrát města Pelhřimova; děk. 1694—5: Daniel Petr Margkrab, 1700 6: Jan Alexius Prentz, 1709: Jiří Ferd. Smutný; vel. zp. 1694: 1991, 1695: 1766, 1706: 2374, 1709: 2200; poč. d. 1700: 2169 (z toho ve městě 1138).

4. f. Hořepník; p. 1700: hrabě Max Quido z Martinic; f. 1694—5: Mikuláš Puterman, křiž. s č. hv., 1700—9: Jan Vilém Lossy, křiž. s č. hv.; vel. zp. 1694: 872, 1695: 870, 1706: 1061, 1709: 1099; poč. d. 1700: 1700.

5. f. Milčín; p. 1700: Frant. Ferdinand hrabě z Khuenburku, kanovník solnohradský; f. 1694: Václav Frant. Klobassa, 1700—6: Tomáš A. V. Paulinus, 1709: Daniel Thadeáš Slavík, vikář; vel. zp. 1694: 903, 1695 údaj chybí, 1706: 1036, 1709: 1050; poč. d. 1700: 932.

6. f. Mladá Vožice, fil. Oldřichova Janov; p. 1700: Frant. Ferdinand hrabě z Khuenburku, kanovník solnohradský; f. 1694—1700: Jan Václ. Lhotský ze Ptení, 1706: Daniel Thadeáš Slavík, 1709: Frant. May; vel. zp. 1694: 1350, 1695: 1472, 1706: 1617, 1709: 1779; poč. d. 1700: 1524.

7. f. Rynárec (zřítz. 1707, dříve fil. k Červené Řečici); p. 1707: Jan Josef hr. Breuner, kníže-arcib. pražský; f. 1709: Jan Karel Funk; vel. zp. 1709: 516.

8. f. Nový Rychnov, fil. Dolní Čerekev (Teutocerekvium); p. 1700: Jan Josef hr. Breuner, kníže-arcib. pražský; f. 1694—5: Jan Alexius Prentz, 1700: Václav Petr Kaukal 1706—9: Jan Chřepický; vel. zp. 1694: 1479, n. 3, 1695: 1487, n. 2, 1706: 1476, 1709: 1800; poč. d. 1700: 1599.

9. f. Choustník, fil. Radetín; p. 1700: baron Jan Sporck; f. 1694: Benedikt Dědek, 1700: Daniel Thadeáš Slavík, 1706: Jan Alexander Kloffetius, 1709: Joachim Dismas Jos. Staníček (Staniczek); vel. zp. 1694: 460, 1695 údaj chybí, 1706: 1500, 1709: 1422, n. 21; poč. d. 1700: 1154.

10. f. Pacov; p. 1700: vdova hraběnka Johanna Eusebie Barbora Millesimo, roz. ze Žďáru; f. 1694—1700: Pavel Vojtěch Boček, 1706—9: Václ. Bernard Singer; vel. zp. 1694: 1330: 1695: 1326, 1706: 1543, 1709: 1593; poč. d. 1700: údaj chybí; asi 1434.

11. f. Chvojnov, fil. Vyskytná; p. 1700: magistrát města Pelhrimova; 1694—1695: Jan Ign. Nigrinus, 1700: Daniel Petr Margkrab, 1706: Pavel Marianus Jos. Studnička; vel. zp. 1694: 1363, 1695: 1367; 1706: 1820, 1709: 1999, n. 3; poč. d. 1700: 1024.

12. f. Černovice; p. 1700: Eleonora Voračická; f. 1694—1700: Václ. Vojtěch Matoušovský, 1706—9: Gabriel Alexius Ign. Langer; vel. zp. 1694: 935, 1695: 851, 1706: 1087, 1709: 1059; poč. d. 1700: 1024.

13. f. Věžná; p. 1700: Jan Kristian kníže z Eggenberka; f. 1694—5: Matyáš Jos. Slaniček, 1706—9: Lukáš Frant. Foitl

vel. zp. 1694: 794, 1695: 825, 1706: 874, 1709: 898; zpráva z r. 1700 chybí; poč. d. asi 850.

14. f. Pošná; p. 1700: Jan František Malovec z Malovic; f. 1694—5: Maximilián Bubla, 1700: Vojtěch Staropraský O. Praem. z kl. želivského, 1709: Petr Frant. Střebský, kříž. s č. hv.; vel. zp. 1694: 415, 1695: 405, 1706 zpráva chybí, 1709: 542; poč. d. 1700 chybí, páčiti jej možno na 490.

15. f. Velká Chýska, fil. Smilovy Hory; p. 1700: opat kl. strahovského; 1694—5: Jindřich Záhornický O. Praem. z kl. strahov., 1706—9: Frant. Wendau O. Praem.; vel. zp. 1694: počet neudán; 1695: 690, n. 2, 1706: 724, 1709: 738; zpráva z r. 1700 chybí, poč. d. asi 708.

16. f. Nová Ves, fil. Hoštice: p. 1700: Jan Adam Běšin z Běšina; f. 1694: Nivard Materna O. Cist., 1695: Jiří Frant. Turinský, 1700: Václ. Bernard Singer, 1706—9: Leop. Bing O. Cist.; vel. zp. 1694: 369, 1695: 823, n. 3, 1706: 1240, 1709: 1454; poč. d. 1700 chybí, možno jej odhadnouti asi na 1000.

17. f. Cetoraz; p. 1700: hraběnka Johanna Eusebie Mille-simo; f. 1694—5: Jakub Jos. Suchetius, 1700: Benedikt Dědek, 1706: Šimon Karel Frejka, 1709: Matyáš Frant. Grimmer; vel. zp. 1694: 712, 1695: 830, 1706: 965, 1709: 1016; poč. d. 1700: 450.

18. f. Chotoviny; p. 1700: baron Karel Albert Stařimský z Liebsteinu; f. 1694: Jos. Leiffer, 1700: Jakub Čermák, 1706—9: Jos. Leiffer; vel. zp. 1694: 623, 1695 zpráva chybí, 1706: 520, 1709: 530; poč. d. 1700 neudán, páčiti jej možno na 500.

19. f. Hroby; p. 1700: Antonín Koch; f. 1700: Jan Norbert Motelius, 1706: Matouš Severa, 1709: Petr Josef Minch; vel. zp. 1694 údaj chybí, 1695 údaj chybí, 1706: 470, 1709: 492; poč. d. 1700: 401.

20. f. Neustupov; p. 1700: baron Karel Arnošt z Bissingen; f. 1706: Jakub Skřivan, 1709: Leop. Paulinus; vel. zp. 1706: 386, 1709: 603; zprávy z let 1694, 1695 a 1700 chybí.

21. f. Střezmít; p. 1709: Stanislav Felix ryt. Straník z Kopidlna; 1706 adm. Julius Tilisch; 1709 P. Řehoř O. S. Fr.; vel. zp. 1706: 778.

Ve vikariátě chýnovském (milčinském) bylo tedy celkem vel. zp. 1694: 17.538, n. 21, 1695: 16.555, n. 8, 1706: 24.047, 1709: 25.169; n. 24, poč. d. 1700: 20.592; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se počet duší: 26.300.

V. Vikariát vltavotýnský

měl r. 1694: 4 děkanství, 8 far, 16 fil.; r. 1709: 4 děkanství, 12 far, 15 fil.

1. děkanství Týn nad Vltavou, fil. Chrástany a Křtěnov; p. 1700: Týna a Chrástán Jan Josef hr. Breuner, kníže-arcib. pražský; p. Křtěnova Arnošt Malovec; děk. 1694—5: Kristian Jos. Straka, 1700—9: Václav Ant. Straka; vel. zp. 1694: 2313, 1695: 2305, 1706: 3027, 1709: 3018; poč. d. 1700: 2600.

2. děkanství Tábor; r. 1700 trval o patronát spor vedený mezi opatem strahovským a mezi podkomořím král. českého; adm. děk. 1694—1709: Jiří Jos. Winckler; vel. zp. 1694: 2176, 1695: 2102, 1706: 2367, 1709: 2467; poč. d. 1700 uvádí adm. děk. takto: všech: 2976; schopných k přijímání sv. zpovědi i sv. oltární 2207, schopných pouze k sv. pokání 108, (zbývá tedy osob k přijímání sv. svátostí neschopných: 661)

3. děkanství Bechyně, fil. Sudoměřice a Rataje; p. 1700: Jan Josef hrabě ze Šternberka; děk. 1694—1709: Joachim Ludvík Ant. Kögl, vel. zp. 1694: 1575, 1695: 1750, haer. 1 („Elisabetha, capitaneae Bechinensis soror, silesitica“), 1706: 1985, 1709: 2244: poč. d. 1700: 1763.

4. děkanství Soběslav, fil. Nedvědice a Skalice; p. 1700: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; děk. 1694—1704: Ondřej Norbert Čížek; vel. zp. 1694: 2010, 1695: 1894, 1706: 1901, 1709: 2031; poč. d. 1700: při děk. soběslavském 1250, při kostele nedvědickém 460, při kostele skalickém 330; dohromady 2040.

5. f. Lomnice, fil. Ševětín a Slověnice; p. 1700: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; f. 1694—1700: Jan Václ. Gallus, 1706—9: Frant. Jos. Jahoda; vel. zp. 1694: 1811, 1695: 1850, 1706: 2066, 1709: 2225; poč. d. 1700: 1759.

6. f. Veselí, fil. Bošilec (od 1703 fara samost.), Dolní Bukovsko (připojeno 1703 k nové f. bošilecké) a Hamr; p. 1700: Veselí, Bošilec a Bukovska kníže Ferdinand ze Schwarzenberka, Hamru baron z Gerardu; f. 1694—1700: Jan Karel Voves, 1706: Jakub Václ. Hettig, 1709: Václ. Jan Kuna; vel. zp. 1694: 1959, 1695: 2004, 1706 (po oddělení Bošilce a Bukovska): 1223, 1709: 1166, poč. d. 1700: 2061.

7. f. Bošilec, zřiz. 1703, fil. Dolní Bukovsko; p. kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; f. 1706—9: Václav Jiří Mann; vel. zp. 1706: 912, 1709: 886.

8. f. Planá nad Lužnicí, fil. Malšice a Hlavatce; p. 1700: kníže z Lobkovic; f. 1694—5: Jan Ignác Brodský, 1700—1709: Leopold Claudian ze Slavibořic; vel. zp. 1694: 1678, 1695: 1589, 1706: 2083, 1709: 2163; poč. d. 1700: 1789.

9. f. Dráčov; p. 1700: rektor kolleje jesuitské v Jindř. Hradci; f. 1694—5: František Neuhofter, 1700: Václ. Jos. Grotz, 1706—9: Jakub Šebest. Rauch; vel. zp. 1694: 1224, 1695: 875, 1706: 1005, 1709: 1035.

10. f. Tučapy; (r. 1694 fil. Budislav) p. 1700: baron Jos. Obytecký z Obytec; f. 1694: Frant. Xav. Krupetius, 1695: Kryštof Gladisch, 1700: Alexander Václ. Dvořák. reh. kan., 1706—9: Ildelfons Ditze O. S. B.; vel. zp. 1694: 559, 1695 (po oddělení Budislavě): 398, 1706: 495, 1709: 484; poč. d. 1700: 519.

11. f. Budislav, p. 1666 (zpr. z r. 1700 chybí): Jan Alexiu Max Koňas z Vydří; f. 1695: Frant. Xav. Krupetius, 1706: Petr Josef Minch, 1709: Julius Tilisch; vel. zp. 1695: 188, 1706: 266, 1709: 364; poč. d. 1700 chybí, možno odhadnouti na 227.

12. f. Bernardice; p. 1700: rektor jesuitské kolleje staroměstské u sv. Klementa v Praze; f. 1694—5: Kašpar Josef Maruna, 1700 - 9: Frant. Xav. Krupetius; vel. zp. 1694: 998, 1695: 1036, 1706: 1316, 1709: 1224, poč. d. 1700: 1204 (z toho „capaces communionis et confessionis“ 1157 a „capaces solius confessionis“ 47).

13. f. Dírné; p. 1700: hrabě Jan Václav Vratislav z Mitrovic; f. 1694—5: Václav Vojtěch Falco, 1700 - 9: Jan Kostka; vel. zp. 1694 („confessi et non communicati non specificantur impuberes“): 170. 1695: 288, haer. 1 („scribae redituum coniux“), 1706: 422, 1709: 436, poč. d. 1700: 367.

14. f. Modrá Hůrka (Hurca prope Bzi), fil. Žimutice a Horní Bukovsko, p. 1700 Hůrky a Žimutic Ferdinand kníže ze Schwarzenberka, p. Horního Bukovska Jan Václav hrabě Vratislav; f. 1694—5: Daniel Antonín Hruška, 1700: Jiří Vojt. Mürnstainer, 1706—9: Václ. Leop. Gallass; vel. zp. 1694: 1386, 1695: 1441, 1706: 1840, 1709: 1948.

15. f. Bílá Hůrka, p. 1700: Ferdinand kníže ze Schwarzenberka; f. 1706: Ant. Kryštof Rudloff 1709: Zachariáš Leop. Jos. Joannides; vel. zp. 1694 a 1695 zprávy chybí. 1706: 1717. 1709: 1879; zpráva z r. 1700 chybí.

16. f. Purkarec (Burgholz, zřiz. 1703, dříve byla to fil. k Hosínu), fil. Kostelec; p. Ferdinand kníže ze Schwarzenberka; f. 1706: Zachariáš Leopold Joannides, 1709: Šimon Antonin Manzel; vel. zp. 1706: 785, 1709: 880.

Ve vikariátě vltavotýnském bylo tedy úhrnem vel. zp. 1694: 17.859, 1695: 17.720 (n. 1, haer. 2), 1706: 23.410, 1709: 24.450; poč. d. 1700: 17.305; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se počet duší: 24.089.

VI. Vikariát budějovický

obsahoval r. 1694: 1 děkanství, 10 far, 6 fil.; v letech 1700 až 1709 (po přidělení tří far z vikariátu krumlovského): 1 děkanství 13 far, 6 (od r. 1703: 4) fil.:

1. děkanství Budějovice; p. 1700: magistrát města Budějovic, děk. 1694—1700: Jan Jiří Ign. Borman, 1706: Matyáš Arnošt Lentz, 1709: Jan Vít Schwantle; vel. zp. 1694: 3755, n. 1, 1695: 3915, haer. 1 („haeretica militissa“), 1706: 4511, 1709: 4314; poč. d. 1700: ve městě a předměstích 2604; v českých vesnicích 615, v něm. vesnicích 1096, dohromady 4315.

2. f. Boršov; p. 1700: opat kl. vyšebrodského; f. 1694: Bonifác Petter, 1695: Bernard Frant. Vaněk, 1700: Ferd. Scheffer O. Cist. z kl. vyšebrodského, 1709: Pavel Kladruha O. Cist.; vel. zp. 1694: 884, 1695: 916, 1706: 894, 1709: 900; poč. d. 1700: 919.

3. f. Strýčice (Stritschitz); p. 1700: opat kl. vyšebrodského; f. 1694: Michael Wagner, 1695: Ign. Lux, 1700: Benedikt Schmuttermeyr O. Cist. z kl. vyšebrodského; 1706—9: Jiří Henzel O. Cist.; vel. zp. 1694: 734, 1695: 733, 1706: 772, 1709: 786; poč. d. 1700: 758.

4. f. Rudolfov (Rudolfstadt), fil. Adamov (Adamstadt); p. 1700: magistrát města Budějovic; f. 1694—5: Křstof Frant. Wagner, 1700: Matyáš Ondřej Feigl, 1706—9: Vojt. Ign. Grientzweig; vel. zp. 1694: 816, n. 2, 1695: 402, n. 9 („negligentes vagabundi et milites non nominati 8, item senex quidam Adamus nomine, ratione sanâ carens 1“), 1706: 462, 1709: 470.

5. f. Dubné; p. 1700: magistrát města Budějovic; f. 1694 až 1709: Jan Chrysost. Frant, Jos. Nejedlý; vel. zp. 1694: 982 1695: 912, 1706: 1115, 1709: 1120; poč. d. 1700: 1015.

6. f. Lišov; p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; f. 1694 až 1700: Vavř. Ferd. Král, 1706: Václ. Spěvák, 1709: Jan

Mann; vel. zp. 1694: 772, 1695: 698, 1706: 804, 1709: 842; poč. d. 1700: 758.

7. f. Hosín (do r. 1703 fil. Purkarec a Kostelec); p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; f. 1694—1700: Tomáš Jos. Nehutius, 706—9: Jiří Frant. Hauser; vel. zp. 1694: 1820, n. 1, 1695: 1870, 1706 (po oddělení Purkarce a Kostelce): 1506, 1709: 1717; poč. d. 1700: 1941 (z toho na osadě hosínské 1263, ve vesnicích k fil. purkarecké 382, ve vesn. k fil. kostelecké 296).

8. f. Pistín, fil. Němčice u Netolic; o filiálce této podo-
týká se ve zprávě z r. 1700: „Est filialis ecclesia nomine Niem-
szicz, quae alternative administratur subinde a Pisstinensi. subinde
a Netolicensi curato; nunc administrationem habet Netolicensis:
usque beneficium Netolicense vacabit, tunc administratio huius
filialis perveniet ad curatum Pisstinensem, et vice versa; haec
alternatio hic observatur ex compactatis, ut aiunt, principis a
Schwarzenberg et celsissimi principis ab Eggenberg, quia prior est
Pisstinensis, alter Netolicensis beneficii patronus“, p. 1700: kníže
ze Schwarzenberka; f. 1694—5: Jiří Václ. Dvořák, 1699: Ant.
Kryštof Rudloff, 1706: Václ. Ant. Liska (Lysská), 1709: Joachim
Leop. Šťastný; vel. zp. 1694: 1263, 1695: 1638, 1706: 1590 1709:
1229; poč. d. 1700 (bez Němčic): 1085.

9. f. Zahájí, fil. Nákří; p. 1700: kníže ze Schwarzenberka;
f. 1694—1709: Ondřej Václ. Kopacius; vel. zp. 1694: 1215, 1695:
1130, 1706: 1380, 1709: 1360; poč. d. 1700: 1290 (z toho při
Zahájí 498, při Nákří 792).

10. Ledenice, fil. Štěpánovice; p. 1700: kníže ze Schwar-
zenberka; f. 1694—1709: Tomáš Jan Havlíček; vel. zp. 1694:
1655, 1695: 1666, 1706: 1875, 1709: 1941; poč. d. 1700: 1652
(z toho při Ledenicích 1000, při Štěpánovicích 652).

11. Borovany; p. 1700: Kníže ze Schwarzenberka; f. 1694
až 1709; Jan Churfirst, řeh. kan. sv. Aug. z kl. borovanského; vel.
zp. 1694: 580, 1695: 583, 1706: 595, 1709: 639; poč. d. 1700.
627.

12. Strážov (Driesendorf), fara tato náležela před r.
1700 k vikariátu krumlovskému; p. 1700: opat kl. vyšebrodského;
f. 1694: Bernard Vaněk, 1695—1709: P. Václav Pelargus O. Cist.
z kl. vyšebrodského; vel. zp. 1694: 992, 1695: 890, 1706: 912,
1709: 852; poč. d. 1700: 983 („animae sacramenta suscipientes,
una cum his, quae ob defectum aetatis non communicant“).

13. f. Doudleby, fara tato patřila před rokem 1700 k vikariátu krumlovskému; p. 1700: kníže Schwarzenberg; f. 1794—5: Frant. Vilém Vostřešanský, 1700 Jakub Suchetius, 1706: Václ. Jos. Bezděk; 1709: Jan Václ. Ign. Slavík; vel. zp. 1694: 588, 1695: 532, 1706: 589, 1709: 603; poč. d. 1700: 380.

14. f. Kamenný Újezd (Steinkirchen); také tato f. patřila před r. 1700 k vikariátu krumlovskému; p. 1700: Jan Krištián kníže z Eggenberka; f. 1694: Jan Florian Hammerschmidt, 1695: Jan Křt. Seidl, 1700: Václ. Ant. Gruber, 1706—9: Jan Jos. Zavadil; vel. zp. 1694: 1169, 1695: 1054, 1706: 1300, 1709: 1374; poč. d. 1700: 1277.

Ve vikariátě budějovickém bylo úhrnem vel. zp. 1694: 17.225, n. 4, 1695: 16.939, n. 9. haer. 1. 1706: 18.305, 1709: 18.147; poč. d. 1700: 17.000; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se počet duší: 17.232.

Ve všech šesti vikariátech kraje bechyňského dohromady bylo vel. zp. 1694: 132.613, n. 40, 1695: 132.801, n. 29, h. 4, 1706: 155.393, n. 10, 1709: 160.557, n. 24; poč. d. 1700: 137.154; dle sumárního přehledu z r. 1710: 160.411.

B). V kraji plzeňském

byly v letech 1694—1710 čtyři vikariáty: plzeňský, domažlický (r. 1709—10 zvaný „horšovotýnský“), klatovský a plánský (zvaný v letech 1709—10 „tachovský“).

I. Vikariát plzeňský

obsahoval r. 1694 1 arciděkanství, 2 děkanství a 34 far, celkem 37 beneficií: Plzeň, Rokycany, Přestice, Poříčí, Dolejší Lukavice, Dobřany, Litice, Bělá a Všeruby, Chválenice, Újezd Drahoňův, Vejprnice, Touškov, Radnice, Dejšíná, Nečtiny, Plzenec, Blovice, Malesice, Mirošov, Manětín, Křečov, Lešany, Číhaná, Ledce, Čivice (Planá), Chotěšov, Stodo, Jezná, Zvíkovec, Sekyřany, Hradec, Prusiny, Těnovice, Břeskovice, Dnešice, Čížkov, Seč; r. 1709 po přidělení Újezda Drahoňova a Zvíkovce k vikariátu hořovickému (kraj podbrdský), Manětína, Křečova a Číhané k vikariátu jemnickému (kraj loketský), Čížkova k vikariátu píseckému (kraj prácheňský), Břeskovice k vikariátu klatovskému, jakož i po přidělení Obory z vikariátu novostražického (kraj rakovnický) a po zřízení nových far Druzdové a Oseka bylo ve vikariátě plzeňském 1 arciděkanství, 2 děkanství a 30 far, celkem 33 beneficií:

1. arciděkanství Plzeň; p. 1700: magistrát města Plzně; arcid. 1694—1709: Jindřich Vilém Pecháček, vikář; vel. zp. 1694: 2465, n. 2, 1695: 2671, 1706: 3105, 1709: 2295; poč. d. 1700: 2659 (z toho ve městě a v předměstích 2200).

2. děk. Rokycany, fil. Osek; p. 1700: Rokycan: magistrát města Rokycan, Oseka: Ferd. Leop. hr. Nostitz; děk. 1694: Ladislav Frosin, 1700: Jiří Stanislav Ridl, 1706: Frant. Vít Beck, 1709: Daniel Jiří Ridl; vel. zp. 1694 počet neudán, 1695: 1743, 1706 (po odloučení Oseka): 1290, 1709: 1494, poč. d. 1700: neudán úplně; z údajů let 1695 a 1706 vyplýval by průměr 1500.

3. děk. Přeštice, fil. Vicov; p. 1700: Marie Alžběta hraběnka z Bubna; děk. 1694—5: Vojtěch Matyáš Schram, 1700—1709: Václav Voita; vel. zp. 1694: 1389, 1695: 1410, 1706: 1747, 1709: 1696; poč. d. 1700: 1692.

4. f. Poříčí, fil. Mešno; p. 1700: Václav Ig. Vratislav baron z Mitrovic; f. 1694—1709: Jakub Ignác Columbus; vel. zp. 1694: 773, 1695: 743, 1706: 835, 1709 údaj chybí; asi 840; poč. d. 1700: 750 (z toho k Poříčí 500, k Mešnu 250).

5. f. Dolejší Lukavice; p. 1700: Ferd. Matyáš hrabě Morzin; f. 1694—1709: Daniel Frant. Tábořský; vel. zp. 1694: 692, 1695: 757, 1706: 762, n. 2, 1709: 841, n. 9; poč. d. 1700: 791.

6. f. Dobřany; p. 1700: probošt kl. chotěšovského O. Praem.: f. 1694—5: Gotfrid Schmidt, O. Praem., 1700—9: Erasmus Kösckha O. Praem.; vel. zp. 1694: 1225, 1695: 1253, 1706: 1393, 1709: 1373; poč. d. 1700: 1298

7. f. Litice; p. 1700: probošt kl. chotěšovského O. Praem.; f. 1694—1706: Amand Streer O. Praem., 1709: Řehoř Stehlík O. Praem., vel. zp. 1694: 1133, 1695: 1194, 1706: 1330, 1709: 1358; poč. d. 1700: 1259.

8. f. Bělá a Všeruby; p. 1700: baron Frant. Albert Jaroslav Kyšperský z Vřesovic; f. 1694—5: Arnold Wobsa, 1700—9: Martin Gotfrid Tittl; vel. zp. 1694: 1439, n. 6, 1695: 1505, n. 1, 1706: 1627, 1709: 1685; poč. d. 1700: 1516 (z toho k Bělé 801, ke Všerubům 715).

9. f. Vejprnice; p. 1700: Frant. Václ. hrabě z Vrtby; f. 1694—5: Jan Jakub Phleger; 1700: Karel Dominik Řečický, 1706—9: Frant. Ant. Ottický; vel. zp. 1694: 829, 1695: 877, 1706: 1135, 1709: 1153; poč. d. 1700: 1060.

10. f. Touškov, fil. Kozolupy; p. 1700: Touškova: opat kl. kladrubského, Kozolup: Zikmund Schirndinger ze Schirndingu; f. 1694—5: Alexius Janka, 1700 adm.: Mikoláš Zelenka, 1706—9: Jan Dietrich; vel. zp. 1694: 1011, 1695: 1125, 1706: 1296, 1709: 1317; poč. d. 1700: 1150.

11. f. Radnice, fil. Stupno a Vojenice; p. 1700: Radnice a Stupna: Kryštof Jindřich Winckler z Heynfeldtu, Vojenice: Jan Kryštof hrabě Kager ze Štampachu; f. 1694—1700: Vít Alexius Ign. Pruchetius, 1706: Daniel Jiří Ridel, 1709: Daniel Frant. Claudius; vel. zp. 1694: 1334, n. 2, haer. 2, 1695: 1471, n. 4, 1706: 2030, 1709: 2035; poč. d. 1700: 1841.

12. f. Dejšina, fil. Druzdová (jež 1701 povýšena byla na faru samost.); p. 1700: magistrát města Plzně; f. 1694—1700: Václav Wolfgang Vitacius, 1706: adm. Eustachius Praxl O. Praed., 1709: Kašpar Kleo; vel. zp. 1694: 754, 1695: 764, 1706: 803, 1709: 920; poč. d. 1700: 761 (z toho k Dejšině 576, k Druzdové 185).

13. f. Plzenec (Stará Plzeň); p. 1700: Jan Jindřich hrabě Kokořovec; f. 1694—1709: Jakub Jan Lenk; vel. zp. 1694: 1238, 1695: 1250, haer. 2 („advenae non nominati“), 1706: 1413, 1709: 1532; poč. d. 1700: 1357.

14. f. Blovice, fil. Žďár; p. 1700: baron Jan Josef Jeníšek z Újezda; f. 1694—5: Kašpar Tosner, 1700—9: Jan Jiří Straka; vel. zp. 1694: 1125, 1695: 1186, haer. 2 („Christianus Steiger, Saxo, fossor ferrearum fodinarum; Magdalena Konvin, Ungara, in spe conversionis“), 1706: 1519, 1709: 1560; poč. d. 1700: 1377.

15. f. Malesice, fil. Chotkov; p. 1700: Josef Morák z Morinfelsu; f. 1694—1709: Jan Hana; vel. zp. 1694: 550, 1695: 656, 1706: 853, 1709: 922; poč. d. 1700: 688.

16. f. Mirošov, fil. Skořice; p. 1700: baron Jan Antonín Vratislav z Mitrovic; f. 1694—1700: Kašpar Václav Čada, 1706—9 Jan Bernard Pelletius; vel. zp. 1694: 879, 1695: 963, 1706: 1103, 1709: 1325, n. 1; poč. d. 1700: 1087 (z toho k Mirošovu: 706, ke Skořici 381).

17. f. Leštany (Lichtenstein), p. 1700: Benedikt Fr. Steinbach z Kranigsteinu; f. 1694—1709: Kryštof Jindřich Haverle vel. zp. 1694: 540, 1695: 690, 1706: 736, 1709: 729; poč. d. 1700: 665.

18. f. Ledce; p. 1700: Jan Zikmund hrabě z Götzeny; f. 1694—5: Jiří Illinger, 1700—9: Jan Ant. Aydembt; vel. zp. 1694: 561, 1695: 594, 1706: 878, 1709: 854; poč. d. 1700: 774.

19. f. Planá, (v letech 1694—1706 nazývána byla fara tato „čivickou“), fil. Čivice; p. 1700: cist. klášter plasský; f. 1694—5: Alberik Hubatius O. Cist., 1700—1706: Kryštof Tengler O. Cist., 1709: Jeronym Mráček O. Cist.; vel. zp. 1694: 389, 1695: 507, 1706: 622, 1709: 1226; poč. d. 1700: 574 (z panství plasského: 366, z panství liblínského: 208).

20. f. Chotěšov; p. 1700: probošt kl. chotěšovského; f. 1694—1709: Adrian Klíma O. Praem.; vel. zp. 1694: 1474, 1695: 1258, 1706: 1513, 1709: 1438; poč. d. 1700: 1340.

21. f. Stodo (Staab); p. 1700: probošt kl. chotěšovského; f. 1694—1700: Milo Hittner O. Praem., 1706—9: Maxmilián Jos. Dürschmidt O. Praem.; vel. zp. 1694: 770, 1695: 788, 1706: 960, 1709: 963; poč. d. 1700: 930.

22. f. Jezná (Gezna); p. 1700: střídavě: opat kladrubský a Vilém Leopold z Říčan, pán na Pněvanech; f. 1694: Štěpán Kestl O. S. B., 1695—1709: Benedikt Götz O. S. B. z kl. kladrubského; vel. zp. 1694: 887, 1695: 905, 1706: 982, 1709: 898; poč. d. 1700: 969.

23. f. Horní Sekyřany; p. 1700: probošt chotěšovský; f. 1694—1706: P. Fridrich Füssl O. Praem. z kl. tepelského, 1709: Amand Streer O. Praem.; vel. zp. 1694: 1131, 1695: 1185, 1706: 1304, 1709: 1322; poč. d. 1700: 1242.

24. f. Hradec (Hradzen); p. 1700: metropolit. kapitola pražská; f. 1694—1700: Řehoř Vojtěch Schram, 1706—9: Matyáš Vodrážka; vel. zp. 1694: 753, 1695: 740, 1706: 840, 1709: 870; poč. d. 1700: 794.

25. f. Prusiny; p. 1700: Jan Jindřich hrabě Kokořovec; f. 1694—5: Tomáš di Davoni, karmelitán, 1700—9: Klement Fr. Čada; vel. zp. 1694: 416, 1695: 599, 1706: 726, 1709: 796; poč. d. 1700: 645.

26. f. Těnovice, fil. Čičov; p. 1700: baron Ignác z Engelflusu pod poručnictvím matky své baronky Engelflusové rozené Prichovské; f. 1694—5: Pavel Vojtěch Nosecký, 1700: František Hladký; vel. zp. 1694: 590, 1695: 621, 1706: 800, 1709 údaj chybí snad cca 840; poč. d. 1700: 732 (z toho k Těnovicům 382, k Čičovu 350).

27. f. Seč, zal. 1691, patron a fundator: hr. Jan Rud. Mortzin; p. 1700: bratr předešlého, hrabě Ferdinand Mortzin; f. 1694—5: Joachim Václav Krump, 1700: Václ. Ant. Hack, 1706—9: Jan Václ. Kus; vel. zp. 1694: 193, 1695: 190, 1706: 323, 1709: 313; poč. d. 1700: 252.

29. f. Dnešice, fil. Přestavky; p. 1700: Dnešic: baron Jan Antonín Vratislav z Mitrovic, Přestavlk: probost chotěšovský; f. 1694—1709: Šimon Frant. Alexius Janota; vel. zp. 1694: 627, 1695: 630, 1706: 751, 1709: 773; poč. d. 1700: 696.

29. f. Merklín, fil. Buková; p. 1700: hrabě František Novohradský z Kolovrat; fara tato náležela 1694—5 k vikariátu klatovskému; f. 1694—5: Zachariáš Mauritius, 1700—1709: Jan Tobiáš Borovský; vel. zp. 1694: 692, 1695: 731, n. 1 („negligens suspecta una, Ludmilla Lippowskiana, Pteninensis“), 1706: 921, n. 2 („perill. domina Lippowskiana, item perill. dna Bohauschiana, Pteninenses dominae“), 1709: 968; poč. d. 1700: 837.

30. f. Osek, zřiz. 1703; p. Ferd. Leop. hr. Nostitz; f. 1706: Fridrich Frant. Werner, 1709: Bartoloměj Stěchovský; vel. zp. 1706: 783, 1709: 642.

31. f. Druzdová, zřiz. 1701; dříve fil. k Dejšíně; f. 1706: Antonín Jan Hodkovský, 1709: Frant. Xav. Smuravius; vel. zp. 1706: 380, 1709: 427.

32. f. Obora (náležela v letech 1694 a 1695 do vikariátu novostrašeckého v kraji rakovnickém); p. opat kláštera plasského; f. 1706: Jeronym Mráček (Mraczek) O. Cist., 1709: Viktorin Cassius O. Cist.; vel. zp. 1694 a 1695 zprávy chybí; 1706: 404, 1709: 370.

33. f. Chválenice, filiál. Nezvěstice a Žákava; p. 1700: Jan Jindřich z Kokořova; f. 1694—1709: Jan Šeb. Tomandl; vel. zp. 1694: 853, 1695: 814, 1706: 1048, 1709: 1169; poč. d. 1700: 966.

Celkem bylo ve vikariátu plzeňském vel. zp. 1694: 26.742, n. 10, haer 2. (s farnostmi později k jiným vikariátům přidělenými: 33.317, n. 13, haer. 2), 1695: 29.820, n. 5, haer. 5 (s farnostmi později k jiným vikariátům přidělenými: 31.786, n. 4, haer. 5), 1706: 36.212, n. 4, 1709: 36.944. n. 10; poč. d. 1700: 32.202; v sumárním přehledu z r. 1710: 39.151.

*II. Vikariát domažlický, (tak zván byl v letech 1694—1706;
v letech 1709—10 horšovotýnský).*

V tomto vikariátu bylo r. 1694: 1 arcijáhenství, 1 děkanství, 23 fary (s Pivoňkou), 9 filiálek; r. 1709 (po oddělení Mělnic od Štítar): 1 arcijáhenství, 1 děkanství, 23 fary, 12 fil.

1. arcijáhenství Horšův Týn, fil. Třebnice; p. 1700: hrabě Josef z Trautmansdorfu; arcijáhen 1700: Matyáš František Stibinger, 1709: Jiří Fr. Mráz; duchovní správu vykonávali kaplani: 1694—5 Šimon Longo, 1700: Jan Josef Partner, 1706: Maximilián Kegler; vel. zp. 1694: 825, 1695: 838, 1706: 910, 1709: 941; poč. d. 1700: 851.

2. děk. Domažlice; p. 1700: magistrát města Domažlic; děk. 1694—1706: Jan Ludvík Josef Steyer, 1709: Ludvík Josef Blovský; vel. zp. 1694: 2371, 1695: 2548, 1706: 2692, 1709: 2833; poč. d. 1700: 2300.

3. fara Horšův Týn, fil. Horšov; p. 1700: hrabě Josef z Trautmansdorfu; f. 1694 Adam Vavřinec Jungnikl, 1695 Matyáš Frant. Stibinger, 1700: Jiří František Mráz, 1706: Jan Kremling, 1709: Adam Jos. Bäuml; vel. zp. 1694: 1472, h. 2 („Henricus et Conradus Haubentssaler, fratres Norimbergenses“), 1695: 1514, 1706: 1493, 1709: 1689; poč. d. 1700: 1514.

4. f. Šitboř (Schüttwa); p. 1700: klášter obutých poustevníků sv. Augustina v Pivoňce; f. 1694—5: Zikmund Duca, O. Erem. S. Aug., 1700: Serafin Meltzer, O. Erem. S. Aug., převor pivoňský, 1706: Řehoř Schmidl, O. Erem. S. Aug., 1709: Arnošt Herman, O. Erem. S. Aug.; vel. zp. 1694: 682, 1695: 695, 1706: 738, 1709: 790; poč. d. 1700: 494.

5. f. Hora sv. Václava (Berg); p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—5: Jiří Schiffner; 1700: Vincenc Schober, O. S. Aug., 1706: Konstantin Flixius O. S. Aug., 1709: Godfríd Keyser O. S. Aug.; vel. zp. 1694: 631, 1695: 649, 1706: 718, 1709: 750; poč. d. 1700: 695.

6. f. Bukovec (Mogolzen), fil. Čechovice; p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—5: Ant. Procháska, 1700: Jan Matyáš Kremling, 1706—9: Štěpán Jan Jakub Stadtherr; vel. zp. 1694: 675, 1695: 679, 1706: 739, 1709: 776; poč. d. 1700: 660.

7. f. Nová Kdyně, fil. Stanětice; p. 1700: Jiří Jindřich baron ze Stadionu, děkan kath. chrámu ve Vircpurku; f. 1694:

Václ. Frant. Slamka, 1695: Jan Detsch, 1700: Frant. Albert Neu-hoffer, 1706—9: Václ. Fridrich Freydner; vel. zp. 1694: 1355 („haer. 2 cum 6 infantibus non nominati cum consensu com. de Lamingen Neogdinae detinentur“), 1695: 1289 („haereticus advena non nominatus unus“), 1706: 1645, 1709: 1842; poč. d. 1700: 1302.

8. f. Křakov, fil. Miřkov; p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—5: Ferd. Sylvanus, řeh. kan., 1700—9: Jan Fürster; vel. zp. 1694: 439, 1695: 460, 1706: 486, 1709: 496; poč. d. 1700: 483.

9. f. Semněvice (Semlowitz); p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—5: Michael Frant. Kas, 1700—9: Matyáš Martin Ortner; vel. zp. 1694: 526, 1695: 546, 1706: 579, 1709: 577; poč. d. 1700: 560.

10. f. Meclov (Metzling) a Ronšperk (Ronsperg); p. 1700: baronka z Wunschwitzů; f. 1694—5: Fridrich Martin Prangen, 1700—9: Michael Jos. Gruber; vel. zp. 1694: 1220, 1695: 1298, 1706: 1334, 1709: 1401; poč. d. 1700: 1271 (z toho k Meclovu 685, k Ronšperku 586).

11. f. Hostouň (Hostau); p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—5: Jiří Frant. Mráz, 1700—9 Petr Aulik; vel. zp. 1694: 823, 1695: 809, 1706: 857, 1709: 877; poč. d. 1700: 900.

12. f. Staňkov (Stankau), fil. Hlohová; p. 1700: hrabě Josef Trautmansdorf; f. 1694—1700: Jan Karel Brum, 1706—9: Tomáš Josef Frum; vel. zp. 1694: 1229, 1695: 1191, 1706: 1380, 1709: 1446; poč. d. 1700: 1179.

13. f. Prostiboř; p. 1700: Ant. Wolfünger z Wolfsburku; f. 1694—5: Kryštof Höring, 1700—9: Jan Jiří Winckler; vel. zp. 1694: 1124, 1695: 1164, 1706: 661, 1709: 667; poč. d. 1700: 613.

14. f. Bernartice (Pernartitz), fil. Staré Sedlo (Altsattel); p. 1700: Anna Alžběta hraběnka Lažanská; f. 1694—1709: Jiří Zotth; vel. zp. 1694: 958, 1695: 954, 1706: 972, 1709: 1155; poč. d. 1700: 895.

15. f. Bližejov, fil. Osvračín; p. 1700: Bližejova obec horšovotýnská, Osvračína hrabě Heřman Černín; f. 1694—5: Jan Jiří Winckler, 1700—6: Tomáš Jos. Frum, 1709: Kryštof Václ. Frum; vel. zp. 1694: 680, 1695: 674, 1706: 748, 1709: 815; poč. d. 1700: 686 (z toho k Bližejovu 437, k Osvračínu 249).

16. f. Kleneč; p. 1700: Jiří Jindřich baron ze Stadionu, děkan kath. chrámu ve Virepurku; f. 1694—1700: Jiří Ant. Lenk,

1706: Kristian František Leonhardt, 1709: Jan Heidl; vel. zp. 1694: 1406, 1695: 1423, 1706: 1455, 1709: 1575; poč. d. 1700: 1207 (z toho ve třech německých vesnicích 184).

17. f. Všeruby (Neumark, Neoforum), fil. Maxberg, („S- Joannes Bapt. in Eremo“); p. 1700: Všerub tamní obec, Maxbergu baron ze Stadionu; f. 1694—1700; Linhart Ign. Xav. Wollinger, 1706—9: Jan Jos. Schübel; vel. zp. 1694: 578, 1695: 567, 1706: 1003, 1709: 1096; poč. d. 1700: 1182 (z toho k Všerubům 856, k Maxbergu 326).

18. f. Touškov Hartmanův (Tuschkau), fil. Holišov (Holleischen); p. 1700: probošt chotěšovský; f. 1694—1700: Jos. Frischmann, 1706—9: Wolfgang Schupp; vel. zp. 1694: 762, 1695: 784, 1706: 834, 1709: 832; poč. d. 1700: 798 (z toho k Touškovu 471, k Holišovu 327).

19. f. Újezd sv. Kříže (Heiligenkreuz); p. 1700: Anna Terezie hraběnka Metternichová; f. 1694: Tomáš Jan Preinl, 1695: Jan Ferd. Bořek, 1700: Jindř. Jan Teigl, 1706: Zikmund Duca, 1709: Gotfrid Jos. Schuster; vel. zp. 1694: 1651, 1695: 1633, 1706: 1600, 1709: 1654; poč. d. 1700: 1740.

20. f. Červené Dřevo (Rothenbaum); p. 1700: baron Jiří Jindřich ze Stadionu, děkan katedrálního kostela ve Vircpurku; f. 1694—5: Pavel Pancratz 1700—6: Kašpar Seifrit z Vircpurku O. Min. S. F. Conv., 1709: Jan Fridrich František Schwartz; vel. zp. 1694: 920, 1695: 982, 1706: 920, 1709: 1133; poč. d. 1700: 762.

21. f. Eisendorf; p. 1700: Anna Terezie hraběnka Metternichová; f. 1694—1700: Daniel Bernard Jos. Michaëlis, 1706—9: Michael Karel Gust; vel. zp. 1694: 531, 1695: 547, 1706: 674, 1709: 672; poč. d. 1700: 573.

22. f. Mutěnin (Muttersdorf); p. 1700: rytíř Fridrich Frant. Widersperger z Widersperků; f. 1694—1700: Jan Jiří Michaëlis, 1706—9: Jindřich Merklinský O. Erem. S. Aug.; vel. zp. 1694: 724 („haeretica persona est conversa una“), 1695: 777, 1706: 950, 1709: 1030; poč. d. 1700: 793.

23. f. Štitary (Schüttarzen), fil. Mělnice (Melmitz; 1700 f. samost.); p. 1700: hrabě Trautmansdorf; f. 1694—1700: Krist. Weidner O. Praem. z kl. tepelského, 1706—9: Jan Jos. Partner; vel. zp. 1694: 773, 1695: 1243, 1706 (po oddělení Mělnic): 745, 1709: 776; poč. d. 1700: 724.

24. f. Mělnice (Melmitz); p. 1700: hrabě Trautmansdorf; f. 1700—9: Coelestin Albrecht, O. Praem. z kl. tepelského; vel. zp. 1706: 538, 1709: 553; poč. d. 1700: 535.

25. f. Koloveč, fil. Srstice a Lštěn; p. 1700: hrabě Bubna; f. 1694—5: Václav Redina, 1700: Jan Lazenský, 1709: Ferdinand Ant. Vejvoda (Weywoda); vel. zp. 1694: 758, n. 4, 1695: 688, n. 2, 1706 (zpráva chybí) asi 700, 1709: 1028; poč. d. 1700 (zpráva chybí) asi 700.

26. f. Pivoňka (Stockau) uvádí se pouze ve výkazech z r. 1694 a 1695: adm. P. Godfrid Fricz; vel. zp. 1694: 406, 1695: 398.

Ve vikariátě horšovotýnském čítalo se vel. zp. 1694: 23.519, h. 10, n. 4; 1695: 25.355, n. 2; 1706: 25.371; 1709: 27.404; poč. d. 1700: 23.417; v sumárním přehledu z r. 1710: 28.076.

III. Vikariát klatovský

měl roku 1694: 2 děkanství, 19 far a 10 fil.; r. 1709: 2 děkanství, 24 far a 8 fil.; Břeskovice náležely v letech 1694—5 k vikariátu plzeňskému, Kotouň k vikariátu blatenskému.

1. děk. Klatovy; p. 1700 magistrát města Klatov; děk. 1694: Vojt. Jan Stodlar, 1695: Jiří Stan. Ridl, 1700—9: Kašpar Daniel Špaček, vikář; vel. zp. 1694: 2069, 1695: 1910, 1706: 1877, 1709: 2002; poč. d. 1700: 1989 (z toho v Klatovech samých 1332).

2. děk. Nepomuk, fil. Mileč; p. 1700: hrabě Václav Vojt. ze Šternberka, nejvyšší soud zemský; děk. 1694: Jiří Stanislav Ridl, 1695: Matouš Jos. Nevšeta, 1700—9: Aug. Jan Passer; vel. zp. 1694: 1540, 1695: 1533, 1706: 1783, 1709: 1909; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi 1600.

3. f. Políň; p. 1700: hrabě František Hartmann z Klenové; f. 1694—1709: Jan Frant. Schip; vel. zp. 1694: 814, 1695: 786, 1706: 882, 1709: 884; poč. d. 1700: 857.

4. f. Dešenice; p. 1700: hrabě Maxmilian Norbert Krakovský z Kolovrat; f. 1694—5: Pavel Jos. Weichenhan, 1700—9: Adam Alexius Weinfurter; vel. zp. 1694: 1275, 1695: 1282, 1706: 1370, 1709: 1422; poč. d. 1700: 1406.

5. f. Janovice nad Uhlovou, fil. Týnec (filiálka tato povýšena byla r. 1705 na faru); p. 1700: hrabě Maxmilian Norbert Krakovský z Kolovrat; f. 1694: Martin Václav Gürcha,

1695—1700: František Jan Vrba, 1706—9: Simeon Horejší; vel. zp. 1694: 1391, 1695: 1318, 1706 (po oddělení Týnce): 733, 1709: 745; poč. d. 1700: 1655.

6. f. Týnec (Teinitzl, zřítz. 1705); p. 1705: hrabě Maximilian Norbert Krakovský z Kolovrat; f. 1706—9: Jiří Vojtěch Frimmel; vel. zp. 1706: 808, 1709: 827, n. 1.

7. f. Nyřsko (Neuern); p. 1700: baron Dionysius Frant. Kotz z Dobrše; f. 1694—5: Vít Vojtěch Fischer, 1700—9: Jan Jiří Feldtman; vel. zp. 1694: 1591, 1695: 1569, 1706: 1733, 1709: 1825; poč. d. 1700: 1509.

8. f. Strážov, p. 1700: hrabě Ferdinand Morzin; f. 1694—1706: Jakub Arnošt Hovorka, 1709: Jan Ant. Wimmer; vel. zp. 1694: 1161, n. 2, 1695: 1176, 1706: 1237, 1709: 1292; poč. d. 1700: 1106.

9. f. Mysliv, fil. Neuraz; p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; f. 1694—1709: Jan Václav Andreides; vel. zp. 1694: 993, 1695: 1033, 1706: 1336, 1709: 1385; poč. d. 1700: 1149.

10. f. Plánice, fil. Zborovy; p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; f. 1694—1700: Jan Jiří Pusmann; 1706—9: Jakub Ign. Procháška; vel. zp. 1694: 1442, 1695: 1350, 1706: 1636, n. 1, 1709: 1657; poč. d. 1700: 1104.

11. f. Vrčeň, fil. Prádlo; p. 1700: Václav Vojtěch hrabě ze Šternberka; f. 1694—5: Jan Straka, 1700: Frant. Vít Beck, 1706—9: Vojt. Benešovský; vel. zp. 1694: 946, 1695: 908, 1706: 1068, 1709: 1103; poč. d. 1700: 848.

12. f. Žinkovy filiál. Měčín; p. 1700: Žinkov hraběnka z Klenové, roz. Hartmannová z Clarsteinu, Měčína hrabě Frant. Hartmann z Klenové a Janovic; f. 1694—1709: Ondřej Antonín Žebro; vel. zp. 1694: 680, 1695: 685, 1706: 1161, 1709: 1233; poč. d. 1700: 990.

13. f. Stobořice, fil. Chlistov; p. 1700: hrabě Maximilián Norbert z Kolovrat; p. 1694: Václ. Frant. Nigrin, 1695—1700: Jakub Ign. Procháška, 1706—9: Ant. Rodovský; vel. zp. 1694: 801, 1695: 764, n. 7, 1706: 995, 1709: 943; poč. d. 1700: 787.

14. f. Břeskovice; p. 1700: hrabě z Klenové; f. 1694—5: Kazimír Zareba, 1700—9: Adam Frant. Kohout; vel. zp. 1694: 825, 1695: 938, 1706: 1231, 1709: 1233; poč. d. 1700: 1156.

15. f. Chuděnice, fil. Dolany (r. 1696 fara samost.); p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín z Chuděnic; f. 1694—5: Jakub

Ign. Grün, 1700: Tomáš Vavřinec Hellboch, 1706—9: Jan Ant. Lazenský; vel. zp. 1694: 896, n. 1, 1695: 906, n. 2, 1706 (po oddělení Dolan): 537, 1709: 649; poč. d. 1700 (po oddělení Dolan): 549.

16. f. Dolany (od r. 1696, dříve fil. k Chuděnicům); p. 1700: jezuitská kolej v Klatovech; f. 1700—1709: Antonín Přihoda; vel. zp. 1706: 433, 1709: 492; poč. d. 1700: 455.

17. f. Ouboč, fil. Stanětice (Stanětice byly od 1700 fil. k Nové Kdyni); p. hrabě Wolfgang Novohradský z Kolovrat; f. 1694—5: Adam Alexius Weinfurter, 1700—9: Matyáš Pelta; vel. zp. 1694: 1025, 1695: 956, 1706 (bez Stanětice): 764, 1709: 812; poč. d. 1700: 726.

18. f. Loučím; p. 1700: baron Karel Kotz; f. 1694—5: Ondřej Opelbach, 1700—9: Jan Wolfgang Rainmann; vel. zp. 1694: 1217, 1695: 1179, 1706: 1599, 1709: 1617; poč. d. 1700: 1379.

19. f. Němčice (u Plánice); p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; f. 1694: Matouš Frant. Würth, 1695—1709: Karel Ludvík Ledick; vel. zp. 1694: 702, n. 19, 1695: 647, 1706: 790, 1709: 825; poč. d. 1700: 633.

20. f. Švihov, fil. Kbely a Štěpánovice; p. 1700: hrabě Václav Černín z Chuděnic; f. 1694—5: Jiří B. Pelikán, 1700—9: Jan Václ. Curtius; vel. zp. 1694: 268 (počet tak nízký udán patrně omylem), 1695: 1060, 1706: 1307, n. 9, 1709: 1460; poč. d. 1700: 1078 (z toho k Švihovu 565, ke Kbelům 343, k Štěpánovicům 170).

21. f. Předslav; p. 1700: Vilém Kanický z Čachrova; f. 1694: adm. Vojt. Balt. Peyrle, 1695: adm. Frant. Prokop Kuthanský O. Praed., 1700: adm. Tomáš Borovec O. Praed., 1706—9: adm. Tomáš Tebel O. Praed.; vel. zp. 1694: 500, 1695: 447, 1706: 453, 1709: 465, poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 450.

22. f. Kydliny; p. 1700: Adam Kotz; f. 1694—1709: Jan Filip Würth; vel. zp. 1694: 613, 1695: 538, 1706: 752, 1709: 819; poč. d. 1700: 500.

23. f. Běšiny; p. 1700: hrabě Maximilian z Kolovrat; f. 1694—5: Jindřich Ignác Hupka, 1700: Matyáš J. V. Schwehnatz, 1706: Jan Jiří Jos. Kilinger; vel. zp. 1694: 378, 1695: 383, 1706: 495, 1709: 510; poč. d. 1700: 432.

24. f. Kotouň, fil. Řesanice; p. 1700: Jiří Vojtěch Janovský z Janovic; f. 1694: Jeroným Fridrich Detrle, 1695: adm. Jan Damascen O. S. Aug. discalc., 1700: Matouš Würth, 1706—9: Adam Řepa; vel. zp. 1694: 467, 1695: 489, 1706: 685. 1709: 649; poč. d. 1700: 538.

25. f. Horšice (Horčice); 1706: adm. Ondřej Echini Ord. Cist., 1709: adm. Eustach Praxl O. Praed.; vel. zp. 1706: 360, 1709: 382.

26. f. Letiny; adm. 1709: Vincenc Pernklo O. Praed.; vel. zp. 1709: 324.

Ve vikariátu klatovském bylo vel. zp. 1694: 21.976, 1695: 22.248, 1706: 25.685, 1709: 27.083; poč. d. 1700: 22.896; v sumárním přehledu z r. 1710: 27.265.

IV. Vikariát tachovský

(r. 1694 a 1695 nazýval se „plánským“), obsahoval r. 1694 tyto fary: Planá, Tachov, Stříbro, Leškov, Damnov, Brod, Otín, Staré Sedlště, Uterý (Neumarkt), Krsy (Girsch), Svojsín, Erpužice, Čeliv, Hradiště Okrouhlé (Schreibenradisch), Bor, Černošín, Kozolupy, Pořejov, Kladruby, Holostřevy, Bohuslav (Sv. Katerina), Skapce, Chodová Planá, Primda, Svatý Kříž, Stráž (Neustadt), Pernarec, Kostelec; tedy celkem 28 far (z nich 2 děkanství); po oddělení čtyř far: Úterý, Krs, Čeliva a Okr. Hradiště k vikariátu jamnickému a po zřízení fary v Domaslavi skládal se vikariát tachovský z těchto 25 far:

1. děkanství Tachov: p. 1700: velmistr řádu křižovníckého s červenou hvězdou; děk. 1694: Wolfgang Antonín Frant. Peitlschmidt, 1695—1700: Martin Beinlich, 1706—9: Ondřej Josef Tomáš Streer, Ord. Crucig.; vel. zp. 1694: 3363, 1695: 1435 (údaj asi nesprávný), h. conv. 1 („haereticus conversus 1“); 1706: 3781, 1709: 3867; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 3500.

2. děk. Stříbro; p. 1700: magistrát města Stříbra; děk. 1694—5: Jiří Záleský, 1700—9: Václav Ferdinand Panetius; vel. zp. 1694: 1168, 1695: 950. 1706: 1428, 1709: 1446; poč. d. 1700: 1473 (z toho ve městě Stříbře 914).

3 f. Leškov (Leskau), fil. Domaslav (Domaschlag; od r. 1708 f. samost.); p. 1700: hrabě z Vrthby; f. 1694—1706: Daniel Aug. Rebentrost, 1709: Jan Jiří Kopsch; vel. zp. 1694: 1470, h. conv. 1, 1695: 1448, n 2 („negligentes mente capti“), 1706: 1602,

1709 (po oddělení Domaslavě): 1262; poč. d. 1700: 1468 (z toho k Leškovu 1165, k Domaslavi 303).

4. f. Domaslav (Domaschlag), zřiz. r. 1708; p. 1708; hrabě z Vrtby; f. 1709: Jan Daniel Richter; vel. zp. 1709: 317.

5. f. Damnov (Damnau, Tanna), fil. Tisová (Tissa); p. 1700: Damnova opat kladrubský, Tisové Jan Fabian Pergler z Perglasu; f. 1694—1706: Placid Meiser O. S. B. z kl. kladrubského, 1709: Bonifác Repfl O. S. B.; vel. zp. 1694: 813, 1695: 835, 1706: 1011, 1709: 958; poč. d. 1700: 900 (z toho k Damnovu 600, k Tisové 300).

6. f. Brod (Bruck, Pontum), fil. Sedlístě (Zetlisch); p. 1700: hraběnka Anna Františka ze Sintzendorfu roz. Kinská, vdova po hraběti Janu Joachimovi ze Sintzendorfu; f. 1694—5: Jan Kryštof Krackert, 1700—9: Julius Frant. Pellet křížovník s červ. hv.; vel. zp. 1694: 1166, h. conv. 2, 1695: 1206, 1706: 1380, 1709: 1397; poč. d. 1700: 1260 (z toho k Brodu 940, k Sedlísti 320).

7. f. Otín (Ottenreit), fil. Michelsberg; p. 1700: hraběnka Anna Františka ze Sintzendorfu; f. 1694—1709: Aug. Norbert Hartl; vel. zp. 1694: 733, 1695: 731, 1706: 813, 1709: 809; poč. d. 1700 (údaj neúplný) asi 770.

8. f. Staré Sedlístě (Altzedlisch); p. 1700: baron Osvald Brisigell; f. 1694—1709: Jan Baltasar Gattenhof; vel. zp. 1694: 969, 1695: 989, 1706: 1131, 1709: 1101; poč. d. 1700: 970.

9. f. Svojšín (Schweissing); p. 1700: bratři Vojtěch a Antonín Přichovský z Přichovic; f. 1694—1709: Jiří Sambler; vel. zp. 1694: 789, 1695: 908, 1706: 947, 1709: 967; poč. d. 1700: 867.

10. f. Erpužice (Welperschitz), fil. Kšice (Kscheutz); p. 1700: hrabě Václav ze Sintzendorfu; f. 1694—1700: Jiří Arnošt Exner, 1706—9: Pavel Frant. Rödl; vel. zp. 1694: 772, 1695: 765, 1706: 880, 1709: 782; poč. d. 1700: 799 (z toho k Erpužicům 476, ke Kšici 323.)

11. f. Bor (Haid); p. 1700: hrabě Jan Zikmund z Götzenu; f. 1694—1709: Kristian Jos. Hassel, křt. s červ. hv.; vel. zp. 1694: 1606, h. 1, 1695: 1554, h. 1, 1706: 1671, 1709: 1678; poč. d. 1700: 1427.

12. f. Černošín (Tschernoschin); p. 1700: hrabě Václav ze Sintzendorfu; f. 1694—1700: Pavel Frant Rödl, 1706—9: Rudolf Schuknecht; vel. zp. 1694: 664, 1695: 720, 1706: 838, 1709: 864; poč. d. 1700: 767.

13. f. Pořejov (Purschau), fil. Schönwald; p. 1700: Pořejova hrabě Josef Zikmund z Götzen, Schönwaldu Fridrich Schirndinger ze Schirndingu; f. 1694—1709: Jan Frant. de Breünnin-gen; vel. zp. 1694: 842, 1695: 905, 1706: 1070, 1709: 1027; poč. d. 1700: 974.

14. f. Kladruby (Kladrau); p. 1700: opat kl. kladrubského; f. 1694—1709: Amand Wolnitius O. S. B.; vel. zp. 1694: 924, 1695: 1034, 1706: 1147, 1709: 1089; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 1090.

15. f. Holostřevy (Hollezriebe); p. 1700: opat kl. kladrubského; f. 1694—5: Roman Jäger, 1700: Alexius Jancka, 1706—9: Coelestin Bastl O. S. B.; vel. zp. 1694: 714, 1695: 712, 1706: 851, 1709: 871; poč. d. 1700: 736.

16. f. Bohuslav (Wusleben), s fil. Sv. Kateřina (St. Katharina) a Nová Ves (Neudorf); v letech 1694 a 1695 uvádí se fara tato pod jménem „parochia Catharinensis“; p. 1700: hrabě Frant. z Kolovrat; f. 1694: Řehoř Josef Ulrich, 1700—9: Jan Jiří Meisner; vel. zp. 1694: 1208, 1695: 1191, 1706: 1304, 1709: 1371; poč. d. 1700: 1256 (z toho k Bohuslavi 528, ke sv. Kateřině 456, k Nové Vsi 272).

17. f. Skapce (Kapsch); p. 1700: opat kl. kladrubského; f. 1694: Ant. Vit, 1695—1709: Štěpán Ign. Kestl O. S. B.; vel. zp. 1694: 487, 1695: 518, 1706: 528, 1709: 531; poč. d. 1700: 549.

18. f. Chodová Planá (Kuttenplan), fil. Nová Ves (Neudorf); p. 1700: hrabě František Ferd. z Hamhouzu (Hambhausen); f. 1694—1700: Aug. Müller O. Praem. z kl. tepelského, 1706—9: Pavel Alexius Kayser; vel. zp. 1694: 1638, 1695: 1679, h. 1 („haereticus Lutherae fidei unus: Joannes Christof Schildbach, aeris fusor“), conv. 1 („conversus Lutherus Joannes Brandeker Würtenbergensis“), 1706: 1839, 1709: 1940; poč. d. 1700: 1728.

19. f. Přimda (Pfraumberg); p. 1700: hrabě Frant. z Kolovrat, f. 1695: Rudolf Peschka, 1706—9: Frant. Jos. Böhm; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695: 792, 1706: 805, 1709: 784; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 798.

20. t. Svatý Kříž (Heiligenkreuz); p. 1700: hrabě František Ferd. z Hamhouzu (Hambhausen); f. 1694—5: Matouš Maximilian Slomhaeus,, 1700—9: Eliáš Václav Tremon; vel. zp. 1694: 803, 1695: 818, 1706: 961, 1709: 985; poč. d. 1700: 882.

21. t. Stráž (Neustadt); p. 1700: hrabě Jan Zikmund z Götzen; f. 1694—1700: Kristian Ant. Peisker, kříž. s červ. hv., 1706—9: Jan Gabriel Rafael Richter; vel. zp. 1694: 966, 1695: 988, 1706: 1040, 1709: 1094; poč. d. 1700: 1003.

22. f. Pernarec (Pernharz); p. 1700: opat kl. tepelského; f. 1694—1709: Rudolf Willfert O. Praem. z kl. tepelského; vel. zp. 1694: 658, h. conv. 2, 1695: 683, 1706: 674, 1709: 709; poč. d. 1700: 941 („universim una cum parvulis 941, ex his pro currente anno 1700 confessionem tantum fecerunt paschalem 684, confessionem fecerunt et sacram communionem sumpserunt 665“).

23. f. Kostelec (Kostelzen); p. 1700: opat kl. kladrubského; f. 1694—5: Jan Ditrich O. S. B., 1706—9: Vintř (Guntherus) O. S. B., převor kl. kladrubského; vel. zp. 1694: 520, 1695: 499, h. conv. 1, 1706: 647, 1709: 654; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 570.

24. f. Planá (Plan); p. 1700: hraběnka Františka ze Sintzen-dorfu; f. 1694—5: Jan Zikmund Peitlschmidt, vikář, 1700—9: Řehoř Jos. Ulrich; vel. zp. 1694: 1735, h. conv. 24, 1695: 1775, 1706: 1952, 1709: 1959; poč. d. 1700: (neudán), asi: 1860.

25. Kozolupy (Gosolup); p. 1700: hrabě Jan Josef z Vrtby; f. 1694—1706: Jiří Frant. Hanisch, 1709: Adam Jos. Geippl; vel. zp. 1694: 759, 1695: 826, 1706: 933, 1709: 1068; poč. d. 1700: 887.

Ve vikariátu tachovském bylo úhrnem vel. zp. 1694: 24.767 (s oddělenými později farnostmi 29.006), n. 1, h. conv. 29, 1695: 23.941 (s oddělenými později farnostmi 27.717), n. 2, h. 1, haer. conv. 2; 1706: 29.233; 1709: 29.530; poč. d. 1700: 27.475; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se počet duší: 30.267.

Ve všech čtyřech vikariátech kraje plzeňského dohromady bylo vel. zp. 1694: 97.004, n. 15, h. 12, h. conv. 29; 1695: 101.364, n. 9, h. 6, h. conv. 2; 1706: 116.501, n. 4; 1709: 120.961, n. 10; poč. d. 1700: 105.990; dle sumárního přehledu z roku 1710: 124.759.

C. Kraj slanský.

V kraji tomto byl pouze vikariát jediný:

Vikariát slanský.

Vikariát tento nazýval se v letech 1694—5 vikariátem kvílickým, v letech 1706—10 vikariátem velvarským; r. 1694 bylo tu: 1 probošství, 4 děkanství a 28 far; r. 1709: 1 probošství, 4 děkanství a 32 far:

1. probošství Roudnice; p. 1700: kníže Ferdinand z Lobkovic; prob. 1694—1700: Jakub Jos. Höfflinger, 1706—9: Jiří Erhard Schmid; vel. zp. 1694: 667, h. 1 („Perill. D. Fridericus de Gladis“), 1695: 1056, h. 6 („Perill. D. Fridericus de Gladis, Georgius Bruck, ephippiarius, Joannes Fischer, arcularius, Joannes Kayer, faber, Christianus Kraser, sartor, Michael Sigl, pistor“), 1706: 1386, 1709: 1579; poč. d. 1700 (údaj neúplný, uvádějící toliko počet duší v přifařených vesnicích: 304), asi 1220.

2. děk. Velvary, fil. Chržín; p. 1700: Velvar magistrát města Velvar; Chržína Valkoun z Adlaru; děk. 1694—1709: Matyáš Maxmilian Jodl; vel. zp. 1694: 1289, 1695: 1498, 1706: 1714, 1709: 2106; poč. d. 1700: 1588 (z toho ve městě Velvarech a v předměstí 519).

3. děk. Slaný, fil. Hobšovice, p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; děk. 1694—1709: Kryštof J. V. Seyffert; vel. zp. 1694: 1233, n. 2, 1695: 1095 n. 1, 1706: 1339, 1709: 1267; poč. d. 1700 (chybí) asi: 1210.

4. děk. Smečno, fil. (ve zprávě z r. 1700: „ecclessiae, quae pro capellis computantur“) Libušín, Tuchlovice, Stochov, Malkovice, Řisuty, Tuřany, Přelice; p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; děk. 1694—1700: Jan Frant. Mayerhoffer, 1706—1709: Matyáš Jos. Nespěšný; vel. zp. 1694: 1781, 1695: 1946, 1706: 2665, 1709: 2526; poč. d. 1700: 2310.

5. děk. Budyně, fil. Charvatce (r. 1699 f. samostatná), Kostelec; p. 1700: Budyně a Kostelce kníže Leopold z Ditrichsteinu; Charvatec baron Klebersberg; děk. 1694—5: Godfrid Hower, 1700: Martin Stanislav Weyr, 1706: Jindřich Redlich, 1709: Jan Holan, vel. zp. 1694 (s Charvatci) 2000, n. 7, 1695 (s Charvatci) 1700, n. 4, 1706: 1073, 1709: 1393, n. 1; poč. d. 1700 (údaj chybi) asi: 1000.

6. f. Kvíllice, fil. Dřínov, Neprobíllice, Klobuky (od 1707 náležely Klobuky k Vranému); p. 1700: Kvíllic, Dřínova a Neprobíllic hrabě Jiří Adam z Martinic, Klobuk metrop. kapitola u sv. Víta v Praze; f. 1694—1700: Daniel Ferd. Gregoriades, vikář, 1706: Jan Frant. Skála, 1709: Frant. Jos. Rozskovský; vel. zp. 1694: 808, 1695: 754, 1706: 1323, 1709 (po přidělení Klobuk k Vranému) 773; poč. d. 1700: 1111.

7. f. Vrbno, fil. Panenský Týnec a Pozdeň; p. 1700: abatyše kl. sv. Anežky v Praze; f. 1694—1709: Jiří Aug. Ebert; vel. zp. 1694: 1093, 1695: 1476, 1706: 1091, 1709: 1072; poč. d. 1700: 841 (z toho k Vrbnu 289, k Týnci 186, k Pozdni 366).

8. f. Minice, fil. Libšice („eccl. parochialis adjuncta“), Nelahozeves („filialis“), Holubice („sacellum“), Chvatěruby („sacellum“); p. 1700: Minic, Libšic, Nelahozevsi a Holubice kníže Lobkovic, Chvatěrub baron Kryštof Karel Voračický z Paběnic; f. 1699—1700: Jan Jiří Močehrad (Moczehrad), 1706—1709: Adam Ignác Pesch; vel. zp. 1694: 1036, 1695: 1153, n. 1, 1706: 676 (údaj patrně chybný), 1709: 1297, n. 3; poč. d. 1700: 1182.

9. f. Družec, fil. Žilina; p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; f. 1694—1700: Ant. Ludvík Urbanides, 1706: Samuel Adam Černohorský, 1709: Matyáš Alexius Borecký; vel. zp. 1694: 594, 1695: 607, 1706: 631, 1709: 783; poč. d. 1700: 537.

10. f. Vrané, fil. Lukov, Velký Pálec, od r. 1707 Klobuky; p. 1700: Vranéno a Lukova Kryštof Voračický z Paběnic, Pálče paní z Goltze, Klobuk metrop. kapitola u sv. Víta v Praze; f. 1694—5: Adam Aug. Lynek, 1700—6: Duchoslav Ant. Hoy, 1709: adm. Martin Sýkora; vel. zp. 1694: 430, h. 1, 1695: 420, h. 1, 1706: 506, 1709: 939, n. 1; poč. d. 1700: 632.

11. f. Lužec nad Vltavou, fil. Hostín („eccl. paroch. adjuncta“); p. 1700: kníže Lobkovic, f. 1694—1706: Alexander Frant. Sommer, 1709: adm. Mikuláš Bartoloměj Lahoda; vel. zp. 1694: 487, 1695: 928, 1706: 972, 1709: 1064; poč. d. 1700: 1082 (z toho k Lužci 610, k Hostínu 472).

12. f. Černoušek, fil. Kostomlaty, Vepřek, Citov, Veltrusy; p. 1700: Černoušku a Kostomlat Polyxena ze Scheidlernu, Vepřku prob. metrop. kap. u sv. Víta v Praze, Citova hr. Hartig, Veltrus hr. Chotek; f. 1694—1700: Václ. Jos. Mirtz, 1706: Jan Holan, 1709: Jan Kletečka; vel. zp. 1694; 1700, n. 3, h. 3, 1695: 1659,

1706: 2266, n. 2, „suspecta 1“, 1709: 1990, n. 3; poč. d. 1700: 1838.

13. f. Zlonice, fil. Dolín a Malý Pálec; p. 1700: Václav Vojtěch Valkoun z Adlaru; f. 1694—5: Petr Jos. Mnich, 1700—9: Jan Jiří Kikovský; vel. zp. 1694: 827, 1695: 640, 1706: 796, 1709: 789; poč. d. 1700: 1054 (z toho ke Zlonicům 411, k Malému Pálči 202, k Dolínu 441).

14. f. Pchery, fil. Zelenice a Budeč; p. Pcher a Želenic hrabě Jiří Adam z Martinic, Budče nejv. purkrabí hrabě Adolf ze Sternberka; f. 1694: Jan Dačický, 1695—1709: Michael Bernard Veselý; vel. zp. 1694: 1249, 1695: 1253, n. 4, 1706: 1527, n. 1, 1709: 1432; poč. d. 1700: 1424 (z toho k Pcherám 648, k Želenicům 237, k Budči 539).

15. f. Vlňoves, fil. Bechlín, Počápy Horní; p. 1700: kníže Lobkovic; f. 1694—1706: Václ. Josef Fux, 1709: Antonín Veleška; vel. zp. 1694: 869, 1695: 954, 1706: 973, 1709: 1045; poč. d. 1700: 860.

16. f. Železná, fil. Chyňava a Hořelice (Hořelice od r. 1697 f. samost.); p. 1700: Železná metrop. kapitola u sv. Víta v Praze, Chyňavy hrabě Arnošt z Valdštejna; f. 1694—5: Tomáš Šrámek, 1700—9: Kašpar Vojtěch Pešina; vel. zp. 1694: 993, 1695: 1036, 1706: 876, 1709: 1000; poč. d. 1700: 675.

17. f. Ounětice, filiál. Noutonice („parochia adiuncta“) a Levý Hradec; p. Ounětic metrop. kapitola u sv. Víta v Praze, Noutonic a Levého Hradce klášter u sv. Jiří v Praze; f. 1694—1706: Václ. Ant. Vaněk, 1709: Daniel Václav Turek; vel. zp. 1694: 862, n. 12 (poddaní ze Sukdola), 1695: 871, 1706: 1083, 1709 (po oddělení Noutonic a Levého Hradce): 488; poč. d. 1700, 979 (z toho k Ouněticům 573, k Noutonicům 203, k Levému Hradci 203).

18. f. Noutonice, (samost. fara zřízena r. 1707), fil. Levý Hradec; p. klášter u sv. Jiří v Praze; f. 1709: Mikuláš Ant. Polnický; vel. zp. 1709: 547.

19. f. Tachlovice fil. Hostivice („parochia adjecta“) a Svárov; p. hrabě Karel Breda; f. 1694: Daniel Auponšický O. Cist., 1700—1709: Jan Jindřich Teplický; vel. zp. 1694: 1463, 1695: 1099, n. 21, 1706: 1132, 1700: 947; poč. d. 1700: 767.

20. f. Kmetiněves, fil. Ředhošť; p. 1700: klášter doksan-ský; f. 1694—1709: Václav Steyer O. Praem.; vel. zp. 1694: 735.

1695: 762, 1706: 925, 1709: 806; poč. d. 1700 (údaj chybl) asi 890.

21. f. Peruc („capellae“: Černochoy a Telce); p. 1700 baron Jindřich Alexander z Ledeburu; f. 1694—1709: Řehoř Vočenásek, řeh. kan. z kl. na Karlově v Praze; vel. zp. 1694: 675, 1695: 654, 1706: 788, 1709: 780; poč. d. 1700: 737.

22. f. Zvoleněves, fil. Slatina, Zeměchy („capella“), zám. kaple v Minkovicích; p. 1700: Anna Marie Františka, vévodkyně Toskánská, roz. kněžna sasko-lauenburská; f. 1694—5: Jan Václ. Curtius, 1700: Martin Vyšehradský, 1706: Kryštof Jan Václ. Hein; vel. zp. 1694: 859, 1695: 936, 1706: 1110, 1709: 1118; poč. d. 1700: 1120.

23. f. Lidice, fil. Cvrkyně, Vřetovice, Rapice, kaple v Bústěhradě; p. 1700: Anna Marie Františka, vévodkyně Toskánská; f. 1694—1709: Jan Frant. Hauschildt; vel. zp. 1694: 1153, 1695: 1181, 1706: 1524, 1709: 1359; poč. d. 1700: 1178.

24. f. Unhošť; p. 1700: řád Křižovníků s červ. hv.; f. 1694 až 1709: Václav Bramhauský, křiž. s červ. hv.; vel. zp. 1694: 594, n. 2, 1695: 729, n. 6, 1706: 906, n. 7, 1709: 959, n. 5; poč. d. 1700: 900.

25. f. Hostouň, fil. Středokluky a Černovičky; p. 1700: Hostouně probošt metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze, Středokluk a Černoviček regens semináře sv. Václava S. J. ve Starém městě Pražském; f. 1694—1709: Ant. Frant. Eliades, vel. zp. 1694: 918, 1695: 955, n. 4, 1706: 1176, 1709: 1151; poč. d. 1700: 1098.

26. f. Srbeč, fil. Kornouz („eccl. parochialis adiuncta“), Horešovice; p. 1700: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; f. 1694 až 1700: Václ. Ant. Liška, 1706: Šimon Frant. Longo, 1709: Godfrid Heber; vel. zp. 1694: 801, 1695: 903, 1706: 1406, 1709: 1321; poč. d. 1700: 1177 (z toho k Srbčci: 362, ke Kornouzu: 496, k Horešovicím: 319).

27. f. Radonice, fil. Slavětín; p. 1700: Radonic kníže Leopold z Dietrichsteinu, Slavětína Pappaczon, kanovník Vyšehradský; f. 1694—5: Jonáš Alois Ehrlich, 1700—9: Frant. Josef Faber de Weinberg; vel. zp. 1694: 615, 1695: 662, h. conv. 1, 1706: 746, 1709: 695; poč. d. 1700: 748.

28. f. Ořech, fil. Řeporyje a Krteň; p. 1700: Ořecha a Krtně metropolitní kapitola u sv. Víta v Praze, Řeporyje jezuitská

kollej u sv. Klementa ve Starém městě pražském: f. 1694—1709: Jan Maximilián Josef Pešek; vel. zp. 1694: 552, n. 6, 1695: 736, n. 5, h. 1, 1706: 852, 1709: 822; poč. d. 1700: 807.

29. f. Dolánky, fil. Libotejnice a Rohatce; p. 1700: klášter doksanský; f. 1694—5: Bernard Fettingner O. Praem. z kláštera strahov., 1706: Dionysius Netolický O. Praem.; vel. zp. 1694: 889, 1695: 854, 1706: 936, 1709: 955; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 890.

30. f. Podčáply na Labi (Podčáply Dolní); p. 1700: opat kl. brevnovského; f. 1694—5: P. František O. S. B.; vel. zp. 1694: 295, 1695: 612; údaje z let 1706 a 1709 chybí; poč. d. 1700 (údaj chybí), asi: 600.

31. f. Charvatce; p. 1700: baron František Klebersberg; f. 1700—9: Ondřej Josef Poppela; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695 (údaj chybí), 1706: 786, 1709: 747, n. 1; poč. d. 1700: 609.

32. f. Račíněves, fil. („sacella*): Stráskov, Ctíněves a Lečice p. 1700: kníže z Lobkovic; f. 1694—1700: Samuel Václav Schmahel; 1706—9: Václav Fridrich Tachetius; vel. zp. 1694: 729, 1695: 721, 1706: 1255, 1709: 1163; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 980.

33. f. Vrbno nad Vltavou, p. 1700: křížovníci s červ. hv.; f. 1694—5: Jan Frant. Kurský, 1700—9: Jan Josef Svoboda kr. s červ. hv.; vel. zp. 1694: 337, 1695: 429, 1706: 538, 1709: 493; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 480.

34. f. Hořelice (zřiz. r. 1697), p. 1700: ryt. Jan Jos. Karvinský z Karvínu; f. 1700: Jan Trunsa, 1706—9: Jan Petr Dekert; vel. zp. 1706: 391, n. 8, 1709: 418; poč. d. 1700: 349.

35. f. Smolnice (zřiz. r. 1698), fil. Kounov; p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; f. 1700: Šimon František Longo, 1706—9: Řehoř Vojtěch Kubíček; vel. zp. 1706: 890, n. 2, 1709: 684; poč. d. 1700: 762.

36. f. Liboc (zřiz. r. 1702); p. 1702: nejvyšší purkrabí; f. 1706—9: Jiří Josef Saar; vel. zp. 1706: 1428, n. 13, susp. 3, 1709: 1397.

37. f. Kladno; p. 1700: hrabě Karel Benedikt z Lamberka; f. 1694—1700: Rudolf Vojtěch Radnický ze Zboře, 1706: Adam Ign. Hlava, 1709: Maximilián Lodinský; vel. zp. 1694: 345, 1695: 386, n. 1, 1706: 345, 1709: 442; poč. d. 1700: 380.

Ve vikariátě a kraji slanském bylo úhrnem vel. zp. 1694: 29.278, 6 h., 32 n.; 1695: 30.665, n. 48, h. 8, h. conv. 1; 1706:

38.031, n. 33, susp. 4; 1709: 38.347, n. 14; poč. d. 1700: 34.015; v sumárním přehledu z r. 1710: 39.870.

D. kraj chrudimský

obsahoval dva vikariáty: chrudimský (zvaný od r. 1709 pardubický) a litomyšlský (zvaný od r. 1709 choceňský).

1. *Vikariát chrudimský (r. 1709 pardubický):*

v něm byla 3 děkanství a 19 far:

1. děk. Chrudim, fil. Slatinany; p. 1700: císařovna jakožto královna česká; děk. 1694—1709: Jan Václav Pezold (Pezoldus); vel. zp. 1694: 2897, 1695: 3056, 1706: 3129, 1709: 3192; poč. d. 1700: 2708.*)

2. děk. Pardubice, fil. Trebosice a Rosice; p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—1700: Valentin Ant. Kelčák (Kelczak), 1706—9: Adam Aug. Synetius; vel. zp. 1694: 2379, 1695: 2479, 1706: 2728, 1709: 2576; poč. d. 1700: 2651.

3. děk. Skuteč, fil. Ranná; p. 1700: hrabě Frant. Ant. Berka; děk. 1694—5: Samuel Jedlička, 1700—9: Norb. Mathaeides; vel. zp. 1694: 3172, 1695: 3300, 1706: 3496, 1709: 3868; poč. d. 1700: 3270.

4. f. Dašice, fil. Hostovice a Komárov („capella“); p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1700: Frant. Ant. Ebertt, 1706: Karel Frant. Štěpánovský; vel. zp. 1694: 1382, 1695: 1296, 1706: 1638, n. 40, susp. 1; 1709: 1590; poč. d. 1700: 1366.

5. f. Holice, fil. Ředice a Vys. Chvojno; p. 1700: komora česká; f. 1694—1709: Prokop Václav Reinwetter; vel. zp. 1694: 1461, 1695: 1533, 1706: 1746, 1709: 1643; poč. d. 1700: 1483.

6. f. Týnec nad Labem, fil. („capellae“): Kojice, Selmice, Lípec; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1700: Josef Jiří Petritius, 1706—9: Jiří Bernard Kohout; vel. zp. 1694: 944, s. 5, 1695: 981 („haeretici suspecti non nominati aliquot“), 1706: 1279, 1709: 1250; poč. d. 1700: 1097.

7. f. Luže, fil. Jenšovice („altera parochialis“), Řepníky**); p. 1700: Luže a Jenšovic rektor jesuitské kolleje v Hradci Králové,

*) Co do údajů z roku 1700 srvn. Dr. Franc. Krásl, Responsa ad 42 puncta. Districtus Chrudimensis. Praegae 1904.

**) Ve zprávě z r. 1700 píše farář: „Filialis Rzepnik spectat alias ad R. D. Trojovicensem curatum, sed ob distantiam semialterius milliaris a Trojovic cum consensu domini baronis Celler, patroni, mihi permissa cum licentia venerabilis consistorii archiepiscopalis, cum a Lužensi parochia medio milliari distet.“

Řepník baron Celler z Roženthalu; f. 1694—1700: Leopold Ferd. Sechtlmajer 1706—9: Václav Frant. Janda; vel. zp. 1694: 1598, 1695: 1775, 1706: 1614, 1709: 1612; poč. d. 1700: 1650.

8. f. Bohdaneč, fil. Bělá a Živanice, p. 1700: král. komora česká; f. 1694—5: Jan Kristián Müller, 1700—9: Jiří Frant. Sidiurgus de Campo Ferreo; vel. zp. 1694: 1640, 1695: 1632, 1706: 2196, 1709: 2241; poč. d. 1700: 1729.

9. f. Přelouč, fil. Semín („capella“); p. 1700: král. komora česká; f. 1694: Jan Ferd. Bořek, 1695: Ign. Karel Zelenka, 1700: Adam Aug. Synetzius, 1706: Bernard Hložek, 1709: Martin Jan Skrivánek; vel. zp. 1694: 1091, n. 308, 1695: 1401, n. 4, 1706: 1410, 1709: 1413; poč. d. 1700: 1258.

10. f. Hrochův Týnec, fil. Trojovice; p. 1700: Hr. Týnec Anna Beatrix Cellerová, Trojovic baron Celler; f. 1694—1700: Vavřinec Olliczer, 1706—9: Václ. Petr Kaňkal; vel. zp. 1694: 940, h. s. 1 („haeretica suspecta non nominata“), 1695: 1892, 1706: 1533, 1709: 1514; poč. d. 1700: 835.

11. f. Roveň, fil. Ostřetín („fil. ecclesia“), Veliny, Plátěnice, Moravany, Slepotice, Uhersko; p. 1700: král. komora čes. (Uherska Norbert Kolovrat); f. 1694—1706: Jiří Ign. Faelix, 1709: Jan Jos. Dědic; vel. zp. 1694: 1726, 1695: 1768, 1706: 2158, 1709: 1963; poč. d. 1700: 1559.

12. f. Bojanov, fil. Kamenice Trhová a Licibořice; „capellae“: Seč, Nasavrky a Svidnice; p. 1700: hr. Jos. Frant. Schönfeldt; f. 1694: Václ. Josef Kydlinský, 1695: Jiří Slezina S. J., 1700: Matyáš Josef Nespěšný, 1706: adm.: Mik. Lahoda, 1709: Augustin Frant. Rasel; vel. zp. 1694: 2929, 1695: 2875, 1706: 3199, 1709: 3638, n. 95; poč. d. 1700: 2977.

13. f. Sezemice, fil. Dřiteč („parochialis adjuncta“), Kunětice („filialis“), Býstě („capella publica“); p. komora česká; f. 1694—1706: Jan Adam Lorentz, 1709: Bernard Hložek ze Žampachu; vel. zp. 1694: 1932, 1695: 1992, 1706: 2425, 1709: 2550; poč. d. 1700: 2087.

14. f. Hermanův Městec, fil. Rozhovice („parochialis adiuncta“), Morašice, Chrbokov, Kostelec, Stolany; p. 1700: hrabě Ferdinand Sporck; f. 1694—1706: Tobiáš Ign. Motthansl, 1709: Jan Hřib; vel. zp. 1694: 1600, n. s. 3 (mezi nimi „Illmus d. comes de Sporck“), 1695: 1506, n. 3, 1706: 1921, 1709: 2020; poč. d. 1700: 1869.

15. f. Chroustovice, fil. Radhošť; p. 1700: hr. Norbert Leopold Libštejnský z Kolovrat; f. 1694—1709: Jan Josef Božan; vel. zp. 1694: 1485, 1695: 1486, 1706: 1642, 1709 (po připojení Uherska): 1890; poč. d. 1700: 1308.

16. f. Hlinsko, fil. („capellae“) Krouná, Otradov, Svratka, Kameničky, Včelákov; p. 1700: hr. Frant. Ant. Berka; f. 1694 až 1709: Matyáš Alexius Zima; vel. zp. 1694: 2716, 1695: 2893, 1706: 3184, 1709: 3155; poč. d. 1700: 2904.

17. f. Kladruhy (císař. hřebčinec, „hippovivarium“), p. 1700 král. komora česk.; f. 1694: David Jos. Krška, 1695—1709: Václ. Jachim Čermák, O. Can. Reg.; vel. zp. 1694: 218, 1695: 235, h. s. 3, 1706: 249, 1709: 234; poč. d. 1700: 250.

18. f. Mikulovice, fil. Jestbořice („parochialis adjuncta“), Tuněchody; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1709: Matyáš Jos. Žalkovský (Žialkowsky); vel. zp. 1694: 1605, 1695 (údaj chybí) asi 1600, 1706: 1723, 1709: 1302; poč. d. 1700: 1543.

19. f. Žumberk, fil. („capellae“): Smrček, Kostelec, Rvačov; p. 1700: baron Rudolf z Lisova; f. 1694—1709: Tomáš Josef Kaukal; vel. zp. 1694: 1317, 1695: 1365, 1706: 1538, 1709: 1583; poč. d. 1700: 1410.

20. f. Svinčany (Choltice), fil. Lipoltice („parochia adiuncta“), Stojice; p. 1700: hrabě Remedius z Thunu; f. 1694: Jos. Mika O. Praem. z kl. strahovského, 1695—1709: Milo Hubatius O. Praem.; vel. zp. 1694: 1045, n. 57, 1695: 1054, 1706: 1442, 1709: 1493, n. 4; poč. d. 1700: 1004.

21. f. Vosice, fil. Ždánice, p. 1700: král. komora česká: f. 1694—1709: Jan Frant. Rohan; vel. zp. 1694: 1062, 1695: 1045, 1706: 1319, 1709: 1321; poč. d. 1700: 1169.

22. f. Zdechovice, fil. Řečany („capella“); p. 1700: hrabě Bernard František Věžník; adm. 1700: Vojtěch Václ. Peschke Ord. Praed., 1706—9: Martin Jan Schauer; vel. zp. 1706: 1060, 1709: 1128; poč. d. 1700: 864.

Ve vikariátu chrudimském bylo vel. zp. 1694: 33.139, n. 388, s. 6; 1695: 37.164, n. 7, s. 3; 1706: 42.629, n. 40, s. 5; 1709: 43.276, n. 99; poč. d. 1700: 36.991; v sumárním přehledu z r. 1710: 44.486.

II. Vikariát litomyšlský (r. 1709 choceňský)

měl v letech 1694—1709: 4 děkanství, 16 fár a 1 administraturu:

1. děk. Litomyšl; p. 1700: hr. František Václav z Trautmansdorfu; děk. 1694—1706: Jiří Vil. Jedlička, vikář, 1709: Zikmund Adam Náhodský; vel. zp. 1694: 4269, 1695: 4216, n. 1, 1706: 4931, n. 1, 1709: 5154, n. 3; poč. d. 1700: 4868 (z toho ve městě Litomyšli 2797).

2. děk. Vysoké Mýto, fil. Vratslav („parochialis commendata“), Knířov; p. 1700: císařovna jakožto královna česká; děk. 1694—1700: Jan Ant. Náhlík, 1706—1709: Václav Jos. Vojt. Vlach; vel. zp. 1694: 2724, 1695: 2776, 1706: 3281, 1709: 3012; poč. d. 1700: 2969 (z toho ve Vysokém Mýtě a v předměstích 1736, k Vratslavi 719, ke Knířovu 514).

3. děk. Lanškroun, fil. Damník (Thomigsdorf, „parochialis commendata“), Rudoltice (Rudelsdorf), Luková (Lukau), Žichlínek (Sichelsdorf, „capella“); p. 1700: kníže Liechtenstein, jenž passivní patronátní právo na vždy postoupil augustiniánskému klášteřu řeh. kanovníků u Věch svatých v Olomouci; děk. 1694—5: Václ. Frant. Cimprich, 1700—1709: Ambrož Jan Orzischky, řeh. kan. sv. Aug. kl. olom.; vel. zp. 1694: 4548, 1695: 4544, 1706: 4930, 1709: 5010; poč. d. 1700: 4180.

4. děk. Polička, fil. Sádek; „capellae“: Borová, Telecí, Pustá Rybná, Makov; p. 1700: Poličky císařovna jakožto královna česká, ostatních kostelův magistrát města Poličky; děk. 1694—5: Bartoloměj Novák, 1700—9: Tomáš Štěpánek; vel. zp. 1694: 2541, 1695: 2593, 1706: 2985, 1709: 3188, n. 1; poč. d. 1700: 1492 (údaj neúplný, podávající toliko počet duší z Poličky a ze vsí náležejících k Sádku, a nikoliv z vesnic příslušících ke kostelům ostatním; vzhledem k údajům z let 1695 a 1706 vypadal by pro rok 1700 průměr 2789).

5. f. Choceň, fil. Skorenice, Újezd; p. 1700: vdova hraběnka Marie Eleonora Klára z Trautmansdorfu rozená Šternberková; f. 1694—1709: Václ. Ant. Kubín; vel. zp. 1694: 2340, 1695: 2377, 1706: 2779, 1709: 2866; poč. d. 1700: 1742.

6. f. Cerekvice, fil. Sloupnice („parochia commendata“); p. 1700: hr. František Václav z Trautmansdorfu; f. 1694—1709: Václ. Ferd. Dvorský; vel. zp. 1694: 1458, 1695: 1452, 1706: 1720, 1709: 1746; poč. d. 1700: 1476.

7. f. Nové Hradky, fil. Proseč; p. 1700: hraběnka Marie Markéta Trautsonová; f. 1694—1709: Jiří Jakub Hampl; vel. zp. 1694: 1419, 1695: 1500, 1706: 1577, 1709: 1663; poč. d. 1700: 1455.

8. f. Dolní Újezd, fil. Mladočov („capella“); p. 1700: hrabě František Václav z Trautmansdorfu; f. 1694—1700: Jiří Řehoř Procháska, 1706: Vilém Jaroslav Haukwicz, 1709: Jan Kremling; vel. zp. 1694: 1623, 1695: 1602, 1706: 1984, n. 3, 1709: 2041; poč. d. 1700: 1837.

9. f. Sebranice, f. Široký Důl; p. 1700: hrabě František Václav z Trautmansdorfu; f. 1694—5: Matyáš Antonín Zdanský, 1700: Jan A. Václav Vlach, 1706—9: Wolfgang Jos. Ign. Keller; vel. zp. 1694: 1125, 1695: 1115, 1706: 1464, 1709: 1451; poč. d. 1700: 1262.

10. f. Bystré, fil. Jedlová (Schönbrunn, „parochialis commendata“), Limberk („parochialis commendata“), Banín (Bohnau, „filialis“), Korouhev („filialis“), Trpín („filialis“); p. 1700: právo patronátní bylo tou dobou sporné, jelikož po smrti patrona hraběte Jana Pavla z Walderode panství pro dluhy nalézalo se v sekvestraci; f. 1694—1700: Godfrid Herbst, 1706—9: Jan Jindřich Hefft; vel. zp. 1694: 3547, 1695: 3526, 1706: 3977, 1709: 4025; poč. d. 1700: 3647.

11. f. Opatov (Abtsdorf), fil. Jetřichovec (Dittersdorf), Se-manín (Schirmdorf, „capella“); p. 1700: hrabě Frant. Václ. z Trautmansdorfu; f. 1694—1700: Šebestián Frant. Weilandt, 1706—9: Martin Jos. Hiller; vel. zp. 1694: 1642, 1695: 1642, 1706: 1725, 1709: 1849; poč. d. 1700: 1621.

12. f. Jablonné n. Orli, fil. Heřmanice („filialis“), Výprachtice („capella“) Čenkovice („capella“), Bystrce („capella“); p. 1700: kníže Jan Adam Ondřej z Liechtensteinu; f. 1694—1700: Pavel Ant. Appl, 1706—9: Jan Ant. Krška; vel. zp. 1694: 3439, 1695: 3418, 1706: 3825, 1709: 3951; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 3620.

13. f. Ústí nad Orlicí, fil. Libchava („filialis“), Knapovec („capella“); p. 1700: kníže Jan Adam Ondřej z Liechtensteinu; f. 1694—1700: Jan Ant. Krška, 1706—9: Václ. Michael Muštlek; vel. zp. 1694: 2823, n. 5 („1 miles, 4 profugi“), 1695: 2788, 1706: 3154, n. 7, 1709: 3379, n. 10; poč. d. 1700: 2878.

14. f. Heřmanice, fil. Brandýs nad Orlicí („parochia commendata“); p. 1700: Heřmanic hrabě Václav František z Trautmansdorfu, Brandýsa vdova Marie Eleonora Klára hraběnka Trautmansdorfová, roz. Šternberková; f. 1694—5: Jiří Frant. Ant. Matthaesides, 1700—9: Matyáš Ant. Zdanský; vel. zp. 1694: 2600,

n. 2, 1695: 2693, n. 7, 1706: 3238, 1709: 3322; poč. d. 1700: 2100 (z toho k Heřmanicům 1185, k Brandýsu 915).

15. f. Litrbachy (Lauterbach), fil. Trstenice („filialis“) a Janov (Jansdorf, „capella“); p. hrabě Václav z Trautmansdorfu; f. 1694: Mikuláš Ign. Vojt. Baur, 1695—1709: Martin Moric Müller; vel. zp. 1694: 1861, 1695: 1890, 1706: 2295, 1709: 2343; poč. d. 1700: 2040 (mimo to uvádějí se „prima vice confessi et non communicati“ 76).

16. f. Čermná, fil. Dolní Dobrouč (Liebental), Ostrov (Michelsdorf, „capella“), Horní Dobrouč (Dittersbach, „capella“); p. 1700: kníže z Liechtensteinu; f. 1694—1700: Jan Ferd. Mazerle, 1706—9: David Czimprich; vel. zp. 1694: 2113, 1695: 2179, 1706: 2554, 1709: 2684; poč. d. 1700: 1821.

17. f. Česká Třebová, fil. Třebovice (Triebitz), Kunžvald (Königsfeld, „capella“); p. kníže Liechtenstein; f. 1694—5: Václ. Tomáš Capitaneus, 1701: Jan Ferd. Mazerle, 1706—9: Jan Jos. Ant. Čžana; vel. zp. 1694: 2347, 1695: 2228, 1706: 2754, 1709: 2836; poč. d. 1700: 2280.

18. f. Morašice; p. hrabě Frant. Václav z Trautmansdorfu; f. 1694—1709: Václ. Jos. Potpěra; vel. zp. 1694: 555, 1695: 522, 1706: 623, 1709: 662; poč. d. 1700: 591.

19. f. Karle (Karlsbrunn), fil. Květná (Blumenau), Mikuleč (Nikl, „capella“); p. 1700: Václav Frant. hrabě z Trautmansdorfu; f. 1694—5: Martin Max. Müller, 1700—9: Jiří Leop. Jacobetz; vel. zp. 1694: 862, 1695: 855, 1706: 1060, 1709: 1029; poč. d. 1700: 909.

20. f. Svojanov, fil. Německá Bělá („parochialis commendata“), Nový Svojanov, Rohozná, Vítějoves; p. 1700: Svojanova a Rohozné hrabě Záruba, Nēm. Bělé a Vítějovsi hrabě Walderode; f. 1694—5: adm. Coelestin Prexl O. Min. s. Franc. Conv., 1700 až 1706: adm. Ign. Karel Zelenka O. Min. s. Franc. Conv., 1709: adm. Jos. Frant. Stuchlík; vel. zp. 1694: 1288, 1695: 1254, 1706: 1509, 1709: 1566; poč. d. 1700: 1280.

21. Zámorsk („capella“). Ve zprávě z r. 1700 podotýká vikár: „Haec ecclesia nec est parochialis nec filialis, sed tantum capella, quam olim administrabat vel decanus Alto-Mautensis, vel parochus Choczensis. Cum autem modo commitissa sacellanum pro se servet, hic de licentia venerabilis consistorii administrationem eius habet“; p. 1700: hraběnka Kateřina Barbora z Kolovrat; adm. 1694

až 1695 Fr. Aug. Waldt, 1700: Jiří Václ. Krudin, 1709: Jan Ign. Tichý; vel. zp. 1694: 390, 1695: 379. 1706 (údaj chybí), 1709: 461; poč. d. 1700: 407.

Celkem bylo ve vikariátě litomyšlském vel. zp. 1694: 45.514, n. 7; 1695: 45.549, n. 8; 1706: 52.365, n. 11; 1709: 54.238, n. 14; poč. d. 1700: 44.475; v sumárním přehledu z r. 1710: 55.900.

V obou vikariátech kraje chrudimského bylo: vel. zp. 1694: 78.653, n. 375, s. 6; 1695: 82.713, n. 15, s. 8; 1706: 94.994, n. 51, s. 5; 1709: 97.514, n. 113; poč. d. 1700: 81.466; dle sumárního přehledu z r. 1710: 100.386.

E. Kraj žatecký

měl r. 1694 dva vikariáty: borecký (jirkovský, Görkau) a radonický (r. 1695 zvaný vilémický); v letech 1700—10 byly vikariáty tři: borecký (jirkovský, v letech 1706—10 zvaný klášterský) postoloprtský, vilémický (r. 1709—10 zvaný libědický).

I. Vikariát borecký (jirkovský),

v letech 1706—10 zvaný klášterský, obsahoval r. 1694: 5 děkanství a 31 far: Borek (Jirkov,) Most, Chomůtov, Kadaň, Louny, Bečov (Hochpertsch), Postoloprty, Bitozeves (Wittosess), Blažim (Ploscha), Novosedly (Neundorf), Blatno (Platten), Hora sv. Kateřiny, Slatinice (Německé Zlatníky), Havraň, Vtelno, Čouš, Přechaply, Čachovice, Vysočany, Tušimice, Stranná, Březno, Německé Kralupy, Prunéřov, Přísečnice, Okounov, Klášterec, Vejprty, Křinov (Krima), Bastianperk (Sebastiansberg), Úhošťany, Světec, Lenešice, Hořejší Jířetín, Židovice (Seidowitz), Boží Dar (Gottesgab); roku 1695 přibýly dvě fary: České Zlatníky a Obora. R. 1709 po oddělení Mostu, Loun, Bečova, Postoloprty, Bitozevse, Blažimi, Novosedel, Slatinice, Havraně, Vtelna se Židovicemi, Čouše, Přechapel, Vysočan, Března, Světece, Lenešic, Hořejšího Jířetina k vikariátu postoloprtskému, jakož i po připojení Radonic, Mašťova, Dolan, Doupova, Žďáru a Vilémova z vikariátu vilémického, obsahoval vikariát klášterský tyto farnosti:

1. děk. Chomůtov, fil. Družkovice (1700 f. samost.), Spořice; p. 1700: rektor kolleje jezuitské v Chomůtově; děk. 1694—5: Jiří Ign. Geller, 1700—6: Jan Ign. Peschka, 1709: Jan Jakub Jiří Etzweiler; vel. zp. 1694: 2674, n. 5, 1695: 2677, n. 3, 1706: 2350, 1709: 2574; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi 2300.

2. děk. Kadaň; p. 1700: magistrát města Kadaně; děk. 1694—5: Lukáš Vojtěch Bierdelius, 1700—9: Oliverius Daisigner; vel. zp. 1694: 1373, 1695: 1460, 1706: 1631, 1709: 1689; poč. d. 1700: 1400.

3. děk. Radonice, fil. Želina (Seelau, „parochialis commendata“), Zahorany (Serles), Kojetín (Koitzitz); p. 1700: hrabě Losy z Losimthalu; děk. 1694: Jan Joachim Rik, 1695—1700: Aug. Liebscher, 1706—9: Matyáš Vojt. Ursinus; vel. zp. 1694: 1805, 1695: 1816, 1706: 2196, 1709: 2177; poč. d. 1700: 1936.

4. f. Borek (Jirkov, Görkau), fil. Březeneč (Pirken) a Otvice (Udwitz); p. 1700: rektor kolleje jesuitské v Chomútově; f. 1694—1700: Jan Frant. Wittig ze Stechenfeldu, 1706—9: Zikmund Aug. Heubner; vel. zp. 1694: 1433, n. 9, 1695: 1457, n. 5, 1706: 1598, 1709: 1737; poč. d. 1700: 1142.

5. f. Klášterec (Klōsterle), fil. Mikulovice (Niklasdorf, „parochia commendata“), Petlery (Bettlern); p. 1700 hrabě Maximilian Thun; f. 1694—1700: Baltasar Ant. Juda Tadeáš Ziegler, 1706—9: Jan Jindřich Khinel, vikář; vel. zp. 1694: 2480, 1695: 2512, 1706: 2102, 1709: 2946; poč. d. 1700: 2635.

6. f. Německé Kralupy, fil. Račice (Retschitz); p. 1700: hrabě Maxmilian z Martinic; f. 1694—1700: Samuel Frant. Hehn, 1709: Jan Jakub Uhl; vel. zp. 1694: 865, 1695: 833, 1706: 1096, 1709: 972; poč. d. 1700: 856.

7. f. Křínov (Krima), fil. Nová Ves (Neudorf) a Volyně (Wohlau), p. 1700: rektor jesuitské kolleje v Chomútově; f. 1694—1700: Ondřej Jos. Ign. Schuster, 1706—9: Jak. Tadeáš Rachel; vel. zp. 1694: 1198, 1695: 1139, n. 3, 1706: 1123, 1709: 1159; poč. d. 1700: 1028.

8. f. Okúnov (Okenau), fil. Radnice (Redenitz) a Voč (Wotsch); p. 1700: hrabě Maxmilián Thun; f. 1694—1700: Vojt. Czackert, 1706—9: Jan Maxmilián Peschka; vel. zp. 1694: 1524, 1695: 1550, 1706: 1747, 1709: 1822; poč. d. 1700: 1578.

9. f. Blatno (Platten), fil. Boleboř (Götttersdorf, „parochia commendata“, od r. 1696 f. samost.), Kalek (Kalch, „capella“, od 1702 f. samost.), p. 1700: Blatna rektor jesuitské kolleje v Chomútově; f. 1694: Kryštof Zimmerman, 1700—6: Daniel Fridrich, 1709: Frant. Ant. Aichorn; vel. zp. 1694: 1287, n. 2, h. 3 (mimo to: „in officina ferrea omnes“), 1695: 1158, n. 43, h. 2, 1706

(bez Boleboře a Kaleku): 679, n. 1, 1709: 671; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 650.

10. f. Pruněřov (Brunnersdorf), fil. Místo (Platz) a Bystrice (Wistritz); p. 1700: hrabě Jiří Adam z Martinic; f. 1694 až 1695: Šebastián Vojt. Kugler, 1700—6, Gabriel Jan Krines, 1709: Frant Jos. Ditrich; vel. zp. 1694: 1075, 1695: 1104, 1706: 1195, 1709: 1194; poč. d. 1700: 1100.

11. f. Bastianperk (Sebastiansberg), fil. Suniperk (Sonnenberg); p. 1700: rektor jesuitské kolleje chomútovské; f. 1694 až 1700: M. Kristian Ign. Gelcka, 1706—9: Adam Ferd. Dantzer; vel. zp. 1694: 1286, h. 77, 1695: 934, h. 90, conversi 5, 1706: 1462, h. 60, 1709: 1129, h. 49; poč. d. 1700: 994.

12. f. Stranná (Strahn), fil. Hrušovany; p. 1700: hrabě Maxmilian Guidobald z Martinic; f. 1694—5: Gabriel Jan Krines, 1700—9: M. Ondřej Aug. Waldtmann; vel. zp. 1694: 587, 1695: 602, n. 4, 1706: 654, n. 7, 1709: 608, n. 14; poč. d. 1700: 623.

13. f. Čachvice (Tschachwitz), p. 1700: magistrát města Kadaně; f. 1694—1709: Ferd. Ant. Kuchenhart; vel. zp. 1694: 377, 1695: 373, h. conv. 1, 1706: 444, 1709: 420; poč. d. 1700: 410.

14. f. Tušimice (Tuschmitz); p. 1700: rektor kolleje jesuitské; f. 1694—1709: Karel Ferd. Thumbsecker; vel. zp. 1694: 355, 1695: 369, n. 1, 1706: 399, 1709: 386; poč. d. 1700: 371.

15. f. Vejprty (Weipert), fil. Schmiedeberg, p. 1700: komora česká; f. 1694—1700: Ondřej Feiler, 1706: adm. Roman Moritz O. S. Franc., 1709: Jakub Nep. Tadeáš Kayser; vel. zp. 1694: 1146, 1695: 1257, h. 1, 1706: 1553, h. 1, 1709: 1565, n. 1, h. 6; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi 1400.

16. f. Přisečnice (Pressnitz), fil. Měděnec (Skt. Maria Kupferberg), Louchov (Laucha); p. Přisečnice komora česká, Měděnce markrabí Ludvík z Baden-Badenu, Louchova paní Smrčková z Mnichu; f. 1694—1709: Jiří Zikmund Reichmann; vel. zp. 1694: 1922, h. 41, 1695: 1928, h. 40, 1706: 2131, n. 2, h. 19, 1709: 2228, h. 16; poč. d. 1700 (údaj neúplný) asi: 2020.

17. f. Úhošťany (Atschau), p. 1700: magistrát města Kadaně; f. 1694—1709: Tomáš Jiljí Fabricius z Lilienbergu; vel. zp. 1694: 453, 1695: 456, 1706: 502, 1709: 592; poč. d. 1700: 450.

18. f. Maštov (Maschau); p. 1700: Mechtilda z Golče; f. 1695: Kryštof Jeronym Liebscher; 1706—9: Zachariáš Waldtman; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 837, n. 5, 1706: 991, 1709: 995, n. 16; poč. d. 1700: 850.

19. f. Vilémov (Vilémice, Willomitz), fil. Podletice (Podletitz); p. 1700: baron Jan Joachim Michael z Račina; f. 1694—1706: Valentin Raspichler, 1709: Jan Kryštof Carl; vel. zp. 1694: 686, 1695: 711, 1706: 746, 1709: 726, h. 2; poč. d. 1700: 712.

20. f. Dolany (Dehlau), fil. Lomazice (Lametitz, „capella“); p. 1700: hrabě Hubert Zikmund Altheim; f. 1694—5: Jan Kryštof Götz, 1706—9: Jan Adam Matthes; vel. zp. 1694: 450, 1695: 477, 1706: 511, 1709: 489; poč. d. 1700: 426.

21. f. Doupov, fil. Tocov (Totzau) a Zakšov (Sachsengrün); p. 1700: hrabě Frant. Julius z Verduga; 1694—5: Matouš Jos. Jeckel, 1700: Jiří Štěpán Hüller, 1706—9: Jan Frant. Xav. Dungler; vel. zp. 1694: 2133, 1695: 2213, 1706: 2589, 1709: 2685; poč. d. 1700: 2283.

22. f. Žďár (Saar), fil. Tureč (Turtsch); p. 1700: Žďáru hrabě Ant. Jan Nostitz, Turče Karmelitáni na Malé Straně v Praze; f. 1695: Matouš Vojt. Ursini, 1700—9: Julius Jos. Elger; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 681, 1706: 823, 1709: 815; poč. d. 1700: 710.

23. f. Hora sv. Kateřiny (Katharinaberg); p. 1709: rektor jesuitské kolleje v Mostě; f. 1694: Daniel Fridrich, 1695: adm. Albín Klein, 1700—1709: Jan Kryštof Martfeldt; vel. zp. 1694: 937, n. 52, 1695: 884, 1706: 1190, 1709: 1324, h. 6; poč. d. 1700 (údaj chybi) asi: 1030.

24. f. Boží Dar (Gottesgab, par. Theodosiensis), fil. Wiesenthal a Abertamy; p. komora česká; f. 1694—1709: Samuel Frant. Reichmann; vel. zp. 1694: 1410, 1695: 1407, h. conv. 8, 1706: 1578, 1709: 1738; poč. d. 1700 (údaj chybi) asi: 1490.

Ve vikariátu boreckém bylo úhrnem vel. zp. 1694: 27.456, n. 68, h. 121 (s oddělenými později farnostmi 38.947, n. 76, h. 200), 1695: 28.885, n. 64, h. conv. 14 (s oddělenými později farnostmi 39.876, n. 81, h. 70), 1706: 31.290, n. 10, h. 80, 1709: 32.433, n. 31, h. 63; poč. d. 1700: 26.374; v sumárním přehledu z r. 1710 udává se počet duší: 32.900

II. Vikariát radonický

(v letech 1695—1706 zvaný vilémický, v letech 1709—10 libědický), měl r. 1694 3 děkanství a 28 far: Radonice, Žatec, Jesenice (Jechnitz), Buškovice (Puschwitz), Mašov, Libědice (Liebotitz), Dolany (Dehlau), Soběsuky (Sobiesak), Pšov (Schaab), Libořice (Lieboritz), Libišice (Liebeschitz), Doupov, Podbořany (Podersam), Rabštýn (Rabenstein), Žlutice (Luditz), Chýše (Chiesch), Nahorětice (Nahorscheditz), Žabokliky (Schaboglück), Oudř (Udritsch), Luky (Luk), Žďár (Saar), Valeč (Waltsch), Žihle (Scheles), Zeleč (Seltsch), Blšany (Flöhau), Vilémov (Willomitz), Citoliby, Veliká, Ves (Michelsdorf), Opočno (Opotschna), Měcholupy (Michelob) Nepomysl (Pomeisl).

Po přidělení far radonické, mašovské, libědické, dolanské, doupovské a žďarské k vikariátu boreckému, náležely k vikariátu radonickému tyto farnosti:

1. děk. Žatec, fil. Libočany (Liebotschan, „parochialis commendata“), Stankovice, Holedeč („Holletitz“); p. 1700: u Žatce byl patronát sporný; Stankovic a Holedče p. magistrát žatecký, Libočan Karel Maxmilián Přichovský; f. 1694—1706: adm. Michael Gebhardt O. Praem., 1709 kaplan: Jan Eisert O. Praem; vel. zp. 1694: 3075, 1695: 3001, h. conv. 7, 1706: 3470, 1709: 3432, n. 1.; poč. d. 1700: 3000.

2. děk. Jesenice (Jechnitz), fil. Stebno (Steben, „parochia commendata“), Bilence (Willenz), Chmelištná (Chmeleschen); p. 1700: Heřman Jakub Černín z Chudenic; f. 1694—1709: Ondřej Frant. Schwenck; vel. zp. 1694: 1328, 1695: 1382, 1706: 1614, 1709: 1602; poč. d. 1700: 1458.

3. f. Libědice (Liebotitz), p. 1700: Klášter Karmelitánů v Praze; f. 1694—1709: Frant. Vil. Mibes; vel. zp. 1694: 635, 1695: 566, 1706: 662, 1709: 649; poč. d. 1700: 626.

4. f. Buškovice (Puschwitz), fil. Vroutek (Rudig, „altera parochialis“), Vidhostice; p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín; f. 1694—5: Emerich Torkos O. S. B., 1700—6: Martin Jos. Nuck, 1709: Vojtěch Fr. Puschner; vel. zp. 1694: 1089, n. 1, 1695: 837 n. 2., 1706: 1078; poč. d. 1700: 960.

5. f. Soběsuky (Sobiesak); p. 1700: baronka Eva Salomena z Ecku, roz. hraběnka z Vřesovic; f. 1694—1709: Řehoř Aug. Vogt; vel. zp. 1694: 526, 1695: 524, n. 3, 1706: 587, 1709: 571; poč. d. 1700: 565.

6. f. Libořice (Lieboritz), fil. Letov (Ledau, r. 1706 násl. k. f.orské [Mohr]), Sífem (Zürau); p. 1700: baron Ferdinand z Kolovrat; f. 1694—5: Matouš Jos. Dockler, 1700—1706: Frant. Jos. Dietrich, 1709: Daniel Wohner; vel. zp. 1694: 725, 1695: 706, 1706: 700, 1709: 778; poč. d. 1700: 626.

7. f. Pšov (Schaa b); p. 1700: velmistr ryt. rádu křižovníků s červ. hvězdou; f. 1694—5; Jakub Jan Brusky, 1700: Jan Karel Pellet, křižovník s červenou hv., 1706: Jiří Ant. Ludwig, křiž. s červ. hv.; vel. zp. 1694: 416, 1695: 371, 1706: 456, 1709: 481; poč. d. 1700: 489.

8. f. Libešice (Liebeschitz), fil. Dobříčany; p. 1700: hrabě Jan Jiří Clary z Aldringen; f. 1694—1700: Mik. Ign. Paternus, 1706—9: Frant. Karel Unger; vel. zp. 1694: 990, 1695: 813, 1706: 1462, 1709: 1403; poč. d. 1700: 1343.

9. f. Rabštýn (Rabenstein), fil. Močidlec (Modschiedl); p. 1700: hrabě Leop. Ant. Pötting; f. 1694: Faustin Maria Sentner O. Serv. B. V. M., 1700: Václav Maria Gernersheimb. O. Serv., 1706: Arnošt Maria Schrotter O. Serv., 1709: V. M. Gernersheimb O. Serv.; vel. zp. 1694: 1004, 1695: 1018, 1706: 1130, 1709: 1159; poč. d. 1700: 1066.

10. f. Chýše (Chiesch), fil. Lubenec (Lubenz, „parochia commendata“), Libín; p. 1700 tamní konvent karmelitánů; duchovní správu vedli členové konventu (1695: Kristian a S. Sacramento, 1706: Kryštof a S. Victore); vel. zp. 1694 (údaj chybl), 1695: 1676, h. conv. 1, 1706: 1570, 1709: 1568; poč. d. 1700: (údaj chybl) asi: 1600.

11. f. Nahorětice (Nahorscheditz), p. 1700: hrabě Clary z Aldringen; f. 1694: Pavel Prokš, 1695—1706: Jiří Bruno Schwartz, 1709: František Seidl; vel. zp. 1694: 344, 1695: 356, 1706: 702, 1709: 435; poč. d. 1700: 403.

12. f. Žabokliky (Schaboglück), fil. Radičevy (Reitschoves, „parochia commendata“), Presserny, Veliká Černoc (Gross-tschernitz); p. 1700: hrabě Hefman Jakub Černín; f. 1695: adm. Petr Čzumpetius, 1700: adm. Adam Frant. Siegl, 1706—9: Ondřej Jos. Hammerschmidt; vel. zp. 1694: (údaj chybl), 1695: 1074, 1706: 1182, 1709: 1106; poč. d. 1700: 1019.

13. f. Valeč (Waltsch), fil. Lokotín (Lochotin), Skytaly; p. 1700: hrabě Jan Kryštof ze Stampachu; f. 1694: Kristian

Körbel, 1695—1700: Kryštof Ign. Dont, 1706—9: Matouš Jiri Mannitzer; vel. zp. 1694: 849, n. 1, 1695: 872, 1706: 1019, 1709: 1522; poč. d. 1700: 917.

14. f. Žihle (Scheles), fil. Blatno (Platten), Podhořany (Podersanka, „capella“); p. 1700: hrabě Heřman z Chudenic; f. 1694—5: Jan Jiří Dirix, 1700—9: Ondřej Frant. Järschel; vel. zp. 1694: 1050, 1695: 1080, 1706: 1365, 1709: 1374; poč. d. 1700: 1186.

15. f. Zeleč (Seltsch), fil. Nečenic (Netschenitz); p. 1700: hrabě Ferd. Wahl; f. 1695—1700: Jan Ign. Egermann, 1706: Šalomoun Jos. Roscher; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 240, 1706: 297, 1709: 293; poč. d. 1700: 260.

16. f. Mory (Mohr, před r. 1700 fil. k Blšanům), fil. Kněžice (Knöschitz, „parochia commendata“); p. 1700: Morů Marie Františka markraběnka Badenská, Kněžic Schmidgrämmer“) střídavě s markraběnkou Badenskou; f. 1700—9: Matouš Jos. Dokler; vel. zp. 1706: 688, 1709: 643; poč. d. 1700: 541.

17. f. Citoliby, fil. Brlohy a Chlumčany; p. 1700: hrabě Arnošt Godfried ze Schützenu a Leopoldsheimu; f. 1694—5: Innoc. Hibner, 1706: adm. Eustach Rabl, 1709: adm. Innoc. Hibner; vel. zp. 1694: 930, 1695: 964, h. conv. 1, 1706: 900, 1709: 968; poč. d. 1700: 850.

18. f. Veliká Ves (Michelsdorf); p. 1700: klášter na Karlově v Praze; f. 1694—1709: Theotonijs Foyšner; vel. zp. 1694: 374, 1695: 343 h. 1 („haeretica herula soror illustrissimi d. b. de Eben in bono Weitentrebisch“), h. conv. 1, 1706: 396, 1709: 393; poč. d. 1700: 383.

19. f. Opočno, fil. Hřivice a Lipenec; p. 1700: Opočna a Lipence hraběnka Končinská (Contzin); Hřivic kn. Schwarzenberg; f. 1694—1700: Václ. Švenda, 1706—9: Matouš Frant. Lenk; vel. zp. 1694: 1258, 1695: 1227, 1706: 1590, 1709: 1537; poč. d. 1700: 1224.

20. f. Měcholupy (Michelob), p. 1700: František Janinalli z Jangangu; f. 1695—1700: Jan Ch. Leop. Kraus, 1706: Jos. Václ. Lankisch, 1709: Šalomoun Jos. Roscher; vel. zp. 1694

*) „Perillustris Dominus Schmidgrämmer de Lustenetz, qui jus patronatus per legatum bonum Oblatense post mortem illustrissimi Domini liberi baronis de Eck acquisivit alternative eum dicta principissa“. Zpráva faráře Doklera z r. 1700.

(údaj chybí), 1695: 398, h. conv. 2, 1706: 470. 1709: 440; poč. d. 1700: 386.

21. f. Nepomyšl (Pomeisl), fil. Krýry (Kriegern), Soběchleby (Oberklees), Zlovětice (Lobeditz); p. 1700: kníže Leop. z Dietrichsteinu; f. 1694—1700: Frant. Xav. Hutt, 1706—9: Jan Kryštof Lang; vel. zp. 1694: 1245, 1695: 1314, 1706: 1693, 1709: 1745; poč. d. 1700: 1946

22. f. Blšany (Flöschau), fil. Mory a Kněžice (r. 1700 Mory f. samost., k níž jako fil. připojeny Kněžice); r. 1700 administroval farář blšanský také f. Letov (Ledau) p. 1700: vdova Maximiliána Veronika z Kolovrat roz. baronka Zárubová z Hustiřan; f. 1694—5 Jan Bernard Hoffmann, 1700: Jan Frant. Xav. Dunger, 1706: Frant. Bernard Götzl, 1709: Václ. Frant. Müller; vel. zp. 1694: 774, 1695: 788, 1706: 330, 1709: 257; poč. d. 1700: 734 (z toho k Blšanům 297, k Letovu 437).

23. f. Podbořany (Podersam), fil. Očihov (Otschehau); p. 1700: markrabě badenský; f. 1694: Václ. Jos. Sartorius, 1695: Jan Pfaltz, 1700—9: Jan Vavř. Jos. Lein; vel. zp. 1694: 922, 1695: 831, 1706: 1073, n. 1, 1709: 930; poč. d. 1700: 1400.

24. f. Lůky (Luk), fil. Radošovice (Reschwitz), p. 1700: vdova Maximiliána Veronika Libštejnská z Kolovrat roz. Zárubová z Hustiřan; f. 1694—1700: Jan Chrysost. Lang, 1706—9: Kryštof Pöckel; vel. zp. 1694: 1015, 1695: 1018, 1706: 1127, 1709: 1189; poč. d. 1700: 1036.

25. f. Žlutice (Luditz), fil. Kobyla, Stridka, Vakov; p. 1700: hrabě Ferd. Hroznata z Kokořova; f. 1694—1709: Jak. Ign. Saitz O. Praem. z kl. tepelského; vel. zp. 1694: 1571, 1695: 1542, 1706: 1801, 1709: 1777; poč. d. 1700: 1613.

V celém vikariátu bylo tudíž vel. zp. 1694: 20.120, n. 2 (s farnostmi tehdy k vikariátu náleževšími: 25.851, n. 2), 1695: 22.941, h. conv. 12, n. 5, h. 1 (s farnostmi tehdy k vikariátu náleževšími: 39.533, n. 7, h. 4), 1706: 27.362, n. 1, 1709: 26.252, n. 1; poč. d. 1700: 25.631; dle sumárního přehledu z r. 1710: 28.014.

III. Vikariát postoloprtský

utvořen byl z farností od vikariátu boreckého oddělených; obsahoval 3 děkanství a 21 far:

1. děk. (před r. 1705 f.) Postoloprty, fil. („capellae“) Brzvany (Weberschan), Skupice (Skupitz); p. 1700: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; f. 1694—1700: M. Jan Pavel Gendermann, děk. 1706—9: Jak. Jos. Göpfert; vel. zp. 1694: 1863, 1695: 1674, 1706: 1596, 1709: 1664; poč. d. 1700: 1740.

2. děk. Louny, fil. Raná, Dobroměřice; p. 1700: magistrát města Loun; děk. 1694—5: Samuel Ant. Schop. 1700—1706: Jan Oppelt, 1709: Frant. Jos. Titus; vel. zp. 1694: 1203, 1695: 1103, 1706: 1775, 1709: 1733; poč. d. 1700: 1538.

3. děk. Most (Brůx); p. 1700, magistrát města Mostu; děk. 1694—1700: Jan Frant. Cometa, 1706: Matouš Hablik; vel. zp. 1694: 1215, n. 4, h. 1, h. conv. 1, 1695: 1237, 1706: 1493, h. 1, 1709: 1525; poč. d. 1700: 1000.

4. f. České Zlatníky zřiz. 1694; p. 1700: kníže Václav z Lobkovic; f. 1695: Vavřinec Ferd. Schemsa, 1706: adm. Václ. Ferd. Sax, 1709: Kristian Ign. Feigel; vel. zp. 1695: 337, 1706: 402, 1709: 373; poč. d. 1700 (údaj chybi) asi 360.

5. f. Přechaply (Pritschapel), fil. Udlice (Eidlitz), Vsestudy (Schössl), p. 1700: rektor jesuitské kolleje v Chomutově; f. 1694—5: M. Josef Hyacint Mayer, 1700—6: Václ. Vojtěch Heniger, 1709: Jos. Lankisch; vel. zp. 1694: 820, 1695: 888, 1706: 1215, h. 1, 1709: 1222; poč. d. 1700: 1666.

6. f. Havraň (Hawran); p. 1700: magistrát města Mostu; f. 1694—1706: Amand Ign. Hoffmann, 1709: Michael Jiří Martin Welka; vel. zp. 1694: 514, 1695: 528, 1706: 615, 1709: 630; poč. d. 1700: 571.

7. f. Hradiště (Hraidisch), zal. 1702, dříve fil. k Bitovskému; p.: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; adm. 1706: Godfrid Heber, 1709: Ant. Ign. Dreysig; vel. zp. 1706: 464, 1709: 498.

8. f. Lenešice, p. hrabě Clary; f. 1695: Vinc. Pernklo O. Praed., 1700—9: Tobiáš Frant. Böhm; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 251, 1706: 354, 1709: 350; poč. d. 1700: 320.

9. f. Novosedly (Neundorf), fil. Malé Březno (Kleinpriesen, „parochia commendata“), Ervěnice (Seestadt), Strupčice (Trupschitz); p. 1700: Ferdinand z Lobkovic; f. 1694—1709: Karel Frant. Merald; vel. zp. 1694: 1508, n. 3, h. 3, 1695: 1527, h. 11, 1706: 1630, 1709: 1624, h. 1; poč. d. 1700: 1531.

10. f. Bečov (Hochpertsch), fil. Kozly (Kosel, „parochia commendata“), Volečice (Wollepschitz), Světec (Schwetz); p. 1700: hraběnka Marie Lobkovicová, roz. z Dietrichsteinu; f. 1694—5: Václ. Vojt. Perniklo, 1700—9: Frant. Ign. Bumbel; vel. zp. 1694: 1360, 1695: 1204, n. 3, h. conv. 5, 1706: 1533, 1709: 1594; poč. d. 1700: 1390.

11. f. Blažim (Ploscha), fil. Nehasice (od r. 1702 fil. k Bitovezi), Sušany (Zuscha); p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; f. 1694—5: Kristian Václ. Fleischner, 1700: Jak. Jos. Ant. Göpfert, 1706—9: Jan Faulstig; vel. zp. 1694: 742, 1695: 771, 1706: 642, 1709: 612; poč. d. 1700: 1000.

12. f. Světec (Schwatz), p. 1700: kníže arcibiskup pražský; f. 1694—5: Mart. Aug. Punzet, 1700—9: Frant. Wiedon; vel. zp. 1694: 649, 1695: 615, n. 19, 1706: 752, 1709: 727; poč. d. 1700: 692.

13. f. Březno (Priesen), fil. Krbice (Körbitz), p. 1700: rektor jesuitské kolleje chomutovské; f. 1694—1700: Wolfgang Arnošt Krines, 1706: Jan Ign. Eggerman, 1709: Daniel Jos. Fridrich; vel. zp. 1694: 760, 1695: 747, 1706: 887, 1709: 853, n. 2; poč. d. 1700: 763.

14. f. Slatinice (Německé Zlatníky), fil. Holešice (Holtshitz), Albrechtice (Ulbersdorf); p. 1700: Slatinic bratrstvo Božího Těla v Mostu, Holešic a Albrechtic Ferd. Vilém z Lobkovic; f. 1694—1706: Václav Vilém Schuder Ord. Cruc.; vel. zp. 1694: 761, 1695: 503, 1706: 989, 1709: 967, h. 1; poč. d. 1700 (údaj chyblí) asi 740.

15. f. Čouš (Tsauscha), fil. Kopisty (Kopitz), p. 1700: magistrát města Mostu; f. 1694—1700: Godfrid Jos. Lihl, 1706—9: Jan Ant. Steikert; vel. zp. 1694: 1251, h. 1, 1695: 1223, h. 1, 1706: 1412, h. 1, 1709: 1401; poč. d. 1700: 1320.

16. f. Družkovice (Trauschkowitz, před r. 1700 fil. k Chomutovu); p. 1700: rektor jesuitské kolleje chomutovské; f. 1700: M. Aug. Jos. Sartorius, 1706—9: Rud. Peschka; vel. zp. 1706: 316, 1709: 305; poč. d. 1700: 312.

17. f. Vysočany (Wissotschan), fil. Minice (Münitz), Bílence (Bielenz), Hořetice (Horatitz); p. Vysočan klášter oseký, Minic hrabě Maxmilián Thun, Bílence a Hořetic baron Martin Michna; f. 1694—5: Kryštof Arnold O. Cist.: v letech 1700—9 obstarávali duchovní správu dva kněží z cist. kláštera osekého,

z nichž jeden sídlil ve Vysočanech, druhý v Minicích (r. 1700 Kryštof Huppauf a Arnold Reichman); vel. zp. 1694: 1184, h. 3, 1695: 1175, h. 3, 1706: 1112, h. 1, 1709: 1322.

18. f. Bitozeves (Wittosess), fil. Hradiště (Hraidisch, r. 1702 f. samostatná), Nehasice (před r. 1702 fil. k Blazimi); p.: kníže Ferdinand ze Schwarzenberka; f. 1694—5: Bartoloměj Aug. Brandt, 1700: Jonáš Alois Ehrlich, 1706—9: Martin Jos. Milbram; vel. zp. 1694: 572, 1695: 686, 1706: 648, 1709: 630; poč. d. 1700: 738.

19. f. Obora (Wobora), fil. Černčice; p. 1700: markraběnka Františka Badenská; f. 1695—1706: Martin Jos. Leop. Reis, 1709: Jiří Frant. Möller; vel. zp. 1695: 409, 1706: 489, 1709: 499; poč. d. 1700: 448.

20. f. Vtelno (Wteln), fil. České Zlatníky (do r. 1694, potom f. samost.), Židovice (Seidowitz) od r. 1695 (před tím bývala tu fara samostatná); p. 1700: Vtelna opat. cist. kl. oseckého, Židovic převorka kl. zahražanského; f. 1694—1709: Jos. Gallus O. Cist.; vel. zp. 1694: 890, 1695: 552, 1706: 863; poč. d. 1700: 601 („ex his hoc anno 1700 sunt confessae et communicatae 580. prima vice confessae fuerunt personae 21, et ex his 16 ad sacram communionem admissae“).

21. f. Židovice (Seidowitz) do r. 1695, potom fil. k Vtelnu; p.: převorka kl. zahražanského; f. 1694—5: Fr. Anselm O. Min. Conv. s. Franc.; vel. zp. 1694: 190, 1695: 195.

22. f. Boleboř (Göttersdorf), zřízena 1696, před tím fil. k Blatnu; p. 1700: hrabě Maximilián z Martinic; f. 1700: Vojtěch Frant. Elger, 1706: Jan Jakub Uhl, 1709 Jos. Bärll; vel. zp. 1706: 628, 1709: 645; poč. d. 1700: 781.

23. f. Kálek (Kalch), zřiz. 1702, před tím fil. k Blatnu a od 1696 k Boleboři; p.: hrabě Hrzán z Harasova; f. 1706—9: Vojt. Stowasser; vel. zp. 1706: 275, n. 7, h. 11, 1709: 301.

24. f. Horejší Jiretín (Obergeorgenthal), fil. Dolní Jiretín (Niedergeorgenthal); p. 1700: hrabě Arnošt Josef z Valdštýna; f. 1694—1700: Kristian Frant. Hellbach, 1706—9: Jiří Ant. Hika; vel. zp. 1694: 1083, 1695: 1301, 1706: 1302, h. 2, 1709 (údaj chybl) asi 1330; poč. d. 1700: 1200.

Ve vikariátu postoloprtském bylo celkem vel. zp. 1694: 16.565, n. 7, h. 8, h. conv. 1, 1695: 16.926, n. 22, h. 15, h. conv.,

5, 1706: 21.392, n. 7, h. 17, 1709: 20.845, n. 2, h. 2; poč. d. 1700: 17.321; dle sumárního přehledu z r. 1710: 22.009.

Ve všech třech vikariátech kraje žateckého bylo tudíž vel. zp. 1694: 64.141, n. 77, h. 129, h. c. 207; 1695: 68.752, n. 91, h. 16, h. c. 31; 1706: 80.044, n. 18, h. 97; 1709: 79.530, n. 34, h. c. 65; poč. d. 1700: 69.326; dle sumárního přehledu z r. 1710: 82.923.

F. Kraj boleslavský*)

měl r. 1694—97 dva vikariáty: mladoboleslavský (r. 1699—1704 zvaný „hradišský“) a seittendorfský, v letech 1697—1710 vikariáty tři: mladoboleslavský (r. 1699—1704 zvaný „hradišský“), frydlantský a nábzovský (nabselský, zvaný v letech 1700—10 „dubský“).

I. Vikariát mladoboleslavský

(r. 1699—1704 zvaný „hradišský“) měl r. 1694 těchto 35 farností: Mladá Boleslav, Sobotka, Turnov, Rožďalovice, Mnichovo Hradiště, Libáň, Nové Benátky, Bezno, Skalsko, Doksy, Dub, Držkov, Loukov, Bakov, Michalovice, Semily, Drstěkryje se Samšinou, Všejany, Mšeno, Brodce, Dubá, Osojnice, Strenice, Nábzí, Libáň, Bělá, Podbezdězi, Všeň, Hodkovice, Rychnov, Boseň, Rejšice, Osečná, Vidim, Týn, Rovensko.

R. 1709 byly ve vikariátě tomto tyto fary:

1. děk. Mladá Boleslav, fil. Plasy, Podvinec: p. 1700: magistrát města Ml. Boleslavě; děk. 1694—5: Jan Fridrich Richter, 1700—6: Václ. Karel Rudlof, 1709: Vojt. Jirí Mentzl; vel. zp. 1694: 2086, 1695: 2338, 1706: 2202, 1709: 2409; poč. d. 1700: 1927 („in civitate circiter 1718, in pago proportionaliter majori 118 et minori 91“).

2. děk. Mnichovo Hradiště, fil. Klášter, Mohelnice, Mukařov, Hlavičky (od r. 1706 f. samost.), Chocnějovice (obě poslední připojeny r. 1706 k f. hlavičké); p. 1700: hr. Arnošt z Valdštýna; děk. 1694—1705: Jan Julius Ruczký (od 1699 vikár), 1706—9: Jan Jirí Philippi; vel. zp. 1694: 2325, 1695 (údaj chybí), 1706: 2120, 1709: 2061; poč. d. 1700 (údaj chybí); Š.: 2194.

3. děk. Sobotka, fil.: Bousov (parochia commendata), Markvartice (par. comm.), Nepřívěc (par. comm.), Osek, Libošovice,

*) Srovn. Dr. J. V. Š i m á k, Zpovědňní seznamy arcidiecése Pražské z let 1671—1725, dílu I. sv. I., str. 3—183; data odtud vzata označena písmenem Š.

Vyšší Pole („capella“); p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín; děk. 1694—1706: Jan Ign. Summa, 1709: Pancratius Quinodo; vel. zp. 1694: 3490, 1695: 2431, 1706: 4053, 1709: 3753; poč. d. 1700: 3105 (z toho v Sobotce 916).

4. děk. Rožďalovice, fil. Žitovlice; p. 1700: hrabě Václav Josef z Valdštiny; děk. 1694—5: Jan Jindřich Soukup, 1700—9: Jiří Blažej Jan Dismas Hofmeister; vel. zp. 1694: 1254, 1695: 1265, 1706: 1480, 1709: 1508; poč. d. 1700: 1357.

5. f. Bělá, fil. Kuří Vody, Dol. Krupá, Čistá, Bezdědice (Malý Bezděz), Kadlín; p. 1700: hrabě Arnošt Josef z Valdštiny; f. 1694—1700: Zikmund Benedikt Waraus, 1706—9: Jan Moric Martini; vel. zp. 1694: 1707, 1695: 1735, 1706: 2831, 1709: 3070; poč. d. 1700: 2066 (z toho v Bělé 400).

6. f. Libáň, fil. Bystřice („parochia commendata“), Drahoraz („par. comm.“), Zliv, Psinice; p. 1700: Frant. Jos. Šlik; f. 1694—5: Burian Aug. Jesenský (Gessensky), 1700—9: Martin Jos. Nový; vel. zp. 1694: 1697, 1695: 1703, 1706: 1818, 1709: 1896; poč. d. 1700: 1634.

7. f. Nové Benátky, fil. Zdětín, Staré Benátky, Mladá; p. 1700: hrabě Arnošt Gotfrid ze Schützenu a Leipoldsheimu; f. 1694—1703: Jan Frant. Petřinec (Petřinetz), 1709: Frant. Václav Frantzan; vel. zp. 1694: 877, 1695: 895, 1706: 1031, 1709: 1249; poč. d. 1700: 938.

8. f. Bezno; p. 1700: baron Jan Rudolf Záruba z Hustiřan; f. 1694—1709: Jan Matyáš Vokoun (Wokaun); vel. zp. 1694: 645, 1695: 656, 1706: 759, 1709: 738; poč. d. 1700: 624.

9. f. Skalsko, fil. Kováň („par. comm.“), Sudoměř, Katuše; p. 1700 kl. servitů a sv. Michaela ve Starém městě Pražském; f. 1694—1700: Jiří Norb. Čermák, 1706—9: Viktorin Frant. Zádolský; vel. zp. 1694: 1019, 1695: 931, 1706: 1147, 1709: 1169, n. 2; poč. d. 1700 (údaj chybí) Š: 1080.

10. f. Doksy (Hirschberg), fil. Okna, Tuháň; p. 1700: hrabě Arnošt z Valdštiny; f. 1694—1709: Baltasar Ign. Gürtler; vel. zp. 1694: 1353, 1695: 1430, 1706: 1761, 1709: 1858; poč. d. 1700: 1639.

11. f. Bakov, fil. Studénka („capella“); p. 1700: hrabě Arnošt z Valdštiny; f. 1794—1700: Jak. Jan Kautek, 1706—9: Jiří Zdeněk Fiala; vel. zp. 1694: 1112, n. 1, 1695: 1000, 1706: 1331, 1709: 1420; poč. d. 1700: 1000.

12. f. Michalovice, fil. Luštěnice, Kosmonosy („capella“), Všebořsko („cap.“), Debr („cap.“), Stakory („cap.“); p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín z Chuděnic; adm. 1694—5: Fr. Vojt. Václ. Litwin O. Min. S. Franc., 1700: Kryštof a s. Carolo Bor. Scholar. Piar., 1706: Samuel a Matre Dei Schol. Piar., 1709: Tobiáš Tomáš a S. Elia Schol. Piar.; vel. zp. 1694: 1621, 1695: 1671, 1706: 2071, 1709: 2004; poč. d. 1700 (údaj chybí) Š: 1968.

13. f. Mšeno, fil. Lobzy; p. 1700: Michael Frant. Věžník; f. 1694—1706: Matyáš Aug. Tobolarius, 1709: Jan Ant. Massner; vel. zp. 1694: 1057, 1695: 1033, 1706: 1200, 1709: 1342; poč. d. 1700 (údaj chybí) Š.: 1097.

14. f. Brodce, fil. 1694—5: Březno (později f. samost.) a Řitonic (potom fil. k Březnu); p. 1700: baronka Polyxena Hartmannová; f. 1694—5: Fr. Leop. Lochman O. Min. Conv., 1700—9: Coelestin Prexl O. Min. Conv.; vel. zp. 1694: 1206, 1695: 1283 1706: 659, 1709: 578; poč. d. 1700: 519.

15. f. Strenice, fil. Krnsko; p. 1700: hraběnka Sylvie Kateřina Šliková; 1694: Václ. Vojt. Stuchlik, 1695: Fr. Leop. Lochman (zároveň adm. f. v Brodcích), 1700—6: Martin Jan Skřivánek, 1709: Jan Norbert Černý; vel. zp.¹ 1694: 953, 1695: 880, 1706: 946, n. 4, 1709: 1002; poč. d. 1700: 925.

16. f. Osojnice, fil. Mcely; p. 1700: hrabě Oktavián Ladislav z Valdštýna; f. 1694: Jan Ign. Ctibor, 1700—9: Jan Vil. Schreütter; vel. zp. 1694: 1189, 1695 (údaj chybí), 1706: 1493, 1709: 1619; poč. d. 1700: 1257.

17. f. Kruh, fil. Podbezdězí („paroch. comm.“), Bořejov; p. 1700: Kruhu hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna, Podbezdězí opat kl. na Karlově v Praze Jan Václ. Luňák, Bořejova hrabě Vilém z Kounic; f. 1694—5: Benedikt Kolmon, 1700—0: Leonard Rex O. S. B.; vel. zp. 1694: 655, 1695: 596, 1706: 805, 1709: 748; poč. d. 1700: 754.

18. f. Boseň, fil. Solec; p. 1700: hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna; f. 1694: Jan Ludvík Kubín, 1700—9: Fridrich Jan Millendorff, vel. zp. 1694: 1161, n. s. 7, h. s. 2, 1695: 1049, 1706: 1344, 1709: 1426; poč. d. 1700 (údaj chybí), Š.: 1317.

19. f. Dobrovice, fil. Rejšice („parochia commendata“), Sejčín („paroch. comm.“), Týnec, Zertice, Jabkynice, p. 1700: hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna; f. 1694—5: Mik. Jan Kustrauch, 1700—6: Jan Jindřich Soukup, 1709: Jiří Ant. Neradius; vel. zp.

1694: 2125, 1695: 2105, 1706: 2975, 1709: 2935; poč. d. 1700: 2599.

20. f. Vidim; p. 1700: ovdovělá baronka Becková; f. 1694—1700: Bonaventura Barthl O. S. Aug. Erem., 1706—9: Ant. S. Landtschadel O. S. Aug. Erem.; vel. zp. 1694: 435, 1695 (údaj chybl), 1706: 504, 1709: 525; poč. d. 1700: 438.

21. f. Dubá, fil. Deštná; p. 1700: hrabě Theobald Ant. Butler; f. 1694—1700: Michael Václ. Elbel, 1706—9: Kryštof Frant. Thum; vel. zp. 1694: 1052, h. 1, 1695: 1080, 1706: 1526, 1709: 1472; poč. d. 1700: 1348.

22. f. Březno (v letech 1694—5 fil. k Brodcům), fil. Řitovice; p. 1700: hrabě z Bubna a Litic; adm. 1700—6: Jeronym Maniceno O. Conv., 1709: Bartoloměj Kamenický O. Conv.; vel. zp. 1706: 963, 1709: 1512; poč. d. 1700: 658.

23. f. Všejaný, fil. Loučeň, Struhy; p. 1700: hrabě Karel Ferd. z Valdštiny; f. 1694: Daniel Jos. Schäffer, 1700: Jan Václ. Doubrava, 1706: Vojt. Jiří Mentzl, 1709: Jos. Heysler; vel. zp. 1694: 1214, 1695: 1227, 1706: 1474, 1709: 1262; poč. d. 1700: 1399.

24. f. Hlavice (zřítz. 1706), fil. Mukařov, Chocnějovice; p. 1706: hr. Arnošt z Valdštiny; f. 1706: Karel Tilmann Neraadius, 1709: Ant. Frant. Wolff; vel. zp. 1706: 829, n. 11, h. 1, 1709: 995, n. 31.

25. f. Samšina, fil. Drstěkryje; f. 1694: Fr. Cyprian, 1709: Fulgentius Preisler O. S. Fr.; vel. zp. 1694: 141, 1709: 166.

Celkem bylo v tomto vikariátě vel. zp. 1694: 30.374, n. 1, h. 1, 1695: 25.308, n. s. 7, h. s. 2, 1706: 37.321, n. 15, h. 1, 1709: 38.717, n. 33; poč. d. 1700: 31.843; dle sumárního přehledu z r. 1710: 39.122.

II. Vikariát frydlantský,

zvaný v letech 1694—5 „seittendorfský“, v letech 1700—1710 „frydlantský“; v něm bylo r. 1694 20 beneficií; r. 1709, po zřízení dvou nových, bylo celkem 22 beneficií:

1. děk. Frydlant, fil. Raspenava, Schönwald, Kunratice (Kunnersdorf), Dittersbach; p. 1700: hrabě Jan Václav Gallas; děk. 1694—1709: Godfríd Frant. Griger; vel. zp. 1694: 3600, n. 1, h. 3, 1695: 3658, h. c. 1, 1706: 4231, 1709: 4465, h. 1; poč. d. 1700: 3292 (Š.: 3934).

2. děk. Zákupy (Reichstadt), fil. Brenná; p. 1700: Anna Marie Františka vévodkyně toskánská; děk. 1694—1700: Vít Václ. Sukub (Sucub), 1706—9: Michael Aug. Engelman; vel. zp. 1694; 1354, h. 3 („haeretici aulici non nominati“), 1695: 1386, n. 2 („haeretici in aula degentes cum uno socio serario non nominati sunt aliquot“), 1706: 1635, 1709: 1776; poč. d. 1700: 1520.

3. f. Cvikov (Zwickau), fil. Lindava, Mařenice (Mergenthal, „capella“, od r. 1707 f. samost.); p. 1700: Cvikova a Mařenice Anna Marie Františka vévodkyně toskánská, Lindavy hr. z Kokorova; f. 1694—1700: Jan Filip Brendler, 1706—9: Mik. Jos. Jazlaw; vel. zp. 1694: 3357, 1695: 3318, 1706: 4169, 1709 (po oddělení Mařenice): 2743; poč. d. 1700: 3726.

4. f. Seittendorf (v Lužici); p. 1700: abatýše cist. kl. Marienthalského (Mariae Vallis); f. 1694—5: Mart. Bern. Just, 1700—9: Jiří Tobiáš Scholtz; vel. zp. 1694: 709, h. 500, 1695: 712, h. 500, 1706: 638, 1709: 659; poč. d. 1700: 1030 (z toho nekatol. cca 400).

5. f. Liberec, fil. Neundorf (od r. 1702 f. samost.), Haben-dorf; p. 1700: Liberce a Habendorfu hrabě Jan Václ. Gallas, Neundorfu Jan Jachym Pachta z Rájova; f. 1694—1709: Matouš Jos. Schmidt; vel. zp. 1694: 3980, 1695: 3769, h. 2, 1706: 4172, 1709: 4466, n. 5; poč. d. 1700 (údaj neúplný, podávající pouze počet duší v přifařených vesnicích); dle Š.: 4176.

6. f. Roketnice (Rochlitz), fil. Vratislavice (Maffersdorf), Rynovice (Reinowitz); p. 1700: hrabě Jan Václav Gallas; f. 1694—1706: Jan Chrysost. Kretschmer, 1709: Jan Frant. Dienebiehr; vel. zp. 1694: 2549, 1695: 2524, 1706: 2847, 1709: 3036; poč. d. 1700: 2456.

7. f. Chrastava (Kratzau), fil. Weisskirchen, Wetzwalde; p. 1700: hrabě Jos. Trautmansdorf; f. 1694—5: Frant. Sylvan de Feldenstein, 1706: Karel Kristian Aug. Tippoldt; vel. zp. 1694: 2252, 1695: 2244, 1706: 2676, 1709: 2743; poč. d. 1700 (údaj chybí), dle Š.: 2437.

8. f. Vratislavice n. Žibřidice (Seiffersdorf), f. Rynoltice (Ringelshain), Údolí sv. Kryštofa (Christofsgrund); p. 1700: hrabě Hartvík Mik. Breda; f. 1694: Urban Kašpar Stentzel, 1695: Vojt. Frant. Elger, 1700: Maximilián Schober, 1706—9: Jan Kryštof Krumholtz; vel. zp. 1694: 1503, 1695: 1558, n. 1, 1706: 1996, 1709: 2098; poč. d. 1700: 1695.

9. f. Vartemberk (Wartenberg), fil. Dubnice (Hennersdorf), Brniště (Brims, r. 1700 f. samost.), p. 1700: hrabě Frant. Karel z Liechtensteinu; f. 1694—5: Ant. Jan Smitzer, 1700—9: Julius Arnošt Flixius; vel. zp. 1694: 2157, 1695: 2232, 1706: 1701, 1709: 1745; poč. d. 1700 Š.: 1586.

10. f. Brniště (Brims), zřiz. 1700, dříve fil. k Vartemberku; p. 1700: hrabě Frant. Karel z Liechtensteinu; f. 1700—9: Jan Jiří Alois Schwartz; vel. zp. 1706: 954, 1709: 969; poč. d. 1700: 843:

11. f. Mimoň (Niemes), fil. Jablonec („parochia deserta“, od 1700 patr. k Loukovci), Svěbořice (Schwabitz, od 1698 f. samost.); p. 1700: baron Putz z Adlersturnu; f. 1694—5: Václ. Frant. Menich, 1700: Jan Kašpar Friwirth, 1706—9: Godfrid Jos. Vielkindt; vel. zp. 1694: 2526, 1695: 2153, 1706: 1623, 1709: 1645; poč. d. 1700: 1518.

12. f. Svěbořice (Schwabitz), zřiz. 1698 (před tím fil. k Mimoňi); p. 1700: baron Putz z Adlersturnu; f. 1700: Godfrid Jos. Vielkindt, 1706—9: Jan Jiří Ign. Hübner; vel. zp. 1706: 932, 1709: 1002; poč. d. 1700: 803.

13. f. Jablonná (Gabel), p. 1700: Frant. Ant. Berka z Dubé; f. 1694 5: Fr. Gundisalvus Jos. Glottfelder, 1700: Fr. Stanislav Kral O. Praed., 1706—9: Hyacint May O. Praed.; vel. zp. 1694: 2570, 1695: 2582, 1706: 3019, 1709: 3097; poč. d. 1700: 2844.

14. f. Hrádek (Grottau), fil. Suchá (Kriesdorf, „par. commendata“), Pankrác, Schönbach; p. 1700: hrabě Josef z Trautmansdorfu; f. 1694—1700: Jan Šebast. Kraus, 1709: Tobiáš Jan Kern; vel. zp. 1694: 2575, 1695: 2616, 1706: 3137, 1709: 3306; poč. d. 1700: 2980.

15. f. Gruna (Grun) v Lužici; p. 1700: abatýše cist. kl. Marienthalského Marta Tannerová; f. 1694—5: Tobiáš Jeronym Roll, 1700—6: Jan Seiffert, 1709: Jan Godfrid Kuchenhart; vel. zp. 1694: 315, h. 7, 1695: 323, h. 7, 1706: 363, 1709: 403, h. 1; poč. d. 1700: 322.

16. f. Ostřice (Ostritz) v Lužici; p. 1700: abatýše cist. kl. Marienthalského; f. 1694—5: Jan Kryštof Adolph, 1700—9: Tobiáš Jeronym Roll; vel. zp. 1694: 1184, h. 33, 1695: 1261, h. 29, 1706: 1436, h. 33, 1709: 1437, h. 26; poč. d. 1700: 1301, h. 25.

17. f. Königshain v Lužici; p. 1700: abatyše cist. kl. Marienthalského; f. 1694—1709: Frant. Kryštof Schwartzbach; vel. zp. 1694: 433, 1695: 450, 1706: 580, h. 1, 1709: 580; poč. d. 1700: 500.

18. f. Neustadt (Neostadium), fil. Baernsdorf, Heinersdorf, Lusdorf; p. 1700: hrabě Jan Václ. Gallas; f. 1694—1700: Jan Pavel Genta, 1706—9: Pavel Ambrož Walter; vel. zp. 1694: 1243, n. 3, 1695 údaj chybi, 1706: 1593, 1709: 1709, h. 3; poč. d. 1700: 1305.

19. f. Wittig, fil. Einsiedel; p. 1700: hrabě Jan Václ. Gallas; f. 1694—1700: Pavel Ambrož Walter, 1706: Jan Frant. Dinebier, 1709: Ferd. Frid. Vit Vetter; vel. zp. 1694: 1119, 1695: 1130, 1706: 1224, 1709: 1311; poč. d. 1700: 1194.

20. f. Dobranov (Dobern); p. 1700: Jan Gaston vévoda toskánský a Anna Marie Frant. vévodkyně toskánská, roz. kněžna sasko-lauenburská; f. 1694—1700: Michael Aug. Engelman, 1706—9: Jan Jiří Heindschel; vel. zp. 1694: 977, 1695: 959, 1706: 1162, 1709: 1187, h. 1; poč. d. 1700: 1100.

21. f. Wiese, fil. Engelsdorf, Bertelsdorf, Arnsdorf, Ullersdorf, Bullendorf; p. 1700: hrabě Jan Václav Gallas; f. 1694—1709: Šimon Petr Knoth; vel. zp. 1694: 855, n. 2, h. 3, 1695: 885 („haeretici in pago Ostrich, ad hanc parochiam pertinente, omnes; extra hos h. 3*), 1706: 1244, h. 2, 1709: 1293; poč. d. 1700 Š.: 987, h. 2.

22. f. Neundorf, zřiz. 1702 (před tím fil. k Liberci); p. Jan Jachym Pacht z Rájova; adm. 1706—9: Kryštof Jos. Friedl; vel. zp. 1706: 624, 1709: 624.

23. f. Mařenice (Mergenthal), zřiz. 1707, před tím fil. ke Cvikovu; f. 1709: Kryštof Nikolasch; vel. zp. 1709: 1592.

Celkem bylo v tomto vikariátě vel. zp. 1694: 34.825, n. 6, h. 549, 1695: 33.310, n. 3, h. 538, h. c. 1, 1706: 41.376, n. 35, 1709: 39.714, n. 5, h. 32; poč. d. 1700: 38.707, h. 27; dle sumárního přehledu z r. 1710: 40.590.

III. Vikariát dubský (do r. 1700 také nabselský zvaný) utvořen byl r. 1697 oddělením od vikariátu mladoboleslavského; byly v něm tyto farnosti:

1. děk. Český Dub, fil. Letařovice, Světlá; p. 1700: abatyše kláštera augustiniánek u sv. Jakuba ve Vidni; děk. 1694—1709: Jan Frant. Tischler; vel. zp. 1694: 2326, 1695: 2214, 1706:

2681, 1709: 2779; poč. d. 1700: 2414 (z toho v Č. Dubě 900).

2. děk. Turnov, fil. Práslavice, Vyskeř, Hrušnice; p. 1700: hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna; děk. 1694—1706: Fabián Václav Blovský, 1709: Karel Corvinus; vel. zp. 1694: 4103, n. 3, 1695: 2983, 1706: 3370, 1709: 3602; poč. d. 1700: 3252 (z toho ve městě 1154).

3. f. Nábzí, fil. Železný Brod („parochia commendata“), Jablonec, Smržovka (Morgenstern), Jenšovice, Janský Vrch; p. 1700: Nábzí a Jablonce hrabě Václav Desfours, ostatních hrabě Vojtěch Desfours; f. 1691: Jan Adam Gropp, 1695: Samuel Neumann, vikár, 1706—9: Michael J. C. Proksch; vel. zp. 1694: 4802, h. 3, 1695: 4733, 1706: 6243, n. 3, h. 1, 1709: 6765, h. 1; poč. d. 1700: 5650.

4. f. Loukov, fil. Loukovec (r. 1700 fara samost.), Brezina (od 1700 fil. k Loukovci); Vlastibořice, Sezemice; p. 1700: hrabě Karel Ferd. z Valdštýna; f. 1694—5: Michael Herm. Heys, 1700: Václav Vlach, 1706: Jiří Ant. Neradius, 1709: Václ. Planický; vel. zp. 1694: 1799, 1695: 1672, 1706: 1286, 1709: 1435; poč. d. 1700: 1369.

5. f. Loukovec, zřiz. 1700 (dříve fil. k Loukovu), fil. Brezina, Jablonec; p. hrabě Mortzin; f. 1700: Jan Václ. Mořic Martini, 1706—9: Konstantin Vilém Heysler; vel. zp. 1706: 1212, 1709: 1262.

6. f. Semily, fil. Vysoké („parochialis commendata“, od r. 1701 f. samost.), Ruprechtice (od 1701 fil. k Vysoké), Louková, Bozkov; p. 1700: hrabě Ferdinand Ign. Desfours; f. 1694—1709: Vilém Leop. Janausch; vel. zp. 1694: 4043, 1695 (údaj chybí), 1706: 2924, 1709: 3093; poč. d. 1700: 4082.

7. f. Libuň, fil. Oujezd; p. 1700: hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna; f. 1694—5: Václ. Myslík, 1700—9: Jan Kryštof Ogermon, vel. zp. 1694: 1108, 1695: 1122, 1706: 1374, 1709: 1447; poč. d. 1700: 1228.

8. f. Vysoké, zřiz. 1701 (dříve fil. k Semilům), fil. Ruprechtice; p. 1701: hrabě Desfours; f. 1701—9: Václ. Ant. Grüner; vel. zp. 1706: 1280, n. 20, 1709: 2012, n. 37.

9. f. Všeň, fil. Přepere; p. 1700: hrabě Karel z Valdštýna; f. 1694—1709: Pavel Kristian Čupík (Čžupík); vel. zp. 1694: 1213, 1695: 1275, 1706: 737 (patrně omylem místo 1437); 1709: 1566; poč. d. 1700: 1242.

10. f. Hodkovice (Liebenau), fil. Dl. Most („capella“), Jilové („capella“); p. 1700: abatyše kláštera augustiniánek u sv. Jakuba ve Vidni Marie Kunegunda Hildprandová; f. 1694—5: Kryštof Jacksch, 1700—9: Kryštof Zikmund Gabinius Weis; vel. zp. 1694: 1814, 1695: 1837, 1706: 2209, 1709: 2319; poč. d. 1700: 1994.

11. f. Rychnov nad Mohelkou; p. 1700: hrabě Karel Ferd. z Valdštýna; f. 1694—1709: Jan Fridrich Schossig; vel. zp. 1694: 571, 1695: 586, n. 6, 1706: 802, 1709: 866; poč. d. 1700: 679.

12. f. Osečná (Oschitz); p. 1700: abatyše kláštera augustiniánek u sv. Jakuba ve Vidni; f. 1694—1700: Kašpar Jos. Becker, 1706—9: Frant. Richter; vel. zp. 1694: 1186, 1695: 1256, 1706: 1413, 1709: 1433; poč. d. 1700: 1261.

13. f. Týn nad Rovenskem; p. 1700: hrabě Arnošt Jos. z Valdštýna; f. 1694—5: Michael Frant. Jos. Abrle, 1700—6: Karel Corvinus, 1709: Václav Ign. Czippl; vel. zp. 1694: 1082, 1695: 1167, 1706: 1146, 1709: 1322; poč. d. 1700: 1144.

14. f. Držkov, fil. Olešnice; p. 1700: Karel Jos. z Ehrenburgu; f. 1694—5: Tomáš Vavř. Hellbach, 1700: Michael Proksch, 1706—9: Jan Fridr. Jos. Härtelt; vel. zp. 1694: 2406, n. 21, 1695 (údaj chybl), 1706: 2746, 1709: 2567; poč. d. 1700: 2324.

Ve vikariátě tomto bylo celkem vel. zp. 1694: 26.453, n. 24, h. 3; 1695: 18.845, n. 6; 1706: 29.423, n. 23, h. 1; 1709: 32.506, n. 37, h. 1; poč. d. 1700: 26.639; v sumárním přehledu z roku 1710: 33.787.

Ve všech třech vikariátech kraje boleslavského bylo vel. zp. 1694: 91.652, n. 31, h. 559; 1695: 77.463, n. 9, n. s. 7, h. 538, h. c. 1, h. s. 2; 1706: 108.120, n. 38, h. 37; 1709: 110.937, n. 75, h. 33; poč. d. 1700: 97.189, h. 27; dle sumárního přehledu z r. 1710: 113.499.

G. Kraj kouřimský*)

obsahoval tři vikariáty: poděbradský (nymburský), brandýský a divišovský (vlašimský).

I. Vikariát poděbradský

(tak zván byl v letech 1694—5; v letech 1700—9 slul vikariátem nymburským); obsahoval tyto farnosti:

*) Srovn. Dr. J. V. Šimák, „Zpovědní seznamy arcidiecése pražské z let 1671—1725“ dílu I. sv. I., str. 287—405.

1. děk. Poděbrady, fil. Libice („parochia commendata“), Vrbice („paroch. comm.“), Činěves („paroch. comm.“), Předhradí („paroch. comm.“), Velím („paroch. comm.“), Pněv, Úmyslovice, Podmokly; p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—5: Jan Samuel Arnošt Borovanský, 1700: Frant. Ant. Frischmann, 1706: Valentin Ant. Kelčák, 1709: Jan Adam Lorentz; vel. zp. 1694: 2746, 1695: 2932, 1706: 4253, 1709: 4853; poč. d. 1700 údaj nepřesný; dle Š. vel. zp. 3238.

2. děk. Nymburk, fil. Veleliby; p. 1700: Nymburka magistrát města Nymburka, Velelib hrabě Arnošt ze Schützenu; děk. 1694—1709: Václ. Kryštof Štěpánovský; vel. zp. 1694: 1646, 1695: 1733, 1706: 1795, 1709: 1883; poč. d. 1700 údaj nepřesný; dle Š. vel. zp.: 1876.

3. děk. Kouřim, fil. Ždánice, Třebovle; p. 1700: podkomoří království českého (Václav Ferd. Obětický z Obětic); děk. 1694—1706: Václ. Frant. Felix, 1709: Ant. Frant. March; vel. zp. 1694: 1302, n. 1, 1695 (údaj chybí), 1706: 1244, 1709: 1015; poč. d. 1700: 1064.

4. děk. Český Brod, fil. Přistoupim („parochia commendata“), Tismice („capella ossadata“); p. 1700: Č. Brodu podkomoří král. českého, Přistoupimě probošt metrop. kapitoly, Tismice kníže z Liechtensteinu; děk. 1694—5: Jan Mik. Mysler, 1700: Jiří Jos. Gregor, 1706—9: Petr Ant. Spazio; vel. zp. 1694: 905, n. 5, 1695: 976, 1706: 1130, 1709: 1130; poč. d. 1700: 1167 (z toho v Č. Brodě 4/8).

5. f. Bříství (v letech 1694—5 byly sídlem faráře Kounice, kdežto Bříství bylo filiálkou), fil. Kounice („par. commendata“), Vyšehořovice („par. commendata“), Přerov, Mochov a Vykání; p. 1700: hrabě Jan Rudolf Morzin; f. 1694—5: Václ. Vojt. Absdorfský, 1700—6: Frant. Karel Skrivan, 1709: Karel Ign. Haysler; vel. zp. 1694: 560, n. 2, 1695: 620, n. 2, 1706: 1035, 1709: 1109; poč. d. 1700 dle Š.: 1031.

6. f. Skramníky, fil. Štolmíř, Poříčany; p. 1700: hrabě Adam z Liechtensteinu; f. 1694—1706: Jan Bedřich Ambrosius, 1709: Florian Jos. Mikulovský; vel. zp. 1694: 1397, 1695: 1382, 1706: 1595, 1709: 1363; poč. d. 1700: 1382.

7. f. Sadská, fil. Kostelní Lhota, Chotouň, Velenka; p. 1700: král. komora česká; f. 1700: Václav Dominik Květoň z Rosenwaldu, 1706—9: Jachym Arnošt Martinek; vel. zp. 1694 (údaj chybí),

1695 (údaj chybí), 1706: 1897, 1709: 1895; poč. d. 1700 (údaj neúplný), dle Š.: 1518, n. 2.

8. f. Dobřichov, fil. Ratenice („capella“), Žabonosy („capella“); p. 1700: Dobřichova hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka, Ratenic nejvyšší purkrabí, Žabonos hrabě Jan Václav Gallas; f. 1694—1709: Václav Jan Frant. Nepaur; vel. zp. 1694: 876, 1695: 918, 1706: 1028, 1709: 958; poč. d. 1700: 981.

9. f. Kostelec nad Černými Lesy, fil. Vitice; p. 1700: kníže Jan Adam z Liechtensteinu; f. 1694—9: Jan Ant. Ign. Nepaur; vel. zp. 1694: 2040, 1695: 2030, 1706: 2364, 1709: 2045; poč. d. 1700 (údaj chybí) Š.: 2037.

10. Plaňany, fil. Lstiboř, Vrbčany; p. 1700: kníže Jan Adam z Liechtensteinu; f. 1694—5: Jan Ign. Hlinecký, 1700: Jeremiáš Severin Frant. Tichý, 1706—9: Karel Kamenický; vel. zp. 1694: 1057, 1695: 1113, 1706: 1100, 1709: 1030; poč. d. 1700: 1090.

11. f. Tuklaty, fil. Sluštice („par. commendata“, od 1708 k Řičanům), Hradešín („par. commendata“), Úvaly, Roztoklaty, Horka, Brezí; p. 1700: kníže Jan Adam z Liechtensteinu; f. 1694—1709: Jakub Pečený; vel. zp. 1694: 1685, n. 1, h. s. 1, 1695: 1988, 1706: 2407, 1709: 1924; poč. d. 1700: 2054.

12. f. Zásmyky, fil. Chvatliny. Voděrady; p. 1700: Zásmuk a Chvatlín hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka, nejvyšší purkrabí král. českého, Voděrad Frant. Moric z Morenberka; f. 1694—5: Blažej Frant. Franta, 1700—9: Zikmund Frant. Hlasivec; vel. zp. 1694: 1501, 1695: 1578, 1706: 1829, 1709: 1895; poč. d. 1700: 1816.

13. f. Svojsice: p. 1700: hraběnka Barbora Františka z Thunu, vdova po hraběti Romedioví Thunovi; adm. 1700—6: Karel Kazimír Suchánek, 1709: Daniel Bautz; vel. zp. 1706: 463, 1709: 613; poč. d. 1700: 466.

14. f. Křinec, fil. Bošín, Ronov, Kovanice (tyto dvě v popise z r. 1700 se neuvádějí); p. 1700: hrabě Jan Rudolf Morzin; adm. 1694: Jilji Havlitius, 1695: Tomáš Borovec O. Praed., 1701: Ambrož Reichel O. Praed., 1706: Michael Mittag O. Praed., 1709: Rochus Maloveský O. Praed.; vel. zp. 1694: 1568, 1695: 1677, 1706: 2067, 1709: 1854, 1700 dle Š.: 1977.

15. f. Starý Kolín, fil. Křechoř, Ovčáry, Nová Ves (všechny tři jakožto „eccl. paroch. commendatae“), Býchory, Sány; p. 1700:

král. komora česká; f. 1694: Fr. Daniel Schwick O. Min. S. Franc.; 1695: David Jos. Vojt. Krška, 1700—9: Jan Karel Vavák; vel. zp. 1694: 1273, 1695: 1360, 1706: 1360, 1709: 1401; poč. d. 1700: 1283.

16. f. Solopisky, fil. Radboř („parochia commendata“), Drahobudice, Jindice, Rašovice; p. 1700: hrabě Adam Trautmansdorf; f. 1694—5: Zikmund Frant. Hlasivec; 1706—9: Jan Jiří Pelikán; vel. zp. 1694: 1096, 1695: 1167, 1706: 1365, 1709: 1472; poč. d. 1700: 991.

17. f. Radboř; 1694: adm. Karel Pistorius O. Cist.; vel. zp. 1694: 228 (později připojena Radboř k Solopiskům).

Celkem bylo v tomto vikariátě vel. zp. 1694: 19.880, n. 9, h. s. 1; 1695: 19.474, n. 2; 1706: 26.932; 1709: 26.440; poč. d. 1700: 23.973; dle sumárního výkazu z r. 1710: 27.152.

II. Vikariát brandýský

obsahoval tyto fary:

1. děk. Brandýs nad Labem, fil. Zapy, Svémyslice, Dřevčice (všechny tři „parochiae commendatae“), Hlavno Kostelní; p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—1709: Bartoloměj Michael Zelenka, vikár; vel. zp. 1694: 1882, 1695: 1865, h. 1, 1706: 2246, 1709: 1949; poč. d. 1700 (údaj chybí) Š: 1615.

2. Stará Boleslav; kapl. senior 1694: Samuel Hamsa, 1695: Frant. Ferd. Fiala; vel. zp. 1694: 460, 1695: 475; údaje z let 1700—1709 chybí.

3. děk. Kostelec nad Labem, fil. Kojetice, Sluhy (obě „parochiae commendatae“), Všetaty, Kozly, Lobkovice („capella“); p. 1700: Kostelce, Všetat a Kozel král. komora česká, Kojetic magistrát St. města pražského, Sluh hrabě z Losimtalů, Lobkovic kníže z Lobkovic; děk. 1694—1700: Jan Voiticus, 1706: Leopold Vilém Pohl, 1709: Jan Ludvík Kubín; vel. zp. 1694: 2162, 1695: 2177, 1706: 2668, 1709: 2371; poč. d. 1700: 2460 (z toho ke Kostelci 533 [v Kostelci samém 347], ke Kojeticům 499, ke Sluhám 304, k Všetatům 594, ke Kozlům 227, k Lobkovicům 303).

4. f. Čelakovice, fil. Nehvizdy, Semice (r. 1694—1695 také Jirny, 1694—1700 také Přerov); p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1700: Jáchym Arnošt Martínek, 1706—9: Jan Václ. Mezlecký; vel. zp. 1694: 1246, 1695: 1301, 1706: 955, 1709: 1269, n. 2; poč. d. 1700: 1045.

5. f. Uhříněves, fil. Říčany („parochia commendata“; od 1708 fara samostatná), Kralovice, Kolovraty, Tehov, Kunice, Otice, Jazlovce, Dubeček, Újezd; p. 1700: kníže z Liechtensteinu; f. 1694—1709: Frant. Fridrich Zeleccký; vel. zp. 1694: 1655, n. 8, 1695: 1774, n. 7, 1706: 2430, h. s. 2, 1709: 1445; poč. d. 1700: 2025.

6. f. Říčany (zřiz. 1708), fil. Sluštice („parochia commendata“, dříve k Tuklatům), Tehov, Otice, Kunice, Jazlovce; p. 1708: kníže z Liechtensteinu; f. 1709: Jan Daniel Beránek; vel. zp. 1709: 1811.

7. f. Vnoř, fil. Třeboratice („parochialis commendata“), Čakovice, Cvrčovice*), p. 1700: Vnoře, Třeboratic a Cvrčovic hrabě Heřman Jakub Černín z Chudenic, Čakovic hrabě Schlik, prezident král. komory; f. 1694: Frant. Ant. Palea, 1695 adm. Jan Vavák (Wawak), 1706: Matyáš Jos. Hájek, 1709: adm. Bernard Hörner; vel. zp. 1694: 894, 1695: 810, n. 10, 1706: 1175, 1709: 957; poč. d. 1700: 1019.

8. f. Obříství, fil. Chlumin (Klomin. od 1696 f. samost.), Semelkovic. Libiš, Velká Ves, Zálezlice; p. 1700: Obříství, Semelkovic a Libíše hraběnka Karolina Trautmansdorfová roz. Slavatová, Klomína Václav Antonín Udrecký z Údrče, Velké Vsi magistrát Nového Města Pražského, Zálezlic abatyše kl. sv. Jiří na hradě Pražském; f. 1694—5: Matyáš Frant. Echini, 1700: Norb. Ferd. Schop, 1709: Jan Aug. Kraus; vel. zp. 1694: 658, n. 12, 1695: 672, n. 13, 1706: údaj chybí, 1709: 653; poč. d. 1700: 830.

9. f. Chlumin (Klomin), zřiz. r. 1696, dříve fil. k Obříství; p. 1700: Václ. Ant. Udrecký z Údrče; f. 1700—9: Matyáš Frant. Echini; vel. zp. 1706: 506, 1709: 445; poč. d. 1700: 210.

10. f. Předměrice, fil. Mečežtř, Hlavno Kostelní, Skorkov; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—5: Karel Krumlovský, 1700: Leopold Pol, 1706: Jan Ludvík Kubín, 1709: Ign. Ant. Fiala; vel. zp. 1694: 1502, 1695: 1416, 1706: 1521, n. 4, 1709: 1557; poč. d. 1700: 1376.

11. f. Chotětov; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—5: Frant. Xav. Loskot, 1706: adm. Kosmas Lochman Ord. Conv., 1709: Václ. Rudolf Paussman; vel. zp. 1694: 272, 1695: 352, 1706: 324, 1709: 354; poč. d. 1700: 300.

*) Ve zprávě z r. 1700 se píše: „Ecclesia haec computatur pro sacello, quia redditus ecclesiae Cvrzovicensis, qui domino parcho obveniunt, non inferunt 10 sexagenas.“

12. f. Česlice, fil. Průhonice, Petrovice;*) p. Česlic a Průhonic baron Rumerskirch, Petrovic Zablatý; f. 1694: Samuel Frant. Grum, 1700—1706: Ant. Jan March, 1709: Fridr. Winseh; vel. zp. 1694: 821, 1695: údaj chybí, 1706: 928, 1709: 786; poč. d. 1700: 697.

13. f. Řepín, fil. („per modum sacellorum“) Radouň, Hradsko, Krpy; p. 1700: hrabě Podivín z Walderode; f. 1695: Matyáš Forster, 1700: adm. Jan Ant. Vejvanovský, 1706: Václ. Ant. Suchánek 1709. Kryštof Hubatius; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695: 1110, 1706: 1411, 1709: 1463; poč. d. 1700: 1281.

14. f. Liblice, fil. Čechelice, Chotěč; p. 1700: Liblic a Čechelice Frant. Pachta, Chotěč Arnošt Pachta; f. 1694—1709: Matyáš Karel Housenka; vel. zp. 1694: 883, n. 3, 1695: 904, n. 3, 1706: 903, 1709: 901; poč. d. 1700: 891.

15. f. Nebužely; p. 1700: abatyše kl. sv. Jiří na Hradě Pražském; f. 1694—5: Václ. Jan Rauch, 1700—6: Ondřej Michael Stell, 1709: Jos. Aug. Neuheidl; vel. zp. 1694: 616, 1695: 616, 1706: 696, 1709: 782; poč. d. 1700: 765.

16. f. Lysá (Neo-Lissa ad Albim), fil. Kostomlaty; p. 1700: hrabě Frant. Ant. Sporck; f. 1694—5: Jan Jindřich Paběnský, 1700—6: Matyáš Václ. Jelínek, 1709: Tomáš Melcoveský (Melzowesky); vel. zp. 1694: 1775, h. 1, n. 2, 1695: 1743, n. 6, h. 1, 1706: 2702, 1709: 1289; poč. d. 1700: 2417.

17. f. Vodolka; p. 1700: kollej Tov. Jež. u sv. Klementa v Praze, f. 1694—5: Ferd. Ign. Uhlíř, 1700: Gabriel Alexius Ign. Langer, 1706—9: Jan Lukáš Červený; vel. zp. 1694: 525, 1695: 604, 1706: 698, 1709: 700; poč. d. 1700: 641.

18. f. Prosek; p. 1700: magistrát Starého města Pražského; f. 1694: Václ. Viktorin Hrdlička, 1695: Jan Václav Hotovec, 1706: Jan Jindřich Paběnský, 1709: Jan Václ. Neureutter; vel. zp. 1694: 855, n. s. 19, 1695: „omnes“, n. 2, 1706: 837, n. 8, 1709: 1243; poč. d. 1700: 760.

19. f. Libeznice, fil. Pakoměřice, Hovorčevs; p. 1700: hrabě Václav Desiderius Nostic; f. 1694—5: Jan Ant. Vejvanovský, 1700—9: Jan Martin Kurka; vel. zp. 1694: 643, n. 1, 1695: 612, n. 4, 1706: 607, 1709: 718; poč. d. 1700: 820.

*) Ve zprávě z r. 1700 podotýká vikář: „Hae ecclesiae proprie non debent dici filiales, quia beneficiatus ab iis non percipit decem sexagenas.“

20. f. Dolní Slivno, fil. Horní Slivno; p. 1700: hrabě František Zdenko Kolovrat-Novohradský; f. 1694: Jiří Josef Pruscha, 1700: Jan Ant. Ign. Aquila; vel. zp. 1694: 536, 1695: 576, n. 2, 1706: 740, 1709: 665, n. 2; poč. d. 1700: 667.

21. f. Jirčany, fil. Libeň, Hrnčiče; p. 1700: Jirčan a Libře hraběnka Marie Eleonora Klara Trautmansdorfová, Hrnčič Adaukt Dejm ze Strítěže, pán na Šeberově; f. 1694—1706: Fridrich Frant. Winsch O. Cist., 1709: Daniel Ant. Kawat; vel. zp. 1694: 706, n. s. 4, 1695: 729, 1706: 638, 1709: 731; poč. d. 1700: 820.

22. f. Hostivař zřiz. 1698; fil. Počernice, Popovičky, Oleška; p. 1700: Hostivaře nejvyšší purkrabí král. českého, Počernic hrabě Jeronym z Colloreda; f. 1700: adm. Jan Václav Vorel, 1706: Maximilian Jos. Balaban, 1709: Jindřich Frant. Kohout; vel. zp. 1706: 1145, n. 3, 1709: 757, n. 14; poč. d. 1700: 813.

23. f. Klecany; p. 1700: hrabě Václ. ze Šternberka; f. 1694—5: Frant. Karel Skrivan, 1700: Tobiáš Matyáš Ripota, 1706: adm. Pavel Frant. Brodský, křiž. s červ. srdcem, 1709: adm. Václ. Ign. Frant. Hlasitý; vel. zp. 1694: 448, 1695: 475, 1706: 617, 1709: 480; poč. d. 1700: 445.

24. f. Jirny zřiz. 1700; p. 1700: hrabě Jan Kristian Stubbigk; adm. 1700: Wolfgang Josef Ign. Keller, 1706: Ant. Jokeš, reh. kan. z kl. Karlovského, 1709: Frant. Leop. Felix; vel. zp. 1706: 356, h. 1 („illustrissimi de patroni consanguineus“), 1709: 292, n. 7; poč. d. 1700: 380.

25. f. Kundratice; p. 1700: Zuzana Helena de Bederides roz. z Golze; adm. 1700: Jan Chrysostomus a Sancta Emerentiana ze řádu bosých augustiniánů (stal se téhož roku převorem kláštera lnářského), 1706—9: Frant. Marcus; vel. zp. 1706: 215, 1709: 182; poč. d. 1700: 225.

V tomto vikariátě bylo vel. zp. 1694: 18.539, n. 26, n. s. 23; h. 1; 1695: 18.211, n. 47, h. 2; 1706: 24.318, n. 15, h. s. 2, h. 1; 1709: 23.800, n. 38; poč. d. 1700: 22.502; dle sumárního výkazu z roku 1710: 26.200.

III. Vikariát divišovský

tak zván byl v letech 1694—1700; v letech 1706—1710 nazýval se „vlašimským“; obsahoval tyto farnosti:

1. děk. Vlašim, fil. Domašín, Radošovice, Hrádek; p. 1700: hrabě z Weissenwolflu; děk. 1694—5: Jiří Jos. Gregor, 1700:

Václ. Frant. Klobasa, 1706—9: Jan Jakub Chmelvoda, vikář; vel. zp. 1694: 1230, n. s. 2, 1695: 1299, n. s. 4, 1706: 1525, 1709: 1527; poč. d. 1700: 1301 (z toho ve Vlašimi 539).

2. děk. Divišov, fil. Uhlířské Janovice (od r. 1700 f. samostatná), „capellae“: Měchnov, Votryby, Soběšín, Zdebuzevy; p. 1700: hrabě Jan Václav ze Šternberka; děk. 1694—1700: Václ. Aug. Kozojedský, vikář, 1706—9: Frant. Jan Waczman; vel. zp. 1694: 1441, 1695: 1435, 1706: 1593, 1709: 1808; poč. d. 1700: 1018.

3. děk. Načeradec, fil. Pravonín („parochia commendata“); p. 1700 Načeradce: baron Leopold Gerrard, Pravonína Maria Kalhartová ze Sternfeldu, vdova po Janu Gersonovi z Ragersdorfu; děk. 1694—5: Frant. Daniel Weywoda, 1700: Jan Chmelvoda, 1706—9: Frant. Ant. Kreisser; vel. zp. 1694: 1365, 1695: 1645, 1706: 1219, 1709: 1376, n. 10 (illustrissima comitissa Pöttingiana cum praefecto suo in haeresi suspectissimo et 8 reliquis sibi servientibus); poč. d. 1700: 1116.

4. f. Kondrac, fil. Zdislavice, „capellae“: Velíš a Hradiště; p. 1700: hrabě Helmhard z Weissenwolfu; f. 1694—5: Václav Bernard Singer, 1700—9: Daniel Jos. Ign. Urbanides vel. zp. 1694: 938, 1695: 913, 1706: 1161, 1709: 1249; poč. d. 1700: 1036.

5. f. Mnichovice, fil. Hrusice, Vranov, Pyšely (od 1698 připoj. k faře velkopopovické); „capellae“: Ondřejov, Chocerady (od r. 1705 f. samost.), Teplejšovice (od 1705 fil. k Choceradům); p. 1700: hrabě Jan Karel z Valdštýna; f. 1694—1709: Tomáš Jan Jos. Dubenka; vel. zp. 1694: 1414, n. 3, 1695: 1438, 1706 (po oddělení Chocerad a Teplejšovic): 1058, 1709: 1093; poč. d. 1700: 1584.

6. f. Poříčí nad Sázavou; p. 1700: hrabě z Vrbna, nejvyšší kancléř král. českého; f. 1694—5: Jan Kašpar Mozura, 1700—3: Vít Václ. Marek; vel. zp. 1694: 999, 1695: 987, 1706: 877, 1709: 935; poč. d. 1700: 781.

7. f. Sázava, fil. Skalice; p. 1700: Sázavy klášter sázavský, Skalice kníže Liechtenstein; adm. 1694—5: P. Anselm Kubíček O. S. B., 1700—6: P. Aemilian O. S. B. 1709: P. Ildefons Votawa O. S. B.; vel. zp. 1694: 580, 1695: 629, 1706: 768, 1709: 854; poč. d. 1700 (údaj neúplný, udávající pouze počet z přifařených vesnic: 389), dle š.: 651.

8. f. Louňovice; p. 1700: Jan Josef hr. Brener, kníže-arcibiskup pražský; f. 1694—5: Václ. Ferd. Panaetius, 1700—9: Daniel Ign. Antony; vel. zp. 1694: 559, 1695: 1062, 1706: 640, 1709: 668; poč. d. 1700: 833.

9. f. Postupice, fil. Jankov („parochialis commendata“), Popovice; p. 1700: Postupic Frant. z Talmberka, pán na Ratajích. Jankova Rudolf z Talmberka, Popovic baron Jan Brandlinský; f. 1694—5: Vavř. Benedikt Meczer, 1700: Kryštof Václ. Cantoris, 1706: Václ. Rudolf Paussman, 1709: Matouš Frant. Severa; vel. zp. 1694: 867, 1695: 813, 1706: 1690, 1709: 1380; poč. d. 1700: 892.

10. f. Šebířov, fil. Kamberk; p. 1700: Ferdinand hrabě z Khuenburku, kanovník solnohradský; f. 1694—5: Jan Jakub Linhardt, 1700: Jiří Frant. Jos. Turinský, 1706: Daniel Tadeáš Slavík, 1709: Jakub Skřivan; vel. zp. 1694: 833, 1695: 875, 1706: 936, 1709: 948; poč. d. 1700: 960.

11. f. Štěpánov, fil. Tehov; p. 1700: hrabě z Weissenwulfu; f. 1694—5: Řehoř Jan Jos. Procházka, 1700: Lukáš Ondřej Pakosta, 1706: Daniel Václ. Turek; vel. zp. 1694: 607, 1695 (údaj chybí), 1706: 718, 1709: 702; poč. d. 1700: 622.

12. f. Jílové, fil. Kamenice, Kostelec u Křížkův; p. 1700: Konvent minoritů u sv. Jakuba v Praze; adm. 1694—5: Fr. Basilus Anger O. Min. S. Franc. Conv., 1700: Felician Templ O. Min. S. Fr. Conv., 1706: Hypolit Artophaeus O. Min. S. Fr. Conv.; vel. zp. 1694: 644, 1695: 708, 1706: 1002, 1709 (údaj chybí) asi 1017; poč. d. 1700 (údaj chybí) dle Š.: 1080.

13. f. Benešov, fil. („sacella publica“) Velký Chvojen, Václavice, Malý Chvojen, Týnec nad Sázavou, Chrást, Ledce, Kozmice; p. 1700: hrabě Přehořovský; f. 1694: Viktorín Javornický (Javornitius), 1695: adm. Tomáš H. V. Paulinus, 1700: adm. Ignác Ant. Fiala, 1706: f. Ignác Ant. Fiala, 1709: Matyáš Aug. Tobolarius; vel. zp. 1694: 2171, n. 57, 1695: 2339, n. 58, 1706: 2932, 1709: 2862; poč. d. 1700: 2854 (z toho ve městě Benešově 579).

14. f. Bystřice, fil. Nesvačily, Tožice, Ouběnice, Okrouhlice; p. 1700: Bystřice Maximilian z Kolovrat a Karel z Říčan, Nesvačil hrabě Purgstall, Tožic hrabě Čabelický, Ouběnic Petr Radecký, Okrouhlic Ferd. z Říčan; f. 1694: Jakub Ign. Procházka, 1695: adm. Jos. Leiffer O. S. B. z kl. emauzského 1706—9: Jakub Čermák; vel. zp. 1694: 1234, n. s. 5, h. 1 („Georgius Ungarus,

servus d. Rziczana), 1695: 785, 1706: 1057, 1709: 1270; poč. d. 1700: 1349.

15. f. Šlapánov, zřízena r. 1707; před tím fil. k Louňovicům (ve výkazu z r. 1694 uvádí se spolu s Libouní jakožto „capella“ a vel. zp. 1694: 144), občas býval tu před r. 1707 také administrátor; adm. 1706: Jiljí Sobotecký O. Praed., f. 1709: Martin Felix Rychlík; vel. zp. 1706: 599, 1709: 585.

16. f. Zlatníky; p. 1700: dominikáský klášter u sv. Jiljí v Praze; f. tato byla administrována kněžími z kláštera domikánského v Praze; adm. 1694—5: Fr. Vincenc Albert Mirovský, vel. zp. 1694: 575, 1695: 547.

17. f. Popovice, fil. Pyšely (r. 1700—9), „sacella“: Lojovice, Štířín; p. 1700: Popovic opat u sv. Mikuláše v Starém Městě Pražském, Pyšel hrabě z Halleweilu, Lojovic Kalhart ze Šternfeldu, Štířina hrabě z Millesima; adm. 1694—1709: Václav Moller O. S. B. z kl. sv. Mikuláše; vel. zp. 1694: 337, 1695: 361, 1706: 947, 1709: 1049; poč. d. 1700: 300.

18. f. Rataje, fil. („capellae“): Oužice, Vavřinec, Podvaky; p. 1700: Frant. Maximilian Leopold z Talmberka; f. 1694—5: Václ. Leop. Hesselius, 1700: adm. Ondřej Ludvík Printz, 1706—9: adm. Adam Čísar; vel. zp. 1694: 720, 1695: 720, 1706: 833, 1709: 949, n. 3; poč. d. 1700: 787.

19. f. Uhlířské Janovice, zříz. 1701 (dříve fil. k Divišovu); fil. Zišov; p. 1700: hrabě Václ. Sternberg; f. 1701: Mikuláš Frant. Gotthardt, 1706—9: Jan Jos. Nigrin; vel. zp. 1706: 554, 1709: 597.

20. f. Jankov, zříz. 1703 (dříve fil. k Postupicům); p. 1703: Jan Antonín Kořenský z Terešova; adm. 1706: Tomáš Jan Tichý O. Praed., 1709: Ign. Jan Schaffert O. Praed., vel. zp. 1706: 507, 1709: 575.

21. f. Chocerady, zříz. 1706 (dříve fil. k Mnichovicům), fil. Teplejšovice; p. 1706: hrabě Karel z Valdštejna; f. 1706—9: Aug. Václ. Soukup, vel. zp. 1706: 774, 1709: 908.

V tomto vikariátě bylo celkem vel. zp. 1694: 16.514, n. 60, n. s. 7, h 1 1695: 16.556, n. 58, n. s. 4, 1706: 21.390, 1709: 22.352, n. 13, poč. d. 1700: 17.164; v sumárním přehledu z roku 1710: 21.969.

Ve všech třech vikariátech kraje kouřimského bylo vel. zp. 1694: 54.933, n. 95, n. s. 30, h. s. 1, h. 2, 1695: 54.241, n. 107,

n. s. 4, h. 2, 1706: 72.640, n. 15, h. s. 2 h. 1, 1709: 12.592, n. 51, poč. d. 1700: 63.639; dle sumárního přehledu z r. 1710: 75.321.

H.) Kraj prachenský.

V tomto kraji byly tři vikariáty: 1. sušický (tak zván byl v letech 1694—5; v letech 1700—1709 slul „volynský“); 2. blatenský (tak slul v letech 1694—5; v letech 1700—9 „písecký“) a 3. prachatický.

I. Vikariát sušický (volynský)

měl tyto farnosti:

1. děk. Sušice, p. 1700: obec sušická; d. 1694—1695: Jan Václ. Sperat, 1700: Daniel Gregoriades; 1706: Jan Vít Schwantle, 1709: Jan Ign. Bayer; vel. zp. 1694: 106š, 1695: 1986, 1706: 1746, 1709: 1040; poč. d. 1700 chybi; asi: 1800.

2. děk. Volyně, p. 1700: probošt metrop. kapitoly Pražské; d. 1694—1700: Vilém Jan Vlach, 1706—9: Zikmund Benedikt Waraus; vel. zp. 1694: 2009, 1695: 1926, 1706: 2205, 1708: 2327; poč. d. 1700: 2024.

3. f. Zbynice, fil. Zdouň; p. 1700: hrabě Zikmund Maximilian Hersan z Harrasu; f. 1694—1709: Václ. Vojt. Gallus; vel. zp. 1694: 1255, h. s. 1 („Ilma Domina Elisabetha Salomena Czerniniana), 1695: 1140, h. 1 (táž, jako r. 1694), 1706: 1356, 1709: 1264; poč. d. 1700: 1215.

4. f. Hradešice, fil. Zamlekov; p. 1700: baron Jaroslav Florian Švihovský z Risemberga a Švihova; f. 1694—5: Aug. Jan Passer, 1700: Jan Schwantl, 1706: Jan Bayer, 1709: Jeronym Čapek; vel. zp. 1694: 1688, 1695: 1668, 1706: 1750, 1709: 1737; poč. d. 1700: 1633.

5. f. Velhartice; p. 1700: hrabě Vojtěch Krakovský z Kolovrat a Jiří Račín; f. 1694—5: Jan Kristian Krafft, 1700—9: Kristof Vojt. Schüffner; vel. zp. 1694: 1538, 1695: 1394, n. 3: 1706: 1421, n. 1 („Perill. D. Udalricus Fruwein“), 1709: 1678; poč. d. 1700: (údaj neurčitý) asi: 1400.

6. f. Nezamyslice, fil. Bukovník (od r. 1703 fara samost.); p. 1700: hrabě František Kolovrat; f. 1694—5: Matyáš Ign. Zdeněk, 1700—1709: Vavř. Jan Václ. Opekar; vel. zp. 1694: 1734, 1695: 1871, 1706: 1138, 1709: 1152; poč. d. 1700: 1772 (z toho k Nezamyslicím 936, k Bukovníku 836).

7. f. Katovice, fil. Hostice: p. 1700: rektor jesuitské kolleje klatovské; f. 1694—5: Jan Damian Tiller, 1700—9: Frant. Jan Škopek z Bílých Otradovic; vel. zp. 1694: 1212, 1695: 1262, 1706: 1486, 1709: 1392; poč. d. 1700 (údaj neurčitý) asi: 1250.

8. f. Volenice: p. 1700: Jan Kryštof Ant. Kotz z Dobrše; f. 1694—5: Adam Alois Payer, 1700—9: Tomáš Vacl. Bortt; vel. zp. 1694: 1361, 1695: 1287, 1706: 1533, 1709: 1578; poč. d. 1700: 1426.

9. f. Albrechtice; p. 1700: opat praem. kláštera Vindberského v Bavorích; f. 1694—1709: Karel Wegele O. Praem.; vel. zp. 1694: 2317, 1695: 2121, 1706: 937, 1709: 996; poč. d. 1700: 889.

10. f. Kašperské Hory (Bergreichenstein); p. 1700: král. komora česká; f. 1694—5: Jiří Frant. Gräffig, 1700—1709: Adam Arnošt Gross; vel. zp. 1694: 868, 1695: 1075, 1706: 1501, 1709: 1414; poč. d. 1700: 1262.

11. f. Rejštejn (Unterreichenstein); p. 1700: obec města Rejšteina a nejvyšší mincmistr („patroni nominantes sunt ipsi cives, praesentans supremus monetae praefectus“); f. 1694—5: Adam Arnošt Gross; 1706: Jan Fridrich Schwartz; 1709: Frant. Jan Nep. Svoboda; vel. zp. 1694: 680, 1695: 620, 1706: 890, 1709: 1182; poč. d. 1700: 794.

12. f. Malý Bor, fil. Velký Bor (1697 f. samost.), Hejná, kostel sv. Klementa na hoře Práchni; p. 1700: hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka; f. 1694—1706: Karel Ign. Tichý, 1709: Vít Ant. Welisch; vel. zp. 1694: 1455, 1695: 1588, 1706: 1015, 1709: 1163; poč. d. 1700: 974.

13. f. Velký Bor (zřiz. 1697; před tím fil. k Malému Boru); p. 1700: hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka; f. 1700: P. Daniel Schwik O. S. Franc. Conv., 1706—9: Tobiáš Matyáš Ripota; vel. zp. 1706: 847, 1709: 862; poč. d. 1700: 778.

14. f. Vacov; fil. Ždíkovec (v letech 1694—5 také Dobrš); p. 1700: hrabě z Vrtby; f. 1694—1700: Vilém Jaroslav Haukvic (Haukwitz), 1706—9: Jan Frant. Eisner; vel. zp. 1694: 2020, 1695: 1947, 1706: 2260, 1709: 2109; poč. d. 1700: 1572.

15. f. Horažďovice; p. 1700: velkopřevor maltézský; f. 1694—5: Martin Vyšehradský (Wissehradsky), 1700—9: Václav Nigrin; vel. zp. 1694: 772, 1695: 839, 1706: 898, 1709: 950; poč. d. 1700 (chybí) asi: 860.

16. f. Petrovice; p. 1700: Malovec z Malovic; f. 1694—1700: Jiří Jos. Kintzel, 1706: Tadeáš Mikuláš Kauffman; vel. zp. 1694: 1144, 1695: 1154, 1706: 1337, 1709: 1428, poč. d. 1700: 1050.

17. f. Strašín; fil. Žihobec; p. 1700: baron Ferdinand z Lannau; f. 1694—5: Frant. Plaček, 1700: Adam Řepa (Ržepa), 1706—9: Karel Tobiáš Hilarius; vel. zp. 1694: 630, 1695: 581, 1706: 768, 1709: 814; poč. d. 1700: 596.

18. f. Budětice; p. 1700: Jan Vilém Chanovský z Dlouhé Vsi; f. 1694—5: Kristof Vojt. Schüffner, 1706—9: Jan Václ. Sklouzal; vel. zp. 1694: 595, 1695: 619, 1706: 777, 1709: 702; poč. d. 1700: 700.

19. f. Čachrov; p. 1700: hrabě Jakub Ferdinand Khün (Khuen); f. 1694—1700: Frant. Ant. Tábořský, 1706: Jan Ant. Stros; vel. zp. 1694: 790, 1695: 763, n. 1, 1706: 771, 1709: 736; poč. d. 1700: 869.

20. f. Kraselov; p. 1700: Jan Ignác z Dlouhé Vsi, probošt metrop. kapitoly Pražské; f. 1694—5: Lukáš Marin, 1700—9: Šebastián Jan Pelikán, křížovník s červ. srdcem; vel. zp. 1694: 441, 1695: 471, 1706: 537, 1709: 554; poč. d. 1700: 479.

21. f. Kolinec; p. 1700: hrabě Mario Terzi; f. 1694—1709: Matyáš Jos. Schneider; vel. zp. 1694: 300, 1695: 309, 1706: 300, 1709: 398; poč. d. 1700: 100.

22. f. Čestice; p. 1700: baronka Žofie Říčanová; f. 1694—5: Jan Vojtěch Vaňata (Waniata), 1700—9: Ondřej Ludvík Printz; vel. zp. 1694: 1115, 1695: 1105, 1706: 1310, 1709: 1384; poč. d. 1700 (chybi) asi: 1200.

23. f. Mouřenec („ad s. Mauritium super Roiska“, sv. Mořic nad Rojskem); p. 1700: baron Vilém z Žeberka (Seeberg); f. 1694—5: Michal Jakub Huber, 1700: Zachariáš Joannides, 1706—9: Bartoloměj Jos. Grumb; vel. zp. 1694: 855, n. 2, 1695: 806, n. 2, 1706: 1233, 1709: 1119; poč. d. 1700: 800.

24. f. Bukovník (zal. 1703; dříve fil. k Nezamyslicům); p. 1700: baron Šebastián Karel z Říčan; f. 1706—9: Jakub Ign. Merten; vel. zp. 1706: 1111, 1709: 1179.

25. f. Dobruška; od 1700 fara samost.; před tím fil. k Vacovu; p. 1700: hrabě Hubert Zikmund z Althanu; f. 1700: Jiří Frant. Gräffigk, 1706: adm. Daniel Bautz, 1709: Ondřej Frant. de Waldt; vel. zp. 1706: 997, n. 3; poč. d. 1700: 821, 1706: 997, 1709: 975.

26. f. Svojsice od r. 1706 f. samost. (před tím fil. k Susici a Petrovicům); 1706—9: Tadeáš Mikuláš Kauffman; vel. zp. 1706: 257, 1709: 369, n. 1.

27. f. Malenice (v letech 1694—1700 ve vikariátu prachatickém), fil. Svatá Mari; p. 1700: hrabě Ferdinand Althan; f. 1694—1700: Jiří Kvilda; 1706—9: Antonín Ludvíkovský; vel. zp. 1694: 1140, 1695: 1198, 1706: 1423, 1709: 1464; poč. d. 1700: 1082.

Ve vikariátě sušickém bylo celkem vel. zp. 1694: 26.982, h. s. 1, n. 2, 1695: 27.730, h. 1, n. 6, 1706: 31.804, n. 4, 1709: 31.966, n. 1; počet duší r. 1700: 27.346; dle sumárního výkazu z r. 1710: 32.333.

II. Vikariát blatenský (písecký)

měl tyto farnosti:

1. děk. Blatná, fil. Paštiky; p. 1700: hrabě Serenyi; děk. 1694: Matyáš Frant. Pechenius; 1700—9: Joachim Václ. Krump; vel. zp. 1694: 1177, 1695: 1140, 1706: 1250, 1709: 1362; poč. d. 1700: 1112.

2. děk. Písek, fil. Putim a Kestřany; p. 1700: Písku a Putimi magistrát města Písku, Kestřan kníže Swarzenberg; děk. 1694—1700: Godfríd Ignác Bilovský, 1706: Václ. Frant. Stuchlík, 1709: Václ. Bezděka; vel. zp. 1694: 2244, 1695: 1604, 1706: 2417, 1709: 1630; poč. d. 1700: 1035.

3. f. Bělčice, fil. Hvoždany, Oujezdec; p. 1700: ovdovělá hraběnka Susana Teresie Černínová, roz. Martinicová; f. 1694 až 1700: Václ. Frant. Stuchlík, 1706—9: Václ. Ant. Hack; vel. zp. 1694: 1105, 1695: 1008, 1706: 1259, 1709: 1380; poč. d. 1700: 1156.

4. f. Rožmitál; p. 1700: kníže arcibiskup pražský; f. 1694—1709: Václ. Hoffmeister; vel. zp. 1694: 1082, 1695: 1108, 1706: 1422, 1709: 1420; poč. d. 1700: 1149.

5. f. Kasejovice („Kassovicze“), fil. Lnáře a Kocelovice; p. 1700: ovdovělá hraběnka Susana Terezie Černínová, roz. Martinicová; f. 1694—1709: Godfríd Fridrich Columbanus; vel. zp. 1694: 1704, 1695: 1739, 1706: 1943, 1709: 2158; poč. d. 1700: 1688.

6. f. Zábortí, fil. Kádov („parochia adjuncta“), Bezděkov; p. 1700: ovdovělá hraběnka Susana Terezie Černínová, roz. Mar-

tinicová; f. 1694—1700: Václ. Frant. Konopa, 1706—9: Ondřej Frank; vel. zp. 1694: 1636, 1695: 1753, 1706: 2105, 1709: 2256; poč. d. 1700: 1813.

7. f. Staré Sedlo, fil. Lašovice; p. 1700: kníže z Eggenberka; f. 1694—1709: Jan Karel Vacek; vel. zp. 1694: 1505, 1695: 1514, 1706: 1720, 1709: 1919; poč. d. 1700: 1566.

8. f. Bubovice, fil. Tochovice; p. 1700: rektor jesuitské kolleje březnické; f. 1694—1706: Jan Václ. Dietrich, 1709: Tobiáš Václ. Vrba; vel. zp. 1694: 1490, 1695: 1557, 1706: 1954, 1709: 1762; poč. d. 1700: 1470.

9. f. Záhoří; p. 1700: kníže z Eggenberka; f. 1694—1709: Jan Jos. Paur; vel. zp. 1694: 1382, 1695: 1312, 1706: 1551, 1709: 1364; poč. d. 1700: 678.

10. f. Štěkyně, fil. Paračov, Řepice; p. 1700: hrabě Jan Ant. Losi z Losinthalu; f. 1694—1709: Samuel Aug. Zdenko Reich; vel. zp. 1694: 1317, 1695: 1276, 1706: 1619, 1709: 2298; poč. d. 1700: 1407.

11. f. Jinín; p. 1700: hrabě Václav ze Šternberka; f. 1694—1709: Jan Krt. Minir; vel. zp. 1694: 1051, 1695: 1065, 1706: 1148, 1709: 1145; poč. d. 1700: 1147.

12. f. Pohorí, fil. Strážistě (od r. 1709 fil. k Mirovicům); p. 1700: Pohorí hrabě Frant. Karel z Valdštýna, Strážistě kníže z Eggenberka; f. 1694—1706: Jakub Frant. Šípek, 1709: Frant. Karel Vlas; vel. zp. 1694: 1257, 1695: 1280, 1706: 1484, 1709 (po odloučení Strážistě): 918; poč. d. 1700: 1032.

13. f. Mirovice; p. 1700: opat praem. kláštera drkolenského; f. 1694—5: Jan Ant. Zaherl; vel. zp. 1694: 443, 1695: 437, 1706: 512, 1709: 511; poč. d. 1700: 494.

14. f. Mirovice, fil. Čimelice (r. 1700 měla svého administratora), Strážistě (od r. 1709); p. 1700: kníže z Eggenberka; f. 1694: Jiří Řehoř Claudius, 1695—1709: Matyáš Frant. Rossa; vel. zp. 1694: 1538, 1695: 1551, 1706: 1710, 1709: 2354; poč. d. 1700: 1152.

15. f. Chrašnice, fil. Těchnice; p. 1700: Frant. Jindřich Karel Morell; f. 1694: Václav Ign. Frant. Hlasitý, 1700—9: Jan Frant. Svatoň; vel. zp. 1694: 874, 1695: 903, n. 2, 1706: 1070, 1709: 1050, h. 2; poč. d. 1700: 800.

16. f. Čížová; p. 1700: Jan Petr Deym ze Štítěže; f. 1694—5: Matyáš Pelta, 1700—9: Adam Antonín Chmeliček; vel. zp. 1694: 854, 1695: 858, 1706: 927, 1709: 1005; poč. d. 1700: 937.

17. f. Sedlice; p. 1700: hrabě Václav Vojtěch ze Šternberka; f. 1694—5: Václ. Voita (Vogta), 1700—9: Vojt. Beck; vel. zp. 1694: 761, 1695: 744, 1706: 829, 1709: 954; poč. d. 1700: 753.

18. f. Kvášňovice; p. 1700: hraběnka Magdalena Šternbergová, roz. z Heisensteinu; f. 1694—5: P. Aemilian Hlasivec O. S. B., 1700—9: Anselm Kubiček O. S. B. z kl. sázavského; vel. zp. 1694: 465, 1695: 436, 1706: 546, 1709: 588; poč. d. 1700: 467.

19. f. Křešovice, fil. Albrechtice; p. 1700: Křešovic hrabě z Trautmansdorfu, Albrechtic hrabě Ferdinand z Vrtby; f. 1694—5: Ondřej Smetana, 1700: Matouš F. Severa, 1706—9: Frant. Leop. Permay; vel. zp. 1694: 736, 1695: 463, 1706: 449, 1709: 471; poč. d. 1700: 728.

20. f. Čížkov (v letech 1694 a 95 ve vikariátě plzeňském), fil. Budislavice; p. 1700: Čížkova obec města Rokycan, Budislavic Karel z Unvertu; f. 1694—1709: Ondřej Volfgang Lavička; vel. zp. 1694: 902, 1695: 824, 1706: 1046, 1709: 1198; poč. d. 1700: 929.

21. f. Čimelice; p. 1700: baron z Bissingen; r. 1700 administratována „per modum missionarii“ Janem Frant. Královským; poč. d. 1700: 629.

22. f. Chanovice uvádí se ve výkazu z r. 1709 jakožto „desolata“; vel. zp. 66.

Ve vikariátě blatenském (píseckém) bylo celkem vel. zp. 1694: 23.523, 1695: 22.572, n. 2, 1706: 28.961, 1709: 27.809, h. 2; počet duší obnášel r. 1700: 22.142: dle sumárního přehledu z r. 1710: 28.683.

III. Vikariát prachatický.

V něm byly tyto farnosti:

1. děk. Prachatice; p. 1700: kníže Jan Kristián z Eggenberka; děk. 1694—1700: Václ. Jos. Pressl, vikář, 1706—9: Martin Maxmilian Široký; vel. zp. 1694: 2442, 1695: 2315, 1706: 2538, 1709: 2692, n. 1; poč. d. 1700: 2353.

2. děk. Vodňany; p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; děk. 1694—5: Jiří Lukavský, 1700—6: Frant. Vilém Vostřešanský,

1709: adm. Filip Jakub Schmid; vel. zp. 1694: 1852, 1695: 1805, 1706: 1937, 1709: 2229; poč. d. 1700: 1754.

3. děk. Netolice, fil. Němčice; p. 1700: Netolic kníže Jan Kristián z Eggenberka, Němčic střídavě kníže z Eggenberka a kníže ze Schwarzenberka; děk. 1694—1700: Jan Jindřich Pistorius, 1706—9: Václ. Ant. Gruber; vel. zp. 1694: 2673, 1695 (určitý počet neudán; pouze: „omnes“) asi 2750; 1706: 2894, 1709: 3496; poč. d. 1700: 3185.

4. f. Lhenice; p. 1700: kníže Jan Kristián z Eggenberka; f. 1694: Lukáš Frant. Foitl, 1695—1709: Karel Diciento, řeh. kan. sv. Aug.; vel. zp. 1694: 1309, 1695: 1320, 1706: 1492, 1709: 1532; poč. d. 1700: 1423.

5. f. Blsko, fil. Heřmaň; p. 1700: kníže ze Schwarzenberka; f. 1694—1700: Jodok Švehnař (Schwehnař), 1706: Joachim Štastný, 1709: Jan Jos. Lantisch; vel. zp. 1694: 1612, 1695: 1678, h. 2, 1706: 1953, 1709, 2095: poč. d. 1700: 1742.

6. f. Bavorov, fil. Strunkovice, Blanice; p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—1706: Vilém Ant. Hínek z Vltavína (de Vltavin), 1700: Fabián Ritter; vel. zp. 1694: 1785, 1695: 1814, 1706: 2064, 1709: 2023; poč. d. 1700: 1840.

7. f. Vimperk (Winterberg); p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—5: Michael Jos. Friebeš, 1700: Jan Jos. Ant. Schattauer, 1706: Jan Xav. Horník; vel. zp. 1694: 2067, 1695: 2071, 1706: 2922, 1709: 2946; poč. d. 1700: 1807.

8. f. Volary (Wallern), fil. Zbytiny (Oberhaid); p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—1700: Jiří Vojt. Ign. Břeský z Birkenfelsu, 1706: Adam Fridrich Guttwürth; vel. zp. 1694: 1942, 1695: 1917, 1706: 2212, 1709: 2191; poč. d. 1700: 2087.

9. f. Bohumilice; p. 1700: Arnošt Vilém Malovec; f. 1694—1709: Mikuláš Václ. Rokoss; vel. zp. 1694: 1216, 1695: 1161, 1706: 1522, 1709: 1587; poč. d. 1700: 1279.

10. f. Protivín (s farním kostelem v Myšenci); p. 1700: hrabě Zikmund Ludvík z Trautmansdorfu; adm. 1694—5: Benedikt Smuttermejr O. Cist., 1700: Jan Ludvík Kubín, 1706: Jan Josef Knia; vel. zp. 1694: 899, 1695: 930, 1706: 1255, 1709: 1213; poč. d. 1700: 880.

11. f. Chroboly (Chrobold), fil. Frantoly (Frauenthal); p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—1700: Jiří

Frant. Krische, 1706—9: Jan Jakub Elsner; vel. zp. 1694: 1068, 1695: 1082, 1706: 1233, 1709: 1269; poč. d. 1700: 1182.

12. f. Chelčice, fil. Vitějice; p. 1700: Filip hr. Lonqueval-Buquoi; f. 1694—1709: Frant. Karel Kormaut; vel. zp. 1694: 1618, 1695: 1429, 1706: 1733, 1709: 1732; poč. d. 1700: 1639.

13. f. Vlachovo Březí, fil. Předslavice; p. 1700: kníže z Dietrichsteinu; f. 1694—1700: Jiri Frant. Chmelenský, 1706—9: **Matyáš Felř**; vel. zp. 1694: 2071, 1695: 2095, 1706: 2522, 1709: 2503; poč. d. 1700: 2200.

14. f. Záblatí (Sablát); p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—1700: Pavel Ant. Terwalt, 1706—9: **Martin Breský**; vel. zp. 1694: 1496, 1695: 1457, 1706: 1440, n. s. 1, 1709: 1530; poč. d. 1700: 1480.

15. f. Lažice, fil. Husinec; p. 1700: kníže Jan Kristian z Eggenberka; f. 1694—1700: Lukáš Frant. Foitl, 1706: Fabian Ritter, 1709: Matyáš Schulpoch; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 1324, 1706: 1094, 1709: 1537; poč. d. 1700: 1412.

Ve vikariátě prachatickém bylo celkem vel. zp. 1694: 24.050, 1695: 25.148, h. 2, 1706: 28.811, n. s. 1, 1709: 30.575, n. 1; poč. d. 1700: 26.263; dle sumárního výkazu z r. 1710: 31.672.

Ve všech třech vikariátech kraje prachenského bylo celkem vel. zp. 1694: 74.555, h. s. 1, n. 2, 1695: 75.450, h. 3, n. 8, 1706: 87.576, n. 4, n. s. 1, 1709: 90.350, n. 2, h. 2, poč. d. 1700: 75.751; dle sumárního výkazu z r. 1710: 92.688.

I. Kraj čáslavský.

V kraji tomto byly v letech 1694—5 dva vikariáty: kutnohorský a ledečský.

Ve vikariátu kutnohorském byly tyto farnosti: 1. Kutná Hora, 2. Čáslav, 3. Chotěboř, 4. Habry, 5. Nebovidy, 6. Chotusice, 7. Církvice, 8. Krchleby, 9. Žleby, 10. Ronov, 11. Bykán, 12. Starkoč, 13. Potěchy, 14. Vilimov, 15. Heřmaň, 16. Kluky.

Vikariát ledečský obsahoval tyto farnosti: 1. Ledec, 2. Německý Brod, 3. Polná, 4. Světlá, 5. Smrdov, 6. Šlapanov, 7. Přibyslav, 8. Ousobí, 9. Štoky (Stecken), 10. Ždírec (Seelenz), 11. Krásná Hora, 12. Humpolec, 13. Vonšov-Senožaty, 14. Libice, 15. Kácov, 16. Lipnice, 17. Křešín, 18. Dolní Kralovice, 19. Krucemburk, 20. Zbraslavice, 21. Čestín, 22. Pertoltice, 23. Krivsoudov, 24. Košetice, 25. Soutice, 26. Kalistě.

Roku 1700 byl kraj čáslavský rozdělen ve tři vikariáty: čáslavský, polnenský a ledečský.

K vikariátu čáslavskému náležely tehdáž tyto fary: 1. Kutná Hora, 2. Čáslav, 3. Habry, 4. Nebovidy, 5. Chotusice, 6. Církvice, 7. Krchleby, 8. Žleby, 9. Ronov, 10. Bykán, 11. Starkoč, 12. Potěchy, 13. Vilimov, 14. Heřmaň, 15. Janovice, 16. Světlá, 17. Lipnice, 18. Kluky; k vikariátu polnenskému: 1. Polná, 2. Něm. Brod, 3. Šlapanov, 4. Pribyslav, 5. Ousobí, 6. Štoky (Stecken), 7. Ždírec (Seelenz), 8. Krásna Hora, 9. Libice, 10. Krucemburk, 11. Borová, 12. Chotěboř, 13. Vojnův Městec, 14. Vyskytná (Giesshübel), 15. Dlouhá Ves; k vikariátu ledečskému: 1. Ledec, 2. Humpolec, 3. Vonšov, 4. Smrdov, 5. Kácov, 6. Zruč, 7. Lukavec, 8. Pertoltice, 9. Křivsoudov, 10. Senožaty, 11. Želiv, 12. Zbraslavice, 13. Dolní Kralovice, 14. Košetice, 15. Soutice.

Další změny do roku 1709 jsou patrný z následujícího výčtu farností v jednotlivých vikariátech.

I. *Vikariát kutnohorský.*

(zvaný v letech 1700—9 „čáslavský“).

1. archidiakonát Kutná Hora, fil. Křesetice; p. 1700: magistrát kutnohorský; arcijáhen 1694—1709: Jan Dačický; vel. zp. 1694: 3003, 1695: 2978, 1706: 3811, 1709: 4373; poč. d. 1700 chybí, asi: 3300.

2. děk. Čáslav; p. 1700: magistrát čáslavský; děk. 1694—9: Jan Jos. Říčan (od r. 1700 vikář); vel. zp. 1694: 908, 1695: 816, 1706: 1006, 1709: 1102; poč. d. 1700: 830.

3. děk. Nový Kolín (do r. 1700 uvádí se ve vikariátu poděbradském); p. 1700: magistrát kolínský; děk. 1694—1706: Jan Ant. Střebský, 1709: Michael Frant. Černý; vel. zp. 1694: 1254, 1695: 1140, n. 5, 1706: 1735, 1709: 2337; poč. d. 1700: 1444 (z toho ve městě Kolíně 1212).

4. f. Habry, fil. Kněz, Skuhrov, Lučice, Dolní Krupá, Radoňov; p. 1700: Haber, Kněže, Skuhrova a Lučic hraběnka Marie Barbora z Pöttingu, Krupé Frant. Šenovec z Ungersvertu, Radoňova hrabě z Halveilu; f. 1694—1709: Václ. Frant. Jelínek; vel. zp. 1694: 1697, h. 1, 1695: 1620, n. 33, 1706: 1563, 1709: 2038; poč. d. 1700: 1760.

5. f. Nebovidy, fil. Pečky, Gbel, Kralice, Lošany, Žibohlavy; p. 1700: Nebovid, Peček, Gbelu a Králíc hraběnka z Trautt-

mansdorfu, Lošan a Žibohlav obec kutnohorská; f. 1694—1709: Lukáš Václav Staropraský; vel. zp. 1694: 1094, 1695: 1116, 1706: 1699, 1709: 1828; poč. d. 1700: 1506.

6. f. Chotusice, fil. Žehušice, Bučice, Bojmany, Rohovec; p. 1700: hrabě Maxmilian z Thunu; f. 1694—1700: Edmund Stattenický, 1706—9: Jan Fridrich Hruza; vel. zp. 1694: 1100, 1695: 1150, 1706: 1361, 1709: 1434; poč. d. 1700: 1214.

7. f. Církvice, fil. Sv. Jakub, Trebešice, Sv. Mikuláš, Sv. Kateřina, Záboř; p. 1700: hrabě František z Věžník; f. 1694: Matyáš Severa, 1695—1709: Viktorin Karel Pertak; vel. zp. 1694: 1139, 1695: 876, n. 624, 1706: 2078, 1709: 2084; poč. d. 1700: 1637.

8. f. Krchleby; p. 1700: baron Ferdinand Robenhaupt ze Suché; f. 1694—1700: Liborius Dobřenský, 1706—9: Jakub Frant. Matys; vel. zp. 1694: 642, n. 1, 1695: 621, n. 1, 1706: 646, 1709: 761; poč. d. 1700: 673.

9. f. Žleby, fil. Uhelná Příbram; p. 1700: baron Jan Křt. z Kaysersteinu; f. 1694—5: Samuel Zikmund Pietsch, 1700—9: Karel Frant. Tejnecký; vel. zp. 1694: 1053, 1695: 1202, 1706: 1813, n. 9, 1709: 1927, n. 23; poč. d. 1700: 1671.

10. f. Ronov, fil. Kněžice, Míčov; p. 1700: Ronova a Kněžic hrabě Leopold Vilém z Valdštýna, Míčova baronka Robmhapová ze Suché, roz. Hysřlová z Chodova; f. 1694—5: Frant. Ant. Pavlíček, 1700: Michael Frant. Ant. Černý, 1706: Ant. Filip Khin, 1709: Jiří Vojt. Kavika; vel. zp. 1694: 913, 1695: 705, 1706: 1211, 1709: 1309; poč. d. 1700: 1081.

11. f. Bykán, fil. Chlístovice (Sion), Košice, Suchdol, Vysoká, Dobřeň, Vidice, Malešov; p. 1700: hrabě Frantorek Ant. z Halveilu; f. 1694: Martin Jos. Lečanský (Lecžanský), 1695: Václ. Jos. Kydlinský, 1706—9: Mikuláš Frant. Gotthardt; vel. zp. 1694: (počet neudán; pouze řečeno „omnes“), 1695: 1042, 1706: 2119, 1709: 2429; poč. d. 1700: 1682.

12. f. Starkoč, fil. Zbislav, Podolí; p. 1700: hrabě Maxmilian z Thunu; f. 1694: Václ. Heřman Pivoňka, 1695: adm. Jindřich Redlych, 1700—9: Řehoř Jan Jos. Procháska; vel. zp. 1694: 1032, 1695: 757, n. 219, h. s. 6, 1706: 1172, n. 9, 1709: 1208, n. 8; poč. d. 1700: 1023.

13. f. Potěchy, fil. Bračice; p. 1700: hraběnka Marie Barbora z Pöttingu, roz. Šternberková; f. 1694—5: Daniel Ondřej

Pokorný, 1700: Burian Aug. Jesenský (Gessensky), 1706—9: Karel Václ. Černý; vel. zp. 1694: 1033, n. 2, 1695: 1000, n. 2, 1706: 1176, 1709: 1170; poč. d. 1700: 1210.

14. f. Vilimov (Kláster), fil. Jenikov; p. 1700: hrabě Václav Ferd. z Millesimo; f. 1694—1706: Matouš Ant. Landskronský, 1709: Jos. Ign. Vulterin; vel. zp. 1694: 1156, 1695: 1243, n. 8, 1706: 1650, n. 6, 1709: 2175; poč. d. 1700: 1563.

15. f. Heřmaň; p. 1700: Frant. Oldřich Vltavský z Manswerthu; f. 1694—5: Leop. Aug. Hložek, 1700—9: Ant. Jos. Wiczirek; vel. zp. 1694: 800, 1695: 750, 1706: 1240, 1709: 1235; poč. d. 1700: 748.

16. f. Janovice (Červené), fil. Vilimovice, Petrovice; p. 1700: Jan Václav Obytecký z Obytec; f. 1695: Vojtěch Jos. Gajetius. 1700: adm. Samuel Zikmund Pietsch, 1706: Václ. Tadeáš Maleček, 1709: adm. Ant. Frant. Merlin; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695: 440, 1706: 731, 1709: 772; poč. d. 1700: 595.

17. f. Světlá; p. 1700: baron Jan Vernier; f. 1694: Frant. Geidovský, 1695—1700: Samuel Hamza, 1706: Frant. Damian Redlich, 1709: Jiří Frant. Ign. Max; vel. zp. 1694: 1019, 1695: 931, 1706: 1146, n. 2, s. 2, 1709: 1275; poč. d. 1700: 957.

18. f. Lipnice, fil. Řečice, Louké, Dolejší Město; p. 1700: Lipnice a Dolejšího Města baron Vernier, Řečice a Loukého hr. Kinský; f. 1694: Patricius Merth, řeh. kanovník, 1695: adm. Frant. Ant. Palea, 1700: Jan Linhardt, 1706—9: Jos. Frant. Salerius; vel. zp. 1694: 886, 1695: 856, 1706: 1346, 1709: 1404; poč. d. 1700: 1258.

19. f. Kluky; ve výkazech z r. 1694, 1695 a 1706 se uvádí pouze jméno její beze všech dalších údajů; ve výkazu z r. 1709 jest udán počet vel. zp. takto: „In parochia Klukensi vacante 132*.

Ve výkazu z r. 1706 uvádí se také fara v Krešeticích s administrátorem Adamem Pelikánem O. Cist. a s vel. zp. 263; v témž výkazu zaznamenáno z panství žehušického vel. zp. 137, n. 18; ze statku podhořanského vel. zp. 202, n. 23.

Ve výkazu z r. 1709 zaznamenáno ze vsí náležejících k opuštěné farnosti turkovicke vel. zp. 382.

Ve vikariátě kutnohorském (čáslavském) bylo celkem vel. zp. 1694: 18.729, h. 1, n. 3, 1695: 19.243, n. 892, h. s 6, 1706: 28.105, n. 67, s. 2, 1709: 30.993, n. 31; poč. d. 1700: 24.152; dle výkazu z r. 1710: 30.764.

II. *Vikariát polněnský*

obsahoval tyto farnosti:

1. děk. Polná, fil. Nižkov (r. 1694 uvádí se jako fil. také Losenice, kteráž později byla fil. k Borové); p. 1700: kníže Leopold z Dietrichsteinu; děk. 1694—1700: Václ. Vojt. Čapek, vikár, 1706—9: Pavel Ant. Haberlandt; vel. zp. 1694: 3365, 1695: 3319, 1706: 3220, 1709: 3334; poč. d. 1700: 2794.

2. děk. Německý Brod; p. 1700: magistrát města Německého Brodu; děk. 1694—1700: Jiří Jos. Grundt, 1706—9: Jan Křt. Seidl; vel. zp. 1694: 2217, 1695: 2229, n. 5, 1706: 2477, 1709: 2543; poč. d. 1700: 2317.

3. f. Šlapánov (Schlappenz), fil. Bělá (Česká Bělá); p. 1700: magistrát města Německého Brodu; f. 1694—1709: Ludvik Jos. Charvát; vel. zp. 1694: 1646, 1695: 1627, 1706: 1738, n. 1, 1709: 1811; poč. d. 1333.

4. f. Přibyslav (v letech 1694 a 1695 uvádí se fil. Borová); p. 1700: kníže Leopold z Dietrichsteinu; f. 1694: Zikmund Vojt. Hoda, 1695: Pavel Ant. Haberlandt, 1706—9: Tobiáš Jos. Kubíček; vel. zp. 1694: 1982, 1695: 1985, 1706: 1718, 1709: 1766; poč. d. 1700: 1554.

5. f. Ousobí, fil. Heralec, Větrný Jeníkov, Branišov; p. 1700: vdova Markéta Šenovcová z Ungrsvertu; f. 1694—1700: P. Placidus Adam Bernard Vitocius O. S. B., 1706: Jiří Ferd. Smutný, 1709: Daniel Ant. Dvořák; vel. zp. 1694: 1317, 1695: 1367, 1706: 1857, 1709: 1977; poč. d. 1700: 1691.

6. f. Štoky (Stecken); p. 1700: Jan Ant. Pacht z Rájova; f. 1694—1700: Jan Petr Pavel Svenda; vel. zp. 1694: 762, n. 1, 1695: 749, n. 2, 1706: 946, 1709: 1012; poč. d. 1700: 814.

7. f. Ždírec (Seelenz); p. 1700: Jan Ant. Pacht z Rájova; f. 1694—1700: Klement Ferd. Patricius, 1706—9: Frant. Austecký (Austeczky); vel. zp. 1694: 874, 1695: 934, 1706: 1102, 1709: 1115; poč. d. 1700: 872,

8. f. Krásná Hora; p. 1700: hrabě Ferd. z Valdštýna; f. 1694—5: Jan Mořic Spilka, 1700—9: Samuel Hamza; vel. zp. 1694: 1113, n. 3, 1695: 1118, n. 6, 1706: 1379, 1709: 1372; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 1200.

9. f. Libice (Libeč), fil. Horní Studenec, Polom; p. 1700: baron Václav Kustoš; f. 1694—1700: Tobiáš Václav Košťál (Kos-

stíal), 1706—9: Jan Josef Marczin; vel. zp. 1694: 1276, '1695: 1281, 1706: 1497, 1709: 1548; poč. d. 1700: 1286.

10. f. Krucemburk; p. 1700: kníže Leopold z Dietrichsteinu; f. 1695: Štěpán Losenický (Lossenitzky), 1700: Jan Křt. Seidl, 1706: Daniel Ant. Dvořák; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 1314, 1706: 1039, 1709: 1116; poč. d. 1700: 889.

11. f. Borová, zřiz. 1696 (dříve fil. k Přibyslavi), fil. Losenice (farář sídlil v Losenici); p. 1700: kníže Leopold z Dietrichsteinu; f. 1700—9: Pavel Moric Mignon; vel. zp. 1706: 1674, 1709: 1741; poč. d. 1700: 1469.

12. f. Chotěboř; fil. Čachotín; p. 1700: hrabě Vilém Leopold Kinský s chotí Františkou, roz. Berkovou; f. 1694—5: Jan Frant. Jos. Výšek (Wissek), 1700—9: Vavřinec Ant. V. Pelikán; vel. zp. 1694: 1119, n. 1 („negligens non nominatus unus, incarceratus“), 1695: 1100, 1706: 1321, 1709: 1386; poč. d. 1700: 1162.

13. f. Vojnův Městec; p. 1700: cist. klášter žďárský; adm. 1700: P. Michael O. Cist. z kláštera žďárského, 1701—9: P. Matyáš Kvasnička O. Cist. z téhož kl., 1709: P. Vilém O. Cist. z téhož kl.; vel. zp. 1706: 468, 1709: 482; poč. d. 1700: 408.

14. f. Vyskytná (Giesshübel), p. 1701: obec jihlavská; adm. 1701—6: Ondřej Holtzman O. Praed., 1709: Guadisalvus Hoyr O. Praed.; vel. zp. 1706: 512, 1709: 543.

15. f. Pohled (Frauental) — Dlouhá Ves (Langendorf), p. 1700: abatyše cist. kl. pohledského; adm. 1700—9: P. Šebastián Nonner O. Cist., probošt pohledský; vel. zp. 1706: 1095, 1709: 1074; poč. d. 1700: 800.

Ve vikariátě polenském bylo celkem: vel. zp. 1694: 15.671, n. 5, 1695: 17.023, n. 13, 1706: 22.043, n. 1, 1709: 22.820; poč. d. 1700: 18.589; dle sumárního výkazu z r. 1710: 30.770.

III. *Vikariát ledečský*

obsahoval tyto farnosti:

1. děk. Ledče; fil. Čihošť, Chřenovice, Zahrádka; p. 1700: Ledče, Čihoště a Chřenovic hrabě Romedius Konstantin Thun, Zahrádky opat broumovský; děk. 1694—1700: Tomáš Albert Hermannus, 1706—9: Václ. Lachman; vel. zp. 1694: 2909, n. 20, h. s. 1, 1695: 2898, n. 19, 1706: 3481, n. 3, 1709: 4185, n. 6; poč. d. 1700: 2619.

2. f. Humpolec; fil. Mladé Břístě, Jirice; p. 1700: opat želivský; f. 1694: Haštal (Castulus) Knia O. Praem., 1695—1700: Vít Scurba O. Praem., 1706—9: Michael Hruza O. Praem.; vel. zp. 1694: 2294, 1695: 2109, 1706: 2581, 1709: 1487; poč. d. 1700: 2294.

3. f. Vonšov (fil. 1694—5: Senožaty); p. 1700: baron z Gastheimů; adm. 1694—1709: Hroznata Klos O. Praem.; vel. zp. 1694: 2097, 1695: 2097, 1706: 649, 1709: 659; poč. d. 1700: 633.

4. f. Smrdov; p. 1700: baron Václav Frant. z Tamu; f. 1694: Jiří Štěpán Wagner, 1695: Karel Corvinus, 1700—9: Petr Pavel Menšík; vel. zp. 1694: 672, 1695: 649, 1706: 797, n. 5, 1709: 875, n. 3; poč. d. 1700: 704.

5. f. Kácov; p. 1700: baronka Kaysersteinová; f. 1694: Petr Dubenka, 1695: adm. Fr. Evagrius, karmelitán, 1701: Jindřich Redlich, 1706—9: Václ. Jos. Znojemský; vel. zp. 1694: 391, 1695 947, n. 1 („illustrissima domina Francisca Blandina Kaysersteiniana“), 1706: 1010, 1709: 1064; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 970.

6. f. Zruč (r. 1694 fil. ke Kácovu); p. 1700: Václav Jan Valkoun z Adlaru; f. 1695: Václ. Vavřinec Speczinger, 1700: Bartoloměj Jos. Stuchlík, 1706—9: Norbert Ferd. Schop; vel. zp. 1695: 364, 1706: 487, 1709: 549; poč. d. 1700: 414.

7. f. Lukavec, fil. Křešín (v letech 1694—5 uvádí se Křešín jako fara a Lukavec jako fil.), Mezilesí; p. 1700: baron Theobald Dewald; f. 1694—1709: Šimon Frant. Hertzinger; vel. zp. 1694: 1100, n. 6, 1695: 1058, n. 11, h. s. 1, 1706: 1349, n. 7, 1709: 1406, n. 4; poč. d. 1700: 1198.

8. f. Pertoltice, fil. Hněvkovice; p. 1700: hrabě Vežník; f. 1694—1709: Martin Rittschera; vel. zp. 1694: 301, n. 4, 1695: 925, 1706: 1282, n. 4, 1709: 1457; poč. d. 1700: 920.

9. f. Křivsoudov, fil. Michovice, Čechtice, Borovnice; p. 1700: hrabě Frant. Ant. z Halleveilu, f. 1694: Jan Ogerman, 1695: Karel Vinařský, 1700: Ant. Štěpán Banyak, O. S. Cyriaci, 1706: Ant. Frant. Khern, 1709: Jan Alexander Kloffatius; vel. zp. 1694: 1426, h. s. 1, 1695: 1451, n. 15, 1706: 1719, 1709: 1799, n. 4; poč. d. 1700: 1643.

10. f. Senožaty, fil. Vojislavice, Sněť, Ježov, Košetice (v letech 1694—6 a 1706—9 uvádějí se Košetice s vlastním duchovním správcem); p. 1700: Senožat a Vojislavic opat kl. želivského,

Sněti a Ježova hrabě Trautsohn, Košetic Vražda z Kunvaldu; údaje z let 1694 a 1695 chybí; 1700—1706; adm. Haštal (Castulus) Knia O. Praem., 1709: Aug. Janoušek O. Praem.; vel. zp. 1706: 1674, 1709: 1297; poč. d. 1700: 1860.

11. f. Zbraslavice (r. 1706 fil. Čestín); p. 1700: Baltazar Otto z Ottenfeldu; f. 1694 (údaj chybí), 1695: Dominik Ptáček, O. S. B. z kl. emauzského v Praze, 1701: Chrysostom Prtak O. Refor., 1706: Albin Köilly O. S. Franc., 1709: Jodok Schwehnarz; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695: 322, 1706: 798, 1709: 467, n. 2; poč. d. 1700: údaj chybí; asi 700.

12. f. Čestín; adm. 1695: Jan Ant. z Greiffenbachu, 1709: Eliáš Jonáš Krines; vel. zp. 1695 (údaj neurčitý: „omnes, negligens una“), 1709: 537.

13. f. Dolní Kralovice, fil. Borovsko, Všebořice; p. 1700: hrabě Jan Leopold Trautsohn; f. 1694—5: Václ. Vojt. Šlechta, 1700—9: Václ. Vavřinec Speczinger; vel. zp. 1694: 912, 1695: 880, n. 9, 1706: 1073, 1709: 1626; poč. d. 1700: 1058.

14. f. Košetice, fil. Buřenice; p. 1700: Vražda z Kunvaldu; adm. 1694—5: Martin Erkenberger O. Praed., 1700: Dominik Růžička O. Praed., 1706—9: Fabian Frant. Vaněk; vel. zp. 1694: 237, 1695: 227, 1706: 476, 1709: 474; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 300.

15. f. Soutice, fil. Keblov; p. 1700: Soutic Ferdinand Mladota, Keblova Vratislav Mathys z Hostiny; adm. 1694: Kryštof Gladisch, 1700: Ildefons Ditz O. S. B. z kl. emauzského, 1706—9: Melichar Berg O. Cist.; vel. zp. 1694: 586, 1706: 320, 1709: 316.

16. f. Želiv; p. 1700: opat želivský; adm. 1701: Leopold Koczin O. Praem., 1706: Dominik Růžička O. Praem.; vel. zp. 1706: 871.

17. f. Kalistě; f. 1694: Jan Teütschka; vel. zp. 1694: 183, 1695 („ex Kalistěnsi vicinia“) 173, 1706: 180, 1709 („in ecclesia Kalistěnsi vacante“) 111.

Celkem bylo ve vikariátu ledečském vel. zp. 1694: 13.108, n. 30, h. s. 2, 1695: 14.100, n. 55, h. s. 1, 1706: 18.747, n. 19, 1709: 18.309, n. 19; poč. d. 1700: 15.313; dle sumárního výkazu z r. 1710: 20.327.

Ve všech třech vikariátech kraje čáslavského bylo vel. zp. 1694: 47.508, n. 38, h. 1, h. s. 2, 1695: 50.366, n. 960, h. s. 7,

1706: 68.895, n. 87, s. 2, 1709: 72.122, n. 50; poč. d. 1700: 58.054 dle sumárního výkazu z r. 1710: 81.861.

J.) Kraj loketský

měl v letech 1694—95 dva vikariáty: loketský a falknovský.

Vikariát loketský tvořily tyto farnosti: 1. Mariánský Chlum (Maria-Culm), 2. Loket, 3. Jáchymov, 4. Bohdal (Gottesgab), 5. Ostrov (Schlackenwerth), 6. Jindřichovice (Heinrichsgrün), 7. Hroznětín (Lichtenstadt), 8. Schönwald a Velichov (Welchau), 9. Oloví (Bleistadt), 10. Kaceřov (Gossengrün), 11. Schönbach, 12. Chodov (Chodau), 13. Blatno (Platten), 14. Sedlec (Zettlitz), 15. Neudek, 16. Kraslice (Graslitz), 17. Neukirchen.

K vikariátu falknovskému náležely farnosti: 1. Falknov, 2. Slavkov (Schlaggenwald), 3. Králův Chlum (Kinsperk, Königsberg), 4. Bochoř (Buchau), 5. Andělská hora (Engelhaus), 6. Schönfeld, 7. Kirchenbirk, 8. Žandov (Sandau), 9. Vranov (Frohnau), 10. Vidžín (Witschin), 11. Brložec (Pürles), 12. Ostročin (Lanek), 13. Teplá, 14. Mnichov (Einsiedl), 15. Pistov (Pistau), 16. Utvina (Uitwa), 17. Toužim (Theusing), 18. Štědré (Stiedra), 19. Kozlov (Kosslau), 20. Karlovy Vary, 21. Habrové Kladruby (Habakladrau), 22. Kinžvart (Königswart), 23. Litrbachy (Lauterbach), 24. Schönficht, 25. Bečov (Petschau).

V letech 1700—1710 byly vikariáty tři: loketský, falknovský a jamnický, jichž rozsah patrný jest z následujícího přehledu:

I. *Vikariát loketský.*

1. děk. Loket; p. 1700: řád křížovníků s červenou hvězdou; děk. 1694—5: Pavel Stros, 1700: Mikuláš Giringner, 1706—9: Frant. Xav. Göttzl O. Cruc.; vel. zp. 1694: 1334, 1695: 1375, h. c. 1, 1706: 1662, 1709: 1612; poč. d. 1700: (údaj neúplný, uvádějící počet toliko z přifařených vesnic: 752) asi: 1400.

2. děk. Jáchymov; p. 1700: král. česká komora; děk. 1695: adm. Matyáš Jos. a s. Aug., piarista, 1700: děk. Frant. Ant. Wagner, 1706—9: děk. Daniel Kryštof Sommer; vel. zp. 1694 (údaj chybí), 1695: 1390, 1706: 1280, 1709: 1493; poč. d. 1700 (údaj chybí) asi: 1300.

3. f. Ostrov (Schlackenwerth), fil. Bor (Haid) a Radešov (Rodisfort), p. 1700: Ludvík Vilém markrabě bádenský; f. 1694: Martin Raym. Heidl, 1695—1700: Václ. Jos. Sartorius, 1706—9:

Jan Ant. Langhoff; vel. zp. 1694: 2655, h. 4 („haeretici mechanici 4, non nominati“), 1695: 2608, h. 21, 1706: 2912, 1709: 2997; poč. d. 1700: 2577.

4. f. Jindřichovice (Heinrichsgrün), fil. Tatrovice (Dotterwies), „capella“: Schönkind; v letech 1694—1704 patřily sem jako fil. také Příbuzy (Frühbuss); p. 1700: hrabě Ant. Jan z Nostic; f. 1694—5: Ambrož Arnost Trötscher, 1700: Jan Jindř. Khinel, 1706: Frant. Sechser, 1709: Václ. Alexius Schiffner; vel. zp. 1694: 2506, 1695: 2463, h. c. 4, 1706: 2069, n. 1. h. 2, 1709: 2359, h. 13; poč. d. 1700: údaj neúplný, udávající jen počet duší z přifařených vesnic: 1756.

5. f. Příbuzy (Frühbuss), zřiz. 1701; před tím fil. k Jindřichovicům; p. 1701: hrabě Ant. Jan z Nostic, adm. 1701: Jan Kiske S. J., f. 1706: Václ. Alexius Schiffner, 1709: Jan Benedikt Link; vel. zp. 1706: 738, 1709: 777.

6. f. Hroznětín (Lichtenstadt), fil. Děpoltovice (Tüppelsgrün), Pernink (Bärringen, v letech 1694—1700; potom fil. k Blatnu); p. 1700: Ludvík Vilém markrabě bádenský; f. 1694—1709: Vojt. Frant. Hossmann; vel. zp. 1694: 1964, h. 2, n. 3, 1695: 1972, n. 2, h. 2, 1706: 1716, n. 1, 1709: 1757; poč. d. 1700: 2011.

7. f. Schönwald, fil. Velichov (Welchau, „parochialis annexa“); p. 1700: Ludvík Vilém markrabě bádenský; f. 1694—5: Matouš Hablik, 1706—9: Jan Jos. Maiser; vel. zp. 1694: 1618, 1695: 1640, h. 1, 1706: 1878, 1709: 1911; poč. d. 1700: 1738 (z toho k Schönwaldu 976, k Velichovu 762).

8. f. Chodov (Chodau), fil. Nová Rohlava (Neurohlau); p. 1700: Chodova Jan Vilém z Plankenheimu, Rohlavy hrabě Nostic; f. 1694—1700: Ondřej Jan Heckel, 1706—9: adm. Jan Jiří Sangl; vel. zp. 1694: 706, 1695: 712, 1706: 831, 1709: 482; poč. d. 1725.

9. f. Nová Rohlava (Neurohlau), uvádí se r. 1709 jako fara samost.; před tím fil. k Chodovu; p. 1709 hrabě Nostic; adm. 1709: Jiří Jos. Pan; vel. zp. 1709: 368.

10. f. Blatno (Platten), fil. 1706—9 Pernink (Bärringen; dříve fil. k Hroznětínu); p. 1700: Blatna král. komora česká; f. 1694—5: Jan Heřman Maban, 1700: Václ. Leop. Pfanner, 1709: Michael Vavřinec Prokesch; vel. zp. 1694: 679, n. 3 (mimo to: „haeretici non nominati et non numerati: operarii officinae ferreae cum uxoribus et prolibus in Braytenbach“), 1695: 666, n. 2

(mimo to poznamenáno: „Haeretici non nominati tolerantur et augentur in officina ferraria in Braytenbach, quorum conversi aliquot non nominati“), 1706: 1524, h. 4, 1709: 1459, h. 60 („in ferrifodinis Breitenbach et Salmthal“); poč. d. 1700 údaj neúplný, podávající pouze počet duší v přifařených osadách: 450, z nich přijímání sv. svátostí schopných 293.

11. f. Sedlec (Zettlitz); p. 1700: markrabě bádenský; f. 1694—1709: Kašpar Jos. Lorenz; vel. zp. 1694: 981, 1695: 1007, 1706: 1088, 1709: 1107; poč. d. 1700: 1029.

12. f. Karlovy Vary; p. 1700: ryt. řád křížovníků s červ. hvězdou; f. 1694—5: Mikuláš Giringier, O. Cruc., 1700: Jan Tomáš Frant. Seytz, O. Cruc., 1706: Štěpán Mayer O. Cruc., 1709: Frant. Matouš Böhm O. Cruc.; vel. zp. 1694: 1124, h. 3 („non nominati haeretici advenae“), 1695: 1056, 1706: 1238, 1709: 1380; poč. d. 1700: 1415.

13. f. Andělská Hora (Engelhaus); fil. Svatobor (Zwetbau); p. 1700: hrabě Heřman Černín; f. 1694—1709: Jeronym Subl; vel. zp. 1694: 1162, 1695: 1145, 1706: 1356, 1709: 1417; poč. d. 1700: 1208.

14. f. Kraslice (Graslitz); p. 1700: hrabě Ant. Jan Nostic; f. 1694—5: Štěpán Freisleben, 1700: Jan Ant. Langhof, 1706: Jan Jakub Etzweiler, 1709: Jan Khün; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 1786, h. c. 7, h. 74, 1706: 2263, h. 32, 1709: 2489, h. 30; poč. d. 1700: 1224.

15. f. Neudek, p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín; f. 1694—1706: Frant. Pavel Wildt, 1709: Jan Jakub Langer; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 2008, n. 12, 1706: 2495, 1709: 2681; poč. d. 1700: 2124.

Ve vikariátě loketském bylo vel. zp. 1694: 14.729, n. 6, h. 9, 1695: 19.828, n. 16, h. 98, h. c. 12, 1706: 23.050, n. 2, h. 38, 1709: 24.289, h. 103; poč. d. 1700: 18.957; dle sumárního výkazu z. r. 1710: 24.816.

II. Vikariát falknovský.

1. Proboštství Marianský Chlum (Maria-Culm); p. 1700: ryt. řád křížovníků s červ. hvězdou; prob. 1700: Jan Frant. Rivola O. Cruc., 1706—9: Baltasar Langer O. Cruc.; vel. zp. 1694 (údaj chybi), 1695: 1221, h. c. 1, 1706: 1484, 1709: 1504; poč. d. 1700: 1340.

2 arcijáhenství Falknov, fil. Lomnice (Lanz), Kinžvart (Königswart), Lobsy, Staré Sedlo (Altsattl); p. 1700: hrabě Nostic; arcijáhen 1694—1709: Kryštof Frant. Heines, vikář; vel. zp. 1694: 3965, h. 5, 1695: 3998, n. 3, h. 3, 1706: 4192, n. 1, 1709: 4140; poč. d. 1700 chybí, asi: 4000.

3. děk. Slavkov (Schlaggenwald); p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—1706: Kryštof Norbert Bernbroh O. Cruc., 1709: Frant. Pavel Wildt; vel. zp. 1694: 2649, 1695: 2691, 1706: 3029, 1709: 3196; poč. d. 1700: 2852.

4. f. Králův Chlum (Kynšperk, Königsberg); p. 1700: ryt. rád křižovníků s červ. hv.; f. 1694: Martin Beinlich O. Cruc., 1695—1700: Ondřej Jos. Tomáš Streer O. Cruc., 1706—9: Leopold Sigl; vel. zp. 1694: 1497, h. 5, 1695: 1491, 1706: 1761, h. 11, 1709: 1858; poč. d. 1700: 1616.

5. f. Schönfeld; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1709: Jan Štěpán Šeb. Kohler; vel. zp. 1694: 1023, 1695: 1076, 1706: 1131, 1709: 1109; poč. d. 1700: 1100.

6. f. Neukirchen; p. 1700: Mule z Valdova; f. 1694—5: Jakub Arnošt Lock, 1700: Kašpar Jos. Frant. Neuman, 1709: Jos. Medard Stowasser; vel. zp. 1694: 566, h. 7, 1695: 578, n. s. 1, h. 4, h. c. 2, 1706: 743, h. 1, 1709: 779, h. 3; poč. d. 1700: 640.

7. f. Schönbach, fil. Stein; p. 1700: Marie Polexina z Pisnice roz. hraběnka Hrzánová; f. 1694—1709: Jiří Fridrich Volckman; vel. zp. 1694: 1140, h. 3, 1695: 1139, h. 3, 1706: 1348, n. 1, 1709: 1423, h. 2; poč. d. 1700: 1223.

8. f. Kaceřov (Gossengrün); p. 1700: Marie Polexina z Pisnice; f. 1694—1709: Martin Jos. Pfaltz; vel. zp. 1694: 941, h. 2, 1695: 942, 1706: 1067, 1709: 1133; poč. d. 1700 chybí, asi: 1000.

9. f. Oloví (Bleistadt); p. 1700: král. komora česká; f. 1694: Jan Ign. Egermann, 1695—1700: Jan Václ. Seeling, 1706—9: Ant. Heidler; vel. zp. 1694: 400, 1695: 392, h. c. 1, 1706: 399, 1709: 341; poč. d. 1700: 410.

10. f. Kirchenbirk, fil. Vranov (Frohnau); p. 1700: ryt. Julius a Kryštof Erdmannové z Groppavy a Šenova (von Groppau und Schönau); f. 1694—5: Frant. Ant. Wagner, 1700: Jan Jakub Jiří Etzweiler, 1706—9: Jan Jindř. Bretschneider; vel. zp. 1694:

1012, n. 1, h. 1, 1695: 1030, 1706: 1131, 1709: 1206; poč. d. 1700: 1043.

11. f. Žandov (Sandau); p. 1700: hrabě Filip Karel Metternich; f. 1694—5: Jan Josef Rois, 1700—9: Jan Kryštof Pincks; vel. zp. 1694: 681, 1695: 695, 1706: 768, 1709: 852; poč. d. 1700 chybí; asi: 730.

12. f. Kinžvart (Königswart) p. 1700: hrabě Filip Karel Metternich; f. 1694—5: Jan Frant. Plechschmidt, 1700—9: Frant. Jos. Habermann; vel. zp. 1694: 1039, 1695: 1413, 1706: 1139, 1709: 1193; poč. d. 1700 chybí; asi: 1100.

13. f. Litrbachy (Lauterbach); p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1700: Matouš Jan Ebrle, 1706: Jan Jiří Wenckman; vel. zp. 1694: 356, 1695: 336, 1706: 431, 1709: 430; poč. d. 1700: 391.

14. f. Schönficht; p. 1700: pán z Blankenheimu na Miličkově (Miltigau) společně s majiteli panství kynšperského; f. 1694—1695: Jan Petr Vojt. Fohelt, 1700—6: Tomáš Josef Lutz, 1709: Jan Ondřej Schneider; vel. zp. 1694: 497, 1695: 486, 1706: 573, 1709: 599; poč. d. 1700: 532.

15. f. Bečov (Petschau), fil. Stanovice (Donawitz); p. 1700: hrabě z Questenberka; f. 1694—5: Prokop Gürlach O. S. B., 1700—9: Benedikt Gabriel O. Praem. z kl. tepelského; vel. zp. 1694: 621, 1695: 1544, 1706: 2029, h. 3, 1709: 2087, h. 1; poč. d. 1700 chybí; asi: 1600.

Ve vikariátě falknovském bylo celkem vel. zp. 1694: 16.387, h. 23, n. 1; 1695: 19.032, n. 3, n. s. 1, h. 10, h. c. 4, 1706: 21.225, n. 2, h. 15, 1709: 21.850, h. 6; poč. d. 1700: 19.577; dle sumárního výkazu z r. 1710: 27.784.

III. Vikariát jamnický.

1. f. Jamné (Unterjamny), zřiz. 1696 (před tím fil. ke Krsům); p. 1700: kníže z Loewensteinu-Wertheimu; f. 1700—9: Jan Ant. Vokurka; vel. zp. 1706: 739, 1709: 746; poč. d. 1700: 818.

2. f. Brložec (Pürles), fil. Krašov (Krasch); p. 1700: markrabě bádenský; f. 1694—5: Oliverius Václ. Daisigner, 1700—1709: Frant. Xav. Hossmann; vel. zp. 1694: 1005, 1695: 1001, 1706: 1093, 1709: 1095; poč. d. 1700: 1003.

3. f. Vidžín (Witschin); p. 1700: praem. klášter tepelský; f. 1694—5: Vojtěch Gentsch, 1700—6: Leopold Albert, O. Praem. z kl. tepelského, 1709: Hugo Rauch O. Praem. z téhož kl.; vel. zp. 1694: 801, 1695: 827, 1706: 920, 1709: 910; poč. d. 1700: 879.

4. f. Otročin (Landek); p. 1700: praem. klášter tepelský; f. 1694—5: P. Zikmund z kl. tepelského, 1700: P. Vilém z téhož kl., 1706—9: P. Siard Windisch z téhož kl.; vel. zp. 1694: 789, 1695: 728, 1706: 773, 1709: 765; poč. d. 1700: 681.

5. f. Teplá; p. 1700: praem. klášter tepelský; f. 1694: Aug. Trötscher, 1695: Ambrož Trötscher, 1700: Engelbert Zimmerhackl, 1706: Tomáš Wayer, vesměs z kl. tepelského; vel. zp. 1694: 2387, 1695: 2902, 1706: 2742, 1709: 2584; poč. d. 1700: údaj neúplný, udávající pouze počet duší z přifařených vesnic: 1428.

6. f. Mnichov (Einsiedl), fil. Sangerberg; p. 1700: Mníchova praem. kl. tepelský, Sangerbergu hrabě Questenberg; f. 1694—1706: Matyáš Luck O. Praem. z kl. tepelského, 1709: Leonard Stöckl; vel. zp. 1694: 1783, 1695: 1754, 1706: 1979, 1709: 2067; poč. d. 1700: 1700.

7. f. Pistov (Pistau); p. 1700: praem. kl. tepelský; f. 1694: Ambrož Trötscher O. Praem. z kl. tepelského, 1695: Jan Albin Ziehr, 1700: Ambrož Trötscher, 1706—9: Vilém Pecher O. Praem.; vel. zp. 1694: 735, 1695: 752, 1706: 888, 1709: 865; poč. d. 1700: 800.

8. f. Utvina (Uittwa), fil. Schönthal; p. 1700: Ludvík, markrabě bádenský; f. 1694—5: Matyáš Norb. Caesar, 1701—6: Jan Daniel Richter, 1709: Mikuláš Suterin; vel. zp. 1694: 928, 1695: 919, 1706: 1013, 1709: 1048; poč. d. 1700: 1080.

9. f. Toužim (Theusing); p. 1700: Ludvík markrabě bádenský; f. 1694—1709: Jeremiáš Jos. Kral; vel. zp. 1694: 1220, 1695: 1235, 1706: 1478, 1709: 1443; poč. d. 1700: údaj neurčitý; asi 1350.

10. f. Štědrá (Stiedra), fil. Chlum (Klum); p. 1700: hrabě Ferdinand Hroznata z Kokořova; f. 1694—1706: Michael Tomáš Leiss, 1709: adm. P. František O. Praem.; vel. zp. 1694: 823, n. 2, 1695: 832, 1706: 905, 1709: 915; poč. d. 1700: 838.

11. f. Kozlov (Kosslau, Goslavia); p. 1700: Marie Magdalena Racklová („perillustris domina Maria Magdalena Racklin de Kupferzin*"); f. 1694—1700: Matyáš Jos. Hilbert, 1706—9:

Daniel Bernard Michaelis: vel. zp. 1694: 919, 1695: 933, 1706: 1025, 1709: 1024; poč. d. 1700: 850.

12. f. Habrové Kladruby (Habakladrau); p. 1700: praem. kl. tepelský; f. 1694—5: Engelbert Zimmerhackl O. Praem., 1700: Tomáš Weyer O. Praem., 1706: Kryštof Schlop, 1709: Lohel Sbeyr; vel. zp. 1694: 948, 1695: 954, 1706: 1040, 1709: 1026; poč. d. 1700: 938.

13. f. Bochov (Buchau), fil. Brazec (Pergles); p. 1700: hrabě Heřman Jakub Černín; f. 1694—1700: Norbert Frischman, 1706: Dominik Peterka, 1709: Petr Cameller; vel. zp. 1694: 1805, 1695: 1169, 1706: 1978, 1709: 1976; poč. d. 1700: 1783.

14. f. Nečtiny (Netschetin), fil. Komárov (Kumerau); p. 1700: hrabě Ferdinand Hroznata Kokořovec; f. 1694—1709: Martin Jos. Eisenkolb; vel. zp. 1694: 1231, 1695: 1232, 1706: 1652, h. 6, 1709: 1254; poč. d. 1700: 1245.

15. f. Oudrč (Udritsch); fara tato náležela v letech 1694—95 k vikariatu radonickému (vilemickému); p. 1700: Ludvík Vilém markrabě badenský; f. 1694—5: Šimon Ondřej Steinhäuser, 1700—9: Ant. Frant. Klembt; vel. zp. 1694: 757, 1695: 757, 1706: 865, 1709: 899; poč. d. 1700: 790.

16. f. Manětín, fil. Lukov; p. 1700: hrabě Václav Lažanský z Bukové; f. 1694—1709: Václav Alexius Pleschner; vel. zp. 1694: 903, 1695: 911, 1706: 1065, 1709: 1073; poč. d. 1700: 992.

17. f. Křečov, fil. Strážistě („parochialis adiuncta*"); p. 1700: hrabě Václav Lažanský z Bukové; f. 1694—5: Jan Jiří Wimmer, 1700—9: Jan Joachim Simonides; vel. zp. 1694: 708, 1695: 207 (údaj patrně mylný), 1706: 737, 1709: 785; poč. d. 1700: 1058 (z nich přijímání sv. svátostí schopných 785).

18. f. Úterý (Neumarkt, Neoforum); p. 1700: praem. kl. tepelský; f. 1694: Heřman Turba, 1700: Severin Faig, 1706—9: Kryšpín Zetliczer O. Praem.; vel. zp. 1694: 1078, 1695: 1028, 1706: 1100, 1709: 1090; poč. d. 1700: údaj neurčitý; asi: 1100.

19. f. Krsy (Girsch), fil. Jamné (do 1696, potom f. samost.), Lechov; p. 1700: kníže z Löwensteinu; f. 1694—1709: Jiří Fridrich Steidner; vel. zp. 1694: 1562, 1695: 1564, h. c. 1, 1706: 924, 1709: 936; poč. d. 1700: údaj chybí; asi 900.

20. f. Čeliv (Tschelief), fil. Okrouhlé Hradiště (do 1699, potom f. samostatná), Bezdrůžice (Weseritz); p. 1700: baron Jiří Stadion; f. 1694—5: Kryštof Florian Blažej Drick, 1700—9: Jan

Jakub Pöppl; vel. zp. 1694: 1599, 1695: 1584, 1706: 1119, 1709: 1055; poč. d. 1700 údaj neurčitý; asi: 1000.

21. f. Hradiště Okrouhlé (Scheibenradisch), zřiz. 1699; fil. Šipín; p. 1700: hraběnka z Heissensteinu; f. 1700: Jiří Saar, 1706—9: Aug. Jan Jos. Kunerl; vel. zp. 1706: 728, n. 1, 1709: 750; poč. d. 1700 chybí; asi: 690.

22. f. Čiháná, fil. Úněšov (Anischau); p. 1700: praem. klášter tepelský; f. 1694—1709: Karel Wanka O. Praem.; vel. zp. 1694: „omnes“, 1695: 790, 1706: 872, 1709: 849; poč. d. 1700 chybí; asi: 800.

Ve vikariátě jamnickém bylo celkem: vel. zp. 1694: 21.981, n. 2, 1695: 22.079, h. c. 1, 1706: 25.635, h. 6, n. 1, 1709: 25.155; poč. d. 1700: 22.723; dle sumárního přehledu z r. 1710: 25.520.

Ve všech třech vikariátech kraje loketského čítalo se vel. zp. 1694: 53.097, n. 9, h. 32, 1695: 60.939, n. 19, n. s. 1, h. 108, h. c. 17, 1706: 69.900, n. 5, h. 59, 1709: 71.294, h. 109; poč. d. 1700: 61.257, dle sumárního přehledu z r. 1710: 78.120.

K) Kraj vltavský

měl vikariát jediný, totiž:

Vikariát sedlčanský,

jenž skládal se z těchto farností:

1. děk. Sedlčany, fil. Dublovice, Kamýk; p. 1700: kníže Ferdinand z Lobkovic; děk. 1694—1704: Jiří Konrád Gennelius, 1704—6: Frant. Ferd. Čedík z Eisenberka, 1706—9: Antonín Ferd. Girth; vel. zp. 1694: 1983, n. 6, 1695: 1994, n. 7, 1706: 2462, 1709: 2855, n. 7; poč. d. 1700: 2163 (z toho v Sedlčanech 577).

2. f. Chlum, fil. Bělce; p. 1700: Chlumu Antonín Alexander Franchimondt z Frankenfeldu; o patronát kostela bělického vedl se spor mezi nápadníky dědictví zemřelého Karla Leopolda Hönigera, někdejšího patrona; f. 1694—1709: Jan Václ. Jos. Saur; vel. zp. 1694: 1241, n. 9, 1695: 1207, n. 9, 1706: 1530, n. 5, 1709: 1562, n. 4; poč. d. 1700: 1410 (z toho ke Chlumu 914, k Bělci 496).

3. f. Neveklov, fil. Maršovice, Křečovice; p. 1700: hrabě Jan Frant. Čabelický ze Soutic; f. 1694—1709: Leopold Frant. Vyskočil; vel. zp. 1694: 1651, 1695: 1644, 1706: 2182, 1709:

2136; poč. d. 1700: 1759 (z toho k Neveklovu 611, k Maršovicům 487, ke Křečovu 661).

4. f. Sedlec, fil. Jesenice; p. 1700: kníže Ferdinand z Lobkovic; 1694—1700: Vojt. Karel Slavík, 1706—9: Jiří Vojt. Vondráček; vel. zp. 1694: 1307, n. 4, 1695: 1356, 1706: 2118, n. 4, 1709: 2110, n. 6; poč. d. 1700: 1459 (z toho k Sedlci 844, k Jesenici 615).

5. f. Kosová Hora, fil. Vojkov, Hodětice; p. 1700: Kosové Hory Václav Halánek, měšťan Starého Města Pražského, Vojkova Jan Malovec, Hodětic baron Karel z Bisingen; f. 1694—1700: Jakub Vojtěch Čermák, 1706—9: Martin Frant. Fray; vel. zp. 1694: 1016, n. 35, 1695: 1033, n. 20, 1706: 1332, 1709: 1529; poč. d. 1700: 1176 (z toho ke Kosové Hoře 436, k Vojkovu 393, k Hoděticům 347).

6. f. Počepice, fil. Krásná Hora, Petrovice (obě „ecclesiae parochiales adiunctae“), Nechvalice, Obděnice; p. Počepic, Krásné Hory, Nechvalic a Obděnic kníže Ferdinand z Lobkovic, Petrovic jesuitská kolej na Novém městě Pražském; f. 1694—1709: Matyáš Frant. Nammer; vel. zp; 1694: 1939, n. 9, 1695: 2053, n. 5, 1706: 2939, 1709: 2980; poč. d. 1700: 2759 (z toho k Počepicům 869, ke Krásné Hoře 197, k Nechvalicům 533, k Obděnicům 481, k Petrovicům 679).

7. f. Votice, fil. Janovice, Martinice, Olbramovice; p. 1700: hrabě Ferdinand z Vrtby; f. 1694—1709: Jan Theodor Šlechta; vel. zp. 1694: 1628, 1695: 1666, 1706: 2069, 1709: 2193; poč. d. 1700 chybí; asi: 1800.

8. f. Arnoštovice, fil. Prčice, Červ. Újezd; p. 1700: Eleonora Renata Voračická z Paběnic; adm. 1694—5: Frant. Frölich, 1700: Jan Ant. Lazenský, 1706—9: Ignác Zikmund Cardian; vel. zp. 1694: 1220, h. 1, 1695: 939, 1706: 1626, 1709: 1719; poč. d. 1700: 1551 (z toho k Arnoštovicům 701, k Prčici 647, k Červ. Újezdu 203).

9. f. Kovářov, fil. Kostelec, Předbořice; p. 1700: kníže z Eggenberka; f. 1694: Matyáš Frant. Rossa, 1695: Jan Ant. Jos. Schadauer, 1706—9: Jan Šimon Diviš; vel. zp. 1694: 1551, 1695: 1067, n. 2, 1706: 1338, n. 2, 1709: 1442, n. 10; poč. d. 1700: 1296.

10. f. Jistebnice, fil. Hodušín, Borotín, Kostelec Podolský; p. 1700: kníže z Lobkovic; f. 1694—1709: Jan Kryštof Ign. Vostrý;

vel. zp. 1694: 2428, 1695: 2396, 1706: 2736, 1709: 3021; poč. d. 1700: 2364.

11. f. Netvořice, fil. Újezd Vysoký; p. 1700: metropolitní kapitola pražská; f. 1694—5: Gabriel Alexius Ign. Langer, 1700: Jan Letz, 1706—9: Jan Ign. Perger; vel. zp. 1694: 1232, 1695: 1273, 1706: 1511, 1709: 1526; poč. d. 1700: 1287.

12. f. Malá Chýška, f. Nadějkov; p. 1700: Chýsky praem. klášter strahovský, Nadějkova Jan Franz; zprávy z let 1694—1700 chybí; adm. f. 1706: Jan Theodor Halík, 1709: Václ. Rüttich; vel. zp. 1706: 904, 1709: 1010.

Celkem bylo ve vikariátu sedlčanském vel. zp. 1694: 17.196, n. 63, h. 1, 1695: 16.628, n. 43, 1706: 22.747, n. 11, 1709: 24.083, n. 27; poč. d. 1700: 19.024; dle sumárního výkazu z roku 1710: 24.620.

L) Kraj podbrdský

obsahoval vikariát jediný, totiž:

Vikariát hořovický,

v němž byly tyto farnosti:

1. děk. Hořovice, fil. Mrtník; p. 1700: hrabě Jan František z Vrbna; děk. 1694—1700: Bernard de Gregoriis, 1706—9: Frant. Jan Vrba; vel. zp. 1694: 1292, 1695: 1334, 1706: 1656, 1709: 1718; poč. d. 1700: 1410.

2. adm. při děkanství karlštejnském v Mořině, fil. Tetín, Lodenice; p. děkan karlštejnský; adm. 1691—4: Martin Jos. Nový, 1695: Ant. Mareš, 1695—8: Bedrich Werner, 1698—9: Daniel Václ. Jos. Turek, 1699—1702: Jakub Martinecz O. S. B. z kláštera sv. Jana pod Skalou, 1702—4: Frant. Karel Keschel, křížovník s červ. srdcem, 1705: P. Jakub od sv. Jana pod Skalou, 1706—9: Frant. Ign. Jelínek; vel. zp. (údaje z let 1694 a 1695 chybí) 1706: 821, 1709: 754; poč. d. 1700 chybí.

3. děk. Beroun, fil. Počaply, Hudlice; p. 1700: Berouna podkomoří král. českého; patronát kostela počápelského náležel k cis. panství královskému, kostela hudlického k panství křivoklátskému; děk. 1694—1709: Tomáš Leop. Karmensa; vel. zp. 1694: 1250, 1695: 1255, 1706: 1544, 1709: 1706; poč. d. 1700 (údaj neúplný, udávající pouze počet duší v přifařených vesnicích 758) asi: 1300.

4. děk. Žebrák, fil. Zdice („parochialis adiuncta“), Velíz; p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—5: Václav Jos. Chodounský, 1700—1709: Frant. Ferd. Fiala; vel. zp. 1694: 1505, 1695: 1473, n. 5, 1706: 1663, 1709: 1636; poč. d. 1700: 1407.

5. děk. Příbram; p. 1700: král. komora česká; děk. 1694—1709: Václav Ign. Millinger; vel. zp. 1694: 1012, 1695 (údaj chybí), asi 1070, 1706: 1366, 1709: 1484; poč. d. 1700: 1141 (z toho ve městě samém 496).

6. f. Bezdědice, fil. Praskolesy (od r. 1699 samost., ale v letech 1706—9 byla administrována farářem bezdědicským); p. 1700 děkan karlstejnský Frant. Ferd. Čedík (Tshedig) z Eisenberka; f. 1694—5: Jan Arnošt Prettschneider, 1700—9: Pavel Ign. Frant. Spousta; vel. zp. 1694: 1034, 1695: 1115, 1706: 890, 1709: 853; poč. d. 1700: 800.

7. f. Praskolesy (dříve fil. k Bezdědicům, od 1699 samost., ale v letech 1706—9 administrována byla farářem bezdědicským); p. 1700: děkan karlstejnský Frant. Ferd. Čedík (Tshedig); adm. 1700: Frant. Karel Keschel, křížovník s červ. srdcem; vel. zp. 1706: 561, 1709: 544; poč. d. 1700: 532.

8. f. Cerhovice, fil. Mýto („parochialis adiuncta“), Strašice; p. 1700: král. komora česká; f. 1694—1706: Jiří Václ. Slavík, 1709: Fabian Václ. Blovský; vel. zp. 1694: 1426, 1695: 1428, 1706: 1592, 1709: 2267; poč. d. 1700: 1661 (z toho k Cerhovicům 564, k Mýtu 820, k Strašicům 277).

9. f. Svaté Pole, fil. Dlouhá Lhota, od r. 1706 Višňová; p. 1700: Svatého Pole Jan Václ. Kunáš z Machovic, Dlouhé Lhoty Ludvík Bechyně z Lažan; f. 1694: Pavel Schwamberger, 1706: Václav Fischer; vel. zp. 1694: 605, n. 19, 1695: údaj vel. zp. chybí, asi 610, n. 29, 1706: 908, 1709: 908; poč. d. 1700: 480. ;

10. f. Starý Knín, fil. Nový Knín; p. 1700: ryt. řád křížovníků s červ. hv.; f. 1694: Martin Frant. Malý O. Cruc., 1700—9: Frant. Ant. Crocin O. Cruc.; vel. zp. 1694: 870, 1695: 788, 1706: 1044, 1709: 1025; poč. d. 1700: 1240.

11. f. Mníšek, fil. Kytín, Hraštice; p. 1700: baron Servác Ign. z Engelflusu; adm. 1694: P. Gunter O. S. B. z kl. sv. Jana pod Skalou, 1695: Bartoloměj Skála, 1700: Václav Ředina (Rzedina), 1706—9: Prokop Smrkovský O. S. B. z kl. sv. Mikuláše v Praze; vel. zp. 1694: 713, 1695: 635, n. 6, 1706: 938, 1709: 1020; poč. d. 1700: 605.

12. f. Slivice, fil. („capellae“) Pečice, Hbity; p. 1700: hrabě Josef ze Šternberka; f. 1694: Matyáš Fr. Kibitz, 1700: Václ. Hlasitý, 1706—9: Gotfrid Frant. Waldt; vel. zp. 1694: 1466, n. 7, 1695 údaj chybí, 1706: 1786, 1709: 1697; poč. d. 1700: 1004.

13. f. Jinče; p. 1700: hrabě Jan Václav z Mitrovic; údaje z let 1694 a 1695 chybí; f. 1700: Jan Arnošt Prettschneider, 1706: Bartoloměj Stěchovský (Stiechowsky), 1709: Václ. Jan Řežábek; vel. zp. 1706: 543, 1709: 556; poč. d. 1700: 431.

14. f. Všeradice (ve výkazu z r. 1709 spolu s Vosovem); p. 1700: Karel Zikmund Tuněchodský z Pobědovic; adm. 1694: Ladislav Ant. Dubský, 1700: Daniel Ondřej Pokorný, 1706: Isidor a s. Cruce ze řádu poustevníků bosáků z konventu sv. Václava v Novém Městě Pražském; vel. zp. 1694: 408, 1695 údaj chybí, 1706: 424, 1709 (spolu s Vosovem, v. t.); poč. d. 1700: 419.

15. f. Vosov (Skripel); p. 1700: hr. Jan Vilém Kounic; adm. 1694: Julius Václ. Rejtárek (Reytharrek), 1700—9: Jindřich Kamenický; vel. zp. 1694: 362, 1695: 304, 1706: 328, 1709 (spolu se Všeradicemi) 810, n. 5, Turkyně 1; poč. d. 1700: 365.

16. f. Drahoňův Újezd (v letech 1694—5 patřil k vik. plzeňskému), fil. Zbirov, Mlečice; p. 1700: král. komora česká; f. 1694: Mikuláš Jos. Kavka, 1706—9: Pavel Václ. Müller; vel. zp. 1694: 1138, n. 3, 1695: 1238, 1706: 1502, 1709: 1646; poč. d. 1700: 1445.

17. f. Zvíkovec (v letech 1694—1695 náležela tato fara k vikariátu plzeňskému); p. 1700: rytíř Mikuláš Ign. Broum z Miretic; f. 1695: Adam Václ. Remigijs Ficklscher, 1700: Vít Jos. Koch, 1706: Jan Barton, 1709: adm. Kajetán Vlček O. Conv.; vel. zp. 1694: údaj chybí, 1695: 557, 1706: 458, 1709: 319; poč. d. 1700: 402.

18. f. Střebisko; p. 1700: Baltasar David z Ottenfeldtu; adm. 1694—5: Daniel Štěpán Ign. Prokopovský, 1700: Petr Frant. Střebský, 1706: Jodok Schwehnarz, 1709: Tomáš Stanislav Fister; vel. zp. 1694: 479, 1695: 471, 1706: 529, 1709: 550; poč. d. 1700: 433.

19. f. Sv. Jan pod Skalou; p. 1700: benediktinský klášter u sv. Jana pod Skalou; adm. 1694: Aemilian Koterovský O. S. B., 1695: Štěpán Felix O. S. B., 1706: P. Jakub O. S. B., 1709: Alexius Rohn O. S. B.; vel. zp. 1694: údaj neurčitý: „omnes“, 1695 rovněž tak, 1706: 523, 1709: 599; poč. d. 1700 chybí, asi: 500.

20. f. *Lochovice*; p. 1700: hrabě Vratislav; f. 1694—1709: Vavřinec Karel Frank; vel. zp. 1694: 597, 1695: 597, 1706: 728, 1709: 724; poč. d. 1700 chybí, asi: 600.

21. f. *Tmář*, fil. Borek; p. 1700: Vilém z Greifenfelsu; adm. 1694—1700: Benedikt Schmidl O. S. B. z kl. sv. Jana pod Skalou, 1706: Norbet Kubiček, křižovník s červ. srdcem, 1709: Jiří Rochleb; vel. zp. 1694: 700, 1695: 500, h. 1 („statuarius non nominatus“), 1706: 656, 1709: 270; poč. d. 1700: 750 (z těch schopných přijetí svátosti pokání a sv. oltární 600, pro nedostatek věku neschopných 150).

22. f. *Pičín*; p. 1700: ryt. rád maltézský; f. 1694—5: Pavel A. Bullantius, 1706—9: Václ. Leop. Fleischer; vel. zp. 1694: 628, 1695: 665, 1706: 951, 1709: 983; poč. d. 1700 chybí, asi: 800.

23. f. *Liteň*; p. 1700: hrabě Frant. Eusebius Bubna; adm. 1694: Bartoloměj Skála, 1700: Jan Tejčka, 1706: adm. Benedikt Schmidl O. S. B.; vel. zp. 1694: 331, 1695: údaj chybí, 1706: 609, 1709 údaj chybí, asi: 600; poč. d. 1700: 716.

24. f. u sv. Kiliána (*Davle*) ve výkazech 1694—5 a 1709 uvádí se pouze jméno této fary, beze všech dalších údajů; ve výkazu z r. 1706 uvádí se adm. Štěpán Felix O. S. B. a vel. zp. 745; poč. d. 1700 chybí.

25. f. *Zbraslav*; p. 1700: opat kl. zbraslavského; adm. 1701: Tomáš Budetius O. Cist.; jiné zprávy chybí; rovněž tak z ostatních far kláštera zbraslavského: Líšnice a Slap, jež spolu se Zbraslaví ve výkazech z let 1706 a 1709 prostě se uvádějí beze všech dalších údajů.

26. f. *Višnová* (v letech 1706—9 byla tato farnost přidělena k farnosti svatopolské), fil. Dobříš; p. 1700: hrabě Karel Mansfeldt; 1694—5: kaplan Jan Norbert Motelius, 1700: Frant. Ondřej Ritz; vel. zp. 1694: 610, 1695: 1268; poč. d. 1700: 668.

27. f. *Tetín* uvádí se toliko ve výkaze z r. 1694: Petr Frant. Strěbský, křižovník s čer. srdcem; vel. zp. 504.

Ve vikariátu hořovickém bylo celkem: vel. zp. 1694: 16.930, n. 29, 1695: 15.308, n. 40, h. 1, 1706: 22.765, 1709: 22.679, n. 5, Turkyně 1; poč. d. 1700: 19.109; dle sumárního výkazu z r. 1710: 24.450.

M) Kraj rakovnický

obsahoval rovněž vikariát jediný, totiž:

Vikariát strašecký (rakovnický, zbečenský).

Vikariát tento nazýval se v letech 1694—1700 strašeckým, r. 1706 rakovnickým, r. 1709 zbečenským; obsahoval tyto farnosti:

1. děk. Rakovník, fil. Šanov, Rousínov, Senomaty; p. 1700: Rakovníka a Senomaty magistrát města Rakovníka, Šanova a Rousínova Dionysius z Helversenu; děk. 1694—1706: Mikuláš Aug. Strouha, 1709: Jiří Jan Libertin; vel. zp. 1694: 973, 1695: 1001, 1706: 2310, 1709: 2185; poč. d. 1700: 1923 (z toho v Rakovníku 877).

2. f. Zbečno, fil. Bratronice, Městečko, Nezabudice, Běleč; p. 1700: hrabě Arnošt Josef z Valdštýna; f. 1694—1709: Pavel Frant. Ružek; vel. zp. 1694: 1043, 1695: 1090, 1706: 1568, 1709: 1591; poč. d. 1700: 1373.

3. f. Nové Strašecí, fil. Mutějovice (r. 1709 f. samost.), Lišany, Trtice, Řenčov, Hředle, Krupá, Nesuchyň, Milostín, Lužná; p. 1700: hrabě Arnošt Josef z Valdštýna; f. 1694—1700: Daniel Jos. Černý (r. 1700 byl vikářem), 1706: Jan M. A. Kreybich, 1709: Adam Ignác Hlava; vel. zp. 1694: 1208, 1695: 1837, 1706: 2726, 1709: 1035; poč. d. 1700: 1994.

4. f. Mutějovice (uvádí se 1709 jako f. samost.), fil. Hředle, Nesuchyň, Milostín, Lužná, Krupá; p. 1709: hrabě z Valdštýna; f. 1709: Duchoslav Ant. Hoy; vel. zp. 1709: 1468.

5. f. Kněževy, fil. Olešná, Kolečovice (v letech 1694—95 byly Kolečovice fil. k Děkovu, r. 1706 měly samost. adm.); p. 1700: Kněževsi hrabě Arnošt Josef z Valdštýna, Olešné baron Frant. Helfrid z Kaisersteinu, Kolečovic hraběnka Nosticová; f. 1694—1706: Šimon Jakub Relitz, 1709: Karel Tillmann Neradius; vel. zp. 1694: 816, 1695: 828, 1706: 1099, 1709: 1450; poč. d. 1700: 753 (údaj neúplný, jelikož počet duší z Kolečovic neudán).

6. f. Děkov (Dekau), fil. Oráčov (Woratschen), v letech 1694—95 Kolečovice; p. 1700: Děkova Václav Hildprandt z Ottenhausenu, Oráčova Fridrich Hoberg z Hennersdorfu; f. 1694—1706: Jan Vilém Falk, 1709: Jan Šimon Juda Tadeáš Wolrab; vel. zp. 1694: 1532, h. 2., 1695: 1572, h. 1, 1706: 1431, 1709: 1639; poč. d. 1700: 1400.

7. f. Čistá, fil. Brežany, Vsesulov (Vsesulov měl v letech 1694—5 vlastního svého adm.); p. 1700: Čisté a Brežan metrop. kapitola v Praze, Vsesulova hrabě Lažanský; f. 1694—1700: Ondřej Frant. Uher, 1706—9: Vilém Roshan; vel. zp. 1694: 444, 1695: 498, 1706: 1020, 1709: 969; poč. d. 1700: 975.

8. f. Kozlany, fil. Miličov, Dolany, Chřtč; p. 1700: Jan Vilém Týrovský z Enzidle; f. 1694—1700: Benedikt Holibergius Ord. Cist. z kl. plasského, 1706—9: Adam Ant. Anderle; vel. zp. 1694: 1084, 1695: 1084, 1706: 1123, 1709: 1150; poč. d. 1700: 1194 (z toho schopných přijímání sv. svátosti 836, pro nedospělost neschopných 358).

9. f. Újezd Veliký, fil. Slabce (v letech 1694—5, později f. samost); p. 1700: hrabě Arnošt Josef z Valdštiny; f. 1694—5: Ondřej Michael Stell, 1700—9: Václav Miller; vel. zp. 1694: 906, 1695: 825, 1706: 1260, 1709: 1282; poč. d. 1700: 1138.

10. f. Slabce (uvádí se v letech 1694—1695 jako fil. k Vel. Újezdu); p. 1700: Mundt z Mundtfeldu; f. 1700—9: Adam Ficklscher; vel. zp. 1706: 636, 1709: 641; poč. d. 1700: 557.

11. f. Kralovice; p. 1700: opat kl. plasského; f. 1694—5: Fridrich Chobodides O. Cist., 1700—9: Arnold Wobza O. Cist.; vel. zp. 1706: 1418, 1709: 1101; údaje z let 1694—1700 chybí.

12. f. Kozojedy (od r. 1694 samost.; před tím fil. ke Kralovicům), fil. Všehrdy; p. 1700: opat. kl. plasského; f. 1694—1700: Mikuláš Havlík O. Cist., 1702: Fridrich Chobodides O. Cist., 1706: Alfons May O. Cist.; vel. zp. 1706: 533; údaje z let 1694—5 a 1709 chybí.

13. f. Žebnice; p. 1700: opat kl. plasského; f. 1700—9: Pavel Cardelius O. Cist.; vel. zp. 1706: 487, 1709: 557; údaje z let 1694—1700 chybí.

14. f. Podvorov; p. 1700: opat kl. plasského; f. 1700: Bernard Opitz O. Cist., 1706—9: Rudolf Engelthaler O. Cist.; vel. zp. 1706: 615, 1709: 663; údaje z let 1694—1700 chybí.

15. f. Libyně; p. 1700: hrabě Albert Kolovrat Krakovský; adm. 1694—5: Fridrich Chobodides O. Cist., 1700: Bernard Opicz O. Cist., 1706—9: Rudolf Engelthaler O. Cist.; vel. zp. 1694: 207, 1695: 203, 1706: 154, 1709: 298; poč. d. 1700: 230.

16. f. Kolečovice, hr. Nostic; adm. 1706: Jan Ant. Vejvanovský (Weywanowsky); vel. zp. 1706: 347.

17. f. Kounov (v letech 1700—9 fil. k Smolnici ve vikslanském); adm. 1694—5: Ant. Ferd. Zollitzsch; vel. zp. 1694: 189, 1695: 207.

18. f. Všesulov měla v letech 1694—5 vlastního svého adm.; v letech 1700—9 byla fil. k Čisté; adm. 1694: Evagrius a S. Alberto, karmelitán, 1695: Norbert a S. Ludmilla; vel. zp. 1694: 869 (toho roku spravoval administrátor všesulovský také Rousínov a Šanov), 1695: 379.

Celkem bylo ve vikariátu strašeckém vel. zp. 1694: 9271, h. 2, 1695: 9 524, h. 1, 1706: 16.727, 1709: 16.029; poč. d. 1700: 11.537; dle sumárního přehledu z r. 1710: 16.457.

N. Hrabství kladské

tvořilo vikariát jediný, jenž r. 1694 nazýval se habelschwerdským, v letech 1701—1706 kunzendorfským, 1709 landeckým, a obsahoval tyto farnosti:

1. děk. Kladsko (Glatz), fil. Niederschwedeldorf; p. 1700: král. úřad hrabství kladského („officium Glacense“) ve jménu krále českého; f. 1694: Michael Eckel S. J., 1706: Jan Hancke S. J. 1709: Lukáš Englisch, S. J., vesměs rektorové kolleje kladské; vel. zp. 1694: 4154, 1706: 4498, 1709: 4716; poč. d. 1700 chybí; asi: 4200.

2. f. Landek (Landeck), fil. Winkeldorf; p. 1700: král. úřad hrabství kladského; f. 1694—6: Adam Bernard Breiter, 1709: Eliáš Dionysius Schreiber; vel. zp. 1694: 537 (údaj patrně mylný), 1706: 1592, 1709: 1621; poč. d. 1700: 1316.

3. f. Kunzendorf, fil. Heinzendorf; p. 1700: baron Montani; f. 1694—6: Eliáš Dionysius Schreiber, 1709: Jos. Ambrož Teschner; vel. zp. 1694: 1060, 1706: 1146, 1709: 1174; poč. d. 1700 chybí, asi: 1100.

4. f. Schönfeld, fil. Lauterbach, Neundorf, Thanndorf; p. 1700: hrabě Althan; f. 1694: Melichar Ant. Gottwaldt, 1706—9: Ant. Jos. Lengfeldt; vel. zp. 1694: 1784, n. 2, 1706: 2080, 1709: 2065; poč. d. 1700: 1843.

5. f. Bystřice (Habelschwerdt); fil. Valtěrov (Altwaltersdorf), Niederlangenau; p. 1700: Bystřice a Waltersdortu král. úřad hrabství kladského, Langenau hrabě Václav Althan společně s hrab. Janem Frid. z Herbersteinu; f. 1694: Jan Jos. Kuntsche, 1700—9:

Jan Jindřich Peltzel; vel. zp. 1694: 3979, 1706: 4133, 1709: 4187; poč. d. 1700: 4025.

6. f. Rengersdorf, fil. Eisersdorf; p. 1700: Rengersdorfu Marie Brigitta roz. baronka z Fridtbergu, vdova po Janu Theodoru z Panwitzů, znovu provdaná za luterána Karla Gottlieba z Hülsenu; Eisersdorfu král. úřad kladský; f. 1694: Kryštof Maxm. Wencel, 1700—9: Fridrich Ant. Hoffmann; vel. zp. 1694: 1111, n. 1 („perill. D. Joannes Theodorus de Pannwitz“), 1706: 1263, h. 1 (Karl Gottlieb z Hülsenu), 1709: 1303; poč. d. 1700: 1153.

7. f. Neurode; p. 1700: baron Bernard ze Stillfridu; f. 1694—1706: František Bernard Vibeger, 1709: Melichar Ant. Straube; vel. zp. 1694: 2363, h. 17, 1706: 2643, 1709: 2865; poč. d. 1700: 2400.

8. f. Reinerz, fil. Friedersdorf, Rückers; p. 1700: Reinerzu král. úřad kladský, Friedersdorfu a Rückersu Jan Isaiáš z Harttigu; f. 1694: Jiří Kryštof Weiser, 1700—9: Vojtěch Václ. Lemp-hart; vel. zp. 1694: 1615, h. 1, 1706: 1550, 1709: 1530; (poč. d. 1700: 1609.)

9. f. Lewin; fil. Sackisch; p. 1700: Lewinu král. úřad kladský; Sackischu hr. z Althanu; f. 1694—1709: Jindřich Gigel; vel. zp. 1694: 1870, 1706: 2070, 1709: 2120; poč. d. 1700: 1900.

10. f. Štívnice (Schwedeldorf), fil. Rychnov (Reichenau); p. 1700: Štívnice jezuitská kolej v Kladsku, Rychnova Jan Isaiáš z Harttigu; f. 1694: Ignác Hirschenberger, 1700—9: Jan Jos. Lemphart; vel. zp. 1694: 1148, 1706: 1285, 1709: 1242; poč. d. 1700: 1167.

11. Radek, Radkov, (Hrádek, Wünschelburg); p. 1700: král. úřad kladský; f. 1694—1709: Jiří Frant. Haiman; vel. zp. 1694: 840, n. 3. 1706: 858, n. 1, 1709: 931, n. 2; poč. d. 1700: 720.

12. f. Biskupice (Pischkowitz), fil. Eckersdorf; p. 1700: Wolfgang z Haugwitz; f. 1694—1709: Jan Chrysostom Höcker; vel. zp. 1694: 1159, 1706: 1240, 1709: 1255; poč. d. 1700: 1203.

13. f. Volpersdorf, fil. Ebersdorf (u Neurode), Schlegel; p. 1700: Volpersdorfu baron Hem, Ebersdorfu jezuitská kolej kladská, Schlegelu baron Morgante; f. 1694: Jiří Ign. Ebersbach, 1700—9: Valentin Frant. Teüber vel. zp. 1694: 1434, 1706: 1583, n. 1 („Illustr. D. Baro Morgante“), h. 1 („praefectus baronis Morgante“), 1709: 1568, h. 1; poč. d. 1700: 1396.

14. f. Ebersdorf (u Bystřice), fil. Oberlangenau, Lichtenwalde; p. 1700: hrabě Michael Václ. z Althanu; f. 1694: Adam Felix Ferd. Fischer, 1700—9: Kašpar Josef Rautenstrauch; vel. zp. 1694: 1660, n. 1, 1706: 1954, 1709: 1991, poč. d. 1700: 1940.

15. f. Gabersdorf, fil. Valtěrov (Waltersdorf); p. 1700: hrabě Jan Arnošt z Götzu; f. 1694—1709: Tobiáš Ferd. Jenisch; vel. zp. 1694: 1235, n. 1. 1706: 1170, 1709: 1223; poč. d. 1700: 1302.

16. f. Vilémov (Alt-Wilmsdorf), fil. Pertoltov (Alt-Batzdorf); p. 1700: rektor jesuitské kolleje kladské; f. 1694—1709: Jiří Frant. Brase; vel. zp. 1694: 927, 1706: 1041, 1709: 1081; poč. d. 1700: 951.

17. f. Mitvald (Mittelwalde); p. 1700: hrabě Michael Václ. z Althanu; f. 1694—1700: Jiří Adam Ign. Lachnicht; 1706—9: Leopold Ludvík Langer; vel. zp. 1694: 2934, 1706: 3145, 1709: 3848; poč. d. 1700: 3018.

18. f. Kieslingswalde; p. 1700: Jiří z Deichselu, Otto z Giesneru a Marie Magdalena z Wallis; f. 1694—1709: Fridrich Jos. Kellermann; vel. zp. 1694: 849, 1706: 961, 1709: 989; poč. d. 1700: 890.

19. f. Wölfelsdorf; p. 1700: hrabě Michael Václav Althan; f. 1694: Kašpar Jos. Rautenstrauch, 1700: Aug. Ferd. Bartsch, 1706—9: Jan Pavel Lechner; vel. zp. 1694: 1070, 1706: 1203, 1709: 1253; poč. d. 1700: 1136.

20. f. Ullersdorf; p. 1700: Jan Jiří ze Schenckendorfu; f. 1694—1700: Ign. Frant. Zenckfrey, 1706—9: Josef Bernard Schubert; vel. zp. 1694: 699, 1706: 753, 1709: 806; poč. d. 1700: 733.

21. f. Nový Valtěrov (Neuwaltersdorf), fil. Conradsvalde; p. 1700: Nového Valtěrova Jan Julius Frobell, Conradswaldu baron Frant. Hoffmann; f. 1694—1709: Jan Jiří Leop. Schluder; vel. zp. 1694: 1477, 1706: 1548, 1709: 1513; poč. d. 1700: 1430.

22. f. Mittelsteine, fil. Tuntschendorf; p. 1700: jesuitská kolleje v Kladsku; f. 1694—1709: Michael Frant. Faulhaber; vel. zp. 1694: 1197, 1706: 1706, 1709: 1446; poč. d. 1700: počet neudán; asi: 1300.

23. f. Rosenthal, fil. Freiwalde, Marienthal, Seitendorf; p. 1700: hrabě Michael Althan; f. 1694—1709: Jan Frant. Brockel;

vel. zp. 1694: 1609, 1706: 1708, 1709: 1840; poč. d. 1700: neudán; asi: 1700.

24. f. Oberhannsdorf; p. 1700: hrabě Jan Arnošt Götz; f. 1694—1709: Jan Jiří Teichtl; vel. zp. 1694: 1070, n. s. 2, 1706: 1263, 1709: 1127; poč. d. 1700: 1130.

25. f. Niederhannsdorf; p. 1700: Jindřich František Hrobčický z Hrobčic; f. 1694: Jan Jindřich Peltzel, 1700—6: Frant. Bonifác Conrad, 1709: Jan Kryštof John; vel. zp. 1694: 606, 1706: 675, 1709: 699; poč. d. 1700: 707.

26. f. Arnoltov (Grafenort); fil. Stará Lomnice (Alt-lomnitz); p. 1700: hrabě z Herbersteinu; f. 1694—1709: Frant. Kryštof Jarisch; vel. zp. 1694: 1219, h. 7, 1706: 1447, h. 2, 1709: 1458, h. 2; poč. d. 1700: 1345.

27. f. Ludwigsdorf; fil. Hausdorf, Königswalde, Craindorf; p. 1700: baron Stillfrid a baron Larisch; f. 1694—1709: Melichar Baltasar Habel; vel. zp. 1694: 1242, 1706: 1484, 1709: 1586; poč. d. 1700: 1310.

28. f. Niedersteine, fil. Seifersdorf; p. 1700: baron Hem a hrabě z Veldern; f. 1694—1709: Martin Jan Beck; vel. zp. 1694: 804, 1706: 845, 1709: 976; poč. d. 1700: 868.

29. f. Schreckendorf, fil. Wilhelmsthal (od r. 1705 samost.), Neugersdorf; p. 1700: Jan Jindřich ze Schenckendorfu; f. 1694: Kryštof Frant. Bleücher, 1700: Fridrich Maxmilian Müller, 1706: adm. Melichar Jos. Schreiber, 1709: Jan Frant. Kraus; vel. zp. 1694: 2992, 1706: 2279, 1709: 2397; poč. d. 1700: 2835.

30. f. Raiersdorf, f. Schönau; p. 1700: hrabě z Neuhausu; f. 1694: Jan Frant. Vogel, 1700: David Jos. Gebauer, 1706: Jan Jos. Seipl, vel. zp. 1694: 599, 1706: 649, 1709: 641; poč. d. 1700: 600.

31. f. Königshain; p. 1700: král. úřad kladský; f. 1694: David Jos. Gebauer, 1700—9: Jan Kryštof Ritter; vel. zp. 1694: 500, 1706: 524, 1709: 544; poč. d. 1700: 515.

32. f. Vamberice (Albendorf); p. 1700: Daniel z Osterbergu; údaje z r. 1694 chybí; f. 1700—6: Melichar Ant. Straube, 1709: Jan Frant. Schilbert; vel. zp. 1706: 592, 1709: 606; poč. d. 1700: 605.

33. f. Wilhelmsthal, zřít. 1705 (před tím fil. ke Schreckendorfu); adm. 1706—9: Jiří Alois Schön; vel. zp. 1706: 614, 1709: 634.

Celkem bylo v hrabství kladském vel. zp. 1694: 45.743, n. 8, h. 24, n. s. 2, 1706: 51.500, n. 2, h. 4, 1709: 52.435, n. 2, h. 3, poč. d. 1700: 48.347; dle sumárního výkazu z r. 1710: 53.399.

Opraviteli dlužno na str. 34 celkové součty z vikariátu krumlovského takto: vel. zp. 1694: 25.128, 1695: 25.714, 1706: 25.992, 1709: 26.176, 1700: 20.232; na str. 37. celkové součty z vikariátu jindřichohradeckého: 1694: 34.977, n. 17, 1695: 35.153, n. 8, 1706: 39.758, n. 10, 1700: 37.485; na str. 40. v celkových součtech z vikariátu kaplického: 1709: 24.386, 1700: 22.829; na str. 42. v celkových součtech vikariátu chýnovského: 1700: 21.442, 1706: n. 87; na str. 44. při f. Bílé Hůrce oprav: fara tato uvádí se ve výkazech 1694—1700 ve vikariátu prachatickém; f. 1694: Václ. Frant. Jos. Černošník, 1700: Jos. Rudolph; vel. zp. 1694: 1622, 1695: 1575; poč. d. 1700: 1689; na str. 45. v celkových součtech vikariátu vltavotýnského oprav: vel. zp. 1694: 19.553, 1695: 19.295, poč. d. 1700: 18.974; na str. 47. v součtech z kraje bechyňského oprav: vel. zp. 1694: 135.924, n. 42, vel. zp. 1695: 135.512, n. 26, h. 3, vel. zp. 1706: 155.363, n. 97, vel. zp. 1709: 158.930, n. 24, poč. d. 1700: 137.962; na str. 55. z vikariátu horšovotýnského oprav: vel. zp. 1694: 23.519, n. 4, h. 2, vel. zp. 1695: 24.355, n. 2; na str. 58. v součtech vikariátu klatovského oprav: vel. zp. 1694: 21.534, n. 22, vel. zp. 1695: 21.857, n. 9, vel. zp. 1706: 26.025, n. 10, vel. zp. 1709: 27.464, n. 1; na str. 61. v součtech kraje plzeňského oprav: vel. zp. 1694: 96.622, n. 37, h. 33, vel. zp. 1695: 99.953, n. 19, h. 6, h. c. 3, vel. zp. 1706: 116.841, n. 14, vel. zp. 1709: 121.342, n. 11; na str. 66 v součtech z kraje slanského oprav: 1694: h. 5, 1695: n. 47, h. 7, h. c. 2; na str. 69. v součtech vikariátu chrudimského oprav: vel. zp. 1694: 35.139, 1706: s. 1; na str. 73. v součtech z kraje chrudimského oprav: vel. zp. 1694: 80.653; na str. 76. v součtech vik. boreckého oprav: 1695: h. 133, 1706: n. 70, h. 20, vel. zp. 1709: 32.641, h. 79, poč. d. 1700: 28.394; na str. 84. v součtech vikariátu postoloprtského oprav: vel. zp. 1709: 20.805, poč. d. 1700: 18.711; v součtech z kraje žateckého oprav: 1694: h. c. 1, 1695: h. 149, 1706: n. 78, h. 37, vel. zp. 1709: 79.698, n. 34, h. 81, poč. d. 1700: 72.736; na str. 87. v součtech vikariátu mladoboleslavského oprav: r. 1695 uvedení: n. s. 7, h. s. 2 patří k r. 1694; 1706: 37.322; na str. 90. v součtech z vikariátu frydlantského oprav: vel. zp. 1694: 35.258, n. 6, h. 549, vel. zp. 1695: 33.760, n. 3, h. 54, h. c. 1, vel. zp. 1706: 41.956, h. 36, vel. zp. 1709: 43.886, n. 5, h. 32, poč. d. 1700: 37.615; h. 27; na str. 92. v součtech z vikariátu dubského oprav: vel. zp. 1709: 32.468; v součtech kraje boleslavského: vel. zp. 1694: 92.085, n. 31, h. 559, n. s. 7, h. s. 2, vel. zp. 1695: 77.913, n. 9, h. 531, h. c. 1, vel. zp. 1706: 108.701, n. 74, h. 2, vel. zp. 1709: 115.071, n. 75, h. 33, poč. d. 1700: 96.097, h. 27; na str. 121. v součtech z vikariátu falknovského oprav: 1710: 26.784; na str. 124. v součtech z kraje loketského oprav: 1710: 77.120.

V Praze byly tyto farnosti:

I. na Hradčanech:

1. u sv. Víta; duchovní zprávu vykonával sakristán, nebo vlastně, jak ve zprávě z r. 1710 se praví, metropolitní děkan skrze sakristána.

2. u sv. Rocha na Strahově, kdež vykonával duchovní správu převor kláštera strahovského pod dozorem konsistoře („dependenter a consistorio“.)

II. na Malé Straně:

1. u sv. Václava; patronem této fary byl magistrát malostranský; f.: Jos. Schreppl ze Schreppelsbergu † 1705, Jan Ign. Ruczký z Rucze (Ruczky de Rucz) † 1709, Václ. Jos. Vojt. Vlach † 1713.

2. u sv. Tomáše při kostele augustiniánův; duchovní správu vedl převor.

3. u Panny Marie pod řetězem při převorství řádu maltéžského.

III. ve Starém Městě pražském:

1. u P. Marie před Týnem; p.: magistrát staroměstský; f.: Jan Václ. Olomucký (Olomuczky) † 1695, Jan Kryštof Brodčt 1695 † téhož roku, Jan Adam Povolil 1695 † 1707, Blažej Franta 1707 † 1709, Jan Jindřich Paběnský 1709 † 1710, Jan Florián Hammerschmidt od 1710. Farář týnský spravoval také farnost u sv. Haštala „per modum commendae“.

2. u P. Marie na Louži („B. V. ad Lacum, vulgo dicta alias in Cunis“); p. magistrát staroměstský; f.: Jan Adam Povolil do 1695, Blažej Franta 1695—1707, Karel Dominik Řečický 1707 až 1709, Jan Paběnský 1709, Jan Václ. Neurautter od 1709.

3. u sv. Jiljí, při kl. dominikánském; administraci vykonával převor téhož kláštera.

4. u sv. Havla, kteroužto faru administrovali kněží z kl. Karmelitánského při chrámu tom se nalézajícího.

5. u sv. Martina; p.: magistrát staroměstský; f.: Václav Viktorin Hrdlička 1695—97, Jan Václ. Hotovec 1697—1705, Karel Dominik Řečický 1705—7, Jan Paběnský 1707—9, Jan Václav Neurautter 1709, Jan Petr Dekert 1709 (—1715).

6. u sv. Valentina; fara tato byla pod správou kněží z ryt. řádu křižovnického s červ. hvězdou; f. 1701: Mikuláš Buttermann, křižovník.

7. u sv. Kříže Většího, kterouž spravovali křižovníci s červ. srdcem (cyriakové), pod jejich správu náležel také kostel sv. Ducha; duchovní správu vedl probošt řečeného kláštera.

8. u sv. Jakuba při klášteře konventuálů sv. Františka; duchovní správu vedl kvardián téhož kláštera.

IV. v Novém Městě pražském:

1. u sv. Jindřicha; p.: magistrát novoměstský; f.: Ondřej Vojt. Košina † 1707, Matyáš Václav Jelínek od 1707 († 1719).

2. u sv. Štěpána Většího; p.: magistrát novoměstský; f.: Josef Schreppl ze Schreppelsbergu 1697, Jan Kryštof Bačina (Baczina) 1697 † 1711.

3. u sv. Vojtěcha Většího; p.: magistrát novoměstský; f.: Jan Kryštof Bačina (Baczina) 1693—97, Václ. Viktorin Hrdlička 1697 † 1707, Jan V. Ditrich 1707—11.

4. u sv. Petra na Poříčí; právo patronátní vykonával tu magistrát novoměstský; právo presentace však obmezeno bylo na kněze z ryt. řádu křižovnického s červ. hvězdou; f.: Matěj Duchek do 1695, f. Jiří Vojt. Neuwerth O. Crucig. 1695—1709, Ign. Mikulovský † 1713.

5. u sv. Apollináře, byl to chrám někdy kollegiátní, při němž nejmladší metrop. kanovník byl děkanem a duchovní správu vykonával skrze vikáře.

Počet duší k farním kostelům pražským nemohl býti zjišťován, a neuvádí se v seznamech zpovědních, jelikož úřady světské, ač několikrát konsistoři o to byly požádány, odpíraly farářům assistenci při sbírání zpovědních cedulek.

Rovněž tak chybí údaje z far křižovnických.

Arcidioecese pražská zaujímala — mimo nynější území své spolu s Kladskem — také celé území nynějšího biskupství budějovického, jakož i značné části patřící nyní k biskupstvím litoměřickému a královéhradeckému, jakož i část Lužice.

Celkem bylo v arcidioecesi pražské (i s hrabstvím Kladským) napočítáno):* r. **1694**: vel. zp. 817.936, n. 838, h. 782, h. s. 7, n. s. 39, s. 5, h. c. 1, celkem tedy: 819.608; r. **1695** (bez Kladska, pro něž z toho roku údaje chybí): vel. zp. 777.964, n. 1384, h. 811, h. s. 10, n. s. 5, h. c. 54, celkem tedy: 780.228; r. **1700**: 884.984; r. **1706**: vel. zp. 1,006.734, n. 471, h. 103, h. s. 3, s. 7, celkem: 1,007.318; r. **1709**: 1,032.476, n. 408, h. 228, celkem:

*) Výklad zkratk: vel. zp. = ti, kdož vykonali velikonoční zpověď; h. = haeretici, h. s. = de haeresi suspecti, podezřelí z haerese, n. s. = negligentes suspecti, s. = suspecti, h. c. = haeretici conversi.

1,033.113; dle sumárního přehledu z r. 1710 či spíše z r. 1711):* 1,067.764.

Uvedené statistické číslice udávají zpravidla počet těch, kdož vykonali zpověď velikonoční a spolu přistoupili i k přijímání, tedy počet obyvatelů starších 12 let.***) Narizovalať synoda pražská z r. 1605 v titulu „De sacra eucharistia“, aby připouštění byli k přijímání dítky, když k užívání rozumu dospějí, a dodává, že se tak obyčejně stává ve 12. roce, a v „patentes vernaless“ z 15. února 1697 se narizuje, že faráři povinni jsou na počátku doby velikonoční sestaviti zevrubný seznam všech, kdož zavázáni jsou přistoupiti k zpovědi a přijímání, počínajíc 12. rokem.***)

Jak z údajů některých farářů vysvítá, byly některé dítky — patrně méně než dvanáctileté — připouštěny pouze ke zpovědi, a to nepochybně dítky od sedmi let.†)

Údaje některých farářů z r. 1700, kteří uvádějí celkový počet duší a dělí jej pak v počet přijímání schopných a neschopných, umožňuje nám vypočísti procentuální poměr mezi počtem lidí dospělých počínajíc 12. rokem a mezi počtem dítek pod 12. rokem; při Táboře jest poměr ten 74·16% ku 25·84%, při Pernarci 70·67% ku 29·33%, při Blatnu 65·11% ku 34·89%, při Křečovu 74·20% ku 25·80%, při Kozlancech 70·02% ku 29·98%. Z údajů těch by vyplýval průměrný vzájemný poměr: 70·83% ku 29·17%.††)

Připočteme-li na základě tohoto klíče příslušný počet k úhrnným číslicím svrchu uvedeným, můžeme páčiti veškeré obyvatelstvo v arcidiecesi pražské (s hrabstvím kladským) r. 1694 na 1,157.160,

*) Nedatovaný sumární přehled, jež na str. 30 a důsledně pak i na stránkách dalších položen byl do r. 1710, byl, jak během práce jsem zjistil, zhotoven na základě výkazů zpovědních z r. 1711.

**) Na str. 31 v pozn. 3. oprav „do 12. roku“ místo „do 7. roku.“

***) „Proinde mandamus severe, ut ad perfectius explorandos poenitentes mox in exordio quadragesimae quilibet parochus suae civitatis, oppidi, vel pagorum, omnes domos, gazas, in iisque invenibiles domesticos ad confessionem et communionem, ab anno aetatis 12°. obligatos, accuratissime curent nominatum censeri.“

†) Srov. údaje na str. 36 farářů kumžáckého a lodhérovského, na str. 43 děkana tábořského, na str. 44 far. z Bernardic a z Dírné, na str. 46 far. ze Střížova, na str. 61 far. z Pernarce, na str. 72 far. litbašského, na str. 83 far. vtelenského.

††) Srov. výpočty ve čl. F. A. Slavíka, „O popisu Čech po třicetileté válce“ ve „Zprávách zemského archivu král. čes.“ III., 97 a násl.

r. 1700 na 1,249.447, r. 1706 na 1,422.162, r. 1709 na 1,458.581, r. 1711 na 1,507.502.

V diecesi litoměřické bylo r. 1701 napočítáno schopných přijímání sv. svátostí: 1. ve vikariátu litoměřickém 18.416, 2. ve vikariátu bilinském 19.460, ve vikariátu ústském 25.695, ve vikariátu rumburském 16.243, ve vikariátu lipském 25.929, ve vikariátu mělnickém 8817; v celé diecesi 114.560*); celkový počet obyvatelstva obnášel by dle svrchu uvedeného klíče 161.596.

Zevrubně uvádí se počet schopných přijímání sv. svátostí v diecesi litoměřické takto: I. Vikariát litoměřický. 1. Litoměřice kostel děkanský 1943, kostel sv. Jana 117, 2. f. Lovosice (s fil. Církvice) 1816; v přípoj. f. prackovické (s fil. Žernoseky) 1194, 3. f. Ouštěk (fil. Stražiště) 2558, 4. f. Levín 1330, v přípoj. f. liběšické 919, 4. f. Proboštov 587, v přípoj. f. třebušinské 1051, 5. f. Býčkovice (fil. Soběnice) 1448, 6. f. Zahořany a Křesice 708, 7. f. Brozany 545, 8. f. Dlažkovice 588, 9. f. Třebenice 945, fil. Velemín 840, 10. f. Čížkovice (fil. Šířejovice) 779, 11. f. Sutom (fil. Lípi) 557, 12. f. Bousovice 491; ve vikariátu litoměřickém celkem: 18.416. II. Vikariát bilinský. 1. arcijáh. Bílina (fil. Radovesice) 1756, 2. f. Libochovice (fil. Chotěšov) 828; příp. f. Křesín 530 a Klapé (fil. Solany) 668, 3. f. Teplice 1213, fil. Novosedlice 839, Křemýš 153, 4. f. Libčeves (fil. Želkovice a Řisuty) 959, příp. f. Třebívlice 549, 5. f. Měrunice (fil. Lužice) 1153, 6. f. Horní Litvínov 956, 7. děk. Duchcov (fil. Zabužany) 1210, 8. f. Zelenice (fil. Brňany) 425, příp. f. Chouě (s fil. Robčice) 573, 9. f. Moldava (fil. Mikulov) 780, 10. f. Bořislav 370, fil. Rtyně 351, Hradistě 366, Kostomlaty 372, 11. f. Chožov (fil. Orasice) 795, 12. f. Jeníkov 1184, 13. f. Račice 1154, 14. f. Osek 1099, 15. f. Milešov 423, 16. f. Fláje 563, 17. f. Mrzlce 191; ve vikariátu bilinském celkem: 19.460. III. Vikariát ústský. 1. děk. Ústí 1.09, 2. f. Žezice 427, příp. f. Čermná 232, fil. Mojžíš 351, Spansdorf 254, 3. f. Skorotice (fil. Všebořice) 686, příp. f. Arnultovice 362, 4. f. Trmice 518, fil. Roudníky 342, Schönhof 351, 5. f. Řehlovice 566, fil. Stebno 469, 6. f. Žim 370, 7. f. Krupka 1011, fil. Modlany 343, 8. f. Chlum 685, fil. Český Újezd 245, příp. f. Chabařovice 680, 9. f. Habartice (Ebersdorf) 581, 10. f. Schönewald 549, příp. f. Petrovice 741, fil. České Chvojno 613, 11. f. Libouchec (Königswald) 1092, fil. Jílové 928, 12. f. Děčín 1588, fil. Rošovice (Roschwitz) 966, 13. f. Arnoltice 738, fil. Rosendorf 556, 14. f. Markvartice (Markersdorf) 853, fil. Huntřov (Güntersdorf) 617, Gersdorf 434, 15. f. Jedlka (Höflitz) 423, 16. f. Nebočany (Neschwitz) 1340, fil. Schönborn 424, Těchlovice 466, 17. f. Svádov 850, příp. f. Valtíře 806, fil. Bukov 287, 18. f. Benešov (Bensen) 1902; ve vikariátu ústském celkem: 25.695. IV. Vikariát rumburský. 1. děk. Rumburk 2621, fil. Warnsdorf 654, 2. f. Sluknov (Schluckenau) 2664, 3. f. Jifetín (Georgenthal) 714, fil. Grund 925; 4. f. Hanáspach (Hainspach) 589, fil. Senov 970, 5. f. Mikulášovice (Nixdorf) 1712, fil. Zeidler 830, 6. f.

*) „Consignatio dioecesanorum Litomericensium, qui sacramentorum poenitentiae et eucharistiae capaces reperti sunt“ ze dne 16. ledna 1702 v arcib. archivu.

Chřibská (Kreibitz) 1165, fil. Krásná Lípa 855, 7. f. Lobendava 1516, 8. f. Georgswalde 914, 9. f. Schirgiswald („in qua omnes acatholici, praeter 113“) 113; ve vikariátu ústském celkem 16.243. IV Vikariát lipský. 1. děk. Česká Lípa 3173, 2. f. Horní Libchava 1036, přípoj. f. Skalice (Langenau) 1621, fil. Volfartice 810, 3. děk. Č. Kamenice 2323, přípoj. f. Kamenický Šenov 962, fil. H. Prýsk 615, příp. f. Kamenice Srbská 521, 4. f. Pirkštejn 1599, f. Pavlovice 369, přípoj. f. Habstein 670, fil. Drchlava 405, Chlum 686, 5. f. Kravaře (Grabrer) 1445, přípoj. f. Drmy 933, fil. Blížvedly 412, 6. f. Vernerice (Wernstadt) 965 přípoj. f. Rychnov 707 a Zubrnice 552, 7. f. Valkeřice (Algersdorf) 595, přípoj. f. Mukařov (Munker) 1046 a fil. Merboltice 428, 8. f. Jezvé (Neustadt) 871, přípoj. f. Holany 732, fil. Kvítkov 482, 9. f. Police (Palič) 744, přípoj. f. Žandov 1227; ve vikariátu lipském celkem: 25.929. V. Vikariát mělnický. 1. děk. Mělník 1734, 2. f. Šopka 389, 3. f. Vtelno 301, přípoj. f. Vysoká 574, fil. Chorušice 243, 4. f. Robeč 800, fil. Liboch 417, 5. f. Chcebus 998, 6. f. Štětí 709, 7. f. Černěves a Vellá 914, 8. f. Hoštka 496, f. přípoj. Hrušovany 1040, fil. Mašesov 202; ve vikariátu mělnickém celkem: 8817.

V diecesi královéhradecké bylo r. 1700 napočítáno osob schopných přijímání sv. svátostí 172.849*); celkový počet obyvatelstva by dle našeho klíče byl: 244.033.

Počet osob schopných přijímání sv. svátostí v diecesi královéhradecké v jednotlivých farnostech r. 1700 tento: 1. Králové Hradec 3652, 2. děk. Chrast 2059, 3. děk. Jaroměř 1660, 4. děk. Trutnov 4542, 5. děk. Králové Dvůr 1792, 6. děk. Nový Bydžov 2229, 7. děk. Náchod 7363, 8. děk. Nové Město nad Metují 3543, 9. děk. Kostelec 2447, 10. děk. Chlumec 3247, 11. děk. Holohlavy (Smiřice) 5668, 12. děk. Hostinné 3550, 13. děk. Jičín 2702, 14. děk. Dobruška 4625, 15. f. Rychnov 3379, 16. pod správou minoritů v Hradci Král. („R. Hradecii patres Conventuales extra civitatem per modum commendae“) 1793, 17. f. Nebeská Rybná 1890, 18. f. Branná 4159, 19. f. Jilemnice 2198, 20. f. Častolovice 2893, 21. f. Cuclav 752, 22. f. Přepychy 2299, 23. f. Solnice 1928, 24. f. Hněvčevce 2245, 25. f. Jesenice 1503, 26. f. Starkov a České Vernířovice 2559, 27. f. Vamberk 1787, 28. f. Smidary 2555, 29. f. Žiželice 1651, 30. f. Újezd 2296, 31. f. Lužany 1426, 32. f. Třebechovice 3030, 33. f. Lomnice 2788, 34. f. Dobřenice a Kratonohy 942, 35. f. Libčany 966, 36. f. Kopidlno 3068, 37. f. Dubenec 1745, 38. f. Skalice 2560, 39. f. Maršov 2432, 40. f. Roketnice 1815, 41. f. Borohrádek 730, 42. f. Žamberk 2713, 43. f. Král. Městec 2027, 44. f. Nová Ves 1748, 45. f. Nová Paka 2422, 46. f. Hořice 3815, 47. f. Pecka 2826, 48. f. Hradiště Choustníkovo 3180, 49. f. Zacléf 2.52, 50. f. Teplice (Wekelsdorf) 536, 51. f. Zdoňov (Merkelsdorf) 1618, 52. f. Vrchlabí 6979, 53. f. Úpice 3100, 54. f. Staré Buky 969, 55. f. Vlčice 1170, 56. f. Sejfy 1515, 57. f. Nechanice 1508, 58. f. Lukavice 2088, 59. f. Králíky 4332, 60. f. Veležice 1848, 61. f. Žampach 788, 62. fary ke kl. broumovskému náležející 12.680, 63. f. Miletín 1920, 64. f. Nové Buky 1610, 65. f. Roketnice 1630, 66. adm. Jelení 337, 67. adm. Kunštát 608, 68. adm. Ostružno 602.

*) „Extractus seu Consignatio numerica poenitentium, confessorum et communicatorum, qui in diecesi Regino. Hradecensi praecepto s. Matris Ecclesiae pro anno 1700 satisfecerunt“ v arcib. archivu.

V celých Čechách (s Kladskem) by tudíž počet obyvatelstva r. 1700 obnášel asi: 1,655.076: bez Kladska asi: 1,586.811.

Co se počtu far týče, bylo v kraji bechyňském r. 1694 far a administratur 106; v době Breunerově zřízeno 7; v kraji plzeňském r. 1694: 102, nově zřiz. 8; v kraji slánském r. 1694: 33, nově zřiz. 4; v kraji chrudimském r. 1694: 42, nově zřiz. 1; v kraji žateckém r. 1694: 67, nově zřiz. 6; v kraji boleslavském r. 1694: 54, nově zřiz. 8; v kraji kouřimském r. 1694: 54, nově zřiz. 9; v kraji prácheňském r. 1694: 58, nově zřiz. 5; v kraji čáslavském r. 1694: 45, nově zřiz. 5; v kraji loketském r. 1694: 48, nově zřiz. 4; v kraji vltavském r. 1694: 12, nepřibyla žádná; v kraji podbrdském r. 1694: 25, zřiz. 2, ubyla 1; v kraji rakovnickém r. 1694: 13, nově zřiz. 5, ubyla 1; v hrabství kladském r. 1694: 32, nově zřiz. 1; celkem bylo v arcidioecesi pražské r. 1694: 691 far a administratur; s 18 farami pražskými: 709; r. 1710: 754; s 18 farami pražskými: 772; přibýlo jich tedy v době Breunerově 63.

4. Řízení arcidioecese.

A) Instrukce pro vikáře a faráře.

Arcibiskup Breuner ujal se řízení arcidioecese s horlivostí, jež dala se očekávati vzhledem k dřívější zdárné jeho působnosti v Olomouci. V úvodu prvního svého listu k duchovenstvu, daného 7. ledna 1696, praví, že chce pastýřskou bdělost svou pilně obracet k povznesení kultu Božího, k obnovení církevní kázně a k péči o spásu duší.*)

Zásady, jimiž chtěl, aby kurátní klerus se řídil, uvedl ve všeobecnou známost tištěnou instrukcí. Nebyla to instrukce jim nově vypracovaná, nýbrž instrukce jemu z Olomouce známá, vydaná pro dioecesi olomouckou již r. 1666.**)

Tu s nepatrnými pozměněními učiněnými vzhledem k odchýlným poměrům v dioecesi pražské dal r. 1697 vytisknouti s titulem: „Instructio brevis pro vicariis foraneis ac parochis archi-dioecesis Pragensis auctoritate et jussu Reverendissimi et Celsissimi Principis,

*) „Ad hoc inter alia Nostrae pastoralis vigilantiae studium adhibendum esse duximus, ut, quae divinum propagandum cultum et ecclesiasticam concernunt instaurandam disciplinam animarumque procurandam salutem, de iis cogitare et agere non desistamus.“

**) Srvn. Dr. Ant. Kubíček, „Monitorium sive instructio brevis“ v Časop. katol. duch. 1903, 349 n.

Domini Domini Joannis Josephi ex comitibus Breüner, Dei Gratia archi-episcopi Pragensis Legati Nati, S. R. I. Principis, Regni Boëmiæ Primatis, Carolo-Ferdinandæe Universitatis Cancellarii perpetui etc. edita et promulgata. Anno Domini MDXCVII. Prægae, Typis Archi-Episcopalibus, in collegio S. Norberti, per Samuel. Beringer.“ Jest to knížečka malého formátu (12·5×7 cm) o 95 stranách.“)

V předmluvě se praví: Každodenní zkušenost ukazuje, jak těžkou škodu způsobují kněží, jimž duchovní správa jest svěřena, jestliže nevedou život neúhonný, stavu svému přiměřený, anebo jestliže z nedostatku dostatečných vědomostí funkcí svých nevykonávají náležitě. Jest tudíž přední povinností arcibiskupovou, aby nad tím bděl, by život kněží, zvláště pak farářů, byl řádný, jakož i aby jednotlivci dovedli úřad svůj vzhledem ku kultu Božímu, k lásce k bližnímu a k přisluhování sv. svátostmi vykonávati správně a zbožně. Příkladného života duchovních správců jest zvláště proto třeba, jelikož lid dle nich se řídí, a všeliké poučování a napominání duchovního správce nepřináší žádného užitku, jestliže sám nevede života bezúhonného. Chyby a nedostatky měly by sice napravovány a odstraňovány býti generální visitací; ta však nemůže se konati, jelikož pro velikou rozsáhlost arcidioecese vyžadovala by dlouhého času a velikého nákladu, jehož vzhledem k těžkým časům odvážiti se nelze. Jakousi náhradou za to má býti instrukce, z níž by vikáři i faráři čerpali poučení o svých povinnostech, zvláště však o tom, co k neúhonnosti života kleriků náleží.

Instrukce pro vikáře („*Instructio pro vicariis foraneis*“) zaujímá prvou polovici knížky; obsah jednotlivých odstavců jejich jest tento:

1. Vikář má dozor nad faráři, kteří byli arcibiskupem nebo konsistoří péči jeho svěřeni; má bděti nad tím, jak vykonávají svoje povinnosti, a zdaž vedou život náležitý. („*Vicarius foraneus intelligitur esse ille, qui curatis sacerdotibus parochias administrantibus, et suae per Archiepiscopum aut venerabile Consistorium inspectioni commissis praeficitur, ita ut advertere debeat, quā unus-*

*) Rozeslána byla knížečka ta na počátku r. 1698 všem vikářům, aby ji dodali všem farářům a kaplanům; za výtisk složití bylo každému 12 kr. u vikáře, jenž sebrané peníze měl zaslati kanceláři arcibiskupské spolu s kathedratikem a seminaristikem k termínu Svatojiřskému. *Patentes vernaes* z 21. března 1698 odstavec 13.

quisque illorum modestiâ et solertiâ divinum opus exerceat, et an conformiter statui suo vitam moresque instituat et componat“.)

2. Vikáři, jsouce podrženyým svým farářům postaveni za vzor, mají jim býti pastýři a strážci: povinni jsou životem, vědomostí i mravy dávatí jim povzbuzující příklad.

3. Nedbalé a chybuující mají otcovsky spasitelnými a přísnými slovy napomenouti, beze všeho přijímání osob anebo shovívání. Kdyby jedno nebo druhé napomenutí nezpomohlo, mají vinníka co nejdříve oznámiti konsistori, od níž pak dostane se jim dalšího rozkazu, jak by proti vinníku mělo býti postupováno.

4. Ve věcech manželských mohou vikáři sice přijímati mimosoudní informaci od stran a zavést proces informativní, nesmějí však učiniti žádného rozhodnutí soudního, nýbrž musí věc odkázati úřadu arcibiskupskému, jenž má pravomoc rozhodovati v záležitostech těžších, k nimž počítati nutno záležitosti manželské.

5. Jejich také povinností jest osobní spory mezi kněžími sobě podrženyými urovnati přátelsky, bez formy soudní, a bratrské přátelství mezi rozvaděnými opět k místu přiváděti: neústupné měli oznamovati konsistori.

6. Vikáři mají přesně věděti, kolik mají farářů sobě podržených; ve zvláštní knize měli míti zaznamenána jejich jména, příjmení, stáří a rodiště, jakož i na jaký titul byli ordinováni: dále měli bedlivě vyzvěděti a poznamenati, z které jsou diecese, od koho byli presentováni, kdy byli potvrzeni a v držení fary uvedeni; jsou-li z jiné diecese, zda mají dimissorialie a formáty od svého Ordinaria, nebo jestliže je při úřadu arcibiskupském uložili, zda mají authentické jejich opisy, což vše mají do protokollu vikariát-ního zapsati při každé visitaci farářů podržených.

6. O dočasně uprázdněných nebo vůbec neobsazených farách ve svém okrsku měli bedlivě zjistiti, kterak a od kterého času jsou opuštěny, kdo jest jich patronem, kdo zatím důchody kostela a faráře přijímá; o tom pak měli přesnou zprávu podati úřadu arcibiskupskému.

8. Měli nové faráře installovati dle znění konfirmace arcibiskupské; jestliže by pro nějakou překážku nebo důležitou příčinu. installace musila býti odložena, nechť dopíše konsistori, o další rozhodnutí; na žádné fare nestrptež kněze ať světského ať řeholního, jenž by nebyl approbován a poslán od úřadu arcibiskupského s konfirmací

nebo aspoň s licenci k administrování, jíž povinni jsou vikáři se vykázati.

9. Potulným a neznámým nebo jinak podezřelým kněžím, kteří nemohou vykázati se vysvědčeními od svých představených, anebo někdy i falešné vysvědčení předkládají, nemají nikde doprávnati pobytu aniž dovolovati jim celebrovati, což platí i o řeholnicích, leda jsou-li známi a prosti všeho podezření.

10. Jelikož vyskytují se případy, že faráři zanedbávající ovce sobě svěřené nezřídka toulají se po trzích a posvíceních a po několik dní bývají vzdáleni, nikoliv bez nebezpečí nemocných a novorozenátek i jiných nepohodlí věřících, nechť vikáři přísně bdí nad tím, by se tak nedělo bez náležité příčiny, jež jim má býti oznámena, a tak, aby v nepřítomnosti farářové bylo o věřící postaráno jiným knězem; jsouť faráři právem božským zavázáni residovati na farách svých, hotovi pro každý případ dnem i nocí bez odkladu svátostmi ovečkám svým přisluhovati.

11. Jelikož v tomto převráceném věku nákaza svatokupecká tak se rozmohla, že někteří kněží opatřují sobě presentace od patronů nebo jejich úředníků nedovolenými a zavrženými úmluvami, nebo svatokupeckým úplatkem („per sacrilegas praetii depositiones“), anebo slevou části desátku, nebo postoupením některých polí, zahrad, luk, úroků a důchodů k veliké škodě kostela a na úkor nástupců, nechať mají vikáři bedlivý pozor, aby nikdo takovým způsobem fary nedosahoval; kdyby někdo byl shledán v té věci vinným nebo podezřelým, na takového nechť učiní konsistoři udání, doložené průkazy, z nichž podezření plyne, k přísnému potrestání dle kanonického práva.

12. Jelikož po příkladu Apoštola bedlivě dbáti jest, aby ti, kdož jiným káží a jiným prostředky spásy přisluhují, sami nebyli učiněni hodni zavržení; a jelikož z té příčiny jest nutno, aby duchovní správcové spasitelnou svatostí pokání často s Bohem se smířovali, jest povinností všech vikářů, aby s největší péčí přihlíželi k tomu, zdaž, kde a kolikrát farářové jim podřízení se zpovídají; nedbalé nechť ihned a přísně napomenou, aby při nejmenším aspoň jednou v měsíci ke zpovědi přistupovali; aby pak jisto bylo, že se tak děje, povinni jsou vikářům svým každého měsíce vykázati se vysvědčením od zpovědníka svého. Kdyby však kromě nadání postřehli někoho nepamětlivého spásy své po napomenutí přece ještě v takové nebezpečné nedbalosti, nechť oznámí jej

úřadu arcibiskupskému, aby byl potrestán, po případě i ze správy duchovní úplně odstraněn. Neboť kterak bude bdíti nad spásou jiných, na svou-li zapomíná?

13. Onemocní-li některý z farářů ve vikariátu povážlivěji, má vikár jej navštívit pro útěchu a povzbudit jej k tomu, by v čas vykonal sv. zpověď a přijal ostatní svátosti.

14. Jestliže by některému nemocnému faráři hrozilo nebezpečí života, nechť jej, když byl nábožně přijal sv. svátosti, napomené, aby v čas porřízení učinil o svém jmění, má-li jaké, řádnou závěti, pro spásu duše své, k zbožným účelům, aby pozůstalost jeho od leckoho nebyla zašantročena. Zemře-li farář, nechť vikár záhy sestaví inventář pozůstalosti, přibírá k tomu počestné a věrohodné muže, kdyby snad nebylo na snadě farářů sousedních, a co nejdříve o tom úřadu arcibiskupskému oznámení učiní, by poslední vůle zesnulého co možno brzy provedena býti mohla. Taktéž počínati si má vikár, jestliže farář zemře bez závěti.

15. Vikár nechť postará se o náležitý pohřeb zesnulého, s officiem defunctorum, exekviemi a obvyklými obřady, svolav k tomu okolní faráře; nechť také dá za něho sloužit mše sv.; účastníci pohřbu však při pohřbu nechť spokojí se skrovným občerstvením, nehledajíce hodů.

16. Vikáři bez odkladu oznámí úřadu arcibiskupskému, kdykoliv fara nějaká úmrtím osiřl, aby mohlo býti učiněno opatření, by lid netrpěl duševní škody, dokud by nový farář od patrona nebyl presentován a od oficiála potvrzen.

17. Patenty z konsistoře zaslané k ohlášení po farázech a kostelích nechť vikáři jednotlivým farářům pošlou a prohlásiti dají, jakož i pak nad tím bdí, aby nařízení v nich obsažená byla prováděna.

18. Svaté oleje, jakmile dojdou, nechť po farázech sobě podřízených svědomitě a opatrně rozdělí; jestliže by některý z farářů ukázal se býti nedbalým v žádání nových olejů, takového nechť přísnějšími slovy pokárají.

19. Všeemožně nechť bdí nad tím, aby v okresích jejich nedály se schůzky haeretiků. Jestliže se dovědí, že některý sektářský predikant po diecesi se potuluje, zhoubné učení své mezi prostým lidem pokoutně šíří a profánními svátostmi přisluhuje, anebo že někdo z okrsku jeho neb odjinud z arcidiecese do pohraničních krajín docházejí, takové nechť co nejdříve úřadu arcibiskupskému

oznámi, by tak záhubnému zlu v čas se předešlo. („Invigilent omni studio, ne qua haereticorum conventicula in suis districtibus fiant. Quod si sectariorum praedicantem quempiam oberrare intra dioecesim. suaque inter plebeculam rudem pestifera dogmata in angulis et latebris spargere, aut profana sacramenta ministrare, aut aliquis e circulis sibi comissis, seu aliunde ex archidioecesi, ad confinia vel territoria haereticorum excurrere intellexerint, eos quamprimum officio archiepiscopali denunciare non intermittant, ut tam pernicioso malo mature occurratur.“)

20. Doví-li se vikář, že v území jeho vikariátu koná se něco nepřístojného proti řádu svatě římské církve, to nechť rovněž neopomene oznámiti úřadu arcibiskupskému. Sluší se, aby všichni praví katolíci jako řádní synové sv. matky církve přízpůsobovali se jejím zákonům, přikázáním a obřadům, od čehož různí se vše, co jeví nějakou odlišnost, novotu a pověru. Onoho však zbožného a starobylého obyčeje, dle něhož věřící znamenitým zvonu vybízejí se ku vzpomínce a uctění vtělení Páně, nikdy nechť neopomenou, zvláště u večer. Aby při této příležitosti, v době večerní, zpomozeno bylo duším zemřelých a jednotnost po celé arcidioecesi se zachovávala, vybídne se k tomu lid čtvrtým, kratším zvoněním.

21. Potřeba a závažné příčiny vyžadují toho, aby vikáři měli ve zvláštní knize sepsány příjmy, dávky, desátky, pole a p. všech far svého okrsku, aby faráři, kdyby jich ve svých farách nemohli naléztí nebo vyzvědětí, aspoň od vikáře o tom nabytí mohli poučení.

22. Přísně se nařizuje, aby každý vikář všechny faráře svého okrsku každého roku zevrubně visitoval a o své visitaci věrnou zprávu úřadu arcibiskupskému podal.

Potom následuje obšírný návod, kterak visitaci jest konati („Forma visitationis“).

Vikář a visitátor máje vzdělávati neúboností svou a čistotou života ty, jichž jest představeným, nechť v domě svém dříve provede nápravu, nežli započne mravy a život poddaných napravovati a k normě sv. kánonů navracovati.

Když vikář nebo visitátor vstoupí do kostela, jež má visitovat, nechť po vykonaném vzývání milosti Ducha sv. prohlédne místo, kam uťládá se nejsv. Svátost, všimna si, zda je dobře uzavřeno, zda tabernákl jest dřevěný nebo kamenný, na hlavním oltáři nebo na jiném místě, není-li vlhký, kterak jest ozdoben, a kdo má od něho klíč.

Z jakého kovu je ciborium, zda jest čisté a neporušené?

Jaké jsou pláštěky na ciborium, jakož i sáček a bursa pro nemocné? („Qualia sint palliola ciborii, vel etiam sacculus et capsula pro infirmis?“)

Jaká jest monstrance a lunula, kolik jest korporálů a jaké jsou?

Zda pod nejsv. Svátost všude korporál se prostírá a zda stále v kostele se chová?

Jaká jest lampa, a zda ustavičně hoří?

Svaté hostie, veliké i menší, kolik jest jich konsekrováno, kdy se obnovují a drobtý sbírají? („Hostiae Sacrae, major et minores, quot sint consecratae, quando renoventur et micae colligantur?“)

Oleje svaté, kdy a odkud se dostávají, zda dobře jsou označeny ve svých nádobkách nebo pixidách, a kde se chovají? („Olea sacra, quando et unde accipiantur; an bene signata sint in suis vasculis aut pixidibus, et ubi servantur?“)

Jsou-li tu ostatky, zda jsou označeny jmény, v jakých schránkách jsou uchovány, a — jsou-li znamenitější — zda se lidu časem ukazují?

Křtitelnice zda jest příhodná („conveniens“) a čistá, dobře uzavřená; kolikrát a kdy obnovuje se voda křestní; kdo má klíče od křtitelnice?

Oltářů kolik jest; zda jsou konsekrovány, ke cti kterého svatého nebo kterých svatých, zda mají destičky konsekrační („tabellas consecrationis“), mensy z pevného kamene a neporušené, pokrývky („mappas, tobaleas“), antipendia, svícný, a to i pro svíci, jež zažehá se při pozdvihování („candelabra, et quidem pro cereo, elevationis tempore accendendo“)?

Jsou-li oltáře fundovány, od koho, s jakými povinnostmi nebo podmínkami, kdo jest patron jejich, a zdaž se fundace od držitelů plní („an fundationibus per possessores satisfiat“)?

Oltáře uprostřed kostela stojící nechť se buď odstraní anebo, nelze-li tak učiniti, ať nezaštiňují pohled na hlavní oltář a na celebranta; v tom však nechť dříve o radu se požádají oficiál a konsistor.

O kostele vikář visitující bedlivě vyšetří, zda (a k či cti) byl konsekrován, nebyl-li snad polluován; jaké má fundace, kdo požitky z nich bere, a zdaž prostorou svou stačí pro lid („an sit populi capax“).

Okna kostela zda jsou v dostatečném počtu a dosti pevná („fenestrae templi num sint integre sufficientes et satis munitae“), zda podlaha jest čistá, dvéře pevné, kazatelna („suggestus“), varhany, sedadla („sedilia“), zpovědnice, obrazy, epitafia, pokladničky na almužnu („eleemosynarum capsae“) dobře a ozdobně jsou upraveny („bene et ornate accomodatae“), zda neobsahují nic nepočetného nebo pohoršlivého („an nihil inhonesti vel scandalosi contineant“).

Umbella a korouhve zda jsou v dobrém stavu.

Zda jest kříž k pohřbům zemřelých; zda voda svččená jest u vchodu do kostela.

Zda jest Boží Hrob pro svatý Týden, kříž a jiné věci pro dobu tu potřebné („An Sepulchrum habeatur pro Sancta Hebdomada, Crux et alia tunc necessaria“).

Kolik jest zvonů, zda jsou benedikovány, kdy zpravidla jimi se zvoní, zda k Pozdravení andělskému, a kolikrát za den; zda jest nějaký nedostatek na věži nebo na zvonici; není-li střecha kostela nebo věže ve špatném stavu, a zda zádušníci („vitrici“) poskytují vše, co potřebí jest pro kostel („num vitrici

subministrant ea, quae in templo sunt, pro fabrica atque aliis utensilibus necessaria“).

Zda sakristie jest příhodná pro uschování posvátného nářadí, zda okna její jsou bezpečně opatřena a dvéře pevné („an sacristia sit pro sacra supellectile et rebus conservandis apta, fenestrae ejusdem munitae, janua firma“). Kdo má klíč od sakristie, zda kostelník nebo učitel. (Ti mají, když do služby se přijímají, složití vikáři nebo faráři svému vyznání víry katolické a přísahu věrnosti).

Zda sakristie má vždy čistou konvici („gutturium“), umývadlo („pelvim“) a ručník, tabulky modliteb, kříž a místo příhodné k oblékání se.

Zda kalichy jsou čisté, neporušené, konsekrované. Rovněž purifikatoria, vela na kalich, bursy na korporály.

Konvičky („urceoli“) a misky zda jsou ze skla, cínu nebo stříbra.

Zda hostie a víno jsou ke mši sv. čerstvé. („An Hostiae et vinum sint recentia pro Sacrificio“).

Zda ku přijímání jest prostěradlo a číše nebo sklenice, nikoliv však kalich.*)

Zda pro incensum jest kaditelnice, ložka, lžice, kadidlo.

Zda jsou zvonečky a klapáčky („crepitacula“) pro svatý týden.

Zda jest lucerna k průvodu s nejsv. svátostí k nemocným. („An Lucerna, ad infirmos, pro Venerabili Sacramento“).

Zda jsou kasule se štolami a manipuly, alby s humerálem a cingulem, tunicelly, dalmatiky, tam, kde se jich užívá; zda vše to je posvěceno; zda jsou v sakristii i pluviály a superpellice. Zda jsou tu knihy: missály, gradualia, antifonáře, žaltář a římsky brevit, agendy pražské („agendae sacramentalis et caeremonialis Pragenses“), direktář, seznam anniversarií a procesí, rovněž knihy pokřtěných, uzavírajících sňatky a zemřelých.

Zda faráři mají zevrubně poznamenána jména všech katolíků břimovaných a kommunikantů obojího pohlaví, rovněž i haeretiků, aby o nich mohli podati zprávu k dotazu představených.

Zda jest zhotoven inventář všeho bohoslužebného nářadí.

Na hřbitově nechť si všimne, není-li snad zvířatům přístupný, a nezdržuje-li se tam dobytek a drůbež; zda jest uzavřen a zdí ohražen; zda jest profanován nebo rekonciliován, zda jest v dobrém pořádku; na hřbitovech nebudiž dovoleno sušiti prádlo a plátno, aniž užívati jich jakýmkoliv způsobem k účelům profánním. („Notetur in coemeterio, an forte brutis sit obvium, et pecoribus aut gallinis commune, an clausum vel muro septum; an prophanatum vel reconciliatum, aut mundum; nec liceat in coemeteriis siccare linteamina, telas, vel ea, quovis modo, alienis et non sacris usibus applicare.“)

Zda kostnice jest vhodná, zda v ní jsou kosti dobře spřádány, a zda opatřena jest svěcenou vodou.

Zda pohřebiště dítek nepokřtěných jest od místa posvátného odděleno („utrum infantium non baptizatorum sepultura sit a loco sacro separata et distincta“).

Jaké jsou máry, a jak jest postaráno o ostatní potřeby k pohřbům.

*) Rozumí se tu nádoba na víno k zapití pro přijímající, jež z přetčin na nadě jsoucích neměla míti tvar kalicha.

Nechť vyšetřuje dále vikář, komu náleží patronátní právo fary, jaké jsou důchody fary; zda farář požívá všech desátků a plodin také z polí náležejících ke gruntům pustým („an parochus fruatur omnibus decimis et fructibus, etiam ex agris ad fundos desolatos spectantibus“); nebo zda aspoň mají nějaký stálý důchod („num saltem in fixo habeant aliquid“) od pána duchovního nebo světského, a s dovolením koho se tak děje; zda o tom možno vykázati se platnou dispensací nebo koncessí papežskou nebo biskupskou; zda fara jest nějak zatížena, v čem a kterak („an sit parochia onerata, in quibus et qualiter, vel, an alia et quae habeat gravamina“).

Zda stavení farní jsou v dobrém stavu, nebo zda jest na nich nějaký defekt nebo zda jsou chatrná („ruinae proxima“), a jakými prostředky by měla býti opravena.

Zda jest tu skutečný farář nebo zástupce nebo „provisor“; zda řeholní nebo světský. („An sit verus rector, vicarius aut provisor parochiae; an regularis vel clericus saecularis“.)

Je-li to řeholník, zda nosí roucho klášterní, a z kterého jest řádu; zda byl zákonitým způsobem presentován, a zda má písemné připuštění od officiala („num sit legitime praesentatus et admissionem ab Officiali in scriptis habeat“).

Zda farář modlí se bedlivě každodenně breviář, a to dle ritu římského; nebo je-li to řeholník, dle obyčeje svého řádu. („Utrum horas canonicas quotidie diligenter recitat, et juxta ritum Romanum; vel, si regularis, ad usum sui Ordinis“.)

Zda v neděle a svátky slouží mši sv.; zda snad s vědomím těžkého hříchu. („An singulis Dominicis et Festis diebus sacrum dicat; an non cum scientia peccati mortalis“.)

Kolikrát se zpovídá a komu; všichni totiž necht každého měsíce nejméně jednou, kde častěji nemohou, určitým a approbovaným zpovědníkům se zpovídají a cedulky zpovědní vikářům odvádějí.

Zda celebruje lačen a zda zná obřady svatého téhodne s ratolestmi, ohněm, paškálem a vodou křestní.

Nechť vyšetří visitátor, kolikrát do roka visitovaný koná processí, a kam, zvláště ve dnech prosebných, procesí se vodívají. („quonam illae, praesertim in diebus Rogationum, tendant“.)

Processí nových bez rozhodnutí konsistorního necht vikáři nepřipouštějí, zvláště jestliže k vůli některým pánům faráři lid tam nebo onam vodívají, aby tam nikoliv zbožným modlitbám, nýbrž spíše piti se oddával, a aby tak vyprodaly se zásoby vína a piva, jež by jinak tak snadno nešly na odbyt; anebo jestliže faráři processími takovými zastrají svoji lenost, opomíjejíce povinné mše a kázání, a jestliže pod pláštíkem dobré věci, totiž processí, páchají se neřesti a pohoršení.

Kde však processí od starodávna a pobožně se konají a k dobru obecnému přispívají, tam faráři necht dříve doma celebrují, nebo najisto v místě, jež jest cílem poutí; faráři pak necht s farníky v dobrém pořádku, zbožně za křížem a korouhvemi domů se vracejí („sed et parochi sub praedictis processionibus, cum cruce seu vexillis domum atque ad propria, cum suis parochianis personaliter in bono ordine et devote redeant, ni velint ad consistorium delati, quod a vicaris significandum erit, poenam tam enormibus dignam excessibus sustinere“).

V kázáních nechť poučují lid, varující se urážek a směšností; katechismus nebo učení křesťanské nechť do kázání vplétají; na kazatelnu ať nikdo nevstupuje nepřipraven.

Po kázání nebo, dle místního zvyku, před kázáním říkajeť zřetelně: Otče náš. Zdravas Maria, Věřím v Boha a Desatero přikázání a jinými obvyklými modlitbami zakončeť.

Zda jsou faráři bez odkladu hotovi ke službě nemocným, zda zanedbali někdy, z opilství nebo z jiné nepřistojnosti, dítky nebo nemocné; anebo zda vtírali se do jurisdikce farářů jiných, a jakým způsobem. („An praesto sint omnibus aegris et moram non faciant, et num neglexerint aliquando, ex ebrietate vel alia insolentia, infantes vel infirmos; vel, an aliorum parochias aut jurisdictionem invaserint, et quomodo.“)

Vyšetřuj dále vikář, zda farář někdy přísluhoval svátostmi nalézaje se v těžkém hříchu. („Examinet ulterius vicarius, an parochus aliquando in peccato mortali existens administraverit Venerabilia Sacramenta, et qualia.“)

O svátostech vůbec a o každé zvlášť nechť visitandy examinuje.

O zemřelých dotazuj se, zda kněží pohřby, zvláště dospělých, provázejí; zda užívá se při tom katolických obřadů, zvláště zvonění, svíci, zpěvu a pod., a zda jména zemřelých se zaznamenávají.

Při vyšetřování života a mravů vikář nechť zkoumá, koho farář má ve svém domě, kdo mu řídí kuchyni, jak stará jest to žena, jak dlouho slouží, zda jest bez podezření a nebezpečí.

Zda farář jest konkubinářem, jak dlouho, kolik má dětí, kde jsou, kterého pohlaví.

Jak se farář šatí, zda užívá oděvu počestného, černého, kněžské skromnosti přiměřeného. Šatstva barevného, jakož i všeho, co by kněze vedlo k marnivosti a rozpustilosti, nebudiž trpěno („nunquam enim, externorum more, coloratum quid, et quod sacerdotes ad vanitatem, lasciviam vel proterviam alliciat, aut inducat, admittimus“). Budiž také vyšetřováno, zda farář neprovozuje obchody; jaké místnosti navštěvuje a s kým obcuje.

Rovněž zda oddán jest hře a s kým, zda navštěvuje krémy, zda tančí, zda přítomen bývá hodům podezřelým, zda vínem se opijí, se hádají a křičí, a jiná snad dává pohoršení.

Beneficiáti jaká mají beneficia, od koho jim byla udělena, zda byli praesentováni a opatřeni všemi potřebnostmi; která jsou břemena anebo privilegia beneficií, a zdaž držitelé fundacím za dost činí. („Beneficiati qualia habeant beneficia, a quo conferantur, an praesentati et instructi necessariis; quae sint onera vel privilegia beneficiorum; et an possessores foundationibus satisfaciunt.“)

Posléze osadníků („a praefecto, iudicibus et plebe“) jest se vyptati na taráfe, co se týče jeho života, mravů, přísluhování svátostmi a zvláště vyučování katechetického.

Všelike jiné otázky ponechány byly rozsáhnosti visitátorově („Reliqua prudens supplebit visitator“).

24. a poslední článek instrukce pro vikáře zní takto: „Haec potissimum vicariis foraneis, juxta ipsorum officium, commendanda videbantur. Qui cum in partem sollicitudinis vocati, et speculatores

parochorum constituti sint, omni, quâ par est, ope laborabunt, ut ea, quae hic praescripta sunt, indefessâ diligentîâ fideliter exequantur. Si secus fecerint, noverint se, non modo Divinae quondam Majestati, sed in hac quoque vita, superioribus suis strictam rationem esse reddituros: nec dubitent, si nimîâ conniventîâ, aut, quod absit, contumaciâ praevalente, suo officio defuerint, decanali*) honore privandos fore.“

K instrukci pro vikáři připojena jest formule vyznání víry, nadepsaná slovy: „Placet hic etiam annectere formulam professionis fidei, ex bulla Pii IV. Pont. Maximi“.

Instrukce pro faráře („Instructio pro parochis“), zaujímající druhou polovici knížky, obsahuje těchto 70 článků:

1. Kněží, jimž duchovní správa jest svěřena, nechť mají na mysli, jak těžké a strašlivé břemeno nesou („quam grave ac formidabile onus portent“). Nebot jestliže záhuba jediné duše výše se cení, nežli ztráta sebe většího bohatství, ano všech království světa, nechť uvažují, s jakou péčí povinni jsou stádo Páně ochraňovati a pásti, aby ni jediná ovečka, drahocennou krví Kristovou vykoupená, nedbalostí jejich neutrpěla pohromy na spáse své. Péči o duše sobě svěřené, mají míti především na srdci. Byť sami jinak řádně a chvalitebně byli živi, přece by kráčeli patrně věčné záhubě vstříc, kdyby o ovečky své se nestarali, anebo povrchně toliko a mimochodem; jestli nade vši pochybnost jisto, že nic neplatí výmluva pastýřova, jestliže vlk požírá ovce, a pastýř o tom neví. (Trid. sess. 6. de reform. c. 1.)

2. Nechať tudíž farář má přede všemi pomíjejícími dobrý na zřeteli čest Boží a zisk duší, nechť živě si představuje, s jakou péčí, prací a úsilím Spasitel náš hledal ovce ztracené; nechť jest si toho vědom, že i on povinen jest s touže horlivostí, pokud jen s pomocí Boží může, má věnovati se hledání a zachraňování svých oveček. Aby pak tomu s náležitým úspěchem dostati mohl, nechť proniknut jest přesvědčením, že musí býti opatřen především neúhonností a svatostí života, znalostí věcí božských, horlivostí, opatrností, statečností, trpělivostí, laskavostí a bdělostí.

3. O to tedy nejvíce pečuj, aby se neposkvrnil hříchem smrtelným, aby mše sv. s poskvrněnou duší svatokrádežně nesloužil, aby svatostí nehodně nepřijímal, anebo jimi nehodně nepřisluhoval.

*) „Decanali honore“ ponecháno bylo patrně omylem z předlohy moravské, místo „vicarii foranei honore“.

V tom, co jeho samého se týká, nechť se statečnou myslí snáší opovrhování a zlořečení; jestliže by však opovržení na škodu bylo Boží cti, jeho vlastní, anebo oveček jeho spásy, tu nechť se vši mírnosti užívá náležitých proti tomu prostředkův. Ostatné nechat vše, co k jeho úřadu náleží, koná vytrvale, byť tím vzbudil proti sobě nelibost lidí oddaných životu volnějšimu; máje na paměti výrok Apoštolův: „Kdybych se lidem zaliboval, nebyl bych služebníkem Kristovým.“

4. Aby však mohl bedlivě bdíti nad ovečkami svými, jest především třeba, by při kostele svém neustále sídlil, aniž by jej po způsobu nájemníků opouštěl, jakož k tomu po právu božském pastýřové duší zavázání jsou dle posv. sněmu tridentského Sess. 23 cap. 1. de reformat., což sice již dříve veřejnými patenty farářům přísně bylo nařízeno, nyní však opět a pod těžkými tresty se poroučí.

5. Více far, leč z naléhavé potřeby, nikdo se nedomáhej; odporujeť to posvátným kánonům a zavání zavržení hodnou lakotou; než, přestávaje na jediné, vynakláděj všecku svoji péči na její řízení, ježto za přešťastného dlužno pokládati onoho, jenž jednu osadu dobře, požehnaně a ke spásy duší sobě svěřených řídí. Sac. Conc. Trid. Sess. 7. de reformat. c. 2.

6. Nikdo, ať světský kněz, ať řeholní, neodvažuj se samovolně přísluhovati svátostmi nebo vykonávati duchovní správu v některé osadě, byť od patrona nebo od kohokoliv jiného k tomu byl pozván, dokavadž nedosáhl pro takové místo approbace a dokavad nebyl ustanoven od Ordinaria; neboť jinak dalo by se to nejen nedovoleně, nýbrž co do přísluhování některými svátostmi i neplatně, jakž s dostatek vysvítá ze snesení sněmu tridentského a z konstitucí papežských. Mimo to řeholníci, kteří opovažují se ve farnostech bez zmocnění Ordinaria nebo příslušného faráře přísluhovati svátostmi pokání a posledního pomazání a oddávati snoubence, propadají exkomunikaci ipso facto (Clementina I. de Privilegiis).

7. Žádný farář nesmí zasahovati do jurisdikce faráře jiného bez jeho svolení („nullus parochus in alterius, ut dicitur, messem, sive jurisdictionem, falcem immittere potest, sine proprii facultate“), jinak by to činil nedovoleně, po případě neplatně, a trestu by propadl. To zvláště týká se slyšení zpovědi; také při uzavření sňatků, jimž kdo by bez dovolení onoho, jehož farnosti snoubenci podléhají, assistoval nebo je potvrzoval nejen činu neplatného by se dopustil, nýbrž i dle usouzení biskupova ještě censuře suspense

ab officio ipso jure et facto by propadl, jak patmo jest z dekretu sněmu tridentského De Matrimonio sess. 24. c. 1. de reform.

8. Farář, když byl pro některou faru zákonitě od Ordinaria investován, povinen jest co nejdříve zpravití příslušného vikáře o svém ustanovení a požádati jej o instalaci. Kdyby se některý farář dověděl, že některý kněz v sousední některé farnosti se zdržuje a tam duchovní správu vykonává, aniž by byl investován nebo approbován, to nechť nikterak nesmlčí, nýbrž to co nejdříve vikáři, nebo i konsistoři oznámí.

9. Potulné, neznámé a neapprobované kněze jakékoliv k celebrování ani k přísluhování svátostí ať nepřipouštějt, aniž jich ku pomoci užívají, jelikož faráři nemohou kněze takové k vykonávání úřadu církevního approbovati.

10. Desátky a jiné důchody fary své farářové nechť nižád-ným způsobem nestrpí sobě zkracovati, tím méně sami je jakým-koli způsobem zcizovati se opováží, jelikož by, kdyby v tom se provinili, nejprísnějšími tresty byli pokutováni. Důchody takové, náležející po právu nebo zvyklosti ke kostelu nebo farnosti, nechť bedlivě a věrně ve zvláštní knize mají poznamenány a popsány; závazky fundací nechť co nejprísněji plní.

11. Patronům kostelů nechť snaží se vždy vzdávati povinnou čest, příslušnou jejich stavu; nechť hledí zachovati s nimi svornost a získati si jejich přízeň, a to nejen z té příčiny, že jim to po právu náleží, nýbrž i proto, že jejich pomoci a autoritou budou moci vzdorné ovečky v mezích poslušnosti snáze udržeti. Vůbec velice jest na prospěch, jestliže faráři všemožně se vynasnaží zachovati s kterýmikoliv světskými pány svornost.

12. Rovněž tak pokoj a dobrou vůli nechať hledí míti s jejich služebníky a úředníky, ano se všemi farníky vůbec, pokud to není na úkor církevním právům a pravomoci, majíce se ke všem vlídně a mírně. Jestliže vznikne neshoda, zvláště z příčiny, jež týká se úřadu farářova, nechť ji hledí po dobrém, rozsahně, prostředky a způsoby mírnějšími urovnati: nikdy pak nechť nedávají příčiny, aby mysli oveček jim svěřených proti nim se rozhořčily. Snažtež se také nesváry a urážky mezi farníky s náležitou rozsahností urovnávati.

13. Kdyby nekázeň farníků nutno bylo zkrotiti tresty, tam, kde soukromá a otcovská napominání farářova nic nezpomáhají, tu nechť farářové sami o své újmě nesáhají k trestům,

nýbrž nechť vyžádají si k radě a pomoci pány světské anebo jejich úředníky, nebo místní úřad, jakožto mstitele nepravosti, aby veřejné zločiny nezůstávaly bez trestu a aby jiní příkladem zlých nebyli sváděni ke hřešení.

14. Faráři nechť často ve svých kostelích, a to i ve dnech všedních, slouží mši svatou, a to nejméně (nejsou-li jinak vázáni celebrovati denně) dvakrát nebo třikrát v týdnu, a to s největší, pokud jen možno jest, čistotou srdce a se zjevnou zbožností („cum exteriori devotione et pietatis significatione“), by přítomní viděli, že ona úcta, kteráž tak veliké Oběti náleží, od celebranta skutečně se jí vzdává. V neděle a svátky nechť nikdy neopomíjejí celebrovati, jelikož všichni věřící zavázáni jsou v těch dnech příkázáním o obcování mši sv. Posléze nechť neopomíjejí obět mše svaté, jakož povinni jsou, za ovečky své aplikovati.

15. Slovo Boží v neděle a svátky povinni jsou faráři hlásati, jak z několika dekretů posv. sněmu tridentského vysvitá. V kázání vystříhejte se otázkám neužitečným a podávejte věřícím sobě svěřeným přiměřenou duchovní stravu, hlásající jim, čeho třeba jest všem ke spasení, a to stručně a jasně, by naučili se varovati se hříchů a následovati ctností, jakož i znáti cestu a způsob, jimiž by věčného trestu byli uchráněni a nebeské slávy mohli dosáhnouti; pročež bude předním jejich úkolem vzbuzovati zvláště u nevzdělaných posluchačů co největší bolest nad hříchy spáchanými, odstrašovati je od neřestí líčením věčných muk pekelných („et certissimis sempiternisque infernorum suppliciis ante oculos propositis, eos a flagitiis deterrere“) a na úskoky a úklady zlého ducha poukazovati. Kázáním svým hleďtež u posluchačů i méně vzdělaných dosáti pochopení spíše než obdivu („ac demum pro concione disserere, quae vulgi quoque imperiti intelligentia potius, quam admiratio excipiat“).

16. Aby pak při kázání nevázli anebo aby bez pořádku po různých předmětech netékali, anebo, cokoliv slina na jazyk přinese, bez užitku nepronašeli, z čehož by buď jejich nevědomost anebo lenost viněna býti mohla („unde ipsorum aut imperitia, aut in studendo socordia redargui possent“), nechť vynakládají na kázání povinnou péli, připravující se na ně v čas na základě osvědčených katolických spisovatelů („studium debitum pro concionibus impendant, ad easque diligenter et bene se ex probatis catholicis authoribus in tempore parent“).

17. Zdržujtež se veřejného na cti utržení, zlehčování a skandalisování („abstineant publicis detractationibus, aut infamationibus, scandalisque disseminandis“); nikoho neličtež tak, aby posluchači snad ihned nepoznali, koho míní („nullumque ita depingant, ut facile innotescat aliis, quem designare voluerint“). Sami pak co nejvíce mějte se na pozoru, by nebyli oddáni týmž chybám, kteréž jiným vytýkají, jinak by právem uslyšeli: „Medice, cura te ipsum“, a již samo v sobě nanejvýš potupno jest učiteli, jež vlastní jeho chyba kárá (et per se valde turpe est Doctori, quem culpa redarguit ipsum“).

18. Aby pak maličtí chleba nežádali a nebylo, kdo by ho lámal jim, jest povinností farářův učení katechetické („catechisticam doctrinam“), základy a články křesťanské víry v neděli jasně vykládati, jakož jim častěji již bylo připamatováno. Jelikož však nejedni pro zatvrzelou nedbalost zpěčují se těchto rozkazův uposlechnouti, opět se to co nejprísněji všem i každému zvláště nařizuje pod tresty; nedbalí budou po případě censurami k plnění povinnosti své doháněni („Hoc ipsum denuo strictissime omnibus et singulis praecipitur sub poenis, quas si pensi non habuerint, noverint se per censuras ad hanc necessariam functionem compulsam iri, quemadmodum jubet Sac. Conc. Trid. sess. 24. c. 4. de reform.“). Kdyby snad se to nemohlo všude a vždy díti v odpoledních hodinách, tu nechť aspoň vzhledem k mládeži a nevzdělanému lidu do kázání svých vplétají také některé nauky katechetické a výklady základů víry („Quod si id forte non ubique et semper pomeridianis horis fieri posset, saltem in concionibus suis doctrinas aliquas catechisticas et explanationes rudimentorum fidei in gratiam juventutis et rudioris plebeculae de industria proponant seduloque inculcent“). Aby pak postaráno bylo všeobecněji o tuto věc tak potřebnou pro šíření a zachování zbožnosti, a aby dospěli, kteří nezřídka na způsob dítek nevědomosti nauk náboženství trpívají, povinni jsou faráři venkovští, a také i ve městech, na konci každého kázání ve svých kostelích pojednati katecheticky o některé otázce učení křesťanského, a to asi půl čtvrt hodiny („ad finem quarumvis concionum in suis ecclesiis praecipuam aliquam doctrinae christianae quaestionem, ut minus per quadrantem medium, catechistice tractare tenebuntur“).

19. Aby lid s větší zbožností, uctivostí a užítkem k přijímání sv. svátostí přistupoval, vhodně předpisuje sněm tridentský, aby

jejich působnost, výbornost a užitečnost častěji zbožně a opatrně jazykem národním byly vykládány, k čemuž sloužil katechismus římský, vydaný z usnesení tridentského sněmu k rozkazu papeže Pia V.

20. Jelikož v uzavírání sňatků proti příkazům téhož sněmu přetěžké chyby se přiházejí (což také časem stává se z nevědomosti, z opovázlivosti, nebo neposlušnosti farářů samých), nechať vykládají ovečkám svým řeči národní dekret řečeného sněmu o uzavírání sňatků a nechť poučují je o tom, čeho třeba k platnosti manželství a co je činí neplatným; sami také faráři bedlivě se budou varovati, aby od řečeného dekretu v ničem se neodchylovali, jinak by kromě trestů tam stanovených co nejprísněji byli pokutováni za dané pohoršení a neposlušnost.

21. Posty, vigilie a svátky oznamujtež věřícím, kdykoliv se ohlašovati mají, a pečujtež o to, aby vše to bylo zachovááno: postů ke zkrocení těla, svátků k rozmnožení zbožnosti, napomínajíce věřící často, aby poslušní byli představených svých. (.Jejunia, vigilias et festa denuncient plebibus, quando haec denuncianda occurrent, omnique diligentia utantur, ut illis omnibus, et iis praecipue sint obsequentes, quae ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, et jejunia; vel etiam, quae faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum devota et religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire praepositis suis, quos, qui audiunt, mercedem a Deo, qui vero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient. Trid. sess. 25. c. de delectu ciborum, jejuniis etc.“)

22. Jelikož prastaré pobožnosti od veškeré církve katolické přijaté a užívané, jež konají se v den sv. Marka evangelisty a ve dny prosebné, takměř v zapomenutí přicházejí, a k veřejným těmto průvodům skrovný počet věřících se schází, faráři napomínati a vybízeti budou věřící sobě svěřené horlivými a působivými slovy, aby na odvrácení metel hněvu Božího, jež svými hříchy zasluhujeme, hojněji a ochotněji účastňovali se veřejných procesí, při nich vroucí prosby k Bohu vysílali, a v čas, kdy procesí ta se konají, od prací domácích ustali, a tak někdejší, všem tak potřebnou pobožnost obnovili, chtějí-li, aby vrátily se nám dávných věků štěstí a hojnost všeho dobra.

23. Poslední dobou zavedeno jest z autority takměř soukromé přemnoho procesí pod záminkou odpustků, jež přemnohým chrá-

mům od Stolice apoštolské se udělují. Taková procesí sice se nezavrhují, jen když s dobrým úmyslem a s náležitou zbožností se konají; jelikož však mnohé zlořády a pohoršení se vluzují, protože ne všichni hledají to, co jest Ježíše Krista, nýbrž vyhledávají časný zisk, faráři ať bedlivě poučí věřící o tom, kterak dlužno konati takové pobožnosti s užtkem, by neupadali do hříchů na cestě, jichž doma se uvarovali, aby místo odpustků nesvolávali na sebe zlořečení, a aby tak nevraceli se domů horší a většími hříchy poskvrnění.

24. Sami však faráři co nejvíce se varujtež, aby při takových příležitostech nedopouštěli se pohoršení, neoddávali se hodování a pití, aniž co jiného činili, co by mohlo jiným dáti příčinu k pohoršení; nýbrž buďte bedliví a neunavni při celebrování, kázání a zpovídání; nejsv. Svátost při takovýchto poutích nemá býti nošena, jelikož by se to s náležitou uctivostí státi nemohlo.

25. Jelikož pak někteří faráři spíše pro zábavu, anebo aby doma ve farním svém kostele práci se vyhnuli, někdy sami bez věřících, někdy toliko s malým jich počtem, zanechávajíce ostatní beze mše a kázání doma, na takové pouti se vydávají, tam sotva mši sv. odslouží, zpovídati se však zdráhají; takoví věztež, že nedovoleně, nikoliv bez viny smrtelného hříchu pohoršlivě se toulají, vlastní ovečky o služby Boží ošizují a trestům propadávají.

26. Přísného pokárání zasluhuje, jestliže někteří faráři od oveček svých se odlučují, je sami na pouť nevedou, aniž s nimi se navracejí. Z toho vzniká ošklivý nepořádek, zmatek a různé stížnosti.

27. Vlastním svým farníkům faráři povinni jsou ochotně a beze všeho rozdilu přisluhovati svátostmi, kolikrátkoliv by toho potřeba se ukazovala, anebo kdykoliv by toho věřící žádali; této povinnosti své nikterak nevyhovují, jestliže přisluhují tak neochotně, že ovečkám svým dávají záminku, by o přisluhování svátostmi nežádali („non enim munerī suo satisfaciunt, si adeo moleste et aegre administrent, ut occasione suis ovibus praebeant non petendi“). Neboť povinností pastýřovou jest netoliko pastvy ovečkám svým neodnímati, nýbrž na ni je voditi.

28. Nejbedlivější však mají péči o nemocné; čím více totiž jí tehdáž věřící potřebují a čím větší hrozí nebezpečství, tím bedlivějšími a ochotnějšími býti mají, i jsou tudíž povinni

vynakládati veškeru bdělost a snahu, aby nemocní beze svátosti neumírali, nýbrž aby v čas jimi byli zaopatřeni.

29. Nikdo jim nemá zdáti se tak nepatrným a tak nízkého stavu, k němuž by se ihned, kteréhokoliv času, i v bouřlivé noci, za deště a mrazu nepospíšili, a to nejen když jsou voláni, nýbrž sami, kdykoliv zvědí, že nastává nebezpečí: a jemu nechť útechy jak duchovní tak časné dle možnosti s láskou poskytují.

30. Když svátostmi přisluhují, veďtež si vždy skromně, zbožně a vážně; slova pronášejte ne zběžně („non raptim decurrendo et absorbendo“), nýbrž s citem nábožným; obřadův užívejte dle předpisu agend, s náležitou pozorností, jsouce pamětlivi toho, že konají věci svaté, jimiž mají věřící povzbuzení býti ke zbožnosti.

31. Ve zpovědi buďtež opatrní, s kajcníky nakládejtež do-
brotivě, nevědomé vlídně poučujte, nezkušeným pomáhajte a k ná-
ležitému hříchův označení opatrně přivádějte. kajcníků zběžně, bez
náležité dispošice, nerozhřešujte („poenitentes perfunctorie, sine de-
bita dispositione, non absolvere“); zpovídejtež — zvláště ženy —
veřejně, ne v koutech nebo v sakristii; postarejtež se o zřízení zpo-
vědnic na místě příhodném a patrném; při udílení absolve
varujtež se dotýkati se kajcníků rukou.

32. Nemocným přisluhujtež naprosto zdarma (leda by někdo
bohatší sám dobrovolně almužnu podal), aby snad chudí, nemajíce
co by dali, nebyli odstrašeni tak, že by se neodvážili požádati o
svátosti ani v nebezpečí smrti.

33. Jinak za přisluhování svátostí něco požadovati nikterak
není dovoleno. Toť by byl přetěžký hřích simonie, jež by odpý-
kati bylo náležitým trestem. Jestliže však z denní zvyklosti anebo
vzhledem ke skrovným příjmům něco k výživě farářově se dává,
to nechť vzhledem k poměrům osoby tak mírně a skrovně poža-
dují a přijímají, aby mezi obvyklého daru nepřestupovali, a ne-
poskytovali příčiny k stížnostem na nedovolené vymáhání. Neboť
nikoliv bez bolesti slychávají se někdy nářky, zvláště chudých, že
faráři zdráhají se bez zaplacení jejich dítky křtiti, nemocným nejsv.
Svátost podávati, zemřelé pochovávati. Ježto však svátostmi z
nutnosti potřebnými („sacramenta necessitatis“) zvláště chudším,
kteří ničehož nemajíce žebrotou se živi, zdarma přisluhovati
dlužno: z té příčiny farářům přísně se poroučí, by takovým chu-
dým řečené svátosti a církevní pohřeb zdarma poskytovali; kdož
by proti tomu se provinil, po zásluze bude potrestán.

34. Těl zemřelých ve případě, že by odkudkoli okrsky a územím jiných vikariátů nebo far, uvnitř nebo vně měst, ke kterýmkoliv kostelům a místům se vezla nebo nesla, nižádným způsobem nechť nezadržují, tím méně pak nějaké clo nebo nějaký plat (pod jakýmkoliv titulem, třebaš pouhé diskrece) z nich vymáhají, nýbrž svobodně, beze všech dotazů a zdržování je nechají projíti. Faráři však místa, kde zesnulý skonál, nebo k němuž po právu náležel, nechť jen mírný požadují plat. Rovněž tak, jestliže při pohřbech územím jejich se ubírajících žádá se zvonění nebo nějaký obřad církevní, nechť ochotně tím poslouží a za to mírnou požadují náhradu.

35. Svaté oleje nechť všichni faráři v příslušný čas, spálivše slušně oleje staré, žádají a přijímají od vlastních vikářů; pro ně spolehlivé lidi s bedlivě vyčištěnými nádobkami pošlou, a nechť bedlivě se varují, aby nedbalostí se nevyhlili; chovejtež je uzamčené na místě slušném, ne však v tabernákulu vedle nejsv. Svátosti.

36. Křtitelnici mějte čistou, slušně ozdobenou, vždy uzamčenou, klíč od ní nechť farářové sami bedlivě opatrují, aby nikdo nemohl bráti křestní vodu k účelům nedovoleným. Křestní vody nikomu nedávejte pod nižádnou záminkou („ex eodem fonte sacro nulli aquam, ad quoscunque usus, etiam praetextu infirmitatis, concedant“), nýbrž, přeje-li si kdo vody svčené ke zbožným a dovoleným účelům, tomu nechť před vlitím svatých olejů se dá. Když se voda křestní obnovuje, budiž stará voda vylita do sakraria.

37. Tabernakulum, v němž nejsv. Svátost pro nemocné se chová, buď co nejčistší a pokud jen možno vyzdobeno a pavučin prosto („atque ab araneis telis purgatissimum“), pod ciboriem budiž rozprostřeno korporále; svaté partikule, jež pro nemocné vždy buďtež chovány, nejdéle vždy ve dvou téhodnech buďtež obnovovány, by se nepokazily; mimo to budiž ciborium dobře uzavřeno a ozdobeno pláстикem z drahocennější látky. Ciborium budiž stříbrné; ve vesnicích, kde by hrozilo nebezpečí svatokrádeže, může býti mosazné („ex aurichalco“) a uvnitř pozlacené; vždy pak budiž tabernakulum uzavřeno pevným zámekem, a klíč od něho nechť chová u sebe farář.

38. Lampa před nejsv. Svátostí nechť dnem i nocí hoří, o čež z uctivosti k tak veliké Svátosti farář má všemožně se postarati,

aniž bude se nedostávati ochoty věřících k almužně na účel tak svatý, jestliže péče a pílě farářova bude spolupůsobiti.

39. Faráři nechť pečují pilně o to, aby chrám byl vždy vymeten a vysmýčen („ut templum sit semper a sordibus et telis araneorum expurgatum“), aby všecko v něm bylo čisté a prachu prosté, a aby tak byl vyzdoben, jak na dům a stůl Páně sluší („et is denique ornatus, qui aulam et mensam Dei deceat“).

40. Oltáře, na nichž nekrvavá Obět se přináší, buďtež čisté a slušně přistrojeny, nejméně dvěma ubrusy pokryty; buďtež konsekrovány, kámen jejich nebudiž puklý, aniž z místa svého uvolněný; pečeť hrůbku nebudiž porušena.

41. Jestliže oltáře v některých chrámech konsekrovány nejsou, není dovoleno na nich celebrovati, leč na položeném na něm portatile, jež budiž konsekrováno, bez pukliny a bez porušení pečeti hrůbku.

42. Svícny na oltářích buďtež pokud možno vyciděny („quantum fieri potest, polita sint“), konvičky při mši sv. užívané buďtež čisté („mundae et tersae habeantur, ne vel pulverum asperginem, vel mucorem, intus aut foris contrahant“).

43. Kalichy, patény, ciboria častěji buďtež čistěny a myty, aby rzí se nekazily, anebo nečistým vzhledem nebudily v celebrujícím hnus.

44. Jakož faráři přejí si v domě svém míti nářadí čisté, tak mnohem více nechť pečují o to, aby měli vždy co nejčistší korporály, na něž nejsv. Svátost se klade, pally, purifikatoře, pláštíky „mantilia“) a j.

45. Kasule, alby a podobná roucha, neméně než jiné nářadí, nechť snaží se míti vkusně („concinne“) zhotovená a čistá; poškozená nechť dají slušně spraviti.

46. Ze sakristie nechť k oltáři vycházejí slušně přioděni, s albou až po kotníky rovně splývající; očima, v nichž zračiti se má skromnost kněžská, nechť netěkají po kolemstojících, aniž hlavu semotamo obracejí, nýbrž nechť majíce zrak před prsa sklopený, vážností chůze nechť projevují vznešenost svého úřadu a vnitřní spořádanost duše; neboť dle svědectví sv. Jeronyma oči jak zdrželivé, tak i těkající prozrazují tajemství mysli.

47. Při celebrování, nechť dle předpisů rubrik missálu chovají se co nejslušněji; varujtež se, aby směšným obracením hlavy nebo nestoudnou těkavostí očí anebo přehnanými posuňky nezdáli se

býti lidmi potrhlymi anebo komedianty („caveant, ne vel ludicrâ capitis in diversum jactatione, vel impudica fluctuantium, huc vel illuc, oculorum contorsione, aut gesticulationum exorbitantia, hominem minime praesentem sibi, vel histrionem quempiam agere, aut repraesentare, videantur“).

48. Není-li dovoleno k jakékoliv svaté funkci přistupovati leč svatě, zajisté čím více svatost a nebeská božskost této Svátosti křesťanu jest známa, tím bedlivěji se má varovati, by bez veliké úcty a péče o svatost k ní nepřistupoval; zvláště, když u Apoštola čtou se ona hrůzoplňná slova: Kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije. Tudíž jako tomu, kdo chce přijímati, tak i, a to důtklivěji ještě, tomu, kdo chce obět přinášeti, dlužno jest na paměť uváděti slova: Zkoušejž sebe sám člověk: co pak zkoušení toho se týče zjevná slova posv. sněmu Tridentského ses. 13. k. 7. de Eucharistia, na základě stálého obyčeje církve prohlašují, že takového zkoušení jest třeba, aby žádný, kdo sobě jest vědom těžkého hříchu, byť sobě zdál se míti nad ním sebe větší lítost, bez předchozí svátostní zpovědi k svaté Eucharistii nepřistupoval.

49. Breviř Římský mějtež všichni faráři a každého dne dle kalendáře a direktáře pražské arcidiecese zbožně, pozorně a úplně se ho modlí, aniž na cestě od této povinnosti pokládětež se mylně za zproštěné. Kdož by tak nečinil, věziž že kromě viny těžkého hříchu vázán jest k náhradě důchodů z benefícia, v poměru k opomenutí, chudým anebo kostelu, nad to pak po případě pokutován bude těžkými tresty.

50. Aby svatých ochránců a patronů naší arcidiecese náležitá památka žila a dle ustanovení předků jim povinná úcta se vzdávala, každý nechať sobě opatří officia propria svatých této arcidiecese.

51. V Písmě sv. a v knihách posvátných nechať pilně čítají by oddávající se lenosti z popudu nepřítelů pokolení lidského neupadli v neřesti, z lenosti plynoucí. Mimo jiné knihy užitečné, jednak poučení podávající o naukách posvátných, jednak ke ctnosti nabádající, nechť každý sobě opatření hledí usnesení posv. sněmu tridentského; z knihy té bude moci čerpati velespasitelné nauky o všem, co týká se orthodoxní víry a mravnosti; a nechť dbá, by skutečně z ní čerpal, aby mu jednou nebylo řečeno: „Poněvadž jsi ty zavrhl umění, i já zavrhu tebe, abys neposluhoval mi kněžstvím.“

52. Co se křtu a svátosti manželství týče, co nejzevrubněji dbejtež, by knihy založili, do nichž by jména pokřtěných a jejich kmotrů, jakož i jména sňatek uzavírajících a jejich svědků (jak sněm tridentský nařizuje) pilně zaznamenávali, by mohlo býti zjištěno příbuzenství duchovní. Při křtu nepřipouštějte více kmotrů, nežli jednoho nebo jednu, anebo nanejvýše jednoho a jednu, jakž týž sněm tridentský předpisuje v sez. 24. k. 2. de reform.

53. Svatým křtem v domích bez závažné a naléhavé potřeby nechť nepřisluhují, nýbrž nechť káží dítky přinést do kostela; podobně při uzavírání sňatků mimo kostel nechť neassistují, leč by k tomu buď snoubenci nebo faráři zvláštní dovolení obdrželi. Ohlášek před uzavřením sňatku nechť nikdy neopomenou; což vše zapovídá se pod trestem, jenž velikosti viny bude odpovídati.

54. Nechť snaží se své kostely a domy farní zachovati v dobrém stavu („ecclesiae, cui praesunt, ac domus parochialis, quam inhabitant, sarta tecta conservare studeant“), aby nedbalostí jejich neutrpěla stavení škody, jež by potom nesnadno, a jen s velkým nákladem napravena býti mohla.

55. Učitele („moderatores scholarum“) mějtež katolíky, nikterak z haerese nepodezřelé, skromné a poslušné, kteříž by dítky pilně cvičili nejen v literním umění, nýbrž i ve zbožnosti, a naváděli je ke zbožné modlitbě, k poslušnosti vůči vrchnostem a rodičům, jakož i k tomu, by z paměti znali základní pravdy víry. („Moderatores scholarum habeant catholicos, minime de haeresi suspectos, modestos et morigeros, qui pueros diligenter, non tantum in literis, sed etiam in pietate instituant, modeste orare, superioribus et parentibus obedire, prima fidei rudimenta memoria tenere doceant.“)

56. Písňe, od haeretiků složené, jež v řeči lidové zpívají se buď v kostele, nebo při pohřbech, naprosto nechť zakazují a zamezují; naproti tomu nechť zavádějí písňe katolické, jichž není nedostatek. („Cantilenas, ab haeticis compositas, quae vel in ecclesiis linguā vulgari, vel in funeribus decantari solent, omnino prohibeant ac impediunt; e contra vero catholicas, quarum copia non deest, in usum populi inducant.“)

57. Přijavším nejsv. Svátost nechť nepodává se abluce z kalichu, nýbrž z jiné čisté číše nebo sklenice, aby vykořeněno bylo domnění, jež haetikové rozšiřují, že krev Páně a pod obojí Svátost přijímají, když víno, byť nekonsekrované, z kalicha pijí;

abluci pak může podávati kostelník, anebo některý jiný člověk světský.

58. „Casti et ab omni impudicitia puri omnino debent esse sacerdotes, qui castissimae Virginis Filium et Agnum immaculatum suis manibus frequenter tractant. Quare strictissime, sub poenis gravissimis praecipitur, ut quicumque infames in isto genere suspectasve personas penes se retinent, aut alias foveant, easdem velut contagiosum toxicum et dedecus status clericalis absque omni mora e domibus mox ejiciant, nec ullus unquam audeat, vel in aede propria, vel in aliena, suspectas mulieres, sub quocunque praetextu, seu odore retinere, aut cum iis aliquam conversationem seu familiaritatem inire. Qui secus fecerit (circa quod vicarii foranei summam vigilantiam adhibeant) non tantum poenis in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 14. de reform. expressis, illico et irremissibiliter punientur, sed si (quod absit) non paruerint, carceribus tetrus, in pane et aqua, nec ad satietatem quidem, macerabuntur, et ad ultimum, si incorrigibiles fuerint, ex archidioecesi, sine ullo testimonio, ejicientur, aut aliis arbitrariis poenis subjiicientur. Nihil enim magis dehonestat statum ecclesiasticum, nihil saevius corrumpit, quam haec feculenta pestis. Utque foedi hujus vitii odium simul, ac sacerdotale decorum, exterioribus signis eo magis exhibeant, nemo parochorum cum coetrice sua in vehiculo iter facere praesumat, et si aliud faciat, eo ipso equos et rhedam amittat; si vero per nundinas cum ipsa vagari, aut per forum seu plateas incedere visus fuerit, mulctae 30 imperiales toties, quoties, absque remissione ulla, penes Officium Archiepiscopale deponere tenebitur.“

59. „Sciant quoque parochi, iis neque licere, neque permiti, ut mulieribus aut oeconomis, cum quibus turpiter vixerunt, vel suspecti fuerant, quidquam testamento relinquant seu legent: et qui in hoc deliquerit, non tantum tetram suae famae notam inuret, sed occasionem quoque offeret, tale testamentum prorsus rescindendi. Idem de prolibus illegitimis intelligendum est.“

60. Oděvu mají kněží užívati slušného a stavu přiměřeného, jímž by se od lidí světských rozeznávali. A takž v kostele nebo při církevních funkcích nechť užívají faráři toliko dlouhého taláru („non nisi oblonga et talari veste utantur“); což také sluší se na veřejnosti a tam, kde mnoho jest lidu („quod etiam in publico et frequentia populi fieri competit“). Doma nechť nikdy nejsou

bez oděvu klerikálního (*„in domo nunquam se sine veste clericali deprehendi patiantur“*). Drahocenná roucha z hedvábí zhotovená, jež jen praelátům a těm, kdož v důstojenstvích jsou postaveni, se dovolují, také farářové někdy sice z okázalosti a marnivosti oblékají, ale jim jsou naprosto zakázána (*„iis omnino non tantum in jure, sed etiam synodali constitutione sunt interdicta“*). Slušno zajisté, aby byl rozdíl mezi praeláty a podrženyými, vyššími a nižšími, učiteli a žáky.

61. Aniž trpěti jest šaty příliš krátké, až po kolena přistřižené, a pláštíky, přizpůsobené tak, by bylo viděti střevíce (*„ad genua usque decurtatae vestes, et palliola, ad ostendendas caligas accommodata“*); punčochy barevné, hedvábné podvazky pod koleny visící (*„serica ligamina sub genibus dependentia“*); boty bílé nebo příliš ozdobné (*„nimium affabre“*) zhotovené, špičaté a dlouhé (*„rostrati et in longum protensi“*), rukávy barevné nebo rozstřižené, tak aby viděti bylo vyšívanou košili (*„manicae coloratae vel scissae, ex quibus acu picta indusia promineant“*), vous na způsob dvořanů nebo frejřů upravený (*„barba aulicorum vel procorum more formata“*), zatočený a vypěstěný (*„inflexa et compta“*), vlasy spíše po vojensku nežli po kněžsku na ramena splývající (*„caesaries militaris potius, quam clericalis, ad humeros defluens“*) a pod.; neboť ti, kdo tak se nosí, dávají na jevo svoji lehkomyšlnost a marnivost a spíše vojínům nežli klerikům se podobají; vše to stav kněžský velice znetvoruje a špatně doporučuje (*„quae omnia nimium deformant et male commendant ordinem clericalem“*), a tudíž právem vytýká se farářům a jim přísně pod trestem se zapovídá. Nechť si vzpomenou, co o takových napsal sv. Bernard ve kn. 3. de consid. kap. 11.: *„Forma vestium deformitatis mentium et morum indicium est. Quid sibi vult, quod clerici aliud esse, aliud videri volunt? Nempe habitu milites, quaestu clericos, actu neutrum exhibent; nam neque pugnant ut milites, neque ut clerici evangelizant.“*

62. Prsten nositi dovoleno jest pouze těm farářům, kteří dosáhli na některé fakultě stupně doktorského nebo mistrovského; avšak jediný toliko a nikoliv více, aby jim nebyla vytýkána marnivá honosivost. Že však při mši sv. jest prsten nositi zapověděno i protonotářům, věztež všichni z dekretu posv. kongregace obřadů r. 1623.

63. Tonsuru na hlavě („coronam in capite“), kteráž jest předním odznakem stavu klerikálního a připomíná slavnou trnovou korunu Spasitele našeho, necht' vždy míti dbají.

64. Zapovídá se tanec těmito slovy: „Quam turpe et probrosum sit sacerdoti choreas ducere, ac vili praesertim plebeculae, in ejusmodi levitatibus sese immiscere, res ipsa demonstrat. Itaque parochis, sive saeculares sint, sive regulares, sub privatione partis fructuum beneficii strictissime prohibetur, ne ullo in loco, etiam in propriis parochiis, cum foeminis saltus exerceant. Quae enim differentia inter stultum et saltatorem, ut adagium habet, nisi, quod ille perpetuo, iste ad tempus stultizet?“

65. Článek tento varuje před opilstvím: „Quanta mala ex ebrietate proveniant, dici satis non potest. Quippe non tantum saeculares, sed etiam clericos hoc infame vitium ad enormia quaeque perpetranda faciles et pronos reddit. Indubitatum sane est, quod D. Hieronymus asserit: Luxuriosa, inquit, res est vinum et tumultuosa ebrietas; venter enim mero aestuans, cito despumat in libidines; unde apostolus monet: nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Eapropter sacerdotes, quorum zelum ad obeunda ministeria sacra vigere et mentes ad Deum erectas esse oportet, sobrietatis studio omnibus antecellere, et ebrietatem, quae mentis inducit exilium, libidinisque provocat incentivum, cane et angue pejus fugere debent. Quod si qui ebriosi fuerint deprehensi, et per superiores praemoniti, non abstinerint, non tantum graviter mulctabuntur, sed etiam, si in ebrietate scelus quodpiam patra-verint, omni excusatione postposita, pro gravitate delicti in duplo poenas luent, imo ex praescripto sacrorum canonum ab officiis et beneficiis suspendentur.“

66. Zapovídá se farářům návštěva hospod, jakož i pitky při hostinách jinak dovolených: „Tabernas seu popinas, ubi interdum enormes committuntur excessus, tumultus ac rixae ad sonitum fidicinum excitantur, parochorum nulli potandi seu vane conversandi gratia adire licebit. In quo si transgressi fuerint, noverint se congruis poenis esse mulctandos. In conviviis vero licitis et honestis, honestatis ac modestiae meminerint, nec sese aut convivas alios ad aequales haustus provocent, grandibusve poculis uno tractu ebibendis obruant, etiam sub praetextu sanitatis cujuscunque.“

67. Zakazuje se zřizování krčem ve farních domech: „Quod si grave est ac indecorum, sacerdotem inter scurras, ganiones, lurcones, ardeliones, decoctores, Bacchique nepotulos in publicis tabernis versari, bacchari et tripudiare, quid non erit, si parochi in propriis aedibus cauponas instruant, hederam exponant, saltatores, choragos, potatores, fidicines, lyripiparios, similemque fecem perditorum hominum admittant et libertatem faciant agendi, quod lubet? ubi rixas, pugnas, caedes, scortationes, adulteria, blasphemias et similia enormia scelera perpetrari in proclivi est. Itaque strictissime praecipiendo mandatur parochis, ne in domibus suis popinas instituant, et vile cauponum ministerium obeant. Qui secus fecerit, pro prima vice, sine remissione, 100 fl. pauperibus erogandos deponet; si tali modo castigatus a propinatione non destiterit, pro secunda vice fructibus unius anni privabitur, ecclesiae applicandis: ac tandem, si fuerit incorrigibilis, beneficium omnino amittet.“

68. Slušno jest, aby netoliko laikové kněžím příslušnou čest prokazovali, nýbrž aby také sami faráři sobě navzájem povinnou úctu vzdávali. Avšak nižádným způsobem nelze trpěti, by se nechávali titulovati „Hochwürdig“, „Reverendissimi“.) Pročež, aby byl rozdíl mezi praeláty a kleriky nižšího stupně, mezi dignitáři a prostými beneficiáty, přísně se zakazuje, aby takových titulů sobě nikterak nepřislušných vikáři nebo faráři sobě neosobovali ani nedopouštěli, než spíše nechť ze všech sil se vynasnažují, aby pro ctnostný život právem mohli nazýváni býti „Ehrwürdig“ nebo „Reverendi“.

69. Jelikož známa jest odvážlivost a věrolomnost některých farářů, kteří, když pro přečiny voláni jsou k soudu biskupskému, spoléhajíce se na moc pánů světských (jež buď pokryteckými prosbami nebo nepravými informacemi, nezřídka i svatokrádežnými dary k tomu svádějí, by brali v záštitu jejich zlobu) odvažují se rozkazy představených pohrdati, a stavše se věrolomnými a rebelly, pod ochranou takovou tím svobodněji nepravostem hoví, pročež co nejprísněji se zakazuje, by nadále neodvážili se tak činiti. („Cum nota sit quorundam parochorum temeritas ac perfidia, qui dum pro admissis criminibus ad tribunal episcopale citantur, freti dominorum saecularium auctoritate (quos vel fucatis preci-

*) Českého titulu instrukce neuvádí.

bus, vel falsis informationibus, nonnunquam etiam sacrilegis muneribus, ad hoc inducunt, ut pro defensione suae malitiae sese interponant) mandata Superiorum contemnere nefarie audent, factique perjuri ac rebelles sub protectione tali liberius sceleribus indulgent et nequitiae fraena laxant, illicita quaeque impudenter patrant, dignitatem et immunitatem ecclesiasticam prostituunt, omnemque obedientiam Ordinario debitam, contra fidem juratam et sanctionem Canonum excutiunt: quapropter ne id imposterum impune facere praesumant, sub censura et anathematis poena, nec non aliis, pro arbitrio infligendis, severissime prohibetur“.)

70. Dosavadní zkušenost učí, že faráři, když úřadu arcibiskupskému v podáních nebo dopisech o záležitostech svých beneficíí anebo o udávších se případech zprávu podávají, činí to tak nedokonale a zmateně, a někdy beze všeho věcného podkladu, že úřadu řečenému přimnožují práce a vyšetřování, a to někdy nadarmo. Aby tedy příště přesněji a bezpečněji v takových záležitostech se pokračovalo, nařizujeme, aby každý farář, když bude mu úřadu arcibiskupskému podati zprávu o nějakém případě nebo sporu, dříve ji předložil svému vikáři, a když ten uzná věc býti spravedlivou a odůvodněnou, pak teprve nechť zprávu tu opíše úpravně a čistě a podá ji úřadu arcibiskupskému.

Instrukce zakončena jest doslovem („Epilogus“) tohoto znění: „Ex his agnoscent pastores animarum, quam cautos, attentos, circumspectos, vigiles atque sollicitos, quibus etiam moribus et virtutibus praeditos, quali peritia et scientia, ut rite, probe ac fructuose suo munere in domo Domini perfungantur. Cum enim nobis sit colluctatio adversus tot potestates tenebrarum et spirituales nequitias, facile perspiciunt parochi, quam grave ac laboriosum munus susceperint, dum ad ecclesiarum curam admitterentur, ut proinde memoria perpetua revolvere debeant, se nequaquam misos esse ad otium et quietem, ut sibi indulgeant, torpore diffluent, secure stertant, laute vivant, atque voluptatibus perfruantur, sed ut indefesse laborent, sudent, vigilant, ministerium suum impleant et pugnent adversus catervas et agmina vitiorum, gentes apostatrices, filios dura cervice et indomabili corde, domum exasperatricem et exasperantem, subversores et scorpiones domus Israel attrita fronte. — Caveant, ne illam objurgationem severissimam apud Isaiam sibi exprobrari quandoque audiant: Isaias 56. „Speculatores, inquit, ejus omnes coeci, nesciverunt universi, canes

muti, non valentes latrare, videntes vera, dormientes, et amantes somnia, et canes impudentissimi, nescierunt saturitatem; ipsi pastores ignoraverunt intelligentiam, omnes in viam suam declinaverunt, unusquisque ad avaritiam, a summo usque ad novissimum. Venite, sumamus vinum et impleamur ebrietate, et erit sicut hodie, sic et cras multo amplius.“ Horreant et expavescant ad illa Ezechielis verba, 34.: „Vae pastoribus, qui pascebant semetipsos. Nonne greges a pastoribus pascuntur? Lac comedebatis et lanis operiebamini, et quod crassum erat, occidebatis; gregem autem meum non pascebatis; quod infirmum fuit, non consolidastis; quod aegrotum, non sanastis, quod confractum, non alligastis, quod abjectum, non reduxistis; et dispersae sunt oves meae, et factae sunt in devorationem omnium bestiarum agri; erraverunt greges mei, in cunctis montibus et super omnem faciem terrae dispersi sunt, eo, quod non erat, qui requiret.“ Quas adeo severas Sanctorum comminationes, non habebant, cur in mortis hora metuant, aut coram justo olim Iudice experiantur, qui cum sollicita salutis suae assiduaque alienae cura, salutaria, quae hic tradita sunt, vivendi agendique praecepta, opitulante divina gratia, observare, ac ad amussim implere constanter laboraverint.“

B.) Konsistoř, její složení a obor působnosti.

Generálním vikářem byl již od doby sedisvakance*) Václav Bilek z Bilenberka, děkan metropolitní kapitoly.

Ve vysokém věku opouštěla jej bývalá pružnost ducha, takže nemohl již vykonávat úřadu svého tak, jak bylo žádoucí. Sedmdesátiletý stařec podepisoval úřední listiny již tak nečitelně, že arcibiskup z obavy, aby pravost listin z té příčiny nebyla brána v pochybnost, nařídil 5. prosince 1701, aby místo něho listiny podepisoval assessor konsistorní Daniel Josef Mayer z Mayernu, probošt metropolitní kapitoly.

Když pak Bilek na sklonku svého života k zastávání úřadu generálního vikáře naprosto již nestačoval, jmenoval arcibiskup 5. ledna 1703 nástupcem jeho Mayera, a to pro jeho znamenité zásluhy a neobyčejnou obratnost a zkušenost („ob praeclara eiusdem merita et singularem in rebus gerendis dexteritatem atque experientiam“).**)

*) Viz str. 2.

**) Patentes vernaes 1703, odstavec 12.

Kancelérem a spolu assessorem konsistorním byl po třicet téměř let Jan František Liepure,*) doktor obojího práva, apoštolský protonotář, kanovník královéhradecký.

Když sestárl, byl mu 5. ledna 1703 přidělen assessor Barthel jakožto vicekanclér; ten neměl však ničeho podnikati bez úřady s kancléřem; zvláště pak mu bylo uloženo za povinnost dohlížeti na kancelář, aby expedice rychle a náležitým pořadem se dály.**)

Když pak Barthel již v dubnu téhož roku do Králové Hradce se odebral, kdež jmenován byl od tamního biskupa Tobíáše Jana Beckera generálním vikářem, arcibiskup dne 16. dubna 1703 přidělil kancléři k ruce assessora Daniela Dresnera.

Liepure zemřel 21. ledna 1705, dosáhnuv 76. roku svého věku; pochován byl 22. ledna v kryptě kostela Křižovníků s červenou hvězdou.***) Vzhledem k velikým jeho zásluhám nařídil arcibiskup, aby z vděčnosti k zesnulému všichni v duchovní správě zaměstnaní kněží co možno nejdříve aspoň jednu mši sv. za duši jeho odsloužili.†)

Nástupcem Liepurovým v úřadě kancléřském jmenoval arcibiskup 29. dubna 1705 assessora Františka Ignáce Zumsande ze Sandberga.

Zumsande byl assessorem konsistorním již od roku 1693 za arcibiskupa Valdštýna, jakož i v době sedisvakance; za své zásluhy, jichž sobě v úřadě tom získal,††) byl od arcibiskupa 31. ledna 1701

*) Liepure narodil se v Pruntrutu, v území knížete-biskupa basilejského; synovec jeho Jan Ign. Liepure byl dvorním radou basilejského biskupa Viléma Jakuba Rinka z Baldensteinu. Srvn. str. 2.

**) „Caeterum autem cancellariae consistorialis curam gerendo in id singulari diligentia incumbat, ut expeditiones non solum constantem celerem cursum sortiantur, verum etiam unum negotium prae altero ob aliquem fortasse favorem nec citius nec serius expediatur, quin magis expeditiones absque omni passione ita currant, prout ordo praesentationis aut cuiuscumque rei gravitas et necessitas id exigat.“

***) Podlaha, Hammerschmidova Historia Pragensis 122.

†) Emanata 22. ledna 1705.

††) Arcibiskup praví ve jmenovaném připisu: „Vitae ac morum honestas, necnon insignis doctrina, cuius ex propria scientia abundans habemus testimonium, cum spatio 8 annorum partim ante, partim durante regimine nostro, sollicitis studiis ac singulari promovendae justitiae zelo in consistorio nostro archiepiscopali pragensi officio assessoris ad omnimodam satisfactionem fungereris, necnon alia laudabilia merita, personam tuam notorie commendantia, nos inducunt, ut ad gratiam tibi reddamur liberales“.

jmenován děkanem kapitoly staroboleslavské, při čemž mu byl assessorát ponechán a jemu na vůli ponecháno do Prahy přicházeti a sezení konsistorních se účastňovati. Stav se kancléřem, resignoval na děkanství staroboleslavské.

Roku 1709 vzdal se Zumsande vzhledem k chatrnému svému zdraví svého úřadu. Arcibiskup dne 2. března 1709 přijal jeho resignaci, ale tak, aby ještě do sv. Jana Křt. v residenci arcibiskupské setrval a úřad dosavadní zastával; uznávaje jeho zásluhy, vyhradil mu dosavadní místo jeho v konsistoři, jakožto seniora, a spolu i volný přístup k sezením, pokud by je navštěvovati chtěl; mimo to vykázal mu roční pensi 200 zl. z pokladny arcibiskupského semináře.

Nástupcem jeho jmenován byl Bernard Jindřich Germeten, doktor obojího práva, laik, povoláný arcibiskupem z Olomouce.*) Bydlil, tak, jako předchůdce jeho, v residenci arcibiskupské.

Mimo generálního vikáře a kancléře skládala se konsistoř ze šesti assessorů.

Roku 1698 byli to: Daniel Jos. Mayer, metrop. kanovník, Fr. Ignác Zumsande ze Sandberga, Jan Maria Hložek ze Žampachu, theatin, Jan Jindřich Turba, doktor obojího práva, professor právnické fakulty, P. Jan Maria Sbogar, barnabita, Frant. Ferd. Tschedig z Eisenberga, jenž spolu byl konsistorním sekretářem.

Když Tschedig, stav se děkanem karlstějnským, resignoval, jmenoval arcibiskup r. 1697 dne 28. prosince assessorem konsistorním kněze Jana Jindřicha Barthela, jemuž byla metropolitní kapitula svěřila přípravné práce k beatifikaci a kanonisaci sv. Jana Nep., a o němž jakožto vicekancléři již výše byla řeč.

Po odchodu Zumsandově do St. Boleslavi r. 1701 jmenoval arcibiskup 21. února 1701 assessorem konsistorním zpovědníka svého P. Viléma Dvorského S. J.; ve jmenovaném připsu arcibiskupovi ze dne 15. června 1709 takto: „obschon der Magistrat von Ollmütz so instendig angehalten, damit den angefangenen cursum nicht interrompiren moechte, ich dennoch aus Verlengen Ew. Hochfürstlichen Gnaden desto ehender unterthänigste Dienste leisten zu können, solches ausgeschlagen, wordurch mir dann nicht allein mein jährlich sowohl vom Landt als auch der Stadt gehabtes Salarium sistiert, sondern auch propter interruptum cursum die (sowohl pro correpetitionibus als auch privatis collegiis gebührende honoraria welche sich am Endt des Jahrs gleichwohl auf ein erklegliches würde getragen haben) völlig ausgeblieben.“

*) O svém dřívějším postavení v Olomouci zmiňuje se Germeten v listě svém k arcibiskupovi ze dne 15. června 1709 takto: „obschon der Magistrat von Ollmütz so instendig angehalten, damit den angefangenen cursum nicht interrompiren moechte, ich dennoch aus Verlengen Ew. Hochfürstlichen Gnaden desto ehender unterthänigste Dienste leisten zu können, solches ausgeschlagen, wordurch mir dann nicht allein mein jährlich sowohl vom Landt als auch der Stadt gehabtes Salarium sistiert, sondern auch propter interruptum cursum die (sowohl pro correpetitionibus als auch privatis collegiis gebührende honoraria welche sich am Endt des Jahrs gleichwohl auf ein erklegliches würde getragen haben) völlig ausgeblieben.“

biskup praví, že za slušné pokládá, aby zpovědníci biskupů byli členy jejich konsistencí („non minus laudabiliter, quam convenienter etiam alibi locorum praticari novimus, quod illi, qui conscientiae D. D. Ordinariorum existant moderatores, similiter quoad ea, quae in consistoriis eorundem tractantur, adhibeantur in consilium, in quibusvis causis ibi occurrentibus vocem ac votum cum aliis assessoribus habentes“). Dvorského nazývá arcibiskup „virum doctrina et prudentia omni exceptione maiorem.“

Roku 1703 dne 5. ledna jmenoval arcibiskup ceremonáře svého Dresnera assessorem konsistorním, odůvodniv jmenování to takto: „Ut caeremoniarii episcoporum de beneficiis quibusdam providerentur, iique aliquibus praerogativis decorentur, tum ut promptiori animo muneri suo satisfaciant, tum ut sibi necessaria juxta eorum statum commodius comparare valeant, admonet peculiariter Ceremoniale episcoporum autoritate Innocentii X. Pont. Max. recognitum, quo attento, jam modo modernum caeremoniarium Nostrum Daniele Dresner consolari cuperemus, dummodo praeter paucissima quaeipiam, alia beneficia de libera manu et collatione nostra dependerent. Quia autem in hoc admodum arctati sumus, unde alia via eidem gratiose subvenire volentes considerantesque egregia ipsius talenta, quibus dotatus esse dignoscitur, nec non laudabilem in utroque jure ab eo factum progressum, ut post absolutam jam disputationem publicam pro laurea doctorali ad illam proxime pervenire mereatur, in assessorem consistorii nostri archiepiscopalis ipsum resolvimus eundemque assessoratum per praesens ei benigne conferimus.“ Aby pak rozmnožením počtu assessorů konsistorních dosavadní členové neutrpěli újmy, arcibiskup vykázal nově jmenovanému assessoru plat ze své pokladny; spolu však přikázal mu podíl na sportulích, jichž dosud sekretář konsistorní Grüner, nejsa assessorem, neprávem byl požíval.

Uprázdňené místo v konsistenci po Bílkovi z Bilenberka udělil arcibiskup dne 8. ledna 1703 metropol. kanovníkovi Janu Adamovi hraběti Vratislavovi z Mitrovic, jenž jakožto metropolitní kanovník obdržel v konsistenci hned první místo po generálním vikári.

Po smrti konsistorního assessora P. Jana Sbogara jmenoval arcibiskup r. 1703 dne 16. července na jeho místo Jana Adama Besneckera, doktora obojího práva a profesora právnické fakulty.

Dresner ještě téhož roku, kdy jmenován byl assessorem, odebral se k vyzvání biskupa olomouckého knížete Karla III. lothrinského do Olomouce, jmenován byv bisk. notářem a assessorem tamní konsistoře. Na uprázdněné místo ceremonáfské přijal arcibiskup Breuer Jana Chrysostoma Heroldta ze Stoda (Heroldt de Stoda) a jmenoval jej zároveň assessorem konsistorním. Jemu v době, kdy v Praze s arcibiskupem byl přítomen, a sekretáři konsistornímu měly rovnou měrou přidělovány býti expedice k vypracování („ipsūque inter et secretarium expeditiones pro tempore, quo Pragae subsistimus, dividantur aequaliter ab illis elaborandae“); mimo to bylo jeho povinností, by kancléři práce byla ulehčena, pilně docházeti do kanceláře a nad tím bdíti, aby to, co bylo v sezení konsistorním usneseno, do příštího sezení skutečně bylo vypraveno; jestliže by shledal, že něco zůstalo neexpedováno, měl to v příštím sezení urgovati; nařízení jeho mělo býti v kanceláři přesně dbáno; také měl právo informovati se z aktů o jednáních dřívějších.*)

Členy konsistoře byli tudíž koncem roku 1703: gen. vik. Mayer, Vratislav z Mitrovic, kanclér Liepure, Zumsande, Hložek, Turba, Dvorský, Besnecker, Heroldt.

Počátkem roku 1704 rozkázal arcibiskup, by Heroldtovi místo expedicí konsistorních, jež dle dřívějšího ustanovení měl míti s kons. sekretářem na polovic, přikázáno bylo prohlížení visitačních zpráv vikářů ;**) pro každé sezení měl míti jednu zprávu zrevidovanu, měl z ní učiniti krátký výtah, shledané vady vytknouti a spolu podati návrh na jich odstranění; o tom měl na konci

*) „Porro ejus incumbētiaē similiter erit pro majori sublevamine Nostri cancellarii cancellariam diligenter visitare, an illa, quae in unaquaque sessione resoluta sunt, de sessione in sessionem actualiter fuerint expedita, et si aliqua inexpedita mansisse compererit, illud in proxima sessione monere; quotiescunque igitur hic neo-resolutus assessor de expresso sive tacito mandato cancellarii in cancellaria quidpiam ordinaverit, ei omnem paritionem praestari volumus, illud praeterea ordinantes, ut, si in anteactis consistorialibus se informare voluerit, haec illi ex cancellaria prompte communicentur, quae tamen extra consistorium secum non asportabit.“

**) Dříve bývaly visitační zprávy přikazovány několika referentům; tak r. 1698 měl Barthel přikázány vikariáty kraje bechyňského a prachatického, Hložek vikariáty kraje čáslavského, slánského a kouřimského, Mayer vikariáty kraje zateckého, loketského a hrabství kladského, Zumsande vikariáty kraje boleslavského a chrudimského, Sbogar vikariáty kraje vltavského, podbráského a rakovnického.

každého sezení referovati. Příslušná zpráva visitační spolu s jeho elaborátem měla arcibiskupovi předložena býti spolu s protokolem o sezení konsistorním.

Po smrti assessora konsistorního P. Viléma Dvorského S. J., zpovědníka svého, jenž zemřel 29. listopadu 1703,*) jmenoval arcibiskup 4. ledna 1704 assessorem zase nového zpovědníka svého P. Jana Steinera S. J., nařídív, aby mu vykázáno bylo místo za assessorem Besneckerem.

Po úmrtí assessora Jana Jindřicha Turby jmenován byl na jeho místo 7. ledna 1704 Václav Jan z Kriegelsteinu, doktor obou práva, professor právnické fakulty, a vykázáno mu místo za assessorem P. Steinerem.

Bylo tudíž složení konsistoře r. 1704 toto: gen. vik. Mayer, Vratislav, kanclér Liepure, Hložek, Zumsande, Besnecker, Steiner, Kriegelstein, Heroldt

Roku 1705 stal se arcib. ceremoniář a konsistorní assessor J. Chrysostom Heroldt po Zumsandovi děkanem staroboleslavským; na jeho místo jmenoval arcibiskup dne 27. dubna 1705 Františka Kašpara Lutze ceremoniářem; assessorát byl však Heroldtovi ponechán; Lutz, jak se zdá, byl assessorem konsistorním jen krátký čas, neboť v seznamu assessorů r. 1706 již se nevyskytá.

Po úmrtí Liepurově jeví se tudíž složení konsistoře počátkem r. 1706 takto: gen. vik. Mayer, Vratislav, kanclér Zumsande, Hložek, Besnecker, Steiner, Kriegelstein, Heroldt.**)

A v tomto složení zůstala konsistoř po celou další dobu Breunerovou, až na to, že r. 1709 na místo kancléře Zumsanda nastoupil Germeten.

Jak viděti, bývali mezi assessory dvě osoby stavu laického, právníci.

Arcibiskup sezením konsistorním přítomen nebýval; nařídil však, aby mu po každém sezení hned dne následujícího předkládán byl protokol.

*) Srvn. P o d l a h a, Hammerschmidova Historia Pragensis 119.

**) Personalie konsistoře a stavu duchovního vůbec přinášel každého roku „Nový titulární kalendář ke cti sv. Václava“, jež vydával knihtiskář Jiří Labaun. Ten oznámil v červenci 1701 konsistoři, že od místodržitelství a jiných král. instancí obdržel povolení, aby mohl v kalendáři na r. 1702 uveřejniti seznamy úřednictva, a že by rád také připojil seznam všech členů a úředníků konsistoře; dovození dáno mu bylo 28. července 1701.

Když pak delší čas se to nedálo, nařídil 23. listopadu 1699, aby téhož dne, kdy sezení se koná, sekretář protokol napsal a kolem sedmé hodiny ranní následujícího dne aby kanclér spolu s assessorem Barthelem a sekretářem k němu se dostavili a jemu referovali o tom, o čem v sezení bylo jednáno.

Dne 12. října 1705 vytyká konsistoři, že se mu protokoly v čas stanovený nepředkládají, i nařizuje, aby sekretář konsistorní byl napomenut, by protokoly o sezeních bez odkladu sestavoval.

Arcibiskup bděl nad tím, aby konsistoř co možno rychle vyřizovala došlá podání, i neváhal důtklivě vytknouti, jestliže zpozoroval jakousi liknavost. Tak dne 18. ledna 1706, připomínaje konsistoři nevyřízenou záležitost již r. 1704 podanou, praví mimo jiné: „Cum autem Nobis admodum molestum sit, pluribus vicibus a diversis partibus propter non administratam a Consistorio nostro justitiam interpellari, quodque expeditiones in tantum temporis spatium differantur et tardissimo omnia procedant passu, quod ipsum propria experientia compertum habemus . . .“

Dle-li arcibiskup mimo Prahu, posílán mu byl zevrubný protokol o sezeních konsistorních; on pak na okraji připsal k tomu svoje poznámky a konsistoři je zase posílal.

O assessorát při konsistoři podávány byly arcibiskupovi žádosti od osob, jež pokládaly se za způsobilé k úřadu tomu. Tak r. 1699 ucházel se o důstojenství to Jan Dvořák, člen reh. kanovn. lateránských sv. Augustina na Karlově, dokládaje, že i jeho praelát k prosbě té se připojuje, jakož i že na plat nároku nečiní („non spe aut intuitu alicuius annui stipendii“). Za Dvořáka přimlouval se hrabě Clari-Aldringen, jemuž arcibiskup z Vídně, kdež tehdy se zdržoval, dne 26. dubna 1699 odpověděl, že v konsistoři není žádného prázdného místa („wasmassen mein ertzbischoffl. Consistorium mit Leuth dergestalt bereits versorget, dass meines Wissens bey dem Rathstische niemand mehr sitzen kann, folglich vor den recommendirten Dworžak aus der Carls-Hofer Canonica kein Platz allda mehr übrig“).

Assessoři měli z kassy kathedratika ročního platu 100 zl., generální vikář 300 zl., kanclér 200 zl.

Mimo to náležely jim tak zv. „sportulae“, „akkcidence“, neboli taxy konsistorní.

Byly to hlavně dávky, jež konsistoři odváděny býti musily z pozůstalosti kněží za potvrzení a publikování závětí, poplatky

od stran v rozepřích zásnubních a manželských, pokuty peněžité diktované kněžím a p.

Důchody členů konsistorních byly, jak viděti, skrovné, ač práce neustále jim přibývalo. I podali 15. března 1706 k arcibiskupovi žádost, by jim přiřčeny byly, jak prý tomu u jiných konsistorií jest, interkalární příjmy uprázdněných beneficií po odečtení přiměřeného obnosu na sustentaci a odměnu administrátora. Arcibiskup žádosti té ochotně vyhověl přípisem z 18. března téhož roku („intuitu laborum, qui ex universa archidioecesi nostra vobis accumulantur, huic justae petitioni lubentissime deferimus“).

Sezení konsistorní konala se každého téhodne dvakráte: v úterý a v pátek. Dne 30. listopadu 1699 nařídil arcibiskup, by sezení konala se v pondělí a ve čtvrtek, aby po vykonaném povinném jemu referátu věci, jež vyžadují rychlejší expedice, již následujícího dne po sezení mohly dány býti na poštu.*)

Prázdniny úřední byly dosti časté i dosti dlouhé: 1. v masopustě od Tučného čtvrtku po osm dní, 2. od Květné neděle až týden po Veliké noci, 3. v den „Svátosti“ (v pátek po neděli provodní) a v Křížové dni, 4. přes celý oktáv Božího Těla, 5. od sv. Máří Magdaleny (22. července) až do sv. Bartoloměje (24. srpna, „feriae messales“), 6. od 28. září přes celý oktáv sv. Václava, 7. ten den po sv. Havlu až do sv. Martina („feriae vindemiales“), 8. vánoční prázdniny od sv. Tomáše až do Tří králů.

V čele úřednictva konsistorního byl konsistorní sekretář; od roku 1697 byl jím výše zmíněný Tschedig. Po něm stal se sekretářem dosavadní kons. kancellista, laik, Jan Vilém Grüner, auth. pontif. notarius publicus a spoluradní král. města Hradčan, jenž v úřadě tom setrval po celou dobu arcibiskupa Breunera a i později za arcibiskupa Khüenburga až do smrti své r. 1720.

R. 1698 arcibiskup jmenoval ceremonáře svého Daniela Dresnera, jenž dokončiv studia právnická, přál si nabýti praxe, druhým sekretářem konsistorním („secretarius secundarius“) s dovolením, by směl účastniti se sezení konsistorních, avšak bez práva vota, leda že by v některém případě od něho žádána byla informace; prvnimu sekretáři Grünerovi měl býti v pracích nápomocen; platu však žádného neměl dostávati („de intradis vero

*) Z Prahy odcházela pošta: ve středu před polednem v 10 hod. vídeňská říšská a drážďanská, v sobotu u večer v 6 h. vídeňská a říšská.

quibuscunque nihil participet, sed futurum emolumentum ejusmodi praxeos mercedis loco eidem subserviat*).

Druhým úředníkem konsistorním byl registrátor a spolu správce solní pokladny duchovenské. Úřad ten po dlouhá léta zastával **Jakub Josef Javornický**. K jeho žádosti byl mu r. 1708, kdy byl již sedmdesátníkem, přidán k ruce jeho synovec **Arnošt Martin Javornický**, jenž do té doby po 13 let zaměstnán byl v kanceláři knížete ze Schwarzenberga. Jelikož starému onomu úředníku bylo obtížno ze vzdáleného příbytku svého dole ve městě do kanceláře docházeti, vykázal mu arcibiskup obydlí v residenci své poblíž kanceláře konsistorní.

Dále byli v kanceláři konsistorní tři kancellisté.

Roku 1694 dne 12. února zemřel kancellista konsistorní **Vavřinec František Kotterovský**, jenž po 29 let věrně a pilně konsistori sloužil.

V úřadě kancellisty rovněž dlouhá léta strávil **Viktorin Frant. Zástěra**, jenž v kanceláři konsistorní zaměstnán byl již od r. 1667. Jemu ku pomoci přidán byl dne 7. ledna 1706 syn jeho **Michael Zástěra**, jmenován byv akcersistou s ročním platem 60 zl. z kassy kathedratika. Arcibiskup ve jmenovacím přípise podotýká, že k přímluvě konsistore jej jmenoval, ač rukopis jeho nezdá se mu býti pěkným („quamvis pro hic et nunc manus seu character, qui in supplici haud dubie omni diligentia conscripto cernitur, eum parum recom-mendat, et qui proinde sedula applicatione emendandus est“).

Třetím kancellistou byl **Jan Vilém Grüner**, jenž, jak řečeno, r. 1697 povýšen byl na kons. sekretáře.

Na uprázdňené místo kancellisty jmenován byl **Matěj Budkowacz**.

V letech 1704—1710 byli kancellisty konsistorními **Viktorin Frant. Zástěra**, **Matěj Budkowacz** a **Mikuláš František Wenceli**, kapelmistr kostela sv. Víta.

Poslední místo mezi kancelářským personálem konsistorním zaujímal **kursor**.

Do roku 1705 byl konsistorním kuresem **Daniel Ant. Schwartz**; po jehož smrti obdržel místo to **Martin Ant. Střebský**, jenž býval sluhou kanceláře Liepura.

Střebský byl však v říjnu r. 1707 pro některé nepřistojnosti propuštěn, ale k žádosti své ještě nějaký čas k ruce nově jmenovaného kursora ponechán. **Střebský** v prosebném podání svém mimo jiné uvádí, že propuštěním ocitá se v postavení tím nesnadnějším, jelikož svým dosti odiosním úřadem mnoho osob světských i duchovních si zneprátelel („dass ich mich meines obgehabten

zimblich odiosen Diensts wegen mehrmahlen sowohl mit weltlichen als verschie-
denen geistlichen Personen verfeinden müssen, mithin ausser allen Schutzes
weder auf der Gassen von allerley Antastungen sicher sein würde*).

Na jeho místo jmenován byl arcibiskupem akcessista konsistorní kanceláře
Michael Zástěra, a akcessistou (s ročním platem 60 zl. z kathedratika vykázaným)
jmenován byl Antonín Karel Josef Mayer, absolvovaný právník, bratranec gen.
vikáře Mayera.

Při konsistoři bylo několik přísežných advokátů a pro-
kurátorů, oprávněných k tomu, by strany u konsistoře zastupova-
vali; advokátů bývalo 6—7, prokurátorů 5—10.

O místa ta právníci dychtivě u arcibiskupa se ucházeli. Tak
r. 1697 Josef Václav Makarius (Macarius) JUC., dovolává se
toho, že prastrýc jeho Josef Makarius byl gen. vikářem kar-
dinála Harracha a strýc jeho Václav Ondřej Makarius že byl kon-
sistorním assessorem biskupů Matouše Sobka z Bilenberka i Jana
Fridricha z Valdštýna, prosí, by mu dovoleno bylo zastupovati
strany při konsistoři („supplico, quatenus delato mihi benignissima
liberalitate et clementissima Celsitudinis Vestrae gratia advocacionis
laudabili officio et honore in archiepiscopali consistorio et foro
Celsitudinis Vestrae tanto eminentiori, quanto spiritualia tempo-
ralibus praestant, patrocinia iurgantibus, miserabilibus imprimis
personis profitendi licentiam et facultatem habeam“).

Po smrti kons. advokáta Jana Jindřicha Ossiga ucházel se
1697 o uprázdněné místo Václav Neuman z Puchholtze; roku 1700
po resignaci Jana Pavla Krausenika Zachariáš Josef Amende, téhož
roku po resignaci Ant. Rudolfa Dvořáka z Booru, jenž stal se
radou apellačního soudu, Jan Jindřich Beck, přísežný prokurátor
král. českého.

Roku 1703 žádali o přijetí za advokáty konsistorní Tobiáš
Damian Veit, Adam Jan Eisl de Merling, Antonín Josef Satten-
wolf*).

Arcibiskup, zasílaje žádost Sattenwolfovou konsistoři, podotýká, že
dlužno toho dbáti, aby jednak nebylo při konsistoři advokátů při-
liš mnoho, jelikož by jeden druhému výživy ubíral, jednak také
aby nebyl počet jejich příliš malý, aby sporné strany měly mož-
nost většího výběru („duo consideranda sunt, tum ne si copiosi-
ores advocati ad unum subsellium admittantur, unus alteri panem

*) Žadatelé poukazujíce na kvalifikaci svou uvádějí také, že jsou obou ja-
zyků znali; tak Eisl uvádí, že jest „utraqvista“, Sattenwolf praví, že má praks
ve vyřizování věcí právních německým i českým jazykem ústně i písemně.

prae ore praeripiat, tum etiam ne numerus eorundem adeo sit restrictus, quo minus partes litigantes selectionem patronorum causae habere possint“).

První místo mezi advokáty konsistorními zaujímal fiskál.

Roku 1696 dne 10. ledna žádal o místo fiskála konsistorního Jan Pavel Krausenik, licenciát obojího práva a od několika let advokát konsistorní. V žádosti své slibuje, že se vši horlivostí vynasnaží se o vykořenění přečinů jak u kleriků tak u laiků, jakož i že vše konati bude ve prospěch zájmů církevních, jak to byl již dřívější činností svou prokázal („siquidem spondeo omni possibili fervore pro extirpandis contra ss. canones commissis delictis, tam contra clericos quam laicos — dummodo a Celsitudine Vestra aliquali salario, ut tanto ferventius inquisitioni delictorum vacare possem, absque tamen praescriptione, aggratiarer — citra omnem respectum humanum ad solatium Celsitudinis Vestrae et reipublicae ecclesiasticae me acturum, et quod conscientia exiget, prout jam alias in actionibus ex officio mihi datis et recenter occasione famae rosae pie defuncti Celsissimi Principis et Venerabilis Consistorii intentata et ad rotulum usque devoluta actione exhibui, me praestitutum“).

Arcibiskup jmenoval jej dne 14. února 1696 fiskálem; ve jmenovacím přepise, svědčícím o horlivé péči nesoucí se k povznesení kázně křesťanské, vykládá příčiny ustanovení fiskála a uvádí povinnosti jeho: „Quamadmodum dignum et sacrae Scripturae conveniens fuerat, eos, qui in sortem Domini sunt vocati, legibus saecularium eximi; sic etiam fuit necessarium, ne tali immunitate effecti, effrenatam ducerent vitam, sed sacris constitutionibus et decretis noxii transgredientium coërcerentur affectus. — Et sane non ignotum est, quatenus olim in florentissima militante ecclesia catholica sanctis Patribus honestatis clericalis erat zelus et cura, quod nedum aperta crimina graviter vindicabant, sed levibus etiam graves poenas et ultiones imponebant, quae nunc, proh dolor! deplorandis hisce temporibus multi e clero, sui status et vocationis immemores, flocci pendunt, ad varia facinora, excessus, cum Christiani populi scandalo prorumpunt, quibus ad Nostram Archiepiscopalem Curiam non denuntiatis, inquisitis, precibus vel pretio sopitis (dum quid offerre possint, habeant, quod in eis puniri possit, non timent) malefactores redduntur insolentiores, eorum-

que exemplo impunitate ducti alii, similem vel peiorem ducunt vitam. — Quapropter ad purgandam malis hominibus Nostram Archidioecesim, et emendandos facinorosos clericorum mores, postulabat officii Nostri pastoralis ratio, ut promotorem fiscalem vigilantem, qui ejusmodi excessibus et clericorum delictis, quae praevia infamatione, gravi scandalo, vehementi suspicione, aut praecedentibus legitimis indiciis etc. coram Nostra Curia denuntiari, deferri et probari possent; non vero vexandi vel calumniandi, seu lucrificandi animo, procederent (quo casu in expensas esset condemnandus) constitueremus. — Constituimus ergo in talem promotorem Nostrum fiscalem, statuimus et denominamus Joannem Paulum Krausenik, juris utriusque licentiatum, de cujus solertia, fide, integritate non dubitantes, speramus, quod in hoc commissio sibi officio ita procedet seque geret, ut nulla partialitatis nota animadvertatur: verum emendatis per Nos et reformatis cleri moribus, vitae etiam laicorum (qui exemplo quopiam pernicioso a clericis habito, plura sibi, quantumvis graviora licere, contendunt) emendentur. Ut autem sciat, quae sui sint officii, et quos tam Pragae, quam foris in Archidioecesi existentes clericos denuntiare, contra eosve agere possit, principaliter et ante omnia, sine strepitu tamen, solerter inquirat, an vicarii Nostri foranei juxta instructionem suam commissis sibi parochis et sacellanis bene attendant, an non illis, praesertim in materia lubrica, praetextu deficientis sufficientis probationis, nimium conniveant, et an ipsimet vitam ducant sine reprehensione. Deinde diligenter inquirat et invigilabit, an sint et inveniantur simoniaci, per saltum, furtive vel extra tempora promoti, in censuris ministrantes, in privatis locis, absque licentia Ordinarii, celebrantes, ebriosi, Eucharistiam ob ebrietatem evomentes, concubinarij aut luxuriosi, comam nutriendos, aleatores, celebrando Corpus et Sanguinem Domini non percipientes, defunctorum clericorum haereditatem expilantes, calumniatores, joculatores, tabernas frequentantes, usurarii, annulos (nisi in dignitate constituti) gestantes, clericam vel tonsuram clericalem non deferentes, vestibus prohibitis, aut statui sacerdotali non congruis utentes, alios a suis beneficiis supplantantes, sortilegi, consulentes aruspices, blasphemij, arma absque necessitate gerentes, bona ecclesiastica alienantes, aut sine scitu Nostro elocantes, et denique contra omnes et singulos parochiali suo muneri et officio non satisfaciētes“.

Jakožto plat vykázal arcibiskup fiskálovi ročních 100 zl. a mimo to sedmý díl všech pokut, jež konsistoři jeho přičiněním budou odvedeny („septimam partem omnium mulctarum, quae ad Consistorium Nostrum ex illius industria et actionibus ab eo intentatis et probatis devenient“).

Krausenik byl fiskálem konsistorním do r. 1700, kdy, stav se auditorem při pluku Daunově, na funkce své při konsistoři resignoval. Konsistoř mu nařídila, aby veškerá fiskální konsistorní akta do kanceláře konsistorní odevzdal, jakož i aby se prohlásil, chce-li započaté pře dokončiti.

Za nástupce jeho zvolila konsistoř dne 10. května 1700 ze tří ucházečů většinou hlasů Jana Frant. Blovského, doktora oboujho práva a přísedného advokáta.

Roku 1703 byli při konsistoři tito právní zástupcové: a) advokáti: Jan Frant. Blovský, fiskál, Václav Jan z Kriegelsteinu, Josef Makarius z Merfelic, Václav Neumann z Puchholtze, Zachariáš Josef Amende, Tobiáš Damian Veit; b) prokurátoři: Sebald Schelhorn, Štěpán Beyer, Jiří Vojtěch Metelka, Jan František Turba, Jan Jindřich Beck.

Roku 1703 na místo Václava Jana z Kriegelsteinu, jenž se stal konsistorním assessorem, přijati byli za konsistorní advokáty Adam Jan Eisl de Merling a Ant. Jos. Sattenwolf.

K prokurátorům přibyli roku 1704: Frant. Valentin Klein z Hartenbergku*), Jan Karel Hubálek z Ehrenbergku,**) Jan Linhart Praun a Josef Stamperský.

Roku 1710 vzdal se Václav Neuman z Puchholtze, jsa jak praví, mnohými jinými úřady zaneprázdněn, advokatury konsistorní, načež na jeho místo arcibiskup jmenoval Jiřího Maximiliana Nesybu.

Právní zástupcové při konsistoři zaměstnaní vyprošovali si od konsistoře vysvědčení o své činnosti. Tak žádal o ně Makarius po praksi pětileté, jsa, jak ze žádosti jeho vysvítá, plně sobě vědom činnosti úspěšné („Ein hochlößl. Consistorium geruhet in

*) Kleinovi vysvědčuje purkmistr a rada král. Starého města Pražského, že „již po několik let v práci prokurátorské, sloužice všelijakým stranám, se cvičil a jak na poctivého přítele právního přísluší věrně a upřímně se choval.“

**) Hubálkovi dává purkmistr a rada král. Menšího města pražského svědectví, že „jak chudým, vězňům, vdovám a sirotkům, tak i jiným clientům sloužice, v obojí řeči, český i německý, jakožto přítel právní prakticoval“

groszgünstigen Wissenheit zu tragen, wie ich daselbst bereits das fünfte Jahr in beeden Sprachen advocando mich treu und embsig verhalten — absit omnis iactancia — nicht einigen Process mit Erstattung der Unkosten verlohren, hingegen aber nicht wenige, zuweilen in schwerwichtigen und schweren Sachen, mit Schäden und Unkosten gewonnen, danebst vielen armen umsonst gedienet, und sonst die Partheien zur Versöhnung und gütlichen Vertrag zu bringen mich vor allen anderen beflissen und dahin öfters mit meinem Schaden reduciert“).

Stávalo se, že advokáti konsistorní pře zbytečně protahovali. Tak stěžovala si u arcibiskupa hraběnka Mortzinová, kterou zastupoval doktor Blovský, na doktora Neumana, jakožto zástupce hraběte Trappa, s nímž u konsistoře vedla spor, že působí zbytečně průtahy. Arcibiskup nelibě nesl, nejen že advokáti konsistorní průtahy takové působí, nýbrž i že také přímo jej stížnostmi obtěžují, jakoby bez jeho zakročení u konsistoře nemohli dojítí spravedlnosti. V přípise svém dne 27. října 1701 praví: „occasione hujus denuo repetimus, ut siquidem causae matrimoniales summariter sunt tractandae, in hoc processu parti adversae frivolae et extraordinarias dilationes non indulgeatis; aegre autem ferimus, quod advocati nostri consistoriales in causis in iudicium actu deductis taliter extravagari, et neglecto Officio, quasi sine admonitione Nostra justitia iis non administraretur, hujusmodi petita ad Nos formare praesumant; quapropter tam hujus causae patronum, quam caeteros commonere scietis, quatenus a similibus inusitatis recursibus abstineant, Nosque sinant sine molestia“.

Roku 1698 bylo kléru zakázáno, aby nikdo v záležitosti větší důležitosti nedopisoval soukromě některému z assessorů a radů konsistorních, tím méně sekretáři nebo kancelistům, nýbrž vždy celému arcibiskupskému officiu.

Podání měla býti činěna nikoliv ve formě pouhého dopisu, nýbrž ve formě memoriálu nebo žádosti; písemná ta podání měla opatřena býti obálkou, nechať posílala se poštou nebo jinou kteroukoliv příležitostí.*)

*) „Pro futura notitia et speciali sua directione totus clerus observabit, et diligenter observet, ut nemo deinceps in negotio aliquo majoris indaginis vel momenti, praesertim jurisdictionem archiepiscopalem aut ecclesiasticam concernente, alicui ex consistorialibus assessoribus et consiliariis, minus secretario aut cancellistis, in particulari tantum scribere, aut informationem dare praesumat.

Relace od vikářů a farářů konsistori podávané neměly obsahovati různé věci pohromadě, nýbrž o každé záležitosti mělo býti učiněno podání zvláštní.*)

Každé podání mělo býti opatřeno stručným označením, co obsahuje a od koho bylo učiněno; nikoli však na obálce, jako od některých nevhodně se dalo.**)

Kdyby snad vyřízení od konsistoře dlouho nepřicházelo, mělo po nějakém čase podání býti opětováno.†)

Konsistoř netrpěla, aby podání k ní učiněná byla psána ledabyle,††) anebo aby spisy konsistori farářům k vyjádření posílané od nich vráceny byly pošpiněné. Tak přísně pokárala dne 18. července

sed semper ad plenum archi-episcopale officium ea, quae perscribenda vel informanda occurrerint, clare, distincte et cum fundamento perscribat ac informet; qua occasione ulterius ab omnibus et singulis de clero semel pro semper observandum praesentibus demandatur, ut quotiescunque imposterum, quisque ille sit, sive vicarius foraneus, parochus, sacellanus, vel alius clericus, apud Suam Reverendissimam Celsitudinem, aut ejusdem consistorium quidquam in scriptis proponendum aut petendum habuerit, id nullatenus per litteras, sed in forma memorialis, seu supplicis libelli, facto desuper cooperto, si postea beneficio, aut per aliam quamcunque occasionem res promovenda veniat, agere, et sua proponere teneatur. Patentes vernaes 1698 Nr. 7. a 8.

*) „Denuo omnes vicarii foranei, decani, et caeteri parochi hisce serio admonentur, ut, dum relationes suas ad consistorium faciunt, materias in unum scriptum non commisceant, sed illas in distinctis chartis semper in forma supplicis libelli proponant.“ Patentes vernaes 1703 Nr. 15.

**) Patentes vernaes 1701 Nr. 10., 1706 Nr. 15., 1707 Nr. 10., 1708 Nr. 10. Na posléze uvedeném místě se v té příčině pravi: „Iterato tam vicarios foraneos et vicariatus administratores eisdemque subordinatos curatos atque curam animarum gerentes serio admonemus, ut contentum seu argumentum materiae, quod supplici libello inscribere debent, in patulo cooperto (prout hactenus a multis incaute factum et practicatum fuit) non inscribant, ne aliis, quorum nihil interest, constare possit; sed dum aliquid ad Reverendissimum Consistorium mittunt, puram inscriptionem tituli consistorialis ab extra in cooperto ponant, et libello incluso primo faciant ab extra inscriptionem compendiosam quid contineat, v. g.: Ad Reverendissimum Archiepiscopale Consistorium Praegense, obsequentiissima relatio demandatae executionis testamentariae N. N. facta a me N. N.“

†) „Et si forte resolutio subinde (propter Venerabilis Officii occupationes) retardaretur, rursum, intra aliquod tempus (prout negotium delatum moram patitur) commemorent, quo mense et anno in materia subjecta recurrerint, et petatum per extensum (casu quo prius esset deperditum) cum omnibus circumstantiis, nominibus ac cognominibus personarum et locorum reiterent.“ Patentes vernaes 1707 Nr. 10.

††) Srovn. výše v instrukci farářů čís. 70.

1708 faráře u sv. Václava na Malé Straně, Jana Ignáce Ruczkého, když vrátil konsistoři akt jemu k zodpovědění zasláný pošpiněný.*)

Kassa kanceláře arcibiskupské placením poštovního za docházející od kněžstva dopisy měla značné výdaje. Poněvadž výlohy ty neustále vzrůstaly, nařídila konsistoř, aby každý kněz ročně 12 kr. odvedl vikáři, jenž sebrané peníze měl pak zaslati konsistoři.**)

Jelikož pak se stávalo, že připsy konsistorní k oněm vikářům nebo vikariátním správcům, k nimž nebylo poštovního spojení, zůstávaly v kanceláři ležeti, nařídila konsistoř, aby vikáři a správcové ti kanceláři konsistorní oznámili, kde mají připsy na ně znějící býti deponovány, anebo jakou příležitostí ven zaslány; po případech měli si v Praze někoho ustanoviti, kdo by o to se jim staral.†)

Přísně zakazovalo se vikářům a farářům, aby dekretů konsistorních laikům pod nižádnou záminkou nesdělovali, leč když a pokud jich se týkají. Vinníkům pohroženo pokutou 50 imperiálů.††)

Arcibiskupský knihtiskař Volfgang Wikhart složil dne 10. prosince 1705 v konsistoři přísahu, kterouž se zavázal, že patentův

*) „Communicata Vobis nuper fuerat querela Kiliani Keisler in Cancellaria Archi-Episcopali munde copiat, quae econtra cum responso vestro, atramento ambabus ex partibus adeo maculata et deturpata rediit, ut pudori Vobis ducere debuissetis, illam taliter Reverendissimo Officio restituere. Cum autem hasce maculas non casu, sed studiosa opera factas esse, ex eo appareat. quod tantum personalia, Vos concernentia, deleta fuerint, scripturis vero ab hoc Archi-Episcopali Dicasterio communicatis majorem respectum et observantiam exhibere et deceat et oporteat, i. circo per praesentes Vobis injungitur, ut supraattactam et hic reaclusam copiam, pro poena ad mundum describi curetis, et taliter descriptam Nobis transmittatis, Vosque deinceps erga hoc Archi-Episcopale Dicasterium et Superiores Vestros decentius ac reverentius gerere sciatis.“

**) „Porro intimandum necessario duximus, qualiter cassa cancellariae archiepiscopalis per totius anni decursum exsolutione plurimarum literarum quae . . . per postam mitti solent, valde oneretur et evacuetur adeo, ut vix ministri ejusdem possint pro laboribus contentari, aut alia necessaria pro eadem procurari. Hinc requirimus Vos et caeterum sacrum clerum, ut pensatis his rationabilibus motivis, et quia expensae in postam adhuc majores crescent, cassam cancellariae aliquo modo sublevare, et eum in finem quilibet vestrum annue saltem duodecim cruciferos deponere, et per Vos sic pecuniam hanc collectam ad cancellariam circa festa Natalitia obsegnatam mittere studeatis: quod uti non videtur durum, per quadrantem anni pendere grossum, ita etiam, cum omnium et singulorum utilitatem res haec concernat et commodum, non difficultaturos speramus.“ Dodatek k „Patentes vernaes“ 1695.

†) Patentes vernaes 1710 Nr. 9.

††) „Omnibus et singulis tam vicariis foraneis, quam ipsismet parochis et curam animarum gerentibus severe, et quidem sub irremissibili 50 imperi-

a jiných písemnosti kléru se týkajících, jež mu od konsistoře k vytištění svěřeny budou, nikomu, kdo by k tomu nebyl výslovně ustanoven, neukáže a nížádným způsobem nesdělí: že nevytiskne více exemplářů, než kolik mu bude poručeno, že nikomu nepovolánému žádného exempláře nevydá, a že rukopis a korektury arcibiskupské kanceláři vrátí.

Veškerý listiny z konsistoře vycházející podpisoval gen. vikář a kanclér.

Úřední řečí konsistoře byla latina. Latinsky psána jest veškerá vzájemná korespondence arcibiskupa s konsistoří, rovněž tak obaplný písemný styk konsistoře a kléru dál se po latinsku.

Se stranami laickými a úřady světskými dopisováno v jazyku, v němž učiněno podání, tedy latinsky, česky nebo německy.

Úřadům státním dopisovala konsistoř česky i německy, a to: král. komoře české, král. místodržitelství, úřadu desk zemských, soudu apellačního, soudu komornímu. V dopisování s místodržitelstvím drží vrch němčina.

Magistrátům měst pražských dopisovala konsistoř česky i německy; jen magistrátu malostranskému pouze německy.

S českými městy dopisováno česky (také Stribrským), německým německy. S Plzenskými dopisováno česky a zřídka kdy i německy; s Budějovickými jen německy; ojedinele i českým městům zaslán přepis německý (tak na př. Litomyšlským 1700, Rokycanským 1704, Německobrodským 1706).

V korespondenci se šlechtou převládá němčina.*)

Německy dopisováno bylo představeným klášterů ženských; také celá korespondence židů se týkající byla německá.

alium multa inhibemus, ne ulla consistorialia decreta laicis, nisi dum et quantum illos tangunt, quocumque excogitabili praetextu communicare praesumant. Patentes vernaes 1700 Nr. 8.

*) Po česku dopisováno pouze: hrab. Ferd. z Vrtby, hr. Adamovi a Leopoldovi z Bubna, hr. Frant. z Klenové, hr. Přehořovskému, bar. Adamovi Kotzovi z Dobřše, bar. Václ. Rudolfovi z Říčan, ryt. Václ. Mladotovi, ryt. Frant. Dohalskému, ryt. Petru Deymovi, ryt. Václ. Jarosl. z Věžník, ryt. Fruweinovi z Podolí, ryt. Ant. Malovcovi z Malovic, ryt. Hrušovskému z Hrušova, ryt. Joachimů Li-povskému z Lipovic, ryt. Janu Obiteckému, ryt. Ferd. Hamzovi ze Zábědovic, ryt. Vilému Přichovskému, ryt. Údrěskému z Údrče, ryt. Vilému Greiffenfelsovi z Pilsenburka, vladkovi Voříkovskému z Kunratie, ryt. Jindřichu Strakovi z Nedabílic, pi. Přichovské, pi. Talackové z Ještětic, pi. baronce z Říčan, pi. Veronice Strakové z Nedabílic, pi. Dubské z Vitiněvsi, pi. Maximilianě Rosalii Vančurové z Řehnic.

Celkem převládala v mimolatinské korespondenci konsistorní němčina převážnou měrou nad češtinou.

Na počátku každého sezení konsistorního předneseno bylo jednání sezení předešlého, schválené arcibiskupem; v čele každého protokolu čte se stereotypní: „Relata acta prioris sessionis a Sua Reverendissima Celsitudine approbata“ anebo „Relata acta prioris sessionis, quae approbata.“

Potom anebo během jednání sděleny byly příписy arcibiskupa konsistoři, jestliže nějaké došly („relatum gratiosum Suae Reverendissimae Celsitudinis decretum . . .“)

Dle potřeby konávala se sezení mimořádná a to i v době prázdnin.

Kancelér Germeten, nastoupiv r. 1709 úřad svůj, shledal v úřadování některé závady, jež se schválením arcibiskupovým odstranil. V sepisování a mundování protokolů hleděl dosáhnouti větší přesnosti, žádal, aby jemu veškerý příписy před expedováním předloženy byly k prohlédnutí spolu s příslušnými akty („una cum productis seu supplicatis“). K jeho návrhu odstraněn dosavadní zvyk ve způsobu referování; bývaly totiž při tom předčítány spisy i přílohy, což vyžadovalo tolik času, že nebylo možno všeho vyříditi. Také bývalo před tím zvykem, že výsledky stran konávaly se v plenu; což po jeho návrhu dále se ve zvláštní sině dvěma assessory, kteří pak o tom stručně v plénu referovali.*)

Zvláštních gremií soudních pro věci sporné, trestní a manželské nebylo, nýbrž vše to vyřizovala konsistoř, majíc na starosti všecko řízení soudní a vynášejíc rozsudky. („Venerabile archiepiscopale consistorium per praesens judiciale dictum decernit . . .“, „Nos . . . vicarius in spiritualibus generalis et officialis totumque archiepiscopale consistorium Pragense . . . pro tribunali sedentes, solum Deum eiusque sanctam justitiam prae oculis habentes, dicimus et sententiamus . . .“.)

Konsistoři dával se titul latinsky „Venerabile“, od r. 1707 „Reverendissimum“,**) česky „Velebná“ nebo „Slavná a velebná“, německy „Hochlöbliches“ nebo „Hochwürdiges“.

*) Dops Germetenův arcibiskupovi 20. července 1709.

**) Titul ten byl výslovně nařizen v dodatku k „Patentes vernaes“ z r. 1707: „Praeterea et pro coronide omnibus et singulis intimatur, ut deinceps in memorialibus et relationibus ad archiepiscopale Consistorium dandis praedicatum

C.) *Patenty konsistorní.*

Všeobecná nařízení uváděla konsistoř kleru ve známost patenty vydávanými zpravidla před počátkem doby velikonoční, na jaře, a jež tudíž zvány byly „*patentes vernaes*“. Patenty ty byly od r. 1703 vydávány tiskem a zaujímaly dva listy formátu archového. Vydány byly r. 1695 dne 24. března (ještě v době sedisvakance), r. 1696 dne 16. dubna, r. 1697 30. března, r. 1698 dne 21. března, r. 1699 dne 10. dubna, r. 1700 dne 31. března, r. 1701 dne 18. března, r. 1702 dne 10. dubna, r. 1703 dne 2. dubna, r. 1704 dne 13. března, r. 1705 dne 2. dubna, r. 1706 dne 26. března, r. 1707 dne 6. dubna, r. 1708 dne 24. března, r. 1709 dne 18. března, r. 1710 dne 14. dubna.

Svědčily vlastně především vikářům a nadepsány jsou „*Venerabilis nobis dilecte*.“

Začínaly se obyčejně úvodem obsahu povzbuzujícího nebo asketického. Tak *patentes vernaes* 1695: „*Nil est in hoc saeculo excellentius sacerdotibus, inquit s. Ambrosius lib. de dign. sacerd., si, quod sunt, professione, actione potius, quam nomine, remonstrent. Non dubitamus Nos, quin hoc sacro quadragesimali 40 dierum tempore purificandis animis atque corporibus sacratius instituto, tales Vos monstraveritis et effecti sitis, ut cum Christo resurgere possitis. Sancti ergo estote, quae sursum sunt, quaerite, quae sursum sunt, sapite, nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum: sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei ministros.*“ Roku 1696 zní úvod takto: „*Cum juxta doctrinam S. Ambrosii lib. IV. de dignit. sacerd. nil est in hoc saeculo excellentius sacerdotibus, si, quod sumus professione, actione potius, quam nomine demonstramus, ut nomen congruat actioni, actio correspondeat nomini, ne sit nomen inane, et crimen immane, ne sit honor sublimis et vita deformis etc. Audite ergo duces et rectores gregis Christi, ut, cum honoris praerogativa vobis monstretur, merita etiam congrua vitae exemplaris exhibeatis, ut cum Christo, expurgato fermento veteri, vere resurgatis.*“

Roku 1697: „*Audimus piam nostram matrem ecclesiam sanctam, omnia sua membra ad spiritualem laetitiam excitantem,*

ly Reverendissimum adhibeant, et loco „*Ad Venerabile*“ inscribant: „*Ad Reverendissimum Archiepiscopale Consistorium*“, hocque titulo semper imposterum utantur.“

et verbis Davidicis nobis occinentem: „Haec dies, quam fecit Dominus, exultemus et laetemur in ea.“ Gaudete ergo in Domino, et cum Christo (qui jam non moritur) vere resurgite, omnique cura satagite, ut decus characteris sacerdotalis vobis datum in hac vita, perficiatur in aeterna gloria.“ Roku 1698: „Gloriosus Deus, qui sacro purificante jejunio ad gaudiosa Paschalia nos facit pertingere, clerum nostrum archidioecesanum, vestrae inspectioni commissum, una vobiscum annua unigeniti sui resurrectionis solemnitate laetificet, ut per temporalia festa, quae agimus, ad gaudia sempiterna pertingamus.“

Roku 1699: „Paschaliū gaudiorum annuus recursus paternam nostram provocat benevolentiam, dum vos et universum sacrum clerum archidioecesanum directioni vestrae commissum cum divo Paulo adhortamur: „Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio“: etenim Pascha nostrum immolatus est Christus; itaque expurgati sequentia, quae vobis universis ac singulis per hasce vernaes patentes intimanda atque observanda duximus, observabitis diligenter . . .“

Roku 1700: „Paternae dilectionis nostrae argumenta Vobis, necnon universo sacro clero, solitudini et inspectioni vestrae concredito contestari cupientes, gloriosissimae Resurrectionis Dominicae solemnia Vobis in functionibus vestris omnibus feliciter evenire vosque cum Christo resurgere peroptamus.“ Roku 1701: „Dum sacrum quadragesimale tempus juxta Sanctae Matris Ecclesiae praeceptum pie a singulis transactum esse speramus, paterno simul ex affectu vobis et clero curae vestrae commisso, gaudiosa gloriosae Resurrectionis Dominicae festa apprecamur; penes vero praedecessorum nostrorum laudabilibus vestigiis inhaerentes per hasce patentes nostras sequentia duximus vobis perscribenda et a singulis observanda diligenter . . .“

Roku 1702 jest úvod týž, jako byl r. 1698.

Roku 1703: „Tempore vernali nil visui nostro amabilius et jucundius, quam delicati flores, quorum aspectu et odoris fragrantia solemus oblectari. Verus et immarcescibilis flos Jesus Nazarenus, vobis per hasce vernaes omnibus offertur, quem omni zeloso affectu quaeritis, ut fructum vitae aeternae exinde capiat; hic sane, qui redivivus reffloruit, vos quoque faciet virtutibus florere, quod ut obtineatis facilius, sequentia duximus a vobis observanda . . .“

Roku 1704: „Quandoquidem gloriosissima resurrectio Christi Domini prae foribus est, precamur vobis et universo clero curae vestrae commisso, si consurrexistis cum Christo, quae sursum sunt, sapite, et non super terram. Penes quod sequentia vobis duximus per hasce vernaes patentes intimanda, ac ad amussim observanda . . .“

Roku 1705 opakuje se úvod z r. 1701; roku 1706 opétuje se úvod z r. 1700; v letech 1707 a 1709 opakuje se úvod z r. 1699, roku 1708 úvod z r. 1698.

Roku 1710 zní úvod takto: „Appropinquante sacro paschali tempore, quo natura universa novam induit faciem et scenas aperit gaudiorum, Deum omnipotentem suppliciter exoramus, qui divinam suam misericordiam etiam super nos clementer effundere dignetur, ut dum adhuc hic vita fruimur, multa cum laetitia Agnum Paschalem manducemus: posthac vero agnum aeternum, quocunque ierit, felices sequi mereamur: penes quod secundum avitam, eamque laudabiliter observatam consuetudinem, sequentia ordinamus . . .“

Každého roku opétuje se v patentech vernálních připomenutí o konání anniversaria za zesnulého arcibiskupa Jana Bedřicha hraběte Valdštýna, o konání zádušních služeb Božích za všechny v arcidioecesi zemřelé faráře (commemoratio omnium fidelium, in archi-dioecesi Pragensi defunctorum parochorum), jakož i o době velikonoční a o předepsaných konsignacích paschalních.

Potom následovala v očíslovaných odstavcích za sebou různá ustanovení, týkající se duchovní správy, kázně duchovenstva, časem oznámení osobních změn v konsistori, nebo i vyznamenání osob duchovních; někdy také doporučení vyšších knih a hudebnin pro duchovenstvo se hodicích.

Na konci byl podpis: „Reverendissimi ac Celsissimi Sacri Romani Imperii Principis Domini Domini Joannis Josephi archiepiscopi Pragensis (tit.) in spiritualibus vicarius generalis et officialis, totumque archi-episcopale Pragense Consistorium.“ Podepsáni byli zpravidla gen. vikář a kancléř.

Mimo patenty jarní vydávány byly dle potřeby také tak zvané patenty podzimní („patentes autumnales“). Stávalo se tak však velice zřídka; v době sedisvakance před nastoupením Breunerovým vydány byly pouze jedny takové patenty, totiž 7.

prosince 1694, a za celou dobu Breunerovu pouze tři, totiž 15. února 1697, 10. prosince 1699 a 3. prosince 1705. Ač, jak viděti, vydávány byly v době zimní, přece nazývány „podzimními“. Uspořádání i obsah jejich jest podobný, jako patentů jarních.

Úvod patentů z doby sedisvakance r. 1694 zní: „*Paterni Nostri officii executionem meditantēs sacrum archidioecesanum clerum, cum viva voce salutare atque convenire nequeamus, per hasce nostras autumnales eundem alloquentes, Deoque supplicantes, oramus: ‚Da nobis, quaesumus, Domine, ut et mundi cursus pacifice suo ordine dirigatur, et ecclesia Tua tranquilla devotione laetetur.‘ Penes quod sequentia Vobis et dicto sacro clero, curae Vestrae commisso, duximus intimanda et a quolibet diligenter observanda . . .*“

Ostatní zmíněné patenty podzimní mají úvody tohoto znění:

Roku 1697: „*Per hasce Nostras autumnales patentes Vobis et clero curae vestrae commisso paternam benedictionem impertientes duximus sequentia proponenda et observanda . . .*“ Roku 1699: „*Receptae et hucusque in hac amplissima archidioecesi Pragensi observatae consuetudini insistere cupientes, per hasce autumnales patentes Nostras Vobis, sicut et universo clero pro parte curae Vestrae commisso gaudium cum pace perseverantiam in bonis operibus, et consolationem Spiritus Sancti, cum copioso animarum lucro, a Deo Patre misericordiarum praeoptamus et una tum a Vobis, tum in tractu Vestro existentibus animarum curatis et administratoribus sequentia demandamus inviolabiliter observanda atque exequenda . . .*“ Roku 1705: „*Per hasce autumnales patentes Nostras Vobis, sicut et clero curae Vestrae commisso gaudium cum pace, perseverantiam in bonis operibus, et consolationem spiritus Sancti cum multo animarum lucro a Deo Patre misericordiarum praeoptamus.*“

Mimo tyto patenty konsistorní vydal arcibiskup Breuner dva měsíce po svém nastolení list k duchovenstvu, datovaný 7. ledna 1696. List ten počíná se těmito slovy: „*Divina bonitas superni Conditoris, cum nullis Nostris suffragantibus meritis Nos ad archiepiscopalis sedis regimen erexerit eademque sedes per clementissimam augusti imperatoris et Bohemiae regis Leopoldi denominationem et Sedis Apostolicae gratiam Nobis concessa sit, ad hoc inter alia Nostrae pastoralis vigilantiae studium adhibendum esse*

duximus, ut, quae divinum peragendum cultum et ecclesiasticam concernunt instaurandam disciplinam animarumque procurandam salutem, de iis cogitare et agere non desistamus.* Potom potvrdiv všeobecně dosavadní vikáře v úřadě jejich, uvádí různá nařízení, podobná těm, jaká se oznamovala v patentech konsistorních.

Konsistoř opětovně nařizovala, aby duchovní správcové patenty pilně čítali.

Každý měl si je opsati buď hned, když je vikariátní posel k přečtení přinesl, anebo, když by čas k tomu nestačil, měli tak učiniti později na úřadě vikariátním, a to buď sami, anebo nějakou jinou osobou z kléru světského. Vikáři měli při visitaci o tom se předsvědčovati; zda každý opisy ty má, jakož i o tom, zda nařízení v nich obsažená plní. Bedlivě pak toho dbáno býti mělo, aby nedostaly se do rukou laiků.*)

E.) Popis arcidioecese, provedený r. 1700.

Výbornou pomůckou k seznání arcidioecese byl popis její provedený r. 1700.

Dne 31. května roku 1700 rozeslán byl spolu s patenty jarními vikářům dotazník obsahující těchto 42 otázek („42 puncta“): 1. Nomen loci, in quo parochum agit. 2. Nomen seu patronus ecclesiae parochialis, et quot in ecclesia sint sacella seu altaria. 3. Quis sit patronus beneficii. 4. An habeat plures parochiales ecclesias et quantum a se distantes. 5. An habeat filiales, quot et quales, et quis sit patronus, et quantum distent a parochiali residentia. 6. Quot pagi spectent ad quamvis ecclesiam, et quot animae circiter, quibus sacramenta debent administrari, in quovis pago. 7. Quos redditus habeat quaevis ecclesia, et in qua re consistant, an in fundis stabilibus, an in censibus pecuniariis, an in pecoribus etc. 8. Quis illos redditus administret, quis administra-

*) Patentes autumnales 1705 Nr. 11., Patentes vernaes 1707 Nr. 13, 1709 Nr. 12. V patentech vernálních r. 1705 stěžuje si konsistoř na to, že patenty její dostávají se do rukou laikům: „Ad Nostras pervenit aures, quod in cancellariis laicorum tum patentium, quam aliorum consistorialium decretorum copiae (ignari hucusque unde, aut a quo ipsis datae vel communicatae) habeantur et asseruntur. Idcirco omnibus et singulis vicariis foraneis iisque subordinatis animarum curatis per praesentes serio inhiibemus, ne sine praevia Nostra licentia et scitu aut mandato, quidquam simile ulli laicorum, etiam extractive communicare praesumant aut attentent.“

torem constituat, an cum assensu parochi ordinarii, et quomodo illi redditus asserventur, et ubi. 9. An tales oeconomi seu administratores reddant rationem de acceptis et expensis, an singulis annis, ubi, et coram quo, et an parochus interveniat. 10. An fundi ecclesiae soleant elocari, a quo, pro quanto tempore, et quibus conditionibus; an interveniat parochi consensus. 11. Quis habeat curam fabrica ecclesiae, ut sarta tecta conserventur. 12. An praeter ecclesias parochiales et filiales inveniantur alia sacella publica, seu privata, quae et ubi, et quis habeat curam conservandi, et an in iis divina aliquando administrentur, et quando, et an ex aliqua stabili fundatione et dotatione; quis talium sacerdotum dominus temporalis. 13. An in parochiali ecclesia asservetur Venerabile, an in loco decenti et tuto, an et quando exponatur, an lampas ardeat ante illud; an soleat etiam in filialibus asservari, ubi, ex qua causa, et qualiter. 14. Quis habeat clavim tabernaculi, et quamdiu soleant hostiae consecratae asservari. 15. An penes ecclesiam sit sacristia, et quam bene munita, et quis habeat illius immediatam curam, quis illum constituat, et an a parocho dependeat. 16. An quaevis ecclesia necessariis paramentis ad usum cultus divini instructa? Apponatur inventarium paramentorum et mobilium cujusvis ecclesiae. 17. An ecclesia vel altaria in ea sint consecrata, et an tantum celebrari soleat in portatili. 18. An ecclesia habeat contiguum coemeterium et muris cinctum. 19. An apud quamvis ecclesiam sint campanae, quot et quales. 20. An extent xenodochia, quis illa administret, quot personae pauperes alantur, an conformiter fundationi et currentibus redditibus; an sint adjunctae ecclesiae, et quis habeat illarum curam et administrationem. 21. An sint piae confraternitates, sub quo titulo, et cuius autoritate erectae, et quis illarum sit director. 22. An in ecclesiis, sive parochialibus, sive filialibus, sive sacellis, sint aliquae particulares fundationes, cum quo onere, et quis illas perficiat, et an solvantur. 23. Quot et qualia, et quando perficienda inveniantur anniversaria in quavis ecclesia. 24. An notentur pia legata, quae fiunt ecclesiis; quis exigat illa, et quomodo impendantur. 25. An in ecclesiis sint imagines miraculosae, quales, et a quo tempore, et quando maior soleat esse concursus. 26. An soleant fieri processiones, a quo tempore, et ex quibus locis. 27. An inveniantur concessae indulgentiae, et quales. 28. Quales habeat parochus redditus fixos ex decimis, agris parochialibus, pratis,

pecorum fructibus; et hoc separatim, respective ad quamvis ecclesiam, quam administrat, et tales fundi an soleant elocari, ad quantum tempus. 29. An antehac non fuerint redditus majores, unde diminuti, et qua via posset remedium adferri. 30. An fundi parochiales sint a laicis occupati, a quibus, et quando. 31. An inveniantur registeria sive inventaria reddituum ad ecclesias et parochos spectantium, et eorum transsumptum apponatur. Si nulla inveniantur, quilibet curabit curatus, ut quantocius fiant. 32. An inveniantur ecclesiæ omnino desertæ, quales, ubi. et quis fundi dominus. 33. An ad tales desertas ecclesias nulli spectent fundi et redditus, et quis illos colligat. 34. An penes quamvis parochialem ecclesiam sit domus parochialis, qualis; et an parochus habeat decens cubiculum a familia separatum; quam procul sit ab ecclesia. 35. An in quavis parochiali residentia sit schola pro instruenda iuventute. 36. Quis constituat ludimagistrum, an dependenter et saltem cum consensu parochi. 37. An sint aliqui redditus stabiles pro conservanda eiusmodi schola et ludimagistro; quis administrator, et cui reddantur rationes, et quando. 38. An tales ludimagistri soleant facere professionem fidei in principio sui officii. 39. An parochus soleat scholas visitare, et quam saepe, et quo fructu. 40. Quot sint alias ministri penes quamvis ecclesiam, quis illos constituat, et unde accipiunt salarium. 41. An et quot et quales adhuc inveniantur acatholici in quavis parochia. 42. An publice scelerati, concubinarij, conjuges sine legitimo divortio separatim viventes, blasphemi et similes scandalosi.“

Vikáři měli v konvokaci farářů anebo, jestliže by se jim to příhodnějším býti vidělo, jednotlivým farářům otázky ty sděliti k opsání. Faráři měli k otázkám odpověděti na papíru v půli přeloženém, tak aby druhá polovice zůstala prázdná. Odpovědi měli napsati vlastnoručně; ti však, kteří nečitelně píší, měli je dáti napsati jiným spolehlivým a dobrým písařem. Na konci měli se vlastnoručně podepsati a pečeť svou přitisknouti. Během čtyř týhodnů měli faráři odpovědi dodati svému vikáři. Vikáři měli s vykonáním visitace sečkati, až odpovědi dojdou, a pak při visitaci bedlivě zkoumati, zda odpovědi jsou správné; na prázdné polovici listu měli přičiniti svoje poznámky, jež by za dobré uznali, načež měli odpovědi z celého vikariátu zaslati konsistoři*).

*) Patentes vernaes 1700, Nr. 3. Zároveň měli vikáři zaslati informaci o personálních kleru sobě podřízeného.

Někteří vikáři zaslali konsistoři sice odpovědi farářů sobě podřízených, nikoli však odpovědi týkající se far, jež sami spravovali. I bylo v patentech vernálních r. 1701 nařízeno, aby vikáři taková během 14 dnů zprávy ty konsistoři zaslali.*)"

Zprávy zaslané dala konsistoř svázati, a to tak, že zprávy vždy z jednoho vikariátu tvoří jeden svazek; celkem jest tedy 35 svazků. Z nich 34 chovají se v archivu arcibiskupském, jeden (vikariát volyňský) v archivu metrop. kapitoly.

Svazky ty obsahují přirozeně mnoho důležitého materiálu, jehož v přítomném díle na příslušných místech bylo užito."*)

F. Vikáři, jejich povinnosti a působnost.

Výkonnými a dozorcími orgány arcibiskupa a konsistoře vůči kléru kurátnímu byli vikáři.

Arcibiskup Breuner v prvním svém pastýřském listu ze dne 7. ledna 1696 rozkázal, aby vikáři každého roku podřízené sobě faráře dle nařízení synody Pražské tit. „De parochis“ visitovali, avšak tak, aby farářům nevznikaly při tom veliké výlohy.***) Při visitaci měli zkoumati život a mravy jejich; spolu měli, pokud možno, po předběžném vyzvání úředníků nebo patronů, na základě účtů kostelních přesvědčiti se o tom, kterak s majetkem zádušním se nakládá. O tom všem pak měli úřadu arcibiskupskému podati věrnou zprávu. Kdyby však pro veliký počet farářů nemohli všech visitovati, měli to konsistoři oznámiti, aby jiným způsobem o to mohlo býti postaráno.

Visitaci měli vykonati každého roku; kdyby toho opomenuli, měli býti trestáni pokutou 50 imperiálů. Visitaci měli vykonati

*) Patentes vernaes 1701. Nr. 9.

**) Per extensum započal vydávati pramen tento Dr. František Krásil pod hlavním titulem: „Responsa ad 42 puncta a consistorio archiepiscopali anno 1700 clero proposita“, ale publikace té vyšel toliko jeden svazek, obsahující prvou část kraje chrudimského, totiž vikariát chrudimský. Svazek ten opatřen jest podtitulem: „Districtus Chrudimensis. Responsa ad 42 puncta a consistorio archiepiscopali a. 1700 venerabili clero proposita. Pars I. Sub vicario Chrudimensi. Edidit Dr. Franciscus Krásil, metrop. ecclesiae ad Divum Vitum Pragae decanus. Pragae 1904. Typis et sumptibus officinae Cyrillo-Methodianae W. Kotrba“. Str. VII+227 v 8.

***) Na to kladena také váha v patentech autumnálních z 15. února 1697, kdež se praví, aby vikáři konali visitaci „moderatis expensis, curatos nequaquam aggravando“.

osobně, a nikoliv písemně nebo prostřednictvím substituta nějakého.*)"

Po vydání výše uvedené instrukce r. 1697**) byli vikáři povinni přesně jí se řídit a dle ní podávati zprávu zevrubnou, a nikoliv povrchní („non sicco pede et obiter*), svědomitou vzhledem k učiněné přísaze a beze všeho ohledu na osoby.***)

Zpráva měla obsahovati přesně jen to, co k visitaci se vztahovalo; jiná sdělení měla učiněna býti v podání zvláštním.†)

Nařízeno, aby v písemných zprávách o svých visitacích odděleně podávali zprávu o nedostatecích věcných a zvlášť o nedostatecích osobních, poněvadž různým referentům se přikazují. V následujících zprávách měli pak podotknouti, pokud a jak nedostatky ty byly odstraněny.††)

Podal-li vikář o visitaci zprávu nedostatečnou, bylo mu to přísně vytknuto. Tak píše konsistoř 9. srpna 1697 vikáři susickému: „Perlecta fuit his diebus in pleno consistoriali consessu peractae a Vobis ante annum visitationis relatio, et quia tam quoad personalia, quam realia eam valde mancam et perfunctorie factam deprehendimus, idcirco Vos paterne hortamur, ut pro praesente anno accuratiorem hujusmodi relationem facere satagatis.“ A podobně 4. května 1699 vikáři falknovskému: „Datam peractae pro hoc anno a Vobis visitationis parochorum relationem Nobis per extensum referri curavimus; quia vero haec nimis sicca et obiter facta est, proinde merito et non absque fundamento veremur, ne, ubi ejusmodi relationem Vestram ad manus Suae Reverendissimae Celsitudinis devenire contigerit, Vos ex parte Vestra bonum conceptum alias apud Eandem indubitate deperdatis; idcirco Vos, quoad hoc, deinceps emendare, et praescriptae in libello instructionis visitandi parochos formulae, ad literam conformare scietis.“

Vikářům bylo zakázáno, aby sobě nedávali při přjezdu na visitaci vyzváněti, jelikož to jen samému Ordinariovi přísluší.†††)

*) Patentes vernaes 1689. — **) Viz str. 142 n. — ***) Patentes vernaes 1699. — †) Patentes vernaes 1698. — ††) Patentes vernaes 1702.

†††) „Summo cum disgustu percepimus, nonnullos ex vicariis foraneis in peragenda visitatione parochorum eo fastus et arrogantiae devenisse, ut in introitu ad locum, ubi visitandus residet, campanas sibi compulsari curent aut patiantur. Cum autem hoc soli Ordinario competat, proinde ab hocce intolerabili abusu omnes et singulos, nisi vindicem malint experiri manum, omnino dehortamur, et similem ausum absolute inhibemus et inhibitum esse ordinamus“. Patentes vernaes 1700.

Prísnou povinnosťou vikárů bylo oznamovati konsistori nedostatky a poklesky kněžstva sobě podřízeného. V patentech vernálních r. 1698 se praví, že arcibiskup se od věrohodných osob dověděl, že někteří vikáři tají a zamlčují poklesky duchovních. I hrozí se takovým vikárům pokutou 24 imperiálů, ano ještě těžší pokutou vzhledem k velikosti zamlčené viny. V patentech vernálních z r. 1703 hrozí se takovým vikárům, že budou pokutováni týmž trestem, jako vinník, jehož udati obmeškali.*)

Nežli oznámili konsistori poklesky některého z duchovních sobě podřízených, měli dříve náležitě věc vyšetřiti, oznámení učiniti klidně beze vsí vášně proti vinníkovi, a doložiti je důkazy, aby konsistor nemusila na pouhá povídání a tvrzení znovu vikárům pro informaci psáti a sebe i jiné tím zaneprázdnovati.**)

Povinností vikárů bylo sbírat od farářů svého okrsku zprávy nařízené (na př. každoročně tak zv. konsignace paschální) a konsistori je zasílati. Při tom často zakoušeli nemalých obtíží, dostávajice od některých farářů odpovědi neúplné anebo pozdě, po uplynutí lhůty k tomu stanovené. I musili k nim vikariálního posla vypravovati po druhé i po třetí.

Úkolem vikárů bylo také od kléru svého traktu vybírat „cathedraticum“ a „seminaristicum“, jakož i jiné dávky a příspěvky.

Přípisy k farářům posílala konsistor prostřednictvím vikárů, a to sice otevřené, ale již pečeti konsistorní k zalepení opatřené („sub sigillo volante“), aby vikář po přečtení přípisu mohl jej zalepiti a dotčenému faráři dodati.

Na vikáře obracela se konsistor, když bylo třeba doplniti nebo objasniti podání farářů.***)

*) „Omnibus et singulis vicariis foraneis et vicariatuum administratoribus hisce intimatur, quod ipsi, si subordinatos sibi parochos aut capellanos, quoad defectus personales notorios, aut quorum notitia ipsos latere non potest, in his, in quibus deliquerunt, deferre neglexerint, et postmodum ejusmodi defectus aut delicta per aliam viam detecta ac probata fuerint, eadem, qua delinquentes, poena irremissibiliter punientur“. Patentes vernales 1703.

**) Patentes vernales 1698.

***) Tak píše konsistor 8. července 1706 koadjutorovi vikariátu vilemického, farářiorskému Matouši Jos. Docklerovi: „Adjacentes, nobis remittendas literas neo-curati in Schaboglück Patris Andreae Hammerschmidt, ex eo, quod ex libello obscurorum virorum desumptae esse videantur, et magnam in se continent perplexitatem: consequenter non satis intelligi potest, quid velit, hisce

V patentech vernálních roku 1700 bylo nařízeno, aby nejen vikáři, nýbrž i faráři a administrátoři, když se jim od konsistoře svěří něco k vyšetření, pilně to vykonali a zprávu o tom podali co možno nejdříve.

Někdy byly však takovéto komise — asi nedopatřením — svěřovány farářům od místa, kde se dělo vyšetřování, dosti vzdáleným; v takovýchto případech ovšem ti, jimž komise byla svěřena, se omlouvali. Tak když r. 1707 dne 13. července farář liblickému svěřen byl výslech svědků proti faráři česlickému Ant. Marchovi, farář liblický se omlouval, že jest od Česlic na 6 mil daleko, že nemá vlastních koní ani vozu, v době žní že příležitost sehnati nemůže a pěšky jíti pro churavost takovou dálku mu nemožno, nadto že by musil býti několik dní mimo svoji farnost, kdež přítomnosti jeho nutně jest zapotřebí; přiložil jako doklad písemná svědectví purkrabí liblického Jana Bartoloměje Petřika i hejtmana byšického Maxe Václava Khnera, kteří mimo jiné dosvědčují, kterak ve farnosti liblické „v dobrém počtu rozličně, i některý zřídka nebezpečně nemocní, také žen blízkých k porodu několik se nachází, jež duchovního opatření důležitě potřebují; jiného duchovního správce k dostání možné není; byť i se poskytl, přece nemocní dobrou navyklost svou k svému ordinárnímu na jiného duchovního těžko přenéstí moci budou, a tudy při duších nemalá nebezpečnost povstati by mohla, zvláště, kdyby prodloužení času v to vkročila“.

Vikář měl v péči své také vikariátní archiv, jenž ovšem vzhledem k měnícímu se sídlu vikariátu často se stěhoval.

Vikář hradištský Jan Ignác Ruczký, děkan mnichovohradištský, sestavil pracně knihu „Promptuarium vicariatus“, do níž snesl vše, co ke správě traktu toho vidělo se mu potřebným, i vyžádal si od konsistoře schválení práce té, jež měla tvořiti navždy podstatnou součást archivu vikariátního.

Obdržela-li konsistoř zprávu o těžkém onemocnění některého z vikářů, měla péči o to, aby o vikariátní archiv v čas bylo postaráno.*)

vobis communicamus, ut praefatum parochum de puncto in punctum audiat, ut is se clarius explicet“.

*) Tak píše dne 4. února 1699 magistrátu mladoboleslavskému: „Moudří a opatrní přátelé Nám jmil! Dochází Nás toho hodnověrná zpráva, že by děkan Váš a dilu kraje Boleslavského zřízený vicarius foraneus, dvojctíhodný kněz Jan

Když Joachim Šťastný, farář blsecký, přijal k sobě některé spisy vikariátní pozůstalé po jeho strýci, Bern. de Gregoriis, vikáři podbrdském, konsistoř r. 1706 přísně je vymáhala. Šťastný se vymlouval, že jsou to opisy z vikariátního archivu, jež mu strýc daroval a jež se farářů řečeného vikariátu nikterak netýkají; že je sice konsistoři posílá, ale prosí, aby mu jako památka po zesnulém strýci byly vráceny, by četbou v nich mohl jakožto novofarář nabyti poučení.

Někdy vikariátní archiv byl jen chudý; skládal se pouze z nařízení konsistorních a z několika jiných listin malé důležitosti.*)

Úřad vikářský mnohým vikářům, zvláště stárnoucím, stával se obtížným pro mnohé nesnáze.

Vikář litomyšlský Jiří Vilém Jedlička roznemohl se r. 1707 během visitace, i oznamuje konsistoři, že pochybuje o svém uzdravení, a stane-li se tak, že pro veliké stáří sotva dřívějších sil svých nabude, i žádal, aby pro ten rok od dalšího visitování byl dispensován, zvláště když cesty v jeho okrsku jsou velice neschůdné, jmenovitě směrem k Bystré a k Svinčanům a po celém panství lanškrounském. Ujišťoval, že všichni jemu podřízení faráři plní řádně svoje povinnosti. Vikář nymburský Václav Kryštof Štěpánovský onemocněv, žádal r. 1707, aby visitování aspoň vzdálenějších far svěriti mohl vikariátnímu sekretáři Janu Ant. Nepaurovi, faráři černokosteleckému.

Fridrich Richter šlakem těžce poražen jsa, v patrném nebezpečení smrti postaven býti měl, a dle zdání lékařů špatná, a čemu říká, žádná naděje k nabytí předešlého zdraví nepozůstává. Poněvadž pak jak Nám tak také Vám, jakožto patronům, na tom, by archivum vicariatus, též nadoznameného těžce nemocného děkana, buď kšaftem neb bez posledního pořízení z tohoto světa sejdoucího, pozůstalost, na čemkoliv taková se vynachází, aneb by se vynacházeti mohla, dobře zaopatřená a zpečetěná byla, nemálo záleží. Pročež Vás tímto našim připsaním otcovsky requirujeme, že z prostředku rady dvě osoby k tomu cíli deputovati a při nich naříditi nepominete, by oni vedle děkana Soboteckého a faráře Dobrovického, jakožto od nás k tomu zřízenými deputovanými, svrchu řečené archivum vicariatus, neméně zpočátku pravenou pozůstalost, i za živobytí veyš podotknutého děkana spečetiti, na bezpečné místo schrániti hleděli. V čemž se neomylně důvěřujice zůstáváme Vám stálou otcovskou láskou každého času dobře nakloněni.* Lib. eman. 1699, 186a—186b.

*) Tak dle zprávy z r. 1707 vikariátní archiv vilémický „potiore parte in meris ven. consistorii decretis a triginta et ultra annis, et quibusdam aliis notatis examinibus consistit.“

Některým znechutil se vikářský i úřad z jiných příčin; tak roku 1709 resignoval na úřad vikáře děkan chrudimský Jan Václav Pezold, jenž nedlouho před tím složití musil pokutu jemu konsistoři diktovanou 60 zl.

Některí kněží lekali se obtíží s vikariátním úřadem spojených, i zdráhali se jej na se vzít, když jim byl nabízen.

Děkan prachatický, Martin Max. Široký, jmenován byv r. 1707 správcem vikariátu, přijal sice k sobě archiv vikariátní a dal poslem vikariátním duchovenstvu ohlásiti svoje jmenování, žádal však konsistoř, aby úřadu toho byl zproštěn, vymlouvaje se nedostatečnou schopností k úřadu takovému, ustavičnou churavostí, jakož i nutnou péčí, kteréž vlastní osada jeho vyžaduje.

Roku 1702 zdráhá se farář mašfovský přijmouti na sebe úřad vikáře, vymlouvaje se nedostatkem zdraví a skrovností benefícia.

Roku 1703 farář v Němec. Kralupech Ferd. Frant. Hehn, jmenován byv správcem vikariátu jirkovského, prosí konsistoř, by úřadu toho naň nevzkládala, jelikož pokládá se za neschopného k takovému úřadu, nemaje potřebných k tomu zkušeností, jsa teprve rok farářem, nadto pak prý správa vikariátu vyžaduje beneficiáta dobře opatřeného, a ne chudobného a nuzného, jako jest on, kterýž přišel s prázdnýma takofka rukama a hned na počátku v době noční od zlodějů byl okraden, takže nucen byl učiniti dluhy, jež při levné ceně obilí těžko jest spláceti.

Resignující vikáři obyčejně navrhovali konsistoři svého nástupce. Tak r. 1697 farář toužimský Jeremiáš Kral vzdal se vikářství jamnického a navrhl na místo to jakožto osoby k tomu schopné buď faráře brlozeckého Oliviera Daisignera anebo faráře kozlovského Matyáše Jos. Hilberta. Konsistoř, dříve než rozhodla, vyžádala si dobrozdání od vikáře falknovského.

Vikář velešínský Martin Bernard Leidnetz, zastávav úřad ten po pět let, žádal konsistoř, aby s něho byl sňat, jelikož jest pokročilého již věku, neustále churaví a chvějící se jeho ruce že jsou ku psaní neschopny; po případě navrhuje, aby vikariát velešínský připojen byl zase k vikariátu krumlovskému, jak tomu dříve bývalo. Konsistoř odpověděla mu, že resignaci jeho přijímá, uložila mu však, aby svědomitě a pod závazkem úřední přísahy navrhl některé osoby ze svého traktu k zastávání úřadu toho schopné.

Leidnetz navrhoval Benedikta Františka Janouška, faráře kaplického, jakožto kněze, jenž již 22 leta v duchovní správě působí a jest mužem apoštolským a příkladným, v duchovní správě velice horlivým, nadto pak ve správě vikariátní již zběhlý, jelikož byl důvěrným přítelem a rádcem zemřelého vikáře kaplického Lentze, a nad to byl i jeho, Leidnetzovým, sekretářem a koadjutorem; dodává, že Kaplice jest místo pro vikariátní úřad i proto velice příhodné, jelikož leží uprostřed všech ostatních far k okrsku vikariátnímu náležejících. Na druhém místě navrhuje Kašpara Marunu, faráře v Trhových Svinech, jenž jest již 26 let knězem a po 24 let působí v duchovní správě, a jenž rovněž jest muž učený, apoštolský a horlivý; ale vzhledem k jeho pokročilému stáří a slabosti ho za méně způsobilého pokládá, a nadto prý Sviný leží stranou, takže by k němu někteří faráři měli 2—3 míle cesty. Posléze navrhuje faráře soběnovského Michala Nožičku, jenž tou dobou byl knězem teprve na devátý rok.

Kdežto někteří kněží úřadu vikárského se obávali, tak zase mnozí oň sami se ucházeli. Tak r. 1695 žádal děkan chýnovský Frant. Žalkovský, aby mu svěřen byl uprázdněný vikariát chýnovský; r. 1704 žádal hořovický děkan Frant. Jan Vrba o vikariát podbrdský, uváděje v žádosti své, že by jmenování jeho rád viděl patron jeho, hrabě z Vrbna, nejvyšší kanclér král. českého.

R. 1703 žádali „rychtář, purkmistr a konšelé v král. městě Sušici,“ aby konsistoř děkanu jejich Schwantlovi „vikariátství milostivě konferirovati sobě oblíbiti ráčila“.

Roku 1707 týž Schwantle po úmrtí vikáře a děkana budějovického Matyáše Arnošta Lentze,*) prál si býti jeho nástupcem; téhož roku farář libědický Frant. Vil. Mibes žádá, aby mu svěřen byl úřad vikárský, jelikož dosavadní vikář Valentin Raspichler pro nemoc a stáří již jest neschopným.

Zajímavý případ se stal, když r. 1696 proslýchalo se, že písecký děkan Godfríd Bilovský vyhlédnut jest za vikáře blatenského: všichni faráři z traktu toho proti tomu protestovali, uvádějíce, že kněz ten vystoupiv z Tovaryšstva Ježísova nedovedl se přizpůsobiti smýšlení kléru saekularního, proti němuž urážlivě

*) V žádosi své slibuje, že bude úřad ten horlivě zastávati („appromittens, me viribus omnibus tam cultum Divinum et salutem atque profectum animarum, quam observantiam et decentiam cleri procuraturum“).

kázal, sám pak, ačkoliv chce jiným vládnouti, podezřelým jest z těžkých poklesků.*)

O způsobu obsazování vikariátu kladského již výše**) jsme se zmínili. Dekanát kladský, císařem Ferdinandem II. r. 1628 4000 toлары fundovaný, s úřadem vikariátním nutně sloučen býti nemusil, ač zpravidla obyčejně tak se stávalo. Roku 1697 byl po smrti děkana a vikáře Jiřího Josefa Kuntsche jmenován od arcibiskupa správcem vikariátu kladského farář neurodský František Bernard Vibeger. Ale král. úřad presentoval na beneficium děkanské faráře radkovského (Wünschelburg) Jiřího Haimana a v presentaci své spojoval s beneficium tím i úřad vikářský. Arcibiskup však hájil svého práva ustanovovati vikáře kladského neodvisle od beneficia děkanského. Haiman povolán byl ke konsistoři do Prahy a podroben tu zkoušce, při níž ukázal se býti nezpůsobilým k zastávání úřadu vikářského. Konsistoř, prozkoumavši starší akta, dospěla k přesvědčení, že oba zmíněné úřady sice mohou býti od sebe odloučeny, mínila však, že by dobře bylo, kdyby od sebe odlučovány nebyly, jelikož by děkanu připadly příjmy, vikáři však jen břemeno, a nadto by mezi oběma vznikaly spory o praecedenci a jurisdikci. Konsistoř v dobrozdání svém arcibiskupu podaném uvádí dále: Z reskriptu Ferdinanda IV. z r. 1650 ke král. úřadu kladskému vysvítá, že intencí císaře Ferdinanda II. při založení dekanátu kladského bylo, aby schopnějším z kléru hrabství kladského byla dána příležitost v úřadě tom sloužiti; také od prvopočátku trvání fundace vždy osoby nejschopnější od král. úřadu byly presentovány; obyčejně bylo presentováno několik osob, z nichž arcibiskup dle vůle své mohl jednu zvoliti a potvrditi. Za kardinála Harracha byl r. 1655 na krátký čas dekanát od vikariátu odloučen: děkanem

*) „Quod vacanti, sed administrato in tractu Blattensi vicariatu in plenum vicarium substitui debeat Godefridus Bielowsky, decanus Pissecensis, asseritur vulgo. Quia vero haec vulgaris quidem fama plerosque nostrum hic spectantes parochos terrat et turbat, ac non parvo afficit dolore, imo despectuosum putatur, subordinari illi, qui alienis assuevit ritibus, et deserta (quod ob virtutem vix fieri solet) quam apud alienos fecit professione, et quorum spiritu et habitu usquemodo imbutus. non ita pridem in ecclesiasticos pro concione dixit calumniose, et etiamnum apparenter, cupidus praeesse, venerabilis archiepiscopalis consistorii statutas ordinationes sine exemplo saepius non veretur transgredi, et insuper in quibusdam excessibus majoribus, qui in vicario multum essent deformes, si veri essent, hincinde est diffamatus.“

**) Str. 30.

byl jmenován Jan Chrysostom Langer, vikářem Šeb. Pauer. K nahlášení král. úřadu kladského kard. Harrach rozhodl, aby vikáři Pauerovi také dekanát byl udělen; Langrovi až do smrti jeho ponechána však polovice úroků z nadačního kapitálu. Jelikož pak tentokráte král. úřad navrhl osobu jedinou, a to neschopnou nejen pro úřad vikárský, nýbrž i pro beneficium děkanské, navrhovala konsistoř arcibiskupovi, aby král. úřad kladský vyzval, by vykonal presentaci novou, jelikož mezi klerem kladským jest dosti mužů schopných. Arcibiskup skutečně v tom smyslu dne 5. března 1698 psal král. úřadu kladskému, a to s dobrým výsledkem, neboť král. úřad kladský upustil od Haimana a presentoval 15. března faráře kunzendorfského Eliáše Schreibera; načež Haiman témuž úřadu podal rekurs na obhájení své presentace. Arcibiskup nařídil konsistoři, aby povolala Schreibera ke zkoušce, Haimana pak k potrestání. Konsistoř shledala po přísné zkoušce Schreibera schopným; navrhla však arcibiskupu, aby na krátký čas správa vikariátu ponechána byla Vibegerovi, aby král. úřad kladský viděl, že není nutno, aby dekanát kladský s vikariátem byl spojen. Haimanovi pak uložena byla peněžitá pokuta; trest vězení vzhledem k jeho starí byl mu prominut. Arcibiskup schválil návrhy konsistořní až na to, že Schreibera jmenoval vikářem ihned, podotknuv v připsu ke král. úřadu kladskému ze dne 18. dubna 1698 výslovně, že jmenováním tím nikterak nepřiznává, že by dekanát a vikariát kladský spolu navzájem nerozlučně byly spojeny.*)

Zřídka kdy ozývaly se žaloby na vikáře. Roku 1702 stěžoval si farář v Bělé pod Bezdězem Zikmund Waraus na vikáře Jana Ignáce Ruczkého, že příjev v ustanovený k visitaci den již v samý

*) „Hoch- und wohlgeborner Graf, auch wohlledle und gestrenge Ritter. Insonders geehrte und vielgeliebte Herren. Demnach der von einem löbl. königl. Ambt unterm 15ten Monathstag Martii dieses laufenden 1698ten Jahrs pro vacante beneficio decanatus Glacensis praesentirte Pfarrer zu Cuntzendorf P. Elias Schreiber in seinem vor unserem gesambten ertzbischoff. Consistorio super capacitate doctrinae et aliis ad curam animarum spectantibus requisitis ausgestandenen examine gar rühmblich sich gehalten, also Wir in Ansehung seiner gutten Qualitäten nicht allein Unsere ertzbischoffl. investitur auf seine Persohn ertheilet, sondern auch beynebens aus eigener, in geistlichen Sachen und Bestellung eines Vicarii foranei independenter ab omni jure patronatus Uns gebührenden Gewalt, ohne das Wir hierdurch quoquo modo zugestehen haben wollen, gleichsamb das vicariat dem Glatzer Decanatu de necessitate anhängig und von einander unseparirlich wären, erwähntes vicariat über unsere in der Grafschaft Clatz befindliche Priesterschaft ihme mit aufgetragen.“

večer neočekávaně, v kostele naň ostře se osopoval. Purkmistr a rada města Bělé mu dosvědčují, „kterak při příjezdu velebného a vysoce důstojného J. Mti pana děkana hradištského a vicaria foranea, že zameškáno bylo a pominuto zvony se dáti slyšati, při příjezdu jeho tudy, jakž toho svědectví dává Samuel Bišický, kostelník, jsa tu přítomný, pan děkan se horšíc našemu panu faráři hořce domlouval; kdežto vždy pokorně a ponížně, v ruce čepečku svou před ním sňatou držíc, pan farář k takovému velmi přísnému dotírání i úpěnlivě slzel.“ K stížnosti Warausově připojil se farář Skalský Jiří Čermák, uváděje, že vikár novou jakous dávkou v traktu svém zavedl, vyžaduje od farářů každého čtvrt roku 40 kr., že faráři pohrdá a jich sobě neváží („quod multum dominos curatos despiciat et quasi vili pendat.“) Naproti tomu předkládá Ruczký svědectví všech ostatních farářů svého traktu, že s nimi vlídně a upřímně zachází, a že nikdy od nich při visitaci zvonění na uvítanou nežádal, ano že zvonění to výslovně zakázal. Co se týče oné dávky, vysvětluje Ruczký, že jest to příspěvek na vikariátního posla, k němuž duchovenstvo traktu dobrovolně se zavázalo.*)

Podřízeným duchovním častěji bylo připomínáno, aby vikáři svému prokazovali povinnou úctu, při visitaci poskytl mu jedno-
duché občerstvení, a jestliže nemá vlastních koní, aby se mu postarali o příležitost.**)

Nejednou však stěžují si vikáři na neposlušnost a neúctu podřízeného svého kleru.

Farář kozlovský Matyáš Jos. Hilbert často psával urážlivé poznámky o svém vikáři Olivieriovi Václ. Daisignerovi, faráři brlozeckém, do kurrend vikariátních.

*) Také ve vikariátě budějovickém zdráhali se r. 1709 někteří faráři přispěti 10 kr. vikáři na posla, jenž s konsignacemi paschalními do Prahy byl posilán.

**) „Volumus, ut universi animarum curati et administratores suis, quibus subordinati sunt vicariis foraneis, omnem honorem et debitum respectum praestare haud omittant, eisque minime insultare, aut recalcitrare praesumant, secus sciant (cum reverentia illis non praestita, in illum, cujus vices gerunt, redundet) gravissime in se animadvertendum.“ Patentes vernaes 1699. — „Omnibus animarum curatis et administratoribus iterato demandamus, ut vicariis foraneis, quibus subordinati sunt, debitum honorem ac reverentiam praestent, eisque in annua visitatione procaratorium, quod eis competit, id est frugalem refectionem, et illis, qui propriis equis carent, currulem praebeant ac procurent occasionem“. Patentes vernaes 1703.

Vikář kladský Eliáš Schreiber stěžuje si 27. března 1702, že někteří faráři jeho napominání málo dbají, jim se vysmívají a říkají, že nejsou chlapci nebo otroci. Někteří faráři prý tvrdí, že vikář nemá práva pokárati jejich kaplany, leč by sami jemu na ně si stěžovali, nebo k pokárání jich předem svolili.

Uprázdňený úřad vikářský byl svěřován osobě k tomu vyvolené zpravidla jen na čas, jaksi na zkoušku, s titulem „správce vikariátu“ („administrator vicariatus“).

Těchto administrátorů si leckdy duchovenstvo valně nevážilo. Tak roku 1703 žádá farář zbynický Václav Vojtěch Gallus, aby zbaven byl úřadu toho, jelikož nově jmenovaní beneficiáti ani mu svých konfirmací nepředkládají („cum etiam quidam recenter ad beneficia promoti vicariatus administrationem parum aut nihil aestiment, minus confirmationes suas in officio exhibuerint“). Administrátor vikariátu milčinského, farář milčinský Daniel Thad. Slavík, stěžuje si 9. listopadu 1709 konsistoři, že mnozí v jeho traktu, spoléhajice se na to, že děkan chýnovský Jan Jakub Elsner se vychloubá, že za vikáře jest vyhlédnut, jeho, administrátora, pranic sobě neváží, říkajíce: „Co je nám do administrátora vikariátu; co nám může poroučeti?“; hlavním původcem této nevážnosti že jest zmíněný Elsner, jenž, byv od něho installován, při stole jej pohanil, řka, kterak je mu líto, že se dal installovati od takového pouhého faráře a administrátora vikariátu. Konsistoř pokárala Elsnera přípisem neobyčejně ostrým*) a uložila mu pokutu 30 imperiálů.

*) „Cheynoviensi decano, Joanni Jacobo Elsner. Venerabilis. Dubitare nolumus, quin vos in terra non ita sitis peregrinus, ut aliaquando auribus vestris, et quidem erectis vulgatam illam paroemiam non excepissetis, nempe: „omnia juste et recte fieri, quae auctore praetore fiunt“; id quod in vicariatus foranei administratore et simul curato Milczinensi, venerabili dilecto Daniele Thaddaeo Slawik, tali caractere per auctoritatem ipsiusmet Reverendissimi Archi-Episcopalis Consistorii insignito, comprobatum est; consequenter vos qua eidem subordinatus, majorem reverentiam et respectum contestari debuistis, quam hucusque ipso opere praestiteritis; vestra ceteroquin praematura et in erroneo supposito fundata jactantia, vos in proximo vicarium futurum, in auras abeunte, siquidem sequens (quod fortasse pro vobis militare credebatis) non procedit argumentum: Pater Joannes Elsner successit defuncto Patri Żalkowsky in decanatu, ergo successurus in vicariatu; multi namque intra hanc amplam archidioecesim pragensem dantur parochi, qui qua vicarii foranei plures sibi subordinatos habent decanos, a quibus ejusmodi vicariis foraneis, ac etiam vicariatus foranei administratoribus tantum debita praestatur reverentia et competens respectus.“

Okresy vikariátní byly často měněny. Rozsáhlé vikariáty byly rozdělovány v menší. Tak byly nově zřízeny: vikariát kaplický oddělením od vikariátu krumlovského, r. 1703 vikariát postoloprtský oddělením od vikariátu boreckého (jirkovského), vikariát dubský oddělením od vikariátu mladoboleslavského, r. 1700 vikariát polenský oddělením od vikariátu ledečského, vikariát jamnický oddělením od vikariátu falknovského. Na počátku vlády Breunery bylo celkem 29 vikariátů (bez vikariátu kladského); v jeho době přibýlo zmíněných 5 nových, takže pak bylo celkem 34 vikariátů.

Také obvody některých vikariátů měnily se přidělením nebo oddělením některých far, při čemž rozhodovala hlavně vzdálenost a schůdnost cest. Podnět k takovým změnám vycházel obyčejně od vikářů anebo od farářů míst těch. Tak r. 1702 vikář plzeňský navrhl přidělení fary Čihané k vikariátu jamnickému, jelikož fara ta od Plzně vzdálena jest tři mile a od Jamné pouze jednu míli a při visitacích jest mu velice z ruky; r. 1705 vikář postoloprtský upozorňuje, že by vhodněji bylo z traktu jeho vyloučiti faru kaleckou (Kalch) a naproti tomu připojiti faru v Hoře sv. Kateřiny (Katharinenberg). Vikář jamnický Vokurka píše r. 1701 konsistoři, že má v traktu svém pouze šestnáct farářů, totiž devět kněží světských a sedm řeholníků z kláštera tepelského, od nich vybíraná obvyklá taxa že nestačí na výlohy poštovní a na odněnu posílů, jež časem po vikariátu třeba jest posílati, i žádá tudíž, aby mu z vikariátu tachovského přiděleny byly fary: Krsy, Uterý, Čeliv a Okrouhlé Hradiště. Roku 1703 žádal farář v Bílé Hůrce Kryštof Ant. Rudloff, aby fara jeho odloučena byla od vikariátu prachatického a připojena k bližšímu vikariátu vltavotýnskému, uváděje za důvod velikou vzdálenost od Prachatic, neschůdnost a nebezpečnost cesty, zvláště od přezimujících uherských vojáků, kteří často pocestné olupují.*)

Poslové vikariátní nosili odznak kovový („scutum nuntii“) se znakem arcibiskupovým. V patentech vernalních 1696 se oznamuje: „Jelikož nové znaky nejd. arcibiskupa pro posly vikariátní bude nutno dáti uliti, jest nutno pro zaplacení litce, aby každý z vikářů

*) Na loupeživost přezimujících vojáků i v jiných krajích sobě stěžovali; tak r. 1697 píše vikář nymburský Václ. Kryštof Štěpánovský, že pro přezimující vojáky netroufá si poslati vikariátního posla ke konsistoři s penězi od duchovenstva sebranými; sám že byl v brandýských lesích přepaden, oloupen a zbit.

i farářů složil k tomu účelu 15 kr., jež vikáři mají vybrati a zaslati.“

5. Světící biskupové.

Světícím biskupem již od roku 1679, tedy již od doby arcibiskupa Valdštýna, byl Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi (de Longavilla), biskup milevský, probošt metropolitní kapitoly.

Ve vysokém věku stal se slabomyslným a ke konání funkcí biskupských neschopným, takže arcibiskup musil dne 24. března 1698 zakázati mu další jich vykonávání. *)

Za světícího biskupa vyhlédl arcibiskup Jiřího Ignáce Pospíchala, generála-velmistra řádu křižovnického. Vídeňský nuncius Ondřej Santacrucius, arcibiskup seleucijský, zplnomocnil arcibiskupa dne 20. května 1699, aby na jeho místě přijal od Pospíchala předepsané vyznání viry, což se také 31. května stalo. Ale Pospíchal zemřel již 26. května téhož roku, aniž by se byl dočkal důstojenství, k němuž byl navržen.

Arcibiskup zvolil si dne 11. listop. 1699 za světícího biskupa strahovského opata Víta Seipela, jenž dne 5. ledna 1701 papežem Klementem XI. jmenován biskupem hierapolským a suffragánem pražským, a dne 24. února téhož roku v den sv. Matěje apoštola od arcibiskupa v metropolitním chrámě sv. Víta konsekrován. Papež dne 21. ledna svolil, aby při konsekraci místo dvou biskupů assistovati směli dva opati mající právo pontifikalií; funkci tu vykonali opat želivský Zikmund Bernbach a probošt doksanský Bruno Kunovský.

*) „Per hoc praesens decretum intimamus perillustri et reverendissimo ut fratri et suffraganeo Nostro Joanni de Longavilla: qualiter ex variis et certis relationibus ad nostram notitiam pervenerit, quod tam in extemporanea verbi Divini praedicatione, quam in collatione sacramenti confirmationis ob resultantem ex diuturna infirmitate capitis debilitatem et rationis turbationem ita extrahatur, ut praeter episcopalis characteris et dignitatis prostitutionem dubium de valore collati sacramenti versetur, et loco fructus ex praedicatione verbi Divini, si debite fiat, resultantis, risus et ludibrium inter homines plebeos oriat. Quapropter ulterioribus et gravioribus inconvenientiis, quae supervenire possent, obviare et impedire volentes, dicto uti fratri et suffraganeo Nostro omnes et qualescunque ordinis episcopalis functiones districte interdiciamus, nec non etiam publicas dictiones ad populum inhibemus, tamdiu, donec per miserationem divinam ad verae humanae rationis statum restitutus fuerit.“

6. Ústavy k vychovávání dorostu kněžstva světského.

A) *Seminář arcibiskupský.*

Seminář arcibiskupský byl v „Králově Dvoře“ u Prašné brány ve Starém městě.

Roku 1689 v obrovském požáru shořela také velká část semináře.*) Arcibiskup dosáhl toho, že papež ze solní pokladny povolil 8000 zlatých, z kteréžto sumy, jakož i z jiných prostředků semináře budova seminární byla opravena a ze základů vystavěn nový kostel seminářský.

Kostel ten vysvěcen byl arcibiskupem dne 16. června 1697 ke cti sv. Vojtěcha. Po konsekraci pozval arcibiskup místodržící, kteří svěcení byli přítomni, do semináře k hostině, kterou na vlastní svůj náklad vystrojil.**)

K té slavnosti vydal rektor semináře Jan Florian Hammerschmid příležitostný spisek: „Quartum quod incedit feliciter (Proverb. 30.), seu Numerus quaternarius, celeberrimo Collegio archiepiscopali Pragensi felix, faustus et fortunatus discursu panegyrico deductus et Reverendissimo ac Celsissimo Principi, Domino Domino Joanni Josepho Breuner, archiepiscopo Pragensi, legato nato, Sacri Romani Imperii principi, Regni Boëmiæ primati . . . ecclesiam praefati archiepiscopalis Collegii in honorem Sancti Adalberti, Regni Boëmiæ patroni, anno 1697 mensis Junii die 16. consecranti, nomine Collegii archiepiscopalis debitae gratitudinis ergo dedicatus a subjectissimo capellano Joanne Floriano Hammerschmidt, p. t. Coll. Archi-Episc. Rector“ (9 listů 4°). Ve spisku tom velebí zásluhy čtyř arcibiskupů pražských, Harracha, Bilenberka, Valdštýna a Breunera, o seminář, zvláště však zásluhy Breunerovy. Ke spisku připojeny jsou: 1. „Catalogus admodum reverendorum, eximiorum ac doctissimorum patrum professorum ex diversis religionibus . . . in celeberrimo Collegio archiepiscopali Pragensi ab anno 1635 usque ad annum 1697 docentium“ (6 listů 4°); 2. „Catalogus promotorum alumnorum ad curam animarum ex Collegio Archi-episcopali Pragensi . . .“ (12 listů 4°); 3. „Nomina reverendissimorum abatum, praelatorum ac praepositorum infulatorum,

*) Roku 1708 dne 3. května ve velikém požáru byl seminář opět ohrožen: pětkráté již počal hořeti, ale přičiněním alumnů vždy oheň šťastně byl uhašen. Hammerschmid, Prodomus 135.

**) Hammerschmid, Prodomus 136.

admodum reverendorum, venerabilium, eximiorum, doctissimorum rectorum ac professorum, nec non aliorum reverendorum ac religiosorum canonicorum regularium sacri et candidissimi Ordinis Praemonstratensis, qui in celeberrimo Archi-episcopali Collegio Pragensi, a pene coaetanea Collegii Norbertini erectione et Sedis Apostolicae confirmatione docendo et discendo altioribus facultatibus operam navarunt et usque nunc continuant“ (6 listů 4°); 4. „Nomina respective reverendissimorum, admodum reverendorum ac venerabilium, reverendorum et religiosorum patrum et fratrum sacri Ordinis Cisterciensis, quorum notitia pro brevitate temporis haberi poterat, et solum ab anno 1663 transmigrationis ex seminario antiquo in modernum S. P. Bernardi in celeberrimo Archi-episcopali Collegio per plures annos sua studia continuantium“ (6 listů 4°); 5. „Nomina reverendissimorum, admodum reverendorum, venerabilium, reverendorum . . . patrum et fratrum sacri Ordinis S. Patriarchae Benedicti, quorum notitia pro brevitate temporis haberi poterat, qui in celeberrimo Archi-episcopali Pragensi Collegio studuerunt“ (2 listy 4°); 6. „Nomina aliquorum, qui in Collegio Archi-episcopali Pragensi ex Collegio P. P. Hibernorum studuerunt, qui forte vivunt; antiquiores vero recensere perlongum foret“ (1 list 4°); 7. „Nomina RR. Patrum et Fratrum Franciscanorum a Maria ad Nives, qui in Collegio Archi-episcopali studuerunt, et quorum notitia haberi potuerat. Nomina fratrum Ordinis Minorum sancti Francisci de Paula, qui in Archi-episcopali Collegio Pragensi philosophiae et theologiae studuerunt“ (1 list 4°).

Dne 24. července roku 1701 konsekroval světicí biskup Vít Seipl dva boční oltáře v kostele seminářském, jeden ke cti sv. Jana Evangelisty, druhý ke cti sv. Jana Nepomuckého.*)

Již dříve, r. 1697 dne 1. srpna, posvětil opat bened. kláštera u sv. Mikuláše ve Starém městě, Maurus Rouczka, v seminári dva zvony, jeden ke cti sv. Vojtěcha, druhý ke cti sv. Jana Nep.**)

Seminář měl dle účtů z roku 1710 na kapitálech 78.460 zl. rýn., mimo to statek Sovinky,***) zájezdni hospodu, vinici a tiskárnu.†)

Nadto byli držitelé světských beneficií povinni k vydržování semináře přispívatí dávkou, zvanou „seminaristicum“.

*) H a m m e r s c h m i d, Prodomus 136. — **) lb. 137.

***) Instrukce něm. pro purkrabího statku sovineckého z 13. listop. 1697 podepsaná kancléřem Liepurem jest v archivu kapitol. XCVIII, 22.

†) Tiskárna umístěna byla v koleji sv. Norberta; vedl ji Jiří Samuel Beringer.

Seminaristicum vynášelo ročně průměrně 2654 zl.

Od farářů sbírali poplatek ten vikáři a zasílali do Prahy ve dvou termínech: k sv. Jiří a k sv. Havlu.

K termínu sv. Havla r. 1705 odvedly jednotlivé vikariáty: krumlovský 13 zl. 30 kr., jindřichohradecký 36 zl., budějovický 17 zl. 15 kr., velesínský 16 zl. 30 kr., vltavotýnský 32 zl. 15 kr., chýnovský 33 zl., písecký 50 zl. 15 kr., klatovský 37 zl. 30 kr., domažlický 41 zl. 15 kr., tachovský 36 zl., falknovský 26 zl. 15 kr., loketský 30 zl., jamnický 30 zl., klášterecký 53 zl. 15 kr., vilemický 52 zl. 30 kr., postoloprtský 48 zl., chrudimský 58 zl., litomyšlský 57 zl. 45 kr., boleslavský 63 zl., dubský 33 zl. 45 kr., frydlantský 48 zl., divišovský 25 zl. 30 kr., nymburský 54 zl., brandýský 41 zl. 15 kr., volynský 36 zl., písecký 38 zl. 15 kr., vodňanský 28 zl. 30 kr., čáslavský 30 zl. 30 kr., polněnský 24 zl. 45 kr., ledečský 24 zl., sedlčanský 26 zl. 15 kr., velvarský 65 zl. 15 kr., hořovický 24 zl. 45 kr., rakovnický 21 zl. 45 kr., kladský 69 zl.; pražští faráři za oba termíny 26 zl. 15 kr.

Statek sovinecký vynášel ročně průměrně 1160 zl.

Veskery peníze, příjmy a vydání semináře spravoval kassír k tomu zvlášť ustanovený pod dozorem inspektora semináře.

Z důchodů seminářských však arcibiskup přikázal r. 1708 na zvýšení platů úřednictva konsistorního ročních 1200 zl.

V čele semináře stál rektor, kněz, jež arcibiskupové vybírali z kurátního kleru arcidioecese, a to kněze, jenž býval alumnem semináře.

Rektorem semináře byl od r. 1691 Pavel Axlar, jenž r. 1695 dne 3. září zvolen byl za kanovníka metropolitní kapituly. Nástupcem jeho jmenoval arcibiskup dne 26. listopadu 1695 Jana Florianu Hammerschmida, superiora kaplanství klatovského, jenž zastával úřad rektorský až do r. 1710, kdy stal se farářem při kostele P. Marie před Týnem.

Vedle rektora byl v semináři domácí oekonom neboli provisor neženatý laik,*) jenž pečoval o stravu, oděv a jiné potřeby celého semináře; peníze dostával od zmíněného kassíra, a účty předkládal každého roku inspektorovi semináře.

Inspektorovi příslušel dozor nad celým vedením semináře, a to i po stránce oekonomické. Ředitel byl povinen v záležitostech semináře s ním se raditi, a cokoliv inspektor na prospěch semináře ustanoví, přesně plniti; důležitější věci měly však předkládány býti k rozhodnutí samému arcibiskupovi.**)

*) Roku 1709 byl provisorom Jan Aut. Deml.

**) Archiv kap. CVII., 11.

Inspektorem semináře byl dlouhá léta kancléř Jan František Liepure; když těžce se roznemohl, jmenoval arcibiskup 12. ledna 1705 inspektorem metrop. kanovníka Godfrida Herbsta.*)

Liepure pečoval otcovsky o seminář; on také dal podnět k obnově semináře a ke zbudování seminářského kostela, jemuž daroval veliký krásný pozlacený stříbrný kalich, nový missál v černém hedvábí vázaný, příspěvek 100 zl. ke zbudování hlavního oltáře, hedvábný baldachýn, velikou stříbrnou pozlacenou číši, stříbrnou pánvici s konvicí a j.

Mimo pravidelný dozor vykonávaný inspektorem, provedena byla r. 1700 inspekce mimořádná.

Papež Innocenc XII. nařídil totiž r. 1699 visitaci všech seminářů; k visitování seminářů pražských jmenován byl od papežského nuncia vídeňského subdelegátem Jan František Franchimont, generál-velmistr řádu křižovnického, od arcibiskupa pak kanovník Daniel Jos. Mayer; jim jakožto notář přidělen byl konsis. sekretář Jan Vilém Grüner. Visitace ta provedena byla v kn. arc. semináři dne 16. srpna 1700.

Arcibiskup brzo po svém nastolení postaral se o rozmnožení počtu alumnů, jichž bývalo do té doby pouze 30.

K zakročení jeho povolila kongregace de propaganda fide k tomu účelu ze solní pokladny kapitál 48.000 zl., zahrnutý v oné sumě, která z pokladny té zapůjčena byla císaři; seminář požíval z kapitálu toho pětiprocentní úroky, totiž 2400 zl. ročně. I bylo pak možno vydržovati až 45 alumnů.

Roku 1697 fundoval hrabě Jan Ignác Putz z Adlersthurmu kapitálem 5000 zl. dva alumny, uloživ jim za povinnost, aby po vysvěcení, pokud ještě v semináři budou, sloužili zaň střídavě mši sv., a to všedního dne v kostele seminářském, ve dny nedělní a sváteční v metropolitním chrámu.**)

Téhož roku Bartoloměj Matyáš Hala z Hallenbergu, proto-notář apoštolský, kanovník colleg. kapituly u Všech Svatých, farář u sv. Václava na Malé Straně, zřídil v nově vystavěném seminářském kostele mešní nadaci kapitálem 1000 imperiálů neboli 1500 zl. rýnských, aby každý týden byly slouženy dvě mše sv., a to jedna

*) Inspektor měl ročního platu 200 zl.

**) Jelikož r. 1706 seminář neměl kněží, kteří by plnili nadaci Putzovskou, jakož i jáhnů a podjáhnů k přísluhování ve městě, rektor presentoval dne 11. listopadu k vyšším svěcením čtyři alumny z posledního roku.

za spásu duše jeho, a jedna za spásu duší rodičů, bratří, sester a pokrevenců jeho; mimo to měla byti jednou v roce sloužena slavná zpívaná mše svatá zádušní samým rektorem semináře za duši fundátorovu. Na jednu mši sv. určil 45 kr., pro slavné anniversary 3 zl. rýn.; zbytek úroků na svíce, víno a jiné potřeby ke mši sv.

Roku 1697 byl počet alumnů v jednotlivých ročnících tento: v posledním roce 3, ve druhém 7, v prvním 11; ve filosofii 6, v logice 11, celkem 38. Roku 1701 bylo v semináři celkem 45 alumnů.

Alumni vybírali se z kandidátů, kteří koncem školního roku se přihlásili a v přísné zkoušce obstáli.

Zkoušky kandidátů dály se v prvé polovici srpna u přítomnosti inspektora semináře a rektora ode všech professorů, někdy také u přítomnosti několika členů konsistoře.

Roku 1698 bylo 38 petentů, z nichž jedenácte obstálo při zkoušce dokonale, dva prostředně; r. 1701 bylo z 39 kandidátů uznáno 7 za nejschopnější, 4 za prostředně schopné; roku 1702 z 29 kandidátů obstálo velmi dobře 8, obstojně 4; roku 1704 ze 39 kandidátů uznáno 10 za úplně schopné, 4 za méně schopné.

Roku 1705 přihlásilo se 28 kandidátů; z nich deset uznáno za úplně schopné: jeden byl magistrem filosofie a theologem prvního roku, dva absolvovaní filosofové, tři logikové, jeden fysik; jeden doporučen proboštem metrop. kapitoly, jeden magistrátem Starého města pražského, dva od slechticů. Mimo to byli za způsobilé uznáni ještě čtyři jiní. Roku 1706 přihlásilo se 36 kandidátů. z nichž deset uznáno za schopnější; mezi nimi byl baron Bernard Vilém z Říčán, „Bohemus, imperfectus Germanus.“ Roku 1707 přihlásilo se do semináře 36 kandidátů, kteří dne 8. srpna podrobeni byli zkoušce; z nich uznáno 10 ku přijetí nejschopnějších; z těch dva byli theologové II. roku, jeden theolog I. roku, tři absolvovaní filosofové, tři logikové, jeden fysik; pět z nich bylo znalých obou jazyků, českého i německého („utraqvistae“), dva byli Češi nedokonale němčiny znalí („Boemi, imperfecti Germani“), jeden Němec nedokonale češtiny znalý („Germanus, imperfectus Boemus“), dva pouzí Němci („puri Germani“). Mimo to obstálo ještě pět kandidátů obstojně. R. 1709 přihlásili se 43 kandidáti.

Seznam approbovaných kandidátů překládán byl arcibiskupovi, jenž vždy schválil přijetí těch, kteří za nejschopnější byli uznáni.

Přijatí kandidáti po zkušební době tři měsíců oblečení byli v kleriku.

Roku 1708 přimlouval se vikář kladský Schreiber za to, aby do semináře přijat byl nadaný jinoch Frant. Josef Lenck; při tom podotýká, že již několik let nikdo z hrabství kladského do semináře nebyl přijat, ač klerus kladský každoročně seminaristicum odvádí.

Alumni studovali dvě léta filosofii, a tři léta theologii, cirk. právo a kontroverstiku.

Mimo to cvičili se v kázáních, v gregoriánském zpěvu a v akolytování.

Seminářská arcibiskupská kolej, ač měla k tomu na základě bully papeže Urbana VIII. právo, neodvažovala se udělovati stupně akademické. jelikož Tovaryšstvo Ježíšovo hájilo si práva toho na základě císařského rozhodnutí výhradně pro universitu.

Jelikož tudíž absolventi arcib. koleje, nemajíce stupňů akademických, vyloučení byli od církevních důstojenství, anebo nuceni byli k dosažení stupňův akademických podstupovali zkoušky na universitě, bylo často vysloveno přání, aby autoritou císařskou seminářské studium filosofické a theologické bylo spojeno s universitou, ale bez újmy semináře a dosavadního způsobu vyučování i složení professorstva, tak že by při universitě bylo dvojí studium filosofické i theologické: arcibiskupské a jezuitské, obojí rovnoprávné.*)

Professorů bylo osm; z nich dva přednášeli theologii spekulativní, jeden kan. právo, jeden morálku, čtyři filosofii.

Kontroverstiku přednášel po dlouhou řadu let P. Jan Maria Hložek, probošt theatinů, assessor konsistorní.

Dle smlouvy uzavřené arcibiskupem Valdštýnem roku 1692 s opaty řádů praemonstrátského, cisterciáckého a benediktinského obsazovány byly ostatní professury theologické střídavě členy ze řádu praemonstrátského a cisterciáckého, a to zpravidla na dobu šesti let; dvě z professur filosofických byly obsazovány nově každý

*) Srovn.: „*Idea, seu modus et conditiones incorporationis studii seminarii archiepiscopalis Pragensis cum studio universitatis Pragensis, ex benignitate et gratia Suae Regiae Majestatis*“ v archivu kapit. CI., 15.

rok, a to na dvě leta; v obsazování střídaly se všechny tři řády, a to trikrát po sobě praem. a cist., a potom teprve jednou benediktini.

Představení rádfů těch presentovali schopné k tomu členy a arcibiskup je potvrzoval.*)

R. 1697—8 vyučovali v koleji arcibiskupské tyto professori: 1. P. Jan Maria Hložek, theatín, prof. kontroveristiky, 2. P. Gilbert Himmer, praem. z kl. strahovského, theol. doktor, prof. theol., 3. P. Nivard Maschka, cist. z kl. plasského, theol. doktor, prof. theol., 4. P. Bonifác Blahna, cist. z kl. sedleckého, prof. kan. práva. 5. P. Frant. Speer, cist. z kl. oseckého, prof. fil., 6. P. Ferd. Mayer, cist. z kl. plasského, prof. fil., 6. P. Maurus Fintzgut, bened. z kl. kladrubského, prof. filos., 7. P. Jan Kuschel, bened. z kl. broumovského, prof. filos. Roku 1701—2 byli professory filosofie praemonstraté P. Kristian Hoffmann a P. Marian Herrmann, a cisterciáci Martin Hrabovský a P. Kryštof Böhlm; r. 1703—4 praemonstráti P. Dominik Peterka a Jan Zettl, a cisterciáci: P. Kryštof Böhlm a P. Heidenricus Sommer.

Roku 1704—5 byl stav professorstva tento: 1. P. Jan Maria Hložek, 2. P. Gilbert Himmer, prof. theol., 3. P. Frant. Speer, cist., prof. theol., 4. P. Marian Hermann, prof. kan. práva. 5. P. Kryšt. Böhlm, cist., prof. filos., 6. T. H. Sommer, cist., prof. filos., 7. P. Jan Kuschel O. S. B., prof. filos., 8. P. Frant. Axmann O. S. B., prof. filos.

Přednášky v koleji arcibiskupské trvaly dříve až do vigilie sv. Matouše apoštola (20. září); arcibiskupem Valdštýnem byl zaveden konec školního roku konformně s koncem roku na universitě již v předvečer svátku Narození P. Marie (8. září). Prázdniny trvaly až do svátku Všechny svatých.

Vysvědčení dávalo se v této formě: „Lecturis salutem. Reverendus Dominus Franciscus Bruner, presbyter ecclesiasticus, Bohemus Clattoviensis et in celeberrimo archiepiscopali collegio Pragensi tertii anni theologus absolutus, a me infrascripto ss. Theologiae in praefato collegio archiepiscopali professore, vitae clericalis et sacrae doctrinae testes expetiit literas. Justae proinde petitioni ejusdem Reverendi Domini Francisci Bruner, atque una incum-

*) Tak na př. roku 1697 navrhl opat břevnovský arcibiskupovi pro dvě professury filosofické tři kandidáty: P. Maura Fintzguta, P. Bedu Feistela a P. Jana Kuschela; arcibiskup jmenoval Fintzguta a Kuschela.

benti mihi muneri satisfactorius, hisce fidei facio, praefatum R. D. Franciscum Bruner non tantum laudem de conatu in studio theologico meruisse praeclaram, sed et honestatem vitae clericalis exhibuisse integerrimam. Praegae, die 24. Junii 1708. P. Franciscus Speer, Ord. Cist. Ossec. professor, ss. Theol. p. t. professor senior in archiepiscopali collegio Praegensi.“

Z bývalých absolventů kollegia arcibiskupského a semináře arcibiskupského zaujímali v době Breunerově vysoká postavení: Pavel Josef Axlar, metrop. kan. a od r. 1709 kapitolní děkan, Godfrid Herbst, metrop. kan., Jan Ludvík Steyer, metrop. kan., Jan Benol, děkan vyšehradský, Jan Heroldt ze Stoda, děkan staroboleslavský, Jan Jakub Bukovský, arcijáhen krumlovský.

Alumni byli svěceni na titul semináře. Roku 1694 dne 22. června, v době sedisvakance, vysvětluje konsistoř, že alumnům přijetí do semináře slouží za patrimonium, a že tudíž na základě toho mohou připuštění býti k vyšším svěcením.*)

Jestliže někdo stal se pro nemoc neschopným k duchovní správě, přijat byl do semináře, měl stravu při společném stole alumnův a opatrován byl vším potřebným až do smrti.

Průměrně bylo v letech 1695—1709 každého roku svěceno z arcib. semináře 8 alumnů, malé jen procento ze všech svěcenců, jak níže ukážeme.

Novosvěcenci bývali posíláni za kaplany.

Ale stávalo se nejednou, že někteří z novosvěcenců neobdrželi hned místa. Tak roku 1708 dva z novosvěcenců byli nuceni přijmouti místo domácích učitelů v pražských měšťanských rodinách, jeden pak, Tobiáš Stoltz, Němec, češtiny nedostatečně znalý, byl doma u své chudé matky vdovy ve Stodě. I žádal rektor konsistoř, aby především na tohoto pamatovala, až by uprázdněno bylo některé německé kaplanství.

Roku 1709 zbyli v semináři z minulého roku dva alumni bez místa. Rektor si konsistoři stěžoval, že toho roku bude mít 10 absolventů, kteří, jestliže nedostanou místa, budou k veliké škodě semináři, jelikož, zůstanou-li v semináři, nebude možno žádných nových alumnů přijmouti.

*) „quod . . . omnibus illis, qui in archiepiscopale Praegense clericorum saecularium seminarium pro alumnis assumuntur, eo ipso eisdem assumptio eiusmodi loco patrimonii serviat et qua tales ad sacros majores ordines promoveantur.“

A v srpnu r. 1709 skutečně tři alumni: Ferd. Brüch, Aug. Werner a Frant. Laub, zůstali po ukončení studií v semináři, jelikož nebylo pro ně místa v duchovní správě.

Alumni konávali každého roku ke svátku Narození P. Marie pouť do Staré Boleslavě; za rektora Hammerschmida pro náklad s tím spojený a pro různé nepřístojnosti nebyla pouť ta konána. Děkan staroboleslavský František Ign. Zumsande žádal r. 1704 arcibiskupa, aby alumni zase pouť tu konali, poukazuje k tomu, že několik alumnnů beztak v ten den mívá ve St. Boleslavi kázání, a že mnozí z obecenstva nad nepřítomností alumnnů se pozastavují; prosil, aby aspoň deset nebo 12 párů alumnnů připojilo se k processí praemonstrátů, kteří v ten den do St. Boleslavě putují.

Konsistor, podávajíc o žádosti Zumsandově dobrozdání, poukázala k tomu, že jak praem. kollej sv. Norberta, tak i konvent u sv. Jakuba mají na processí staroboleslavské zvláštní fundace, kdežto seminář musil processí vypravit na svůj náklad.

Rektor Hammerschmid ve svém dobrozdání uvádí: Processí vede se nikoliv ze semináře, nýbrž z praem. semináře sv. Norberta, alumniúčastníci se ho s ohledem na professory ze řádu praemonstrátského v semináři vyučující. Připojili se k processí před seminářem a šli v průvodu pouze ke kostelu sv. Petra na Novém Městě. Tam odloučili se od processí a odloživše na zvláštní vůz svoje pláště beze všeho pořádku dále se ubírali a teprve zase v Brandýse na konci náměstí ku processí se přidružili. Ve stanovách seminářských není o processí tom žádné zmínky. Processí to v dřívějších dobách připadalo do školního roku, nyní však padá již do doby prázdnin, i není možno alumny s velikým nákladem zase do Prahy svolávat. Processí to vyžadovalo velikého nákladu a spojeno bylo s nemalými obtížemi, jelikož kuchař, kuchtik, provisor a všechna čeleď s náčiním do St. Boleslavě se musili s alumny odebrati; v prázdném semináři bylo nutno proti zlodějům a nebezpečí ohně najímati pro ty dny hlídače. Alumni nuceni byli přenocovati na slámě v malé stodole hospodské, kdež neměli dosti místa, a rektor musil nad nimi dělati nočního hlídače. Také v kostele bývá v ty dny veliký nával, a před několika lety dva alumni málem by byli bývali umačkáni. Sám lékař seminářský, doktor Löw, pokládá processí ta za škodlivá, zvláště vzhledem k tomu, že alumni pěší cestou uhrátí piji; již v době jeho, Hammerschmidova,

rektorátu se stalo, že alumnus, jenž na cestě pil, onemocněl, z Brandýsa do semináře musil být dovezen a potom zemřel. Za arcibiskupa Matouše Ferdinanda z Bilenberka dva alumni pro nepřistojnosti, jichž na processí se dopustili, musili být propuštěni. Že však vždy do Boleslavě posílají se čtyři alumni jako kazatelé: dva Češi a dva Němci; ostatní že by tam byli zbyteční.

Arcibiskup uznal důvody uvedené za správné a děkanu Zumsandovi 23. srpna 1704 sdělil, že ono processí alumnův úplně zrušuje.

Časem mívál seminář hosty nepřítis vitané.

Bývalý alumnus Václav Villicus, jenž pro pohoršlivé výstupy, jež v Brandýse a v okolí spáchal, vyloučen byl od přijetí vyšších svěcení, byl k rozkazu konsistoře dne 7. února 1704 dán do semináře na polepšenou. Rektor dával mu stravu při svém stole, vykázal mu zvláštní pokojík a nařídil, aby bez jeho dovolení z domu do města nevycházel. On však jednoho dne odpoledne bez dovolení do města odešel a do semináře pozdě večer opilý se vrátil. Když mu rektor domlouval, odpověděl urážlivě a urážky své také strízlivý druhého dne jemu do očí opakoval, kleriku roztrhal, k nohám mu hodil a odešel řka, že se dá odvésti k vojsku.

Roku 1709 nařídila konsistoř, aby provinilý kněz, Frant. Vít Beck, farář radnický, k žaláři na čtvrt leta odsouzený, byl držán nějaký čas v arcib. semináři, dokud by žalár konsistorní nebyl lépe upraven. Rektor Hammerschmid sice proti tomu namítal, že není v semináři žádného příhodného k tomu místa, že není kdo by o uvězněného mohl pečovati, že by to bylo na újmu pověsti semináře a j.; nicméně byl však kněz onen přece do semináře dán.

B) Papežsko-cisarský konvikt u sv. Bartoloměje.

V konviktě u sv. Bartoloměje („Pontificium ac Caesareum convictorum collegium ad s. Bartholomaeum“) ve Starém Městě Pražském, nalézajícím se ve správě jezuitů, bylo vedle oddělení konviktorů světských*) („alumni liberi“ nebo „alumni saeculares“) oddělení kandidátů stavu duchovního („alumni ecclesiastici“), jednak z fundace papeže Řehoře XIII. („alumni pontificii“), jednak z nadání císaře Ferdinanda II. („alumni caesarei“), jednak z nadání jiných, postupem času od dobrodinců zřízených.

*) O světském oddělení bude řeč níže při ústavech jezuitských.

Také v době Breunerově přibýlo několik nových fundací. Roku 1695 Martin Ferdinand Brückner z Brückensteinu, děkan budyšínský, gen. administrator in spiritualibus v Lužici, založil místo pro jednoho jinocha z příbuzenstva jeho, a kdyby těch nebylo, pro jinocha z území wittgenavského v Horní Lužici.*) Roku 1696 svět. biskup a probošt metrop. kapitoly Jan Ignác Dlouhoveský zřídil věnováním 4000 zl. rýn. nadací pro dva jinochy především ze svého příbuzenstva.***) Nejmenovaná osoba věnovala 700 zl. na mše sv. v kostele Týnském, jež každou neděli a svátek po kázání, jež tam mival kněz z Tovaryšstva Ježíšova, sloužiti měl jeden z alumnů papežských anebo císařských. Tím uleveno bylo onomu kazateli, jenž dříve mši tu sám sloužíval a tudíž s lačným žaludkem kázati musil. Za peníze obou posléze uvedených fundací zakoupen byl statek Malčany s mlýnem, hospodou a lesem. Roku 1701 císařský komoří Helfrid František baron z Kaisersteinu věnoval 5000 zlatých rýnských konviktu, aby chudý schopný jinoch z jeho příbuzenstva tam až do ukončení filosofie a po případě též bohosloví vydržován byl.**) Téhož roku děkan poděbradský Frant. Ant. Frischmann z Ehrenkronu, kanovník staroboleslavský, odkázal 2000 zl. rýn. na zřízení nadačního místa pro jinocha z příbuzenstva jeho.†) Roku 1708 farář tuklatský Jakub Ign. Pečený věnoval 2200 zl. rýn. na založení nadace pro jinocha z příbuzenstva jeho. po případě pro schopného jinocha z Poličky.††)

Obyčejně bývalo 12 alumnů „papežských“, 12 alumnů „císařských“, jiných 16, celkem asi 40; roku 1703 bylo jich pouze 34, roku 1709 pak 39.

Mimo ně bydlívali tu také studující členové řádu pavlínského z kláštera obořišského, počtem obyčejně tři.

Do alumnátu tohoto vstupovali také ze semináře sv. Václava ti, kdož hodlali věnovati se stavu duchovnímu.

V čele celého konviktu stál regens; jemu k ruce byl sub-regens; mimo to mělo každé z obou oddělení svého praesesa („praeses alumnorum ecclesiasticorum“ a „praeses alumnorum liberorum“).

*) Nadační listina otiskána v publikaci „Studijní nadání v král. českém“ I., 308.

) Nadační listina otiskána tamtéž. str. 311. — *) Viz „Stud. nad.“ I., 14. — †) Tamže str. 19. — ††) Tamže str. 52.

V úřadě regentském vystřídali se: 1695 P. Ondřej Müntzer, 1695—1703 P. Vilém Dvorský, 1704—1706 P. Jan Steiner, 1707 P. Jan Tobl, 1708—1712 P. Martin Ulman; v úřadě subregentském: 1695—98 P. Matyáš Peletius, 1699 P. Jan Pupetius, 1700 až 1701 P. Jan Kotz, 1702—3 P. Jan Dušička, 1703 P. Frant. Kus, 1705 P. Mikuláš Pumrle, 1706—8 P. Ludvík Schwartz, 1709 P. Samuel Třebický, 1710 P. Michael Rinnez; v úřadě praesesa alumnů duchovních: 1695—96 P. Jiří Trchala, 1697—99 P. Štěpán Brabant, 1700—2 P. Jiří Trchala, 1703 P. Jan Duchek, 1704 P. Ondřej Fott, 1705 P. Karel Basenheim, 1706 P. Frant. Stiwar, 1707 P. Jan Schmidr, 1709 P. Jan Voračický, 1710 P. Jan Jung.

Regens Dvorský sešel r. 1703 dne 29. listopadu tragickou smrtí. Chtěl se právě odebrati do kolleje Klementinské, aby tam si vykonal obvyklé exercicie, když tu mu arcibiskup, jehož byl zpovědníkem a konsistorním assessorem,*) poslal nějaký akt k vyřízení. Aby z exercicií, jež druhého dne měly započítí, nebyl prací tou vytrhován, zůstal v konviktě, aby přes noc práci sobě uloženou vykonal. O 11. hodině noční zpozorován byl oheň v jeho pokojíku. Ti, kdož na učiněný poplach přiběhli a oheň uhasili, spatřili regenta mrtvého. Mrtvola však byla nejen opálena, nýbrž ležela v kaluži krve, jelikož lebka byla rozražena. Z toho vznikly různé domněnky o způsobu smrti ubohého. Všechny okolnosti nasvědčovaly tomu, že regenta zavraždil vrátný konviktu, pokřtěný žid, když mu odevzdával klíče, a aby stopu svého zločinu zahladil, zapálil nábytek v pokojíku. Shledalo se, že veškeré peníze byly uloupeny, a že vrátný prchl. Smrt regenta všeobecně váženého vzbudila soustrast všech, kdož ho znali.

Zastáváje po osm let úřad rektora, Dvorský svědomitě pečoval o to, aby z konviktu vycházeli do duchovní správy kněží vynikající ctnostmi i vědomostmi.

Prospěch alumnů v současných zprávách jesuitských velice se chválí. K pilnému studiu pojila se zbožnost a snaha o prospívání ve ctnostech. Alumni navštěvovali přednášky na fakultě theologické, a mnozí z nich dosahovali stupňův akademických.

V letech 1695—1709 vysvěceno bylo z konviktu každého roku průměrně 10 alumnův.

Na základě privilegia papežského svěcení byli na titul mensy semináře.

*) Srvn. str. 171 a 174.

Novosvěcenci bývali posíláni do duchovní správy; někteří ponecháni byli ještě v konviktě.

Tak ze 16 alumnů roku 1700 vysvěcených posláno do duchovní správy 12; z ostatních čtyř kněží tři sloužili fundační mše sv., čtvrtý pak každou neděli a každý svátek vyjížděl — jak se to s dovolením arcibiskupovým již od r. 1695 dále*) — na statek konviktu náležející, do Chval, kdež sloužil mši sv., kázal, katechisoval, svátostmi pokání a oltářní přísluhoval, a to i těm, kteří do Chval přicházeli z jiných panství. Svátostmi však křtu, posledního pomazání a manželství přísluhoval toliko poddaným ke Chvalům náležejícím.

Z alumnů konviktu svatobartolomějského zaujímalí v době Breunerově vysoká důstojenství církevní: Daniel Josef Mayer, probošt metropolitní kapitoly, jenž byl 8 let chovancem semináře sv. Václava a potom konviktu, a Jan Václav Hotovec z Husenic, metrop. kanovník, jenž byl 5 let chovancem semináře sv. Václava a potom konviktu.

Mezi konviktory shledán byl roku 1706 také člen nehodný. Byl to Jiří Tobiáš Haidenstein, rodem z Livonska, konvertita, jenž přijat byl mezi alumný papežské. Tou dobou byl v alumnatě polský klerik Michael Vojtěch Witt. Ten, aby se cizí řeči přiučil, často do jizby Haidensteinovy docházel. Po některém čase Haidenstein, zavázav jej mlčelivostí, svěřil mu, že jest tajným atheistou. Witt zděsiv se nad tím, oznámil vše regentovi. Ten, dav mu náležité instrukce, uložil mu, by Haidensteina dále navštěvoval. Jsa jist Wittovým přátelstvím Haidenstein pronášel hrozná rouhání proti Bohu a Kristu. Vše to poslouchali dva svědkové v sousední jizbě skrytí a vše zapisovali. Nabyv tak bezpečného důkazu, regent oznámil vše vídeňské nunciatuře, odkudž dne 7. května došla odpověď znějící v ten smysl, že provinilec odevzdán býti má soudu církevnímu, a bude-li shledán vinným, nechť jest potrestán. Provinilec byl tudíž u konsistore jakožto duchovního soudu vyslýchán a se svědky konfrontován. Doznal, že sice pronesl některé výroky atheisticke

*) *Authoritate archi-episcopali ordinaria datur vigore praesentium Rdo ac Eximio Patri Guilielmo Dworsky, Societatis Jesu, Convictus Sti Bartholomaei regenti, facultas et licentia, ut per quemcunque suorum alumnorum rite ordinatum et approbatum sacerdotem exigente necessitate, in cura animarum ad Chwal, praedicti convictus pertinentium, deservire, sacramenta administrare, caeteraque parochialia munia ibidem libere et licite obire possit et valeat. Pragae die 9. Novemb. 1695. W. Bilek a B., offlis. J. Liepure, cancell.*

a haeretické, avšak jen za účelem disputace a rozluštění záhad; rozhodně však popřel, že by byl kdy mluvil rouhavě. Někteří svědkové vypovídali proti němu, jiní však v jeho prospěch, dosvědčující, že obviněný závadné výroky pronášel toliko na způsob proposicí k disputaci, a že ochoten byl hájit opak. I byla 20. prosince 1706 obviněnému uložena kanonická přísaha očišťující („*purgatio canonica*“), že skutečně výroky ty v tom smyslu pronesl; přísahu tu obviněný skutečně složil, načež vzhledem k několika-měsíční vyšetřovací vazbě na svobodu propuštěn. Musil se však ještě dne 11. ledna 1707 zavázati, že se na udavačích ani na svědčících nikdy nebude mstiti.

Konsistoř vůči Haidensteinovi počínala si shovívavě; v listě k arcibiskupovi ze dne 16. listop. 1706 uvádí k jeho omluvě, že nebyl plně usvědčen, dále že nedávno teprve konvertoval, a nadto že v konviktě od představených pro takové výroky nebyl kárán, jak by bylo bývalo záhodno.

Roku 1709 vyloučen býti musil alumnus Jakub Ign. Stubner, syn staroměstského měšťana a obuvníka, jenž přijat byl r. 1706 na přímluvu rady staroměstské. Tropil neustálé různice a kollegy své, ano i vlastního otce svého vážně ohrožoval, jsa patrně chormyslný. Regens byl ochoten dáti ho na léčení do vlašského špitálu, nebudou-li útraty značné, nebude-li léčení trvati dlouho, a bude-li naděje na uzdravení tak, aby alumnus ten byl způsobilým k stavu kněžskému.

Jesuité přirozeně na svém patronátu davali přednost kněžím z konviktu před kněžími z arcib. semináře. Tak oznamuje vikář borecký (jirkovský) Jan Fr. Wittig ze Stechenfeldu dne 17. února 1700, že farář přečapelský (udlický) chce za kaplana přijmouti Šalomouna Roschera, ale rektor jesuitské kolleje v Chomutově, jakožto patron, že zdráhá se k tomu dáti svolení, jelikož Roscher studoval v kolleji arcib., a chce, aby dosazen byl kněz z konviktu.

Také v konviktě vykonána byla r. 1700 ona mimořádná visitace, o níž jsme se výše při semináři arcibiskupském zmínili.

Roku 1703 započato bylo se stavbou oné části konviktu, jež určena byla za obydlí chovanců duchovních; stavba tak rychle pokračovala, že již na jaře r. 1704 mohla býti obývána.

Mimo alumnů v semináři arcibiskupském a v konviktě byl ještě, jak níže ukážeme, značný počet kandidátů stavu duchovního, kteří, majíce zajištěný soukromý titul stolní, bydlili v bytech sou-

kromých a studovali theologii na universitě anebo v kolloji arcibiskupské.

7. Svěcení.

V době sedisvakance po úmrtí arcibiskupa Valdštýna vykonával svěcení světicí biskup Jan Ignác Dlouhoveský.

Arcibiskup Breuner po svém nastolení uděloval poprvé svěcení dne 17. března 1696. Několikrátě během r. 1697 světil také svět. biskup Dlouhoveský, ale když k funkci té neschopným se stal, uděloval v letech 1697—1700 svěcení sám arcibiskup, toliko jednou, 24. září 1697, vykonal Dlouhoveský svěcení 2 alumnů.

Roku 1697 dne 21. září a roku 1698 dne 20. a 21. září vypomohl svěcením staroboleslavský probošt Frant. Ferd. Rummel, biskup knínský (tinniensis), r. 1698 dne 25. července hrabě Frant. Ant. z Buchheimu, biskup z Vídeňského Nového Města, r. 1699 dne 19. a 21. září a r. 1700 dne 18. a 21. září Gotfríd Kapoun ze Svojкова, biskup královéhradecký.

Dne 6. března 1700 posláni býti musili svěcenci do Litoměřic, jelikož arcibiskup ochuravěl.

Od r. 1701 ponechával arcib. Breuner, sám často churavěje, svěcení úplně novému svému světicímu biskupovi Vítu Seipelovi.

Na základě knihy svěcenců („Liber ordinatorum“) sestavili jsme následující přehled vysvěcených na kněžství od počátku roku 1695 až do smrti Breunerovy 1710, vynechavše údaje o svěceních nižších, kteráž zpravidla při každé ordinaci na kněžství byla udělována.

1695, 26. ún., světicí biskup D l o u h o v e s k ý, v kostele karmelitánů na Malé Straně: 2 al. arcib., 1 z konviku sv. Bart., 2 na titul soukr., 2 ben., 2 cist., 1 řeh. kan., 1 aug., 1 dom., 1 theatin, 1 frant.; celkem 5 kn. svět., 9 řeh.; dohr.: 14.

1695, 19. března, týž, v kapli sv. Václava ve chrámě metrop.: 2 al. z konv. sv. Bart., 4 na titul soukr., 2 praem., 4 cist., 1 dom., 1 frant., celkem: 6 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 14.

1695, 2. dubna, týž, v kapli sv. Vojtěcha u chrámu metrop.: 2 na tit. soukr., 2 aug. bosí, 1 frant., celkem: 2 kn. svět., 3 řeh.; dohr.: 5.

1695, 28. května, týž, v kostele Všech Svatých na Hradě Pražském: 2 al. arcib., 2 al. z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr.,

3 ben., 1 karm., 4 cist., 3 praem., 1 kap., 1 serv., 3 frant., 1 min., 1 řeh. kan., celkem: 10 kn. sv., 18 řeh.; dohr.: 28.

1695, 27. července, týž, v kostele sv. Ignáce: 2 al. arcib.

1695, 24. září, týž, v kapli sv. Eligia v jezuitské koleji staroměst.: 4 al. z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 15 jesuitů, 1 praem., 1 aug., 2 cist., 3 frant., 1 hybern., 1 stráž. sv. Hrobu, celkem: 7 kn. svět., 24 řeh.; dohr. 31.

1695, 25. září, týž, tamže: 1 al. arc.

1695, 30. října, týž, v kapli sv. Alžběty (Navštívení P. Marie) při hrobě sv. Jana Nep. ve velechrámu svatovítském: 1 al. z konv. sv. Bart.

1695, 17. pros., týž, v kapli sv. Kříže v jesuit. koleji starom.: 1 al. z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 praem., 1 cist., 2 dom., 2 aug., 1 min., 1 fr., 1 kap.; celkem: 5 kn. svět., 9 kn. řeh.; dohr.: 14.

Roku 1695 vysvěceno bylo tudíž celkem 39 kn. svět., 71 kn. řeholn.; dohromady: 110.

1696, 17. břez., arcib. Breuner v domácí své kapli: 1 al. arc., 4 al. z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 3 kříž. s červ. hv., 1 dom., 1 aug., 1 paulán, 1 bosý aug., celkem: 7 kn. svět., 7 řeh.; dohrom.: 14.

1696, 7. dub., svět. bisk. Dlouhoveský v kostele karmelitánů na Malé Straně: 5 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 2 cyr., 2 praem., 2 frant., 2 cist.; celkem: 5 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 13.

1696, 21. břez., v kapli sv. Vojtěcha na Hradě Pražském: 2 al. arc., 2 na tit. soukr. (mezi nimi: Frant. Jan Ant. ryt. ze Zástřizel, kanovník olom.); celkem 4 kn. svět.

1696, 27. dubna, světící biskup Dlouhoveský v kapli sv. Vojtěcha: 1 na tit. soukr.

1696, 16. června, arcib. Breuner v domácí kapli: 1 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 7 na tit. soukr., 2 dom., 2 ben., 1 frant., 1 aug., 1 pavlán, 1 kap., 4 cist.; celkem 10 kněží svět., 12 řeh.; dohr.: 22.

1696, 22. září, svět. biskup Dlouhoveský ve starom. koleji jes.; 3 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 16 jes., 3 ben., 2 cist., 1 dom., 1 karm., 2 praem., 4 frant.; celkem 6 kn. svět., 29 řeh.; dohr.: 35.

1696, 3. října, týž v dom. své kapli sv. Mořice: 1 barn.

1696, 22. prosince, týž ve starom. koleji jes.: 1 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr., 1 praem., 1 cist., 3 dom., 2 frant., 2 min., 1 cyr.; celkem: 5 kn. svět., 11 řeh.; dohr.: 16.

Roku 1696 vysvěceno bylo tudíž celkem 38 kn. svět., 68 řeh.; dohr.: 106.

1697, 2. bř., arcib. Breuner v dom. kapli: 1 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 3 frant., 2 dom., 1 pavlán, 1 min., 1 řeh. kan. sv. Aug.; celkem: 6 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 14.

1697, 23. bř., týž: 2 na tit. soukr., 2 hyb., 3 frant., 1 aug.; celkem: 2 kn. sv., 6 řeh.; dohr.: 8.

1697, 6. dubna, týž: 2 al. arc., 6 na tit. soukr., 1 kap., 1 frant., 1 piar.; celkem: 8 kn. svět., 3 řeh.; dohr.: 11.

1697, 1. června, týž, v dom. kapli: 1 al. arcib., 1 na tit. soukr., 6 cist., 5 praem., 2 ben., 1 pavl., 1 kap., 1 frant., 1 aug.; celkem: 2 kn. svět., 17 řeh.; dohr.: 19.

1697, 21. září, Frant. Ferd. Rummel, biskup knínský, probošt starobolesl., v dom. kapli arcib.: 2 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 1 barn., 3 cist., 3 frant., 3 ben., 2 aug., 3 praem., 1 theat.; celkem: 8 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 24.

1697, 24. září, svět. biskup Dlouhoveský: 2 al. arc.

1697, 21. pros., arcib. Breuner v dom. kapli: 2 z konv. sv., Bart., 2 na tit. soukr., 4 frant., 2 serv., 1 pavlín; celkem: 4 kn. svět., 7 řeh.; dohr.: 11.

Roku 1697 vysvěceno bylo tudíž celkem 32 kn. svět., 57 řeh.; dohr.: 89.

1698, 22. ún., arcib. Breuner v domácí své kapli: 1 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 2 ben., 1 paul., 2 frant., 1 aug.; celkem: 3 kn. sv., 6 řeh.; dohr.: 9.

1698, 15. bř., týž, v dom. kapli: 2 al. arcib., 4 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 2 prem., 4 frant.; celkem: 12 kn. svět., 6 řeh.; dohr.: 18.

1698, 24. kv., týž, v domácí kapli: 1 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 křiž., 6 cist., 2 ben., 2 praem., 6 dom., 1 bosý aug., 1 hyb.; celkem: 5 kn. svět., 19 řeh.; dohr.: 24.

1698, 25. čce, biskup z Vídeňského Nového Města hrabě Frant. Ant. z Buchheimu, v kostele křížovníků s červ. hvězdou: 1 al. arc., 1 z kon. sv. Bart., 13 karm.; celkem: 2 kn. svět., 13 řeh.; dohr.: 15.

1698, 20. září, biskup Frant. Ferd. Rummel, v dom. kapli arcib.: 2 al. arc., 6 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 2 řeh. kan., sv. Aug., 5 cist., 1 ben., 1 praem., 6 aug., 1 paul., 1 aug. bosý, 1 cyr., 1 kříž.; celkem: 12 kn. svět., 19 řeh.; dohr.: 31.

1698, 21. září, týž v téže kapli: 2 z konv. sv. Bart., 1 cist., celkem: 2 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 3.

1698, 20. pros., arcib. Breuner v dom. kapli arcib.: 2 al. arc., 6 na tit. soukr., 1 frant., 1 dom.; celkem: 8 kn. svět., 2 řeh.; dohr.: 10.

Roku 1698 vysvěceno bylo tudíž celkem 44 kn. svět., 66 řeh.; dohr.: 110.

1699, 14. bř., arcib. Breuner v dom. kapli arc.: 4 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 3 dom., 2 cyr., 1 frant., 1 aug.; celkem: 7 kn. svět., 7 řeh.; dohr.: 14.

1699, 4. dub., týž v téže kapli: 2 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 9 na tit. soukr., 1 theat., 1 praem., 5 frant.; celkem: 14 kn. svět., 7 řeh.; dohr.: 21.

1699, 13 čna., týž v téže kapli: 3 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 12 na tit. soukr., 1 frant., 1 cyr., 2 praem., 6 cist., 2 dom., 2 kříž.; celkem: 16 kn. svět., 14 řeh.; dohr.: 30.

1699, 19. září, Godfrid Kapoun ze Svojkova, biskup králové-hradecký, v dom. kapli arcib.: 2 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 hyb., 2 ben., 1 praem., 1 aug., 1 min., 2 frant., 1 piar., 1 cist.; celkem: 9 kn. svět., 10 řeh.; dohr.: 19.

1699, 21. září, týž v kapli sv. Eligia ve starom. kolleji jes.: 16 jes., 3 piar.; dohr. 19 kn. řeh.

1699, 19. pros., arcib. Breuner v dom. své kapli: 2 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 kříž., 5 cist., 1 min., 1 hyb., 1 paulán, 2 ben., 1 dom., 1 praem., 1 piar.; celkem: 9 kn. svět., 14 řeh., dohr.: 23.

Roku 1699 vysvěceno bylo tudíž celkem 55 kn. svět., 71 řeh.; dohr.: 126.

1700, 6 března, biskup litoměřický Jaroslav Frant. Ign. ze Šternberka, v Litoměřicích: 3 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 1 cyr.; celkem: 6 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 7.

1700, 2. dub. arcib. Breuner: 3 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 1 bosý aug., 1 paulán, 2 ben., 2 hyb., 2 kříž.; celkem: 9 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 17.

1700, 10. dubna, týž v dom. své kapli: 3 al. arc., 3 na tit. soukr., 1 karm., 1 Cyr., 1 piar.; celkem: 6 kn. svět., 3 řeh.; dohr.: 9.

1700, 5. června, týž tamže: 2 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 8 na tit. soukr., 4 praem., 3 frant., 2 ben., 5 cist., 1 paulán, 1 křiž., 1 dom.; celkem: 13 kn. svět., 17 řeh.; dohr.: 30.

1700, 18. září biskup králové-hradecký Kapoun v dom. arc. kapli: 1 al. arc., 4 z konv. sv. Bartol., 4 na tit. soukr., 4 ben., 3 praem., 5 frant., 2 křiž., 1 paulán, 1 dom.; celkem: 9 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 25.

1700, 21. září, týž tamtéž: 2 al. arc., 14 jes.; celkem: 2 kn. svěťstí, 14 řeh.; dohr.: 16.

1700, 18. pros., arcibiskup Breuner v domácí své kapli: 2 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 3 aug., 2 hyb.; celkem: 6 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 11.

Roku 1700 vysvěceno bylo tudíž celkem 51 kn. svět., 64 řeh.; dohr.: 115.

1701, 19. ún., arc. Breuner v kapli své residence: 2 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 1 bosý aug., 1 serv.; celkem: 4 kn. svět., 2 řeh., dohr.: 6.

1701, 12. března, svět. biskup Vít Seipel v kostele strahovském: 2 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 1 frant., 3 piar., 1 serv.; celkem: 10 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 15.

1701, 3. dubna, týž: 2 al. arc., 1 karm.; celkem: 2 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 3.

1701, 21. května, týž: 2 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 2 praem., 13 cist., 1 frant., 1 praem., 1 dom., 2 aug.; celkem: 8 kn. svět., 20 řeh.; dohr.: 28.

1701, 19. čce, týž: 1 jes.

1701, 30. srp., týž: 1 al. arc.

1701, 5. září, týž: 1 al. arc.

1701, 14. října, týž: 1 na tit. soukr., 2 frant.; celkem: 3.

1701, 16. pros., týž: 1 al. arc., 4 na tit. soukr., 2 praem., 1 paulín, 1 bosý aug., 2 frant., 3 dom.; celkem: 5 kn. svět., 9 řeh.; dohr.: 14.

Roku 1701 vysvěceno bylo tudíž celkem: 32 kn. svět., 40 řeh.; dohrom.: 72.

1702, 23. ledna, svět. biskup Vít Seipel: 2 z konv. sv. Bart., 1 praem., celkem: 3.

1702, 11. března, týž: 8 na tit. soukr., 2 hyb., 5 ben., 3 frant.; celkem: 8 kn. svět., 10 řeh.; dohr.: 18.

1702, 1. dub., týž: 1 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 2 cist., 2 křiž., 1 frant.; celkem: 7 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 12.

1702, 9. dub., týž: 1 al. arc.

1702, 15. dub., týž: 2 al. arc., 2 na tit. soukr. (mezi nimi: hrabě Jan Adam Bernard Vratislav z Mitrovic), 1 frant.; celkem: 4 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 5.

1702, 6. kv., týž: 1 praem.

1702, 10. čna, týž: 6 na tit. soukr., 2 z konv. sv. Bart., 1 dom., 1 serv., 2 aug., 6 cist., 3 praem., 1 bosý aug., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 kap.; celkem: 8 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 24.

1702, 11. srp., týž: 2 al. arc., 5 praem.; dohr.: 7.

1702, 23. září, týž: 2 al. arc., 2 al. z konv. sv. Bart., 10 na tit. soukr., 6 ben., 4 frant., 2 praem., 2 aug., 2 hyb., 1 min.; celkem: 14 kn. svět., 17 řeh.; dohr.: 31.

1702, 25. září, týž: 1 na tit. soukr., 15 jes., 1 frant.; celkem: 1 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 17.

1702, 6 listop., týž: 1 praem., 1 aug., 1 hyb., dohr. 3 řeh.

1702, 23. pros., týž: 3 na tit. soukr., 1 dom., 1 paulán, 3 frant., 1 str. Bož. hr., 3 kap.; celkem: 3 kn. svět., 9 řeh.; dohr.: 12.

Roku 1702 vysvěceno bylo tudíž: 50 kn. svět., 84 řeh.; dohr.: 134.

1703, 28. ledna, svět. bisk. Seipel: 7 na tit. soukr., 1 kap., 1 dom., 1 min., 2 praem., 3 cist., 1 křiž., 1 bosý aug., 2 frant., 1 serv., 1 paulán; celkem: 7 kn. svět., 14 řeh.; dohr.: 21.

1703, 11. ledna, týž: 1 paulán.

1703, 24. března, týž: 6 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 1 pavlín, 1 aug., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 min., 1 frant., celkem: 13 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 18.

1703, 26. března, týž: 1 al. arc., 1 z konviktu sv. Bart., celkem: 2 kn. svět.

1703, 7. dubna, týž: 3 na tit. soukr.

1703, 2. června, týž: 4 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 6 cist., 4 praem., 2 frant., 2 paul., 1 ben., 1 kap., celkem: 9 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 25.

1703, 9. čce, týž: 2 cist.

1703, 29. čce, týž: 4 na tit. soukr., 1 frant., 1 min.; celkem: 4 kn. svět., 2 řeh.; dohr.: 6.

1703, 6. září, týž: 1 al. arc.

1703, 19. září, týž: 15 jes.

1703, 22. září, týž: 4 na tit. soukr., 2 min., 2 paul., 5 praem., 1 serv.; celkem: 4 kn. svět., 10 řeh.; dohr.: 14.

1703, 4. listop., týž: 1 bosý aug., 1 dom.; celkem: 2 kn. řeh.

1703, 11. listop., týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr. celkem: 2 kn. sv.

1703, 17. listop., týž: 1 al. arc.

1703, 22. pros., týž: 1 al. z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 2 bosí aug., 1 frant., 1 min.; celkem: 5 kn. sv., 4 řeh.; dohr.: 9.

1703, 24. pros., týž: 1 al. arc.

Roku 1703 vysvěceno bylo tudíž 52 kn. svět., 71 řeh. dohr.: 123.

1704, 18. ledna, svět. biskup Vít Seipel: 1 al. arc., 1 pavlín., 1 karm.; celkem: 1 kn. svět., 2 řeh.; dohr.: 3.

1704, 16. ún., týž: 3 na tit. soukr., 2 kříž., 1 frant., 1 hyb.; celkem: 3 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 4.

1704, 8. bř., týž: 4 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 1 řeh. kan. sv. Aug., 2 cist., 1 aug., 1 hyb., 1 cyr., 1 dom.; celkem: 10 kn. svět., 7 řeh.; dohr.: 17.

1704, 15. bř., týž: 1 kříž., 2 piar., 1 hyb.; dohr. 4 řeh.

1704, 17. bř., týž: 1 jes., 1 paul.; dohr. 2 řeh.

1704, 17. kv., týž: 1 z konv. sv. Bart., 14 na tit. soukr., 4 cist., 6 praem., 1 hyb., 3 ben., 1 frant., 1 aug., 1 min., 1 dom., 1 karm.; celkem: 15 kn. svět., 19 řeh.; dohr.: 34.

1704, 19. kv. týž: 1 cist.

1704, 1. čna, týž: 1 paul.

1704, 2. čce, týž: 1 theat., 3 hyb.; dohr.: 4 řeh.

1704, 1. srp., týž: 1 al. arc., 1 z konv. sv. Bart.; dohr.: 2 kn. svět.

1704, 6. září, týž: 1 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 1 dom.; celkem: 2 kn. sv., 1 řeh.; dohr.: 3.

1704, 14. září, týž: 1 min.

1704, 9. září, týž: 11 jes.

1704, 20. září, týž: 1 z konv. sv. Bart., 7 na tit. soukr., 1 paul., 1 ben., 1 praem., 1 frant., 1 hyb.; celkem: 8 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 13.

1704, 27. září, týž: 4 z konv. sv. Bart.

1704, 3. listop., týž: 2 praem.

1704, 11. listop., týž: 1 al. arc., 1 barn.; dohr.: 2.

1704, 20. pros., týž: 5 na tit. soukr., 3 aug., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 theat., 1 hyb., 1 min., 2 frant., 1 paul., 1 cist.; celkem: 5 kn. svět., 11 řeh.; dohr.: 16.

Roku 1704 vysvěceno bylo tudíž celkem: 51 kn. svět., 72 řeh.; dohr.: 123.

1705, 5 ún., svět. biskup Vít Seipel: 1 theat., 1 serv.; dohr.: 2 řeh.

1705, 7. ún., týž: 1 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 1 frant., 1 praem., 1 dom., 1 ben., 1 min.; celkem: 6 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 11.

1705, 20. bř., týž: 1 al. arc., 1 řeh. kan. sv. Aug.; dohr.: 2.

1705, 28. bř., týž: 2 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 cist., 1 frant.; celkem: 7 kn. svět., 2 řeh.; dohr.: 9.

1705, 11. dub., týž: 3 na tit. soukr., 1 kříž., 1 praem., 1 hyb., 1 dom.; celkem: 3 kn. svět., 4 řeh.; dohr.: 7.

1705, 26. dub., týž: 1 z konv. sv. Bart.

1705, 6. čna, týž: 2 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 8 na tit. soukr., 1 pavlín, 3 praem., 1 bosý aug., 2 ben., 3 frant., 1 piar.; celkem: 12 kn. svět., 11 řeh.; dohr.: 23.

1705, 13. srp., týž: 2 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr., 2 cist.; celkem: 4 kn. svět., 2 řeh.; dohr.: 6.

1705, 19. září, týž: 5 na tit. soukr., 1 kříž., 1 ben., 1 frant., 3 dom., 1 cist., 1 min., 2 aug., 2 praem.; celkem: 5 kn. svět., 12 řeh.; dohr.: 17.

1705, 22. září, týž: 1 na tit. soukr., 13 jes., 1 barn., 1 piar.; celkem: 1 kn. svět., 15 řeh.; dohr.: 16.

1705, 10. října, týž: 1 aug., 1 frant.; dohr.: 2 řeh.

1705, 28. října, týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 bosý aug.; dohr. 2 řeh.

1705, 14. listop., týž: 2 na tit. soukr.

1705, 19. pros., týž: 2 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 6 na tit. soukr., 1 cyr., 1 dom., 1 frant., 1 min., 1 ben.; celkem: 10 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 15.

Roku 1705 vysvěceno bylo celkem: 53 kn. svět., 62 řeh.; dohr.: 115.

1706, 4. ledna, svět. bisk. Vít Seipel: 1 dom.

1706, 27. ledna, týž: 2 na tit. soukr., 1 křiž., 1 praem., 1 frant., 1 bosý aug., 1 hyb.; celkem: 1 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 6.

1706, 20. března, týž: 1 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 2. na tit. soukr., 1 křiž., 1 cyr., 1 dom., 1 paul., 1 frant.; celkem: 5 kn. svět., 5 řeh.; dohr. 10.

1706, 3. dubna, týž: 3 al. arc., 1 na tit. soukr.; dohr.: 4 kn. svět.

1706, 6. dub., týž: 1 piar.

1706, 4. kv., týž: 1 aug.

1706, 29. kv., týž: 3 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 1 theat., 5 cist., 5 praem., 1 min., 1 ben., 1 frant., 1 serv., 1 piar.; celkem: 6 kn. svět., 16 řeh.; dohr.: 22.

1706, 4. čna., týž: 1 z konv. sv. Bart.

1706, 5. čce., týž: 1 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr.; dohr.: 4 kn. svět.

1706, 28. čce., týž: 2 al. arc., 4 na tit. soukr., 1 cyr., 3 praem.; celkem: 6 kn. svět., 4 řeh.; dohr.: 10.

1706, 17. srp., týž: 1 praem., 1 cist.; dohr.: 2 kn. řeh.

1706, 30. srp., týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 řeh. kan. sv. Aug.; dohr.: 2 řehol.

1706, 18. září, týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr., 2 min., 3 ben., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 frant., 1 cyr., 2 cist., 3 praem., 1 pavlín.; celkem: 2 kn. svět., 14 řeh.; dohr.: 16.

1706, 21. září, týž: 2 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 14 jes.; celkem: 4 kn. svět., 14 řeh.; dohr.: 18.

1706, 2. října, týž: 1 na tit. soukr.

1706, 21. října, týž: 1 bosý aug.

1706, 18. pros., týž: 1 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 4 frant., 1 cist., 1 praem., 2 min.; celkem: 6 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 14.

1706, 21. pros., týž.: 1 piar.

Roku 1706 vysvěceno bylo celkem: 41 kn. svět., 74 řeh.; dohr.: 115.

1707, 20. led., svět. biskup Vít Seipel: 2 al. arc., 3 min., 1 praem., 1 bosý aug.; celkem: 2 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 7.

1707, 17. ún., týž: 1 aug.

1707, 19. bř., týž: 1 al. arc., 3 na tit. soukr., 1 dom., 2 frant., 1 piar.; celkem: 4 kn. svět., 4 řeh., dohr.: 8.

1707, 9. dub., týž: 5 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 3 na tit. soukr., 1 křiž., 1 barn., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 karm., 1 paul., 1 aug., 1 min., 1 jes.; celkem: 11 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 19.

1707, 24. dub., týž: 1 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 1 serv.; celkem: 6 kn. svět., 1 řeh.; dohr.: 7.

1707, 18. čna., týž: 4 na tit. soukr., 5 cist., 1 bosý aug., 1 hyb., 2 min., 3 frant.; celkem: 4 kn. svět., 12 řeh.; dohr.: 16.

1707, 8. čce, týž: 1 praem., 1 karm., 1 cist.; dohr.: 3 kn. řeh.

1707, 7. srp., týž: 1 z konv. sv. Bart., 1. serv., dohr.: 2 řeh.

1707, 23. září, týž: 2 cist.

1707, 24. září, týž: 2 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 12 na tit. soukr., 2 kříž., 1 ben., 2. praem., 1 cist., 1 min., 2 dom., 1 cyr., 4 kap.; celkem: 17 kn. svět., 14 řeh.; dohr.: 31.

1707, 26. září, týž: 1 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 19 jesuit., 1 kap.; celkem: 3 kn. svět., 20 řeh.; dohr.: 23.

1707, 30. září, týž: 3 na tit. soukr.

1707, 17. listop., týž: 1 theat., 1 aug.; dohr.: 2 řeh.

1707, 21. listop., týž: 1 aug., 2 dom.; dohr.: 3 řeh.

1707, 11. pros., týž: 2 na tit. soukr., 2 praem., 1 theat., 1 frant., 1 paul., 3 karm., 2 dom., 1 min., 1 řeh. kan. sv. Aug.; dohr.: 2 kn. svět., 12 řeh.; dohr.: 14.

Roku 1707 vysvěceno bylo tudíž celkem: 53 kn. svět., 88 řeh.; dohr.: 141.

1708, 3. břez., svět. biskup Vít Seipel: 2 al. arc., 4 na tit. soukr., 2 min., 3 cist., 1 karm.; celkem 6 kn. svět., 6 řeh.; dohr.: 12.

1708, 4. břez., týž: 4 piar.

1708, 24. břez., týž: 2 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 2 na tit. soukr., 1 praem., 2 frant., 1 karm.; celkem: 6 kn. svět., 4 řeh.; dohr.: 10.

1708, 25. břez., týž: 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 piar.; dohr.: 2 řeh.

1708, 1. čna, týž: 1 al. arc.

1708, 2. čna, týž: 1 al. arc., 2 z konv. sv. Bart., 1 z konv. Olom., 1 ze sem. sv. Václ, 6 na tit. soukr., 2 praem., 2 ben., 1 řeh. kan. sv. Aug., 4 frant., 2 aug., 2 karm., 3 cist., 1 dom., 2 min.; celkem: 11 kn. svět., 19 řeh.; dohr.: 30.

1708, 13. čna, týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr.; dohr.: 2 kn. svět.

1708, 21. čce, týž: 1 na tit. soukr.

1708, 13. srp., týž: 1 na tit. soukr.

1708, 26. srp., týž: 1 z konv. sv. Bart.

1708, 14. září, týž: 3 kříž.

1708, 26. září: 4 al. arc., 3 z konv. sv. Bart., 8 na tit. soukr., 14 jes., 6 cist., 1 pavlín, 1 ben., 2 bosí aug., 1 dom., 1 paul., 1 karm., 1 frant.; celkem: 15 kn. svět., 28 řeh.; dohr.: 43.

1708, 30. října, týž: 1 theat., 1 serv.; dohr.: 2 řeh.

1708, 21. listop., týž: 1 theat.

1708, 21. pros., týž: 1 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 3 praem., 1 dom., 1 karm., 1 paul., 3 aug., 1 min., 1 piar.; celkem: 6 kn. svět., 11 řeh.; dohr.: 17.

1708, 23. pros., týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 na tit. soukr.; dohr.: 2 kn. svět.

Roku 1708 vysvěceno bylo celkem: 52 kn. svět., 80 řeh.; dohr.: 132.

1709, 30. ledna, svět. bisk. Vít Seipel: 1 paul., 1 bosý aug., 2 dom.; dohr.: 4 řeh.

1709, 23. ún., týž: 1 z konv. sv. Bart., 1 ze sem. sv. Václ., 4 na tit. soukr., 2 praem., 2 ben., 1 hyb., 1 dom., 3 karm.; celkem: 6 kn. svět., 9 řeh.; dohr.: 15.

1709, 16. bř., týž: 5 al. arc., 5 na tit. soukr., 1 řeh. kan. sv. Aug., 1 frant., 1 paul., 1 hyb., 1 min.; celkem: 10 kn. svět., 5 řeh.; dohr.: 15.

1709, 23. bř., týž: 1 z konv. sv. Bart.

1709, 30. bř.: 5 na tit. soukr.

1709, 25. kv.: 3 al. arc., 1 z konv. sv. Bart., 8 na tit. soukr., 1 karm., 2 praem., 2 ben., 7 cist., 2 hyb., 1 min.; celkem: 12 kn. svět., 15 řeh.; dohr.: 27.

1709, 26. kv.: 3 ben.

1709, 17. srp., na Strahově: 4 z konv. sv. Bart., 5 na tit. soukr., 2 cist., 1 dom.; celkem: 4 kn. svět., 8 řeh.; dohr.: 12.

1709, 31. srp.: 2 na tit. soukr., 16 jes.; dohr.: 18.

1709, 21. září: 1 z konv. sv. Bart., 1 ze sem. sv. Václ., 3 na tit. soukr., 3 praem., 2 ben., 2 piar., 2 aug., 1 karm., 2 dom., 1 min.; celkem: 5 kn. svět., 13 řeh.; dohr.: 18.

1709, 22. září: 2 piar.

1709, 26. října: 1 al. arc.

1709, 10. listop.: 3 na tit. soukr.

1709, 21. pros.: 8 na tit. soukr., 1 frant., 1 serv., 1 min., 3 piar., 1 hyb., 1 aug., 1 bosý aug.; celkem: 8 kn. svět., 9 řeh.; dohr.: 17.

1709, 22. pros.: 1 al. arc., 1 piar., 1 dom., 1 bosý aug.; celkem: 1 kn. svět., 3 řeh.; dohr.: 4.

Roku 1709 vysvěceno bylo celkem: 58 kn. svět., 84 řeh.; dohr.: 142.

1710, 25. ledna, svět. bisk. Vít Seipel: 1 na tit. soukr.

1710, 23 ún., týž: 1 řeh. kan. sv. Aug., 2 serv.; dohr.: 3 řeh.

1710, 15. bř., týž: 2 z konv. sv. Bart., 4 na tit. soukr., 1 cist., 1 paul., 4 frant.; celkem: 6 kn. svět., 6 řeh.; dohr.: 12.

Celkem bylo od nastolení arcibiskupa Breunera až do jeho smrti vysvěceno 1673 kněží, a to 674 světských a 999 řeholních; ročně průměrně 119 (48 světských a 71 řeholních).

Dispense nedostatku věku dávala se z Říma v této formě: „Clemens PP. XI. Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. Vitae ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis et virtutum merita, super quibus apud Nos fide digno commendaris testimonio. Nos inducunt, ut Te specialibus favoribus et gratiis prosequamur. Cum itaque, sicut Nobis nuper exponi fecisti, Tu, qui (ut asseris) in aliquo ex sacris ordinibus constitutus existis, fervore devotionis accensus ad sacrum presbyteratus ordinem quantocius promoveri summopere desideres, Nos Te praemissorum meritorum tuorum intuitu specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum praesentium duntaxat consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Tecum ut si et quando tredecim menses tantum tibi de aetate ad id a sacro concilio Tridentino requisita defecerint, defectu huiusmodi non obstante, si nullum aliud canonicum tibi obstat impedimentum, et dummodo tu ad id reperiaris idoneus, servatisque alias servandis, ad dictum sacrum presbyteratus ordinem promoveri et promotus in illo etiam in altaris ministerio ministrare libere et licite valeas, auctoritate apostolica tenore praesentium dispensamus, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscunque. Datum Romae apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die XXVIII. Junii MDCCIX, pontificatus nostri anno nono.“

Dispens od nedostatku jednoho roku uděloval sám arcibiskup na základě kvinkvenálních fakult od sv. Stolice sobě udělených.*)

Roku 1708 dne 21. pros. žádal konvent paulánů arcibiskupa, by udělil jejich klerikovi Engelbertu Bonhomovi dispens jednoho roku, by na kněze vysvěcen býti mohl, jelikož konvent vydržuje se toliko z vyžebnané almužny a hlavně ze stipendií na mše sv., jichž toho času se nedostává, jelikož konvent trpí nedostatkem kněží.

Jan Antonín Ceresola, syn architekta Františka Ceresoly z Mladé Boleslavě, ač věděl, že nemá náležitého věku, mala fide přijal vyšší svěcení, ano i svěcení na kněžství. Subdiakonát přijal 1699 jsa stár toliko 20 let a necelých devět měsíců, diakonát a presbyterát r. 1700 jsa stár teprve 21 rok. Byl za to konsistori jakožto duchovním soudem 19. čce 1700 odsouzen k čtrnáctidennímu vězení s postem o chlebě a vodě každou středu a pátek; o absoluci a dispensaci měl sám ucházeti se u papežské Stolice. Teprve r. 1702 byl absolvován a k vykonávání úkonů kněžských připuštěn.

Iřčan Thadeáš o Crouli ztratil náhodou svůj křestní list, jež z vlasti své si přinesl; poněvadž pro poměry tam panující („propter modernam persecutionem et miserum in regno Hyberniae statum“) nemohl jiných obdržeti, bez nich však ke svěcením připuštěn býti nemohl, byli k jeho žádosti vyslechnuti přísne dva členové hyberského kláštera v Praze, kteří dosvědčili, že narodil se z katolických rodičů v Irsku a z legitimního manželství. A jelikož nemohl z téže příčiny obdržeti dimissorií od svého biskupa v Irsku, musil žádati do Říma o dispens.

Dovolení ke svěcení v čas mimořádný („extra statutum a jure tempus“) a bez předepsaných intersticií uděloval arcibiskup na základě fakult kvinkvenálních.***) Světícímu biskupovi bylo ke svěcení takovému dáváno písemné dovolení („ut pro commoditate sua ordinem conferre possit“).

Dne 2. dubna 1700 bylo prohlášeno, že arcibiskup hodlá v příští den Bílé soboty udělovati svěcení pouze těm, kteří nuceni jsou nadějí na brzké dosažení benefícia, anebo kteří uvedou jiné platné důvody.***)

*) Viz str. 18, odst. XI.

**) Viz str. 17, odst. VII.

***) Circa Collationem Ordinum. Ex parte Venerabilis etc tenore praesentis decreti intimatur, ut cum Sua Rev. Celsitudo Dom. Dom. Joanes Josephus

Členové Tovaryšstva Ježíšova byli na základě privilegií svěcení mimo pravidelný čas a bez předepsaných jinak intersticií.

Také řád cisterciácký měl privilegium, aby příslušníci jeho mohli býti svěceni „extra tempora“.

Roku 1701 dne 12. října žádal guardián frant. kláštera u Panny Marie Sněžné v Praze P. Nikodem Koch arcibiskupa, by dva z řeholníků v mimořádný čas vysvěcení býti mohli na kněze, tak aby klášter mohl dostáti závazkům sloužení mší sv., jelikož chudičky konvent hlavně ze stipendii mešních se vydržíje („ut pauperculo conventui nostro, ex stipendio eleemosynari pro missis potissimum viventi succurratur et obligationibus missarum debite satisfiat“).

Allumnus konviktu sv. Bartoloměje Jan Frant. Perger žádal (25. října 1700), aby vzhledem k tomu, že jeho těžce nemocná matka vroucně sobě přeje, by mohla přítomna býti jeho primici a účastna jeho požehnání, mohl býti v mimořádný čas vysvěcen, jelikož do angarií jest ještě dlouho.

Opat tepelský Raymund Wilfert, obdržev od světcího biskupa Vita Seipela zprávu, že hodlá po svátcích velikonočních odebrati se do Teplé, aby tam uděloval biřmování, žádal 24. dubna 1702, aby při té příležitosti vysvětil některé jeho řeholníky, a to jednoho na kněze, dva na jáhny a tři na podjáhny, což se také dne 6. května stalo.

Časem vyskytovaly se u svěcenců různé irregularity. Tak Ant. Rigon, rodem z Loun, přijav nižší svěcení, poranil si, vyháněje ze světnice psa, bičikem levé t. zv. kanonické oko. Když žádal o připuštění ke svěcení, bylo mu konsistoří nařizeno, aby po uplynutí tří měsíců zase se ohlásil, by stav oka mohl býti zjištěn. Po uplynutí lhůty té oznamuje Rigon 29. dubna 1709, že stav oka se nezhorsil, i žádá, aby byl připuštěn ke svěcením.

Václav Leopold Fleischer žádal 1. 1697, aby dispensován byl z nedostatku dvou prstů na levé ruce, poukazuje k tomu, že má vlastní patrimonium pačící se na 4000 zl.

Archi-Episcopus Prag. Legatus natus etc. proximo Sabbatho S. anni currentis iis solum, qui beneficio arcantur aut alias legitimas adduxerint rationes et motiva, sacros ordines conferre intendat, proinde omnes et singuli ad ejusmodi ordines aspirantes, cum requisitis suis et adductis rationibus tempestive in cancellaria archi-Episcopali sese noverint insinuare, ita ut praevis examine pro idoneis et habilibus reperti ad ordines praefatos admitti possint. Decretum Pragae etc die 2. April 1700.

Při Kristofu Jakobu Raymanovi, rodem z Lužice, jenž v Praze studoval chtěje státi se knězem, vyskytla se irregularita „ex defectu lenitatis“, jelikož před tím jako vojín účastnil se války s Turky. V žádosti své z ledna r. 1702 sám o tom vypravuje takto: „Expetitum casum, an et quomodo defectum lenitatis in militia juxta Sentam contra Turcam commiserim, propono, sicut reipsa fuit. Cum Turcae se nollent amplius defendere, fere omnes in Tibiscum se praecipitarunt, qui autem prope pontem erant, volebant trans Tibiscum fugere; ne autem in altera parte adhuc exstantes et isti transeuntes se iterum colligerent, nos trans Tibiscum et supra pontem ignem dedimus, quo et ego ex officio meo tunc suscepto jaculatus sum, et quidem unum per pontem salientem pro meta mihi sumpsi, qui etiam cecidit; cum autem omnes jaculati fuermus, an ego solus illum tetigerim, aut plures, mihi non constat. Prostratis jam Turcis spolia nos jusserunt facere officiales: sic etiam ego mihi solidum socium seu cadaver elegi exspoliaturus illud, quod palpando, et hinc inde movendo incepit quasi spirare, cui (ne forsán resurgeret) pugionem in pectus intrusi. Credibile autem est, quod ista spiratio nil aliud fuerit, quam venti adhuc latentes in venis, qui ex commotione corporis primo prodiverunt.“ Konsistoř uváživši případ ten, uznala, že Rayman skutečně jest irregulárním.

Před každým svěcením musili kandidáti podrobiti se zkoušce, mají-li vědomosti potřebné k přijetí dotyčného svěcení.

Studující theologie, kteří studovali na fakultě theologické bývali zkoušeni od examinátorů z Tovaryšstva Ježíšova.

Stávalo se, že jména některých takovýchto studujících nebyla uvedena v seznamu zkoušených konsistoři předkládaném. I žádala konsistoř 6. pros. 1698 rektora kolleje staroměstské, aby páterům examinátorům nařídil, by příště v seznamu zkoušených udali vždy příčinu, pro kterou ten nebo onen z nich byl reprobován anebo proč nebyl ke zkoušce připuštěn.

Roku 1696 Michael Gruber, jenž absolvoval filosofii a morálku v kolleji klementinské, žádal konsistoř, aby zkoušku před přijetím nižších svěcení nebyl povinen skládati u jesuitů, nýbrž buď v jiném klášteře nebo v samé konsistoři. Žádost svou odůvodňoval tím, že prý jesuité a zvláště děkan theol. fakulty jsou mu nepřiznivými, jelikož účastnil se nějakých potyček studentských, ale prý jen z donucení a z oprávněné sebeobraný.

Jiné svěcence zkoušival některý z assessorů konsistorních, jemuž úkol ten od případu k případu prikazoval generální vikář. Nejčastěji zkoušel P. Jan Steiner S. J.

Propadlý při zkoušce před svěcením na kněžství kandidát Tomáš Frant. Kober vymlouvá se (24. března 1703) naivně, že při zkoušce sice leccos správně nezodpověděl, ale ve všem přece že nechybil, nelzeť prý, aby jeden věděl všecko („in examine non omnia tetigi, fateor, etiam non omnia erravi; et ideo non scimus omnia unus*"); nadto prý nebyly mu kladeny otázky týkající se svěcení na kněžství, nýbrž že zkoušen byl o svěcení nižších.

R. 1698 Jan Václav Pinvička z Radostic, posluchač theologie morální na theol. fakultě podrobil se před nižším svěcením zkoušce u jezuitů, ale propadl, jelikož, jak uvádí, byla mu předložena otázka, která nebyla ještě v přednáškách úplně probrána; i žádá, aby spolu s ostatními kandidáty připuštěn byl ke zkoušce u examinatora konsistorního.

Některé nesnáze v příčině ordinace příslušníků pražské diecese měl arcibiskup s kardinálem Leopoldem Karlem Kollonitschem, jenž jsa arcibiskupem ostrihomským a primasem uherským, od r. 1692 dlel jakožto cis. ministr ve Vídni.

Roku 1696 zavítal totiž kardinál na Krumlov ke knížeti z Eggenberka a vysvětlil tam 20. srpna několik řeholníků z klášterů vyšebrodského, svatokorunského a jednoho kapucína z Budějovic, nevyčkav písemné licence arcibiskupovy, o kterouž kníže arcibiskupovi psal, nýbrž spokojiv se ujistěním knížete, že arcibiskup zajisté licenci udělí, jak to činili jeho předchůdcové v podobných případech.

Arcibiskup však licence očekávané neudělil, nýbrž odepsal, že lituje, že žádosti vyhověti nemůže, zvláště proto, že svěcení mimo dobu zákonitou přípustno jest toliko z důležitých příčin. Ale odpověď tato došla pozdě; svěcení již bylo vykonáno. Arcibiskup pokládal to za porušení svého práva a prohlásil vysvěcené za suspendované ipso facto, ale k podané žádosti od představených dotyčných klášterů je z censury té absolvoval.

Jan Josef Sieber, rodilý z Plané v Čechách, zfalšoval sobě propustný list (*litterae dimissoriae*) a byl na základě jeho r. 1704 od kard. Kollonitsche na kněze vysvěcen. Sieber tvrdil sice, že list onen zfalšoval jakýsi studující theologie ve Vídni Jan Jakub Peltzel; ten však ve výslechu, jemuž k žádosti pražské konsistore

akademickým senátem university vídeňské byl podroben, všelikou vinu popřel. Sieber tvrdil, že teprve po vysvěcení poznal, že ona listina byla zfalšována, nicméně neučiniv o tom ani světiteli ani komu jinému oznámení, vrátil se do Čech a slavil primici ve St. Sedlišti, čímž upadl v censuru suspense a v irregularitu. Byl potrestán konsistorním vězením a po delší době propuštěn, ze suspense a irregularity absolvován, ale prohlášen za neschopného k dosažení benefícia kurátního na deset let, kteroužto dobu arcibiskup roku 1707 zkrátit mu na tři leta.

Když konsistoř arcibiskupovi referovala o případě Sieberově, vyslovila pochybnost o tom, zda kardinál Kollonitsch má privilegium ordinovati „extra tempora“, a připojila obavu, aby snad od téhož kardinála nedal vysvětití se jakýsi Zachariáš Gründig, jenž sice z diecese navždy byl propuštěn, ale s připomenutím jeho neschopnosti.

Arcibiskup dopsal o tom kardinálovi a připomenul, že by Gründig, kdyby byl vysvěcen, nebyl leč „inutile pondus terrae“.

Kardinál odpověděl 31. ledna 1703, že jak on, tak i biskup vídeňský mají privilegium světiti „sine interstitiis et omni tempore“, že vědomě ordinoval toliko ty, kdož nadobro byli z cizích diecesí propuštěni; jestliže Sieber se vykazal dimissorialiemi falešnými, že dobře jest, když jej konsistoř potrestá, anebo třeba i na galeje pošle („können ihne auch auf die Galeen schicken, so mir gleich gilt, denn solche documenta zu formieren, so deren wahrhaften gantz ähulich seind, ist billich zu strafen“), naproti tomu však co se Gründiga týče, po tom že pražské konsistoři ničeho není, jelikož nadobro z pražské diecese byl propuštěn; nad to pak že ukázal se úplně schopným.

Roku 1704 v říjnu a r. 1705 v srpnu vysvětil v Budějovicích a v Krumlově kardinál Kollonitsch několik členů cisterc. kl. vyšebrodského a minoritského kl. krumlovského. Tehdáž dalo se to se svolením arcibiskupovým;*) zkouška svěcenců byla konsistoři svěřena arcijáhnů krumlovskému Janu Jakubovi Bukovskému a dvěma kněžím z jezuitské kolleje krumlovské. Arcibiskup dovolení své obmezil však jen na kněze řeholní; světiti kněží světských nedo-

*) Kniže z Egenberka, vévoda krumlovský, požádal arcibiskupa, aby kardinál Kollonitsch směl jak na jeho panství, tak i v Budějovicích udělovati svátost biřmování a svěcení kněžské.

volil, aby snad nevetřeli se ke svěcení kandidáti konsistoři odmrštění.**)

Arcibiskup dal (2. pros. 1700) „ad dies vitae“ piaristické kolleji v Litomyšli dovolení, aby pro vzdálenost cesty do Prahy mohli dávat svěcence své světiti v Hradci Králové. Tu také z téže příčiny svěcení bývali s dovořením arcibiskupovým klerikové řádu kapucinského z kláštera chrudimského.

Jak z výše uvedeného seznamu svěcenců patrno, bývalo jich hojně svěceno na „titul stolní“, jež jim udělovali šlechticové, města i měšťané.

Vyžadovalo se, aby titul ten byl náležitě hypotekárně zajištěn.

Tak kníže Leopold Dietrichstein dal titul stolní Mikuláši Gotthardtovi rodem z Polné listem tohoto znění:

„Nos Leopoldus Dei gratia Sacri Romani Imperii princeps a Dietrichstein . . . tenore praesentium notum facimus universis ac singulis, quorum interest, aut interesse poterit in futurum : cum pro singulari in statum ecclesiasticum ejusdemque genuinos cultores affectu illis imprimis auxilium ferre desideremus, qui sacerdotali caractere insigniri cupiunt, ea propter cum sacri canones et S. S. Concilii Tridentini decreta saluberrime praecipiant, ut, quicunque ad militiam clericalem aspirant, de competenti sustentatione et titulo mensae sibi provideant, Tuis itaque, Nicolae Gotthardt, devotis precibus benigne commoti, quo eo facilius sacros ordines suscipere possis, tibi titulum provisionis et communionis mensae nostrae cum honesta vitae sustentatione gratuito assignavimus et praesentibus contulimus. Prout hisce super omnibus proventibus et redditibus haereditarii majoratus nostri Dietrichsteiniani tibi actu per Nos, nostrosque haeredes, successores ac futuros possessores assignamus et conferimus, ut nimirum mox a subdiaconatus ordine in omni necessitatis ac inhabilitatis tuae eveniente casu, honesto victu et amictu nec non debita alimentatione clericali per Nos et haeredes Nostros successores ac possessores dicti haereditarii majoratus nostri gaudere et libere frui valeas, eo nempe modo,

**) „Alldieweilen aber auf die Petrinus absonderlich Acht zu haben kommt, damit nicht einige indigni, und vielleicht von meinem Consistorio rejicierte, welcher Sitten und defectus demselben am besten bekandt seind, in susceptione ordinum nicht unterschleichen, dahero werden Ewer Eminenz und Liebden nicht ungleich aufnehmen, dass gegenwertiger Consens sich allein auf die regulares erstrecket . . .“ Dopis Breunerův Kollonitschovi z 5. srpna 1705.

quo sacri canones requirunt, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem has manu-propria subscriptas et sigillo nostro consueti munitas dedimus Viennae die 5. mensis Martii anno 1700.*

Kníže Filip Lonqueval-Buquoi udělil stolní titul Antoninovi Herussovi r. 1696 listinou tohoto znění: „Quandoquidem Concilium Tridentinum initiandos sacris ordinibus ante susceptionem majorum vel ex beneficio vel patrimonio sufficienti titulo mensae, ne, ut sacra synodus inquit, sacerdotes defectu mediorum sordidum quaestum exercere cogantur, provisos esse praerequirat: igitur precibus et ardenti ad statum ecclesiasticum Antonii Heruss natione Boëmi, patria Rosenbergensis, desiderio ducti, attestamus, et vigore praesentis obligationis promittimus dicto Antonio Heruss requisitum titulum mensae ex nostris omnibus et singulis dominiis et immobilibus tam in Austria quam Boëmia sitis, in specie ex domo nostra Viennensi (casu, quo se aliter honeste alere non posset, vel aliquo irreparabili infortunio praegravaretur) gratiose elargiri praefataque dominia et immobilia nostra hoc gravamine in optima forma juris pro Nobis, Nostris haeredibus et successoribus sponte et libenter oneramus. In quorum fidem has ei manu propria subscriptas et sigillo munitas dedimus. In resindentia Nostra Neocastrensi dic 12. Maji Ao 1696.“

Vzácným příkladem udělení titulu mensae jazykem českým jest tento list ze 7. listopadu 1708:

„Já Jindřich z Bünau [z Binova], pán na Dlážďově a Spřli, vyznávám tímto listem vůbec přede všemi a zvláště, kde by toho potřeba ukazovala, že jakož jest mne ve vsí poníženosti Franciscus Ferdinandus Blažek, rodilý z města Oustí nad Orlicí, od vsí poddanosti svobodný, přednášel, kterak on z dispozicí a řízení božského v stav duchovenství církevního vstoupiti oumyslu jest a nemajíce žádného dědictví, anebo sice jakéhokoliv beneficium církevního, na němž by dle ustanovení svatého sněmu Tridentského svěcení dosáhnouti mohl, mne za udělení vůbec nazvaného titulu mensae aneb opatření jeho v nejhlubší pokoře požádal; i uznávajíce dobře povědomou spůsobnost téhož, a nemohouce takovou žádost oslyšeti, z té tehdy příčiny předně k větší cti a slávě Boží a bližního spasení, též ku prospěchu jeho, sebe nakloniti davše, jsem udělil a mocí listu tohoto uděluji v začátku podotknutému Francisco Ferdinando Blažek právní titulum mensae a opatření jeho, na ten totižto způsob, pokudž nejdůstojnější a vy-

soce osvěcené kníže Pán Pan Jan Josef, arcibiskup Pražský (titul), též slavná arcibiskupská stolice Pražská jej k svěcení kněžskému připustiti ráci, on pak dopuštěním božským k pracem duchovním a povolání svému neschopným by učiněn byl, v tom také příběhu ihned od jeho svěcení in subdiaconatum náležitým až do smrti jeho vychováním zaopatřiti se zavazují. Pro bezpečnost pak toho všeho na statku mém Dlážďově řečeném, v kraji Plzenským ležícím, teď předslíbené opatření hypotheciruji a pojišťuji; kdybych ale já, dědiči neb budoucí moji tomuto zakázání mému zadosti učiniti se spěchovali neb spěchovali, tehdy tenkrát slavná arcibiskupská stolice Pražská tu moc a právo míti má, s povolením J. M. Cís. rad a pánův ouředníkův Pražských menších desk zemských skrze komorníka do mého statku Dlážďova a jiného jmění dát uváděti a s další exekucí pokračovati, až bych mému zakázání zadosti učinil, a toho zakázání mé intabulirovati dáti, čemuž žádné excepce, které by lidský rozum a oumysl hájiti mohl, brániti nemají . . .“

Klerikové světsí, kteří studovali theologii na způsob nynějších externistů, obdrževše již titul stolní („titulisté“), anebo v naději, že jej obdrží, bydlili u svých rodičů anebo u osob soukromých.

O mravech jejich vysvědčení dávali faráři, v jichž obvodu bydleli. Faráři pak kostelů, v nichž přísluhovali v úkonech stupni svěcení jejich příslušných, rovněž jim dávali o tom písemné vysvědčení. Před každým svěcením bylo jim vykonati v některém klášteře třídní exercicie.

Jak nesnadno bylo rodičům takovýchto studujících theologie nésti na ně náklad, a jak těžko bylo mnohým postarati se o titulus mensae, vysvitá z této žádosti, kterou 21. června 1708 podala konsistori Anna Marie Podhorská, sestra zesnulého kolínského děkana Jana Antonína Střebského: „Vaše Milosti ráčejí v milostivých pamětech snášeti, kterak tak pan bratr můj velebný pater Jan Antonín Střebský, bývalý děkan kolínský, na mé čtyry děti pro jejich cvičení 5000 fl. r. kšaftem svým odkázal, a nyní jeden syn můj, Jan Podhorský theologiae speculativae prvním rokem studující v Starém Městě Pražském na stravě dvě léta jest, a majíce na ni týhodně po 1 fl. 15 kr. platiti, na ni já dodnes na místě něho 130 fl. dlužna pozůstávám, a ji čím zaplatiti, ani jej šatiti nemám. I poněvadž nyní na mne za takovou stravu za ty dvě léta zapláceno míti chtějí a zapláceni taky býti musejí, týž pak syn můj k tomu cíli, aby ecclesiasticus byl, studíruje, však ale o titulum mensae

se nikdež obejti nemůže, nýbrž té ponížené a poslušné naděje jest, že jej na ty za Jich hrab. Milostmi pány dědiči Šternbergkovskými zůstávajícími 3000 fl. kapitálu k ordinaci připustiti ráčíte, z té příčiny Vašich Milostí poníženě a pokorně prosím, že se nade mnou sirou chudou vdovou a čtyřmi sirotky mými milostivě sli-
tovati a z ohledu té mé siroby a veliké chudoby, též vůle neb. pana bratra mého z toho z oných 5000 fl. vycházejícího úroku pravenou stravu za ty dvě letě za téhož syna mého těch 130 fl. r. zaplatiti naříditi, pak jej na pravené Šternbergkovský 3000 fl. r. kapitálu jako ad titulum mensae ordinirovati ráčíte“.

Roku 1705 žádal Ondřej Gruber, jenž připuštěn byl k nižším svěcením, aby ještě nějaký čas, až do přijetí podjáhensství, nositi směl oděv světský, jelikož nemá tolik prostředků, aby poříditi si mohl slušný oděv klerikální.

Mnoho starostí působilo mnohým opatření titulu mensae, bez něhož k vyšším svěcením nebyli připuštěni.

Roku 1706 Daniel Alex. Rud. Chotětický, jenž měl býti vysvěcen na podjáhensství, musil sečkat, jelikož listina svědčící o uděleném titulu, na poště se ztratila;*) teprve když došla nová, byl ke svěcení připuštěn.

Listina udělující titulus mensae musila býti tak stilisována, aby poskytovala potřebné jistoty; jinak nebyla uznána za postačující.

Jakožto vzorná zapsána jest v knize „Emanát“ z roku 1706 tato „Formula tituli mensae“: „Ich N. N. urkunde hiemit für mich meine Erben und Erbnehmen einem hochlöblichen erzbischöflichen pragerischen Consistorio, und thue männiglich zu wissen, was gestalten mich gegenwärtiger N. N., gebürtig von N. aus Böhmeib, supplicando ersuchet, und darbei demüthigst zu vernehmen gegeben, wie dass er (zweifelsohne aus sonderbahrer gnadenreichen Vocation und Eingebung des Heiligen Geistes) zum weltlichen priesterlichen Stand, Gott und dem Nächsten zu dienen inständig verlange; weilen er aber mit genuesamben Lebens- und Unterhaltungsmitteln hiezue nicht versehen, auch vermög heilsamber

*) V podání svém si stýská na to slovy: „Verum tamen hoc uno infelicio-
rem me duxi, quod titulus mensae, qui quantumvis ab illmo Dno Dno patrono
meo missus, nescio tamen quonam pacto in posta amissus, mihi impedimento
fuerit, ut licet consvelo ordinationis tempore sacrum subdiaconatus ordinem
suscipere voluerim, minime tamen valuerim.“

Ordnung der canonischen Rechten ad susceptionem ordinum anderst nicht, nisi exhibito titulo mensae in forma obligante zugelassen werden kann, als habe ich mich zu mehrer Beförderung der Ehre Gottes und Fortpflanzung des Nächsten Heils gänzlich entschlossen, ihme in sothanem petito zu willfahren. Verspreche dann ich, meine Erben und Erbnehmen dem (tit.) hochwürdigsten hochgebohrnen Fürsten und Herrn Herrn Joanni Josepho von Gottes Gnaden Erzbischofen zu Prag etc. in kräftiger Rechtens-Form mich obligirend, dass erwähnter N. N., sofern er in uno e majoribus ordinibus constitutus durch Gottes Verhängnus ad munia obeunda unfähig würde, die Zeit seines Lebens mit genuegsamben standmässigen Auf- und Unterhaltungsmitteln von mir, meinen Erben und Erbnehmen versehen werden solle. Zu mehrer Versicherung dessen thue ich zu einer Real- und Special-hypothec hoherwähnten hochwürdigsten hochgebohrnen Fürsten und Herrn Herrn Joanni Josepho Erzbischoffen zu Prag (tit.) und dero hochlöblichen Consistorio das meinige in dem königlichen N.- Kreise liegende Guth N. constituiren und verschreiben, und gebe Macht, auch in Abwesenheit Meiner, solche meine Verschreib- und Versicherung in die königliche Landtafel einverleiben zu lassen. Zu mehrer dessen Versicherung und Bekräftigung habe ich mich nicht allein eigenhändig unterschrieben und mein angebohrnes adeliches Petschafft beitrucken wollen; sondern haben sich auch hierzu die erbetenen Herren Zeugen mit unterschrieben, und dero Petschaften beigedrucket, jedoch Ihnen, ihrigen Erben und Erbnehmen, in alle weeg ohne Schaden. So geschehen u. s. w.“

A skutečně dle této formule většina dotýčných listin jest sepsána.

Mnozí kandidáti duchovního stavu, dosáhnuvše titulu stolního, předkládali jej z opatrnosti konsistoři s dotazem, zda konsistor uznává jej za platný čili nic. Tak učinil na př. Václav Michael Hájek dne 1. čce 1709, obdržev titul stolní od magistrátu města Vysokého Mýta.

Za nejasnou uznána byla v jednom „titulu mensae“ klausule „donec beneficium sufficiens adeptus sit“.

Listiny udělující „titulus mensae“ potvrzovala konsistor tímto způsobem: „Retroscriptum titulum mensae utpote revisum, recognitum, sufficientem et perpetuum repertum tenore praesentium

consuetae manuū subscriptione et sigilli archiepiscopalis usitati munitum approbamus. Praga, in cancellaria archiepiscopali . . .“

Dosažení titulu mensae pokládáno bylo za nemalé štěstí, i není divu, když Jan Rothe r. 1700 vzdává vroucí díky arcibiskupovi za to, že mu poskytl titul stolní („Cum divina miserante bonitate tandem ad sacrum presbyteratus ordinem pervenerim, illum vero bolum panis, humanae necessitatis titulum scilicet mensae, in cuius defectu ad offerendum eucharisticum panem inhabilis extitisssem, a clementissima ac munificentissima manu Reverendissimae Celsitudinis impetraverim . . .“)

Hrabě Frant. Ant. z Liechtensteinu udělil titulus mensae Zachariáši Grūndlichovi, k nižším svěcením již připuštěnému; dovědév se však, že jest k vyšším svěcením zcela neschopný, odvolal udělený titulus.*)

Stávalo se také, že noví držitelé statků, na nichž titul stolní byl zajištěn, zdráhali se závazek ten nésti.

Hůře bylo, nastal-li skutečně případ, pro nějž titulus mensae byl udělen, a šlo-li o splnění závazku s tím spojeného.

Don Inigo de Contreras k přimluvě Václava Nigrina, vychovatele jeho syna, udělil bratru jeho Pavlu Nigrinovi titul stolní, aniž by ho byl znal; když však se dověděl, že Pavel Nigrin odvádá se opilství a byl by k necti stavu duchovnímu, žádal r. 1699, aby ke svěcení na kněžství nebyl připuštěn, a spolu aby on závazku z uděleného titulu byl zproštěn a příslušná listina aby mu byla vrácena. Když pak jáhen Nigrin, nezlajitelně jsa churav, nalézal se v žalostném stavu, nemaje výživy ani příbytku, a „téměř obnažený“ v Lounech¹⁾ se potuloval na potupu duchovenstva a ku pohoršení lidu, naléhala konsistoř r. 1706 na zmíněného pána, aby dle závazku z uděleného titulu stolního vyplývajícího poskytl mu náležitého zaopatření.

Jan Richter obdržel titul stolní od Werdera, pána na Wernersdorfu v Kladsku, působil nějaký čas jako kaplan ve Vamberčicích,

*) Listina ze 14. srp. 1703 v arch. arcib.

¹⁾ Louňští oznamují 27. čce 1706 konsistoři, „kterak zde se zdržující a almužnou se živící diaconus Paulus Nigrinus netoliko celému vzácnému statui clericali k té největší hanbě a potupě, v šatstvu horším, než který žebrák a takměř obnažený okolo chodí, mezi branami a valy městskými byt a odpočinutí majíc, skrze život svůj sprostnému a obecnímu lidu k tomu největšímu pohoršení jest.“

ale stav se choromyslným žil u svého chudého otce, jenž r. 1697 domáhal se toho, aby zmíněný pán byl donucen k plnění svého závazku, a to buď konsistoří „sub poena ecclesiastica“ anebo král, úřadem kladským „per arrestum vel aliam poenam juris.“

Někdejší farář Václav Merkelius, onemocněv a stav se k vykonávání funkcí duchovních neschopným, strávil během nemoci své úspory a dovolával se r. 1698 k další sustentaci své titulu stolního, jež mu byl kdysi magistrát malostranský udělil. Konsistoř přípisem k magistrátu vřele se za ubožáka přimlouvala.

Kněz Jan Královský, oltářník při chrámu svatovítském v Praze, jenž byl obdržel titul stolní od Jana Pavla hraběte z Walderode, stal se choromyslným, i musil býti dán v ošetřování k milosrdným bratřím. Konsistoř obrátila se r. 1708 ke kurátorům prodlužených a sekvestrovaných statků zemřelého hraběte, aby z důchodů statků těch vykázali přiměřenou část na výživu řečeného kněze.

Při ucházení se o titulus mensae dály se i podvody. Rytíř Václav Walkoun k přimluvě archidiákona pražské kapitoly Pfaltze přislíbil, že udělí titulus mensae Janu Seyffertovi. O tom se dověděl jakýsi Ondřej Popela z Lužice, došel k hejtmanovi řečeného rytíře a vydávaje se za Seyfferta vyzvedl si dotýčnou listinu.*)

Někdy zdráhaly se vrchnosti propustiti kandidáty stavu duchovního z poddanství. Tak psal r. 1698 dne 13. srpna hejtman panství lanškrounského jménem svého pána knížete z Liechtensteinu konsistoří, aby nepřipouštěla Jana Blažka a Františka Jahodu ke svěcením, dokud se nevykáží propustným listem.

Hrabě Zikmund Trautmansdorf nechtěl propustiti posluchače theologie Jana Josefa Schübela z poddanství, pokud nevykáže se, že obdržel titulus mensae od konsistoře potvrzený.**)

Ti, jimž nepoštětilo se dosáhnouti titulu mensae v arcidioecesi, hledali štěstí svého v dioecesích jiných, za kteroužto příčinou jim konsistoř vydávala list propouštěcí („litterae dimissoriae“).

Jakožto důvod propuštění uváděn byl nadbytek kandidátů stavu duchovního v arcidioecesi.

Mnozí odcházeli do Vídně nebo do Uher, a poštětilo se jim tam dosáhnouti titulu mensae i postavení v duchovní správě.

Také někteří z těch, kteří titulu mensae ve vlasti své dosáhli anebo svoje patrimonium měli, z jiných důvodů žádali za

*) Eman. 1694, 11. září.

**) Listina z 29. dub. 1695 v archivu arcib.

propuštění z arcidiecese. Tak r. 1709 Adam Frant. Venustus z Kopyst v kraji žateckém, jenž jakožto „purus Germanus“ doufal, že v diecesi litoměřické snáze obdrží faru. Hrabě Michael Fridrich Althan (z Altheimbu) žádá za dimissorialie, aby mohl se dáti vysvětit ve Vídni, jelikož se tam musí „ex causa publica“ odebrati a potom s princem lothrinským odcestovati do Prešpurku.

Naproti tomu zase přicházeli do arcidiecese kandidáti z jiných diecesí a žádali o přijetí.

Někdy žádali kandidáti stavu duchovního za dimissorialie dočasné, hlavně aby mohli býti vysvěceni v diecesi, kde studia konali. Tak onen Frant. Ferd. Blažek, jehož český titul mensae výše jsme uvedli. Jinoch ten sloužil nejdříve ve vojště jako jezdec v pluku hr. Jana Palffyho po pět let v Itálii ve válce proti Francouzům, byl raněn a zajat, posléze vrátil se do Vídne, kde vzhledem k zásluhám svým přijat byl do císařského špitálu, i dokončil tam přerušená studia filosofická a odhodlal se vstoupiti do stavu duchovního; žádal tudíž o dočasné dimissorialie, aby směl ve Vídni dáti se vysvětit.

Novosvěcenci, pokud nebyli vychováni v seminářích nebo jiných ústavech, nesměli dříve slaviti primici, dokud nevyžádali si od konsistoře písemného svolení. Byli dříve podrobeni zkoušce, zda dobře znají obrady mešní.

Ojedinělý případ nepřístojnosti při slavnosti primice udál se 1697 ve Vodňanech, kdež novosvěcenec P. Augustin Kuna, člen kl. borovanského, po hodech primičních s dcerou budějovického primasa tančil. Konsistoř uložila proboštu borovanského kláštera, aby provinilce na tak dlouho suspendoval od slyšení zpovědi, dokud nedostaví se osobně před konsistoř.*)

8. Kněžstvo v duchovní správě.

Stav kněžstva v duchovní správě zaměstnaného veden byl v náležitě evidenci.

Arcibiskup v prvním listu svém ku kléru ze dne 7. ledna 1696 nařídil, aby faráři a kaplani, světští i řeholní, bez odkladu podali odpověď k těmto otázkám: Jaký jest název beneficií? Kdo jest jeho patronem? Kolik let knězem? Odkud, zda z konviktu či

*) Eman., 26. čce. 1697.

z arcib. semináře; je-li titulistou, na jaký titul stolní jest ordino-
ván? Je-li reholníkem, ve kterém klášteře složil professi. Zprávy
ty měli vikáři sebrati a konsistoři zaslati.

Roku 1700 bylo nařízeno, aby vikáři podali přímo arcibi-
skupovi pečeti svou a vlastnoručním podpisem potvrzené zodpovědění
těchto otázek o každém z podřízených jim farářů : „1. Nomen, co-
gnomen, patria, status natalitium. 2. Aetas, et quot annis sit sacerdos.
3. Quamdiu sit in suo beneficio, et unde illuc promotus. 4. Quod
studium absolverit, ubi et quo fructu. 5. Cuius linguae et an
possit satisfacere omnibus suis parochianis. 6. An regularis, cuius
ordinis et quando illuc promotus. 7. An saecularis, ubi ordinatus,
a quo, et an habeat suas litteras formatas; et si non habeat, ut
sub poena arbitraria easdem intra certum terminum procuret. 8.
In genere morum, in quo maxime excellat, et quibus defectibus
laboret. 9. Qualem alat familiam, et an nullam penes se habeat
suspectam. 10. An seorsim habitet a foeminis, prout sacerdotem
debet. 11. Cuius talenti in concionando, et an se in illo munere
diligenter exercent. 13. An catechesim faciat, quam saepe, quo
fructu. 14. An in administrandis sacramentis sit sedulus et in
exigenda stola discretus. 15. An aegrotos diligenter visitet et sa-
cramenta iisdem in tempore administret gratis et sine ulla praevia
exactione pro eundo ad excipiendam confessionem et extremam
unctionem. 16. An habeat Breviarium, Directorium, Proprium
Boëmiae, Agendam, Biblia, et alios libros parochis necessarios.
17. An soleat frequenter confiteri et an frequens sit in celebrando
etiam extra dies festos. 18. An fundationibus suo beneficio an-
nexis diligenter satisfaciat. 19. Utrum habeat librum baptisatorum,
item matrimonio junctorum et etiam demortuorum et an fideliter
consignet et inscribat. 20. An nulli per negligentiam parochi mo-
riantur sine sacramentis. 21. An singulis annis ss. liquores reno-
vatos accipiat. 22. An tabernas frequentet et computationes. 23.
An denique prout obligatus est vi sui officii oviculis suis bono
exemplo praesit, prout praecipitur per totum titulum de vita et
honestate clericorum.

Normou pro působení kněžstva v duchovní správě byla výše
uvedená instrukce pro faráře*) a mimo to příslušná nařízení ozna-
movaná patenty konsistorními.**)

*) Viz str. 152 a n.

**) Viz str. 187 a n.

Povinnosti připomínány duchovenstvu kurátnímu také v tak zvaných „konvokacích“, v nichž vikáři shromažďovali čas od času kněze z okresu svého. Tak vikář chýnovský Frant. Žalkovský sděluje 12. února 1696 konsistori, že 18. ledna konal s podřízeným sobě klérem konvokaci, při níž napomenul shromážděné, aby dbali čistoty posvátných rouch, aby vedli správně matriky, aby konali kázání lidu srozumitelná, aby nezanedbávali katechismu, a aby vedli život duchovnímu stavu přiměřený.“)

Vůbec vyžadovalo se, aby kněží vedli život neúhonný, pilně a dobře kázali a katechisovali, bedlivě svátostmi přísluhovali, stóly nemírné nevymáhali, pilně nemocné navštěvovali, v čas a zdarma je zaopatřovali, často se zpovídali, i mimo neděle a svátky mši sv. sloužili, závazky s fundacemi k beneficiu náležející plnili, věrně matriky vedli — nad tím vším měli bděti vikáři.**)

Na konci každého roku povinni byli duchovní správcové podávatí výkaz, v němž uvedeno býti mělo, kolikrát a ve kterých dnech konali katechesi neboli křesťanské cvičení, kolika nemocným posloužili viatikem a posledním pomazáním, zda někdo na osadě zemřel bez zaopatření.***)

Farářům i administrátorům bylo zakázáno bez dovolení vikárova z bydlíště svého se vzdalovati;†) měli vždy dříve vikáře náležitě o dovolení požádati. Vikáři byli oprávněni povoliti jim

*) „Cum debita reverentia etiam intimo Reverendissimis Dominis Dominis, quod convocationem honorabilis cleri mihi subordinati 18. Januarii habuerim. In qua, ut mundities vestium, linteaminum et reliquorum omnium ad ss. missae sacrificium pertinentium summe observetur; ut omnes curati animarum (administratores vero potissimum) librum pro inscribendis baptizmatibus etc. honeste compactum habere studeant, et ne erronee quidpiam in illum inscribatur, diligenter attendant, sicut et, ut conciones in pagis et oppidis auditoribus correspondentes, viam ad Deum et beatitudinem monstrantes, stylo simpliciter, ab omnibus intelligibili faciant, ne dum verbis phaleratis et philosophicantibus uterentur, rem ipsam, fructum videlicet animarum, perdant, et catechismum ne negligant etc. Ea qua potui mansuetudine adhortatus sum. Sicut et, ut verbis et operibus monstrent, se vere e mundo electos, conversationem suam ad magni Dei gloriam, animarum salutarem zelum dirigendo, quo facto Reverendissimo ac Celsissimo Principi et Archiepiscopo Nostro solatium apporemus, et sacrum tribunal consistoriale casibus nullis male olentibus oneremus, ita ut se gerant, confraterne inculcavi.“

**) Pat. vern. 1700.

**) Pat. vern. 1701.

†) Pat. vern. 1702.

dovolenou nanejvýše na čtyři dni; na delší dobu dovolenou dávati vyhradila si konsistoř; jen v neodkladných případech směli vikáři dáti dovolení na osm dní, a to vždy písemně. V žádosti své o dovolenou měli duchovní správcové uvéstí vždy schopného zástupce, o něž se jim bylo postarati.*)

Nejčastěji žádávali o dovolenou kněží churaví, aby odebrali se mohli do lázní na 2—4 týdny. V nejčtetnějších případech byly to lázně karlovarské; ojediněle činí se v žádostech takových zmínka o lázních jiných (svatojanských na hranicích slezských, chebských, teplických a Šporkovských v Kuksu). Dosti hojně vyskytují se žádosti o dovolenou za příčinou vykonání pouti ex voto na sv. Horu, do Klatov, do Hejnice (Heindorfu) a j.

Někdy brali sobě duchovní dovolenou k návštěvě rodiště, zvláště však k návštěvě těžce nemocných rodičův. Tak r. 1709 Jan Ant. Nepaur, farář v Kostelci nad Č. Lesy a Václav Ign. Nepaur, farář Dobřichovský žádali o dovolenou 14 dní, aby navštívit mohli svého 89 let starého umírajícího otce.

Také jiné příčiny bývaly pohnutkou k žádosti o dovolenou. Tak žádal r. 1709 děkan sušický Jan Ign. Bayer o dovolenou na několik dní, aby mohl míti v Třeboni na den sv. Augustina kázání, k čemuž byl od tamního probosťa pozván.

Výjimečně udělována byla dovolená na delší dobu; na př. r. 1709 děkanu soboteckému Pancratiovi Quinodovi na celý rok, aby mohl pokračovati ve vyučování syna nejvyššího purkrabího hraběte Černína.

Povinnost stálého přebývání v místě působistě byla přirozeně první podmínkou k řádnému vykonávání duchovní správy.

V neděle a svátky konány byti musily služby Boží pravidelně a v určitou hodinu. V rozsáhlejších farnostech, kde měl jediný kněz na starosti několik chrámů, konávány byly služby Boží střídavě v dotyčných chrámech. Někdy ovšem bývalo dosti obtížno docházeti do kostelů vzdálených.

Poddaní metropolitní kapitoly Pražské ve Kšeltch stěžovali si 4. listopadu 1705 na děkana českobrodského, že „pokaždý, když v Přistoupimě služby Boží konati má, na nich kvaltem míti chce, aby koně pro něho posílali“. Oni že toho učiniti nechtěli, „poněvadž obyčej není, aniž kdy předešle bejval“. Minulou neděli, ve svátek Všech Svatých, když po službách Božích bylo, dotčený

*) Pat. vern. 1705, odst. 7.

děkan prý u přítomnosti množství lidu poroučel knížecímu rychtáři z nich jednoho poddaného a spolusouseda chopiti a do klády zavřít; však prý se to nestalo, poněvadž na stranu uskočil.

V příliš odlehlých filiálních kostelích v neděle a svátky, kdy se tam služby Boží nekonaly, osadníci neduživí a starí scházivali se a místo služeb Božích jim tam učitelé předčítali evangelium a něco z některé postilly, načež shromáždění zpívali písně. To však vedlo k tomu, že i lidé zdraví nešli do farního kostela k službám Božím, nýbržúčastnili se těchto pobožností. Také jiné nepřístojnosti při tom se přiházely; tak na př. v Dolní Dobrouči učitel předzpěvoval shromážděným sedlákům píseň o vítězství nad Turky v Uhrách. V Žichlinku učitel v kostele posvětil ratolesti a lidem rozdával.*)

Sedláci v obcích k Lanškrounu přifareňných žádali, aby v ty dny nedělní a sváteční, kdy u nich služby Boží se nekonají, směli v kostele se scházeti a pobožnosti vykonávati. Konsistoř odpověděla 29. května 1699 vikáři litomyšlskému, že k tomu svoliti nemůže, jelikož kdyby takové schůzky k modlení se růžence s učitelem se dovolily, účastníci jich by se domnívali, že tím příkazu o obcování mši sv. činí zadost, a že by tudíž nejen starci a nemocní, nýbrž i zdraví a mladí lidé mši sv. a kázání se vyhýbali; učitelé pak že nelze dovoliti, aby předčítal lidu epistolu a evangelia a ohlašoval svatby a posty. Ti, kdož nejsou nemocní, ať jdou do kostela, kde služby Boží se konají, rovněž i učitelé se svými žáky, aspoň dospělejšími a dobře ošacenými. K námitce, že by sedláci ve případě, kdyby žádost jejich byla zamítnuta, odňali učitelům povinné platy, odpovídá konsistoř, že zná prostředky, jimiž by k odvádění platů těch byli přidrženi.

V nejbližších patentech jarních z 31. března 1700 byly takové pobožnosti všeobecně zakázány.**)

*) Zpráva vikáře litomyšlského z 23. listop. 1697.

**) *Inaudimus, quod in pluribus locis et districtibus rustici et alii in pagi habitantes incolae, ubi ecclesiae existunt, pro eo tempore, quo divina non ibi, sed in alia ecclesia habentur, cum ludirectore ad ejusmodi ecclesias non tantum convolare et cantilenas suas ibidem decantare, verum etiam iidem ludirectores epistolam et evangelium illis praelegere, et alia, quae occurrunt, uti festa, jejunia etc. ejusmodi congregatae plebi autem altare stantes denunciare soleant; talia autem non nisi perniciosas inconvenientias post se trahere possint, ex eo, quod, si ipsis similia conventicula etiam post meridiem concederentur, ii firmiter crederent, quod per hoc quoad auditionem missae ecclesiae satisfaciunt*

V Schönlindu, přifařeném do Jindřichovic (Heinrichsgrün) konány byly služby Boží toliko jedenáctkrát v roce. Tamní obyvatelé nemohli docházeti do kostela v Jindřichovicích. Byli to většinou uhlíři a dřevorubci, kteří z veliké dálky teprve v neděli ráno domů přicházeli a večer téhož dne zase odcházeli musili na odlehlá místa, kde pracovali. I žádali Schönlindští, aby jim dovoleno bylo v kostele místo mše sv. konati katolické modlitby a zpěvy. „aby snad nezabředli do bývalé luterské víry“, zvláště když s luteránskými krajinami sousedí.“)

Bylo jim to dovoleno, ale nařizeno, aby k pobožnosti té dáváno bylo znamení pouze menším zvonkem. I žádali zase, aby jim dovoleno bylo vyzváněti oběma zvony, jelikož prý mnohé staré osoby zvuk malého zvonku přeslechnou a k pobožnosti pozdě přicházejí. Mimo to žádali, aby při pobožnosti té směli také předčítati evangelium a modliti se obecnou zpověď („das heil. Evangelium zu lesen und die offene Schuld zu beten“).

V patentech jarních z 2. dubna 1705 bylo ohlášeno, že takovéto pobožnosti ze závažných důvodů budou dovolovány.**)

Mnozí faráři zřídka kdy sloužili ve svých kostelích ve dny všední mši sv., i nařizeno bylo roku 1696, aby aspoň dvakrát nebo třikrát v týdnu mši sv. sloužili, a to s čistým srdcem a zbožně.

praecepto, et per id non tantum senes et valetudinarii, sed etiam firma valetudine pollentes ac alii juvenes homines ab auditione sacri et concione abstraherentur. Mandamus proinde ac ordinamus, ut ejusmodi ecclesiae, dum ibidem divina non habentur, omnino semper remaneant ocllusae, et nullatenus aperiantur, sed ii, qui infirmi non sunt, ad ecclesiam proximam, ubi divina habentur, necnon ludirectores cum suis scholaribus, saltem bene vestitis, et magis adultis sese conferant et auditione missae atque concioni devote intersint.“

*) „Dass sie nicht möchten wiederumb in ihren vorigen lutherischen Glauben gerathen, weilen sie in diesen lutherischen Gräntzen nicht weit haben auch zimlich darzu gelockt werden.“ Listina bez data ze srpna 1702.

**) „Insistendo patentibus Nostris vernalibus de anno 1700 die 31. Martii emanatis iterato ordinamus ac praecipimus, ut in ecclesiis, dum ibidem divina non habentur, non liceat ludimagistris epistolam et evangelium, conciones e postillas praelegere. ac festa, jejunia etc. a divinis sese absentanti plebi denuntiare. Quodsi autem ecclesiae nimium sint distantes, et specialem licentiam ac concessionem (ut dum alibi divina habentur, ejusmodi ecclesia aperiri et ibidem rosarium orari, et cantiones a parcho recognitae psalli possint) praerquirunt, circa hoc vicarii foranei, vel ipsi parochi (qui specialem licentiam ad id nondum habent) ad venerabile officium adducendo circumstantias et motiva de casu in casum supplicabundi recurrant “

Spolu napomenuti byli duchovní správcové, aby v neděle a svátky slovo Boží hlásali,*) varující se při tom utrhaní a pohoršlivých výroků („absque detractationibus scandalisque“).**) Na toto napomenutí tehdejší kazatelé nejednou zapomínali.

Děkan písecký Gotfrid Ignác Bílovský, bývalý člen Tovaryšstva Ježíšova, ale z něho propuštěný, měl r. 1695 o svátku sv. Ignáce v Březnici kázání, v němž chvále velice Tovaryšstvo,***) učinil nešetrné výroky proti světskému kléru a jiným řeholníkům. Byl proto povolán k zodpovídání ke konsistoři. Poukazoval sice ke svému tiskem vydanému kázání, ale svědkové, kteří kázání byli přítomni, svědčili, že mnohem více řekl nežli co vytisknouti dal. Tvrdil prý, že kněží světští při stolech a tabulích na cti utrhnají Tovaryšstvu. Purkmistr a konšelé města Březnice vysvědkovali, že Bílovský „na témž kázání svém dotekl, že stav duchovní (tak jak obyčejně mezi lidem obecním kněží světští se pravi) měl by při stolech pádným páterům jesuitům utrhovati, a o ně se toliko utírati“. Rektor kolleje březnické Jan Černožský však tvrdil, že Bílovský pouze řekl: „Při tabulích vo jesovitích a světských kněžích víceji svý špinavý ústa nežli vo taczinetly utírají“.

Bílovskému bylo uloženo, aby vypracoval kázání, jímž by v Březnici v dohodě s rektorem kolleje březnické zase napravil, co byl dřívějším kázáním svým zavinil. Kázání to předložiti měl dříve konsistoři k schválení. Vypracoval tedy kázání na svátek sv. Josefa 1696 a konsistoři předložil.†)

V přípisech svých ke konsistoři Bílovský projevoval lítost nad tím, že ono kázání vyšlo tiskem; kéž by prý dříve bylo prošlo

*) O literaturě kazatelské této doby bude pojednáno níže ve stati „Literatura“.

**) List arcib. Breunera k duchovenstvu ze 7. ledna 1696, odst. 11.

***) Jireček, Rukověť I, 73 nesprávně o tomto kázání pravi, že bylo — protijesuitské.

†) Z konsistoře obdržel vyřízení tohoto znění: „Concionem vestram ad populum in festo venturo S. Josephi dicendam, Nobis ad revidendum transmissam, referri et revideri fecimus; advertentes autem, quod in ea multa inconvenientia verba immisceantur, et varie sensus inusitatis hinc inde torqueatur verbis ac applicetur, pure ad vanam ingenii ostentationem et jactantiam, quasi nescio quid novi vel rari fuisset adinventum, uti ex notatis apparebit pluribus legenti. — Hinc Vobis eandem remittimus magis excoquendam et ad libram ponendam, ut sine naevo vel aliorum criticisme ex suggestu dici aut typis revisa mandari possit, non dubitantes, quin huic expectationi de Vobis Nostrae satisfacere possitis, dummodo rei serio incumbatis. Cui manemus de caetero affecti. Pragae, 22. Febr. 1696.“

také tak bedlivou prohlídkou konsistorní, jako toto nyní ke svátku sv. Josefa připravované; že pokud jen mohl dostati exemplářů onoho kázání, že je všechny konsistore posílá, a jestliže ještě některé podaří se mu získati, že je vlastní rukou spálí („ipse manu propria, utpote vulcania luce, quam typographica digniora, incinerabo“).

Administrator lipnický Frant. Palea žil v neshodě se svým patronem baronem z Vernieru. domnívaje se, že jest od něho v důchodech svých zkracován, zejména pak, že sliby jej vylákal z lepšího benefícia vinotského, kde dříve byl farářem. Pozván byv 1695 od faráře ve Světlé na témž patronátě, aby tam o pouti sv. Václava měl kázání, užil příležitosti té, abych projev il veřejně svoje mínění. Dle svědectví posluchačů Jana Václava Klusáka z Kostelce, Jindřicha Václava a Františka Antonína Bošínského z Bozejova, jakož i starších a konšelfů světských „v prostředku svého kázání tupice velmi nyní stavy království českého, vynímajíc starožitné rytířstvo, na pomstu k sv. Václavu jeho nyní utlačené vlasti vroucně mnoho množství krátě jest volal, říkáje, že prve desetkrátě sto tisíc samého rytířstva a jezdcův do pole jest vyslo, kde jsou nyní? není tu žádného, jste, čeští rytířové, utlačeni a z Čech vyhnáni, statky vaše jsou vám pobrány a cizozemcům Němcům, Vlachům, Španělům a Francouzům jsou rozdány, a jestliže nejméně nějaký ouřad v Praze vaciruje, že ne Čechům, ne, než cizozemcům Němcům, Vlachům, Španělům a Francouzům se dává, a Čech za nic nestojí, není ve vážnosti; než Francouz — i tu máš: však jsi dofrancouzoval, že ti půl českého království spálili*) — tu máš. Dáleji, že předešli páni anebo obyvatelé království českého kostely a kláštery stavěti dali, nyní ale na místě spravování aneb stavění nových klášterův**) raději boří a dvory, hospody a ovčiny stavěti dávají. Dále taky, aby ubozí sedláčkové, s Jeremiášem prorokem kvílili a plakali, vroucným hlasem mnohokrátě jest pobízel, neb jsouce oni nyní hroznejma a nesmírnejma daněmi, contribucemi a robotami tak utiskováni, že jim již nic nevostává; pakli který co

*) Jest to narážka na paliče od Francouzů najaté.

**) Dle svědectví Vernierova pravil kazatel, že dříve knížata a králové čeští zakládali kláštery premonstrátské, benediktinské, cisterciácké a řeholních kanovníkův; nyní však že páni zakládají jen kláštery kapucínů a jiných žebravých mnichů, jichž vydržování je nic nestojí, protože mnisi ti žijí se almužnami, jež jim jiní dávají; anebo že ustanovují poustevníky, aby se za ně modlili.

přes své živobyti aneb vychování má, to že mu pán pobere a s tím, který nic nemá, srovná, aby sobě všichni rovni byli; utíká-li se k pánu s memoriálem, místo náhrady keje, pouta a šatlavu dostává; prve za otce že byli metlami mrskáni, nyní že jsou provazy šleháni: Pater caesit vos virgis, jam caedimini scorpiionibus. Nyní že musejí pánu svému dříví platit, brzo že taky budou muset vodu platiti, říkáje: Ach, běda vám, běda vám, ubozí sedláčkové, neb cizí vaše dříví pálí a vaši vodu pijí, a vy platiti musíte, a tak s vámi zacházejí, že nemůže, nemůže jinak bejtí, než že mocně utéci musíte, musíte. To mnohokrátě opakujíc s vroucím hlasem k svatému Václavu volaje: „O svatý Václave, kde jsou staří Čechové; nynější se za tebe stydělí, styď se také za ně, prosím tě, svatý Václave, styď se za ně.“ Též že česká sláva a slovo hyne; sláva že pochází od slova a slovo od slávy, nyní ale že páni špatně slovo drží; panská přípo věď, sedlské splnění. Tím způsobem přednesouce, že duchovní osoby nyní od pánův lehce vážení jsou, a je-li od pána pozvaný, vykřikují, „dolů s kně zem“, řekne anebo: „Hinunter mit dem Pfaff, der Pfaff kann schon unten sitzen.“ Pfuj, styďte se, kněží, kteří se zahanbiti dáte; kněžský ouřad jest královský ouřad.“ A řečení svědkové dokládají: „S takovým kázáním přes půl druhé hodiny ne s malým pohoršením nás všech posluchačův continuoval, a ačkoliv J. M. pana pana patrona a collatora svého zjevně nejmenoval, nicméně veřejně od jednoho každého vyrozuměno bylo, že to celý kázání directe na dotčeného J. M. pana pana dirigované bylo.“ Farář světelský musil prý dáti zvonkem u sakristie zazvoniti, aby kazatele upozornil, aby již přestal.

Vernier ve své žalobě uvádí, že urážlivé to kázání trpělivě vyslechl, ale potom že ke stolu svému Paleu nepozval. Palea zase udává, že Vernier mu řekl: „Já jemu dám, krobiane, a naučím ho, jinak kázati; počkej, já tě naučím.“

František Antonín Bošínský svědčí o Paleovi dále: „Sejdouce se s ním na faře světelské, on všelijak, a to vše ku potupě J. M. pána pana Verniera mluviti se osměloval. Na kteréžto jeho řeči jsem promluvil, aby se neopovažoval o jednom vzácném cavalíru a k tomu J. M. C. skutečným komorníku tak mluviti. On mně za odpověď dal, že není pravda, aby J. M. pán pan skutečným komorníkem císařským byl, a že ihned se mnou o 50 imp. založiti

se chce, což i se skutečně stalo. Kterýžto vyhrajíce já J. M. pánu panu takových 50 imp. jsem dle dané cessi postoupil a odevzdal.“

Palea naproti tomu tvrdil, že v rozmluvě s Bošínským pravil: „J. M. P. Vernier, on, co jsem já zde, nikda cisari pánu nesloužil, tak nemusí bejtí, jako jiní, servitalis, in executione camerarius, než jenom je toliko actualis sive titularis, cum nunquam sit Viennae.“ Na to že řekl Bošínský: „Vsadme se o 50 imperiálů.“ On že se smíchem mu odpověděl „Etiam pro ducatis, tantum modo ponat, numeret, quia non servit nec exequitur suum officium, cum non sit Viennae.“ Na to prý Bošínský odpověděl: „To je jiná; já sice nevím tak dalece, a zakládati se nechci.“

Jindřich Václav Bošínský svědčil, že tehdáž na fare Palea k potupě Vernierově také řekl: „Kdybych byl ostal farářem na Vínorí deset let, odkud on mne fortelně vyloudil, byl bych od něho Světlou i Lipnici koupil.“

Nadto bylo na Paleu žalováno, že 16. října 1695 maje ve filiálním kostele v Řečici kázání na rozloučenou, pravil: „Dnes jest sv. Havla Já jsem dosloužil — a své náležité mzdy nemám; desátky neb vobily dají voziti na zámek; nenáleží na zámek, než na faru. Zde říkají Řečička, jsou zde lidé řeční, aby řečili a mluvili, nyní já budu sám řečiti a mluvit. Vy Budíkovští, budi-li vás vás pan hrabě?*) Nebudí. Nechá vás při pokoji. Vy, Meziklaští, vy jste mezi klasy; co vám Pán Bůh dá, to sežnete a sklídíte, to vám žádný nebere, jako jinde nerci-li klasy neb snopy, ale i mandele berou. A vy, Rejkovští, co vyreжете a vykopáte, to se vám nebere, to užíváte. Co pak vy, Kejžličti, vás nekejují, jako jinde. Vy nemáte všichni na vašeho pana hraběte Chynského co naříkati“

Baron Vernier podal na Paleu konsistoři žalobu, načež Palea byl ke konsistoři předvolán a vsazen do vězení. Několikrát pak psal odtud konsistoři, prose za propuštění, jelikož nemůže snést svízele vězení, zejména krutou zimu a smrad. V prosinci psal konsistoři opět úpěnlivou prosbu za propuštění, a sděluje, že baron Vernier mu odpustil, on že hotov jest mu zaplatiti, co žádá, totiž 50 imperiálů, jakož i 20 imperiálů pro kostel světelský, zároveň prohlašuje, že ochoten jest odvolati vše, co v onom kázání i jinde byl urážlivého pronesl.

*) Filiální kostel Řečickýs okolními vesnicemi byl na panství hr. Kinského.

Farář v Jezné, Benedikt Götz, benediktin z kl. Kladrubského, nechtěl vyhověti žádosti patrona barona Řičana, aby s chotí při přijímání měl přednost před sedláky a dotkl se věci té i v kázání rka, že někteří jsou tak pyšné mysli, že nechťi se sedláky přistupovati ke stolu Páně.

Panští úředníci v Grafensteinu stěžovali si r. 1707, že kaplan hrádecký (Grottau) v den Božího Těla měl kázání proti pyše, a že mimo jiné pravil: „Der Pauer tragt sich wie der Handwerker; der Handwerker wie der Beampte, der Beampte wie der Edelmann — und weiter will ich schweigen . . . Will sagen: von den Beampten ich sollte zwar schweigen, doch die Wahrheit zu reden ist erlaubt. Da siehet jeder, wie er seine Herrschaft durch stätiges Nachsinnen und Nachgrübeln reich machen könne: Keller, Ställe und Scheuer müssen gebaut sein, die arme Kirch aber bleibt wüst und ungeehrt. Siehet ein Amtmann einen Halmen Strohe zerstreuet liegen, alsogleich aufgehoben und zum Nutzen angewendet werden muss; dardurch macht er sich meritirt, wird erhoben und gelanget zu Reichthumb; keiner aber will wenigstens auf die Monstranz, worinnen das wahre Guth Christi Jesu mit Fleisch und Bluth gegenwärtig, wenigstens ein Kleidel oder Mantele machen zu lassen: eine Lampe gehet auch ab — aber es heist: ich hab kein Geld . . . Viele seynd hier in Grottau, die schöne Mittel haben, aber keiner ist, der sich guthertzig erzeuget.“

Farář sedlický Vojt. Beck podal 10. února 1710 stížnost na hejtmana panství sedlického Tomáše Ignáce Mandela. Muž ten, pocházející z akatolické rodiny pruské, málo prý ukazuje na sobě způsobů katolických, zvláště však že proti němu, faráři, nepřátelsky jest zaujat. Tvrdívá, že kázání proti němu jsou namířena. Když farář v neděli 3. po Zjevení Páně kázal o nestálosti věcí pozemských a káral pošetilost těch, kdož spoléhajíce se na vrtkavé štěstí často na mizinu přicházejí a nadto i v nebezpečí ztráty věčného spasení se vydávají, tvrdil Mandel, že to naň bylo míněno a spolu i na jeho velitelku, ovdovělou hraběnkou ze Šternbergu, a žaloval to hraběnce i jejímu rádcí baronu Švihovskému. Nadto povolav k sobě primasa sedlického a syndika uložil jim, aby pod pečeti městskou napsali svědectví. že farář v kázání svém řekl „panství i se služebníky vezme čert do pekla“; když však namítali, že ničeho takového neslyšeli, hejtman jim opětovně přikázal, aby to jen

napsali. Vikář odebral se do Sedlice povolal k sobě šest konšelů tamních spolu se syndikem, a tázal se jich, zda slyšeli v kázání ona slova; všichni prohlásili, že nikoliv; ale když vikář je vyzval, aby mu o tom dali písemné osvědčení, odepfeli tak učiniti, řkouce, že jim to hejtman přísně zakázal.

Jan Heidl, fundační kaplan klatovský, byl kazatelem horlivým ale neopatrným. Roku 1705 ve 2. neděli po Zjevení měl kázání, jemuž v rukopise svého elaborátu dal titul: „Chvála stavu panen-ského a upřímné naučení všem mládencům i pannám velmi užitečně předložené: jak chytře a moudře v stav manželský vstoupiti mají.“ Za téma zvolil si slova „Nuptiae factae sunt. Joan. 1. Stala se svatba.“ Zmíniv se o tom, že Bůh stav manželský ustanovil pro rozmnožení lidského pokolení, uvedl, že „nyní mnozí bláznivě se domnívají, že to Boží přikázání jednoho každého obliguje a zavazuje, mezi kterými byl Lutherus, blázen hloupej, jenž se domníval, že žádný do nebe přijíti nemůže, lečby ženu za sebou tahal, která by svědčila, že dobře to přikázání zachovával; crescite et multiplicamini.“ Vyvrací to mínění a volá: „Medle Lutheru, a vy, kteří jste následovníci jeho, povězte mi, co se domníváte, kam se dostala Tecla, Caecilia, Catharina, Barbara, o kterých David prorokoval v žalmu desátém: adducentur Regi virgines: přivedeny budou Králi panny . . .“ A ohradiv se proti výtce, jakoby chtěl proti manželství mluvit, tvrdí: „Než to přece pravím, že panenství manželství převyšuje. Kdožby medle zlou věc k dobré přirovnal? bonum est coniugium, melior virginitas; qui melius eligit, bonum non contemnit praví Stengelius, dobré jest manželství, lepší jest panenství; kdo co lepšího vyvoluje, ten co dobrého jest, nezavrhne.“ A úvod svůj končí slovy: „Já tehdy v mém dnešním kázání učiti budu mládence a panny, jak moudře a opatrně v stav manželský vstoupiti, jak rozšafně k němu se resolvirovati mají, aby zle a nepokojně se jim manželstvo nepovedlo. Upřímně taky povím, jak velký je kříž a trápení, když manželstvo dobře, šťastně se nepovede. Připravte srdce své, uši své, kázání mé pilně poslyšte, já všechno ku prospěchu a spasení duší vašich dnes kázati budu . . .“ Další výklad svůj prokládá častými mravoučnými pokyny, mravokárnými šlehy na poměry a náhledy tehdejší: „Pročež má panenka, chceš-li se šťastně vdáti, musíš na všechno moudře, dobře pozor dáti, nevěř hned každému slovu, každému complementu, chytře dej pozor na naturu a po-

vahu toho, kterýž tebe za svou milou manželku míti chce, viz též dobře, jaký má mores a ctnosti, všelijak ho sprobíraj, však ve všem dobrým. Nenásleduj rady ničemných, nerozumných lidí, nebo takoví jen své vlastní interesse hledají“ „Nu, mládenci milí, i kdož by si takovou zlou vzal za manželku, a věřte mi, jestli kdo z vás dobrou ženu míti chce, sotva a s velikou těžkostí ji dostane. To já sám od sebe nepravím, ale slyšte poctivého muže Petroniusa, — však snad rozumíte taky někteří latinsky, — dejte pozor, jak pěkně zpívá :

Foemina nulla bona est, vel si bona, contigit ulli.

Nescio, quo fato res mala facta bona est ;

slyšte dále Písmo svaté: mulierem fortem, quis inveniet ? procul et de ultimis finibus pretium eius ; ženu silnou, ženu dobrou, kdož nalezne ? ba z daleka a z nejdělsích krajín je mzda její ? Než kdo pak by šel tak daleko, až do posledních krajín světa ? Mezi tím ale pravda jest přece, věřte nebo nevěřte mládenci a vdovci, že větší jest počet zlých žen, nežli dobrých“ „Nynčko mládenci jak slepi a vztekli k ženění pospíchají, beze vši rady, beze všeho moudrého rozvážení, myslíj sobě, že dobře činíj, mezi tím šeredně bývají ošizeni, nebo kolikráte některá panna stydlivou se ukazuje, pro mrzký věci se pejří, oči své dolů sklopený mívá, málo kdy vzhůru hledí, pěkně modest si chodí, tak že by kdo myslil a se přísahal, že jest andělíček a živý obraz a conterfect všech panen: jestli pak kdo na čelo její dobře pohlédne, na nos její špičatý pozor dá, pozná zajisté, že velký chyby a nedostatky v sobě okazuje, pozná, že muster a způsob její žádný panenský ctnosti a mores neukazuje“ „Mládenci, aby některý z vás se neošidil, dám vám radu a naučení, ač již známé a starodávné, jakou sobě za manželku vzíti máte, dejte pozor :

Quae tibi ducenda est, habeat P quinque puella :

Sit Pia, sit Prudens, Pulchra, Pudica, Proba.

Panna, s kterou svatbu míti chcete, musí býti pobožná, moudrá, pěkná, stydlivá, dobrá. Někteří přidávají, že má býti Potens, bohatá —, ale, mládenci, takovou míti není vám potřeba, dosti na tom, když dostanete bohatou pěknými ctnostmi. Ale nynějšího času páni mládenci s takovou nejsou spokojeni ; každý jen chce bohatou, možnou, pro peníze rád by takovou míti chtěl. Tu takový upřímně v srdci myslí : Geld-Schatz, ich hab dich lieb . . .“ „Panna nemožná, však přece ctná, pobožná, nyní obyčejně, věřte

nebo nevěřte, bývá opovržena. Nechci říci, že jsou zde v Klatovech panenky právě chudátka; však jinde dosti je jich, které dlouhý čas za kamny v koutě sedět musejí, nežli by kdo pro ně přišel a nad nimi se slitoval . . .“

Jest s podivením, že toto kázání v Klatovech vzbudilo nevoli. Ale stalo se: mnozí vztahovali slova kazatelova na sebe. Bylo Heidlovi sděleno, že mu za jeho kázání přejí — provaz, a — aby ho všichni čerti vzali. Heidl umínil si, že nevděčným posluchačům náležitě za to vyčiní. V kázání na neděli Květnou slibil posluchačům, že na Hod Boží v odpoledním kázání poví jim něco, co dosud nikdo neslyšel. Není divu, že sešlo se zvědavého posluchačstva hojně. Kazatel jal se mluvití takto: „Kdo hledá, ten nalezne. Kdo čeká, ten se dočká — ale to štěstí jsem neměl. Esau hledal zvěř pro svého starého tatíčka, a nalezl ji; ten měl štěstí. Saul hledal oslice svého otce, a nalezl je; ten měl štěstí. Agar hledala studnici pro svého poluumrlého Ismaela, a nalezla ji; ta měla štěstí. Služebníci vice-krále Josefa hledali zlatý koflíky, hledali stříbrný lžíce a nože, a nalezli to všechno pěkně v pytlech bratrů; tiť jsou měli štěstí. Nevěsta, o kteréž Šalomoun zmínku činí, hledala svého nejmilejšího, a našla ho; ta měla štěstí. Ta jistá žena dle evangelium ztracený groš hledala, a taky ho nalezla; ta měla štěstí. Svátý Petr, aby contribuci složití mohl, peníz hledal sobě uložený, jehož i nalezl v hubě ryby; ten měl štěstí. Dobrý pastýř hledal na poušti ztracenou ovci, a ji taky nalezl; ten měl štěstí. Dnešní tři pobožný ženy, Maria Magdalena, Maria Jakobova a Salome hledaly hrob Ježíšův, ne tak hledaly hrob Ježíšův, jako Ježíše samého, a šťastný šťastné jsou ho nalezly; tyť jsou měly nejvíce štěstí. Já nešťastný člověk hledal jsem, a co jsem hledal, toho jsem nenalezl; všudy jsem hledal, sem i tam jsem hledal, všechno přehledal, vyhledal, dosti jsem se nahledal a po všem všudy nic jsem nenašel. Čekal jsem již dosti dlouho a ničehož, co by pro mne bylo, jsem se nedočkal. Hledal jsem již dvě leta, co jsem zde při vás, a nic dobrého jsem nenalezl u vás, nežli — na můj krk provaz. Za mé kázání vinšovali jste mně provaz! V mém kázání upřímně vyučoval jsem vás, jak opatrně v stav manželský vstoupiti máte, a hle za to mé užitečné kázání nedostal jsem nic jiného od vás, nežli na krk provaz. Deo gratias! Tehdy ta bytí má odplata má od vás: za dobré provaz. O nevděční synové, nevděčný dcery duchovní! Než dosti jste na

tom neměli, na provazu jste nepřestali, horšího jste vinšovali. Čekal jsem od vás něco potěšitelného; ejhle ničehož sem se nedočkal, jediné čerta“ A tak to jde dále . . . Důtklivě vytýká klatovským nedostatek čisté, upřímné lásky, staročeské upřímnosti; vytýká jim klevety, zlé posuzování bližního a jiné nectnosti. Otevřeně kárá je, že jeho činnost kazatelskou zle posuzují: „Mohu tehdy nyní se pokládat za člověka nešťastného, neb to štěstí jsem neměl, co zde jsem, aby kdo mý kázání nebyl taxiroval, nebyl haněl; to štěstí jsem neměl, co zde jsem, aby kdo někdy pro mý kázání svým jazykem bezbožným a utrhačným mne nebyl ranil. Kolikrát mně bolestně k uším přišlo o některých: et dicebant ad invicem a pravili vespolek: ‚Ten kněz káže, jak formal blázen.‘ Arci, jak blázen pro Krista, stultus propter Christum. Et dicebant ad invicem, a pravili vespolek: ‚Samý bláznovství, samý špásy na kázání provozuje; musí bejt hroznej Spas-Vogl.‘ Et dicebant ad invicem, a pravili vespolek: ‚Není jedno kázání, aby ženy od něho netrpěly; — to žádnou v světě nemoh dostati, že stále proti nim tak káže. . . .‘ Jaké jsou to řeči, jaký slova bezbožný, utrhačný? Ó jak ty špásy mnohým peprný a slaný budou na den soudný, těm obzvláště, kteří jim rozumět nechtěli! Ó jak takový na den soudný budou velcí blázni, kteří kněze a kazatele za blázna jsou měli . . . Není kázání tak špatný, aby duši nebylo platný; není kázání tak sprosté, z kterého ctnost nevyroste“ A pak mluvil na slova „Hodujme v přesnicích upřímnosti a pravdy“, a káral zejména důtklivě, ano drasticky — zase nevěrnost a falešnost ženskou. A mluví posluchačům svým do duše, často „Klatovští“ je oslovuje, vytýká jim, že nejsou hodni toho velikého pokladu, jež mají v zázračném obraze P. Marie. A jakoby zapomenouti nemohl na potupu sobě od nich učiněnou, ještě jednou jim ji vytýká: „Velikou nevděčnost jste mně, Klatovští, prokázali, když pro pravdu na té kazatelnici přednesenou mne jste kleli, provaz na krk vinšovali, takže nápis sobě samému bych mohl připsat z žalmu 15. Davida: Funes ceciderunt mihi in praeclaris. Provazy padly jsou mně slavně. Hereditas mea praeclara est mihi. Toť jest tehdy mé dědictví přeslavné mně od vás zanechané“ — a při tom vyňal a posluchačstvu ukázal provaz, jež si byl koupil a na kazatelnu přinesl!

Není divu, že pro toto kázání magistrát klatovský vznesl na kazatele ke konsistoři žalobu. Děkan klatovský Kašpar Daniel

Špaček, jemuž konsistoř žalobu klatovských zaslala k vyjádření, potvrdil, že je pravdivá, a že o Heidlovi vzdělanější posluchači nejednou se vyjádřili: „Si bonus ille Pater non destiterit in suis concionibus ab enumeranda et exageranda mulierum perversitate et conjugatarum infidelitate, timendum est, ne inter conjuges homicidia causentur, quia nullus conjux suae coniugi fidet.“ A nesmlčel, že nadační kaplani klatovští, pokládající se za neodvislé, vůči Klatovským i vůči jemu samému zpupně se chovají („libere ac despotice insultant“).

Ale naproti tomu zase superior klatovského kaplanství Ludvík Josef Blovský, žádaje rektora semináře Hamerschmida, aby zastal se Heidla do Prahy k zodpovídání povolaného, uvádí, že děkan není kaplanství klatovskému nakloněn, a že hledí je uvést u Klatovských v nenávisť.

U konsistoře dostal Heidl důtku a slíbil polepšení; konsistoř pak nařídila děkanu klatovskému, aby naň dohlížel, by již ničeho podobného se nedopustil, jakož i svěřila mu, aby vhodným způsobem působil k tomu, by mezi magistrátem klatovským a Heidlem došlo ke smíru.

R. 1705 farář neudecký zpozorovav uprostřed kázání, že někteří se smějí a hovoří, napomenul je všeobecně řka, že často i sám pan hrabě příkladně bývá přítomen kázání, a že by i tedy poddaní jeho měli náležitě při kázání se chovati; nikoho při tom zejména nejmenoval, ani nedal znamením na jevo, koho míní. Ale tu choť správce panství všecka rozlícena prostředkem kostela vyřítla se ven a zle po návsi proti faráři láteřila, manžel její pak počkal si u vchodu kostela na příbuzného farářova a přede vším lidem vzkazoval faráři neomalené hrubosti. Lidé trnuli a říkali: nakládá li se tak s farářem, čeho teprve nám poddaným jest se nadíti!

Faráři ve Velkém Březně přísně bylo r. 1703 nařízeno, aby od všelikých hanlivých nárážek na hejtmana ahníkovského v kázáních, v katechesích i jinde se zdržel.

Farář dobranský Godfrid Schmidt, zpozorovav, že mnozí osadníci jeho zanedbávají kázání, chtěl je přiměti k lepší návštěvě tím, že každému osadníkovi vykázati chtěl určité místo v lavicích, tak aby mohl snadněji přehlédnouti, kdo schází. Když v neděli 22. července 1696 po skončeném kázání předčítal vypracovaný za tím účelem seznam, povstal Jan Jiří Brendtner a pravil: „Euer

Ehrwürden sollen wissen, das sie nicht Macht haben, weder mir, noch einem andern einen Sitz wegzunehmen und dem andern einzugeben.“ Farář, aby zamezil další pohoršení, řekl mu latinsky, jelikož Brendtner latiny byl znalý: „Taceat, ipsius non est loqui in ecclesia, sed si quid opponendum habeat in contrarium, opponat et proponat extra ecclesiam.“ Ale Brendtner odpověděl zase německy: „Ich rede, was recht und billich ist.“ Farář odpověděl: „Et ego, quod dignum est, iustum est, facio.“ A na to Brendtner: „Ist das recht und billich, dass sie mir einen Sitz weggenommen, den ich rechtmässiger Weiss erkaufte und bezahlt hab?“ Farář odpověděl: „Das Geldt, so ihr erlegt habt, wirdt euch wiedrumb zurückgegeben werden, wie ich nächstsvergangenen Sonntag allen angedeutet und verkündigt hab.“ Ale Brendtner stál na svém: „Mit dem bin ich nicht zufrieden, sondern ich rede umb das meinige, was ich bezahlt hab.“ Posléze farář jej zakřikl: „Halt das Maul, oder aber ich lass euch einen offendlichen Spot antun in der Kirchen.“ Na to Brendtner: „Ich wils sehn, Sie probierens.“

Roku 1703 udělila konsistoř vysokomýtskému děkanu Václavu Vlachovi důtku za neprozřetelné jeho kázání, jímž magistrát vysokomýtský citil se býti dotčeným. Uraženým pak vysokomýtským poslala list tohoto znění: „Moudří a opatrní přátelé Nám milí. Davše sobě jak Vaši proti děkanu Vašemu, dvojctihodnému knězi Václavovi Vlachovi, strany jistého kázání vedenou stížnost, tak jeho na tu stížnost danou odpověď, poslušně přednésti, a měvše oboje v svém bedlivém povážení, neuminuli jsme teď řečeného děkana Vašeho podle zasloužilosti potrestati. A jakož se tomu docela důvěrujeme, že napotom a budoucně lepší pozor na sebe dáti a jakožto dobrý pastýř vám cestu k dosáhnutí duší Vašich spasení pilně a příkladně ukazovati se všelijak vynasnaží; tak také té celé naděje jsme, že hlas jeho, jakožto jemu svěřené ovce, rádi a pilně slyšeti neuminete; My pak ale při ostatku zůstáváme Vám stálou otcovskou láskou naší každého času dobře nakloněni.“

Roku 1699 děkan českobrodský Jiří Josef Gregor v jednom kázání mimo jiné pravil: „Kdyby nějaký švec nebo tkadlec Písmo sv. vykládal, takový výklad zajisté neměl by žádné váhy.“ To vzali sobě ševci českobrodští za urážku, žalovali na děkana u magistrátu českobrodského i u úřadu podkomořského a v cechu svém se zavázali, že pro děkana a jeho lidi pracovati nebudou. Žalovali také u konsistoře; stěžující si mimo to také, že děkan

dovolil v kostele českobrodském znovu vymalovati znaky cechu pekařského a krejčovského, ale znak cechu ševcovského že dal smazati. Proti tomu však děkan tvrdil, že při příchodu jeho do Českého Brodu znaku ševcovského v kostele vůbec nebylo, a žádal konsistoř, aby dovolila i znaky pekařů a krejčí smazati, jelikož prý dům Boží dům svatý jest a vyzdoben býti má obrazy svatými a nemá býti znešvařován obrazy světskými.

Hrabě Romedius Thun stěžoval si r. 1699 na kaplana ledečského, že na kázáních jej uráží, i žádal za jeho odstranění, jinak, že by poddaným svým musil zakázati návštěvu kázání.

Farář Vrba v Janovicích nad Úhlavou do kázání, jež měl v den sv. Ignáce 1698 v jesuitském kostele v Klatovech, vpletl narážku o ptáku, ale zasvěceným posluchačům bylo patrno, že jest to narážka na klatovského děkana a vikáře Špačka.*) Konsistoř přísně pokárala Vrba a uložila mu, aby Špačka odprosil a jemu nadále jakožto vikáři svému povinnou úctu prokazoval.

Stal-li se duchovní správce neoblíbeným, tu i kázání jeho netěšilo se oblibě. Tak magistrát vysokomýtský 1707 o svém děkanu píše: „Lid obecní, že pan děkan s stenčením služeb Božích jen toho jedině vyhledává, jakby sebe a přátele své s ochuzením celého města zbohatiti mohl, celou mysl od něho jest odvrátil, kterážto animorum aversio jen z toho se poznati může, že když na kazatedlnici vystupuje, před jeho kázáním lid obecní tak utíká a z kostela se tlačívá, že mnohdykrát, aby někoho nezatláčili nebezpečností bývá. Naproti tomu, když některý přespólní duchovní kázání mívá, lid obecní z svých míst se nehýbe a potěšitelným slova Božího posloucháním ani dosti se nasytiti nemůže.“

Neobyčejnou horlivost kazatelskou jevil vikář brandýsský Bartol. Zelenka; byl ochoten čas od času na způsob missionáře působiti na různých místech svého vikariátu, zvláště na statcích

*) Vikář ve své žalobě konsistoři píše: „... tandem ad mansuetudinem s. Ignatii descendit, facta hac formali digressionem: „Notent haec, qui aliqualem in alios habent jurisdictionem, qui dum choleram sibi subordinatum verbis dulcibus lenire deberent, eam durioribus et acrioribus verbis magis succendunt; apud hos non est velut apud s. Ignatium rogo, sed mando, mando! ay, hoc est volare, hoc denotat avim! hoc denotat et prodit avim! hic datur volo, sed non volo, volas, volare, verum volo, vis, velle etc., ita ut alii domini curati, quibus aliunde constat parochum Janovicensem esse tentatum contra me, et hujates cultiores auditores, et praesertim domini senatores, clare collegerint, haec omnia super me cadere, et solum ly Spaczek deesse ...“

nejvyššího purkrabství, jež přikázány jsou pod správu farářů pražských pro velkou vzdálenost nemohly býti náležitě obstarávány v potřebách duchovních. I žádal r. 1696, aby mu konsistoř dala k tomu písemné plnomocenství a dovolila, by časem asi na dva týdny z místa svého bydliště se mohl vzdáliti a i mimoúzemí svého vikariátu působiti. Oznámil zároveň, že přijal kaplana, jenž by jej zastával. Připomíná, že měl v druhou neděli postní kázání v Chotči a ve svátek sv. Josefa ve Vysoké: oba kostely byly prý přeplněny, a bylo nutno zpovídati dopoledne i odpoledne; k odpolednímu katechismu sešlo se na 130 lidí různých stavů. Mezi posluchači jeho bylo (prý i několik nekatolíků; neboť ze Žitavy mnozí exulanti uchylili se do okolí Vidína a Chotče, jelikož prý kurfirst saský je násilně k službě vojenské jímati dává. Zmínil se také, že jelikož často duchovní jsou vybízeni, aby odebrali se jako misijnáři do Moskvy, on že zmíněnou působností na sobě zkusí, zda by neměl k tomu povolání.*)

Ve městech, kde byly kláštery, vznikala nedorozumění mezi duchovní správou a řeholníky v příčině kázání. Tak děkan budějovický podal r. 1708 ke konsistoři stížnost na tamější klášter dominikánský, že ranní kázání v klášterním chrámě konané jest na újmu návštěvě služeb Božích v kostele farním. Ale převor kláštera Jindřich Gro poukázal k tomu, že asi od 56 již let koná se

*) Ne bez humoru vypravuje, co se mu přihodilo v Chotči: „Postquam 17. labentis Martii [1696] ecclesiam s. Andreae Apostoli in Rzepin visitassem, eadem die ad pagum Chocz, curae domini parochi Liblicensis, in meo vicariatu degentis, commissum veni, aedituum Joannem Hikam salutavi, petendo ecclesiam Choczensem S. Martini mihi aperiri, et ut sciret, cui aperire debeat, dicebam, me esse decanum Brundusiensem et vicarium foraneum, mei officii esse visitare ecclesias et parochos; aedituus loco ecclesiae aperuit os suum dicens: memini, quod iam semel domino decano Brundusiensi et vicario ecclesiam aperuerim, sed miser debui luere propterea, licet enim cum consensu omnium rusticorum Choczensium, ad hunc finem convocatorum, aperuerim ecclesiam, tamen ad instantiam domini parochi Liblicensis dominus capitaneus Liblicensis posuit me ad zumpam, id est carcerem, qui in ingressu arcis sub ponte est, et in illo me duabus noctibus ad diem tertiam reliquit. Verissime dixit, cum enim esset aedituus et simul iudex, convocavit communitatem, ubi capita contulissent et annuissent, ante annos plures in prima mea visitatione aperta mihi fuit ecclesia. Ad quem ego: „Quare mihi ex carcere non significasti, liberassetem vos“, respondit: „Non sum ausus.“ Ita innocens Joannes missus est in carcerem ab invidia parochi Liblicensis, quod ei in vicariatu successerim.“

kázání v klášterním chrámu kolem osmé hodiny, kdežto v chrámu farním, kde kázání měli kapucíni, začíná teprve asi o půl deváté, takže kázání navzájem nekolidují. Že pak kostel klášterní jest u věřících ve větší oblibě nežli kostel farní, vysvětluje převor tím, že zázračný obraz P. Marie v kostele klášterním chovaný těší se veliké úctě věřících, dále tím, že slouží se tu mše svaté každé půl hodiny až do půl jedenácté, a konečně tím, že jest tu hojně zpovědníků k potřebám poenitentův.

Quardian pardubického kláštera minoritského Fr. Ambrož Kotie podal roku 1707 ke konsistoři, žádost, aby směla býti v neděle a svátky v kostele klášterním konána kázání, a sliboval spolu, že kázání to vždy bude skončeno půl hodiny před počátkem farních služeb Božích, takže jim na újmu nebude.

Faráři u sv. Jindřicha v Praze Ondřeji Vojt. Košinovi bylo r. 1701 pro pokročilé stáří dovoleno, aby místo něho kázání obstarávali Františkáni. Nově nastoupivší farář Matyáš Václav Jelínek žádal r. 1707 konsistoř, by mu nařídila, by kázání sám opět převzal, tak aby nemusil sám františkánům další kázání odříkati čímž by snad mohl je urazit.

Časem stávala se i otázka, kterým jazykem kázati, předmětem jednání úředního.

Roku 1694 dne 23. června za sedisvakance dáno bylo dovolení milosrdným bratřím v Praze, aby místo kázání českých, která dosud v kostele svém mívali, konali nadále kázání německá buď skrze kněze světského anebo kněze z kteréhokoliv řádu, anebo také i skrze klerika majícího vyššího svěcení.

R. 1703 probošt kláštera cyriaků v Praze Štěpán František Náchodský, jakožto správce fary u sv. Kříže Většího, sděluje konsistoři, že od delší doby pozoruje, kterak mezi obyvateli ve farnosti jeho jest velký počet těch, kteří německého jazyka užívají češtiny však jsou neznalí, a že od nich projevono bylo přání, aby se v kostele farním někdy také německy kázalo, i navrhuje, aby o větších svátcích místo odpoledního českého kázání konalo se kázání německé.

K žádosti knížete z Lobkovic dala konsistoř 18. července 1697 dovolení, aby kapucíni roudničtí pro Němce v Roudnici žijící po mši konventualní konali v neděle a svátky kázání německá.

Hrabě Arnošt Josef z Valdštýna chtěl r. 1706, aby děkan mnichovo-hradištský Jan Philippi mival každý měsíc německou odpolední exhortu pro jeho komonstvo. Děkan však namítal, že odpoledne konává se česká promluva pro členy bratrstva sv. růžence a že ve městě jsou sami Češi, až na několik lidí obou jazyků znalých; a pouhých Němců že jest pouze 5 nebo 6.

K žádosti některých měšťanů a obyvatelů rakovnických, pouze němčiny znalých (vikář napočítal jich 20) dovolila konsistoř r. 1708, aby čtyřikráte do roka odpoledne v kostele nejsv. Trojice na předměstí konalo se kázání německé buď od děkana samého, nebo s jeho vědomím od jiného světského nebo reholního kněze.

Purkmistr a rada města Prachatic žádali r. 1702 vrchnost svoji, knížete Jana Kristiana z Eggenberka, aby zasadil se o to, by nově nastoupivší děkan jejich Jan Schattauer, jenž obou řečí dobře jest mocen, místo dosavadních výhradně českých kázání kázal střídavě německy a česky, jelikož ve městě i v okolí mnoho jest lidí, kteří pouze německy umějí a českému kázání naprosto nerozumějí. Kníže skutečně svým právním zástupcem u konsistoře ve smyslu žádosti jemu podané zakročil. Děkan ve svém dobrozdání uvádí, že vzhledem k počtu německých farníků, jichž jest ve městě většina a v okolních vesnicích polovice, žádoucnou jest, aby v Prachaticích také německé kázání se konalo. Jeho zesnulý předchůdce děkan Pressl prý říkával „Prodlouží-li mi Bůh života, budu ve svědomí vázán, buď v němčině se zdokonaliti, anebo vydržovati kaplana, jenž by německy kázal.“ Konsistoř tedy nechal rozhodne, zda má se kázati německy buď každou druhou nebo každou třetí neděli. Upozorňuje také na to, že jemu sice, znajícimu obě řeči, nepřipadne německé kázání za obtíž, že však by nastati mohl později případ, že by děkanství obsazeno bylo knězem pouze češtiny mocným, a ten že by pak nucen byl vydržovati vzhledem k německým kázáním kaplana, k čemuž důchody beneficia prachatického nestačí. Nechal tedy kníže, leželi-li mu duchovní blaho podaných tolik na srdci, založí v Prachaticích kaplanství, anebo něčím k tomu přispěje: beztak prý jakožto patron na nic ani haléře nedává („qui absque hoc prorsus ne obulum pendit“).

Děkan rokycanský sděluje 13. listop. 1695 konsistoři, že podkomorí král. měst Scheüdlér k žádosti tří radních magistrátu rokycanskému rozkázal, aby dosavadního kantora Čecha, němčiny

neznalého, propustili a jiného německého aby na jeho místo přijali, jenž by mládež němčině učil, a tak aby škola česká proměnila se v německou . . . Děkan praví, že by to bylo mládeži spíše ke škodě nežli ku prospěchu, neboť prý což by dětem prospělo, kdyby ve škole něco německého čtli nebo psali, jestliže by doma vždy česky mluvili, jelikož celé město i okolí jsou české; snad že by časem chtěli zavést i německá kázání.

Probošt chotěšovský Ondřej Fabricius oznámil r. 1705 konsistori, že Hradec (Hradzen) na patronátě metropolitní kapitoly, jenž býval farou českou, již většinou jest německou, přes to však že konají se tam bohoslužby jen po česku.**) Konsistor, přesvědčivši se, že tomu tak skutečně jest,**) nařídila faráři hradeckému, aby konal kázání střídavě česky a německy; katechismus, aby zároveň vykládal česky i německy. Podávajíc o tom zmíněnému proboštovi zprávu upozorňuje jej konsistor navzájem na základě zprávy od vikáře plzenského došlé, že farář v Touškově Hartmanově, P. Wolfgang Schupp, profes. kl. tepelského, jakožto pouhý Němec nekoná pro osadníky filiálky své Holišova, kde jest mnohem více Čechů nežli Němců, žádného kázání českého, ano není

*) „... dass die Pfarre in Dorf Hradzen als ein böhmisches beneficium instituiert, auch dessentwegen der Gottesdienst allein in besagter Sprach zeit-hero verrichtet worden, sintemahlen aber der status dieser Pfarr sich dergestalten verändert, dass anjeczto auf den gantzen Kirchspiel sehr wenig pure Böhmen (ausser etwelchen alten Hauswürthen) sondern aber die Hälfte Teutsche, absonderlich die junge Hauswürthe und deren Kinder, so die Lehr Gottes zu ihrem Seelen-Heil am meisten vunnöthen haben, teutsche Pfarr-Kinder befunden werden . . .“

**) Konsistor světila vyšetření počtu obyvatelstva dle národnosti v Hradci vikáři Pecháčkovi, jenž spolu s farářem tamním podal tento výkaz

	Puri Boemi	Utraquistae	Puri Germani
Ex pago Hradecz . . .	0	46	174
Ex pago Lischin . . .	49	90	27
Ex pago Lelow . . .	1	13	75
Fx pago Lisow . . .	3	23	61
Ex pago Honosowicz .	107	28	20
Ex pago Strzelicz . .	3	21	70
Ex pago Mirzowicz . .	0	0	12
	163	221	439

takže shledalo se o 55 pouhých Němců více, nežli Čechů a „utrakvistů“ dohromady. Vikář podotýká, že snad osada brzo se poněmčí („nisi intra breve tempus parochiani ibidem omnes Germani fient, ad quod quidem non exiguae sunt dispositiones“).

schopen tamní osadníky svoje zpovídati, i napomíná tudíž konsistoř probosť, aby o potřeby osadníků holišovských postaral se buď dosazením faráře obou jazyků mocného, anebo najisto aspoň aby zmíněnému faráři dal k ruce kaplana češtiny znalého.

Lenešický farář Tobiáš Böhml, jemuž konsistoř nařídila, aby střídavě konal kázání česky a německy, prosil r. 1698 za poshovění, poukazuje k tomu, že všichni jeho farníci až na několik málo rozumějí německy, a pouhých Němců že jest asi čtvrtina.*) Prozatím že již před kázáním čte evangelium také česky a česky křesťanské cvičení koná, zároveň pak že se češtině pilně učí, v čemž mu jest učitelem farář postoloprtský, takže brzy bude moci i odvážit se na české kázání. Zatím čas od času že postarává se o české kazatele z okolních kněží.

R. 1707 žádala Charlotta Justina hraběnka ze Schönlkirchu, paní na Branišově, aby čas od času mohla mívati pro sebe a pro svoje „komonstvo“ německé kázání v kostele branišovském filiálce, kostela ousobského. Konsistoř však odpověděla, že by z německého kázání nebyl žádný užitek, jelikož celá osada jest česká, a její „komonstvo“ že skládá se sotva ze čtyř nebo pěti osob.

Katechetické vyučování lidu a mládeže bylo duchovním správcům důtklivě ukládáno. Již v prvním listě svém k duchovenstvu zmiňuje se o tom arcibiskup, dodávaje: kdyby nebylo možno konati křesťanské cvičení odpoledne, aby duchovní správcové konali je při kázání času dopoledního („cateheticam doctrinam juvenuti et rudiori plebeculae saltem in ipsa concione, si post meridiem commode fieri nequit, explanare non intermittant“).**)

Když pak arcibiskup brzo po svém nastoupení na sněmu od mnohých šlechticů doslechl se stížností na nedbalost duchovních správců v příčině konání křesťanských cvičení, rozkázal, by duchovenstvo bylo v té příčině napomenuto.

I vydala konsistoř dne 18. ledna 1696 příslušné nařízení.

Odvolávajíc se na výnosy dřívější,***) jakož i na stížnosti, jež arcibiskup na sněmu slýchati musí, nařídila, aby každý farář, při-

*) Naproti tomu praví vikář ve své zprávě z 10. října 1698, že v Lenešicích „plures Boemi puri (taceo utraquistas) quam Germani reperiuntur“.

**) List arcib. Breunera k duchovenstvu ze 7. ledna 1696, odst. 11.

***) „Quam salubriter tam in concilio Tridentino, quam synodo Pragensi cautum sit, ut singuli curati specialem curam et sollicitudinem circa catechismum diligenter faciendum adhibere teneantur, ex singulis confirmationum instrumentis abunde patet, et insuper accesserunt tot patentes id ipsum districte

lože o tom i svědectví svých farníků písemně oznámil, kdy, kolikrát a od kterého času katechismus koná; a ti, kdož řídicěji anebo nikdy ho nekonali, aby uvedli příčiny a překážky toho. Spolu mělo býti oznámeno, zda ve školách vyvěšen jest tabellární přehled katechismu, jenž svého času při zmíněných oněch výnosech byl rozeslán, a zda dle něho se vyučuje.

Vikář krumlovský Godfrid Kapoun ze Svojkova zasílaje 7. března 1696 sebrané tyto výkazy praví, že u některých farářů, zvláště těch, kdož působí v městečkách nebo větších vesnicích, v té příčině tu a tam vyskytla se zaviněná nedbalost; že však je, jakož i ostatní napomenul, oni pak že slibili, že příště větší pili věnovati chtí poučování katechetickému. Spolu žádá, aby mu zaslány byly ještě některé exempláře stručného onoho katechismu, jelikož někteří faráři změnou učitelů anebo i sami při přisídlení ho postrádají.

Vikář litomyšlský ve zprávě z 10. března 1696 podotýká, že u farářů nechybí dobrá vůle, ale že nedostává se ochotného ramene světského, jež by lidi donucovalo ke cvičení se dostavovati. A praví, že ve vesnicích nelze zaváděti jiného způsobu, lež že by farář v neděli ráno po kázání některou část z katechismu lidu vykládal; odpoledne že by marně na ně čekal. Neboť podání musí jíti odvádět dávky a vyslechnout rozkazy pro příští

*praecipientes sub pie defuncto Joanne Friderico archiepiscopo, nimirum de a., 1677 § 5 die 4. Novembris; similiter a. 1678 die 10. Novembris § 5. Item in vernalibus 29. Martii a. 1679, pariter a. 1689 4. Aprilis; tandem a. 1692 die 2. April. adeo, ut ex parte venerabilis officii haec obligatio non potuerit magis inculcari. Quia vero Celsissimus ac Reverendissimus Dnus neo-archiepiscopus in publicis comitiis magnas contra negligentiam parochorum querelas hac in parte a laicis statibus audire debuit, ideo ex dictae Suae Celsitudinis speciali stricto mandato districte praecipimus et mandamus, ut et Vos et tractus vestri omnes et singuli curati, scripto juxta conscientiam, additis etiam parochianorum testimoniis, deponant, quando? et quoties? ubi et a quo tempore catechismum faciant; in 2. classe, qui rarius faciunt, vel non facere possint; pro 3. classe, si qui sunt, qui nunquam, aut rarissime faciunt; causas et impedimenta producant, cur hactenus neglexerint? Et pro fine volumus, ut fiat inquisitio, an juxta priores patentes submissi succinti catechismi sint in scholis in tabella affixi et an ludimagistri juxta illam formam, instruant juventutem? Quas curatorum singulorum depositiones a Vobis prius revisas, addita Vestra informatione, quantocyus ad consistorium remittetis, ut ulterior opportuna dispositio in materia tam necessaria a Sua Celsitudine fieri possit.**

týden;*) děti v zimě pro mráz že nemohou přijíti, v létě pak že musí pásti dobytek. Mimo to dává na uváženou: málo jest farářů, kteří by neměli pod správou svou ještě jiné kostely, v nichž střídavě v neděle a svátky musí bohoslužby konati. Jsou pak případy, že někteří na míli cesty, ano i dále musí jíti konat bohoslužby; tam pak nalézají zpravidla tolik nemocných, jež musí navštívit a tolik poenitentů, že sotva o 2. nebo o 3. hodině odpolední úplně znaveni domů se vracejí, a potřebují zotavení. Mezitím nadchází večer. Kdy tedy a komu budou katechisovati? A končí prosbou: „Dignentur, quaeso, haec perpendere, et cum miseriis parochis compassionem habere.“

Vikár plánský Jan Zikmund Peitlschmidt praví ve své zprávě z 15. února 1696, že za příčinou ustálení katechese za prvních svých visitací zavedl do mnohých vesnic svého vikariátu učitele, takže kdežto dříve v celém vikariátu prý bylo škol sotva asi dvacet, nyní že jest jich téměř sto.**)

Vikár vilemický Valentin Raspichler praví, že v jeho vikariátu není farář, jenž by mimo kázání nemíval křesťanského cvičení, vyjmajíc administratora buškovického, Emericha Torkossa, benediktina, rodem Maďara. Upozorňuje na to, že v příčině křesťanských cvičení více příčiny ke stížnostem by měli faráři, nežli farníci a jejich vrchnosti, jelikož by jen zakročení ramene světského mohlo způsobiti lepší účastenství při křesťanských cvičeních. Míní, že není jiné rady, než aby faráři zkrátivše kázání připojovali katechisaci. Tabulka katechetická, před mnohými již lety rozeslaná že nalézá se pouze u starších farářů; všichni však že mají katechismy („vel angelicum, ut vocant, catechismum, vel alios recenter editos libellos instruendae iuventuti percommodos et utiles“).

Vzhledem k tomu postarala se konsistoř o vytištění nových tabellárních přehledů katechismu, jež spolu s jarními patenty 16. dubna 1696 v řeči české i německé rozeslala.†)

*) „Quia debent ad suas hromadas, ut Boemi dicunt, Germani in das Gebott pergere, ut ibi suas contributiones deponant, et quae ipsi pro sequenti septimana imponuntur, audiant.“

**) „Pro stabilienda cathesei in primis meis visitationibus ad plerosque pagos mei districtus ludimagistros introduxi, ut ubi antehac in toto vicariatu vix viginti aliquot scholae, nunc prope centum repletae prolibus, cum fructu maximo iuventutis, et senium solatio numerentur.“

Přehled ten jest formátu půlarchového (21×33 cm.); tištěn jest ve dvou sloupcích na jedné straně; druhá strana jest prázdná. Zní takto:

Otázky z Katechysmu, na který jedenkaždý křesfan při nejmenším má uměti jak odpověděti.

Kterak se křížem svatým žehnáš?

Žehnaje se na čele, říká: Ve jméno + Otce, na ústech, i Syna +, na prsech, i Ducha Svatého, Amen.

Kterak se modlíš, a co máš spa měti uměti?

Modlitbu Páně, Pozdravení Anjelské, Srovnání Apoštolské a Desatero Boží přikázání, jak tuto následuje:

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá, jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše vinny, jakož i my odpouštíme naším vinníkům. A neuvod nás v pokušení: ale zbav nás od zlého, Amen.

Zdravas Maria, milosti plná, Pán Bůh s tebou. Požehnanás ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého, Ježíš Kristus. Svatá Panno Maria, Matko Boží pros za nás za hříšné, nyní, i v hodinu smrti naší, Amen.

Věřím v Boha Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země. I v Jezu Krista Syna jeho jediného, Pána našeho. Jenž se jest počal z Ducha Svatého: narodil se z Marie Panny. Trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel, i pohřben jest. Sstoupil do pekla: třetí den vstal z mrtvých. Vstoupil na nebesa: sedí na pravici Boha Otce všemohoucího: odtud přijde soudit živých i mrtvých. Věřím v Ducha Svatého. Svatou Církev obecnou. Svatých obcování. Hříšňův odpustění. Těla vzkříšení. A život věčný, Amen.

Desatero Boží přikázání.

I. Nebudeš mít Bohůvjiných mimo mne. II. Nevezmeš Jména Pána Boha tvého nadarmo. III. Pomni, abys den sváteční světil. IV. Cti Otce svého i matku svou, aby dlouho živ byl na zemi, kterouž tobě dá Pán Bůh tvůj. V. Nezabiješ. VI. Nesesmilníš. VII. Nepokradeš. VIII. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu tvému. IX. Nepožádáš domu bližního tvého. X. Aniž požádáš manželky jeho, ani služebníka, ani děvky, ani vola, ani osla, ani ničehož, což jeho jest.

Kolik jest Pánů Bohů?

Jest jeden toliko v podstatě, ale troji v osobách: Otec, Syn a Duch Svatý; kteréžto tři osoby nejsou tři Bohové, ale jeden Pán Bůh, který stvořil všechny věci; a on jest sám od sebe.

Kdo jest náš Spasitel a Vykupitel?

Kristus Ježíš, pravý Bůh a člověk spolu; podlé Božství jest Syn Boží, a podle člověčenství jest Syn Panny Marie.

†) „Accludimus Vobis et caeteris animarum curatis bohémico et germanico idiomate concepta catechistica exemplaria, inter parochos, ludimagistros et juventutem, pro christiana doctrina imbibenda, distribuenda.“

Kterak jest nás Kristus Pán vykoupil?

Skrze smrt kříže, že za naše hříchy trpěl a umřel: ačkoliv pak umřel, však zase z mrtvých vstal, a po smrti naší bude nás souditi. Tuť odplatí každému vedle skutkův jeho.

Jestli na tom dosti, že Kristus Pán tak draze nás vykoupil?

Není: ale, kdo chce spasen býti, má skrze svátosti církevní jeho předraženého vykoupení oučastna se učiniti: při tom pak dobře činiti, a zlého se vystříhati.

Kolik jest svátostí církevních?

Sedm: Křest, Břimování, Svátost oltářní, Pokání, Poslední pomazání, Svěcení kněžstva a Stav manželský, skrze něž milosti Boží nabýváme.

Které z nich jsou k spasení nejpotřebnější?

Křest a pokání: nebo bez křtu svatého ani to nejmenší dítě nepříjde do nebe, a bez pokání žádný hříšník, který po křtu svatém jakého hříchu smrtelného se dopustil, nemůže spasen býti.

Co náleží k svatému pokání?

Tři věci: totižto, aby hříšník hříchův svých želel, že jest kdy Pána Boha rozhněval. Potom má se z nich spovídati, a posledně, pokutu zasloužilou, při nejmenším co spovědník za pokání uloží, s pilností vykonati.

Takyli jest potřeba při spovědi každý hřích zejména vysloviti?

Ovšem: Anobří i počet, kolikrát kterého hříchu (jsouli hříchy smrtelný) se kdo dopustil, pověditi se má. Sice kdoby vědomě jaký hřích smrtelný zamlčel, ten by znovu smrtelně zhřešil, a muselby potom i z toho zamlčení, i ze všech jiných hříchů, z kterých se tu vyspídal, znovu zase se spovídati.

Co jest velebná Svátost oltářní?

Jest právě Tělo a Krev Krista Pána pod způsobou chleba a vína, v každý částce celý Kristus.

Jestli přikázání Kristové pod obojí přijímati?

Není: Nebo tak dobře pod jednou, jako pod obojí celého Krista Pána přijímáme.

Co tehdy ministrant po přijímání z koflíčku podává?

Pouhé víno, které ani posvěcené není, a to se toliko dává pro snadnější polknutí Svaté Hostie, aby nětco v ústech nezůstalo.

Co jest Mše Svatá?

Jest pravá pocta Boží a obět novo-zákonní: v nižto pod způsobou chleba a vína právě Tělo a Krev Krista Pána na památku jeho přetrpkého umučení, za živé i za mrtvé, Pánu Bohu se obětuje.

Přídavek pro ženichy a nevěsty.

K čemu jest Svátost Stavů Manželského?

Předně, aby cítělé Boží rádně se množili, kteříby zde Jméno Páně oslavovali, a po smrti na stolice zavržených anjelův do nebe se dostali. Za

druhé, pro uvarování smilstva, že není každému dáno čistotu zachovati. A za třetí, pro společné ušetření a snadnější obživení.

Také-li ženich a nevěsta tím hřeší, jestližeby prvně nejsou oddáni, spolu tělesně obcovali?

Ovšem že hřeší, a to smrtelně, tak těžce, jakoby žádné přípovědi k stavu manželskému mezi sebou neměli. A jestližeby kdo z nich v takovém hříchu bez pokání umřel, jako jiný smilník bylby zatracen.

Proč ženich a nevěsta před oddavkami se z povídati mají?

Proto, aby bez hříchu a v milosti Boží spolu se snali, a tím hojnějšího požehnání dosáhli.

Nařízení o konání křesťanských cvičení podána znovu v „Instrukci pro faráře“ z r. 1697.*)

Na některých panstvích vrchnost bděla nad tím, aby křesťanská cvičení byla pilně navštěvována.

Farář v Kostelní Radouni sděluje 6. pros. 1700, že od té doby, kdy majitel panství hrabě de La Saga-Paradis vydal poddaným svým o tom přísné nařízení, přichází na katechismus 90 i více hochů i dívek, a mimo ně i několik matek.

Farář všerubský Linhart Wollinger hájí se r. 1697 proti obžalobě, že nekoná křesťanských cvičení tím, že každou neděli po skončeném kázání přečte jednu kapitolu z katechismu a ji, kde potřebí, vykládá, aby to děti i starci chápali: osadníci jeho ze tří přifařených vsí že jsou lesáci, z nichž sotva jeden nebo druhý umí čísti. A dokládá farář, že tento jeho způsob jest lepší, nežli kdyby po obědě měl křesťanské cvičení, jelikož by k němu z odlehlých vesnic nikdo nepřišel.

Vzhledem k často docházejícím stížnostem, že duchovní správcové křesťanských cvičení nekonají, bylo v patentech jarních r. 1699 pohroženo nedbalým pokutou 20 imperiálů. Při tom poukázáno k tomu, že mezi věřícími jest úžasná neznalost základních pravd náboženských a nařízeno, že k oddavkám nemají připuštění býti snoubenci, leč by prvé podrobeni byli zkoušce z článků víry. Reagujíc na vyskytnuvší se námitku, že často dívky, majíce chatrný oděv, nemohou v zimní době do kostela na cvičení jíti, praví konsistoř, že cvičení může se konati ve škole nebo ve vhodné místnosti jiné; v době letní že může mládež vrchnostenskými úřady býti donucena k docházení na cvičení do kostela.**)

*) Viz výše str. 157, č. 18.

**) Universis ac singulis vicariis foraneis, eisq̃ue subordinatis animarum curatis et administratoribus iterato inculcamus, et districtè præcipimus, ut sub

Pres toto přísné nařízení bylo katechetické poučování mládeže a dospělých tu a tam od farářů a zvláště od administratorů far konáno buď nedbale a povrchně, anebo zcela opomíjeno, i bylo patenty jarními 1704 znovu uloženo kleru pilné konání jeho, a vikářům nařízeno, aby při visitacích svých zvláště o plnění tohoto příkazu se přesvědčovali.*)

Nicméně po uplynutí pěti let konsistoř zase z kruhů laických byla upozorněna na to, že křesťanská cvičení se nekonají.

Baron Hirsle z Chodů jakožto hejtman kraje žateckého, odvolává se k tomu, že dle čl. 1. instrukce císařem a králem krajským hejtmanům dané povinni jsou k šíření Boží cti a katolického náboženství všemožně přispívati a nad tím bdíti, píše 20. února 1709 konsistori, že shledává, jak málo duchovní správcové katechismu vyučují, takže nejen mládež, nýbrž i dospělí o hlavních pravdách sv. náboženství tak jsou nepoučení, že ani neumějí náležitě dělati kříž, ani pomodlit se Otčenáš, Zdrávas a Credo. Vikář i faráři sice prý se domnívají, že povinnosti své v tom směru

irremissibili 20 imperialium multa doctrinam christianam seu catechismum sedulo atque diligenter faciant, et in rudimentis fidei Romano-Catholicae non tantum juventutem instruant, verum etiam dogmata jam dictae fidei adultis hominibus parochianis suis, quorum in diversis locis (uti ferme quotidiana relatione accipimus) complures dantur, qui vix crucem formare, tacendo, quod prima, et ad salutem necessaria doctrinae christianae principia norint, explant, nec ad solemnitatem contractus matrimonialis, nisi praevis in fidei articulis instructos et examinatos, admittant, neque illis, quorum multi sunt, excusatio cum levi et lacero juventutis vestitu, ob quod tempore hyemali in ecclesia comparere non posse dicuntur, suffragari poterit, cum ejusmodi doctrina catechetica vel in schola vel in alio amplo honesti alicujus incolae cubiculo, ubi ob intensum frigus in ecclesiis fieri nequit, commodissime tradi; in aestate vero reluctans et negligens juvenus ad comparandum in ecclesia per officiales et alios oeconomos adigi possit ac adstringi.

*) „Toties inculcata, utpote juventuti, imo etiam rudi forensi plebeculae pernecessariissima instructio catechetica a parochis, et vel maxime ecclesiarum administratoribus, vel obiter et segniter peragi, aut pluries, imo in quibusdam locis plane intermittere consuevit; idcirco iterato omnibus et singulis districte praecipimus, ut ejusmodi catechesin sedulo ac diligenter peragant, et vicarii foranei in instituendis annuis suis visitationibus super hoc principaliter inquirent, an? quando? ubi? utrum per totius anni decursum, aut certis duntaxat temporibus, haec doctrina christiana fiat? quae causa sit, quod per totum annum catechesis non instituat, aut institui nequeat? quae omnia iidem vicarii foranei postmodum fideliter referant, et negligentes specificent, ita ut ipsi deinde pro qualitate delicti et omissionis sensibiliber mulctari et puniri possint.“

dosti činí tím, že konají katechetická kázání; ale dle jeho mínění nejeví se z nich takový užitek, jako z katechesí. I žádá konsistor, aby vikáře a faráře zavázala k jich konání.

Toto upozornění dalo podnět k tomu, že do patentů jarních r. 1709 pojat byl tento odstavec:

„Hinc inde etiam a personis laicis status altioris inaudivimus et nobis relatum fuit, quod toties jam pro priori inculcatus zelus et fervor in faciendo catechismo et juventutis instructione summe necessaria apud curatos, esto non omnes, sensim tepescat, et talis instructio et catechismus vel plane intermittatur aut rarissime peragatur; idcirco omnes et singulos animorum curatos, parochos, ecclesiarumque administratores serio hisce admonemus, imo verius praecipimus, ut sub gravi animadversione praedictum catechismum diligenter peragant; et si parentes proles suas ad illum audiendum mittere noluerint, ipsi quoad id apud magistratum aut dominium per parochos deferantur et assistentia in hoc imploretur.“

Spolu pak bylo poznovu nařizeno vikářům, aby při visitacích zvláště vyšetřili, zda a jak často duchovní správce křesťanské cvičení konají; jestliže by pak seznali, že někteří jsou v tom nedbali, měli je bez prodlení, aniž by odkládali s tou věcí až k podání visitační zprávy, udati konsistori k přísnému potrestání („pro condigno et irremissibiliter mulctandos, aut alias sensibiliter puniendos“).

Mezi kněžími byli i špatní katecheté. Děkan kadaňský praví 1705 o svém kaplanu, že velice špatně katechisuje; jeden z učitelů prý v přítomnosti děkanově na kruchtě pravil: „vellem decapitari, si non fiderem mihi meliorem catechismum facere, quam capellanus.“

Brandýsský děkan Zelenka žaluje r. 1706 na svého kaplana, že nechce zachovávat jeho nařízení v příčině katechese, aby totiž nejdříve měl katechetickou exhortu, potom aby dívky odríkávaly, čemu ve škole se byly naučily, a posléze aby kaplan je zkoušel. Kaplan však že mívá pouze katechetickou exhortu a pak že předčítá něco z Tomáše Kempenského.

O náležitém přísluhování svátostí obsahovala instrukce pro faráře výborná naučení.*)

*) Viz výše str. 159.

Dítky měly sice zpravidla býti křtěny v kostele farním; ale dovoleno bylo zvláště času zimního křtiti i v kostele filiálním, zvláště když se tam služby Boží konaly.*)

K úvodu měly matky jíti ve svém farním kostele. Jen výmínečně dovolovala konsistoř, aby úvod dál se doma; tak 1694 2. října dala dovození faráři týnskému, aby hrab. Trauttmansdorffovou uvedl v domě pro nepříznivost počasí.

Faráři pražští těžce nesli, že matky bez vědomí příslušného svého faráře chodily k úvodu do chrámu jiného. Ve stížnosti, kterouž 10. prosince 1706 podali faráři týnský, P. Marie na Louži a sv. Martina, se praví, že matky chodí k úvodu do kostelů klášterních (k benediktinům staroměstským, k cyriakům, k minoritům u sv. Jakuba, na Karlov a na Zderaze), aniž by o tom uvědomily vlastního faráře, a že napomenutí s posměchem odmítají („quae si moneantur, spernunt, vel rident“).

Děkan rokycanský Daniel Jiří Ridl, rozněvav se na synovce svého, nechtěl připustiti manželku jeho k úvodu, a zakázal i kaplanu svému ji uvésti. Ze vzdoru proti děkanu jakási matrona z rána „uvedla“ šestinedělku s rozžatou svíci do kostela.**)

Po vypršení velikonoční doby, jež počínala Popeleční středou, a končila se svátkem nejsv. Trojice,***) povinen byl každý farář anebo administrátor během čtrnácti dnů odevzdati vikáři konsignaci, v níž uvésti měli povšechné ty, kdož velikonoční zpověď vykonali, zejména pak ty, kdo tak učiniti zanedbali.†) Vikáři měli zaslati pak shromážděné výkazy spolu s výkazem farnosti své během osmi dnů kanceláři arcibiskupské.††) Nedbalým pohroženo bylo v patentech jarních z r. 1696 trestem 10 imperiálů.

*) Tak rozhodla konsistoř 24. září 1698 ve sporu faráře novovaltěřovského Jana Jindřicha Schleidera s baronem Františkem Hoffmanem, patronem filiálního kostela v Conradswaldu.

**) Zpráva arciděkana plzeňského z 20. listopadu 1708.

***) Doba ta byla každého roku v patentech jarních oznamována.

†) Pat. vern. 1695, odst. 2. V patentech jarních 1698 nařizováno bylo, aby faráři v seznamu uvedli: 1. počet těch, kdož přistoupili k zpovědi i přijímání, 2. těch, kdož přistoupili pouze k zpovědi, 3. těch, kdož zpověď velik. zanedbali, 4. haeretiků. V patentech jarních 1700 žádá se také ještě při nedbalých udání, po kolik let již povinnost velikonoční zanedbali, a při haereticích zevrubné údaje: „quis, qualis, ubi, in quo dominio, loco, pagove, civis an subditus, et cujus domini, nominis et cognominis“. Podobně v patentech vernálních roku 1705 a 1706.

††) Pat. vern. 1695, odst. 2.

Na počátku čtyřicetidenního postu měli faráři pořídit si zevrubné seznamy všech, kdo zavázáni jsou přistoupiti k zpovědi, počínajíc 12. rokem.*) Po uplynutí doby velikonoční měli nashromážděné zpovědní lístky porovnat se zmíněným seznamem; tím způsobem snadno pak mohli zjistiti, kdo u zpovědi nebyl. Jestliže některý osadník během doby velikonoční odstěhoval se na jiné místo, a vykonal-li povinnost velikonoční v místě prvotního svého pobytu, měl zpovědní lístek před odchodem odevzdati tamnímu faráři; pakliže vykonal povinnost velikonoční teprve v novém bydlišti, měl odevzdati lístek faráři tohoto místa, a o tom dřívějšího svého faráře dle možnosti zpravití.**)

V době stanovené k vykonání velikonoční zpovědi měli duchovní správcové věřící horlivě vybízeti, aby povinnost tu náležitým způsobem vykonali.***)

Zvláště na sklonku doby velikonoční měli duchovní správcové farníky své co nejdůtklivěji vyzvati k vyplnění povinnosti velikonoční a připomenouti jim, že ti, kdož by v nekajícnosti zemřeli, pohřbu křesťanského by zbaveni byli.†)

Opat plasský Eugen Tyttl, upomenut byv konsistorním přepisem z 31. prosince 1701 o zaslání konsignací paschálních ze všech far náležejících k jeho patronátu, učinil tak 6. ledna 1702, podotýkaje, že arcibiskupovi osobně se omluvil, proč v dřívějších letech se tak nedálo, a sliboval, že výkazy ty budoucně každého roku bude posílati.

Rovněž tak teprve na vyzvání konsistorní zaslal opat zbraslavský Wolfgang sumární konsignaci paschální ze svých čtyř far za rok 1701.††)

*) Pat. vern. 1697, odst. 2., srovn. výše str. 139.

**) Pat. vern. 1697, odst. 2.

***) Pat. vern. 1703: „Hinc populum ad rite, et in tempore etiamnum durante peragendum poenitentiae sacramentum nervose hortabimini, ut mature suae conscientiae consulant, et praecepto S. Matris Ecclesiae faciant satis.“

†) Pat. vern. 1695.

††) Z ní dodatkem ke str. 129, čís. 25 uvádíme: Ve farnosti zbraslavské a čtyřech filiálkách (Modřany, Chuchle, Vrané a Zvol) 963; ve farnosti třebo-tovské a třech fil. (Radotin, Černošice a Choteč) 588; ve farnosti lišnické a 2 fil. (Mokropec a Trnová) 528; ve farnosti slapské 271; celkem 2350 vel. zp. Opat podotýká, že nedbalec nebyl shledán žádný, jelikož každého roku přísně cedulky zpovědní v kanceláři jeho se vybírají.

V patentech jarních 1702 bylo nařízeno, aby duchovní správcové k seznamu o velikonoční zpovědi připojovali také zevrubnou specifikaci všech, kdož v uplynulém roce uzavřeli manželský sňatek, zda kopulace vykonána byla dle formy tridentské, zda s dispensací arcibiskupského officia, a kolik ohlášek předcházelo.

V Praze zjišťování o vykonané zpovědi, jak již řečeno,*) pokračovala se s neochotou příslušných úřadů. Nanejvýše dostávalo se konsistoři pouze údajů povšechných. Tak r. 1698 29. října purkmistr a rada král. města Hradčan vysvědčují, že dali vybrati z celé obce zpovědní cedulky, že jich za rok 1698 odvedeno bylo 298, a že nebyl shledán nikdo, kdož by byl povinností velikonoční byl nevykonat.

Farář u sv. Petra na Poříčí v Praze Jirí Neuwerth (Neuwerdt) před vypršením času velikonočního doručil čtvrtinmu městskému seznam těch, kdož minulého roku zpovědní cedulky neodvedli, aby je o ně upomenul. Po ukončení doby velikonoční dal farář skrze zvoníka ohlásiti majitelům domů svůj příchod, načež domy obešel a poznamenával si jména a příjmení všech obyvatelův a vybíral zároveň zpovědní cedulky; ty pak, kdož cedulky neodvedli, oznámil osobně konsistoři nebo magistrátu. Někdejší způsob, že majitelé domů sami před uplynutím doby velikonoční přinesli na faru cedulky své i svých nájemníků, již prý upadl v zapomenutí. Roku 1696 sděluje též farář, že ve farnosti své shledal osob zpovědi schopných 1379, z nichž 240 zanedbali nebo spíše odeptali („neglexerunt seu potius contempserunt“) cedulky odevzdati.

Multz z Waldau, v Dalvicích (Tallwitz), upomenut byv na základě zprávy faráře sedleckého (Zettlitz) konsistoři, že neodevzdal zpovědní cedulku, odpověděl mimo jiné: „allermassen mit denen meinigen als Standtspersonen gebohren-und erzogene catholische Christen endlich christlicher Gewohnheit nach wohl ohne Beicht-Zettel christlich zu leben weiss“; ostatně, že často sv. svátosti přijímá, zvláště na jiném statku, kdež jest patronem; faráři však že necítí se býti povinna svědomí svoje svěrovati.

V Rakovníku jakýsi Adam Rullant, jenž soukromě mládež vyučoval, neodvedl děkanovi zpovědní cedulky, vymlouvaje se, že ji ztratil, a ač děkan jej vyzval, aby zpověď vykonal a ke stolu Páně přistoupil, zdráhal se tak učiniti. Konsistoř nařídila vikáři, aby mu jakožto zjevně vlažnému křesťanu buď sám nebo skrze

*) Viz str. 138.

děkana rakovnického zakázal soukromé vyučování. Konsistoř 28. dubna 1700 žádala král. podkomořího Jana Obiteckého, by nařídil rakovnickému magistrátu, by proti Rullantovi náležitě zakročil.

Rytíři Jachymovi Lipovskému z Lipovic psala konsistoř 3. června 1698 takto: „Urozený a statečný rytíři pane Nám laskavý. Dochází Nás toho hodnověrná zpráva a z odeslaných Nám správcův duchovních poznamenání všech osadních, kteří tohoto roku dle církevního přikázání velikonoční zpověď vykonali, jsme s dostatkem vyrozuměli, že jistí pána poddaní, totižto Ondřej Veverka spolu s svým bratrem a sestrou ze vsí Dražic toho učiniti zanedbali; i poněvadž skrze takovou svou nedbanlivost proti nadoznamenému církevnímu přikázání a veřejnému v tomto arcibiskupství Pražském letha 1695 stálému snesení, těžce provinili a zadosti neučinili. Pročež laskavého pána jakožto nadřečených nedbalcův vrchnost, tuto otcovsky requirirujeme, že je zasloužilou pokutou, která ke kostelu, ku kterému oni patří, poněvadž proti církvi prohřešili, obrácena býti má, skutečně potrestati dáti a je mimo toho k vykonání svaté zpovědi přísně přidržeti sobě oblíbí. Pokudž by ale mimo vsí naděje Naše, laskavý pán to obé učiniti, a nám v takové slušné věci dopomožení odepřel, byli bychom bezelstně k tomu přinuceni, svrchu jmenovaným nedbalcům z moci na sobě majícího ouřadu nadopačnou zasloužilou pokutu uložití a jim, kdyby se trefilo je z tohoto světa bez pokání sjíti, pochování jich těl na místě posvátným odepríti; nicméně že laskavý pán k tomu přijíti nedá, nýbrž na přítomné naše připsání jak naddotknutou pokutu, tak také co se přidržení k vykonání svaté zpovědi dotýče, k vinšované a skutečné účinnosti přivéstí se vynasnaží; při čemž nás obostranně mocné ochraně Božské poroučena činíce zůstáváme...“

V patentech jarních r. 1696 se oznamuje, že jelikož fakulta rozhřešovati z případů arcibiskupovi vyhrazených dosud nebyla odvolána, pro ty, kteří ji dříve měli, i nadále platí, takže není zapotřebí pro tentokráte o ni u konsistoře zakročovati.

U některých duchovních správců vznikla pochybnost, zda mimo 17 rezervovaných případů uvedených v synodě pražské z r. 1605 v tit. „De poenit.“, a znovu otištěných v nově vydaném rituálu na str. 168, reservátem zůstává také případ uvedený v patentech arcibiskupa Matouše Ferdinanda Sobka z 21. března 1674 slovy: „Impraegnationis sacrilegae crimen a Nostris subjectis com-

missum, vel (quod superi avertant) comittendum Nobis expresse reservamus et ejusmodi delinquentem non ab alio, nisi a Nostra immediate persona, aut cui id de speciali mandato commiserimus, volumus absolvendum.“ I bylo v patentech jarních 1705 prohlášeno, že případ ten byl toliko pro osobu zmíněného arcibiskupa rezervován, a že tudíž smrtí jeho rezervátem býti přestal.

Strahovský opat, světicí biskup Vít Seipl žádal r. 1708 pro velikou řadu kněží svého řádu plnomocenství rozhřešovati z rezervátů papežských, a to i z případů obsažených v bulle Coena Domini. Konsistoř udělila žádané plnomocenství na dobu jednoho roku, poukázala však na odstavec V. fakult arcibiskupu udělených,*) a žádala, aby přístě při podobné žádosti navrhoval jen menší počet kněží.

Farář plzenecký Jakub Jan Lenk podal 14. června 1708 ke konsistoři dotaz, zda může připustiti ke zpovídání svých osadníků kněze Josefa Fišera, jenž před dvěma lety byl administrátorem v Říčanech, nyní pak jest vychovatelem mladého hraběte z Kočova, ve Štáhlavech. Slýchá prý, že jini beneficiáti připouštějí bývalé faráře a kaplany ke zpovídání svých osadníků; má však pochybnosti, zda to dovoleno, jelikož P. Sbogar, někdejší assessor konsistorní, ve svém spisu „Radicalis theologia“ v traktátu 130. cap. 2. v konklusi 27. píše; „si aliquis sacerdos fuit aliquando parochus et modo caret cura animarum, nunquam poterit a parcho actuali ad audiendas confessiones approbari, quia talis est simplex sacerdos pro hinc et tunc“; a v následující konklusi 28.: „Hinc si parochus beneficium curatum deserit, ipso facto jurisdictionem ad audiendas confessiones amittit, nec poterit sine nova approbatione absolvere, quia concilium Tridentinum requirit, ut habeat actuale beneficium.“

Péče o nemocné důtklivě klade se duchovním správcům na srdce v listu arcibiskupa Breunera r. 1696; měli pečlivě bdíti, aby nikdo z osadníků beze svátostí nezemřel, vědouce, že jim z toho Bohu jednou bude počet klásti; nemají se tudíž dáti odstrašiti nížádnou dobou noční anebo nepohodlím, když k nemocnému jsou voláni; ano, jak synoda z r. 1605 nařizuje, i nevolání mají nemocné navštěvovati a laskavé služby duchovní jim prokazovati.†)

*) Viz str. 17.

†) List arcib. Breunera k duchovenstvu z 7. ledna 1696, odst. 12.

Neméně vážnými slovy připomíná se povinnost tato v instrukci pro faráře.*)

Do odlehlých míst bylo zaopatřování ovšem často obtížno.

Territorium statků purkrabských u Prahy přiděleno bylo pod správu faráře u P. Marie na Louži v Praze, Blažeje Franty, jenž ovšem jen čas od času duchovní správu v odlehlých těch vesnicích vykonávati mohl. Tak byli na př. obyvatelé ve Volešce a Popovičkách v případě nutného zaopatření nemocných nuceni obracet se k faráři česlickému anebo k administrátorovi popovickému. Když farář česlický ukazoval se k tomu méně ochotným, žádaje v takových případech dva koně: pro sebe a pro kantora, vyjednal zmíněný farář Franta s administrátorem popovickým Mollerem, že ochotně převzal zaopatřování, a skutečně na vlastním koni jezdil zaopatřovat, když potřeba toho se ukázala.†) ☐

R. 1707 stěžují si vysokomýstští na děkana svého, že „majíce pan děkan svůj dostatečný oves a sena důstatek, však přece koní chovati nechce a chudé poddaný, aby jej robotou jak k službám Božím tak i k nemocným do vesnic bez platu vozili, donucuje“.

R. 1706 farář skramnický stěžuje si, že kaplan jeho „k nemocnému ani na čtvrt aneb půl míle na koni jeti nechtěl, nýbrž že kočár pro něho hotový vždycky míti musel“.

Na faráře semilského bylo 1696 žalováno, že vymáhá za zaopatřování peníze; on však odvolával se na zvyk více než třicetiletý, že přijímá, co mu při té příležitosti lidé dají (4—5 grošů), ničehož však že nežádá.

Max. Rudolf de Lamote, jehož některé vesnice patřily k farnosti semilské, poslal k faráři semilskému hospodářského písaře, aby mu vyřídil, „by toho zanechal a nežádal od nemocných záplatu“. Farář odpověděl „že právě chudým, jako kdy prve bude darmo; bohatým však zdarma že není povinen sloužiti“. Když písař řekl, že jeho pán „má toho zprávu, že v Praze musejí darmo to vykonávati,“ odpověděl farář: „Snadno jim je to v Praze, jenom přes ulici jdou; já však musím daleko jeti.“ Konsistoř uložila faráři pokutu 40 imperiálů.

Arcibiskup v prvním listě svém ke kléru daném 7. ledna 1697 praví, že slýchati jest náрек chudých na faráře, že zdráhají

*) Viz str. 158—159, čís. 28—29.

†) Zpráva z 19. června 1696.

se bez značného platu dítky křtíti, nemocným nejsv. Svátostí posloužiti a zemřelé (pochovávat, i nařizuje farářům, aby chudým zdarma řečenými svátostmi a pohřbem posloužili.

Nieméně vyskytovaly se případy, že duchovní správcové při zaopatřování za zpověď nebo viaticum („nummum poenitentiae seu pro viatico“) vyžadovali poplatek a nadto že za pohřeb vy-
máhají štolu nemírnou („quod insuper pro funere in exactione stolae nimium excedere praesumant“), čímž se stávalo, že nuzní a chudší osadníci odstrašováni byli od povolávání kněze k nemocným, a bylo tudíž nebezpečí, že by nemocní bez zaopatření umírali. I byl v patentech jarních 1703 zákaz obnoven, a to pod nejprísrnějšími tresty, po případě i zbavení beneficia; dovoleno bylo však přijímati dobrovolné dary farníků při zaopatřování.*)

Faráři vyhrazovali sobě zaopatření nemocného na své osadě. Roku 1708 10. července stěžuje si Mgr. Fr. Hyacinth Bretschneider, převor u sv. Tomáše, že hrabě Arnošt Josef z Waldštýna, dne 28. června zemřevší, zaopatřen byl na úkor jeho práv od P. Augustina Millera z dominik. kl. sv. Maří Magdaleny.

Dekretem konsistorním z 21. června 1697 bylo nařizeno farářům pražským, aby do tří dnů oznámili konsistoři písemně, kdy, kolikrát, do kterého domu neb ke kterému nemocnému nejsv. Svátost veřejně pod baldachýnem toho roku nesli nebo svými zástupci nésti dali.

Ve farnosti sv. Víta konalo se donášení slavnostně pod baldachýnem; jen za nepříznivého počasí soukromě.

Ve farnosti sv. Tomáše konal se průvod s Nejsv. Svátostí k nemocným slavně. Kdykoliv počasí bylo příznivé, a nebylo-li se zaopatřováním na spěch, bylo dáno nejprve znamení lidu větším

*) „Summo cum disgustu inaudimus, quod nonnulli parochi et animarum curati contra tot jam antehac factas severas inhibitiones, nummum poenitentiae seu pro viatico, dum illud infirmis administrant, usque ad 30 kr. et ultra exigere, et insuper pro funere in exactione stolae nimium excedere praesumant; cum tamen per ejusmodi exactionem parochiani egentes et pauperiores ab evocando ad infirmos parochi facili negotio absterreri; consequenter saepenumero fieri posset, ut tales infirmi sine viatico et sacramentorum provisione ex hac vita decedere possent. Idcirco prioribus hoc in passu emanatis patentibus instantes, ejusmodi exactionem absolute, idque sub gravissima mulcta, et etiam pro qualitate delicti; sub privatione beneficii, inhibemus, et totaliter cassamus. Quod si vero parochiani proprio motu et spontanee quidpiam obtulerint, id ab eis acceptari posse, declaramus.“

zvonek, potom povolání dva vojáci ze strážnice v radnici malostranské, aby udržovali při průvodu pořádek; kněz oděný superpellicí a štolou, provázen čtyřmi laiky, oděnými v červené komže a bílé superpellice, z nichž dva nesli hořící lucerny na žerdích a dva baldachýn, nesl Nejsv. Svátost v ciboriu za zpěvu „Pange lingua“ a zvonění zvonky k nemocnému; po zaopatření nemocného konal se průvod týmž pořádkem zpět.

Ve farnosti týnské nebylo lidí, kteří by nesli baldachýn a světla, nadto veliké množství židů po náměstí a ulicích chodících bylo na závalu.

Farář u sv. Valentina sděluje, že slavné donášení Nejsv. Svátosti k nemocným bylo tam v obyčeji až do velikého ohně 1689, kdy pro židy mezi křesťany se usídlivší ustalo se od toho, aby bylo vyvarováno zneuctění.

Probošt cyriaků jakožto farář kostela sv. Kříže Většího sděluje, že Nejsv. Svátost donáší se k nemocným soukromě, jednak vzhledem k židům, jednak pro velikou nečistotu ulic blátem a špinou naplněných, a jednak i proto, že není, kdo by nesl baldachýn a pochodně, jelikož chudý kostel nemůže si vydržovati sluhův.

Farář u sv. Jindřicha oznamuje, že Nejsv. Svátost k nemocným veřejně se nedonáší z těchto příčin: 1. Pro množství židů dům od domu neustále chodících, zvláště pak v některých dnech, kdy vycházejí za bránu navštívit hřbitov souvěrců svých morem zemřelých. Tu prý by se bylo nadíti neucty, posměchu, snad i rouhání. 2. Pro hojné nekatolíky odjinud do Prahy přicházející, kteří by, prve než by Nejsv. Sv. se pokofili, způsobili hádky a pobouření, po příkladu vlašných katolíků, kteří ačkoliv Nejsv. Svátost každého dne „v těchto svízelných dobách“ na oltáři mají vystavenou, nicméně před ní neostýchají se tropiti žerty, rozprávky, a smíchy. To katolíci ve chrámech, což by teprve činili židé a heretikové na ulicích? Kdož donutí je k tomu, aby poklekli, kdyžť ani mnozí katolíci v samý svátek Božího Těla, u přítomnosti arcibiskupa nepokleknou, jelikož neustálým vystavováním prý čest vůči převelebné Svátosti zevšedněla ve chrámech. Nemocní zámožnější osadníci povolávají k sobě k zaopatření řeholníky, aby spolu vyjednali si s nimi pohřeb v jejich chrámech. Faráři že nezbývají leč chudásové, kteří zpravidla povolávají kněze teprve tehdy, když jest již na chvat. Není také služebníků a zpěváků, jelikož není, kdož by na ně platiti chtěl.

U sv. Vojtěcha rovněž nebylo sluhů chrámových; pouze zvoník, jenž byl spolu kostelníkem. Nesešli by se lidé, jelikož jsou řemesly zaměstnáni a do kostela ztěží ve dny sváteční docházejí. Povolati k tomu špitálníky od sv. Bartoloměje v Podskali není možno, jelikož by před uplynutím hodiny sotva mohli se dostaviti. Školáci pak téměř vesměs jsou bosí a polooblečení. Ulice jsou nečisté a úzké, zvláště u farního kostela, a jezdí jimi často vozy s obilím, moukou, vápnem, cihlami a j., a potkávající se, celou šíří ulice zaberou, takže chodec musí častokráte čtvrt hodiny čekat a uchýliti se do nejbližšího domu neb ulice.

U sv. Štěpána od nepamětných dob nikdy Nejsv. Svátost slavným způsobem k nemocnému se nedonášela, hlavně z obavy před zneuctěním od Židů.*)

U sv. Petra donášela se Nejsv. Svátost slavně až do r. 1689. Způsob ten zavedl arcib. Jan Fridrich z Valdštýna, jenž chudému kostelu opatřil veškery potřeby k tomu. Ale po velikém ohni r. 1689, kdy farnost byla téměř celá zničena a mnozí osadníci se odstěhovali, takže na osadě zůstali pouze zahradníci a nádenníci a tu a tam některý řemeslník, z nichž většina po celý den zaměstnána jest mimo dům a vně města; zbýval pouze kantor a kostelník. Dříve doprovázeli kněze vojáci pluku Kaysersteinova, což stalo se na žádost arcibiskupovu; velitel nynějšího pluku Daunova že tak činiti se zdráhá.

Ve farnosti u P. Marie na Louži donášení Nejsv. Svátosti nikdy slavnostně se nekonalo, jednak pro židy, jelikož farnost sousedí se židovským městem, a židé ve všední dny neustále tudy procházejí, a jednak i pro nedostatek sluhů chrámových.

U sv. Václava na Malé Straně, u sv. Havla, u sv. Jakuba, u sv. Rocha a u sv. Jiljí nikdy donášení Nejsv. Svátosti způsobem slavnostním se nekonalo.

Mezi jesuity a jinými řeholníky i světskými kněžími vznikaly spory o právo odsouzení připravovati k smrti a doprovázeti je na popraviště.

Tak stěžoval si v únoru r. 1701 farář u sv. Václava na Malé Straně Jos. Schreppl na jesuity novoměstské, že mu zbraňují při-

*) „... et primario irreverentiam obviatorum Judaeorum timens, qui, quantum honoris Sanctissimo patenter per viam deportato a Christianis exhiberetur: tantum blasphemiae in angulis platearum aut domorum se occultantes, perfida lingua sua, in faciem Christi velo eucharistico tecti, evomerent.“

stup k ženštině v novoměstské radnici uvězněné a k smrti odsouzené, ač ona si ho výslovně žádala, by ji k smrti připravil a na popraviště provázal.

Konsistoř oznámila případ ten arcibiskupovi a podávala návrh, že by o té věci mělo učiniti se rozhodnutí zásadní.

Arcibiskup skutečně tak učinil a dal 30. března 1701 německým přípisem konsistorním oznámiti magistrátům všech tří měst Pražských, že kromě jesuitů, kteří k tomu zvláště jsou oprávněni, přistě nemají k tomu připouštění býti žádní jiní rehoľníci nebo svěťští kněží, leč by odsouzcenci sami dobrovolně sobě žádali ně kterého kněze z jiné rehole nebo kněze svěťského; jesuitům že však volno jest i v tomto případě jíti s knězem odsouzence na popraviště doprovázejícím, ale že nesmějí se nikterak do jeho úkonů vměšovati.

Rozhodnutí to bylo téhož dne oznámeno rektorům kolleji staroměstské a novoměstské, jakož i představenému professního domu malostranského.

V téže záležitosti zaslán byl kutnohorskému magistrátu 8. srpna 1701 český přípis tohoto znění: „Urození, též slovutné a mnoho vzácné poctivosti, páni Nám laskaví. Jakož jsme posavad z rozličných míst s zkormoucenou myslí to slyšeti a srozuměti museli, kterak netoliko mezi Tovaryšstva Ježíšova, ale i jinými rehoľními ano i svěťskými duchovními, jak zde v městech pražských, také i jinde v krajích v příčině disponování k smrti a doprovázení až na místo popravní pod meč a jinaké odsouzených osob, všelijaké nevole a roztržitosti se dály a zběhly, i aby tedy takovým nevolím a roztržitostem jednou náležitě v cestu vkročeno a v té příčině dobrý řád uveden byl, pročež dle milostivého od Jeho Vysoce Osvícené knížecí Milosti pána pana arcibiskupa Pražského (tit.) k Nám teď nedávno prošlého poručení pánům pro budoucí správu to v známost uvozujeme a na vědomí dáváme, že na budoucí časy žádný jinší mimo Tovaryšstva Ježíšova rehoľní, jenž k tomu nejprřednější právo mají, do žaláře k vězňům k disponování, ano i k doprovázení až na místo popravné těch v něm se nacházejících na smřť odsouzených osob připouštění býti nemají. Kdy pak ale jedna neb druhá z týchž osob proprio motu, dobrovolně mimo často jmenovaného Tovaryšstva Ježíšova jinšího rehoľního neb svěťského duchovního k tomu approbированého jemu své svědomí svěřiti chtějí, ano i následovně k doprovázení až na

popravní místo žádala, na ten a takový způsob té odsouzené osobě, jemu své svědomí otevřítí a se zpovídati vždy svobodno, a ten taky od ní žádaný duchovní ihned k ní povolán a do žaláře připuštěn býti má, s tou však při tom další vejminkou a vyměřením, že z počátku jmenování reholní Tovaryšstva Ježíšova kdy a kolikrátkoliv by se jim líbilo, téhož duchovního, jenž by tu condemnovanou osobu doprovázel, taky následovati mohou; však aby jeho v svém oučinku nijak neturbirovali a nehindrovali. Podle čehož páni, i jinší k takovým odsouzeným osobám zřízení commissari, rychtář a strážný nad vězňemi, se jak zachovati, říditi a spraviti věděti budou. Zůstávající pánům při tom každého času otcovskou láskou náchylní.“

P. Petr Pavel Rünner, převor konventu křižovnického s červ. hvězdou a spolu administrator fary u sv. Valentina sdělil 8. bř. 1706 konsistori, že dle povinnosti své navštívil káznici („domum carceris vulgo Zuchthaus“) a že v něm nalezl deset uvězněných osob, jimž spoutaným neposkytuje se možnost docházeti v neděli a ve svátek do kostela, ačkoliv přečiny jejich nejsou velké („tametsi eorum delicta criminalia non sint“); jelikož pak v káznici jestⁱ kaplička, v níž se dříve mše sv. sloužívala, opatřená nadto potřebnými paramenty, žádal o dovolení, aby pro útěchu vězňů, jak si toho také přejí, směl v ní dáti sloužití mši sv. některým knězem z konventu.

Důležitým oborem správy duchovní bylo vedení matrik.

Matriky pokřtěných, oddaných a zemřelých pokládány byly za knihy veřejné, jimž plná víra měla býti přikládána. I bylo zakázáno, aby faráři ani vikáři neodvažovali se bez vědomí konsistoře a bez jejího písemného dovolení pod trestem 50 imperiálů sebe menší změnu v nich prováděti; kdyby nějaká pochybnost o zápisu nastala, měli celou věc se všemi okolnostmi vylíčiti v podání ke konsistori a žádati o instrukci.*)

*) „Semel pro semper statuimus et districte praecipimus, ut, quandoquidem matriculae baptisatorum, copulatorum et mortuorum pro libris habentur publicis, quibus omnimoda fides est adhibenda, nullus parochorum vel vicariorum deinceps praesumat quidpiam vel minimum in matriculis praefatis sine praescitu nostro et consensu ad id in scriptis obtento, idque sub mulcta 50 imper., immutare, superaddere, minuere aut corrigere, sed, si dubium quoddam hac in parte occurrat, casum cum omnibus circumstantiis expressum ad Nos devolvat et pro instructione debite recurrat.“ Pat. vern. 1701, odst. 4.

Bedlivé vedení matrik bylo duchovním správcům opět a opět na srdce kladeno. V patentech jarních 1706 se vytýká, že přes to někteří faráři a duchovní správcové velice jsou nedbalí v zaznamenávání jak oddaných, tak i pokřtěných a zemřelých. I bylo znovu poručeno, aby sami bedlivě psali matriky; co pak se matriky oddaných týče, aby v záznamu učiněna byla výslovná zmínka o předchozích prohláškách („Die tali et tali copulatus est, prae-missis tribus interpolatis Dominicis, aut festis diebus talis et talis etc.“); po případě mělo být uvedeno, byla-li od arcib. officia udělena nějaká dispense co se týče prohlášek, anebo bylo-li snoubencům před sňatkem uloženo složit přísahu. Jestliže arcijáhni, děkani nebo faráři uvykli nechati psát matriky od kaplanů, učitelů nebo zvoníků,*) měli bedlivě dbáti toho, aby se tak dalo co nejpilněji, za kteroužto příčinou měli vždy jednou za dva nebo nanejvýše čtyři téhodny matriky prohlédnouti, zda vše správně jest zapsáno. Matriky měli chovati doma nebo v kostele na místě bezpečném, pod zámek, aby soukromým osobám nebyly přístupny. Matriky měly být při kanonické visitaci předkládány vikářům, kteří ve svých relacích povinni byli zvláštní o tom podávati zprávu.

V týchž patentech bylo zakázáno vydávati z matrik jakýkoliv výpis bez předchozího svolení konsistoře.

Tento zákaz byl však již 4. května 1706 zmírněn tímto způsobem: Kdyby někdo žádal výpisy z matrik pro potřebu svou nebo dítek a pokrevenců svých, směly mu být dány bez předchozího svolení konsistoře. Jen tehdy, kdyby někdo žádal o výpis, jenž by mohl být na úkor osobě třetí, anebo kdyby o výpis žádaly úřady nebo soudy světské, měli si faráři vyžádati dříve svolení konsistoře.

Ale i tu k zakročení král. appelačního soudu**) učiněna byla dekretem z 20. ledna roku 1707 zase změna v tento smysl:

*) R. 1707 stěžuje si magistrát vysokomýtský na svého děkana, že „kapelníkovi matriku a od ní plat, který on za svou mzdu mívá, jest odňal a sobě přivlastnil“.

**) Appelační soud stěžoval si přípisem ze dne 9. ledna 1707 arcibiskupovi, že odepráno bylo k účelům soudním vydání výpisu z matriky metrop. chrámu svatovítského v Praze, a píše: „Und nun öfters gemeldter massen nicht zuermessen ist, wie sub praetextu eines vom löbl. Consistorio beschenenen Verbots allererst umb die Lizenz recurriret werden solle, diejenigen Documenta zu extradiren, die mit nichten der Kirchen allein, sondern auch dem publico zugehören,

Kdykoliv by král. appellační soud na Hradě Pražském nebo jiný mu podřízený soud žádal za výpis z matrik, bylo dovoleno farářůmbez předchozího svolení konsistoře jej vydati, s připojením však obvyklé protestace „*contra causam sanguinis*“ v této formě: „*Quam attestationem meam nolim illi obesse in vita aut corpore, in quem finem illam etiam absolute non dedi, imo, ut non in eum finem inserviat, solemmnissime hisce protestor et eatenus intercedo.*“ Zároveň bylo znovu povoleno vydávání výpisů důvěry hodným osobám soukromým k vlastní jich potřebě; kdyby bylo důvodné podezření, že někdo žádá výpisu ke škodě jiného („*in alterius tantum prostitutionem, carpendamque nativitatem*“), měli duchovní správcové dříve obrátiti se o pokyn ke konsistori.

Ledečský děkan Václav Lachman odepřel r. 1707 vydati magistrátu ledečskému výpis z křestní matriky o jakémsi mladíku obviněném z bestiality. Teprve na zakročení appellačního soudu u arcibiskupa a následující potom rozkaz konsistoře tak učinil. Omlouvá dřívější své odpírání v podání svém z 15. ledna 1708 takto: „*Dicta attestatio a me debite non fuit petita: nam venit ad me syndicus civitatis, non qua a magistratu missus, sed qua meus tonsor me tonsurus, et dixit, quod magistratus Ledeczensis a me memoratam attestationem ex mandato inclyti appellationum tribunalis petiturus sít, non quod petat. Cui ego, effusionem sanguinis semper vehementissime exhorrencens, sicut et irregularitatem, efficaciter ad accelerationem mortis ejusmodi attestatione influxurus, timens, respondi: quod petitam attestationem daturus non sim, et in hoc responso me supra leutationem a Reverendissimo officio a. 1706 4. Maji emanatam revocavi, nullam autem specialem Reverendissimi officii inhibitionem citavi. Post dies aliquot venerunt duo ex magistratu in mea absentia ad meum capellanum, qui idem illis respondit, pariterque se ad dictam leutationem revocavit. Nec mihi nec meo capellano mandatum inclyti appellationum tribunalis exhibuerunt: ad illorum autem calvam petitionem ejusmodi sanguinarias attestaciones dare diffido, quia illorum jurisprudentiae*

Wir aber anbey, woferne durch derley künftigt erfolgende mehrmahlige Weigerungen der Justitz Lauf gehemmet werden soltte, bey Ihro Keyserl. und Königl. Mayt. Unserm allernädigsten Herrn die hieraus entstehen mögende Verordnung und Verzögerung der Gerechtigkeit nicht verantworten könnten.“

non satis credo. Dignentur considerare, an ex ordine juris factum sit, quod dictum delinquentem ex carceribus ad arcem deduxerint, et ibi turpibus et frivolis quaestionibus exagitaverint, inter alia illustrissima loci comitissa illum examinavit (sed pudet scribere) quomodo istum actum consummare potuerit? . . . Gravissimum autem est, quod proximis diebus, nempe 23. Decembris anni praeteriti unam sedecim vel septemdecim annorum puellam in curia praesente loci primate, uno senatore syndico et civitatis iudice usque ad mortem verberari permiserint, ut verberibus nec media hora supervixerit, sed in curia, nec admisso, quem petebat, confessario extincta sit.*

Když v Pardubicích po děkanu Valentinovi Ant. Kelčákovi, jenž stal se děkanem v Poděbradech, nastoupil r. 1702 děkan Synetius, shledal, že předchůdce jeho od dubna r. 1697 do matrik pokřtěných a oddaných ničeho nezaznamenal. I musil doplniti zápisy z různých poznámek bývalého kaplana pardubického. Konsistoř vytknuvši to připsím z 20. dubna 1703 Kelčákovi, napomenula ho, aby v novém působišti svém bedlivěji dbal správného vedení matrik; mimo to mu uložila, aby, má-li nějaké záznamy o úkonech v Pardubicích vykonaných ještě snad v kalendářích neb písemnostech svých, je bez odkladu zmíněnému děkanu do Pardubic zaslal,

Vzhledem k tomu, že leckdy se svolením příslušného faráře jinde konaly se křtiny neb oddavky, bylo v patentech jarních 1706 nařízeno, aby v takových případech kněží, kteří funkce ty vykonali, příslušnému faráři o tom písemně zprávu podali, aby do příslušné matriky mohly učiněny býti povinné záznamy.

Jak důležito jest zápisy do matriky činiti s náležitou bedlivostí, a rovněž i výpisy z nich pořizovati s náležitou obezřetností vysvitá z tohoto zajímavého případu. O uprázdněnou primogenituru hraběcí rodiny Lodronů přeli se hr. Filip Ferdinand z Lodronů, narozený v Nižburku v Čechách, a Šebastian František Josef z Lodronu. Narození Filipa Ferdinanda zaznamenáno bylo v matrice kostela sv. Jana pod Skalou, a to v roce 1657 těmito slovy: „Item 4. Februarii baptisatus est in Nischburg Domini Caroli Paris filiolus, cui nomen Philippus Ferdinandus, D. Mater Magdalena Polexina gebohrne Gräfin von Wallstein, Patrinus Emimentissimus Princeps Cardinalis ab Harrach.“ Po tomto zápisu následoval dodatečně zapsaný, dříve patrně nedopatřením opo-

menutý zápis o sňatku uzavřeném 14. listop. r. 1656 jakýchsi snoubenců vesnických, načež pokračovala řada křtů z r. 1657. Roku 1698 vyžádal si hr. Filip Ferdinand výpis z matriky. Vydal mu jej opat kl. sv. Jana pod Skalou Aemilian Koterovský spolu s převorem P. Placidem Vittem dne 25. kv. téhož roku, a v něm, patrně zmatení zmíněným vsunutým zápisem z r. 1656 vysvědčovali, že zmíněný hrabě pokřtěn byl 1656 4. ún., a dodali k hořejšímu zápisu ještě: „baptizans Reverendissimus Dominus Mathaeus, abbas Monasteriorum Sancti Joannis sub Rupe et Sancti Nicolai Vetero. Pragae,“ ač slova ta v matrice nebyla, jelikož předpokládali, že v tak vznešené rodině tehdejší opat sám (pozdější arcibiskup pražský) úkon křestní vykonal. Poznavše nedopatření v příčině roku vydali zmíněnému hraběti 20. ún. r. 1701 novou attestaci, v níž uveden jako rok jeho křtu 1657; jinak znění dřívější attestace bylo ponecháno, i s oním dodatkem, že křest vykonal opat Matouš. Tuto druhou attestaci opatřila konsistoř pražská ověřovací klausulí, podepsanou gen. vikářem Bílkem z Bilenberka a kancléřem Liepurem. Dne 30. června 1701 porízen byl v konsistoři pražské opis z oné matriky, jež tam byla přinesena, a to, aby bylo patrné, kterak ono přehlédnutí vzniknouti mohlo, opsána souvislá řada zápisů od 13. srp. 1656 až do 18. února 1657. Výpis ten legalisován byl v konsistoři 30. června r. 1701 a výslovně tam podotčeno, že datum křtu 1656 4. ún. vzniklo omylem, a že správně jest datum 1657 4. ún. Jelikož soupeř hraběte Filipa Ferdinanda, hrabě Šebastian František Josef prokázal, že narodil se v červnu 1657 a že, pokřtěn byv po narození od porodní báby, sub conditione pokřtěn byl arciknězem Coradellim 19. září téhož roku, byl by Filip Ferdinand starší nejméně o čtyři měsíce. Ale hrabě Šebastian chopil se onoho nedopatření a jal se dokazovati, že matrika ona ani výpisy z ní vůbec nejsou hodnověrný; z toho, že r. 1701 ověřena byla konsistoří attestace, v níž uveden byl onen passus o opatu Matoušovi jako součást zápisu, ač jí nebyl, bral v pochybnost věrohodnost a nestrannost pražské konsistoře a zejména gen. vikáře Bílka z Bilenberka. Ano, bratr jeho Karel vydal v Solnohradě r. 1704 tiskem brožuru, v níž obsírně podezření svoje vykládá a příslušné listiny per extensum otiskuje, a na několika místech urážlivě se vyjadřuje.

Záležitost ta táhla se dlouho; r. 1707 dne 31. května vynesla cíś. říšská dvorní rada rozsudek, jímž hraběti Filipovi Fer-

dinandovi přičena byla primogenitura, pokud by hr. Šebestian neprokázal nevěrohodnost křestní matriky, svědčící o křtu hr. Filipa. O to Šebestián také se všemožně ještě pokoušel; tak žádal 4. července 1707 plnomocník jeho Jan Křištof Schlegel konsistoř, aby onu matriku náležitě zapečetěnou zaslala k nunciatuře do Vídně, a kdyby k tomu nesvolila, aby aspoň dovolila, by si ji v místnostech konsistorních zevrubně mohl prohlédnouti, dále, aby za příslušnou odměnu dala zhotoviti opis celé matriky, aby mu umožnila prohlédnutí dalšího svazku matriky od r. 1668 a aby nařídila farářům v okolí Nížboru, by mu proti odměně vyhotovili z farních knih výpisy, jichž by potřeboval v záležitosti Lodronské.

Nepřesnost vedení matrik ukazovala se někdy teprve po letech a způsobovala pak potíže. Tak roku 1699 požádal hrabě Karel Maximilian z Turnu městskou radu plzeňskou, aby mu opatřili authentický výpis z křestní matriky plzeňské o narození jeho syna Jana Matyáše, jenž se r. 1683 v Plzni narodil; zároveň přiložil listinu, kterouž byl svého času od zesnulého tehdejší již arciděkana plzeňského Václava Vojt. Červenky jako výpis z matriky obdržel. Když tedy chtěli žádosti hraběte vyhověti, shledali, že znění matriky a znění onoho „výpisu“ z ní navzájem nesouhlasí co do údaje o kmotrech, jelikož v matrice jakožto kmotr uveden byl hrabě Zikmund z Trautsmansdorfu a jakožto „adstans“ baronka Augusta Harrantova, kdežto ve „výpisu“ hrabě Zikmund z Trautsmansdorfu zastupoval hraběte Adama Matyáše z Trautsmansdorffu a zmíněná baronka zastupovala hraběnku Annu Františku z Leslie roz. hr. Ditrichsteinovou. Rada města Plzně podávajíc o tom konsistoři zprávu, vyslovuje domněnku, že tehdejší kaplan učinil zápis do matriky hned po křtu, a zapsal ty, jež viděl jako kmotra a svědkyni, kdežto arciděkan, zajisté lépe zpravený, ve své attestaci správně věc uvedl, a že snad chtěl ex post dáti v tom smyslu opravit i zápis v matrice, což však bylo opomenuto. Tehdejší arciděkan plzeňský, nástupce Červenkův, Pecháček, táže se rovněž konsistoře, co v té věci činiti, zda by mohl zápis matriky dle onoho „výpisu“ doplniti; konsistoř k tomu svolila.

Doplňky a změny v zápisech matričních žádány byly v řídkých jen případech.

Kryštof Bukovský z Hustířan sděluje r. 1707 konsistoři, že bratr jeho František Ignác Bukovský z Hustířan, představený císařských konfren, narozený r. 1672, jej žádal, by mu vyzvedl

křestní list, že však v matrice pokřtěných fary chotusické, kde bratr byl pokřtěn, záznamu toho není. Byli přísežně vyslechnuti tři staří pamětníci z Chotusic, kteří se pamatovali na křest řečeného pána, a že vykonán byl ve filiálním kostele žehušickém; na rok a den však upamatovati se nemohli. Data ta však byla zaznamenána v zápiscích otce zmíněného pána, Kryštofa Bukovského z Hustířan z let 1627 do 1681, o kterýchžto zápiscích přísežně stvrdí Bernard František z Věžník a Jan Vilím Mladota ze Solopisk, že skutečně rukou zmíněného jsou psány. Konsistoř pak vydala sama příslušné vysvědčení o křtu.

Hrabě Josef František z Vrby žádal 1706 konsistoř, aby do matriky fary svatovítské v Praze dodatečně učiněn byl zápis o jeho křtu. V žádosti své uvádí, že narodil se r. 1675 2. srpna na Hradčanech a že pokřtěn byl 3. srpna v domácí kapli domu Vrtbovského od svět. biskupa Dlouhoveského, při čemž byli kmotry slepý žebrák jménem Petr a jiný ještě žebrák; zápis do matriky že nebyl učiněn nepochybně proto, že křest nebyl vykonán v kostele. Později však zjistil ze zápisu diaria kolleje klementinské, že pokřtěn byl 2. srpna 1675 hned po narození od P. Maximiliana Reichenbergera S. J., jenž k nemocné jeho matce byl povolán. Totéž potvrdila pod přísahou jeho chůva, jež doložila, že kmotry byli žebráci, a to jeden s manželkou svojí Kateřinou, v Praze vůbec známý pod jménem Slepý Petr, druhý pak jménem Jan. Na základě toho vydala konsistoř hraběti žádaný křestní list.

Farář u sv. Václava na Malé Straně Jan Ruczký oznamuje 11. října 1708 konsistoři, že panna Eleonora Gisgonová, ve Vídni u dvora sloužící, žádá o křestní list; že jest to dcera zemřelého již Marka Aurelia Gisgoniho, jenž byl u císařovny Eleonory v době moru lékařem, v Praze u sv. Václava pokřtěná, již kmotrou byla císařovna sama, dávši se zastupovati některou dvorní dámou; po císařovně že dívka ta i jméno na křtu obdržela; v matrice však že na místě kmotry něco olůvkem poznamenáno, což dle mínění jeho proto se stalo, jelikož jak se skutečně přihází, rodiče neudávají hned jména kmotrů a pak je poslati zapomenou; i táže se, zda může vyhotoviti křestní list s uvedením vznešené kmotry, což prý nikomu neuškodí a žadatelce velice prospěje.

Naivní byla žádost o změnu v matrice, kterou P. Cyrill Fromm podal r. 1709 k rukám gen. vikáře Daniele Josefa Mayera: Jakási vdova, jejímž byl zpovědníkem, těžce nesla, že by vydáním

oddacího listu, jehož potřebuje, vyšlo na jevo, že se zesnulým svým manželem, s nímž byla oddána r. 1700, měla dítě před svatbou; že tudíž žádá, aby v matrice oddaných bylo uzavření jejich oddavek položeno z r. 1700 zpět do r. 1698 a v matrice pokřtěných aby vymazána byla poznámka u jejího syna, že byl uzavřeným sňatkem legitimován.

Ounětický farář Václav Vaněk oznamuje 26. ún. 1706 konsistoři, že kněžna abatyše od sv. Jiří v Praze jakožto patronka kostela noutonického jej žádá, aby jí zapůjčil matriku noutonickou k nahlédnutí; konsistoř dala k tomu svolení.

Farář u sv. Petra v Praze Ign. Mikulovský oznámil 1709 konsistoři, že tlampač („nuptialis proxeneta“) Vojtěch řečený Kožešník, bydlící v obvodu sv. Klementa v domě „u Truhlářů“ dal sobě zhotoviti pečetidlo jeho předchůdce, faráře Neuwertha, a jím falešná vysvědčení pečetil. S tím prý se nikterak netajil, ano i pečetidlo to dal v zástavu. Farář dověděl se o tom, dal zvoníkem svým pečetidlo vyplatiti, a zaslal je konsistoři.

Nevyhnutelnou podmínkou k působení v duchovní správě byla ovšem znalost řeči osadníkůů.

Obvyklý název pro toho, jenž češtiny i němčiny byl mocen, byl tehdy „utraquista“.

Takových bylo dosti, ale vedle nich i „puri Bohemi a „puri Germani“.

Tak na příklad k otázce dotazníku o personalitách, jenž konsistoři k zodpovídání byl r. 1700 kněžstvu předložen: „Cujus linguae, et an possit satisfacere omnibus suis parochianis“ zní odpověď ve vikariátu mladoboleslavském v 16 případech „utraquista“ (farář bosenšský Jan Fridrich Millenhof, ač pocházel z Vestfálska, byl „utraquista bonus“; studoval v pražském arcib. semináři), ve 3 případech „utraquista“ ale s větší zběhlostí v češtině (u far. stěrnického: „utraquista, boemica praevallet“); u far. bezenského: „utraquista in bohemica excellit“; u děk. soboteckého Jana Ign. Summy z Vlastislavě: „utraquista, in Bohemica praevallet“, ve 2 „bohemicae“, v 1 „germanicae“ (u faráře dokského Gürtlera).

Konsistoř, dověděl se, že baron Frant. Kyšperský z Vřesovic hodlá na faru v Bělé (u Plzně) tamního administrátora Matouše Strebela, češtiny nedosti znalého, presentovati za faráře, dopřála mu 8. října 1698, že by kandidáta toho, kdyby skutečně

byl presentován, pro zmíněnou neznalost řeči osadníků nemohla potvrditi.

Když kníže Ferdinand z Lobkovic na uprázdněné probošství roudnické, r. 1701 presentoval dvorního svého kaplana Jiřího Erharda Schmidta, psal arcibiskup knížeti, že ačkoliv při onom kurátním beneficiu mimo jiné hlavním požadavkem jest, aby duchovní správce češtiny dobře byl znalý, v čemž presentovaný ještě značný nedostatek jeví, přece že uděluje presentovanému žádané potvrzení vzhledem k jiným dobrým schopnostem a příkladnému životu, jakož i vzhledem k tomu, že presentovaný již tolik češtiny jest mocen, že zpovídati může, a nadto i ochoten jest dle možnosti v češtině se zdokonaliti.

Přece však později, r. 1704 podána byla na probošta ke konsistoři mimo jiné také žaloba, že neumí dobře česky. Vikář Jodl, jenž věc jménem konsistoře vyšetřoval, uložil mu, aby snažil se v češtině tak se zdokonaliti, aby aspoň mohl česky zpovídati. Probošt však prokázal, že jest již češtiny tak mocen, že nejen česky zpovídá, nýbrž i oddává a křtí. Vikář jej zkoušel i shledal, že téměř všemu českému bez tlumočnicka rozumí, také že česky čte a že dobře se již dorozumí.

Na faráře zlonického Petra Minicha žalováno r. 1698 u konsistoře, že pro neznalost češtiny tak káže, že mu posluchači nerozumějí.

Václavu Vlachovi, faráři u sv. Václava v Praze, bylo 1710 uloženo, aby za příčinou zdokonalení se v němčině opatřil se kaplanem, jenž by řeč tu dokonale znal, spolu však také česky uměl.

Ondřej Alexander Tuma, jenž působil 38 let v duchovní správě pro nemoc musil jíti na odpočinek, načež po šesti letech přijat byl za kaplana k P. Marii pod řetězem na Malé Straně v Praze, prosí konsistoř o jiné místo, jelikož pro neznalost němčiny nemůže zastávati ono místo kaplanské, protože osada jest většinou německá („tamen ob defectum linguae germanicae ulterius servire non possim, cum jurisdictio ordinis potissimum germanica sit“).

O faráři lešeštickém Tobiáši Böhmovi, ač měl na osadě mnohem více Čechů než Němců, podává vikář r. 1698 konsistoři zprávu, že málo česky zná, takže naprosto nemůže česky kázati, a že káže tudíž jen německy; že však česky zpovídati může, do-

kazuje prý skutkem, jelikož skutečně české osadníky své zpovídá, čehož by jakožto muž jinak svědomitý a příkladný zajisté nečinil, kdyby jazyka poenitentů naprosto neznal. Böhms odvolával se na to, že dva jeho předchůdci rovněž jen německy kázali. Konsistoř 20. října 1698 nařídila, aby konal kázání jakož i katechismus střídavě česky a německy; není-li pak tou měrou jazyka českého mocen, nechať se postará o to, aby od jiného kněze tak se dalo.

R. 1704 píše P. Antonín de Frat' Antonio, rodem z Palerma na Sicilii, konsistoři, že hrabě Frant. Eus. z Bubna požádal jej, aby na jeho panství v Litni, kde na ten čas nebylo administrátora, prozatím osadníkům přísluhoval křtem a sloužil pro ně mši sv.; i žádal konsistoř o dovolení k tomu, podotýkaje, že jelikož češtiny („Boëmismo“) není dokonale mocen, ke zpovědi a ke kázáním neopomine vzít si zástupce.

Když r. 1698 uprázdnilo se v Plzni místo kaplanské, žádal arciděkan tamní, Jindřich Pecháček, konsistoř, aby mu poslala jiného kaplana, Čecha, jenž by však také byl schopen zpovídati Němce, jichž jest v Plzni značný počet („complures“), a jichž také z okolí mnoho přichází.

Roku 1708 děkan prachatický oznamuje konsistoři, že mu kaplan jeho pro neznalost češtiny zhola nic není platen.

V Budějovicích byl kostel sv. Mikuláše „německým“ a předměstský kostel, zasvěcený sv. Janu a Prokopu, „českým“. V něm přísluhoval zvláštní kaplan „český“. R. 1709 magistrát budějovický chtěl, aby se v kostele českém nekonaly oddavky, nýbrž v kostele německém českým kaplanem, jelikož prý ode dávna se tak dalo, dále aby obec nebyla zkracována ve výčepu piva při takových příležitostech, jakož i aby zvoník německého kostela nepřicházel o svůj podíl. Děkan budějovický Schwantle namítal, že jest v moci duchovního správce, aby určoval, v kterém kostele oddavky konati se mají vzhledem k pohodlí jak oddávajícího, tak i snoubenců. Bylo by nepohodlné pro českého kaplana, aby po skončených bohoslužbách v kostele českém odebrati se musil do kostela německého a tam očekávati snoubence, a rovněž by bylo nepohodlné pro snoubence jíti 2000 kroků i více nadarmo a zase se navrátiti. Co se týče újmy v čepování piva, namítá děkan, že i ve starém městě, kdež jest český kostel, jest hospoda, kde se čepuje městské pivo. Také jest slušno, aby tam, kde se konají české bohoslužby, také konaly se české oddavky. Podotýká se, že křty

Čechů konají se v kostele německém, jelikož v českém není křtitelnice.

R. 1708 P. Zigmund Stancko, kaplan v Kadani, musil odejiti „wegen unkündiger gründlichen teutschen Sprach und hiedurch schwerfallendten Seelsorg,“ jak Kadanští v žádosti své ke konsistori o nového kaplana praví.

Kněz Kryštof Hein z diec. litoměřické zdržoval se 1705 v Praze, aby se přiučil češtině. Jakub Ferd. Chyba, kaplan v Žaboklikách, žádal r. 1707 konsistor o dovolení, aby směl přijmouti místo kaplanské v Meronicích v dioec. litoměřické; žádost svou odůvodňuje slovy: „cum melior occasio et in utraque lingua exercitium prae manibus habeatur.“

Německý kaplan budějovický Karel Weigel rytíř z Weigelsfelsu žádal 1708 o propuštění do biskupství pasovského, jelikož tam doufá dosíci lepšího místa, mimo to že jelikož německá kázání v Budějovicích obstarávají kapucíni, nemá příležitosti slovo Boží hlásati, aniž má naději, že by tak snadno obdržel beneficium německé.

R. 1709 žádal Jan Jiří Strámer, diecesan pražský, rodem z Lokte, za propuštění z diecese, jelikož nejsa mocen jazyka českého, nedosáhl by v arcidiecesi pražské tak snadno titulu mensae. Žádosti jeho bylo z uvedeného důvodu vyhověno.

Na větších osadách mívali faráři ku pomoci kaplany; také faráři churaví nuceni byli bráti si je ku pomoci.

Arcibiskup v prvním listu svém ku kléru ze dne 7. ledna 1696 praví, že co se dotýče přijímání kaplanů, ti aby vždy vyžádání byli od konsistoře; kdyby si některý farář určitého kněze za kaplana přál, aby zaň písemně požádal; kaplana pak aby nikdo nepropouštěl,*) dříve než by oznámil konsistori písemně příčinu, pro kterou jej propustiti hodlá.**)

Užívající tohoto dovolení, praesentovali obyčejně faráři konsistori určitého kněze, jehož přáli si míti u sebe kaplanem.

*) Faráři proponovali někdy kaplany po své libosti. Tak děkan nepomucký měl kaplana přes zimou; po zpovídání velikonočním prohlásil, že ho na léto nepotřebuje, a dal jej ve svém voze dovézt do Klatov k jeho matce.

**) *Susceptionem capellanorum quod attinet, hi a Nostro consistorio submitti petantur, aut quem quis, vel quos forsitan habere volent, de nomine specificati, pro approbatione scripto notificentur, nec dimittantur, nisi causa in scriptis dicto Nostro consistorio notificata.*“

Někteří obraceli se na rektora semináře, aby konsistoři pro ně za kaplana doporučil některého z absolvovaných alumnů.

Zkouška kněží žádajících o jurisdikci kaplanskou děla se v každém jednotlivém případě v konsistoři, zkoušel obyčejně některý z konsistorních assessorů.

Fakulta kaplanům udělovala se v tom znění, že se mu dává povolení u dotyčného faráře „ut capellatum agere, sacramenta administrare, caeteraque parochialia munia ibidem libere et licite obire possit ac valeat, ita tamen, ut in catechizanda juventute et rudi plebecula sedulum se exhibeat, praefato curato omnem reverentiam ac debitam obedientiam praestet, nec a curato discedere, nec curatus capellatum a se nisi cum praescitu et assensu venerabilis archiepiscopalis officii dimittere praesumat“.

V patentech jarních r. 1697 bylo nařizeno, aby duchovní správcové oznámili písemně jména a přijmení svých kaplanů; vikáři měli pak seznamy kaplanů zaslati konsistoři.

V patentech jarních 1698 bylo vikárům a farářům, kteří měli stálé kaplany anebo je míti byli zavázáni, zakázáno pod pokutou 12 imperiálů kaplany bez předchozího svolení konsistoře propouštět i spolu zapověděno i kaplanům pod týmž trestem opouštět místa bez dovolení konsistoře.*)

V patentech jarních 1708 bylo opětovně zakázáno farářům bez svolení konsistoře přijímat i propouštět kaplany, a rovněž i kaplanům bez svolení konsistoře místa svá opouštět; provinilcům pohroženo pokutou 10 imperiálů rýnských.**)

*) „Eisdem tum vicariis foraneis, tum aliis parochis, qui constantes et stabiles habent capellanos, aut habere ex obligatione debent, harum serie intimatur, simul ac praecipitur, ne eosdem sub poena mulctae duodecim imperialium, sine praevio venerabilis officii praescitu, et allegatis dimissionis causis, a se dimittere, vel ipsi sacellani et capellani sub pari poena, ab eis recedere praesumant, penes etiam semper locum, ad quem transituri sunt, in scriptis specificare, et prius a venerabili officio licentiam pariter in scriptis obtinere non omittant.“

**) „Non parum miramur quorundam beneficiatorum et capellanorum praesumptionem, quandoquidem hi ultimi vel a suis decanis aut parochis propria autoritate dimittuntur, vel ipsimet pro libitu se ex capellanatu sine omni prorsus scitu Reverendissimi officii licentiant et discedunt, licet id ipsum in licentia capellani agendi expresse vetitum sit. Ut igitur huic temeritati deinceps obvietur et similes, qui ordinationi Reverendissimi Consistorii pro ingenuitate animi sui obedire deberent, et renuunt, ad debitam observantiam formidine poenae committuntur, eapropter iterato statuitur, quod quicumque capellatum sine praevio

faráři o kaplanovi, který se svolením konsistorním působí své opouští, podali ke konsistoři svědomitou zprávu o jeho působení a mravech („Quodsi autem parochus justis de causis capellanum dimittere, aut capellanum cum scitu Reverendissimi Officii a parocho discedere seu alibi accomodari contingat, teneatur parochus conscientiosam attestationem actionum et morum capellani Reverendissimo Officio transmittere, ibidem debite producendam“).

Příjmy kaplanské obnášely vedle celého zaopatření průběrně asi 100 zl.

V Poděbradech měl kaplan 100 zl., úplné zaopatření a „accidentia“, v Kolíně „stance“ 80 zl. a „accidentii“ asi ve výši 20 zl.,*) v Kostelci n. L. 90 zl., v Chýnově „stantis salarii“ 60 zl., „accidentia“ na 40 zl., v Rožmitále 100 zl., v Sobotce rovněž 100 zl.

V Kadani měl kaplan od města a bratrstva 158 zl., 28 věder piva a 6 měric obilí. Děkan však žádal od něho za stravu všechno pivo a všechno obilí a nadto týdně jeden imperiál. Kaplan si stěžoval, že mu zbývá ročně pouze 80 zl. Ale děkan poukazuje k tomu, že kaplanovi jen štola vynáší nejméně 80 zl. Kaplan si stěžoval dále, že strava není přiměřená stavu duchovnímu a že nedá se přirovnati ani ke stravě seminářské. Naproti tomu děkan tvrdil, že téměř denně dává mu 5 až 7 čistě a dobře připravených krmí; zřídka jen 4.

Farář v Karli (Karlsbrunn) slíbil r. 1704, že bude svému kaplanu dávat 70 zl. rýn., stravu a veškeré zaopatření; naproti tomu farář schönfeldský prohlašuje r. 1709, že nemůže kaplanu dávat více než 40 zl. R. 1708 Písečtí, poukazující k novým těžkým daním, chtěli dávat na kaplana jen 50 zl.; děkan však prohlásil, že by za to nemohl světského kněze vydržovati.

Jan Isaiáš z Hartigu stěžoval si arcibiskupovi na děkana kamenického Václava Rocha, že ač dobrovolně se zavázal vydržovati kaplana a ačkoliv beneficium nad 1000 zl. mu vynáší, přece závazku dostátí se zdráhá: arcibiskup sdělil stížnost tu 3. listop.

scitu et assensu Reverendissimi Officii suscepit, vel eundem dimiserit, aut capellanus sine huiusmodi praescitu et assensu ex capellanatu discederit, multam 10 imperial. rhenensium irremissibiliter deponere teneatur, et sic obligatus.“

*) Děkan k tomu podotýká, že to je „nobile salarium“; tolik že dostává, jen na nejlepších děkanstvích, jako v Poděbradech a Kutné Hoře.

1699 konsistoři, s tím, že by po případě ochoten byl povolit k tomu účelu roční příspěvek 50 zl. z pokladny solní.

V Chrastavě farníci platili na kaplana 50 imperialů a vystavěli kaplanu; stravu dával mu farář.

Kolinský děkan Jan Ant. Střebský odkázal 1000 zl. na vydržování kaplana.

Nerada vidala konsistoř, když za kaplana brán byl reholník. Ale někdy různé okolnosti toho vyžadovaly. Tak 1708 píše mlado-boleslavský děkan konsistoři, že by ochoten byl přijmouti kaplana světského, že však ku prosbě místního kláštera, jenž z almužen se vydržuje a stěží kostel svůj opravuje, nucen jest přijmouti za kaplana jednoho kněze z konventu.

Podobně r. 1709 v Mostě žádal quardian minoritského kláštera vzhledem k chudobě kláštera, aby místo kaplanské propůjčeno bylo jejich knězi.

Některí faráři, zvláště chudší, brávali si k výpomoci kněze reholní, jelikož tolik nepožadovali jako kaplani světsí, a dotýcnému klášteru bylo tím pomoheno, jelikož plat kaplanský v takových případech jemu připadal. Mimo to snadno, když ho nebylo potřebí, nebo když nevyhovoval, mohl vrátiti se do svého kláštera.

O činnosti kaplanů zachovala se četná vysvědčení pochvalná. Tak farář chroustovický dává r. 1699 kaplanu svému toto svědectví: „ita se gessisse, ut ex ejusdem cathedra parochiani mei magnum fructum et magnam spiritualem consolationem perceperint. Proinde cum in administratione omnium sacramentorum sit exercitatus, a morum honestate et vitae probitate ab omnibus laudatus mihi que in disciplina subjectus fuerit, quocunque eundem venire contigerit, omnibus et singulis tanquam virum zelosum recommendo.“ Kterýsi jiný farář dává r. 1701 kaplanu svému vysvědčení těmito slovy: „in frequentandis infirmis et aliis sacramentis administrandis fuit promptissimus, catechesim parvulis ita proponebat, ut illi doctrinam et ego solatium inde hauserint. Denique vitam duxit ecclesiastico viro dignam et parochianis meis exemplarem.“ V jiném vysvědčení čteme o kaplanu: „attestamur eum fideliter et diligenter suo parocho in muniis curatis astitisse, eamque vitae et morum integritatem praesetulis, ut eatenus apud virtutum fautores de meliori commendatus esse mereatur.“

Některí faráři však měli s kaplany smutné zkušenosti. Děkan kolinský Jan Ant. Střebský píše r. 1703 konsistoři: „sacellatum

exemplarem libenter haberem, si illum accipere possem, nam ista duo: ‚exemplaris‘ et ‚doctus‘ difficile inveniuntur, quia scientia inflat.“

Někteří kaplani, spoléhající se na to, že bez svolení konsistoře nemohou být propuštěni, dovolovali si různé nepřístojnosti; zvláště vraceli se domů pozdě v noci, teprve k 11. až 12. hod., nedbajíce toho, že y jich mohlo právě v tu dobu být zapotřebí k zaopatrování. V patentech jarních 1703 pokárala konsistoř ostře tuto nepřístojnost a zmocnila vikáře, aby sami zakročili, jestliže by soukromé napomenutí farářovo nestačilo, a kdyby ani to nezpomohlo, aby učinili oznámení konsistoři, aby takoví neposlušní kaplani po zásluze byli potrestáni.*)

Vikářům, děkanům a duchovním správcům bylo nařizeno, aby na své kaplany bedlivě dohlíželi a nedovolovali jim docházeti často do domů laiků a do noci se tam zdržovati, zvláště aby jim netrpěli žádných důvěrností s pohlavím ženským („periculosam et saepius scandalosam subinde cum sexu foemineo familiaritatem“); kdyby v té věci napomenutí nezpomohlo, měli bez prodlení učiniti o tom arcib. Officiu zevrubné oznámení.**)

Někdy stěžují si faráři na svého kaplana, že jest „turbulentus“, „praesumptuosus, protervus et capitosus“, „valde debilis in functionibus“, „insignis potator“, „rixosus“, „homo talentatus, sed mirabilium humorum“ atd. Některý kaplan nebyl spokojen se stravou, jiný nedbal a s nechutí konal své povinnosti, jinému zase přicházelo za těžko každou neděli a každý svátek kázat, jiným nesloužilo podnebí („propter mili inibi non faventem auram“, „propter humiditatem loci“) a p.

*) „Quod capellani pro libitu suo, sine omni scitu decani aut parochi exeant, et saepius circa horam 11. et 12. noctis redire soleant, in hoc praecise confisi, quod sine licentia nostra nec possint, nec debeant dimitti; quod cum nullo modo tolerari, et saepius casus occurrere possint, quibus capellani opera et praesentia opus habetur; ideo ab hoc inconvenienti capellanos praefatos dehortamur, vicariis foraneis vero et decanis, per praesentes committimus, ut, si privata parochi correctio non suffecerit, neque ad interpositionem vicarii foranei, in similibus et aliis, correctionem requirentibus, correctio subsequatur, vicarii foranei in tali frangenti, ad consistorium recurrant, ut ejusmodi inobedientes capellani pro condigno puniri, aut alia opportuna medela huic pullulanti malo in tempore adferri possit.“

**) Pat. vern. 1709 odst. 8.

Někdy stěžují si faráři, že jim kaplani místo ulehčení připravují těžkosti. Arciděkan plzenský žaluje r. 1695 na svoje kaplany, že chodí pozdě domů a že nechťi zaň kázati, když jako vikář jest zaneprázdněn. Farář skramnický žaloval r. 1706 na svého kaplana, že „sednici aneb pokoj, v kterým bydlel, tak ruinoval, jako by po vojácích vyplundrována byla,“ a „co se do teje jídla,“ že „nikdy takový dobře přistrojiti pro něho se nemohlo, nobrž v každém něco sobě nalezl, že nebo slaný neb dost mastný jemu nebylo.“

Kaplani někdy v mladistvé horlivosti jali se svémocně prováděti nápravu skutečných nebo domnělých nedostatků, a tím ovšem nelibost farářů proti sobě vzbuzovali. R. 1710 kaplan českobrodský opustil své místo rozezlen nad tím, že mu děkan nechtěl dovoliti zavádění zvláštních pobožností.

Přestupky kaplanů kárala konsistoř velice přísně, ale někdy s nádechem jakéhosi humoru. Tak psala r. 1698 kaplanu budějovickému, jenž ve sporu svém s děkanem obrátil se k budějovickému magistrátu: „Profecto a Vobis rescire peroptaremus, ex quo canonista aut concilio eam hauseritis doctrinam, quod in re aliqua mere spirituali aut spirituali annexa, vel parochiali, decanum aut parochum inter et ipsis subordinatos capellanos controversa, jam memorati capellani decanum aut parochum apud iudicem laicum deferre possint . . .“

Kaplan kadanský stěžoval si na nevlídnost děkanovu. Děkan odpovídá: „Mea vita non fui jocosus Aesopus, et adhuc propter capellanum non fiam Democritus ridens . . . Si dominus capellanus tam jocosus et hilaris est animo, quare decanum suum non subinde recreat . . .?“ Na to kaplan: „Credo si alter Cicero eloquentia et Orpheus musica essem, nil adhuc efficerem.“

Pro trvalou nemoc neschopným farářům bylo ukládáno, aby si ku pomoci vzali kaplana.

Farář švihovský Jiří Benedikt Pelikán, nemoha „pro sešlost věku a nemožnost quoad sacramenta nikoliv stačiti“ přijal k sobě r. 1698 jakožto administratora Františka Ign. Jandovského, jemuž postoupil veškery příjmy a hospodářství farské, vymínilv sobě čtvrtý díl štolý, jakož i oděv, stravu a obsluhu pro sebe i starou hospodyní svoji.*)

*) „ . . . pan páter Jandovský povinnován bude, mne starýho a mou starou hospodyní při mně, tak jak na jednoho duchovního člověka náleží a při-

Faráři i kaplani opouštěli někdy arcidioecesi, odcházejíce do dioecesi jiných, když se jim tam naskytlo vhodné místo. Někdy ovšem odcházeli do jiných dioecesi i kněží takoví, jimž pro nepřikladný život dán byl pokyn, aby tak učinili. Dle toho také bývalo znění dimissorií různé. U kněží bezúhonných pochvalné a s klausulí „ita tamen, ut quandocunque ipsi libuerit vel revocatus fuerit, ad archidioecesim redire ipsi liberum sit et maneat“. U kněží dobře se neosvědčivších bývala stilisace velice zdrženlivá a chladná; ona klausule o možnosti návratu ovšem připojována nebyla. Takovéto dimissorialie mívaly na př. toto znění: „Cum certis iisque relevantibus de causis in hac nostra archidioecesi Pragensi ultra accommodari non valeas et ideo pro consuetis dimissorialibus nobis humiliter supplicando institisti, nos precibus Tuis benigne inclinati, Te . . . ex hac nostra archidioecesi Pragensi in Domino dimittimus.“ Při těžce provinivších se kněžích zněl poslední passus této formule takto: „nos precibus Tuis benigne inclinati Te . . . tenore praesentium tam ex memorata archidioecesi Pragensi, quam etiam ex toto jurisdictionis metropolitanae territorio in perpetuum, sine ulla spe receptionis, dimittimus“.

Někteří kněží přijímali místa polních kaplanů. Oznamovali to konsistori se žádostí, aby k tomu udělila dovolení; tak r. 1701 P. Wodraska („natione Bohemus, utraquista“), jenž přijal místo polního kaplana u kyrysnického pluku podmaršálka Jana Palsiho. Roku 1709 píše rytmistr téhož pluku Jan Karel Dlouhoveský z Dlouhé Vsi konsistori, že mu od velitelství pluku dáno bylo do kommisie přijmouti plukovního kaplana („ein vor einen Regiments-Caplan taugliches Subjectum anzunehmen“) a že přijal kněze Jana Hackla, jež konsistori tudíž praesentuje, aby mu udělila licenci a potvrzení („nicht allein sothane Lizenz zu ertheilen, sondern auch ihn in seiner intention zu confirmiren“). Zároveň psal konsistori zmíněný kněz Hackl sám, žádaje rovněž o licenci a uváděje, že doufá pomocí češtiny mnoho dobrého ke spáse duší způsobiti, jelikož velická část pluku toho jest česká („humillime supplicans, quatenus Reverendissimum ac Amplissimum Officium mihi jam in

sluší, jak v oděvu in summa co náleží všechněm, jít a pít tak dobře jako on sám nadjmenovaný pan páter jísti a pít bude, choval a stravoval, item čtvrtý díl stoly sobě vymínují. Jakož taky jednu děvečku ku službě nám dvoum starcům, která by s jinší čeledí stravována a chována byla, chováti povinen byl.“

quintam decimam hebdomadam vacanti, licentiam pro capellanatu supra nominati regiminis gratiosissime conferre dignetur, cui ego ad majorem Dei gloriam summa cura, vigilantia et laboris ecclesiastici sedula applicatione providere volo, atque adminiculo linguae boemicae, cujus magna pars regiminis perita est, non parvam animarum copiam Deo lucrari conabor*).

Fr. Vincenc Schober O. Erem. S. P. Aug., kaplan pluku Guttensteinského, obdržel od konsistoře 1708 dovolení, aby v nově zřízené kapli ve vojenském vězení („Stockhausu“) ve Starém Městě Pražském k útěše vězňů směl sloužiti mši sv.

Vikář krumlovský Jan Jakub Bukovský stěžoval si r. 1700 na vojenského kněze Matyáše Waltera, dioceasána vratislavského, plukovního kaplana u pluku markraběte Cusaniho, ležícího v kraji bechyňském, že odvolává se na svoje privilegia, jimiž se však nikdy nevykazuje, dovoluje si rozličná práva: zřizuje polní kaple v soukromých příbytcích vojenských důstojníků, oddává jak snoubence v závazku poddanském jsoucí bez předchozího dovolení jejich vrchností, tak i osoby měšťanské a šlechtické, aniž by žádali o náležitou licenci a o prohlásky se postarali. I bylo konsistoří rozhodnuto, že kaplani vojenští, pokud jsou v stanovišti stálém („dum in stativis et fixis sunt quartiriis“) povinni jsou co do oddavek dbáti předpisů sněmu tridentského a praxe diocese, v níž se zdržují, a že tudíž předepsané prohlásky s kazatelny jsou nutny; co pak se týče polních kaplí v příbytcích důstojníků, tu že nutno jest, aby si vyžádali k tomu dovolení Ordinaria nebo konsistoře, leč by se vykázáli zvláštním privilegiem.

Smutný býval osud kněží kurátních, kteří postiženi byli trvalou chorobou.

Karel Kazimír Suchánek deset let působil ve Svojsicích jako administrator; v 51. roce stal se přihluchlým, patronka Eleonora Barbora Kateřina kněžna z Liechtensteinu chtěla jej z té příčiny místa jeho zbaviti; ubohý kněz žádal konsistoř za zastání, jelikož přes zmíněnou vadu povinnosti své dobře může vykonávat, zpovědi že může slyšeti v sakristii, po případě že v době velikonoční může pozvati si zpovědníka z kláštera františkánského v Zásmukách.

Farář moravický Václav Potpěra přišel r. 1697 úrazem o ukazováček a prostřední prst levé ruky a tak stal se neschopným sloužiti mši sv. K přímluvě patronky hraběnky z Trautmans-

dorfu bylo mu dovoleno beneficium podržeti, jelikož se uvolil, že si za koadjutora vezme kněze z piaristické kolleje. Nadto bylo mu dovoleno kázati, křtiti, oddávati a zpovídati, jakož i v případě nálehavé potřeby zaopatřovati, byl však povinen při funkcích těch defekt ruky zakrýti rukavicí k tomu zvlášť přizpůsobenou.

Arcibiskupovi velice na srdci ležel smutný osud kněží světských, kteří v neunavné životní práci na vinici páně síly své vyčerpali a sestárli a neměli pak, kam by se uchýlili. Velice povděčen byl tudíž štědrému darování, ježž byl ke zřízení domu pro vysloužilé kněze učinil světlící biskup a probošt metropolitní Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé vsi. Dlouhoveský již r. 1679 na pozemcích svých na Slupi vystavěl dům určený pro sestárlé kněze s kostelem Bolestné P. Marie; na vydržování ústavu toho daroval 10.000 zl.*) Jelikož však věnování to k účelu tomu nestačilo, vybídnuti byli beneficiáti v patentech jarních 1702, aby na ústav ten pamatovali dary, jakož i zvláště ve svých závětech. V patentech jarních 1704 poznovu bylo kleru připomenuto, aby v závětech svých více než dosud pamatovalo na ústav ten.

V relaci své podané do Říma r. 1697 podává arcibiskup v příčině ústavu toho tuto zprávu a spolu i žádost: „Repraesentare cogor Sacrae Congregationi, quod status ecclesiasticus saecularis in toto regno Bohemiae sit, respective ad statum saecularem in hoc miserrimus et compassione dignus; cum enim non sit civitas vel oppidum in toto regno, ubi non sit aliquod hospitale pro pauperibus et infirmis, solus clerus non habet locum, ubi in extrema necessitate aut infirmitate divertere et aliquam charitatem experiri possit; unde saepius accidit, ut viatores externi sacerdotes repentino morbo oppressi in publicis diversoriis moriantur, et plurimi mei dioecesani parochi, qui aetatem suam in beneficiis curatis consumpserunt, et vel ex perpessis morbis, vel ipsa senectute redduntur inhabiles ad satisfaciendum sui muneri, et propter tenuitatem reddituum nihil congregare potuerunt, fiant plane miserabiles, quia tenuitas reddituum non patitur assignationem coadjutoris, et plerumque habitatio est ita constituta, ut in eodem cubiculo infirmus et inhabilis parochus cum suo coadjutore, praesertim in hyeme, manere cogantur. E contra patroni laici beneficiorum quasi omnium in toto regno amotionem hujusmodi inhabilium parochorum importune urgent et exclamant, quod animabus

*) Hammerschmid, Prodomus 330.

suorum subditorum non sit provisum. Cui malo non video aliud remedium, quam si Pragae aliquod hospitale erigeretur pro ejusmodi miserabili clero; et pro habitatione quidem meus suffraganeus Joannes de Longavilla jam fecit in hunc finem donationem suae vineae intra Pragam, cui annexa est fabrica, majiori ex parte pro aliquo hospitali adaptata et ecclesia commoda, in totum perfecta et consecrata. Et licet usum fructum sibi ad vitam reservaverit, possem pro medio tempore novam amplam fabricam, seminario meo archiepiscopali contiguam accommodare; tantum deest fundus aliquis annuus pro sustentatione pauperum sacerdotum, et hunc Sanctissimus Dominus Noster posset, sine ullo praejudicio cassae salis assignare. Licet enim ille census primario sit destinatus ad erectionem duorum adhuc episcopatuum in hoc regno, certum tamen est, quod Innocentius XI. bonae memoriae, attenta primaria necessitate multiplicandarum parochiarum decreverat notabilem summam, pro tunc in cassa congregatam, ad hunc usum applicandam, prout etiam modernus Sanctissimus annum censum 7500 fl. emptum ab Imperatore pro summa centum quinquaginta millium florenorum, ex dicta cassa enumeratorum, assignavit. Et cum insuper Imperator habeat ex mandato supradicti Papae Innocentii XI. bonae memoriae ad prosequendum bellum Turcicum circa centum sexaginta millia florenorum, quae intra biennium a fine belli hujus Turcici restitui debent, et ad erectionem unius novi episcopatus abunde sufficient, et praeterea ab aliquot annis iterum notabilis summa ad cassam salis sit deposita, et praeterea ille census salis, qui ad cassam ecclesiasticam salis singulis annis penditur, ad summam 22, 23 et etiam ad 24 millia florenorum jam ascenderit, et si pax, prout speratur, supervenerit, adhuc magis accrescet, cum tamen antehac vix ad 15 vel 16 millia importaverit; e contra non nisi 8 millia fl. et aliquot centeni annuatim expendantur. Sua Sanctitas faceret immortalem charitatem, si duo millia florenorum, ex illo annuo censu assignaret hospitali erigendo; taliter enim remanerent adhuc 14 millia fl. ad cassam deponenda pro quarto episcopatu. Supplico igitur, ut Eminentissimae et Reverendissimae Dominationes Vestrae ad tam pium et necessarium opus concurrere et id ipsum Sanctissimo Domino repraesentare dignentur.* Ve vyřizení relace odkázala posv. kongregace concilii arcibiskupa s touto jeho žádostí k posv. kongregaci de propaganda fide.

Jelikož arcibiskup viděl, že budova Dlouhoveským vystavěná k účelu zamýšlenému nedostačí, propůjčil ji r. 1705 trinitářům k prozatímnímu pobytu a r. 1708 prodal ji spolu s kostelem, vinicí a zahradou sousednímu klášteru Servitů*) za 4000 zl.**)

Teprve nástupce Breunerův, arcibiskup Khuenburg jal se zakládati na Zderaze nový emeritní dům, koupiv pro něj r. 1730 dům někdy Talmberkův s rozsáhlou zahradou.†)

9. Kněží mimo duchovní správu.

Mnozí kněží působili mimo duchovní správu jako vikaristé, oltářníci, domácí kaplani a vychovatelé v rodinách šlechtických i patricijských. Také někteří klerikové nižších svěcení zaměstnání byli jako praeceptori.

Roku 1703 byli v Praze tito kněží a klerikové mimo duchovní správu:

I. Při chrámu metropolitním: 1. čtyři vikaristé: Pavel Haydler, Josef Neuheidl, Matyáš Wodraska, Jakub Junge, 2. devět oltářníků: Pavel Koudelka, Vavřinec Rust („annorum 60, purus Germanus“), Bernard O'Ferral z Irska, 65letý, ovládající sedm řečí: lat., irsk., angl., ital., franc., němec. a čes., Michael Bellau z Irska, Karel Winarský, Jan Valentin Hartman z arcidiec. mohušské („an. 57, pure germanus“), Jan František Kralowský („an. 47, Bohemus“), Jan Kreybich, Pavel Brandis, řeholní kanovník sv. Aug. z diec. hildesheimské, prof. kl. richenbergského. Při chrámu Všech Svatých oltářník: Leopold Singer. Mimo to žili v okrsku zmíněného chrámu: Jan Karel Stazzon z Adamhoffenu, Tyrolan, vysvěcený na titul svého patrimonie, kaplan hr. Černína, Jiří Karel Sokolovský, Rudolf Peschka („natione Boemus, patria Hostoviensis, lingua germanus, boemicam parum tantummodo callens“).

II. V territoriu chrámů týnského a svatohaštalského: Josef Frant. Paul z Jablonné (Jahblonensis), vychovatel u bar. Rumerskircha, Jan Neumann, býv. děkan berounský („homo miser et infirmus“), Jan Jacquemin z diec. leodienské, znalý řeči něm. a va-

*) Ekert, Posv. místa II., 220.

**) Hammerschmid, Prodomus 354.

†) Herain, Stará Praha, 127; srvn. Ekert, l. c. II., 487.

Dějiny arcid. pražské.

lonské, dom. kaplan u barona Chotka,*) Frant. Koselský, jáhen Tomáš František Kober („utraquista“), Florian Jos. Mikulovský z Ustí n. Orli., studující 2. roku theologie („2. anni theologus moralis actu studens; linguam callet boemicam“), podjáhen Xaver Smuravius z Plzně, posluchač 3. ročníku theologie („tertii anni theologus speculativus“).**)

III. Ve farnosti sv. Jindřicha: Pavel Hřebon z Vysokého Mýta, před třemi lety vysvěcený („bohemicam callens et germanicam, quantum ad confessiones excipiendas sufficit; vivit ex proprio, quia stipendia nulla habet“), Mikuláš Polnický z Něm. Brodu („bohemicam callens“), vychovatel v rodině p. Franchimonta z Frankenfeldu, Jan Norbert Černý z Jičína („dioecesanus Regino-hradecensis, Bohemus tantum“), vych. syna ryt. Frant. Alberta Moritze z Morenberga, pána na Voděradech, Matyáš Daniel Cippingier („Bohemus Bohemo-Reichenoviensis, linguam germanicam callens“), vych. v rod. bar. Deyma.

IV. Ve farnosti sv. Václava na Malé Straně: Karel Vilém Khirle („Bohemus Albipolensis, utraquista“), vychovatel mladého hr. Morzina, Jan Jos. Vogel („Boemus Austensis ad Albim, dioec. litomer., unius anni sacerdos, theologiae speculativae et sacrorum canonum auditor, lingua plus germanus quam boemus“), Michael Velka („archidioecesanus ex districtu Pilsnensi, callens germanicam et quasi ex integro boemicam“), administrator vlášského spítálu a korrepetitor hr. Wratislawy, Michael Prokisch („Norimbergensis, Pragae ordinatus, utraquista“), kaplan u nejv. purkraběnky Jan Jindřich Hertz, z Münsteru ve Vestfálsku, kaplan u Karmelitek, Ferd. Ant. Weiwoda („dioecesanus Regino-Hradecensis, linguae bohemicae et germanicae pro expediendis confessionibus“), Tobías Jiří Luna („Kámenicensis, germanicae linguae gnarus“), Matouš Eustach Rödl, stud. theol. spekulativní, „archidioecesanus, Teplensis, unius anni presbyter, tertii anni theologus specula-

*) Jacquemin byl dříve, od r. 1695, domácím kaplanem u hraběte z Waldsteina; toho roku obdržel fakultu, aby zpovídati směl ty z komonstva, kdož by se francouzsky zpovídati chtěli. Dříve podroben byl zkoušce, v níž shledán byl k tomu způsobilým.

**) R. 1708 30. května „pochován jest uroz. p. Hugo Godefridus de Jodoci, kanovník katedrální v Constancii, stáří okolo 30 let na hlavní nemoc, z domu od Sstubiřů z celetný ulice do obecní krypty“ chrámu Týnského. (Matr. f. týnské.)

tivus, germanus lingua et imperfectus Bohemus*), Matyáš Jahn („Boe. Trauskoviensis“), Samuel Jos. Los („archidioecesanus Neopragensis linguae bohemicae“), dom. kaplan u bar. Jaroslava Floriana Švihovského z Risenberka, Josef Medard Stowasser („archidioec., Petschaviensis, lingua germanus, apud Regiae tabulae depositorem D. Pellet agit praeceptorem“), jáhen Martin Sikora z Rokycan, posluchač theol. spekulativní („lingua Boemus tantum“), praeceptor u apellačního rady ryt. ze Steinhofu.

V. Ve farnosti P. Marie na Louži: Jan Ludvík Kubín („Boemus Neostadiensis, dimissus in archidioec. Prag. ob beneficium Bosnense, sacerdos 17 annis, callet boem. et germ., habitat in foro Vetero Pragensi in domo perillustris Dni Rudolphi Binago“), Jakub Šebastián Vavřinec Rauch („archidioecesanus, utraquista, medii anni sacerdos, agit praeceptorem apud D. Tibelli mercatorem“), Jan Heintzl („archidioecesanus, Puschaviensis, lingua germanus, a medio anno presbyter, ex conditione victum et propter sacra apud illustr. comitissam Hermorilianam pensionem“), Kryštof Jan Hem („dioecesanus Litomericensis, patria Wernstadiensis, lingua germanus, sacerdos quinque quadrantibus anni, absolvi tertium annum theologiae et de facto instituta et canonicum audio apud clarissimum dominum Kriglstein“), Jan Václ. Pfrogner („archidioecesanus, Planensis, linguae germanicae, aliquid boemice intelligit, sed boemicas confessiones audire non posset; exercitia sacerdotalia cum licentia parochi subit, unius quadrantis anni sacerdos“), Jan Jos. Kolsdorff („dioec. Wratislaviensis, germanici idiomatis, in conditione apud d. doctorem Wollwert, studens juri canonico, unius fere anni sacerdos“), podjáhen Frant. Seidl („Caadanensis, germanus purus“).

VI. Ve farnosti maltéžské: Petr Stuart de Bogges („natione Scotus, patria Aberdonensis, in 3. annum presbyter, linguam anglicam maternam, et praeterea latinam et germanicam callet, Ratisbonae ordinatus, agit instructorem apud D. de Wendlingen“), Jan Dros („Goriciensis Italus“), Vojtěch Frant. Puschner („archidioecesanus, Schelczensis, lingua germanus, agit capellanum apud Illmum D. Petrum Ernestum comitem de Mollart“), jáhen Frant. Ign. Jelínek („archidioecesanus, Novodomensis“).

VII. Ve farnosti sv. Tomáše na Malé Straně: Michael Jos. Schuissner („archidioecesanus, Pflancensis, utraquista, degit in domo seminarii Jesuitarum Micro-Pragae“), Ant. Dominik Bertolt („Bo-

emus Jablonensis, ex pragensi ad litomericensem dioecesim dimissus, presbyter duorum circiter mensium, sacrorum canonum auditor, germanus purus"), Jan Frant. Adensomer („archidioecesanus, Crumloviensis, lingua germanus, presbyter annorum 4, moratur in domo jesuitica"), Ondřej Jos. Schuller („dioec. Reginae-Hradecensis, Marschendorffensis, apud Illmum D. comitem Colloredo agit capellanum"), Jan Jos. Lyssy (excapellanus Plsnensis, valetudinarius, archidioecesanus, Mirovicensis, boemus, germanicam mediocriter callens, semiquinti anni sacerdos, moratur in balneo"), Ondřej Ant. Schip („archidioecesanus, germanicam callens tantum, apud Illm. D. Com. de Litzau p. t. accomodatus"), jáhen Zachariáš Pendl („archidioecesanus, Sekerzanensis, lingua germanus"), jáhen Matouš Lenck („archidioecesanus, Chotiesoviensis, lingua utraquista"), jáhen Bonaventura Gerer („natione Rhetus, dioecesanus Constantiensis"), podjáhen Jan Frant. Krüchner („dioecesanus Litomericensis, patria Bilinensis, lingua Germanus").

VIII. Ve farnosti sv. Valentina: Jan Jos. Jacobiczek („Silesius ad archidioecesim dimissus, quatuor annorum sacerdos, utraquista quidem, sed in neutra sibi concionari fidit"), Václav Xav. Heheberger („archidioecesanus, Beneschoviensis, lingua germanus, semialterius anni sacerdos, apud tit. Dnum Kunass de Machovitz, vice-scribam Regni Bohemiae, apud juniorem in conditione").

IX. Ve farnosti sv. Jiljí: Jan Kryštof Antonín hr. Spar („protonotarius apostolicus et beneficiatus SSmae Trinitatis in cathedrali ecclesia Labacensi, habitat in domo Dnae Kanavallianae penes domum Illmi Dni comitis Wenceslai Wratislaw"), Ondřej Václ. Schmidt („archidioecesanus, Planensis, lingua germanus, a praeterlapsis Nativitatis festis presbyter, II. anni theol. moralis auditor, habitat penes auream campanam in aurea platea, conditionatus apud tres juniores de Ržiczan"), Samuel Buntzl („archidioecesanus, Lippensis, germanicae linguae gnarus"), Ondřej Pochar („archidioecesanus, Strasskoviensis, utraquista, sed boemica praevallet, semialterius anni sacerdos, manet in mola penes pontem in conditione apud molitorem priorem"), Václav Král („archidioecesanus, Blovicensis, lingua Boemus, theologus III. anni, in seminario s. Wenceslai altaris, a praeterlapso Septembri sacerdos"), Kryštof Ign. Dont („archidioecesanus, Neostadiensis ad Boemo-Lippam, germanicam linguam callens, 4 annorum sacerdos, apud juniorem D. comitem de Nostitz et Rinek praefectus, manet

in domo Exllmi D. co. de Wratisslaw e regione conventus S. Aegidii“), Ondřej Langkhamer („archidioecesanus, Schönfeldensis, lingua tantummodo germanus, medii anni sacerdos, conditionatus apud auream crucem in Jesuitica platea; absoluta universa theologia speculativa frequentat utrumque jus tam institutiones, quam jus canonicum apud clarissimum D. Besnecker“), Jan Ant. Stros („archidioecesanus, in 4. annum sacerdos, utraquista, moratur p. t. prope ecclesiam s. Joannis ad aquam“), Hefman Frey („Monasteriensis, beneficiatus Cosfeldiae, habitat e regione ecclesiae s. Aegidii in domo Dni Hitl“), Mikuláš Fridrich Weis („archidioecesanus, Pragensis, habitat in domo propria in Jesuitica platea penes auream crucem“), Frant. Ant. Kriser („archidioecesanus Novodomensis, utraquista, manet ad viridem arborem“), jáhen Frant. Franczan („archidioecesanus, Pragensis, manet in villa venerabilium virginum ad S. Annam apud parentes“), podjáhen Adam Khol („archidioecesanus, Novodomensis, lingua boemus, in seminario ad S. Wenceslaum moratur“).

X. Ve farnosti sv. Petra na Poříčí: Bartoloměj Jos. Grim („archidioecesanus, Bergreichensteinensis, lingua germanus, medii anni sacerdos, apud perill. D. Hein, camerae consiliarium, in conditione et apud principissam Trautmannsdorffianam sacellanus“), jáhen Jakub Skřivan („archidioecesanus, Bohemobrodensis, gnarus linguae bohemicae, diaconus, moratur in Nova Civitate et domo Ratejna dicta“).

XI. Ve farnosti sv. Vojtěcha Většího: Vilém Frant. Jäger („Boemus, Lippensis, apud Illmi D. Francisci Ferdinandi Berchtold, comitis de Ungerschitz, capitanei Neo Pragensis dominum juniorem comitem pro praefecto manet. 2 annorum sacerdos“), Frant. Burckhard („dioecesanus Litomericensis, Grupnensis, germanus purus, semialtero anno sacerdos, moratur in combusta platea Neo-Pragae“), Václ. Merkelius („emeritus sacerdos, manet in territorio S. Michaelis archangeli, fere continuo aegrotus“), podjáhen Joannes Jos. Hallas („archidioecesanus, Sserubensis, utraquista, manet apud P. Merkelium“), Ant. Aug. Vogel („dioecesanus Litomericensis, utraquista, et vigore dimissorialium, nec non, prout asserit, de licentia sacramenta apud fratres Misericordiae jam in 4. annum administrat“).

XII. Ve farnosti sv. Štěpána: Zikmund Náchodský z Neudorffu („Boemus Horžicensis, lingua utitur boemica, et parum germanica,

detinet se modo apud D. Carolum Tunechodsky Wsseraticii, qui eidem mensam favet; quando Pragam venit, detinet se in domo Perill. Dni Wenc. Schaffmann in Nova civitate*), Jan Kryštof Krumbholtz („dioecesanus Litomericensis, lingua germanus, bohemus solum in tantum, ut sibi fidat in necessitate excipere confessiones bohemicas, dimissus ad archidioecesim ad quaerendum beneficium; habitat Neo-Pragae apud mercatorem Joannem Fromm“), jáhen Kašpar Schola („Sedlecensis, lingua boemus, habitat a regione ecclesiae S. Stephani“), Simeon Horžejssi („archidioecesanus, Sutticensis, subdiaconus, utraquista, auditor theologiae moralis, conditionatus apud Dnum Wietrowsky“), podjáhen Jiří Ant. Hertzinger („archidioecesanus, Chrudimensis, bohemus lingua, et germanicam callet mediocriter, conditionatus in domo Dewaldiana“).

XIII. Ve farnosti sv. Havla: Angelus Bezzenghi („dioeces. Lunen.-Sarzanen, Italus natione, agit sacellanum apud dnum baronem Janinalli“), Bartoloměj Ant. Bertolli („natione Tirollensis, dioec. Tridentinae, manet studiorum et ulterioris promotionis causa Vet. Pragae“), jáhen Jan Leich („archidioecesanus, Novodomensis, utraquista, ad auream stellam conditionatus, actu studens speculativae), jáhen Jan Langhans („Kámnicensis, Litomericii ordinatus, germanus lingua, manet ad duos aureos ursos“).

Roku 1705 působil P. Ant. Jan Drescher z řádu Strážců Božího hrobu jakožto praeceptor v rodině bar. z Rumerskirchu; Jan Jos. Petritius, jáhen, byl praeceptorem v rodině Dra Kriglsteina; minorista Kristian Schuppler v rodině Dra Volverta; roku 1706 Polák Frant. Ondřej Sobocki, kněz poznaňské diecése, pro válečné nepokoje ve vlasti jeho zůřící, do Čech se uchýlivší, byl domácím kaplanem u hr. Václava ze Sinzendorffu, Jan Franck dom. kaplanem u Karla Hillibranta, Vojtěch Kučera u bar. Dionysia z Helversenů, Jan Vetter u bar. Oldřicha z Klebersbergu, Jan Brož u Viléma Mladoty, r. 1707 Karel Suchánek u hr. Frant. Ant. Sporcka, P. Benedikt Müller O. Cist. z kl. Marienbrunn v diec. špýrské, jenž pro bouře válečné nucen byl mimo svůj klášter žíti, byl u hr. Jana Ferd. Nostitze v Kolečovicích; Jan Josef Jakubczik u doktora Neumanna; P. Nivard O. Cist. z kl. žďárského u Jana Ferdinanda Ronspergera z Ronšperku; r. 1708 Ondřej Scholtz u hr. Jana Maxm. Götze, Bartoloměj Moro z dioec. aquilejské u hr. Jeronyma Colloreda.

Takovito kněží byli povinni dříve u konsistoře žádati o dovolení, aby místo takové směli zastávat.)

Roku 1706 uděleno knězi Janu Lamormainovi, býv. alumnovi konviktu u sv. Bartoloměje, dovolení, aby směl přijmouti místo dvorního kaplana u hr. z Zinzendorfu, cíś. vyslance u dvora švédského, a aby s ním tam odebrati se směl.

Někdy docházely na kněze ve službách šlechtických rodin se nalézající žaloby. Tak r. 1699 domácí kněz barona Švihovského z Riesenberku Samuel Los v Popeleční středu v domácí kapli k rozkazu baronovu šlechticům oděným ještě v šaty maskární („in suis comicis vestibus, uti pridie in publico comparuerunt, indutis“) sloužil mši sv. a uděloval popelec.

R. 1707 dne 14. ledna nařídila konsistoř všem farářům pražským, aby do osmi dnů podali zprávu o všech kněžích a klericích, světských i řeholních, v obvodu jejich farností žijících; ve zprávě té mělo býti uvedeno: ve kterém domě bydlí; náležejí-li do archidiecése nebo jsou-li cizí a odkud; v jakém oděvu chodí, zda v taláru, či v oděvu krátkém; jaký život vedou a z jakých prostředků se živí; jsou-li to kněží cizí, zda mají od konsistoře povolení v Praze se zdržovati a mši sv. sloužiti, a na jakou dobu.

Z došlých odpovědí vysvítá, že všichni kněží a klerikové mimo duchovní správu v Praze žijící*) chodili v taláru**) a vedli život stavu svému přiměřený, takže požívali dobré pověsti. Někteří žili z vlastního jmění, někteří ze stipendií mešních, někteří byli zaměstnáni jako praeceptoři.

†) Toho týká se tento odstavec v patentech podzimních 1705: „Frequentius fit, quod sacerdotes de clero saeculari se apud varios dominos laicos longo tempore detinere et capellanos sine praevia Venerabilis Consistorii licentia aut insinuatione apud illos agere, missasque pro libitu ipsis legere et alia, etiam ad curam animarum pertinentia, pertractare solent: ideo quilibet vicarius foraneus ab ejusmodi sacerdotibus in tractu suo existentibus inquirat, utrum licentiam a Venerabili Consistorio habeant, nec ne? Si non, tum eum, vel eos mox ad Venerabile Officium deferat, pro condigno, prout Venerabili Consistorio visum fuerit, puniendos.“

*) Ve farnosti sv. Tomáše uvádí se mimo jiné i zakladatel semináře lužického: „Prope ecclesiam, aut potius sacellum SS. Petri et Pauli, ad inferiorem traiectum habitat in propria domo honorabilis P. Georgius Schimon, Lusatus, iam 11 annis sacellanus ad V. V. Carmelitanas, aetatis suae ann. 61.“

**) Jen o čtyřech činech se zmínka, že chodí „in veste curta“; mezi nimi ve farnosti svatojilské: „Illmus Dnus comes de Trautson, canonicus Olomucensis, habitat in victu apud nigrum equellum, incedit in veste curta.“

K necti duchovnímu stavu bývali mnozí cizí světští i řeholní kněží a jiní klerici, zvláště pak mužové v habitu terciářů sv. Františka, kteří, aniž se u konsistoře svými listinami vykážali, do Prahy přicházeli, a tu i na venkově různých pohoršení se dopouštěli. I obrátil se arcibiskup dne 14. května 1696 ke král. místodržícím, aby nařídili, by takovíto cizí tuláci („dergleichen frembde Vagabunden und Land-Stürtzer“) nebyli do žádné brány městské pouštěni, pokud by se u konsistoře nevykážali svými listinami („ehebevor ihre bei sich habende Obedientiales und andere Patenten vor Uns oder Unserm Ertzbischöfl. Consistorio vorgewiesen und produciret würden“), spolu aby bylo poznamenáno, kde se takový cizinec ve městě ubytovati hodlá, a jak dlouho ve městě zdržeti se chce, by na jejich počínání mohlo býti lépe dohlédnuto.

Roku 1696 dne 3. dubna psala konsistoř Pražskému staroměstskému magistrátu: „Urození a stateční vladkové, též slovutné a mnoho vzácné poctivosti, páni nám důvěrně milí. Dochází nás toho skrze rozličné, a to hodnověrné lidi zpráva, kterak prý tři osoby, a to clerici saeculares . . . nedaleko kostela sv. Anežky v Starém městě Pražském u nějaké Husákové v domě u Vačkářky řečeném se zdržovati a odtud nočního času z téhož domu v světském oděvu a šatech vybíhajíce rozličné pohoršlivé skutky a různice páchatí mají. Aby tehdy tomu v cestu časně vkročeno bylo a (pokudž by tomu tak bylo) a oni k slušnému potrestání přišli, pány otcovsky žádáme, že k tomu bedlivě se přičiní a naříditi sobě oblíbí, aby takové v nadřečeném domě zůstávající osoby tím ranněji některého dne v tichosti nenadále beze všeho ohledu jati a na rathaus zatím dodáni byli, o čemž další zprávy očekávající, zůstáváme laskavým pánům vždycky dobře otcovsky náchylní.“

V patentech jarních r. 1699 bylo zakázáno, aby žádný z beneficiátů nedopřával pohostinství potulným, zvláště z cizí diecése přicházejícím kněžím a klerikům, světským nebo řeholním, déle než na tři dni, nanejvýše na osm dní, aniž aby jim dovoloval přísluhovati svátostmi nebo jiné farářské úkony vykonávati. A v patentech podzimních r. 1705 bylo zakázáno, aby řeholníci almužnu sbírající, nechať jsou z kteréhokoli řádu, nebyli připouštěni k sloužení mše svaté, leč by dříve vykážali se obediencialiemi svých představených.

10. Život kněží. — Kázeň.

Kněžstvo bylo celkem velice horlivé a povinností svých dbalé. Dohlídka skrze vikáře vykonávaná byla přísná, a větší poklesky ihned vyšetřovány a pokutovány.

Arcibiskup nařídil r. 1697 konsistoři, aby mu sdělovány byly nedostatky kléru, jestliže by jaké z visitačních zpráv vikářů byly známy, jelikož „*hoc prae ceteris rescire pastoralis Nostri officii ratio summe postulat*“.

Vikář hořovický vyslovuje se ve své visitační zprávě z r. 1699 o většině kněží svého traktu velice pochvalně. Tak na př. píše o faráři lochovickém Vavřinci Franckovi: „*vir vere ecclesiasticus, qui non modo nitorem in apparamentis, aliisque ad sacramentorum collationem necessariis observat, sed etiam catechizando, concionando, infirmos visitando solertem in vinea Domini se exhibet operarium. Hinc ob haec apud suum Illustrissimum DD. patronum magnum favorem, apud inferiores et concreditas oviculas obtinet sui venerationem, nam et Illmo DD. quantum licet legibusque canonicis non adversat, sese accommodat, et populum in exigenda stola non praegravat, ut proinde rari sint, qui ad praestationem decimarum urgeri debeant, sponte tales deferunt. Oeconomam habet foeminam honestam circiter 48 annorum senem viduam, omnis suspicionis sinistrae expertem. Reliqua omnia conformiter ad regulas canonicas observata tam in templo, coemeterio, schola, parochiali aedificio, quam alibi reperi*“.

O děkanovi žebráckém Františku Ferdinandovi Fialovi: „*Decanus, convictor Pragensis, vir est exemplaris et commendatae modestiae, ad amussim omnia sua munera implet, excepto quod modo catechismus non peragat propter defectum auditorum; hunc tamen in Quadragesima quotidie explanabat tempore „Salve“.* Hinc parochiani optime sunt cum eodem contenti, cum praesente me eidem longaevos annos, secumque diuturnam mansionem apprecarentur . . .“

O děkanovi berounském Karmensovi: „*Vir equidem ecclesiasticus, quem non modo vestitus modestus, culta urbanitas, mundities ecclesiae, sacristiae nitor, decretorum punctualis observatio recommendant, sed etiam zelus animarum, quotidiana missae celebratio, magnam ei benevolentiam apud parochianos conciliat. Et licet fructu beneficii satis exiguo provisos sit, tamen in accidentiis exigendis moderatus est.*“

O děkanovi příbramském

Millingerovi: „Vir vere ecclesiasticus et probus et exemplaris. Utī regulariter ordinateque omnia asservat in ecclesia, ita conformiter quoad se, quam quoad subordinatos juxta praescriptum sacrorum canonum se gerit. Proinde cum ex laicis inquisivissem de vita, moribus, actionibus eius, omnes quasi uno ore eundem laudabant, vitam, secumque mansionem longaevam apprecantes.“ O administrátorovi fary pičínské: „Religiosus O. Cisterciensis Aulae Regiae professus P. Paulus Bulandtius, vir doctus, probus, concionator praeclarus, et uti conformiter suo statui vivit, ita primaevam sui ordinis observantiam occando, arando etc. potissimum ubi familia caret, tenet.“ O faráři svatopolském Spanbergerovi: „De hoc illud dicere possem: „integer vitae scelerisque purus“, nihil enim sinistri aut impuri etiam ipsius osores dicere possunt; hoc solum habet, quod aliquantulum rusticus sit in moribus, in vestitu incurius, in allocutione durus, suarum rerum quandoque inordinatus profusor.“ O faráři cerhovickém a mýtském Řehořovi Slavíkovi: „Vir modestus, ecclesiastes zelosus, providus, suarumque et ecclesiae rerum sollicitus oeconomus.“

Vikár frydlantský ve své zprávě z r. 1699 o všech podřízených sobě farářích vyslovuje se velice pochvalně. O faráři svéborickém Vielkindtovi praví: „sacerdos ecclesiasticus Fridlandensis, annorum 29, homo bonorum studiorum et vitae exemplaris, qui sufficienter provisos libris divina uti et catechismum more consveto zelose peragit, nec non praesto est omnibus aegris; familiam habet honestam et sine omni suspicione“. O faráři mimonšském Friwirthovi: „natione Glacensis, ann. plus quam 50, sacerdos ecclesiasticus, vir doctus, probus et exemplaris; bibliothecam habet bene instructam et saepius intra mensem confitetur“; O faráři zákupském Sukubovi: „sacerdos saecularis, annorum 50, decenter et honeste incedit, sufficientibus provisos libris, breviarium diligenter recitat et singulis mensibus bis vel ter confitetur“. O faráři cvikovském Brendlerovi: „sacerdos ecclesiasticus, annorum 56, natione Ostricensis, competenter statui suo incedit, quotidie celebrat, breviarium diligenter orat, nec non frequenter intra mensem confitetur, scit omnes ceremonias et vitam cum sacellano suo ducit laudabilem“. A podobně vyslovuje se i o ostatních. —

Vikár plzeňský Pecháček ve zprávě o visitaci r. 1702 vykonané dává o duchovenstvu okrsku svého dobré svědectví, řka, že co do života a mravů nedověděl se o nikom nic zlého nebo po-

horšlivého, nýbrž že všichni vedou život příkladný a hledí dostáti svým povinnostem.

Vikár čáslavský Jan Josef Řičan podává konsistoři r. 1709 zprávu o vykonané kanonické visitaci žaluje toliko na čtyři faráře: na starkočského, že pro churavost bohoslužby povrchně koná, katechismu nikdy nemívá, nemírnou stolu žádá, s hospodyní v jednom voze jezdívá; na potěchského, že často odchází z fary pít a hrát v karty; na administratora janovického, že nedává si pozor na ústa a často pohoršlivá slova pronáší; na faráře vilímovského, že žádá přemrštěnou stolu a nedůstojně koná bohoslužby. O ostatních všech praví, že počestně žijí, povinnosti svého úřadu plní, žádných špatných nebo podezřelých osob u sebe nemají.

Vikár kladský ve své visitační zprávě r. 1709 kvalifikuje faráře sobě podřízené takto: dva slovy „vir zelosus et exemplaris“, 7 slovy „vir zelosus“, 2 slovy: „sua munia diligenter observat“, „est diligens in suis muniis“, 10 slovy: „sua munia peragit“, 10 slovy: „nulla mota est querela“.

Vyznamenání byla velice řídká, a to ještě bývala většinou získávána přímo v Římě a ex post teprve konsistoři ke schválení předkládána.

Vyznamenání prohlašovala se v konsistorních patentech,*) někdy i zvláštními oběžníky k vikářům.

Děkanu a vikáři kladskému Eliáši Schreiberovi opatřil roku 1699 protonotariát rektor kladské kolleje Leonard Reil prostřednictvím prokuratora německé provincie jezuitské; Schreiber předloživ konsistoři příslušnou listinu, žádal o aprobaci.

Bývalému faráři v Hrochově Týnci Vavřinci Frant. Ollitzerovi kterýsi jeho příznivec, aby mu dal na jevo svoji náklonnost, přinesl 1701 z Říma protonotariát spolu s gradem doktora theologie. Na základě zmocnění římské kolleje byl Ollitzer 1703 od delegovaného k tomu metr. probošta a vikáře Mayera v budově proboštské na Hradčanech po předchozí zkoušce a oppugnaci prohlášen za doktora theologie a protonotáře.†)

*) Na konec býval připojen dodatek „Quos proinde pro talibus ab omnibus et singulis haberi et teneri volumus et demandamus“.

†) O tom vydala konsistoř 27. září 1704 k vikářům tento oběžník: „Ad vicarios foraneos. Venerabilis. Quandoquidem Venerabilis ac Eximius Pater Laurentius Ollitscher, emeritus in hac archi-dioecesi Pragensi sacerdos et curatus nuperime ex reverendissimo protonotariorum collegio protonotariatum obti-

Farář ronovský Černý předložil 1702 konsistoři najednou několik římských listin, jimiž se mu udělovala různá vyznamenání; když však konsistoř všem schválení udělití se zpečovala, prosil, aby aspoň užívati směl titulu protonotáře.

Farář bečovský (Hochpetsch) Václav Vojtěch Pernklo z Bernklauen vyžádal si u Františka hr. Sforzy v Římě najednou tři diplomy: doktorátu theologie, protonotariatu a falckraběte, (comes palatinus).

Děkan a vikář hořovický Frant. Jan Vrba vyžádal si v Římě titul apoštolského notáře. Předkládaje konsistoři 21. čna 1707 dočtyčnou listinu papežskou žádá o schválení a prohlášení, jakož i za označení osoby, do jejíž rukou by povinnou přísahu složití mohl. Vyznamenání to bylo konsistoří schváleno a v patentech jarních r. 1708 ohlášeno.*)

Farář u P. Marie na Louži Karel Řečický oznamuje gen. vikáři 17. září 1708, že obdržel z Říma titul protonotáře apoštolského, zasílá příslušné papežské breve a žádá, aby složití mohl v breve tom uložené obvyklé vyznání víry a přísahu věrnosti v ruce některého hodnostáře církevního.

Řidší byla vyznamenání se strany mocnárů světských.

Děkan frydlantský Griger předložil 25. ún. 1709 konsistoři diplom, jímž od císaře jmenován byl dvorním kaplanem; podotýká, že o tento titul neucházel se z nějaké snad ctižádosti, nýbrž proto, aby stavu kněžskému dodal lesku a mohl v území sousedícím s kraji nekatolickými s tím větším úspěchem působiti. I žádá o schválení a o prohlášení vyznamenání toho v příštích patentech jarních, což se také stalo.**)

nit, praeterea etiam suprema doctoratus theologici laurea condecoratus est, et medio tempore quoad utrumque praestanda praestitit, una nobis humiliter supplicando, quatenus id ipsum ad totius cleri archi-dioecesani notitiam ocys perveniret; idcirco Nos petitioni supplicantis praefati benigne annuere volentes, Vobis per praesentes commitimus, simul ac demandamus, ut hoc ipsum subordinato vobis clero protinus publicare et initio dictum Patrem Laurentium Ollitscher pro tali, qualis superius describitur, habere atque tenere haud omitatis. Qui de caetero Vobis, et toti subordinato clero Nostro paternam nostram benevolentiam impertimus et affectus.*

*) „Praeterea etiam intimatur, quod venerabilis dilectus Franciscus Vrba, vicarius foraneus et decanus Horzovicensis, protonotarius apostolicus sit creatus et actu praestanda praestiterit.“ Pat. vern. 1708 odst. 18.

**) Pat. jarní 1709, odst. 13.

V patentech jarních 1702 bylo duchovenstvu přísně zakázáno ucházeti se u rodu Sforzů („a certa familia de Sfortia“) o stupně theologické, titul hraběte palatinského, rytíře zlaté ostruhy a protonotáře apoštolského*), jelikož to bylo na újmu jak pražské university, tak i kollegia protonotářů a sekretariatu brevů v Římě.

*) Vyznamenání těchto dostalo se r. 1697 také Janu Florianovi Hammerschmidtovi. Diplomý jemu zasláné mají toto znění: 1. Franciscus de comitibus Sfortia S. R. I. princeps, dux Signiae et Onani, comes Sanctae Florae, marchio Prozeni, Varves, Cecinae, Morenigi, Vallis Tollae, Castri Azarae, Silveni et Castri Arquati dominus. Universis et singulis has praesentes Nostras litteras visuris et auditoris salutem et omne gaudium. Noveritis quod fel. rec. Paulus papa Tertius per litteras concessas ac sub plumbo expeditas sub dato Romae apud S. Petrum anno incarnationis Dominicae 1539 18. Kal. Maii, pontificatus Sui anno V. maioribus Nostris, nobis ac caeteris omnibus de familia et prosapia Sfortiae amplam, plenam, liberam et omnimodam facultatem et auctoritatem inter alia concesserit, doctores in sacra theologia creandi, promovendi et solemniter ordinandi, et quos benemeritos, dignos, sufficientesque reperiremus doctoratus huiusmodi laurea decorandi, prout plenius continetur in eisdem litteris, ad quas relatio habeatur, quae litterae fuerunt etiam confirmatae a Julio III., Gregorio XIII. ac Sixto V. fel. rec., cumque Reverendissimus et praenobilis Dnus Joannes Florianus Hammerschmidt, celeberrimi collegii seminarii archiepiscopalis Pragensis rector, SS. theologiae candidatus, et qui in collegio seminarii archiepiscopalis Pragensis praefato publice universam theologiam magno cum applausu defendit, et novemdecim annis curam animarum habuit et zelose peregit, vir scientia, moribus, ingenio et doctrina, studiisque praeclarus, qui assiduus vigiliis multis abhinc annis in praefata ss. theologia operam impendit, laboriosorum suorum laborum proemium assequi cupiens solita doctoratus insignia sibi dari et concedi humiliter postulaverit ac propterea cum illustris et Reverendissimus abbas Franciscus Campana publicum documentum de ipsius D. Joannis Floriani de eius idoneitate et sufficientia attestando coram nobis praesentaverit, et diligentem inspectionem et examen de dicto documento factum a Perill. et Reverendissimo Dno abbate Jacobo Pitarello S. T. D. idoneum repertum, ideo ad doctoratus lauream promoveri posse Nobis attestentur, et ob id unanimiter pari voto, nemine penitus discrepante, viva voce, vivisque sufficienti jure merito approbatus. Nos igitur Franciscus Sfortia consideratis scientia, moribus et virtute, quibus eundem Reverendissimum D. Joannem Florianum Altissimus illustravit, prout in dicto suo examine demonstravit, et praecedente fidei catholicae professione ac juramento ab eo praestito, auctoritate Apostolica ac etiam imperiali, qua fungimur ordinaria, eundem Reverendissimum D. Joannem Florianum dignum, sufficientem et benemeritum judicavimus, eique solita doctoratus insignia assumenda et accipienda fore et esse pronuntiavimus, ac ipsum in Sac. Theol. doctorem fecimus, creavimus, et solemniter ordinavimus, ita quod in futurum omnibus et singulis privilegiis, gratiis, favoribus et indultis, quibus alii similes doctores quarumcunque universitatum, studiorum generalium totius Orbis, tam de jure, quam de consuetudine aut aliter utuntur,

Těm, kdož některá z uvedených vyznamenání obdrželi již od Sforzů, bylo zakázáno odznaky jich nositi („illi vero, qui ejusmodi titulo protonotariatus Sfortiani gaudent, et actibus publicis ac

fruantur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt quomodo libet in futurum, ipse quoque Reverendissimus D. Joannes Florianus, sic doctor creatus, utatur, fruatur, potiatur et gaudeat, dantes insuper et concedentes sibi licentiam, liberamque facultatem et auctoritatem legendi, docendi, glossandi et magistralem cathedram ascendendi, capiti biretum pro corona et digito annulum pro desponsatione gestandi, similiterque omnes et singulos actus doctores publice et privatim exercendi, pro eius libito voluntatis. In quorum fidem praesentes subscripsimus et sigillo Nostro muniri jussimus. Datum Romae extra Portam flamineam anno a Nativitate Domini MDCXCVII indictione quarta, die vigesima quarta Decembris pontificatus autem Smi d. N. D. Innocentii Divina providentia Papae XII. anno ejus feliciter sexto. Praesentibus R. D. Dominico Artiola et D. Francisco Burbante, testibus vocatis habitis specialiter atque rogatis. L. S. Franciscus Sfortia. — Abb. Sebastianus de Nepis Secr. R.“ — 2. Franciscus de comitibus Sfortia Reverendissimo ac praenobili Dno Joanni Florianio Hammerschmidt, celeberrimi collegii seminarii archiepiscopalis Pragensis rectori, ss. theologiae doctori, et qui in collegio seminarii archiepiscopalis Pragensis praefato publice universam theologiam magno cum applausu defendit, et novemdecim annis curam animarum habuit et zelose peregit, Ss. Dni Nostri Papae notario protonotario honoris nuncupato salutem in Domino sempiternam. Singularis erga S. Romanam Ecclesiam Sedemque Apostolicam tuae devotionis affectu, nec non tuarum litterarum scientiae, vitae ac morum honestas ac laudabilia probitatis et virtutis merita, quibus personam tuam ornatam accepimus, ac specialis honoris praerogativa prosequamur. Cum itaque Tu, qui, sicut etiam accepimus, de honesto genere procreatus, ac multiplicum virtutum decore ornatus existis, dictaeque Sanctae Sedis servitiis insistere disposuisti, Nos humiliter supplicari feceris, ut personam Tuam grato favore prosequi ac ea pro meritis dignioris nominis titulo decorare dignaremur. Nos qui Tuae probitatis et bonae famae odorem gratum sentimus, tuis supplicationibus huiusmodi inclinati laudabili tuo desiderio annuere decrevimus. Sufficienti igitur ad id facultate et auctoritate per litteras fel. rec. Pauli papae III. sub plumbo expeditas sub dato Romae apud S. Petrum anno 1539 18. Kalendas Maii pontificatus sui anno V. maioribus Nostreis, Nobis ac caeteris omnibus de familia et prosapia Sfortiae concessas suffulti, Te Sanctissimi D. N. Papae et S. Sedis Apostolicae notarium, protonotarium honoris numero et consortio favorabiliter adscribimus, atque aggregamus. Tibique rochetum, mantelletum et subtaneam tam nigri quam violacei coloris extra Romanam curiam deferrendi et alias incedendi in habitu prothonotariorum more praelatorum Romanae Curiae, nec non utendi pileo seu capello, quibus dicti prothonotarii et praelati per se ipsos et in eorum insigniis seu stemmatibus utuntur, plenam et liberam, earumque tenore praesentium facultatem concedimus et auctoritatem. Tibique exnunc de caetero omnibus et singulis praeeminentiis, praerogativis, antelationibus, gratiis, favoribus et indultis, quibus alii similes doctores quarumcunque universitatum-

solennibus in epomide seu mocetta cujuscunque coloris, necnon in insignibus vel etiam cruce supradictorum ordinum ad sui vanam apud populum ostentationem duntaxat comparere assolent,

atque SS. Dni Nri Papae et S. Sedis Apostolicae notarii, prothonotarii honoris tam de jure, quam de consuetudine aut aliter utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt quomodolibet in futurum, pariformiter et absque ulla prorsus diffidentia (etiamsi habitum prothonotarii non deferat) uti, frui, potiri et gaudere possis et valeas, eisdem auctoritate et tenore de speciali gratia concedimus et indulgemus. Quocirca discreto viro uni ex dictis notariis prothonotariis honoris nuncupatis, vel cuicunque in dignitate ecclesiastica constituto per Te eligendo per praesentes auctoritate apostolica praefata committimus et mandamus, quatenus SS. Dni Nostri Papae et Sanctae Romanae Ecclesiae nomine solitum juxta formam consuetam fidelitatis debitae a Te recipiat juramentum, ac deinde debita et consveta insignia honoris et dignitatis notariatus et prothonotariatus huiusmodi Tibi ut supra concessa conferat et assignet, omnibusque et singulis in praefatis litteris contentis et concessis pacifice frui et gaudere faciat et permittat atque procuret, non obstantibus omnibus, quae Paulus III., Julius III., Gregorius XIII. ac Sixtus V. in facultatibus Nobis concessis praesentibus voluerunt non obstat, caeterisque in contrarium facientibus quibuscunque. In quorum fidem praesentes subscripsimus et sigillo Nostro muniri iussimus. Datum Romae extra Portam Flaminiam anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo, indictione quinta, die vero vigesima octava mensis Decembris Pontificatus autem SS. D. N. Innocentii Divina Providentia Papae XII. anno eius sexto feliciter Amen. L. S. Franciscus Sfortia. Abbas Sebastianus de Nepis. — 3. Franciscus de comitibus Sfortia, S. R. I. princeps, dux Signiae et Onani... Reverendissimo et Praenobili D. Joanni Floriano Hammerschmidt, celeberrimi collegii seminarii archiepiscopalis Pragensis rectori, S. S. D. prothonotario apostolico honoris nuncupato, et qui in collegio seminari archiepiscopalis Pragensis praefato universam theologiam magno cum applausu defendit et novemdecim annis curam animarum habuit et zelose peregit, militi et equiti aurato ac sacri palatii et aulae Lateranensis comiti, salutem in Domino sempiternam. Dignum et rationi consonum arbitramur. ut personas honestas et virtutum meritis insignitas condignis favoribus et gratiis prosequamur. Cum itaque alias fel. rec. Paulus Papa III. per litteras concessas, ac sub plumbo expeditas sub dato Romae apud S. Petrum anno 1539 18. Kal. Maii pontificatus sui anno V. maioribus Nostris ac caeteris omnibus de familia et prosapia Sfortiae amplam, plenam, liberam et omnimodam facultatem et auctoritatem inter alia concesserit milites et equites auratos ac sacri palatii et aulae Lateranensis comites creandi, promovendi et solemniter ordinandi, et quos benemeritos, dignos sufficientes reperiremus, militis et equitis aurati ac sacri palatii et aulae Lateranensis comitis titulo, nomine et insigniis decorandi, prout plenius continetur in eisdem litteris, ad quas relatio habeatur, quae litterae fuerunt etiam confirmatae a Julio III., Gregorio XIII. ac Sixto V. fel. rec. Cumque Tu Nobis humillime supplicari feceris, quatenus Te juxta praefati privilegii tenorem in militem et equitem auratum ac sacri palatii et aulae Late-

idipsum imposterum ex certis rationibus omnimode et absolute, idque sub mulcta 12 imper. facere intermittant“).

Jelikož se vyskytovaly případy, že někteří děkani a faráři osobovali si tituly a různé čestné odznaky; bylo to patenty jarními 1705 přísně pod trestem 50 imperiálů zakázáno, leč by se konsistori náležitě vykážali, že na ně skutečně mají nárok; pak že by je konsistoř schválila a po arcidioecesi to prohlásila.

Velice žádoucím byl mnohým duchovním titul „děkana“.

Farář sezemický Bernard Hložek ze Žampachu oznamuje 13. června 1709 konsistori, že zvolen byl od kapitoly staroboleslavské za nesídelního kanovníka, i prosí, aby mu konsistoř dovolila užívatí titulu děkana; při tom poukazuje na svoje zásluhy, zvláště, že na svůj náklad k většímu užitku osadníků svých vydržuje kaplana.

Netolický farář Václav Ant. Grueber obrátil se 30. čce. 1708 velice poníženým listem k patronu svému knížeti Janu Kristianovi z Eggenberka, by jej doporučil konsistori, aby mu propůjčen byl titul děkana. Kníže sice tak učinil, ale v připsi svém ke konsistori opatrně připojuje ohrazení, aby titulem tím nevznikla snad osadníkům nebo kostelu větší břemena. Konsistoř skutečně Grueberovi udělila 28. srpna téhož roku žádaný titul, uloživši

ranensis comitem solemniter ordinare, et praefatorum militis et equitis aurati ac sacri palatii et aulae Lateranensis comitis titulo, nomine et insigniis decorare dignaremur. Nos Te ob virtutum merita, quibus personam Tuam ornatam accepimus, ac specialis honestas et dignitas excellentiae titulo sublimare et decorare volentes, Apostolica auctoritate praefata, et qua fungimur in hac parte, in militem et equitem auratum ac sacri palatii et aulae Lateranensis comitem tenore praesentium creamus, facimus, constituimus, deputamus et declaramus, ac militis et equitis aurati ac comitis huiusmodi titulo, nomine et insigniis decoramus, ita ut imposterum Tibi crucem auream, aureo calcari insignitam ad collum pendentem deferre, palliumque simili cruce auro sericoque rubeo confecta decorare concessum, Teque in aliorum militum et equitum auratae ac sacri palatii et aulae Lateranensis comitum numero et consortio favorabiliter adscribimus atque aggregamus. Teque militem et equitem auratum ac comitem huiusmodi existere et pro tali et uti talem haberi, nominari et reputari volumus et mandamus, Tibique ex nunc de caetero omnibus et singulis privilegiis, gratiis, favoribus et indultis, quibus alii similes milites et equites aurati ac comites sacri palatii apostolici et aulae Lateranensis tam de jure, quam de consuetudine aut aliter utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possis et valeas, eisdem auctoritate et tenore facultatem concedimus et impertimur . . . Datum . . . anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo . . . die vigesima nona Decembris . . .“

mu spolu taxu 60 zl. pro konsistoř a 6 zl. pro kancelář arcibiskupskou.

Farář jirkovský Heubner žádá 16. dubna 1708 konsistoř, aby mu udělila titul děkana; vyznamenání toho že dostávalo se jeho předchůdcům, a lid zvyklý onomu titulu i jej jím oslovuje; on pak že se stydí dávat se tak titulovati, když děkanem není. Žádosti jeho bylo vyhověno a v patentech jarních 1709 vyznamenání jeho promulgováno.

Bývalý děkan turnovský Fabian Blovský, stav se farářem v Cerhovicích, žádal konsistoř 30. září 1707, aby mu dovolila i nadále užívat titulu „děkan“, jelikož lidé jej tak nazývají a víkár mu to prý již dvakrát vytýkal, když to zaslechl Konsistoř mu r. 1708 skutečně žádaný titul ad personam udělila.*)

Také na příslušném sobě titulu **) někteří kněží velmi sobě zakládali. Tak arcijáhen krumlovský Kapoun ze Svojkova byl velice indignován, když mu 1697 v konsistorním jednom přípise dán byl titul „Admodum Reverende“, kdežto dříve vždy konsistoř titulovala jej „Illustrissime et Reverendissime“; ve stížném přípise svém ke konsistoři praví, že mu to bude na velké zmenšení jeho vážnosti, zvláště u „zámeckých“ krumlovských („apud hujates arcenses“).

O oděvu kněží zevrubné předpisy obsaženy jsou v odstavcích 60—63 Instrukce pro faráře, ***) prikazující oděv slušný a stavu přiměřený a zakazující všelikou okázalost a světáckou marnivost.

Dosti často žádali kněží o dovolení, aby směli nositi paruku.

Děkan novostražecký Daniel Jan Černý žádal roku 1700 o dovolení nositi paruku; bylo mu od kancléře Liepura sděleno, že jest to spojeno v Římě s velikou obtíží, a že spíše lze dosáhnouti dovolení nosení t. zv. mitrelly neboli biretina.

*) „Pro omnium et singulorum notitia intimatur, quod moderno curato Czerhovicensi, venerabili dilecto Fabiano Wenceslao Blowsky, decano quondam Turnoviensi, de speciali nostra gratia ad humilem ejusdem instantiam concessum sit ac indultum, quatenus ipse titulum decani usque ad dies vitae suae retinere et titulo hoc ad personam suam tantummodo concesso uti possit.“ Pat. vern. 1708, odst. 18.

**) O titulu kněží srovn. nařízení v Instrukci pro faráře čl. 68. (viz výše str. 167).

***) Viz výše str. 164—166.

Dějiny arcid. pražské.

A skutečně bylo Černému dovoleno r. 1701 z Říma užívati při mši sv. biretina.*)

Farář bysterský Gotfrid Herbst žádal 14. listop. 1701 vzhledem k zimě na horách panující, jakož i vzhledem k vlhkosti kostelů o dovolení nositi paruku, jelikož prý s nadcházejícím stářím často bývá stížen katarrem, závratí a jinými neduhy. Roku 1707 žádal kněz Martin Vyšehradský o dovolení nositi paruku, uváděje ve své žádosti přísloví: „Turbe pecus mutilum, turpis sine gramine caput.“ Téhož roku žádal farář bečovský (Hochpetsch) Bumbel, aby směl nositi paruku mimo mši sv., „jelikož věk a nemoc oloupily jej o vlasy a z toho že ohrožen jest zrak jeho.

Dne 13. května 1707 psal nuncius arcibiskupovi, že nemalou hořkostí naplněn byl papež, když se dověděl, že v Německu („in hisce Germaniae partibus“) jsou kněží, kteří nepamětlivi jsouce svého stavu a zákonů církevních odvažují se užívati umělých vlasů, když posvátné funkce konají, ano i při mši sv.; i bylo prý mu přísně nařízeno, aby biskupy v obvodu nuntiatury napomenul, by v diecesích svých toho netrpěli; nedbajíce obvyklé výmluvy na drsnější podnebí.†)

*) „Clemens PP. XI. Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Daniel Joannes Czerni, presbyter et decanus Strasseensis Pragen. dioec., quod ipse ob calvitium aliasque infirmitates, quibus laborat, sacrosanctum missae sacrificium capite detecto absque valetudinis suae detrimento celebrare nequit: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi desuper opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictum Danielelem Joannem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati Fraternitati Vestrae per praesentes committimus et mandamus, quatenus constituo Tibi de narratis, eidem Danieli Joanni, quod ipse dum sacrosanctum missae sacrificium huiusmodi celebrabit, caput biretino tectum, non tamen a praefatione usque ad peractam sacram communionem habere libere et licite possit et valeat, licentiam apostolica auctoritate arbitrio tuo concedas.“

†) Amaritudine sane non levi perfunctus est animus SS. D. N. statim ac accepit, nonnullos in hisce Germaniae partibus presbyteros reperiri, qui conditionis suae prorsus obliti, immemoresque canonicarum sanctionum eo temeritatis devenere, ut coma fictitia nedum utantur, dum sacras functiones peragunt, illisque inserviunt, verum et eandem in ipso tremendo sacrificio celebrando retinere non erubescunt. Quo circa ne tanta corruptela in ecclesiasticae

Arcibiskup dav o tom konsistori zprávu, nařídil, aby zákaz v diecesi prohlásila. Konsistor tak učinila dne 19. května a nařídila, aby žádný kněz nenosil paruky, leč by k tomu obdržel dovolení.

Děkan budyňský Jan Holan žádal 8. listop. 1708 konsistor, aby směl nositi přiměřenou paruku („*fictum capillitium statui congruum*“), jelikož horkou nemocí přišel předčasně o vlasy, a nastuzením trpívá.

Kaplan u sv. Václava na Malé Straně František Mikuláš Wenzel, žádal 22. listopadu r. 1708, aby směl nositi paruku, jelikož trpívá nastuzením, a lékař k tomu mu radí. Lékař Leonard Ferd. Meissner ve vysvědčení připojeném píše: „*Siquidem prudentis est praevenire et non praeveniri, idcirco valde provide agere et suae sanitati aliunde vacillanti optime prospicere conabitur Adm. Rdus Dnus Franciscus Wentzl, si (obtentata a suis respective superioribus gratiosa dispensatione) caput suum, non adeo naturali capillitio provisum, mutuato saltem (vulgo paroca) ab injuriis aeris aliisque forinsecus obesse valentibus tegere ac praeservare adlaborabit.*“

O kněžském životě obsahuje „Instrukce pro faráře“ důtklivá napomenutí, vytykajíc i zcestnosti, jež se vyskytovaly.

Jisto jest, že kněží těžce chybující i tehdy byli zjevy výjimečnými. Leckterý obviněn byl nevinně, a mnohdy byla vina nad skutečnost zveličována.

Slánský vikář r. 1696 o mnohých udáních proti kněžím správně podotýká: „*multa enim subinde a discolis parochianis*

disciplinae eversionem latius irrepit, Sanctitatis Suae nomine serio iniunctum mihi est, ut omnium sub nuntiaturae huius districtu existentium ordinariorum zelum quam potentissime excitem, ne id deinceps quisquam intra dioeceseos suae fines ulla ratione fieri patiantur, minusque consuetam ex rigidioris aeris inclementia quaesitam excusationem attendat, dum tot regulares, saecularesque personae sine ullo propriae valetudinis detrimento tam in sacris functionibus, quam alibi vel nudo prorsus capite vel licito modo cooperto passim incedunt. Dum igitur pontificiis mandatis obtemperans hoc Illustrissimae et Reverendissimae D. V. significo, maxima teneor spe, ipsam pro singulari et eximia qua pollet pietate Dominationis Suae monitis morem gessuram et omni conatu curaturam, ut presbyteri, qui cum in sortem Domini admissi fuere, per clericalem tonsuram nedum adscititiae, sed etiam propriae comae ornamento solemniter renunciarunt, professionis suae fidem teneant et scandalum huiusmodi sacris canonibus adeo repugnans penitus eradicetur . . . Viennae 13. Maii 1707.

*) Viz výše str. 158 n.

dici solent, quae postmodum etiam coram officialibus saecularibus, utpote a veritate aliena, per fas et nefas negantur“. A děkan ka-daňský r. 1705: „nota est enim mihi malitia hominum, qua oculi quasi omnium ad acta ecclesiasticorum attendunt, exponunt, et in sinistram partem explicant“. Podobně vikář libědický Mibes praví, že lidé posuzující kněze „innocentes cum nocentibus reos adjudicare et condemnare solent“. Rychtář koutimský Lagebius r. 1710 o udáních proti děkanu koutimskému praví, že jsou to „jenom samé klevety od nepřátel spuntované, beze všeho fundamentu“.

Mnohé obce dávaly o duchovním svém pastýři vysvědčení nejlepší; tak purkmistr, rada a starší obecní města Poděbrad píší 13. června 1705 o svém děkanu Valentinu Ant. Kelčákovi, že po ten všechen čas, co u nich jest děkanem, „předně jak ve veřejné slavnosti, nedělní, též sváteční a všední dni služby Boží punctualiter vždy konané bývají, při kterýchžto hojných službách Božích jak z města tak z okolních vesnic, též cizího lidu co k svaté zpovědi se sešlo (jakž v samé pravdě i na sta osob se schází) v žádné prodloužilosti služeb Božích punctualiter konaných skutečně vyslyšení a bez svaté zpovědi propuštění nikdy nebyvají; za druhé zrozeným malým dítkám křtem svatým vždy volně, jak ve dne, tak času nočního, v kteroukoliv chvíli, na dost malé ohlášení, bez odkladu, velmi ochotně zaopatření se činí, takže po ten všechen čas dokonce žádné dítě bez křtu sv. z světa nesešlo; i za třetí buď ten kdo buď, když od Pána Boha nemocí navštíven byl, jak sám osobně, tak skrze pány kaplany, též často mající při sobě řeholníky takové nemocné často navštěvují a duchovně těší, i v dalších důležitostech k smrti potřebnými svátostmi ve vši pilné ochotnosti k zaopatření se vynasnažuje, i skutečně dokazuje, takže skrze jeho opatrnou příčinlivost bez dotčených potřebných a velmi platných svátostí posledních dokonce žádný z světa nesešel; též za čtvrté jak on velebný pan děkan, tak i páni kaplani k pobožnostem ochotni jsou, dle jich příkladného života svěrené ovčičky k pobožnostem a počtám božským vždy nabízí a vede.“

Purkmistr a rada města Sobotky vydávají svému děkanu Janu Ign. Summovi z Vlastislavě svědectví, že po dvanácte let jež u nich strávil, „netoliko lidu sobě svěrenému dobrým příkladem, ale taky horlivým slovem Božím každou neděli a svátek sám osobně cestu k spasení ukazujíc tak mnoho mocnou řečí Boží jest působil, že v den nedělní a sváteční lidu ke cti a chvále Pána

Boha shromážděnému chrám Páně, ač prostranný, sotva postačuje.* Dále píše o něm: „Maje on Jeho Milost pan děkan beneficium vejnose chrámu Páně, sv. Maří Magdaleny (mimo almužny chudému lidu stálé) velikým dobrodincem se ukázal, oltář veliký pěknými figurami a novým tabernakulem pro velebnou Svátost oltářní ozdobil; jiné postranní, pro velikou monstranci a svatý oleje dva stánky na svůj náklad postavil a celý chrám Páně velikými obrazy, na nichž život sv. Máří Magdaleny se spatřuje, pěkným malováním okrášlil, dva při tom oltáře, sv. Panny Barbory a sv. Panny Martyry, třetí na farní Neprůvěský na svůj náklad vyzdvihl, i taky obraz sv. Jana Nep. na způsob oltáře s pěknou archou nákladem svým postavil; mimo to veliký a drahý ciborium, krásnou monstranci, pacifikále, ornáty ze svých peněz způsobil; slovem mnoho dobrého chrámu Páně jako dobrý pastýř jest učinil*)

Někdy však nebyli osadníci nebo patroni s duchovním svým správcem spokojeni, a podávali naň ke konsistoři stížnosti. Tak r. 1706 magistrát města Rokycan mnoho měl žalob proti děkanovi svému Frant. Vítovi Beckovi.***) „Mívajíce my“ — tak si stěžují — „za předešlých pánův děkanův v času žně, síje a polních prací první ranní mši svatou, aby hospodáři a někteří dělníci, ti, kteří by se odprázdniti mohli, takové oučastní byli, podobně aby ne na jedenkrát, po všem hodině, jak od pana děkana, tak od pana kaplana pospolu obě mše svaté se sloužily, jsme při panu děkanu žádali; však nic neobdržíce, tu žádost naši cum omni moderatione při visitaci na důstojně velebného a vysoce učeného pana arciděkana plzeňského vznesli, po kterémžto vznesení též velebný pan děkan jedenkrát toliko žádanou mši svatou sloužiti začal, však ihned dále ten skutek dobrý prosequirovati zanechal; ano ležice město naše na jedné hlavní říšské silnici, kdež často mnoho pánův duchovních prochází, vždyckny také též jsme obyčej u nás mívali: když některý přesporní pan duchovní přišel a mši svatou sloužiti chtěl, že jest se jistým zvoncem znamení dávalo, na kteroužto lidé v městě, vědouce, že to znamení pro mši sv. jest, houfně se do kostela sbíhávali; nyní ale zapovědíce pan děkan takové znamení zvoniti, i od užitku těchž mší

*) Listina z 10. dubna 1702.

**) Nešťastný ten kněz, jenž potom byl far. radnickým, byl pro těžké přešlupky odsouzen (viz str. 216).

svatých pro nevědomost zbaveni jsme. Jako i, když někteří páni duchovní, vlastenci naši, k nám do města přicházejí, od týchž obzvláštní žádosti jmiti chce, dříve, než by jim v kostelích u nás sobě svěřených mši sv. sloužiti dovolil. Což se i nedávno času letního přitrefilo, že jest k nám velebný a vysoce učený pan Pater prior a Sancta Benigna Ordinis Augustinianorum, vlastenec náš přijel, a žádající mši sv. sloužiti, pana děkana, který snad schválně do jiného kostela na předměstí odšel, pozdraviti dajíce, aby jemu mši sv. sloužiti dovolil, od téhož místo dovolení vzkázání dostal, aby tak dlouho posečkal, až by pan děkan mši sv. odsloužil; kterýžto, jsouce již v rouše mešním oblečený, a nemohouce se dočkati, zase svléci a mši sv. opustiti přinucen byl: ano i jiným de Societate Jesu vlastencům, chtěce ti na předměstí našem v kostele sv. apoštolův Petra a Pavla za své předky mši sv. sloužiti, dřív, než by jim to vykonati dovolil, na dvě hodiny je zdržoval. takže ti notabiliter vexati druhého dne raději půl míle, do jiné vosádky, vyšli, a sloužice tam své mše sv. pobožnosti své odbyli. — Zřídka také někdo kdy tak šťastný jest, aby panu děkanu na čas příležitý trefil, když jeho k nemocnému volati má; a jaké častěji po zpovědi dychtících plundrování bývá, opouštíme vzněsti; toliko to připomínáme, kterak veřejně ex cathedra to denunciroyal, že on, pacholikem není, aby jednomu každému, kdy kdo pro něj přijde, k nemocnému běžel; skrze kteroužto nepřívětivost lidé se strachujíce, častěji se obávají, zdaž jej k nemocnému povolati smějí; takže odjedouce jedenkrát dotčený pan děkan náš z města, kaplana také tehdejšího nemajíce, jistý měšťan náš Wolf Tůlkhoffer beze všeho posloužení zapotřebných svátostí jest na věčnost se odebral; podobně i pan Matyáš Třebický, bývalý radní náš, sine confessione et communione jest v Pánu usnul; neméně i paní Sybilla Třebická, manželka téhož, na smrtelné posteli ležící — jakož i také umřela — častěji tehdejšího pana kaplana Františka Berounského, majíce k němu duchovní svou důvěrnost, aby ji k přípravě smrti přán byl, jest žádala, čehož ale pan děkan dovoliti nechťic, majíce jistou antipatii proti synu jejimu, na každou žádost sám osobně k ní vycházel, a tudy ji posledního důvěrného potěšení duchovního zbaviti mohl. Jako i jistá pastýřka, která se stromu spadnouc, sotva dva neb tři Muscheten-Schues od města, v huti naší železné ležela, ačkoliv sice rozprávěti nemohla, však vždy v mdlobách přes dva dni živa trvající, že jest pastýř pro

pana děkana s koněm, kterého neměl, nepřijel, mohouce snad ji ex aliquo signo absolutionem uděliti, sine cruce, absque luce umříti musela. — I vyslouce my k velebnému panu děkanovi cum omni decentia jisté dvě osoby z prostředku našeho, mezi jiným o osobách vážných z prostředku magistrátu tupením, ani mrtvým lidem poctivým, na cti dobře zachovalým, pokoje nedal, je haněl, na cti urážel, a jaké jiné měšťanův našich v rozličných příležitostech potupování od něho jest se stalo, mnoho bychom rozpisovati museli, a toliko to se obáváme, aby někdy skrze již mnohé rankory ztrátice k němu všichni téměř důvěrnost duchovní, skrze téhož nesnesitelné jednání někdy nějaký scandalus casus se nepříhodial.“ Dále si stěžovali, že jim překážel v opravě rybníčka s pozemkem děkanským sousedícího, že je pohaněl před cis. výběrčím akcisu, že měšťany „nad slušnost v štole přetahuje“ a j.

Purkmistr a rada městyse Sedlce (u Tábora) stěžují sobě 5. března 1705 na svého faráře Vojtěcha Karla Slavíka, „že dle své povinnosti duchovní velmi špatně pokračuje“ a je, svěřené ovce, „mdle a mizerně dokona pase“. „Vidouce my“ — tak píší dále — „v té nejmizernější vesnici kterak jinší páni farářové svou věc náležitě vedou a stádo své zvětšují a napravují častým kázáním, katechismus mládež cvičením, všelikým obyčejným modlením, kdežto my nadepsaných dobrých chvalitebných a duchovních pokladů těm podobných na mále a skoro ničehož oučastni nejsme“

Podobně také Kourimští těžké obžaloby vznesli 18. srp. 1703 proti svému děkanovi Václavu Františku Felixovi, nařikajíce na rážkou na jméno děkanovo, že „starožitné král. město Kourim skrze téhož vel. pana děkana jménem Václava Františka Felixy neb Šťastného jest nešťastný.“ Uváděli, že mši sv. příliš rychle sloužil, tak „že člověk začnouc se rosarium modliti, sotva čtyry desátky vyříkati může, nebo za čtvrt hodinky začátek i konec jest“; dále že skrze jeho nedbalost bratrská kongregace pod titulem sv. Kateriny zanikla, že před svátkem nejsv. Trojice oznámených nešpor nekonal, a ve svátek ten pak „když mši sv. zpívanou sloužití začal, na kůr muzikantům vzkázal, aby co nejspěšněji muziku dělali, že mdloba na něho přichází,“ což prý však „nejináče než z trunku nočního jemu následovalo“; když prý volán jest k lidem „na smrtelné posteli postaveným, místo disponování a přivedení

k dobré smrti, je upomíná a větší těžkosti činí, co jemu poručí a kolik od funusu dají“, že v den sv. Prokopa processí do Sázavy nevedl a p. — Vyšetřováním pověřen byl fiskus konsistorní Jan Blovský, jenž však shledal, že magistrát kouřimský nemůže údajů svých dokázati; naopak že děkan dobře se ospravedlnil a nadto autentickými svědectvími osob světských i duchovních se vykázal; fiskus prohlásil tudíž 3. bř. 1704, že není příčiny, aby proti děkanovi zakročil.

Michal Norbert Dittrich, „vinného a pivního tácu nařízený výběrčí v Kouřimi“, dle svědectví tamní městské rady s tamními děkany „ustavičně válčil a s nimi po všecken čas nedorozumění měl,“ děkanové že poznavše jeho lest a úskoky, jimiž škoditi chtěl záduší, nic s ním míti nechtěli.

Mezi farářem kinžvartským Františkem Habermannem a osadou jeho vznikl 1709 tuhý spor. Osadníci tvrdili, že jsou od faráře svého uráženi, a že pozbyli veškeru důvěru k němu. Prostředkování mezi stranami, o něž k rozkazu konsistoře pokusil se vikář, nevedlo k cíli. Farář slíbil sice, že se polepší, ale odprostiti osadníků svých se zdráhal. Osadníci stáli na svém, že více k němu důvěry míti nemohou.

Rada Vysokého Mýta stěžovala si 9. října 1698 na děkana svého Jana Ant. Nahlíka mimo jiné, že zpovídá při mši sv. v čas „Gloria“ a „Credo“; děkan odpovídá: „nechť já zpovídám, nebo se za ten čas modlím, co je magistrátu po tom?“ K projevenému přání magistrátu, „aby v příčině štóly mírnost byla zachovávána,“ odpovídá děkan: „věřím tomu, že by se nemohl najíti ten, který by sobě v té příčině spravedlivě stížnost proti mně vésti mohl. Vinsoval bych při městský správě mírnosti takové.“ Nicméně stěžují si naň r. 1707 Vysokomýtská opětovně, že „v štole mnohonásobně s největší obtížností chudého lidu nad predky své exceduje“.

Budyňští žalovali r. 1708 na děkana svého Jindřicha Redlicha, že je nazval vrahy děkanů budyňských a řekl, že v celém kraji slanském tu pověst zlou o sobě mají, v kázání že je haní, řeholníkům o almužnu prosícím že nadává podholenců, světoobhliků a tuláků a přístřeší jim poskytnouti nechce; život že vede nepřikladný. Také kaplan svědčil proti děkanovi, jenž nucen byl resignovati.

Hrabě František Antonín Sporck podal r. 1696 na faráře novolyského Paběnského stížnost pro nedbalost ve správě duchovní, pro nepořádné vedení matrik a pro nepřikladnou domácnost,*) jakož i proto, že prý jako rodák z Lysé s renitentními poddanými drží.***) Vikár shledal stížnosti hraběte správné. Obec lysská dávala o faráři sice vysvědčení nejlepší, ale dle mínění vikárova proto, že farář účinně jim byl nápomocen při hájení a vymáhání privilegií. K návrhu vikárovu měla se rada lysská vysloviti o stížnostech hraběte Sporcka. A tu městská rada píše: „Nemohouce my hned sami o své ujmě tomu zadost učiniti, celou obec do radního domu povolajíce na všechny sousedy, pokudžby co proti jmenovanému duchovnímu správci našemu promlouvati měli, dotázání učiněno bylo. Kdežto netoliko my, purkmistr, rada a starší obecní, nýbrž i celá obec 107 sousedův, že často opáčená, oproti našemu velebnému otci, panu faráři, ze zášti podaný punkta aniž jeden v pravdě a své náležité podstatě není, nýbrž vše contrarium se vynachází, tak což potupně se klade, chvalitebné shledáváme; s ním Bože dej do smrti býti, ním se řídit i spravovati, jeho slovem a pilností v hodinku smrti opatřenu býti; a to vše v pravdě mluvití musíme, i k svému dobrému svědomí bereme . . .“

Dne 6. září 1706 žádal hrabě František Karel z Pöttingu, jakožto patron, aby farář ve Světlé Frant. Redlich byl odstraněn; žaluje naň, že od chudých osadníků vymáhá nemilosrdné poplatky stólové a že připravil se vůbec o důvěru věřících, takže k němu ani na služby Boží ani k zpovědi choditi nechtějí.

Patron Kryštof Karel Voračický 1698 stěžoval si na faráře vranského Aug. Lyneka, že vede nepořádný život, povinnosti svých rádně nekoná a k němu i k manželce urážlivě se chová.

*) Sporck píše, že prý fara „mehr einem Seraglio als einer Pfarre ähnlich gewesen“.

**) „ist unlaugbar und klar zu beweisen, dass er Pfarrer als ein gebohrnes Lyssauer Stadt-Kind mit einigenaldortigen renitirenden Unterthanen so wohl auf dem Kirchhof, als hinter deren Häusern und Gärten zum öfteren heim- und schädliche conventicula, ja sogar, nachdem von ihrer kais. und königl. Majestät sie, Lyssauer, die allergnädigste Confirmation ihrer ohnedies vorhin niemals gekränckten Privilegien überkommen, eine ungewöhnlich solenne Procession, und darauf nach dern beschehener Hinlegung aufs Altar in der Kirchen eine Mess darüber gehalten, wodurch dann selbige gar leicht in die Freiheits-Gedanken hätten gerathen, mithin daraus eine dem publico, so wohl aus privato sehr nachtheilige Empörung erwecket werden können.“

Jan baron z Kaysersteinu stěžoval si r. 1697 vikári na faráře žlebského Frant. Pavlíčka, „kteréhožto v povinných službách duchovních nedbanlivého, a v jiných mnohých věcech k duchovenství nepatřících všetečného byti spatruje“. Že prý jednoho dne nedělního, kdy měl ve fil. kostele v Uhelné Příbrami konati služby Boží, odejel do Čáslavi, „kdež nic podstatného, skrze což by se vymlouvatí mohl, činiti neměl, jediné pro samou kratochvil, kde čas v kuželkách strávil“. A podobně že často bývá mimo dům, takže se stává, že lidé se křtem marně na něho čekají, ano stalo se i, že jeden nemocný bez zaopatření umřel. Také prý se „vkládá do mnohých k duchovenství nepatřících věcí, které jemu svým časem růže žádný neponesou“.

Na far. v Ústí nad Orlicí vznesena 1709 žaloba, že se opíjí a často jiné bije.

Faráři předměřickému za jeho nedbalost v duchovní správě a častou doma nepřítomnost, ač několikráte byl napomenut, posléze konsistoř uložila 1697 „*tanquam mercenario et non bono pastori*“, aby do příštího svátku sv. Havla po jiném beneficiu se poohlédl.

Ač v odst. 11. a 12. „Instrukce pro faráře“*) byli faráři napomenuti, aby s patrony a jejich úředníky žili v pokoji a dobré vůli, přece někteří toho nedbali. Roku 1697 hejtman žehušický poručil rychtáři chotusickému, aby vzal s sebou konšela a šel do Starkoče k tamnímu administrátorovi Jindřichu Redlychovi, aby jej pozdravil a se tázal, co je za příčinu, že chce obžalovati officíry (t. j. úředníky) při konsistoři, že oni jemu neublížili. Redlych řekl, aby počkali, že dá písemně odpověď hejtmanovi. Posadil se a psal, ale potom vstal a pravil: „Co mám darmo papír kaziti, však mně nic nedávají, nýbrž mně všechno berou; jsou proti mně všickni; mne nyní v ničemž nezastávají. Když jsem byl v Žehušicích, inspektor tam chodil, mne sobě nic nevšímal, jako by mne byl neviděl; lépe by bylo, aby mu místo tý paruky chomout na krk dali; lutriány zastávají; jsou šelmy vsichni officírové . . .“ Nedlouho před svatým Jiřím přišel k témuž administrátorovi důchodní se sedlákem Valentou a vyřizoval mu vůli pana hraběte, patrona, aby sobě jinde faru opatřil, že on má jiného, a poněvadž nyní sv. Jiří přichází, tedy že chce, aby fara byla prázdná. Admi-

*) Viz str. 154.

nistrátor odpověděl: „Pan hrabě není můj pán; on nemá moci mne vypovídati. Já se z fary nehnu a nevystěhuji dříve, až mi zaplatí co je mi dlužen . . . Jste všickni šelmy, Němci — lakomci!“ Důchodní ovšem nemlčel, a tak v nevoli se rozešli.

Farář Palea v Dirné 1700 znesvaril se s tamním panským hejtmanem, z čehož vznikly vzájemné žaloby. Hejtman měl v podezření studenta, jenž u faráře návštěvou byl, že jej chtěl zabít a poručil sedlákům, aby provedli „kvalt“ na faru a studenta jali.

V Měcholupech o posvěcení farář pronesl se o tamním hospodářském písaři před jinými úředníky nechvalně; jeden z nich to donesl manželce písařově, ta pak druhého dne před kostelem faráři nectně vynadala, mimo jiné řkouc. že není hoden, aby v kostele celebroid, nýbrž pod šibenici že by celebroid měl.

Farář louňovický Daniel Ign. Antony podal 28. ún. 1707 konsistoři stížnost na hejtmana louňovického Jana Šafránka, že v neděle a svátky před službami Božími v zámku dává nalévatí kořalku a tak mnohé od kázání a mše sv. zdržuje, sám že služby Boží nedbale navštěvuje; a když farář minulého roku ohlašoval milostivé léto a farníky k horlivé pobožnosti vybízel a nedbalce všeobecně káral, tu prý hned po kázání přišel písař hejtmanův do sakristie a mávaje holí v ruce na faráře se obořil; také prý hejtman znemožňuje kladení účtů kostelních.

Farář tachlovický Jan Teplický dostal se r. 1699 do sporu se svým patronem Karlem hrabětem z Bredau. Hrabě nechtěl dovoliti, aby farář pro sebe pivo odjinud bral. Jedenkrát setkali se oba na hřbitově tachlovickém a v hádce hrabě řekl faráři: „Si clericam non respicerem, tunc aliquid aliud monstrarem vobis,“ načež farář: „Si ego clericam hanc non haberem, monstrarem tibi aliquid aliud: tu enim pro rustico melius quam pro comite vales.“ A oba se potom navzájem skrze svědky obviňovali z věcí nepěkných.

Černín z Chudenic stěžoval si na faráře švihovského Jiřího Pelikána, že ve správě duchovní jest nedbalý, že jednou při mši sv. kalichu nepozdvíhoval, že zřídka káže a j. Ale vikář sděluje, že jest to kněz 80 let starý, všecken dětinský, politování hodný; pro bídne zaopatření sotva by při něm mohl pomocný kněz býti živ.

Na faráře eisendorffského Michaela Gusta bylo r. 1709 žalováno, že koná selské práce, často bez kleriky, že nedbalý jest

v duchovní správě, zejména že neslavil svátek Zvěstování P. Marie (omlouval se, že přehlédl jej v direktáři).

Soustružníci jindřichohradečtí stěžovali si r. 1704 na faráře v Péně Reinische, že provozuje soustružnictví jim na újmu.

Často byla konsistoř znepokojována žalobami, jež laičtí věřitelé podávali na faráře a kaplany, kteří nechtěli platiti učiněné dluhy. I bylo v patentech jarních 1709 kněžím přísně nařízeno, aby dluhy své splatili, anebo s věřiteli o zaplacení přátelsky se dohodli.*)

Žalujícími věřiteli bývali řemeslníci, zvláště krejčí; řídčeji lékaři, ranhojiči, knihkupci, parukáři, lékárníci. Někdy i židé hlásili se o dluh za dodané zboží. Tu a tam i hospodyně žalovala faráře pro neplacení platu. Na některých kněžích vymáhali dluhy bývalí jejich stravovatelé ze studentských let.

R. 1707 žaloval kněz Tobiaš Kosstial děkana čáslavského barona Jana Řičana, že mu nechce splatiti 100 zl., jež mu byl r. 1686 zapůjčil. Na téhož děkana žalovaly r. 1698 dvě jeho sestry, že jim nechce vydati jejich podílů z pozůstalosti po rodičích.

Jan Kulík „hausmistr“ u p. Fridricha z Hochbergku stěžuje si 1708 konsistori na Jiřího Svobodu, jáhna a „na ten čas varhannika velebných pánův páterů Jesuvitův na Malý Straně“, že mu před třemi lety zapůjčil 7 zl. „na skoupení breviáře“ a že svým „velikým vynasnažením při J. M. panu Fridrichovi Hochbergkovi z Hengersdorfu tolik spůsobil, že jest Svoboda titulum mensae obdržel“, že však „nyní non obstante quod beneficientibus naturaliter obligemur, podotknutý Svoboda jakoby již víceji jej neznal dosti špatnou nevděčností jej potkává, aniž také méněji naddotýčných jemu spravedlivé dlužných 7 zl. splatiti se vynasnažuje“.

*) Pat. vern. 1709, odst. 10: „Frequentiores (licet aliis gravioris momenti negotiis praepediti) molestias experimur a recurrentibus ad Reverendissimum Consistorium Archiepiscopale creditoribus in causa debitorum a parochis vel etiam capellanis apud personas laicas contractorum, qui saepius ab iis moniti, debitum per actualem solutionem expungere et creditores, beneficii ab ipsis sibi praestiti immemores, contentare negligunt; hinc omnes tales serio admonentur, ut debita passiva apud laicos vel alios quoscunque contracta sine ulteriori Nostra et sui molestia creditoribus suis persolvant, aut circa solutionem faciendam cum eis amicabiliter conveniant; alias qui solutionem et contentationem temere protrahere deprehensi fuerint, sciant tales, penes praestationem ex integro solutionis, adtuc gravius in se animadversum iri.“

R. 1695 oznamuje rychtář z Kratonoh Václav Vorel konsistoři, že vybranou kontribuci od spolusousedů posílával známému svému Václavu Landovi, kaplanu u sv. Vojtěcha v Praze, jenž pak ji skrze třetího do král. berně zemské odváděl. Posledně však že peníze zaslané za sebou zadržel a to z té příčiny, že mu vrchnost kratonožská desátky dlužna zůstává. I žádá zmíněný rychtář konsistoř, aby řečenému kaplanu nařídila, „aby takové kontribuční peníze neprodleně vydal, a pokudž by co na vrchnosti pohledávati má, toho tu kde náleží pořádně vyhledával“.

Děkan slánský Seyfert upomenut byl r. 1698 konsistoří, aby vrátil knihy, jež si byl r. 1695 z knihovny kláštera řeholníků sv. Pavla neboli Barnabítů u sv. Benedikta na Hradčanech vypůjčil a přes opětovná upominání dosud neodvedl.

Téhož děkana slánského často obtěžoval otec jeho, pražský pekař, žádostmi o podporu, zvláště když podruhé se ženiti chtěl, dovolávaje se toho, že na studie jeho náklad vedl. Vpravdě však, dle tvrzení děkanova, tehdáž, když mu oznámil, že chce studovati na kněze, obořil se naň otec slovy: „Du Hund, willst du auch ein Faulenzer werden, wie alle Pfaffen umbsonst Brod-verderber sein; wann ich das wüsste, ich wolte dir lieber den Hals verdrehen beizeiten“ — a syn sám prý musil se vydržovati. Nicméně konsistoř rozhodla ve prospěch chudého otce a poslala v té příčině Slánským dopis tohoto znění: „Moudří a opatrní. Prátele nám mili! Jakož jest se k nám vlastní otec vašeho nynějšího církevního správce a děkana Slánského Christofa Seyferta s poníženou žádostí častěji ucházel, ano i sám osobně k teď řečenému svému synu práci vážil, by jemu (na kterého prej v čas jeho učení nemalý náklad vedl, ano i penězi v jeho potřebě založil) nějaká pomoc v těch nynějších drsnatých časích se stala; on pak ani Našemu připsání, ani otce svého tak slušné žádosti v zapravení povinného dluhu rozuměti nechce, pročž Vás prostředkem tohoto requirujeme, že z počátku jmenovanému Vašemu děkanu nejprvnější jeho, jak padne, od obce quartál, za sebou, až do dalšího Našeho nařízení, zadržeti odporni nebudete. . . . 22. Oct 1695“.

Matouš Kaufmann, soused a podbranný města Prachatic, žádal konsistoř, aby syn jeho Tadeáš Kaufmann, člen rádu sv. Cyriaka v Praze u sv. Kříže, „z povinnosti synovské“ jej živil!

Děkan písecký Gotfrid Bílovský znesvátil se s vlastním starickým otcem svým. Bylo mu r. 1700 nařízeno, aby před dvěma nebo třemi členy magistrátu Píseckého s ním se smířil.

Pavel Heidler, vikarista u sv. Víta, žalován byl Janem Volfgan-gem Pelletem, depositorem a taxatorem u zemských desk, že obvinil jej z krádeže, jelikož prý mu nevrátil explik z logiky a fysiky, jež mu za studií byl zapůjčil. Mezi oběma došlo před kanovníky Axlarem a Opitzem jakožto komissary kapitolou delegovanými ke smíru, když Heidler prohlásil, že Pelleta uraziti nemíní.

Zachariáš Bernard Grindig, „clericus saecularis“ stěžoval si 1705 u vídeňské nunciatury, že obžalován byv u pražské konsistoře pro urážky, vězením donucen byl k odvolání; probošt pražský*) prý mu odpíral provéstí při dle pořadu práva a ostatní konsistoriány, jak sami prý doznali, mylně informoval.

Děkan kouřimský Václav František Felix odpovídaje 3. pros. 1704 k žalobám, jež naň vikář Štěpánovský, děkan nymburský, vnesl, žaloby splácí žalobami; mimo jiné viní vikáře, že o konsistoři neaktivně se vyjadřuje, tak prý jednou pravil, že „jsou v konsistoři berkové“; za publikování závěti děkana Frischmanna že žádali 500 zl.; jindy pak prý řekl: „v konsistoři vyhánějí komáry a velbloudy nechávají“.

Farář starosedlský Jan Vacek prý řekl, že „velebná konsistoř ani za ďábla ani za čerta nestojí i s vikariusem a lípe že by bylo, aby faráři tam seděli a pp. assessores aby na fary šli. A kdyby na něj přišlo, ne tam, ale ke knížeti do Krumlova by se utíkal“.†)

R. 1698 farář nebovidský Lukáš Václ. Staropraský vyjádřil se o „libellu instructionis“ (t. j. o instrukci pro vikáře a faráře r. 1697 vydané), že pohoršuje mladé kněze a ke hříchu je navádí.

Děkan kolínský Střebský 1696 trpce si stěžoval na svého vikáře nymburského, že jej sužuje, a žádal, aby přidělen byl k vikariátu čáslavskému, kamž má blíže a pohodlnější cestu.

Farář v Potěchách Daniel Pokorný zanevřel na svého vikáře Jana Říčana, děkana čáslavského. R. 1694 setkali se oba u přítomnosti jiných osob na zámku krchlebském. Farář před vikářem

*) t. j. generální vikář Mayer.

†) Žaloba z r. 1706.

klobouku nesňal a když vikář jej napomenul, klobouk ještě více na hlavu si přitlačil. Vikář sám mu klobouk sňal s hlavy a dal mu jej do ruky řka: „Styďte se a mějte v úctě aspoň úřad vikářský, jež zastávám.“

Na faráře družeckého žaloval 1696 fiskus, že z velikého lakomství spokojuje se s nejprostší stravou a nápojem, že se často od sedláků zvátí dává a že při návštěvách svých, není-li ještě čas oběda, často schválně rukavičku nebo hňl tam zanechá a před jídlem pro ně přijde, jako by je byl zapomněl, jen aby jej nuceni byli pozvati; také prý chodí v oděvu špinavém a bos.

Na děkana kolínského Jana Ant. Střebského stěžovali si r. 1706, že „v svém oděvu otrhaně chodí a špinavě, takže přespolní, majíce jej za žida, na něj volávali slovy: Hórst du Judt“; také že „šátek svůj tabákem ukálený na vrch kalichu klade“ a p.

Na faráře těnovického žaloval 1696 fiskus Krausenik, že se často opíjí ve společnosti sedláků, že se účastnil židovské svatby a spolu s rabbíny zpíval hebrejskou píseň, že chodí ve špinavém oděvu, a že uprostřed kázání upomíná farníky, kteří mu dluhovali desátek, volaje: „Ty, Urbane Nečesanej, odveď desátky!“

Jan Theodor baron z Braunu žaloval r. 1696 na faráře v Deštné Liglera, že prodlévaje tam v lázních byl od něho spolu se setníkem Hawerem pozván ke hře, ale když farář prohrál, chtěl, aby mu peníze vrátili, a když tak učiniti se zdráhali, zavolal sedláky, kteří je na fare v zajetí drželi.

Na zámku v Žinkovech r. 1696 při hře v karty pohádal se farář tamní s praeceptorem zámeckým a v hádce praeceptor po něm talířem hodil.

Minicemi jel 1710 20. února ráno poštovní vůz s třemi koňmi z Velvar do Prahy, veza štolbu kn. z Fürstenberka. V Minicích setkal se s vozem, na němž naložen byl hnůj. Ač postillion z daleka troubil, aby vůz dle obyčeje se vyhnul, a ještě zblízka křičel, přece vozka teprve po dlouhé chvíli se vyhnul, čímž poštovní vůz v jízdě se zdržel. K rozkazu štolmistrovi postillion sestoupil a vozkovi dal několik ran. Byl to vozka faráře minického. Farář dovědév se o tom, svolal sedláky a počíhal si na vracejícího se postilliona, zadržel jej a na fare zbil. Za to byl farář povolán ke konsistori a vsazen do vězení.

Na fare v Tachlovicích po šest let ve službě byl Jos. Halda z Rábí, poddaný Jana Viléma Chanovského z Dlouhé Vsi. Pán si pro něho

poslal. Když jej odváděli, potkal je farář tachlovický Jan Teplický a vzal si ho s sebou zase zpátky. A když pak vyslaní jej ve farnosti hledali, nenalezli. Konsistoř farářů píše: „Cum autem factum huiusmodi immediate contra provincialia Regni statuta vergat, suasque expressas poenas in transgressores secum ferat, noveritis igitur non solum de hoc vestro attentato nobis rationem reddere, verum etiam de supradicto subdito Chanowskiano, quatenus haereditario domino suo (praesertim si exposita veritate nitantur) quantocius et sine ulteriori cunctatione is sistatur, ita providere, ne poenas in praeattactis statutis provincialibus praescriptas irremissibiliter luere cogamini.“ *)

Appelační soud vznesl ke konsistoři stížnost na faráře v Nové Kdyni Václava Fridricha Freydnara, že dopomohl jakési k smrti odsouzené vražednici dívka k útěku z vězení, opiv strážce pivem, do něhož prý nejspíše uspávacího jakéhos prášku nasypal.

Farář číšovský Pelta a kantor tamní Jan Pelargus, vracejíce se 1697 z processí křížových dnů podnapili, byvše od rychtáře samonického pohostění, nepohodli se a dali se do rvačky. Případ ten dle zprávy vikářovy dal podnět k řečem mezi okolní šlechtou na potupu kněžstva. Farář povolán do Prahy a vsazen do vězení, odkudž prosil za propuštění, uznávaje svou vinu a slibuje polepšení. Nedlouho potom na faru resignoval a žádal konsistoř, by naň pamatovala, kdyby jiné místo se naskytlo.

Gabriel Krines, farář ve Stranné (Strahn), hochu asi 11letému, jenž pásl koně a pustil je na pole jeho, kdež mu něco ze snopů požrali, dal dva pohlavky a za vlasy jej dvakráte zatáhal; hoch ten po 14 dnech zemřel. Většina konsistoře soudila, že farář upadl v irregularitu dle kap. „Presbyterum“ VII. a kap. „Ad audientiam“ de homicidio. Bylo tedy farářovi prozatím zapovězeno vykonávati služby Boží a věc předložena papežskému nunciovi.

Farář ve Starém Městě (Altstadt ve vik. jindřichohr.) Jan Gaugusch ukazoval r. 1709 panskému hostinskému z Kněžic (Pfaffen-schlagu) svoji pušku a nešťastnou náhodou jej zastřelil.

R. 1695 o pouti sv. Petra a Pavla v Peruci velikou výtržnost způsobil farář vranský, kterýž, když jiní kněží odpoledne do kostela na litanie a požehnání odešli, „na farnosti zůstavše a ze své reverendy se slíknouce v samej kamizole, feldzajchem širokým opásaný co nějaký voják své nechvalitebné obyčeje otvírati po-

*) Listina z 8. bř. 1703.

čínal“, přítomným úředníkům peruckým lál, je i navrátilší se z kostela kněze holý i rukama ohrožoval, a vztek svůj i na náradí si vyléval. „Po mnohém křiku, zlořečení, nepřiležitostech a pohoršení obecného mladého i starého lidu domů jedouce uprostřed vsi takové vale učinil, že velikým křikem a hlasem na hospodu o pivo jest volal a teprv potom domů odjel.“ Farář vranský se vymlouval, že naschvál jej opili, a líče onen případ, podobytýká mimo jiné, že „intra commestione non deerat colloquium mensale tam turpe, ut forte vix in colloquiis Martini Lutheri inveniat“. Věc urovnána smírem na úřadě vikariátním, když farář vranský „strany uražené náležitě jest odprosil, a slova ta, která tehdy, cti se tejkající, jest mluvil, zase všecka revociroval“.

Na děkana svého Jiřího Záleského stěžují sobě stříbrští roku 1696, že vede život samotářský, nikoho že na děkanství netrpí, všechny, i nejnižší práce že sám sobě koná, na zevnějšek svůj že nijak nedbá, k lidem že jest nevlídný, k nim nezdvornilý, služby Boží a obřady že koná velice pomalu, spíše pro svou soukromou pobožnost, nežli pro věřící; ve dny sváteční prý bohoslužby trvávají až tři hodiny. Téhož roku Záleský pro churavost benefícia svého se vzdal, když byl dříve k zakročení konsistoře od Stříbrských obdržel, čím mu byli povinnováni. Stříbrští oznamují pak 5. září 1696 konsistori: „Vážíce sobě vysoce přimluvu Vašich Milostí za p. děkana našeho prošlou, bychme jemu k praetensím neb dluhům jeho pomocí naší přispěli, tak jsme učinili, a co při nás vyhledával, v tom jemu, jakžto našemu zasloužilému správci církevnímu, dle povinnosti naší volně posloužice, s vykonanou náležitě ve všem pořádnosti, v pokoji Bohu milém a lásce křesťanské společně jsme se rozzehnali“.

Královský appellační tribunál oznámil 20. ún. 1710 konsistori, že prý farář dobrichovský Václav Nepaur od pytláka zvěře v císařských lesích zastřelenou přijímal a jej ku krádeži zvěře naváděl. Ale rychtář a konšelé dobrichovští dosvědčili, že farář onoho pytláka, „toulavého myslivce“, jakožto „člověka podezřelého a nepobožného“ trpěti nechtěl; nadto pak, že „od zvěře zběhlé z císařství neobyčejně probíhající po dvě leta na pšenici přes 200 zl. škody snášel, a proto kdyby po zvěři dychtil, měl příležitost k dostání takové, toho nehledal, ale to vše milostivý vrchnosti gruntu zanechal“. Pytlák při výslechu, jež s ním z rozkazu konsistoře

děkan poděbradský zavedl, vyznal, že fořtmistr, když jej examinovali, při tom stál a na něj pořád křičel: „Řekni jen, blázne, že tebe na všechno kněz dobrichovský naváděl, a že tobě flintu půjčoval a že jsi jemu bažanty střílel a nosil.“

R. 1706 vznesl nejvyšší lovčí hr. Felix Popel z Lobkovic žalobu proti mikulovskému kaplanu Václ. Brayerovi, že noční dobou do revíru císařského vychází, tam se potuluje a střílí.

Do jak těžkých obvinění někdy přicházeli i kněží zcela nevinní, ukazuje tento případ: Farář ve Světcí byl r. 1699 na udání tamního učitele vyšetřován in puncto sodomiae s hochem, jenž byl v jeho službách. Ale vyšetřováním ukázalo se, že žaloba byla nepravdivá; udavač odsouzen k těžké práci v lomech na půl roku; rovněž prohaný onen hoch byl potrestán. Farář od konsistoře prohlášen za úplně nevinného („illum hac Nostra definitiva sententia totaliter absolvimus, et sic absolutum in sua bona fama conservamus“); konsistor zároveň prohlásila, že od faráře nabízená „purgatio canonica“ v tomto případě není potřebná z těchto důvodů: „1. quod purgatio canonica per juramentum nulli possit deferri, nisi qui vel semiplene convictus, aut aliis gravibus indiciis legitime fuisset et sit oneratus; 2. quod omnis purgatio canonica juxta juris dispositionem aliquam notam infamiae post se trahat, 3. et vel maxime, quod ad indicendam purgationem canonicam debeat praecedere, etiam apud graves viros, ex probabilibus conjecturis et indiciis ortum habens suspicio imputati criminis.“

Administrator fary brezenské P. Marcellin Marco O. Min. Conv. nařčen byl r. 1697 od jisté služky, že ji obtěžkal a k zabití plodu navedl. Udání to učinila vyslýchána „na útrpním právě“ v Sobotce, „když do palečnic vzata, a ani ještě v palečnicích pravdy nepověděla, nýbrž když teprva z sucha tažena byla“. Ale po trápení udání to odvolala. Ač magistrát zbraňoval duchovním přístup k ní, přece kaplan sobotecký jda náhodou kolem šatlavy a spatřiv dveře otevřeny, vstoupil dovnitř k uvězněné, která prohlásila, že onoho kněze křivě nařkla; prý pro bolest to učinila, když na kata křičeli „vejš!“ A když ji kaplan upozornil na to, že i před soudci musí udání své odvolati, pravila: „Arci; než bojím se zase mučení.“ A kaplan dodává, že k trápení „místo kata vzat jest ras“.

Než, vyskytaly se ovšem i skutečné poklesky proti coelibátu, jakož i jiné přečiny, ač to byly toliko případy nepřilíši četné a činily vzhledem k celkovému počtu duchovenstva procento nepatrné.

Většina duchovenstva dbala nařízení, jež tak často mu byla v příčině bezúhonného života připomínána.

Arcibiskup již v prvním listu svém ke kléru dne 7. ledna 1696 přísně napomenul klerus k životu bezúhonnému.*)

Toho týkají se odstavce 58. a 59. „Instrukce pro faráře.“**)

V patentech jarních r. 1699 bylo přísně zakázáno všem beneficiátům, aby nechovali u sebe jako hospodyně osob vdaných, leč by to byly osoby blíže příbuzné.***)

V patentech jarních 1704 zakázáno bylo duchovním opětne co nejprísněji („serio idque ultimato“) pod trestem 60 imperialů míti u sebe pod jakoukoli záminkou ve službě ženštiny podezřelé nebo padlé. Zákaz ten opětován v patentech jarních roku následujícího (1705), a spolu zakázáno, aby duchovní, byť měli za hospodyně matrony počestné, nejezdili společně s nimi na voze nebo na saních; provinilecům pohroženo pokutou 20 imperialů.

V patentech jarních 1705 praví konsistoř, že s velikou nelihostí se dovídá, že faráři a kaplani při svatbách, křtinách a podobných slavnostech, k nimž jsou zváni, málo dbají slušnosti klerikální, zvláště že se ženskými tance provozují; i připomíná jim otcovsky, aby pamětívi byli svého úřadu a stavu, jinak že by dle velikosti provinění citelně byli potrestáni. Vikářům bylo nařízeno, aby v té věci bedlivě přihlíželi k podržzenému duchovenstvu, a oznamovali konsistoři ty, kdož by se provinili.

Postrachem provinileců byl konsistorní fiskál, o jehož úkolu a pravomoci již výše jsme se zmínili.†)

*) „Sacerdotes, quia castos et continentis esse oportet, qui castissimum Virginis Filium et inviolatum agnum suis manibus contrectent, praecipimus, qui suspectas et infamas personas aut concubinas penesse retinent, sacrilegoque concubinato cum iis se commaculant, ut absque omni mora e domibus suis ejiciant, nec oeconomias suas curru devehere, aut cum iis in vehiculo iter facere praesumant, sub poena irremissibili imperialium 30.“

**) Viz výše str. 164.

***) „Pro superabundanti et iterato omnibus et singulis beneficiatis sub gravissima eaque inevitabili poena ac multa inhibetur, ne oeconomias, nisi eae consanguineae sint, aut proximae cognatae, habeant conjugatas, neque eas in aedibus suis parochialibus foveant vel detineant.“

†) Viz výše str. 179–181.

Fiskál Krausenik bezohledně vystupoval nejen proti skutečným provinilcům, nýbrž i proti těm, kdož byli třeba jen v podezření poklesku. Vyžádal si, aby mu ze zpráv visitačních sdělovány byly žaloby vikářů, aby proti vinníkům mohl zakročiti. A neobtěžoval si po farách jezdit a tam pozorovati život kněží. Sebe menší okolnost vzbuzovala jeho podezření a zavdávala příčinu k žalobě, kterou hned podával a tresty navrhoval. Na faráře v Poříčí nad Sázavou pojal podezření, že má nedovolené styky s hospodyní, jelikož nechtěl ho nechat na fare přes noc, vymlouvaje se, že nemá dosti pohodlí, a na hospodu jej odkázal. Ale dle svědectví vikáře byla ona osoba „jam provectae aetatis, vix ossibus haerens et formae luridae!“

Konsistoře docházela časem i anonymní udání na kněze, jež postupována byla fiskálovi k dalšímu šetření.

Na děkana budýňského Godfrida Howera z Lobensteinu vznesl Krausenik 1696 žalobu, že zbil španělskou holí manželku varhaníka budýňského, jakož i že baví se často hlučnými honbami se psy a zbraněmi. Ač řečený varhaník, jenž zároveň byl učitelem a kostelníkem, s manželkou svou prohlásili, že věc úplně jest urovnána, byl přece děkan do Prahy povolán, žádal však, aby nemusil zodpovídati se před konsistoří („in publico tribunalis loco“), což by mu u přátel a lidu škodilo, nýbrž toliko soukromě u kancléře.

Far. horažďovický Martin Vyšehradský obviněn byl 1697 pro nedbalost v duchovní správě; vedl dlouhý spor s fiskálem Krausenikem tvrdě, že jeho udání i způsob důkazu byly nesprávné.

Fiskál Blovský udal 1709 konsistoří, že farář opatovský „plus equisonem quam curatum agere et dissolutam vitam ducere“, a děkan poličský Štěpánek „magis curam venationis quam curae animarum gerere dicatur“.

O prvním však osadníci pronesli se vůči vikáři zcela pochvalně; má prý ve stáji pět koní, ale nikoliv z přepychu, nýbrž pro obtížné hospodaření, z něhož hlavně žítí musí. Rovněž o druhém osadníci velice pochvalně se vyslovili; co se týče honby, že mu zábavy té, kromě níž jiné nemá, magistrát v území svém rád dopřává.

Z větších přestupků obviněné kněze konsistoř ihned předvořovala na určitý den k zodpovídání. Ti, kdož měli špatné svědomí, ovšem mívali všelijaké výmluvy, aby nemusili se dostaviti. Vy-

mluvy patrně plané konsistoř někdy s nádechem humoru odmítala. Farář chudnický vymlouval se 1703, že nemůže se dostavit, jelikož hrozí vpád Bavorů do Čech; konsistoř odpovídá: „neque adhuc metus Bavari tantus est, ut cadat in constantem virum.“ A děkanu kourimskému, jenž r. 1709 vymlouval se, že nemůže pro nemoc kamene se dostavit, psala dosti nelaskavě: „Vix non juxta formari posset suspitio, quod calvam vestram (quam in scriptis quidem adduxistis, sed cum nihilo probastis) a calvitie (quam ficto tegitis capillitio) emutuaveritis excusationem . . .“, i opětovala důrazně svoje předvolání. Děkan naobrat vyčítá konsistoři ona slova, vzdávaje za ně ironicky díky, an píše: „Quod Officium in mandato ad me dato calvitie capitis mei, in dolore gravi corporis, quam tamen calvitie, sedecim annis in cura animarum peractis, ob contractum quater morbum capitalem ab infirmis petechiacis, loco solatii perstringere dignaretur, humanissime refero gratias“ — ale trvá na tom, že pro nemoc dostavit se nemůže.

Těm však, kdož na opětovné předvolání se nedostavili, pohroženo bylo, že budou „ramenem světským“ („brachio saeculari“) do Prahy dodáni.

Byla-li obava, že by provinivší se kněz mohl pokusiti se o útěk, nařídila konsistoř příslušnému vikáři, aby takového dal dovézt do Prahy pod bezpečnou stráž, po případě také aby i sám spolu v témž voze s ním jel. Tak r. 1708 nařizeno bylo hrobovickému vikáři, aby tím způsobem dopravil do Prahy farářesvatopolského („adhibitis pro eo huc Pragam devehendo duobus custodibus — siquidem de fuga suspectus est — tute et caute deduci faciatis, et cum eodem uno eodemque curru vectus, ipsum in residentia archiepiscopi coram Nobis sistatis“).

Ukázala-li se toho potřeba, byl předvolaný kněz vsazen do vězení.

Žalář nalézal se v zadním traktu paláce arcibiskupského; žalářník měl byt pod žalářem. Vězení tomu říkalo se „u sv. Petra“ („custodia s. Petri“); býti poslánu k „sv. Petru“ bylo těžkou pohrůžkou. Žalářník nazýval se „hospodář u sv. Petra.“*)

Uvěznění naříkali na nečistotu a zápach, v zimě pak zvláště na nesnesitelnou zimu. Stravu musili si platiti sami; **) jestliže ne-

*) R. 1696 byl jím řezník Jakub Jiřický, od r. 1699 Václav Němec.

**) „Hospodář u sv. Petra“ stěžuje sobě 12. kv. 1705, že před šesti lety uvězněný P. Tillisch dluhuje mu dosud za stravu 6 zl.

měli peněz, byli odkázáni na pouhé milosrdenství a trpěli hlad. —

Kněz Jiří Konstantin Tichý za to, že neoprávněně „jistě sprosté osoby místo v chrámu Páně, potají v domě kopuliroval“, vsazen byl 1695 do arcib. vězení a dlouho byl v něm držán; často naříkal na svízele tuhé vazby, na zimu a hlad, takže prý živ byl jen z almužny, kterouž mu uděloval oficiál

Tu roku 1696 uvězněn byl dobrodruh, kněz Jan Ferd. Frant. Weinberger z Feuersdorfu, bývalý karmelitán, později světský kněz ve Vídni, jenž s konkubinou svou a sluhou malířem Janem Niggelem, z Bavor roditelům, v Praze byl zadržen; byl mimo jiné v podezření, že chce uchýliti se do krajín nekatolických a tam odpadnouti. Po delší vazbě v řečeném vězení internován byl v klášteře karmelitském u sv. Havla. Když posléze přiznal se ke svým přečinům, musil se zavázati, že v oděvu duchovním odebere se do Vídně a odtamtud do Říma; chtěl vstoupiti do kongregace somasků.

R. 1698 byl ke konsistori předvolán Matouš Ströbl, jemuž na čas pro nedostatek jiného schopnějšího kněze světena byla administrace fary v Bělé u Plzně a jenž se tam však dopustil těžkých výstupků. Dostavil se sice, ale když mu kurem bylo oznámeno usnesení konsistoře, že se má na nějaký čas odebrati do žaláře sv. Petra, aby se tam naučil pokore a skromnosti („quod in custodiam s. Petri ob graves suos commissos excessus, aliquo tempore ibidem macerandus, secedere, ibique humilitatem et mansuetudinem discere debeat“), neuposlechl, nýbrž z Prahy se vzdálil „in salutato hospite“.

R. 1700 jakýsi Pierowsky vydával se za rusinského kněze a mnicha řádu Basilianského, i sbíral příspěvky na klášter kameňecký od Turků zničený. Prozradil se však nepořádným životem, i byl vsazen do konsistorního vězení, ale všemožně hleděl z něho ujíti. Že konsistorní vězení pro takové lidi nebylo dosti pevné, vysvitá z toho, že konsistoř obrátila se k akademickému senátu s prosbou, aby člověk ten mohl vsazen býti do akademického vězení v Karolinu, o němž se konsistoř prý dovídá, že jest „lepší a pevnější“. Byl tedy se svolením universitního úřadu tam dán. Ale ani to vězení nebylo dosti pevným. Pierowsky z vězení mohl se dobyt. Dle svědectví pedellů probořil velice silnou zeď, spustil se po provazu, ježž sobě z ložního prádla zhotovil, do za-

hrady a otevřev si dvéře zahradní, jež zase za sebou zamkl, nepozorován utekl.

Pro trestní vedena byla z pravidla mezi fiskálem a vinníkem; soudním tribunálem byla konsistoř. Rozsudek vynášen byl touto formulí „*Dei nomine invocato. Amen. In causa inter fiscalem consistorialem . . . ex una et . . . in puncto . . . ex altera partibus vertente Nos Reverendissimi ac Celsissimi Sac. Rom. Imp. Principis Dni Dni Joannis Josephi archiepiscopi Pragensis (tit.) officialis, vicarius in spiritualibus generalis, ceterique archiepiscopalis consistorii Pragensis consiliarii et assessores, visis actis et actitatis pro utraque parte productis, iisque mature ponderatis, pro tribunali sedentes, Deum eiusque sanctam justitiam prae oculis habentes, dicimus et sententionamus . . .*“

Jak již řečeno, vyšla leckdy vyšetřováním na jevo nevina obžalovaného, i byl pak vynesena rozsudek osvobození.

Někdy ukázalo se, že vinník navrhovaného fiskálem trestu nezasluhoval. Tak r. 1699 navrhoval fiskál, aby farář v Jezné byl zbaven beneficia; konsistoř však v rozsudku svém prohlásila: „*Cum actor causas, quae de jure ad privationem beneficij sufficientes essent, non allegavit, minus has, quas produxit, sufficienter probavit, proinde reus conventus ab impetitione actoris est absolvendus, prout eum etiam hac Nostra definitiva sententia (reservata tamen ob quosdam deprehensos neglectus in illum debita et paterna correctione) absolvimus et in praetacto suo beneficio conservamus.*“

Farář břeškovický Kazimír Zareba zbaven 1696 beneficia a vypovězen z diecése, jelikož usvědčen byl ze styku s nevěstkami (provinění svého litoval, prý z křehkosti se ho dopustil: „*Cum summo animi dolore agnosco culpam meam, et fateor me consensisse angelo illi Sathanae, qui nec Vasi Electionis pepercit, spiritui carnis. Occasio me furem fecit; accuso ingenitam humanae naturae fragilitatem*“). Před vynesením rozsudku delší čas držán byl ve vězení arcibiskupském; naříkal si, že jest tam jako Lazar ve hrobě, i prosil konsistoř, aby vytkla spasonosné slovo: „*Veni foras!*“

R. 1698 odsouzen farář dubenský (Dubné u Budějovic) „*ex capite suspecti et praesumpti concubinatus*“ k pokutě 300 zl., jež zaplácena býti měla během 4 téhodnů, jakož i k zaplacení útrat pře. —

Rusinský kněz, dobrodruh Jan Wunderlich, zavraždil v Praze r. 1699 židovku. Za to byl konsistoří odsouzen k ustavičnému žaláři („eundem de tam enormi et proditorio homicidio confessum verbaliter deponimus, et taliter depositum ad perpetuos carceres condemnamus“). Odsouzený odvezen byl v polokryté kaleše tažené čtyřmi koňmi a strážené dvěma myslivci*) do Želiva, kdež tamější opat prohlásil se, že ochoten jest v klášteře svém mu místa poskytnout. Když však za nedlouho arcibiskup se dověděl, že s provinilem zacházejí v Želivě příliš vlně („nimis charitative“), takže pobyt jeho tam by nebyl trestem, nýbrž požitkem („cum per hoc delinquens nullam poenam, sed potius delicias sentire videatur“), dal arcibiskup skrze konsistoř opatovi dopsati, aby vězni nebylo poskytováno vůbec žádného vína, a k obědu aby mu dávány byly tři krmě, k večeři dvě; posléze aby každé úterý a pátek se postil o chlebě a vodě („ut . . . in pane doloris et aqua moeroris sacram agat poenitentiam“). Opat v listu svém z 10. čna 1700 sděluje, že Wunderlichovi poskytuje lepší stravu vzhledem k jeho těžké churavosti, „ne inopinate deficiat, sed pro aeternitate ferventius sese disponere valeat“.

Kněz vřatislavské diecése Ondřej Adam Skupín za to, že beze všeho oprávnění, ze ziskuchtivosti („pro turpi lucro triginta florenorum“) oddal Jana Ignáce Doudlebského s Marií Johankou z Bubna, byl r. 1700 uvězněn; po nějakém čase, absolvován byv dříve ze suspence a dispensován z irregularity, byl propuštěn, ale za trest zapovězeno mu bylo v arcidiecési pražské sloužení mše sv. a vykonávání všelikých funkcí kněžských; nadto byl z arcidiecése navždy vypovězen.

Frant. Stránský, far. čestický, byl r. 1700 pro „crimen sollicitationis ad turpia in actu sacramentalis confessionis“ suspendován, benefícia svého zbaven, za navždy neschopného dosažení benefícia nebo důstojenství cirk. prohlášen, z celého území metropolitní jurisdikce navždy proskribován („ad tollendum tam enormis et hactenus in Bohemia criminis inauditi scandalum“).

Kněz tridentské diecése Bartoloměj Ant. Bertolli byl r. 1706 pro nezřízený život (cum . . . tam de scandaloso concubinato per plures annos continuato, quam etiam de aliis, vita et honestate clericali indignis actibus partim per testes, partim per propriam eamque iudicalem confessionem convictus fuerit“) z arcidiecése

*) K rozkazu arcibiskupovu povoz i strážci dodáni z jeho panství.

pražské navždy vypovězen, tak aby po vynesení rozsudku ve 24 hodinách Prahu a v 8 dnech arcidiecési opustil.

R. 1708 odsouzen farář svatopolský V. Fischer „in puncto sacrilegae commixtionis carnalis et adulterii cum quadam femina commissi et prolis ex eadem susceptae“ ke zbavení benefícia svého, k vězení 14dennímu s třemi posty každého téhodne o chlebě a vodě, k alimentaci dítěte a k zapravení útrat soudních.

Děkan písecký Godfríd Bílovský byl soudním výrokem konsistorním 13. ledna 1701 pro pohoršlivý život a nedbalost v duchovní správě zbaven benefícia.

Farář bastianperkský Adam Ferd. Dantzer ve farním domě tančil s dívkou nekatolickou. Arcibiskup nařídil, aby benefícia byl zbaven a na dobu jednoho roku prohlášen za neschopna nabytí jiné benefícium; v té době měl sloužiti jako kaplan.

Děkan radonický Ursinus uznán byl r. 1709 vinným, že často proklínal a řeči zoufalé pronášel („quod verba imprecatoria et executoria saepius cum scandalo proloqui auditus sit; item loquelas, quae desperationem saperent, coram aliis protulerit“), jednoho osadníka, jeho ženu a děti zbil, často pít se oddával a jednou tak byl zpit, že volán byv k nemocnému, nebyl s to, aby funkci tu vykonal. Za to odsouzen k odprošení těch, jimž ublížil, ale bez ujmy své pověsti (salva tamen fama), k pokutě 60 zl. rýn., jež složití měl během 14 dní, nebo k třinedělnímu vězení u sv. Petra; mimo to k nahrazení útrat soudních a léčebných. —

Radnický farář Frant. Vít Beck udržoval poměr s manželkou měšťana rokycanského Martina Třebického Evou. Když v noci 21. února 1709 řečený farář ji véztí dal na svém voze do Prahy, Třebický se šesti druhý v záloze číhaje s tasenými meči na cestě vůz zadržel, do Rokycan odvezl a manželku do žaláře vsaditi dal.

Za to odsouzen byl Beck 28. ún. 1709 do žaláře na čtvrt roku s postem každého pátku o chlebě a vodě, zbaven svého benefícia a prohlášen na tři leta za neschopna dosíci jiného kurátního benefícia; mimo to byla Třebickému ponechána volnost činiti proti Beckovi další kroky v příčině náhrady. Ten také skutečně žádal 485 zl. rýn., kteroužto sumu konsistoř upravila na 181 zl. rýn.

Beck byl držán v žaláři arcibiskupském; jelikož byl churav a na zimu si nařikal, byla k rozkazu arcibiskupovu do žaláře za-

koupena železná kamna. Potom dán byl Beck do vazby do arcib. semináře.*)

Kněz Ant. Schreker, uvězněný r. 1710, doznal, že uzmul v různých kostelích pět paten: v chrámu metrop. jednu patenu, kterou prodal za 4 zl., u sv. Anežky dvě pateny, jež prodal za 8 zl., u sv. Anny dvě pateny, jež prodal za 10 zl. židům. Odsouzen byl do vězení na dva týdny v každém témdni se čtyřmi posty o chlebě a vodě a dvakrát v týdnu k příhodinné disciplíně u přítomnosti některého kněze k tomu určeného, načež z diecése navždy byl vypovězen, tak že během 24 hodin musil opustiti Prahu, během osmi dnů diecési, mimo to byl zavázán k restituci.

Někdy bylo provinilým kněžím po přestálém trestu ukládáno, by vykonali několikadenní exercicie v určitém klášteře.

Často, jak jsme viděli, vyhrožováno bylo jak v „Instrukci pro faráře“, tak i v patentech a nařízeních konsistorních pokutami peněžitými.

Pokuty takové skutečně často byly ukládány. Mnozí, jimž byla pokuta uložena, prosili pak úpěnlivě za prominutí pokuty nebo aspoň za snížení sumy za trest vyměřené.

Tak farář běšinský r. 1709 prosí, aby mu uložena pokuta 50 zl. byla prominuta, a odůvodňuje prosbu svou slovy: „quia si illam dare coactus fuero, potiori ex anni parte mendicato vivere adigar.“

Semilský farář, jemuž r. 1696 uložena byla pokuta, složil polovici 20 imperiálů a žádal, aby mu druhá polovice byla prominuta. Ale konsistoř mu odpověděla, že mu vlastně diktována byla pokuta 50 imperiálů, a omylem v expedici že místo obnosu toho napsáno bylo 40 imperiálů; že tedy mu těch 10 imperiálů odpouštějí, 20 však zbývajících že bez odkladu jest mu složiti.

Zhusta farářům, kteří se ani po napomenutí nepolepšili, bylo nařízeno, aby o nejbližším svátku sv. Jiří nebo sv. Havla v pokoji beneficium se svými věcmi opustili a zatím po jiném místě se poohlédli („ . . . idcirco Vobis, tamquam mercenario et non bono pastori imponimus, ut a proximo s. Galli festo ex beneficio in pace rebus vestris convasatis recedatis et medio tempore de alio vobis provideatis“) O tom zároveň podávána byla zpráva patronu beneficia, aby jiného kněze presentoval. Tak psala kon-

*) Srovn. str. 216.

sistoř 21. června 1697 král. české komoře: „V. Excell. a Milostí tejna nečiníme, kterak při faráři předměrickým. . . vidouce, že v svém duchovním povolání a přísluhování svém sobě svěřeným ovčičkám jest velmi nepilný a pro své semotam jemu zapověděné toulky je častěji opouští, tak že i bez zpovědi svého farníka . . . , majíc o tom dobrou vědomost, že k němu těžce nemocnému jíti má a žádán jest, zameškal a beze všech svátostí a zpovědi sv. nezaopatřeného z světa sjíti nechal, dostatečně jest nařizeno, aby z těch i jiných víceji pohnutelných příčin své beneficium k přístímu svatému Havlu resigniroval a fary prázdny byl, poněvadž žádné napomenutí platné není. A tak uvádějíce to v známost, té naděje zůstat budeme, že V. Excell. a Milostí jinou qualificirovanou duchovní osobu na tu budoucí vakanci zatím vyhledati a presentirovati ráčí . . . “

Řídké byly případy, že kněží zapomenuvší se na povinnost svou uchýlili se do ciziny. Tak r. 1704 farář v Pěně Agapit Reinisch pod záminkou, že podniknouti chce pouť do Celly Mariánské, opustil svoji faru. Nedlouho před tím připravoval dvě dívky z Gdanska, jež náležely sektě mennonitské, ke křtu. Bylo oprávněné domnění, že nešťastný farář odebral se s jednou z nich do ciziny a tam apostasoval.

Farář jindřichovický opustil 1708 v noci faru a odebral se do Saska „ob ancillam a se impraegnatam“, ale za tři dny se vrátil, hotov jsa k jakémukoliv pokání.

II. Farní beneficia.

Kostely, s nimiž spojena byla správa duchovní, byly: arciděkanské, probostské, děkanské, farní a filialní.*)

Mnohé z kostelů farních byly pouze administrovány, některé pak dávány byly v komendu; byly to ty, jimž chyběla porce kanonická, takže nemohly býti udělovány v titul. Některé, při nichž bylo aspoň tolik důchodu, kolik stačilo knězi skrovně žijí-

*) Některé kostely označovali faráři ve svých výkazech jakožto kaple („capellae“), ač to byly v pravdě kostely filialní, jelikož měly osadníky k sobě přikázané, některé i vlastní křtitelnici, hřbitov a jiné známky, jimiž od pouhých kaplí se lišily. Činili tak z té příčiny, aby nemusili platiti z kostelů těch seminaristika a kathedratika.

címu, měly své dočasné administrátory; kostely, při nichž nebylo ani tolik příjmů, byly dávány nejbližšímu faráři ve správu („in commendam“). V patentech jarních r. 1705 bylo zakázáno, aby žádný farář ani administrátor nepřijímal pod správu svou jiných kostelů bez výslovného dovolení konsistoře.*)

Byla také farní benefícia řeholní, z nichž některá nazývala se „beneficia mensy opatské“ („de mensa abbatiali“). na něž investováni byli nově zvolení opatové a probošti, kteří však povinni byli žádati od arcibiskupa potvrzení; obdrževše je, jmenovali dle libosti řeholníky svého kláštera k vykonávání duchovní správy, ale povinni byli jména řeholníků těch konsistori oznamovati; duchovní správce taková byli povinni podrobovati se nařízením konsistoře.

V relaci své, kterou podal do Říma r. 1697, poukazuje arcibiskup k nedostatku far. Práví, že před bouřemi náboženskými bylo na dva **) tisíce far; při jeho nastoupení však toliko 702.†) Jednomu faráři že musí býti mimo kostel jeho vlastní svěřovány mnohdy ve správu tři až čtyřijiné kostely.††) To vede ke škodě a zkáze duší, jelikož duchovní správce pro velikou rozsáhlost takovýchto území, zvláště v krajinách hornatých, povinností svým dostáti nemohou. Mládež bez viny farářů vyrůstá bez vyučování náboženství; děti ani dospělí pro vzdálenost nemohou obcovati službám Božím a neslyší slova Božího; nemocní častokráte beze svátosti pokání, a dítky beze křtu umírají, a mnozí pak od predikantů, kteří v přestrojení ze sousedního Saska tajně přicházejí, bývají sváděni. Znovuzřízení zaniklých far že dosud prováděno býti nemohlo jednak pro neochotu patronů, jednak pro nedostatek

*) „Quandoquidem saepius fit, quod nonnulli animarum curati varias ecclesias, non petita, minus praehabita ad id Venerabilis Consistorii expressa licentia, administrare praesumant. Hinc ad obviandum ejusmodi abusui volumus et harum serie ordinamus, ut quilibet curatorum et administratorum transumptum suae confirmationis seu investiturae et licentiae cum specificatione omnium ecclesiarum etiam capellarum, quas defacto curae suae vel commissas habet, vel administrat, cum schedis confessionum paschaliū ad vicarium foraneum deponat, vicarius vero postmodum cum addita sua informatione, an data a curatis specifica consignatio sit rite vel minus recte facta? haec omnia ad Cancellariam archiepiscopalem transmittat.“

**) V konceptu stálo původně „tria millia“.

†) Správně: 709; srovn. str. 142.

††) „ex eo, quod uni parrocho praeter illam, quam in titulum possidet, multoties tres, et subinde etiam quatuor aliae ecclesiae commendari debeant.“

prostředků („ex eo, quod nolentes, quamvis possent, compellendi non erat medium; alios impotentia mediorum impedivit“). Tomuto zlu však že bylo odpomoženo, jelikož papež před rokem ke zřizování neboli rozmnožování far v celém království určil úrok 7500 zl. plynoucí z peněz císaři ze solní pokladny zapůjčených. Pomocí tohoto důchodu že podařilo se mu již během roku zříditi čtyři fary; mimo to že jest ve vyjednávání se čtyřiceti patrony laiky s dobrou nadějí, že co nejdříve tolikéž far bude zřízeno. Arcibiskup praví, že nebude šetřiti starostí ani práce, aby ubohému stádcí jemu svěřenému bylo zpomoženo.

V relaci z r. 1701 oznamuje, že v uplynulém čtyřletí přibýlo 20 nově zřízených far, a že by jich bylo mohlo býti zřízeno více, že však někteří patroni následkem neustále trvajících válek přispěti nemohli, někteří pak, zámožnější, že náležitý příspěvek poskytnouti odmítli; tyto však že hodlá za pomoci císaře donutiti k tomu, by k tak spásanosnému a nanejvýš nutnému dlu přispěli, a to tak, že by ti, bez jichž přispění od arcibiskupa nové fary by byly zřízeny nebo bývalé resuscitovány, pozbyli práva patronát-ního, jež by naproti tomu připadlo arcibiskupům. Také tentokráte ujišťuje, že v pastýřské horlivosti nechce šetřiti žádné práce ani potu v té věci.

A skutečně byl v té věci neúnavně činným. Návrhy konsistorní týkající se znovuzřizování far sám bedlivě prozkoumával, a zněly-li nepříznivě, vlastními obsírnými důvody ukazoval k možnosti vyřízení ve prospěch zřízení fary. Tak na př. když jednalo se o oddělení Družkovic od Chomútova a zřízení tam fary samostatné přes nepříznivé dobrozdání rektora jezuitské kolleje chomútovské, k němuž konsistoř se přiklonila, poukázal k nutnosti i možnosti zřízení té fary, k čemuž také r. 1700 došlo.

Když jednalo se o zřízení nové fary, jmenovala konsistoř k místnímu vyjednávání svými komisary obyčejně vikáře dotyčného okrsku a dva jiné kněze z vikariatu, kteří pak s komisary jmenovanými patronem se sejíti a vše potřebné sjednati měli.*) V patentech jarních r. 1700 bylo nařizováno, aby vikáři a ti kněží,

*) Za takovou příčinou vyslala konsistoř r. 1700 jako svého komissáře arciděkana kutnohorského P. Jana Datického do Kácova, ale tamní panský hejtman nechťel vyšetření takové dopustiti, vymlouvaje se, že nemá od vrchnosti k tomu svolení.

jimž se takovéto jednání uloží, bez prodlení úkol ten vykonali a konsistoři pak ihned zprávu o výsledku podali.*)

Arcibiskup jen tehdáž hotov byl povolití příspěvek ze solní pokladny, jestliže i patron něčím přispěti se uvolil.

V některých přípisech týkajících se znovuzřízení far dovolává se konsistoř povzbuzení, jež arcibiskupa v té příčině od papeže bylo došlo, jakož i k dobrému příkladu, jež byl učinil v té věci nejv. purkrabě. Tak psala 11. června 1697 paní Kateřině Borovanské, jakožto majitelce statku Petrovic u Řičan: „Urozená Paní, Nám v Kristu Pánu laskavá. Nečiníme Paní tejna, kterak od Svatosti Papežské k J. V. O. kníž. Mil. Panu Arcibiskupu Pražskému strany lepšího duší lidských zaopatření otcovské napomenutí jest prošlo, aby předešle bejvalá, nyní pak opuštěná farní místa dle nejvyšší možnosti zase skutečným farářem napotomně zaopatřena býti mohla, ku kterémužto cíli a konci J. Excell. nejvyšší pan purgkrabě, dadouce jiným dobrý příklad na sobě, při Vysoce vzácné řečené J. V. O. kníž. Mil. o zaopatření své Hostivařské fary a lid k úřadu purgkrabskému náležejících i jiných v sousedství okolním zůstávajících jest se ucházel a žádal, by ty opuštěné, v stálém nebezpečení zůstávající duše jednou svého duchovního správce a pastýře, jenž by tam farou pořád osobně zůstával, k svému duchovnímu potěšení míti mohli, to při tom velmi chvály hodnou svou vroucností při svých dotčených lidech nařídívše, by jeden každý dle učinlivé své možnosti k lepšímu vychování svého duchovního správce jistý díl obilí jemu ročně odvozovati se vynasnažili, jakož také sám J. Exc. pan nejvyšší purgkrabě z svého vlastního důchodu dobrou pomoc těmž faráři učiniti volen býti ráčí. Poněvadž pak ves Petrovice paní náležející k též fare Hostivařské od starodávna pod správou duchovní s lidma patří a pro blízkost tu budoucně zůstávajícího faráře nápodobně dobrodiní v svých nastávajících potřebách užijí, z té tehdy příčiny jsme té dokonale naděje, že Paní příkladem vzácně pamatovaného nejvyššího pana purgkrabiho i jiných osadních svým v Petrovicích lidem, by oni budoucně v Hostivařích faráři taky nějaký díl dle své mož-

*) „Omnes et singulos vicarios foraneos, pariter et alios decanos et curatos sedulo adhortamur, et iis demandamus, ut quandoque negotium erectionem et multiplicationem aut restaurationem parochiarum concernens illis commissum fuerit, ii relictis omnibus aliis illud mox aggredi et relationem nulla interposita mora venerabili officio facere teneantur.“

nosti obilného desátku ročně dávati, nápomocni byli uložiti a naříditi nepomine, poněvadž každý dělník své mzdy jest hoden. Načež místného a ubezpečlivého zaopatření a odpovědi očekávajíce zůstáváme při tom Paní otcovskou láskou dobře nakloněni “*)

O osadě albrechtické (ve vik. blatenském), jejímž majitelem byl hrabě Ferdinand z Vrtby, píše konsistoř 8. ledna 1697, že „již od třech let duchovního správce jest zbavena a tudy duše lidské všeho duchovního potěšení jsouc zbavené a nemaje se kam ucházeti, u velikém nebezpečenství postavené jsou“, žádajíc zmíněného hraběte, by postaral se o to, by těm jeho opuštěným poddaným „buďto skrze vlastního aneb aspoň skrze křesťovského blíž zůstávajícího faráře (poněvadž děkan Tejnský, maje sobě mnoho svěštěného lidu a kostelův, to na se vzíti se zpečuje) spomoženo býti mohlo, tak že by se v svých duchovních potřebách ty opuštěné ovčičky k komu ucházeti věděly“.

Dne 14. dubna 1700 psala konsistoř hraběti Bernardu Věžníkovi, že by velice žádoucno bylo, aby kurátní beneficium zdechovické, jehož jest patronem, opatřeno bylo stálým duchovním správcem; jelikož to však pro nedostatek důchodů takovému beneficiatu náležitých státi se nemůže, aby ke cti Boží a vzhledem ke spáse duší k dosavadním důchodům z vlastního něčím buď in natura anebo na hotovosti přidati se zavázal; pak že by mohl arcibiskupa požádati o příspěvek ze solní pokladny. Konsistoř připomíná, že Zdechovice a okolní místa dosud pokládány jsou za hnízdo skrývajících se kacířství („allermassen dies und umbliegende Oerther allezeit für ein Nest der annoch Unkatholischen latitirenden und Ketzer gehalten worden“).

Na panství rytíře Mikuláše Straky z Nedabylic v Podhora-
nech na Čáslavsku poddaní z vesnic Brezinky, Turkovic, Hošťálovic a Bukové od drahně let žili bez vlastního duchovního správce, a mnozí z nich umírali bez svátostí. Missionář, jenž v krajinách těch působil, oznámil to konsistoři. Ta r. 1700 dojemným listem obrátila se k ryt. Strakovi se žádostí, aby zřídil tam vlastní duchovní správu, poukazujíc k tomu, že povinností vrchnosti světské jest také pečovati o věčné blaho poddaných.

*) Tento přepis paní Borovanská konsistoři vrátila se sdělením, že ji Petrovice již nepatří; i byl tedy přepis téhož znění zaslán tehdejší majitelce paní Kateřině Zablacké.

Rudolf Mund z Mundfeldu zasazoval se o zřízení fary ve Slabcích. Ze solní pokladny byl povolen roční příspěvek 80 zl.; on pak měl se zavázati, že 1. vystaví na své útraty faru, 2. vykáže 30 strychů polí a že louku farní, kterou za roční činži 3 zl. byl užíval, zase vrátí, a o odvádění povinných desátků 24 str. žita a 12 str. ovsa se postará, 3. každého roku dá faráři 5 sudů hnědého piva bezplatně a proti násypu ječmene povolí mu ještě další 4 sudy přívarku, 4. že mešní fundaci založenou jeho matkou a sestrou, jež vynášela ročních 29 zl., dá sloužití farářem slabeckým, 5. že bude z panských lesů dávatí faráři každého roku 40 sáhů paliva.

Po smrti faráře cvikovského Brendlera 1705 přála si patronka, Anna Marie Františka, vévodkyně toskánská, aby od fary cvikovské odděleny byly Mařenice a tam aby zřízena byla samostatná fara, vzhledem k tomu, že místo to leželo nedaleko od hranic nekatolické Lužice. Slíbila, že na své útraty vystavěti dá faru a že přispěje k náležité dotaci na vydržování faráře.

Když jednalo se o zřízení fary v Noutonicích, žádala konsistoř r. 1707 patronku, abatysi kl. svatojirského Františku Helenu Pieronovou z Galliana, aby poddaní budoucímu faráři konali polní práce (orbu, sklizeň a dovoz obilí) robotou; abatyse odpověděla, že to bez ruinování poddaných, beztak mnohými dávkami vyčerpaných, státi se nemůže; mimo to že má poddaných velice málo. Odhaduje, že farář noutonický při mírném cenění bude míti příjmů na 520 zl., a byť ho hospodářství „dato non concesso“ třeba na 200 zl. stálo, že mu vždy ještě zbude více než 300 zl., „welche für einen Initianten bei so geringrer Mühe hoffentlich gnug sein werden“.

Když jednalo se r. 1700 o to, aby v Tučapech fara opatřena byla náležitou porcí, prohlásil tamější patron baron Obytecký, že ochoten jest k tomu přispěti, jestliže poměrně i jiní páni, jichž vesnice ke kostelu tučapskému patří, přispějí; k tomu však žádný z nich nechtěl se zavázati.

R. 1698 žádal hrabě Desfours, aby Vysoké odděleno bylo od Semil a aby tam zřízena byla samostatná fara, žádaje spolu, aby k tomu účelu povolena byla nějaká částka ze solní pokladny. — Konsistoř uznala, že oddělení to jest nanejvýš žádoucí z těchto důvodů: farnost semilská měla v obvodu čtyři míle, do mnohých částí jejích byl přístup, zejména v době zimní, nesnadný;

osadníků velikonoční zpovědi schopných bylo více než 4000, takže faráři semilskému, byť měl kaplana, není lze duchovní správu vésti tak, jak by žádoucně bylo; nadto hornaté ty končiny, se Slezskem sousedící, nejsou dosud zúplna očistěny od jedu kacířského („quodque montana illa Silesiae vicina nondum ab haereseos toxico totaliter sint depurata, sed sentina ejusdem adhuc hincinde irradicata maneat“). Ačkoli zmíněný hrabě jakožto patron nabízel se, že novému faráři vysockému mimo jiné dávati bude ze svého ročně 50 zl., přece by farář neměl kanonické porce, i navrhovala tudíž konsistoř, aby ze solní pokladny povoleno bylo k tomu účelu ročně 100 zl., zvláště vzhledem k tomu, že tam bude potřeba muže příkladného, vynikajícího učenosti, by mohl se zdarem vyvracet bludy a ověčky zbloudilé do ovčince Kristova zpět priváděti, jakož i nésti břímě obtížné duchovní správy v krajině hornaté.

Když jednalo se o zřízení fary v Pravoníně, vykazoval tehdejší patron Jan Ignác Carretto z Millesima r. 1709 „kanonickou porci“ budoucího faráře — podotýkáje, že „užitky ty dle skrovnosti taxirované jsou“ — takto: „Polí do třech stran do jedné každé strany 9 str., činí 27 str. Žita na zimu vyseje po 9 str., z těch 9 strychů z jednoho každého po 6 mandelích, činí 54 m. každý mandel na zrně po 3 věrt., činí 40 str. 2 v.; každý pak strych po 1 fl. 10 kr., činí 46 fl. 40 kr. Na jaří ovsa po vysetí 9 str. na mandelích z jednoho každého strychu 4 m., činí 36 m.; z jednoho každého mandele na strych po 35 kr., činí 21 fl. Starého desátku žita 12 str. 2 v. po 1 fl. 10 kr. činí 14 fl. 35 kr. Ječmena 19 str. po 1 fl. činí 19 fl. Ovsy 12 str. 2 v. po 35 kr. činí 7 fl. 17 kr. 3 d. Piva dobrého dle starobylého obyčeje 1 vědro, činí 2 fl. Kolledy od milostivé vrchnosti též dle starobylého obyčeje 1 fl. 30 kr. Nadto J. Mt. pan pan collator přidává z jedné každé várky 1 vědro piva; počítajíc 32 ročně činí 8 sudů; každý sud po 8 fl., činí 64 zl. Žita 7 str. 1 v. po 1 fl. 10 kr., činí 8 fl. 27 kr. 3 d. Hrachy 2 str. po 2 zl., činí 4 fl. Ovsy 10 str. po 35 kr., činí 5 fl. 50 kr. Polí se přidává pod 9 str. žita, počítajíc pod 3 str. užitku, činí 15 fl. 27 kr. 3 d.; ovsa pod 2 1/2 str., z jednoho každého strychu 4 m., činí 10 m., z každého m. 1 strych, činí 5 fl. 50 kr. Letník 10 liber másla po 7 kr., činí 1 fl. 10 kr. Letník selský, což ještě víceji vynášti, však ale jenom pro interims se stavi 25 liber po 7 kr., činí 2 fl. 55 kr. K tomu mi-

lostivá vrchnost ke cti a chvále sv. Anny pro sebe a budoucí své v týhodni jednu mši svatou věčně panu faráři nomine fundationis extra platiti se zakazuje, což ročně vynáší 26 fl. Štola při nejmenším 25 fl. Item přívarek na 8 sudů proti sypání 2 str. ječmena na každý sud, kdežto i pivní táč se passíruje, k lepšímu jeho zůstane po 6 fl., činí 48 zl. Též poněvadž loučného nejméně pod 7 vozů k záduší se vynachází, bude moci on pan farář nejméně 5 krav mimo dobytka drobného ročně lehce vychovati, počítaje užitku nejméně z každé krávy 6 zl., činí 30 zl. Více v čas postní milostivá vrchnost 60 liber kaprů ročně vydati se zakazuje: činí 4 zl. — Suma: 352 zl. 42 kr. Dříví k palivu co potřeba bude jemu se vydá.“

Farní kostel petrovický s filiálním kostelem obděnickým spravován byl farářem počepickým. R. 1709 rektor koleje jezuitské na Novém městě Pražském P. Frant. Wölker S. J. jakožto patron kostela petrovického vzhledem k duchovním potřebám svých poddaných rozhodl se zříditi tam faru, i navrhl konsistori, aby dosavadní kaplan počepický Václ. Bergmann tam byl prozatím dán za administratora, aby se ukázalo, zda by z důchodů farních samostatný farář tam skutečně živ býti mohl. Bergmann skutečně byl do Petrovic za administratora dosazen, a po roce podal tento výkaz příjmů budoucího faráře: desátků v zrně (pšenice, žita, ječmena a ovsu) celkem 125 měric, 1 věrtel, $1\frac{1}{4}$ čtvrtce; z Obděnic místo desátků 30 zl.; piva ročně 6 sudů; polí výsevu 15 měric; 4 louky, z nichž sena 14 vozů, otavy 7 vozů; 3 lesiky; štoly z 23 vesnic asi 100 zl. Ze solní pokladny povoleno bylo ročně 40 zl.

Roku 1701 zřízena byla nová fara v Uhlířských Janovicích. Patron, hrabě Václav Sternberg, zavázal se dávatí faráři 6 sudů piva, 30 sáhů paliva a 30 zl. ročně: mimo to se zavázal, že obyvatelé Janovičtí místo desátku obilního platiti budou 50 zl., k čemuž ze svého že přidá 15 zl. Mimo to bylo při faře polí na 18 měric, luk na tři vozy sena a dva rybníčky. Ze solní pokladny bylo novému beneficiu přikázáno ročních 100 zl.

Purkmistr, konšelé a „celá chudá obec městys Mýta“ žádala r. 1707 konsistoř, aby fara tamní od cerhovické byla oddělena, poněvadž prý „farář, kterýkoliv na faře mýtské by zůstával, náležitě vychovati by se mohl“, jelikož na desátcích s filiálními kostely by měl 310 str., 2 m., 2 č. a úroku peněžitého 12 zl. 26 kr.; mimo to že „polí a luk při kostele sv. Štěpána ležících v hojnosti se

vynachází; item jeden kus lesa rozdílného dříví a rybníček jemu faráři k užívení náleží“; „nadto více že jest mimo desátních lidí při hutech železných velký počet dělníkův, z kterýchžto dobrý užitek přichází“.

Hrabě Antonín Nostitz presentovav r. 1700 dvorního svého kaplana Jana Bůrckle na faru v Jindřichovicích, žádal zároveň, aby kněz Frant. Götzl pověřen byl správou přifařeného kostela ve Příbuzech a prohlásil, že tam hodlá zříditi faru. Když však Bůrckle byl od konsistoře pokárán, že oddal neoprávněně jakéhos p. z Trautenbergu, prohlásil Nostitz, že od zřízení fary v Příbuzech upouští. Nutnost fary ve Příbuzech odůvodňuje konsistoř takto: „cum hiemali tempore ob prurupta itinera et montana ac nives parochus Heinrichsgrünensis vix intra mediam diem se in Fribus, idque saepius cum vitae periculo conferre et eo venire possit, subditi etiam et parochiani Fribusenses pro stabili parochio instare non cessent.“ Ze solní kassy byl již dříve na faru tu povolen roční příspěvek 100 zl.

Ve Strmilově, jenž dříve náležel k faře kumžácké, byla roku 1698 fara nově zřízena, když se byli Strmilovští zavázali „kdyby něco té kanonické porci scházeti mělo, že každý pro rata sua k doplnění týž konkurirovati aneb přispěti, chce a má.“ *) Jelikož však vikář shledal, že nový farář nemá přece dostatečné porce kanonické, zasadil se u inspektora Liechtensteinského panství telčského Adama Jindřicha z Allmsteina o náležité doplnění. Ačkoliv pak mezitím dvakráte byl žádán, by nového faráře instaloval, přece tak neučinil, dokud zmíněná záležitost nebyla urovnaná a náležitou listinou zajištěna; teprve pak r. 1700 dne 21. listopadu faráře instaloval k veliké radosti osadníkův.

Jakmile jednání o znovuzřízení některé fary dospělo k příznivému výsledku, a písemný nástin toho se týkající byl schválen

*) Pohnutky, jež je k tomu vedly, líčí Strmilovští těmito slovy: „... rozvažujíc sobě, kterak pro vzdálení od nás pana faráře našeho, předešle kumžateckého, netoliko malé dítky, jsouce mdlý, u velikém nebezpečení nedojiti křtu svatého, ale i lidé věku dospělého častěji náhlou nemocí obtíženi v téměř nebezpečení nedojiti sv. zpovědi a jiných potřebných svátostí postaveni byli, a snad i někdy týchž k spasení lidskému nevyhnutelně potřebných duchovních prostředkův nedošli, nýbrž také i my a jiní naši spolufarníci pro dalekost a zlost cesty, obzvláštně času zimního, kterak jsme služby Boží častěji zameškávali, aneb naše povinné pobožnosti takřkouc zanedbávati přinuceni byli...“

(„ratifikován“), nařídila konsistoř, aby vyhotoveno bylo náležité „instrumentum assecurationis cum clausula intabulandi“.

Jak již řečeno, byly farnosti, jež pro nedostatek kanonické porce nemohly mít vlastního svého duchovního správce, přikazovány „per modum commendae“ pod správu nejbližšího faráře. V přemnohých případech toto opatření z nouze bylo věřícím k malému prospěchu a farářům k veliké obtíži.

Roku 1705 žádal pan Ferdinand František z Říčan, aby kostel okrouhlický, jenž dotud byl pod správou faráře bystřického, „pro hroznou dalekost cesty“ přikázán byl pod správu bližšího faráře postupického.

R. 1708 spravována byla farnost neustupovská farářem milčinským, jemž to bylo k velké obtíži. Když toho roku správce neustupovský jménem tehdejšího pána na Neustupově Františka Karla Dohalského z Dohalic jej žádal, aby v den slavnosti Nanebevzetí P. M. měl v Neustupově zpívanou mši sv. a kázání, odpověděl: „Takový žádosti pro chválu Rodičky Boží rád bych za dosti učinil, kdybych mému patronovi, totiž Jeho Osvícené knížecí Milosti panu panu biskupovi labackému*) zavázán nebyl, abych jeho slavnosti (která i ten den ve Vozici držána bude) přítomen býti povinen byl. Že pak ode mne taková věc se žádá, jako bych něco takového činiti povinen byl, tomu se diviti musím; až posavade já od mé duchovní vrchnosti k tomu deputován nejsem, kromě abych svátostma velebnýma in defectu ovčičky providíroval a jim s nimi posluhoval; kdybych i službama Božíma měl je providírovati, ta věc by sebou více přinášela, moje mzda musela by býti jiná. Sám vlnsuji, aby jen pořáde nějaká resoluci následovala, abych já od osadních neustupovských tak incommodírován nebyl, a aspoň nočního času odpočinutí měl; nebo již tolikráte času nočního k nemocným musím jeti a svátostma je providírovati . . .“

V mnohých místech však zase by býval byl nemohl farář obstáti, kdyby neměl jiného kommendovaného kostela.

Farnost kojetická byla spravována od dávných dob děkany kosteleckými (Kostelec n. Lab.). Když zemřel tamější děkan Pohl, požádal obřístevský farář Kraus magistrát Starého města Pražského, aby jej konsistoři presentoval za administratora farnosti kojetické. Magistrát tak učinil, a konsistoř faráři obřístevskému

*) Khuenburkovi.

obvyklou licenci udělila. Ale na rozklad děkana kosteleckého, jakož i vikáře, kteří poukazovali k tomu že kojetičtí mají mnohem blíže do Kostelce nežli do Obrství, jakož i k tomu, že by děkan kostelecký utrpěl tím značnou újmu na příjmech a sotva by vydržovati mohl kaplana, odvolala konsistoř udělenou licenci a požádala magistrát staroměstský, by dřívější presentaci svou odvolal a za administratora děkana kosteleckého presentoval, což se i stalo.

Když příčiněním barona Františka z Klebersberka roku 1699 zřízena byla v Charvátcích fara samostatná, protestoval proti tomu děkan budyňský Godfríd Hower z Lobensteina, jenž dosud farnost tu pod správou měl, poukazuje k veliké škodě, kterou by oddělením osady charvátecké utrpěl, jakož i k značné sumě peněz, kterouž byl na melioraci hospodářství fary charvátecké vynaložil. Mezi zmíněným děkanem Howerem a baronem z Klebersberka byla nevůle, v níž obě strany navzájem se obviňovaly, a jež vyrovnána byla teprve po delší době vzájemným smírem.

Když farář skramnický r. 1700 ucházel se o to, aby mu pod správu přidělen byl také kostel Istibořský, jenž náležel k Plaňanům, protestoval proti tomu nově presentovaný farář plaňanský, poukazuje k tomu, že fara plaňanská leží na hlavní silnici vedoucí jak k Vídni, tak i do Slezska a Moravy, a že tudíž farář každého téměř dne nucen jest prokazovati pohostinství a bez důchodů ze Lstiboře plynoucích by obstáti nemohl.

Roku 1709 farář roveňský protestoval proti tomu, aby jeho filiální kostel ostřetínský přidělen byl k farnosti holické, jelikož by pak neměl náležité porce kanonické, zvláště „v těchto přenesných dobách“ („praesertim hisce difficillimis temporibus“), a ani věřící by z toho neměli duchovního prospěchu.

Vikář falknovský ve zprávě své ke konsistoři r. 1697 praví, že v posledních letech v jeho traktu byly sice zřízeny dvě nové fary (Litrbach a Schönficht), ale s tak slabými důchody, že žádný z farářů těch dobře obstáti nemůže („praesertim his caris temporibus“); nadto že farář schönfeldský oddělením Litrbachu utrpěl citelnou škodu.

Někteří páni, když se ocitli s farářem v nevůli, hleděli se mu vymstítí odnětím komendovaného kostela, jehož byli patrony.

R. 1708 žádal František Bechyně z Lažan, aby statek jeho Rosochatec oddělen byl od farnosti haberské a přivtělen k farnosti chotěbořské. Žádost svou odůvodňoval tímto způsobem:

„ . . . Majíc statek Rosochatec v čtyrech vesničkách postavený v tomto kraji čáslavském, s dvoumi, totiž Kyjovem a Břevničkou čtvrt míle dalekosti pod pana děkana německobrodského, jednu, totiž s Čachotínem, malý půl míle cesty pod pana faráře chotěbořského, a s Rosochatcem ale na dobrých sedum čtvrtí míle pod správu duchovní pana faráře habrského patřím, pro kteroužto dalekost a cesty nepřijemnost, kdežto moji lidé jak s křtem svatým, i obzvláště na duši zaopatření tak snadno býti nemohou; mnohý dítě, než tam do Habru se donese, snadno na cestě tak daleký, obzvláště času zimního v hrozných metelích neb slotách zahynouti může, po ty všechna leta mého odjinud vyžádaného duchovního, jež z samého ohledu toho, aby ty duše, které by snad za kolik časův pro tu samou cestu na spasení své nepamatovaly a tím samým, což by se již kolikráte bylo potrefilo, jako hovada z světa nescházely, alebrž svátostmi obzvláště při skonání zaopatřené byly, v mém domě chovám. A co více jest, když některý otec dítěte k témuž panu Habrskému faráři, by doma, neb někde blížeji okřtěno býti mohlo, za dovolení přichází, a vedle možnosti zaplatí, nyní nikoliv ani toho dovoliti nechce, nýbrž to dítě mnohdykrátě mdlé (ač sice jich všech, že jej s těmi mdlými dětmi podvádějí, a kterak podvodníci jsou veřejně na kazatedlnici v kostele vyhlásil) v hrozných nečasech zimních a povětrích se potrefic, vždy do Habru přinešené jmiti žádá. Neméně v celém roce z rok do roka zde v Rosochatci k nemocnému, nebo takto k svým duchovním ovcím nepřichází, leda tenkrátě, když koledu brátí má se okazuje, ač sice letos snad z nějaké mající passí, poslouc toliko sedlské zpěváky (které jsem aniž nepřijal) osobně comparirovati nechtěl, soudice z toho, že lonského roku u mně o koledě byvše obědem, v přítomnosti mnohých mně k potupě a hanbě veřejně u stolu, že z téhož Rosochatce přes celý rok nevidí, jen toliko 2 žejdlíky másla a 1½ oblače lnu, se prohlásil. Kdežto hned na to, aby tu vesničku jinému panu faráři postoupil, jsem při něm se dotazoval, a sobě to bedlivě ad notam tenkrátě vezmouc, vždy předce ale do tohoto času mlčel, až nyní, kde vidím, že ani v ten den jakožto pastýř duchovní chtíc býti jmenován, kdyby aspoň stavení aneb byty lidské posvětil a duchovním spůsobem požehnal, nepřichází, se ozvati musím . . .“

R. 1698 žádal Václav Vilém Pappaczon, kanovník vyšehradský, tehdejší majitel Slavětina, aby osada tamní odňata byla fa-

ráři radonickému, jenž ji dosud spravoval, a přikázána faráři peruckému. Hněval se na faráře radonického, že prý se mu jakožto svému patronu. vysmívá, a také prý ve správě duchovní nedbalým jest. Ale vyšetřováním se ukázalo, že studenti na prázdninách u faráře dlicí při hře v karty jednu figuru nazývali žertem „Pappazonem“, jelikož mu byla podobna.*) Konsistoř uznala, že není vážné příčiny, aby správa osady slavětínské odňata byla faráři radonickému, jenž by bez ní utrpěl na důchodech svých takové újmy, že by obstáti nemohl.

Hrabě František Josef ze Schönkirchu, jenž se byl stal nedávno držitelem Branišova, kdež byl kostel náležející pod správu faráře ousobského, cítil se býti uraženým tím, že při installaci faráře ousobského r. 1708 nebyla učiněným zvláštní zmínka o kostele branišovském jakožto někdy farním. Když farář následující po installaci neděli odebral se do Branišova, aby tam sloužil mši svatou, shledal u kostela shromážděný lid, kostel však zavřený. Klíče od něho měl patron, a nechtěl je faráři vydati. Teprve když farář s nepořízenou odešel, dal hrabě sloužit mši sv. v kostele kapucínem z Jihlavy, jež u sebe měl. Ke kostelu kráčeli hrabě s hraběnkou, majíce uprostřed mezi sebou řečeného kapucína, před nimi nesl písař kostelní klíče — vše to na posměch obvyklých při installaci obřadův. Farář podotýká, že by asi hrabě nejraději měl při branišovském svém kostele administratora-řeholníka, „qui ipsi ‚Placebo domino‘ licet cum praejudicio juris ecclesiastici decantaret“. Když pak farář ousobský 26. srpna v Branišově mši sv. sloužit chtěl, poslal tam napřed posla ke kostelníkovi, aby na mši sv. vyzváněl a klíče kostelní, jež hraběnka u sebe měla, vyzvedl. Ale hraběnka nejen klíči nevydala, nýbrž kostelníka „za to, že zvonem velkým první puls zvonil, do arestu dala“ a jednoho starého sedláka, jenž kostelníku radl, by vyzváněl, vlastníma rukama vytahala za vlasy („seni vil-

*) Farář píše o tom: „Fateor me in parochia mea tempore vacationum Pragenses studiosos, nostri domini Verwalteri amicos ut hospites habuisse, et hoc casu inter folia, ut vocant trapulas, incidisse in regem Koppi, praesentantem regem Hispaniae. Qui rex cum effigiem praedicti Dni Pappazoni referret, studiosi inter ludendum si cui obtigisset casu hoc folium accipere dixit: „Ego accepi Dominum Pappazoni.“ Cum quibus, cum nec ego luserim, imo ut ab eiusmodi verbis abstinerent, monuerim, non puto me patronum meum ludibrio habuisse.“

lico, qui aedituo pulsum svasit, canos involavit manibus propriis⁴⁾).

Příčiněním patrona barona Dewalda bylo sídlo faráře z Křešína přeloženo do Lukavce. Nad tím byli Křešínská velice rozčleneni.

V té věci psal Felix Had z Proseče, král fiskál, konsistori r. 1705 takto: „Přednášel jsem velebné arcibiskupské konsistori pražské v letu dávno pominulém 1701 dne 27. Aprilis a následovně 1704 dne 9. Aprilis, kterak J. M. C. a Král. mně pod jurisdikcí král. ouřadu fiskálního patřící, k fáře křešínské v kraji čáslavském od starodávna přináležející svobodníci sobě horlivě stěžovali, že před lety v městečku Lukavci jedna, a ve vsi Křešíně druhá fara bývala, a na obouh faráři se chovávali, až když někdy urozený pán pan Jan Theobald svobodný pán z Devaldu, nejprve statek Křešín a potom Lukavec koupice, ty oba statky dohromady spojil, od fary lukavecké (kteráž toho času farářem opatřena nebyla) roli k panskému dvoru obrátil, z fary pak dům šenkovní a ze školy byty židovské (což oboje posavad k ruce vrchnosti se užívá) spůsobil a následovně Jeho K. M. pana pana arcibiskupa pražského též velebné konsistoře pražské za to žádal, aby fara křešínská do městys Lukavce přenesena byla, což jest také, avšak ad mala narrata, bez vyslyšení na to lidí osadních k fáře křešínské patřících, obdržel, od této fary křešínské role a luka zase ke dvoru svému křešínskému obrátil a faru, též školu k užitku svému nájemníky osadil, tam pak v Lukavci na pustém místě bývalého J. M. C. contribuenta faru vystavěl a k ní pole podobně od pustých in contribuendo pokažených gruntův vykázal. Vidouce pak s počátku pravení svobodníci skrze takovou translaci faráře křešínského do Lukavce sebe netoliko častějších služeb Božích, ale i všeho potěšení duchovního a cvičení školního mládeže své byti zbavené, nemocné a umírající, též malé mdlé ditky strany křtu svatého pro vzdálenost správce duchovního v nebezpečnosti postavené, a k tomu ke všemu sebe ještě většímu jhu a břemenu než prve byti obtížené, protože desátek o půl, $\frac{3}{4}$ i celou mili dále voziti, a mimo to (což prve nebývalo) panu faráři od cesty, když k nemocnému jel, platiti museli, z té příčiny jemu týchž desátkův do Lukavce voziti nechtěli, nýbrž kde od starodávna obyčej byl, v Křešíně odváděti chtěli; nechtíce ale pan farář takových od nich v témž Křešíně přijímati, takového

neodvovovali, alebrž vždy za to, by zase faráře v Křešině míti mohli, žádali, a dosavad poslušně žádají. Poněvadž pak na dotčené oboje vznešení mé až dosavad žádné odpovědi tím méně jaké resoluci dosáhnouti jsem nemohl a nemohu a pod tím (pokudž ta věc tak, jak mně předneseno jest, se vynachází) na to přicházím, že tu jedna fara spolu s rolma a grunty odňata a cassírována jest, a že desátky pánům farářům nepochybně proto od starodávna ustanovené byly, aby za to tíž páni farářové svým osadním služby Boží určitě vykonávali, je svátostma církevníma časně a dostatečně opatrovali a po cestách spasitelných vedli, což tuto vše zmenšeno a pro příležitost jediné osoby kolika stem duším opatření duchovní odňato, i mnohý nemocný a dítě mdlý v nebezpečnství postavený jest. Pročež velebné arcibiskupské konsistoře služebně žádám, že aspoň tentokráte, a to na tuto třetí šetrnou žádost mou toho povážiti a bez mého vyměření tu věc commissionaliter skrze pány vicariusy neb jiné vyšetřiti, svědky, pamětníky i osadní vyslyšeti, a aby pan farář zase v Křešině bydlel i tam škola kantorem opatřena byla, naříditi ráčíte . . .“

Následujícího pak roku dne 9. září 1706 psali Křešínští konsistori: „Vysoce důstojní, vysoce urození a vysoce učení páni páni k nám milostivě náklonní. Leta 1706 dne 19. Julii v poslední sessi od vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské slavný dekret od nás obdrženy panu baronovi z Dewaldu, na statcích svých, jinému pro dluhy najatých, nepřítomnému, v Praze skrze dva pány měšťany Pražské*) do vlastních rukou dne 30. Julii uctivě komunnírován jest byl. Na kterýžto decret pan baron z Dewaldu vejš jmenovaným pánům měšťanům tuto odpověď jest dal: Předně, že by v Lukavci dříve než v Křešině škola bejvala, a že jeho poddaní, z kterých nejhlavnější, při nejmenším padesátiletý svědek, který již nebožlíkem jest, o tom, že do školy té lukavické chodíval, svědectví jemu jsou vydali. Kdežto žádného fundamentu . . . se nevynachází. Neb poddaný pánu, syn otci, dcera materi, čeledín hospodáři v tom nejmenším svědčení nemožou a právně se vyvrhují. Odkudž nedostatečným v své celé a podvodně dokázané při a soudu sám sebe ukazuje, a jakž od nás již v pravdě předneseno jest, více slyšán býti nemá. Na jednoho z svobodníkův našich, že by i on do té školy lukavecké choditi

*) Byli to: Rudolf Leopold Benyk, měšťan N. M. Praž., a „p. Johannes tržník“.

měl, se odvolávajíc, toho dokázati nemůže. Neb ten jistý příjmením Arbelovský nikda do žádné školy nechodil: ani také čísti neumí. A co více jest, ani dítek svých, kterých kolik schopných k cvičení má, pro dalekost cesty, a že taky sám neumí, nikam do školy neposílá, a raději k práci časné je povolává a nutí. V čemž pan baron z Dewaldu odpověď svou hlavně poráží, sebe samého v poddaných svých i v tom Arbelovským potupujíc, k vynahrazení škod záduší našemu, též outrat . . . svou vinou kondemňuje, a pana faráře, kterého z fary naší křešinské, ze 135 strychů a 8 fl. peněz desátkův do Lukavce na 16 strychů sobě vzal, on sám a ne farníci vyživovati povinen bude. A poněvadž více nežli od dvou set let chrám Páně křešinský z pouhé dobré vůle a z almužny, jak vyššího tak nižšího stavu farníkův vystaven byl a mocí vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské taky posvěcen jest, kdežto fara i škola jakožto při residentialním chrámu a faře vždycky bejvala a do ní se, jakž velebný pan děkan ledečský vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské sám taky svědectví dáti ráčil, každý farář uváděl, i taky nyní uveden býti může. A pan baron z Dewaldu žádným mocnářem nad tím činiti se nemůže, neb pro svatého Petra klíče slabou ruku a velmi nedostatečnou má. V Lukavci pak ne chrám Páně, ale zbor se jmenoval. Odkudž při zboru tom žádné školy vejsadní žádný nepamatuje. Že pak tam dítky v domkách a chalupách od těch, kteří trochu čísti uměli, časův těch jsou se cvičily a bibelní čtení jak sami chtěli, bratrskou láskou vespolek sobě vykládali, beze všeho církve svaté pořádku živi jsouce, to k pravdě připustiti se může. Než až posavat té zbornické moci konce není. Což na faře i škole naší žižkovskou zuřivostí patrně se dokázalo, čemuž do dnešního dne konce býti nemůže. — Druhá odpověď pana barona z Dewaldu těm pánům Pražanům tato dána jest byla: že pan baron z Dewaldu to, aby pana faráře v Lukavci miti mohl, pod třema pečefma od vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské potvrzeno má. — O čemž my prve vědouce pravíme, že to podvodně, fortelně a falešně skrze nebožtíka pana barona z Dewaldu beze všeho okolních vrchností pozdravení, též farníkův vědomosti, jakž taky velebný pan děkan Leděčský vysoce důstojné arcibiskupské konsistoři Pražské svědectví hodnověrně vydati ráčil, v pravdě se jest stalo. Po kterýmžto oučinku ihned desátky dávati jsme přestali i písebně i vysoce důstojné arcibi-

skupské konsistoři Pražské věděti jsme dali. — Za třetí ti veš jmenování páni Pražané od pana barona z Dewaldu tuto zase odpověď jsou dostali: že fara křešinská, sedlákem nyní osazená, ve deskách zemských již vepsána jest. O čemž my nyní známost majíce, dále píšeme: že to vepsání též podvodem, fortely a falší buďto od nebožtíka starýho pána anebo nynějšího dědice státi se muselo. Neb ani v tom veš jmenované okolní vrchnosti žádného pozdravení neměly, ani farníci té nejmenší vědomosti jsou nedostali. Neb pan baron z Dewaldu, ani obroční, poddanej jeho, s kantorem tím nedostatečným obcí tou duchovní, kostelem, farou, též s školou k duchovní škodě vládnouti, míně rušiti žádné moci nemají, poněvadž při kupování statkův pozemských jen toliko čest patronatus, s náležitým každého patrona chrámu Páně a záduší opatrováním, i ta ab intestato naděje, od pánův se kupují. Ti pak a těm podobní chrámův Páně, far a škol bez pozdravení vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře Pražské nevážíni rušitelové, a ne my, ani náš agent, větší cti a chvály Boží s námi vyhledávající, právního trestání aneb czuchthauzu jure merito zasluhují. Pokudž by něco podobného na nás aneb agentovi našem se dokázati mělo a pohrůžky svůj outínek přinesly, tak jak se pan baron z Dewaldu pomstíti nám a agentovi našemu hlavně strojí, jestli že by vysoce důstojná arcibiskupská konsistoř Pražská v tom nás ani agenta našeho zastati se neráčila, protonotario apostolico o tom, též i celým v těch sedmi letech našem soudu a krivdě v tom trojím duchovním zlodějství v jistotě věděti dáme. Neb pan baron z Dewaldu z toho trojiho duchovního zlodějství čest a respect odjímati sobě domnívá. Na to jeho domnívání a tu nedostatečnou stížnost zase pravíme: Žádný žádnému cti a dobrého jména nikdy vzíti nemůže: nýbrž jeden každý jakéhokoliv stavu člověk čest svou sám sobě bere a respectu ujímá. Neb pan baron z Dewaldu nebožtík, i nynější dědic vedle skutka toho zlého, Kristu Pánu, církvi svaté, duchovnímu i světskému právu v nekřesťanstvu protivného, své cti sám zloděj jest a sám svůj respect sobě odjímá a spravedlnosti křesťanské náležitě neznati se ukazuje. To pak troje duchovní zlodějství dříve velebnému panu děkanovi ledečskému nežli vysoce důstojné arcibiskupské konsistoři pražské k považení předneseno jest bylo, a s vůlí pana děkana communicováno jsouce, i před Svatostí Papežskou pravdivě dokázati se může. Odkudž my, ani náš agent, žádné cti ani dobrého jména nebožti-

kovi panu baronovi z Dewaldu. mině jeho dědici, dokázaně a pravdivě neodjímáme. Jak ve mšech svatých ujímání, tak dítkám našim již přerostlým v literním umění nedostatku, též záduší našemu za těch 7 pořád zběhlých let obecní a veřejnou rafikou škodu tu největší duchovní patrně dokazuje. A sami páni, též pomocníci jejich, čest a dobrou s respectem pověst sobě berou a sebe zlehčují. Rušitel pak a odpovědník náš tomu, co mluvil, a co v pravdě psáno jest, zdravě rozuměti nemusí. Neb J. M. cis. a král. svobodníky arestírovati žádné moci nemá; ani rychtářem nad svýma poddanýma bez důležité příčiny činiti se nemůže. Neb pošta, posel, písař svůj poctivý a svobodný průchod míti mají. A právo, jak duchovní tak světské, krivdu trpícímu vedle pravdy, tak jako naše patrna jest, zapovídati se nemůže. Vedle té obecné a všem daleko lidem známé nepravosti protivníci naši čest a respect svůj sami sebou trátící v potupnost a náležitou satisfakci s pokutou druhé strany podvodným a falešným ublížením svou vinou padají. Z těch a důležitých, též prve i nyní přednesených pravdivých příčin vysoce důstojnou arcibiskupskou konsistoř pražskou pánů pánů nám milostivě náklonných posledního vstoupení žádajíc, poníženě prosíme: Předně, aby protivník a rušitel náš sedláka toho z fary naší vyzdvihnouti přinucen byl a mocí vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře Pražské zase jiný a bedlivější pan farář do fary naší uveden býti mohl. Za druhé, aby škola na místě zádušním od nás vystavená, nyní pak žižkovskou zůřivostí a proti respectu vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské skrz obročního již zbořená, zase vystavěna byla, aby již jednou za těch 7 let křesťanská víra zase v dítkách našich rozmnožovati se mohla. Za třetí. Pokudž by možné býti nemohlo, a pan farář do fary naší křesťanské vedle naší slušné, potřebné a duchovní žádosti, tak jak od starodávna bejvalo, uveden zase nebyl, vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře Pražské poníženě žádáme, aby fara ta křesťanská za filiální pořad vyhlášena byla. A když vyhlášena za filiální faru bude, po 1 fl. 10 kr. za třetí službu Boží platiti budeme, a žádným desátkům kterýkoliv pan farář těšiti se nemá. Za čtvrté. Vysoce důstojnou arcibiskupskou konsistoř Pražskou pozdravujíc poníženě žádáme, aby záduší naše škodu tu, kterou za těch 7 let nevinně trpělo, zase od pana barona z Dewaldu náležitě vynahrazenou mělo, a truhlice zádušní do Lukavce vzatá beze vší škody, a se vším, chrámu Páně našemu zase na-

vrácena byla. Posledně a vedle náležité příčiny vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře Pražské poníženě prosíme, aby všechny outraty, kterým příčinu postavil, pan baron z Dewaldu (kterýchžto již 107 fl. se vynachází) zase zcela zouplna vynahraditi přinucen byl, poněvadž při svou a soud skrze nepravé dilací, náležité a pravé odpovědi dáti nemohouce. jest ztratil, a pana faráře bez pozdravení okolních vrchností, též vědomosti naší podvodně a fortelně ze 135 strychů a 8 fl. peněz na 16 strychů desátkův z Křešína do Lukavce s tou největší duchovní škodou uvésti se osmělil. Nehodní farníci k chrámu Páně křešinskému patřící.*

A opětně r. 1709 poslali konsistori tento důtklivý přpis: „Vysoce důstojní, vysoce urození a vysoce učení páni páni k nám milostivě náklonní. Vedle nejmilostivější v první čtvrtek postní roku tohoto 1709 našemu sollicitatorovi od vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře pražské conclusí a soudu našeho spravedlivého rozsouzení, žádné satisfactí až posavad nepoznáváme. Kalichy, truhlice s penězi zádušními, vornáty a všechny jiné apparamenta ke mši sv. patřící (tak jak vysoce důstojná arcibiskupská konsistoř Pražská naříditi ráčila), tomu chrámu křešinskému nic ještě navraceno není. Škola pak Žižkovskou násilu posavad trpí, místo pusté se spatřuje. Za nejmilostivější dekretací toho všeho k navracení od vysoce důstojné arcibiskupské konsistoře Pražské poníženě žádáme. A že místo desátkův vedle toho trojího duchovního zlodějství panem farářem dokázaným, jakožto z filiální fary křešinské po 1 fl. 10 kr. spolu s robotními sedláky dávati za třetí službu Boží budeme a nic více, v pravdě přednášíme. Na což společně dekretací k nám všem jazykem českým poníženě žádáme, a čím povinni pánům kancelistům budeme za přednesení žádáme. Na našich nehodných modlitbách trvajících všickni chrámu Páně křešinského farníci.“ — Ale veškery tyto protesty křešinských nic neprospěly: fara zůstala v Lukavci.

Finanční poměry farářů nebyly nikterak stkvělé; často ozývá se ve zprávách toho se týkajících stesk na špatné časy („his diffillimis temporibus . . .“; „temporibus istis ferreis . . .“ a p.)

Arciděkan krumlovský měl sice dosti veliké panství; jelikož však bylo rozptýleno, málo vynášelo; sotva přes 3¹/₂ tisíc zl.

Děkan budějovický páčí si r. 1701 veškery příjmy děkanství asi na 100 imperiálů; k tomu však podotýká; „inde decanus cum

sex commensalibus se difficulter sustentare potest, ita ut trans-eunte anno, ipsi parum remanere soleat“.

Arciděkan plzeňský dostával od obce ročně 525 zl., na koření („pro aromatibus“) 35 zl., 52 str. žita, 7 str. ječmene, 4 str. pšenice, 4 m. hrachu, 140 lib. kaprů, 2 vykrmené vepře, tři kopy žejdlíků másla, tři bečky soli, všecko potřebné dříví, tři várky piva ječmenného („hordeaceae cerevisiae“), v létě 12 sudů bílého piva, 20 liber loje, 20 lib. svíček, 2 centy sýra; mimo to měl příjmy z fundací 76 zl., desátky z přifařených vesnic a j.

Děkan litomyšlský dostával ze zámku: 19 sudů a dvě vědra piva, na penězích 100 kop, kaprů 1½ kopy, štik 1½ kopy, slepic 2 kopy; místo ryb a slepic na penězích 33 zl. 56 kr., tvrdého dříví 20 sáhů a tolikéž měkkého, dva vozy sena a jeden otavy.

Děkan vysokomýtský dostával od kostela ročně dvě bečky soli, při třech výročních trzích po každé 1½ kopy gr., a roční plat pro služku 7 zl.; od obce ročně 80 kop gr., 27 sudů piva, 60 žejdlíků rozpustěného másla, 80 sáhů dříví, 2 centnyře kaprů, desátků z města 54 strychů 3 větele a 2 čtvrtce žita a tolikéž ovsa; mimo to desátky z vesnic a příjem z fil. kostelů.

Děkan chrudimský měl od magistrátu ročně 330 kop; z toho povinen byl udržovati kaplana a 2 scholáry; dále dostával na koření (pro aromatibus) 12 kop, 30 sudů piva, 100 liber másla, 30 m. žita, 14 str. ovsa, 6 str. ječmene, 4 str. pšenice, 2 str. hrachu, 2 bečky soli, vykrmeného vepře nebo místo něho 7 zl. dříví s potřebu.

Děkan žatecký podává r. 1700 o svých důchodech tuto zprávu: „quoad redditus decanales summe declamatas. non tamen splendida miseria carentes, sunt sequentes: singulis diebus accipit curatus 1 fl., praetereaue nihil, haec est canonica portio pro tribus sacerdotibus alendis; fundi decanales carent fundo, sed loco decimarum et intradarum fundi est sequens deputatus constitutus: vasa cerevisiae bonae 8, mediocris 4, avenae modii 12, tritici 8 m., hordei 8 m., pisorum 4 m., silignis 24 m.; in sale, butyro et caseo sicut et lignis fit etiam utcunque parca provisio. Haec tota gloria decanatus Ziatecensis!“ Mimo to měl neveliké příjmy z kostelů filiálních a z komendovaného kostela libočanského.

Děkan slanský dostával od obce 300 zl., bečku soli; mimo to měl 9 měric polí; dříví, pivo a j. musil však kupovati za hotové.

Děkan smečenský měl 500 kop důchodu z fundace děkanské, úrok ze 3000 kop rozpůjčených. a ročně 60 kop z fundace pojištěné na jistých mlýnech; povinen byl však vydržovati dva kaplany a kantora, dále opatřovati víno ke mši sv. a olej pro věčné světlo; mimo to zavázán byl sloužiti 3 mše týdně za rodinu Martinickou. Jelikož oněch 500 kop zajištěno bylo na gruntech selských, z nichž důchody byly nestálé, zřídka kdy děkanovi úplně se vyplácely; někdy dostával i o třetinu méně.

Ve Velvarech měl děkan z důchodů obecních na hotovosti každý týden 2 zl.; mimo to prostřední oekonomii rurální a skrovné desátky; kdyby prý obilí nestálo vysoko v ceně, sotva by měl kano-nickou porci („nisi frumentum valeret sicut valet, vix canonicam — ut expertus sum ante caristiam — haberem portionem“).

Důchody faráře charvateckého obnášely celkem nanejvýš 500 zl.

Děkan táborský měl na penězích ročního příjmu 350 zl.; štóla s koledou a stipendiemi mešními vynesla mu r. 1696 183 zl. („modernis gravibus temporibus adhuc minus inferet“), z fundací ročně 35 zl.; mimo to 30 str. obilí, 2 str. hrachu, 60 žejdlíků másla, 2 bečky soli, vykrmeného vepře, 2 kopy kaprů, 30 kusů štik, 14 sudů bílého piva, paliva s potřebu a j. Neměl však žádných polností, i nemohl držeti koní; k zaopatřování povinni byli osadníci dodávati koně k jeho vozu; nebylo-li to některým možno, poskytovala obec táborská příležitost, rovněž i když děkan někam měl nutnou cestu. Řezníci dávali děkanovi k velkonoci čtvrt telete, židé k novému roku koření. K štědrému dni dávali pekari s mlynáři velikou housku („grandem unam semellam“). Děkan byl povinen vydržovati kaplana, a poskytovat stravu rektorovi školy (místo toho dával mu ročně 20 zl.) a sakristánovi, který spolu byl zvonikem, jenž však zavázán byl děkanovi posluhovati nejen v ko-stele, nýbrž i jako sluha v děkanství.

Děkan v Rokycanech měl „in fixo“ 303 zl. 26 kr., z nichž platil a živil kaplana; $9\frac{1}{2}$ sudu piva, 60 žejdlíků másla, 90 sáhů dříví, z polí a luk k děkanství patřících mival málo užitku (58 strychů obilí, 4 vozy sena); desátku měl pouze 4 strychy ovsa ze vsi Rakové; mimo to „za mše sv. při přijímání oufadův purkmi-

strských každé čtyry téhodne de Spiritu S. čtené, a po každé renovací za requiem za pány předky v ouřadě bývalé a za vše z obce mrtvé zpívané ku pomoci snazšího vychování pana kaplana z obecního forotu ječmene páni purgkmistři i pan císařský rychtář při svých ouřadních várkách jedenkaždý p. děkanovi po $\frac{1}{2}$, věrteli starého piva, jako i také dva spolu z starších obecních na povinnost vařících po $\frac{1}{2}$, věrteli piva starého přivařují, což vynáší $9\frac{1}{2}$, věrtele; item z každé obecní várky také se dává panu děkanovi 1 achtel starého piva, řediny 1 achtel a 1 putna mláta; item passíruje se jedna várka piva p. děkanovi z jeho ječmene, která snad v půldruhém létě neb později se přihází, a ta má býti z milosti.“

Děkan poděbradský měl od obce 12 kop m., t. j. 14 zl., jež stěží se platily, desátků od měšťanů, z nichž čtvrtina z pravidla dlužna zůstávala, 17 str. 1 věrt. žita, 17 str. 1 v. ovsa: polí měl dobré půdy 100 str., louku špatného sena asi 7 vozů; 10 sudů piva; desátků z Libice 53 str. 2 v. žita, 53 str. 2 v. ovsa, 6 str. pšenice, 6 str. ječmene; desátky ty však zřídka kdy plně se platily; pět luk, částečně lesem zarostlých, dávajících asi 7 vozů sena, 150 str. polí pronajímaných za třetí mandel; z farnosti vrbské desátků 60 str. 1 v. žita, 60 str. 1 v. ovsa; polí chatrných 80 m.; z farnosti čineveské 49 str. žita, 49 str. ovsa, polí prostřední jakosti 46 str., z Předhradi desátků 29 str. žita, 29 str. ovsa; polí prostřední jakosti 36 str., špatných 12 str., a dvě louky, z nichž jednu měla najatu česká komora za ročních 10 zl. 30 kr. a 2 sudy piva; z farnosti velimské desátků 30 str. 3 v. žita, 30 str. 3 v. ovsa; polí dobré půdy 46 str., louku dávající asi 6 vozů sena a pole ladem ležícího 12 str. Mimo to z důchodu císařského dostával z gruntů patřivších někdy poddaným a připojených ke dvorům panským 51 str. žita a 51 str. ovsa. Děkan poukazuje k tomu, že povinen jest živiti dva kaplany a že musí hostiti často pocestné, jelikož městem vede největší silnice královská; dříví že nemá, nýbrž že musí si ho dáti dovážeti z dálky dvou mil.

Příjmy děkanství soboteckého, nepočítajíc štólu, vykazují se r. 1708 takto: desátků 538. strychů, strych počítajíc po 1 zl. 45 kr., čini: 941 zl. 30 kr.; desátků na penězích 82 zl.; z polí dobré půdy ne-soucích asi 245 str., užítku asi 400 zl.; z různých fundací 200 zl., z luk a zahrad 105 fl. 30 kr., z letníků 60 zl., přívarek 12 sudů,

na sudu počítajíc 3 zl. číselného výtežku, činí 36 zl., dříví 25 sáhů činí 25 zl., z vlasního hospodářství, z prodeje lnu, dobytka, másla a j. 50 zl., celkem asi 1900 zl.

Benešovský děkan prohlašuje r. 1700, že všechny jeho příjmy dohromady sotva činí porci kanonickou.

Děkan kolínský vypočítává svoje příjmy takto: desátky žádné, oekonomie žádná, takže nemohl držeti ani koně ani krávy ani drůbeže; místo desátků dostával od obce 200 zl., část pole výsevu 9 měr pronajimaná za třetí mandel, dvě zahrady, dvě louky, 6 sudů piva, z každé várky soudek patoků, bečku soli, z fundací 40 zl., ze štoly 70 zl., koledy 30 zl., žita na chléb 10 m., 3 str. pšenice, 1 str. hrachu, 1 str. ječmene, 1 str. čočky, z kostela sv. Víta 4 kopy a 36 sáhů dříví; z vesnice „Tři dvory“ 24 liber másla.

Děkan rakovnický měl platu ročního na penězích 200 zl., na koření, mýdlo a „jiná servitia“ 10 zl.; mimo to dávaly se mu tyto naturalie: pšenice 2 str., žita 16 str., ječmene 4 str., hrachu 2 str., másla 60 žejdlíků, soli 1 prostice; z várky obecní piva starého 12 věder; kaprův, když se velký rybník lovil, 60 lib., štik 30 lib.; kaprův, když se nový rybník lovil, $\frac{1}{4}$ cent., štik 15 lib., 1 vepř prokrměný, 1 sejr ze dvora obecního; dříví z důchodu zádušního se mu kupovalo; koledy vánoční mival více nebo méně 10 kop.

Děkan nymburský měl od obce ročně 100 kop, 10 sudů piva, bečku soli, 4 str. pšenice, 16 str. žita, 1 str. hrachu, 1 str. čočky, 1 str. otrub, 25 sáhů dříví; mimo to měl krásnou viničku a pěkný sad, ale žádných polí ani desátků.

Děkan českobrodský měl z důchodův obecních týdně 1 zl. 30 kr., v každém kvatemburu půl věrtele soli nebo místo něho 1 zl. 12 kr.; ročně na dříví 6 zl., na kuchynské nádoby („pro ollis“) 1 zl., piva 4 sudy pro sebe, 4 sudy pro vyčepování v hospodách; mimo to měl jediné malé pole o dvou měřících žita výsevu, z něhož dostával třetí mandel; ve svatém týdnu dostával z pokladny kostelní 1 zl. 30 kr.; v den Hromnic bílou krásnou půlliberní svíci; z osady přistoupimské dostával 53 str. 1 věrt. pšenice, 34 str. 1 věrt. žita, 2 str. 2 věrt. ječmene; z osady tisemické dostával za jedenáct bohoslužeb do roka tam konaných 11 zl. 40 kr.

Děkan turnovský neměl polí ani desátků; od obce dostával měsíčně 10 zl., 12 m. žita, 12 m. pšenice; od vrchnosti 12 sudů

piva : z filiálek těch pož kromě platu za bohoslužby tam kenané a místo oběda (pokaždé 2 kopy); letníky vynášely mu celkem 10 zl.; štóla obnášela sotva 100 zl. Děkan podotýká, že neutěšený stav tento vznikl zřízením tří nových far z bývalého území farního, takže děkanovi zbylo pouze město. Sotva by prý tam kdo obstátí mohl, kdyby neměl svého vlastního jmění.

Roudnický probošt z důchodů beneficia svého nebyl by mohl stavu svému přiměřeně býti živ; měl proto připojeny v diec. litoměřické dva farní kostely s jedním kostelem filiálním.

Děkan berounský dostával od obce 100 kop, na svíčky a lůj 7 zl., žita 20, pšenice 2 m., ječmene 2 m., ovsu 3 m., hrachu 1 m., soli 1 bečku, 12 sudů piva, dříví s potřebu.

Děkan vodňanský stěžuje si že nemá při budově děkanské místnosti, kam by mohl bezpečně složit obilí, a že tudíž nucen jest je hned po vymlácení v levné ceně prodávati a potom zase přede žněmi obilí za dvojnásobnou cenu kupovati takže prý není divu, že nemůže sobě ničeho uchovati, a sotva s čeledí má na živobytí a na šatstvo.

Obec blovická povinna byla faráři svému dávatí ročně 70 zl., ale pro chudobu dávala toliko 40 zl., a to ještě s těžkostí („et isti sat laboriose accipiuntur“).

Děkan písecký Bílovský praví, že při svých příjmech sotva může s kaplanem obstátí; že jsa v Písku již na sedmý rok, má pouze na skrovnou výživu a na ošacení, a dodává: „de superfluis apud me non quaerant theologi“.

Kadaňský děkan měl stálého ročního příjmu: 200 kop, 12 měric různého obilí, 2 měrice soli, 3 zl. na kuchynské nádobi („pro ollis“) a 40 vozů dříví; akcidencie velice skrovné.

Lounský děkan měl stálého příjmu na penězích („pecuniae stantis“) 270 zl., z čehož povinen byl dávatí 100 zl. kaplanovi; 52 sudů piva, 8 měric žita, 4 pšenice, 4 ječmene, 1 hrachu, 10 sáhů dříví; pole patrilo k děkanství jediné výsevu 8 m., z nichž každý třetí rok nebylo užitku; 4 louky a sad. Mimo to měl příjmy z osad filiálních.

Prvofarář v Božím Daru měl příjmy velice skrovné; praví o sobě, že žije dle evangelia „Nolite solliciti esse“, práce jeho že však jsou převeliké mezi tolika nově obrácenými a na blízku luterány („labores autem sunt maximi et casus ex omni studio inter tot neoconversos ac vicinissimos lutheranos“).

Prisečnířký farář měl od obce týdně 1 zl. 45 kr.; z osady měděnecké týdně 1 zl., peněz tento sbíraný rychtářem dům od domu musil býti často bířicem a tresty vymáhán („colligitur de domo in domum per judicem, et saepe lictorem et per capitanei stric-tissimas arestationes“).

Farář ve Světcí na patronátu arcibiskupském neměl desátků, nýbrž za to ročně na hotovosti 222 zl., 22 kr., piva 52 sudů, 8 m. žita, 5 m. pšenice, 5 m. žita, 3 čtvrtce hrachu, 50 liber másla, 20 liber sýra, 169 žejdl. soli, dříví s dostatek; mimo to 1 zl. 30 kr. na kathedratikum a na odměny při katechisování 1 zl. 30 kr.; také měl část reky k rybolovu.

Farář krchlebský měl místo desátků 100 zl. z fundačního kapitálu fary, dále ves Damírov se statkem, polí výsevu na zimu 50 m. a tolikéž na jaře, louky dávající asi 15 vozů sena, lesy, 4 malé rybníky; krav choval 25.

Farář ve Vartemberku ličí svoje příjmy takto: na desátcích dává se žita v zrně 113 m., měrice se cení 1 zl., činí tedy v penězích 113 zl.: 113 m. ovsu, měrice po 36 kr., činí 67 zl. 48 kr., celkem 180 zl. 48 kr. Hospodářství málo vynáší pro studenou polohu; kdyby se pole a louky pronajaly, vynesly by asi 23 zl. Z dobytka málo jest užitku vzhledem k výlohám na čeled. Z luk a polí fil. kostela dubnického (Hennersdorf), pronajatých tamnímu učiteli, dostával ročně 7 zl.

Farář kájovský měl polí na 38 měric výsevu; ze dvou luk měl 20 vozů sena, z nichž osm volů, tolikéž krav, 15 ovec a 2 koně mohl vydržovati. Štola nevynášela ročně nikdy nad 100 zl. Od kostela dostával podporu 39 zl. se 40 libr. lnu se závazkem, aby ze svého opatroval vno mešní a pro komunikanty. Ze zvláštní nadace dostával farář na výživu kaplana 60 zl. Musil vydržovati čeled o 10 osobách.

V Chotovinách páčil si farář roční příjmy na 80 zl.; měl však stravu u patrona — jinak by byl nemohl obstáti. Polnosti nepatřily faze, nýbrž kostelu, ale farář jich užíval. platě ze strychu 7 kr.

Farář choustnický měl od poddaných peněžitého desátku 50 zl., 30 měric žita a tolikéž pšenice; pozemků farních užíval patron, ale za to faráři poskytoval byt a stravu v zámku.

Farář vltavický praví, že má příjmy velice skrovné, štólu nepatrnou, desátky žádné; obilí že po dvě léta musil kupovati; slovem že více vydal, nežli fara mu vynesla.

Farář hrobský si stěžoval, že má příjmů sotva 200 zl., z čehož že musí vše kupovati, jelikož nemá žádného hospodářství — má prý jen pět slepic a kohouta.

Farář ve Starém Sedlišti praví, že fara se všemi desátkami a akcidencemi nevynásí mu ani 230 zl.

Farář svatopolský stěžuje sobě r. 1707, že má ročně příjem všeho vsudy 206 zl.

Farář želnavský končí výčet skrovných příjmů svých povzdech: „o vere splendida miseria!“ A farář strýčický stěžuje si: „parochus se hoc gravi tempore vix alere potest; hic circa circum nulla miserabilior parochia existit“.

Výnos z pozemků farních býval ovšem různý vzhledem k úrodnosti půdy, k nákladu na hospodaření a j.

V Dobřichově měl farář 21 kopu a 24 záhony, na nichž se silo 128 str.; farář, nechtěl-li zabřednouti do dluhů, musil je sám obdělávati, jelikož beneficium to bylo prý v pravém slova smyslu rurální („quia beneficium proprie rurale est“). Užitek z nich ovšem byl nestejný: „fructus ex illis a sola benedictione divina dependent; quandoque majores, quandoque minores“.

Farář v Ústí nad Orlicí praví: „Agri subinde consolantur, subinde contristant parochum, prout benedicens ridet Apollo.“

V registrech fary sebranické se praví: „rolí všech při faře se počítá 108 kor., ale ty se všechny neobsívají, nebo třetí díl jich leží ladou aneb oulehlem“) pro mokro a pro pastvu dobytka farského“. A v týchž registrech se uvádí, že při fil. kostelu širokodolském „vynacházejí se některé malé kopaninky, kterýchžto na čas kostelníci aneb jiní chudí lidé s vůlí pana faráře skopajíce zasívají a užívají“.

Farář ve Vrbně měl ze tří vesnic 60 m. desátků, z ostatních vesnic k Pozdní patřících ničeho, ač tam s vlastními koňmi byl povinen jezdit k nemocným; nebyl tam ani k pohřbům volán. Z farních polností mival 100 m., někdy i méně; z toho s čeledí v samém chlebě strávil 60 m. žita.

Farář černický (vik. Kruml.) praví, že má z polí vlhkých a bažinatých málo užítku, zvláště v letech mokrých.

Farář ktišský nařiká, že jest on vše potřebné pro hospodaření na svoje útraty si opatřovati: „Equum, boves, currus, aratra et

*) Ve zprávě faráře v Horní Cerekvi se praví o polnostech farních: „tertía pars semper jacet, ut dicunt, v ouhořích“.

reliqua instrumenta parochus suis sumptibus procurare sibi debet, operarios familiamque conducere ac de suo contentare et solvere, agros ipse colere, sepes reparare etc., evehere, invehere, transvehere — omnia suis sumptibus; denique totam suppellectilem sibi procurare, sumptusque in labores facere . . *

Farář jarošovský praví: „fructus ex campis parochialibus, pratis, tum pecoribus instabiles et incerti sunt; iterum consumuntur, et non sufficiunt ad honestam sustentationem parochi.“ Farář svérazský: „Ex agris cum benedictione Dei saepius percipit, ut se et familiam sustentare possit.“

Děkan kamenický měl polí sice dosti, ale z nich mnohá pro neúrodnost a kamenitost ležela ladem a zarostla lesem; luk měl málo, takže nucen byl seno kupovati.

Někde byla pole tak neúrodná, že žeň vynášela sotva jednou tolik, co bylo naseto; někde výnos oekonomie sotva kryl náklad s ní spojený.

Farář kumžácký praví, že na základě dlouholeté zkušenosti výsev zimní dává úrody pouze jednou tolik; naproti tomu že vydatnější jest výsev jarní: z jedné měrice bývají tři měrice úrody.

Farář jezenský si naříká: „Agri parochiales panem nunquam inferunt, hoc anno vix pro seminatione autumnali et sequenti vernali sufficient.“ Lešťanský: „agri parochiales raro panem inferunt; hoc anno vix sufficient pro seminatione autumnali et vernali.“

Nepříznivou okolností bylo, nalézaly-li se polnosti vedle silnic; tak farář v Novém Rychnově praví, že má jedno pole u silnice královské; tam že by třeba bylo stálého hlídače; sklízeli tam sotva tolik, kolik byl nasel. Podobně tomu bylo v Deštné a v Chválenicích.*)

Farář libáňský stěžuje si, že dříve býval výnos farních pozemků značně větší, jelikož jeho předchůdcové mohli při odlehlých komendovaných farních kostelích chovati sobě podruhy, jež sobě sami najímali, a kteří nebyli zavázáni k panským robotám. On

*) Farář chválenický praví: „Agri sunt valde lapidosi, steriles et damnis expositi. Hinc si parochus fructum percipere vult, non solum illos diligenter colere et fimaré, sed et custodire debet.“ — Zvláštním způsobem byla znešvářena pole děkanství v Polné; tamější děkan sděluje, že uprostřed nich jest šíbenice, která tam prý v době nekatolické na potupu víry byla schválně postavena; jednalo se o to, aby jinam byla přenesena.

však že nesmí odvážiti se přijímati (kromě lidí svobodných) leč poddané panství libáňského, a to ty, jež sám hejtman, za to. požádán, jemu tam vloží, kteří rovněž tak jako jiní choditi musí denně na panské roboty, a faráři jsou jen na škodu, obtíž a nepohodlí. Kdyby přijal jiné, kdož nejsou tamními poddanými, ty že by hejtman brzy vypudil.

V Černoušku měl farář také vinici, která však pohlcovala více nákladu než přinášela užitku. Farář liběšický (Liebeschitz) měl chmelnici, jejíž vzdělávání rovněž velice bylo nákladné.*)

Někteří faráři pronajímali veškery svoje pozemky; tak farář dejsinský měl je pronajaty Plzenským, začež dostával třetí mandel.**)

Někteří pronajímali pouze pole odlehlejší; úrodnější za třetí mandel, méně úrodná za čtvrtý mandel, a to zpravidla na rok.

Pronájem takový byl ovšem někdy dobrému stavu polí na škodu; tak farář břeškovický stěžuje si, že pole od jeho předchůdce pronajatá byla od nájemců vyssáta

Stávalo se, že některé takovéto pozemky bývaly v rukou jednoho a téhož nájemce po řadu let, ano i od nepaměti, takže nájemce činil si pak již právo, aby mu pozemek ten byl stále ponechán za poplatek, jež platiti sobě uvykl.

V Klášterci byla farní pole, ale nevědělo se určitě, která to jsou, jelikož vrchnost od 150 let je vzdělávala; platila z nich ročně 140 zl.

Při některých farázech, zvláště při těch, jež v dřívějších dobách po delší dobu byly bez stálého duchovního správce, mnohé bývalé polnosti, louky a rybníky ocitly se v majetku vrchností neb sedláků. Jen názvy „farářské nebo kněžské pole“, „farářský rybník“, „kněžský potok“, „na farářství“ a p. svědčily o pravém majiteli. V té věci také administratori takovýchto far, často se střídající, mnoho pronedbali. Tak vikář jindřichohradecký Kratochvíle ve zprávě své z r. 1701 zmiňuje se o takovýchto ztrátách, jež utrpěla fara v Horní Cerekvi, praví: „erat enim haec ecclesia in manibus frequentissimorum smejkaliorum seu administratorum, quibus

*) „Lupuleum nach 6 Stangen-Hauffen; si est annus fertilis, centum modios lupuli infert; e contra cultura illius etiam multum constat et debet parochus ad minus 50 fl. exponere pro perticis et laboribus.“

**) Ke zprávě své o tom podotýká farář: „quae elocatio videtur mihi utilior, quam si ipse meis expensis agros hos excole:em.“

res ecclesiae non magis cordi fuerunt, quam defacto similibus esse soleant".

V Bernartcích (vik. domažl.) mnoho pozemků někdy farních přisvojil si jednak majitel panství, jednak někteří poddaní. Majitel panství za veliký rybník farní vyměnil si svůj nejmenší. Fafe náležel kdysi les zvaný „Pfaffenberg“, ale, jak farář r. 1700 si stýská, „nunc nec audet parochus eam intrare, Dominus autem fundi caedit ligna ex illa annue“. Rovněž tak náležel jí kdysi potok zvaný „Pfarrbach“; ale i o něm podotýká farář: „abalienare vult eum dominus fundi, in eo piscatur pro libitu, ex quo parochus diebus jejuniorum et abstinentiae poterat uti piscibus pro mensa, nunc iis carere debet“.

Nejednou ozývá se stesk farářů na nespolehlivou čeleď. V některých farnostech byli sice někteří poddaní faráři povinni robotovati, ale i to bývalo mnohdy faráři k nevelkému prospěchu.

V Lodhérově obdělávání polností farních obstarávali farníci, ale ne všech, aniž v určitou dobu, nýbrž jak se jim hodilo — obyčejně teprve pak, když hotovi byli s prací na polích svých a panských; nadto pracovali nedbale a povrchně, takže farář nucen byl svým potahem a čeledí pomáhati, chtěl-li mítí lepší žeň. Kostelníci při tom dohlíželi, začož jim farář jednou nebo několikráte poskytl stravu. Všichni domkáři a podruzi povinni byli ve žních půl dne obilí sekati, začož jim farář dával ráno k snídani polévku a v poledne oběd. Farář praví, že se scházívá dvakrát tolik sekačů nežli jest třeba, a těm že musí poskytovat stravu, jež více stojí, nežli kdyby sobě méně sekačů na své útraty najal. Mimo to měl s nimi ustavičné hádky a z povrchní práce více škody než prospěchu. S poskytovanou stravou nebyvali robotníci spokojeni, nýbrž odvažovali se faráři předpisovati, jakou mítí by chtěli. K sekání sena nikdy neužíval farář služeb oněch robotníků, nýbrž najal si raději sekače sám, aby mohl senoseč dobře a v příhodný čas vykonati. Titíž robotníci povinni byli v lese farním zpracovati po jednom sáhu dříví; za to farář dával každému sýr a chléb. Dělalí však sáhy co možno malé, takže sotva dva rovnaly se sáhu spravedlivému, a práce nestála prý věru za víc, nežli za sýr a chléb jim při tom poskytovaný. Farníci lodhérovští byli povinni také prováděti opravné práce na dvou farních rybnících, ve vsi samé se nalézajících; ale nejen že jich neprováděli, nýbrž spíše setarali o to, aby rybníky znenáhla pískem se zanesly, ano zúmy-

slně sami tam hlinu navázeli, načež obec pozemky tak vznikající si přivlastňovala. Vrchnost byla prý spíše při sedlácích nežli při faráři. V téže farnosti byl dvůr v Německé Radouni (Wenkerschlag), jehož majitel povinen byl odváděti faráři desátky ze všech plodů a mimo to 3 dni robotovati, k čemukoliv by ho farář potřeboval. Ve skutečnosti však dle zprávy farářovy „iste rusticus feudalis et fundus est miserrimus; vix parochus ab eo tantum accipit in stramine, quantum alii dant in grano“. Místo oné třídní roboty pomáhal faráři vyvážeti hnůj, při čemž farář poskytoval jeho čeledínu stravu a volům pastvu.

K farnosti v Rožmberku náleželo 7 poddaných, od nichž měl farář úroku o sv. Jiří 9 zl. 30 kr. a tolikéž o sv. Havlu; ve dnech prosebních 200 vajec, k posvícení 24 kuřat; poddaní ti robotovali několik dní na polích k farnosti náležejících, dováželi dříví a p.; v ty dny však, kdy robotovali, povinen byl farář dávat jim stravu, což prý více stálo, nežli kdyby si pracovníky za mzdu najal.

V Jindřichově Hradci konali proboštovi poddaní hraběcí 10 dní roboty, měšťané a obyvatelé obou předměstí ve zních 38 dní roboty; sedláci povinni byli robotou dodati 60 sáhů dříví.

Ve farnosti jezenské povinen byl každý domkář sekati faráři obilí jeden den, každý podruh půl dne, ale farář povinen byl jim denně čtyřikrát dávat dobrou stravu (bona tamen data de die quater sustentatione*); mnozí z těch robotníků však závazku svému se vymykali.

Ve farnosti lešanské domkáři, kteří neplatili desátků, jakož i podruzi, povinni byli faráři půl dne sekati obilí, ale rovněž „cum bona sustentatione parochi“.

V Cetvinách měla fara jednoho poddaného, jenž o sv. Havlu a o sv. Jiří platil úroku po 17 kr. 2 d.; jinak ničeho pro faru nepracoval, leda že po dva dni vyvážel hnůj.

V Trhových Svinech měla fara 19 poddaných sedláků, kteří platili dohromady úroku 11 zl. 41 kr. Když robotovali, povinen byl farář jim dávat stravu. Jinak podléhali patronovi („in aliis a patrono reguntur“).

Ve farnosti litické obyvatelé lhotečtí (Elhotten) místo desátků povinni byli faráři vykonávat některé práce; na jaře a na podzim povinni byli půl dne orati; a když farář dal si v Dobřanech vařit pivo, byli povinni všecko potřebné dříví do pivovaru dopravit a pivo faráři dovézt.

V Maštově povinny byly čtyři domy dávati faráři o žních až 3 sekáče; jestliže by jich farář nepotřeboval, platilo se mu za jednoho 6 bílých gr.

V registrech fary bubovické se praví: „Podruzi při městě Breznici povinni jsou seno na louce náležitě usušiti, do kup dáti; farář jim povinen jest, když pracují, oběd dáti. Item ze vsi Bubovic ze dvou gruntů povinni jsou dáti na tu louku po pěti sekáčích toliko k sekání sena, kteříž jsou ji povinni náležitě posíci, a farář jest jim povinen dáti snídání a oběd . . . Chalupníci točhovští a podruzi i podruhyně jsou povinni každoročně po jednom dni roboty, na čem se jim koliv ukáže, vykonati, anebo jestliby ji nedělali, po 4 gr. mš. dáti.“

Šest sedláků ve vsi Osíku povinno bylo děkanu litomyšlskému robotovati, jej, kam bylo zapotřebí, dovážeti, a cokoliv při děkanství nebo škole bylo nutno, pracovati.

V Opatově (Abtsdorf) vystavěna byla na pozemku farním chalupa nákladem kostela; podruh tam bydlící povinen byl faráři robotovati. Na téže osadě každý sedlák („rusticus possessionatus“) povinen byl půl dne faráři orati neb vláčeti; za to farář od nich bral za křest pouze 15 kr.

Ve výkazu důchodů farnosti jinínské se praví, že Miloňovičtí „místo desátku, kteří koně mají, mají jeden den vorati nebo dříví voziti, a chalupníci také mají den dříví dělati, a p. farář povinen jest jim dle možnosti stravu dávati, bez platu“.

Ve zprávě z farnosti kvášňovické čteme: „Singuli non possessionati, ut vocant chalupníci, et simul singuli inquilini parochiani tenentur parocho una die per annum robotare, quocunque illos curatus verterit, exceptis falcastratoribus, qui falce demetunt frumentum; illi solum media die tenentur pro integra die robotare.“

Ve Starém Sedle šest sedláků místo desátků platila po 35 kr. a každý povinen byl konati 3 dni robotu.

V Malenicích někteří sedláci byli faráři „povinni robotami a slepicemi . . . slepice při sv. Havle se dávají, roboty dělají, jakékoliv dílo se rozkáže“.

Ve výkazu důchodů fary chlumské se uvádí: „Povinnováni jsou tři sedláci ve vsi Chlumu ležící každoročně po dva dni, jeden den totižto z jara a druhý na podzim, s potahem, jakby jich koliv farář potřeboval, na poli místo panský roboty pracovati, jako i také

v čas zně jak tiž sedlaci tři po dvou žencích, tak i jinši ve vsi Chlumu ležící chalupníci každý z nich po jednom ženci na žeň jednoho dne místo panský roboty faráři vyslati jsou povinni.“

Ve výkazu farymníšcecké stojí: „Roboty panu faráři vykonávati od starodávna povinni jsou: všichni podruzi na žeň každý jeden den ke stravě. Též chalupníci ke stravě jeden den. Více chalupníci po půl sáhu dříví dělati a to dříví na faru odvézti povinni jsou.“

V Pěné bylo devět sedláků povinno obdělávati farní pole, začez dostávali stravu; mimo to odváděli faráři poplatek 2—7 kr., 1—2 slepice a desátý mandel každého obilí; povinni byli také robotovati na rybnících farních, když tam bylo třeba oprav, jakož i dovéztí faráři 13 sáhů měkkého a tolikéž tvrdého dříví; osadníci náležející k fil. blažejovské byli povinni tři dni orati „pro solo pane“ a odváděti každý 7 kr., 1—2 čtvr. máku a 2—4 slepice. Číměřští byli povinni zdarma obdělávati farní pole.

V Bošlci (fil. k Veselí) byli někteří sedláci povinni v době žni poskytnouti žence na celý den, a to někteří 1, někteří 2, někteří 3, jeden 5, jeden 6.

V Brlohu byli někteří osadníci povinni robotovati: dva sedláci v senoseči půl dne, jiný sedlák povinen byl tři dni sekati trávu a tři dni obilí.

V Kumžáku byli podruzi povinni sdělati z koupeného farátem dříví 30 sáhů.

V Chocni bylo sedm měšťanů povinno ve žních jeden den na farních pozemcích žito žíti; farář dával jim čtyřikrát za den jísti. Dva sedláci ze vsi Běstovic povinni byli na podzim na farních polích dvě jitra zorati a zvláčet; rovněž tak na jaře; povinni byli také svážeti seno a otavu. Strava se jim nedávala; toliko nějaké zpropitné.

Ve výkazu fary litrbašské uvádí se robotní povinnost těmito slovy: „Parochiani tenentur parocho pro seminatione hiemali laborare 12 Gspan, unum Gspan continet 12 pulvinos, totidem pro vernali, item metere et invehere. Casarii tenentur 8 orgras lignorum scindere, parochiani invehere.“

Farář černický měl dva poddané, od nichž ročně dostával 1 zl. 6 kr.; poněvadž pak daleko bydlili, platili místo roboty 2 kopy.

Faráři zátoňskému povinni byli robotovati poddaní kostela ve vsi Zezvoza (Schömern); vikář ke správě farářově z r. 1700 podotýká: „Fruitur his subditis parochus tam quoad robotas, quam quoad devolutiones et dimissoriales, sicut alii domini suis.“

Ačkoliv někteří faráři v robotnicích nespatovali valné výhody, přece jiní zase viděli v nich značný prospěch; tak vikář ve zprávě své o farnosti schönfichtské z 9. dubna 1709 podotýká: „magnum subsidium praestare posset dominium, si pro colendis agris adderet adhuc unum vel alterum rusticum, prout in aliis beneficiis reperitur, vulgo Wiedmuth-Pauern“.

Málokteré farnosti patřil les. Mnohý farář musil sobě dříví kupovati. Někde patroni dávali faráři „dříví s potřebu“. Tak dostával děkan prachatický dříví, kolik potřeboval, a mimo to dostával smolné kmeny, aby „mohl mítí louč“.

Leckterá farnost o svůj les během času přišla.

Tak dle zprávy z r. 1700 byl v Klášterci farní les („der Pfarr-Wald“) přenechán před dávnými časy obci se závazkem, aby ke stavbě kostela, fary a školy dávala potřebné stavební dříví.

Les kostela vočského, jenž náležel k farnosti okounovské, zval se „der Pfarr-Wald“ nebo „das Pfarr-Holz“, i patřival tudíž nepochybně kdysi farnosti; farář okounovský dostával z něho 20 sáhů dříví měkkého a 10 sáhů dříví tvrdého; porážení a dovoz musil si však zaplatiti; honební právo osoboval si patron, kdežto farář trpěl od zvěře na svých polích škodu.

K farnosti černické náležely dva lesíky, ale tak vysekané, že farář pro vlastní potřebu sotva co mohl dáti porážeti, takže musil dříví kupovati nebo se ho dožebrať.

K některému beneficiu náležel i kus řeky nebo potoka; při některém býval rybník. V České Třebové měl farář „kus řeky pro některou rybu“. V Chocni farný rybník a kus řeky farnosti náležející pronajat byl panství, začož farář dostával ročně 20 kaprů, jež obyčejně po 9 kr. se prodávali.

Farář v Deštné neměl z rybníku farního valného užitku, je-li rybník nalézal se nad panským mlýnem, na nějž voda z něho šla, a mlynář nakládal s ním dle své libosti: naháněje v něm vodu zaplavoval farní louky nad rybníkem ležící; v době sucha zase spotřebou vody vyprazdňoval rybník téměř úplně.

Farný rybník v Kostelní Radouni neměl zajištěné a stálé vody, takže vzhledem k nákladu na násadu malý z něho kynul užitek.

K fáře v Křemži náležely 2 potoky zvané „kněžský potoci“, ale jelikož byly velice vzdáleny, faráři v nich nikdy nelovili; i osobovali si tudíž právo v nich lovití nejdrive poddani, potom vrchnost.

Značnou část příjmu většiny beneficiátů tvořily desátky z každého „gruntu“ na farní osadě. Seznam desátků obsahovala tak zv. „registra desáteční“, vedená na panských úradech.

Desátky odváděly se zpravidla „in natura“. Bylo to hlavně obilí („desátek obilný“, „desátečné obilí“), a to buď v zrně („desátek sutého obilí“ n. „desátek v zrně“) nebo ve snopech („desátek snopný“, „desátek v slámě“).

Míra desátku v zrně bývala rozličná: stará velká česká a nová menší „Pražská“. Malá míra nazývala se „džber“ („metreta“) a desátky na míru tu odváděné zvány byly „desátky polovičními“.*)

Farář radnický stýskal si r. 1700, že před lety jeden z jeho předchůdců (Jiří Ridl) odpustil farníkům polovici desátků, takže odváděli pouze tak zvané „poloviční desátky“, a i ty s nemalou těžkostí.

Ve východních Čechách, v krajinách sousedících s Moravou, měřil se desátek místy i na míru moravskou („mensura moravica“).

Veliký byl rozdíl, odváděl-li se desátek v míře „s vrchem“ („vrchovatá“) nebo „bez vrchu“ („sháněná“).

Na fáře kovářovské byl jako příslušenství „věrtel starý, na kterej se přijímá desátek s vrchem; mensura antiqua et magna“.

Poměr míry staré k nové ličí se ve zprávě o fáře vlašimské z r. 1700 takto: „při tom znamenati sluší, že ten desátek obilný jest na míru starou leta 1558 cejchovanou, a jsouce ta míra proti pražský dne 13. Febr. 1683 měřena, nachází se: jeden věrtel děkanský sháněné míry vynáší pražský míry jeden věrtel tři žejdlíky a jeden věrtel děkanský vrchovaté míry drží pražské jeden věrtel a půl čtvrtce; a tak přibýde na pražskou míru: z 1 str. děkanského sháněné míry naměří se 1 str. 1 čtv., a na 1 str. děkanského vrchovaté míry naměří se pražské míry vrchovaté 1 str. 2 čtv.“ Desátek žitný odváděl se ve „sháněné míře“, desátek ječmene a ovsa ve „vrchovaté míře“.

*) Zpráva z Netolic r. 1700: „has decimas vocant dimidias, quia dant eas n parva mensura dicta žber seu Czawer (continet 4 parvos quadrantes)“.

Farář v Trhových Svinech stěžuje si, že mu farníci odvádějí desátek v prostřední míře a nikoliv z obilí nejlepšího. *)

V Horním Dvořišti (Oberhaid) dostával farář od obyvatelů městečka 30. snop každého obilí, vyjímajíc letní žito. Musil sám svými lidmi snopy na polích sbíratí a svázeti s velikou prací.

Farář kasejovický měl dostávati 3665 snopů žita, tolikéž ječmene a ovsu; počítajíc 50 snopů na $\frac{3}{4}$ str., měl by dostávati asi 55 str. každého obilí; jelikož však sedláci odváděli snopy tak malé, že sotva sto klasů obsahovaly, dostával sotva 30 str. každého obilí.

Benešovský děkan měl z obce dostávati 39 str. žita, 26 str. ječmene a 62 str. ovsu; ale jelikož to byli lidé chudí, a mnozí by ani chleba neměli, kdyby si ho nevyžebřali, dostával z desátků těch sotva polovici.

Podobně měl děkan kamenický dostávati žita, ječmene a ovsu po 90 str., ale dostával pouze polovici pro chudobu lidí a jelikož velká část polí ležela ladem.

V Unhošti někteří neodváděli desátkův, a to, jak praví farář, „aliqui ob egestatem, alii ob negligentiam, alii ex malitia“.

Děkan českobrodský stěžuje si, že z přistoupimských někteří odvádějí desátky v zrní s plevelem, jiní v míře nové, jiní bez nasypnaného vrchu, jiní dlouho po obvyklém termínu sv. Havla, a někteří že rok od roku odvádění desátků odkládají.

Farář libešický (Liebeschitz) si stýská takto: „aliqui parochiani sunt valde negligentes in dandis decimis: aut debent, aut quisquillas dant.“

Farář v Hrádku (Grottau) praví, že desátků nikdy neschází se tolik, kolik inventář vykazuje, a to jednak pro chudobu farníků, jednak i z nedostatku přispění ramene světského; někteří buď dávali méně, než byli povinni, anebo vůbec desátek dávati odpirali.

Farář zlonický měl dostávati desátků 150 str.; bylo to však spíše jen na papíře, nežli ve skutečnosti („multum in charta, parum in manu“), neboť farář měl r. 1699 za farníky ještě 50 str. dlužných desátkův.

*) „Decimae mensurae mediocras et non de pulcherrimo frumento, ut moris habent parochiani deponere.“

Dle svědectví vikáře z r. 1702 byly farníci faráři radnickému Pruchetiovi dlužni nad tisíc měric desátků; patron v té věci zakročiti nechtěl.

Z gruntův opuštěných desátky ovšem se neodváděly, čímž mnozí faráři trpěli citelnou újmu. Ale i mnohé vrchnosti, jež užívaly polí takovýchto opuštěných gruntů, zdráhaly se z nich odváděti desátek.

V rejstříku děchodů děkanství vlašimského výslovně se podotýká: „Z gruntův pustých ode dne své poustky panu děkanovi nic se nedává, dotud, dokud se na ně někdo nezasadí.“*)

Některé vrchnosti odváděly desátky jen z některých svých dvorů, jiné zdráhaly se odváděti desátky ze svých dvorů vůbec. A když odprodaly od nich některý grunt poddaným, tu i tito noví majitelé odptřali dávat desátky.

Farář vysočanský (ve vik. postcloprtském) stěžuje si, že jesuité chomútovní nedávají ze dvou dvorů ve farnosti jeho ležících žádných desátkův, odvolávajice se na svoje privilegia, a že i poddaný jejich, jemuž část pozemků odprodali, je odváděti se zpěčuje.

Někteří páni vymlouvali se, že statky koupili již bez závazku desátků jichž tudíž na sebe že uvalovati nemohou.

V Bystré odváděli sedláci desátky ve staré české míře, vrchnost však z gruntů někdy selských, ve dvory panské obrácených (z tak zv. „gruntů zvedených“) odváděla je v nové pražské míře.

Rovněž tak na osadě chroustovické vrchnost odváděla desátky v malé míře, kdežto ostatní farníci ve velké míře; dle mínění farářova měla by i vrchnost v této míře odváděti desátky z gruntů někdy selských, na ten čas k panským dvorům připojených.**)

Z panského popluží poříčského (ve vik. plzeňském) dával se faráři desátý mandel každého obilí, hrachu desátý strych.

Ve farnosti jeznenské dával se z jistých polí panských z kaž-

*) Farář ceterazský ve své zprávě pravi, že mnohé grundy jsou opuštěny útekem sedláků („reditus decimarum sunt diminuti per fugam rusticorum, quorum agri partim jam sylvescunt, partim illis illustrissima patrona ulitur“).

**) Podobně tomu bylo v Pošné: „Reditus ante fuerunt maiores; diminuti sunt, quia domini saeculares, qui habent ex fundis rusticorum villas, in minori mensura deponunt decimas, sicut alias rustici, qui in illis fundis fuerant, non deposuerant, sed in maiori mensura dabant.“

dého druhu obilí desátý mandel. Za sbírání mandelů těch dával farář učitelé ročně po měřici žita, pšenice a ječmene. Mimo to povinen byl farář ze tří měric pšenice housky posílati k vánocům školním vrchnostem, jež mu desátý ten mandel poskytovaly.

Farář boletický měl desátky jen ve slámě: když potlouklo, nedostal nic.

Farář milčinský rovněž dostával desátky ve slámě, a to z určitých polí; když některé z nich leželo úhorem, nedostal z něho desátků žádných.*)

Ve farnosti modrohůrecké obyvatelé vesnice Svin neplatili desátků; farář sděluje, že nemohl se dopátrati příčiny toho. Obyvatelé tamní se mu prý prohlásili, že by desátky odváděli, kdyby dědičný jejich pán (kníže ze Schwarzenberka) jim je vyměřil a k odvádění jich dal svolení.

Ze mnohých vesnic na panství knížete z Eggenberka nedostávali faráři ani zrna desátků.

Děkan netolický si stěžuje, že tak zv. „voborníci“, kteří u lesů a v lesích bydlí, a jichž počet rovná se počtu obyvatel velké vesnice, neplatí žádných desátků, letníků ani koledy.

V relaci své podané do Říma r. 1697 žaluje arcibiskup, že mnozí patronové ve věcech desátků a patronátního práva nechťi uznávají rozhodnutí vnesených konsistori, nýbrž opírajíce se o reskript císařský tvrdí, že záležitosti tyto patří před větší soud zemský. Tím stává se, že mnohé fary zkracovány jsou ve svých dýchodech. Tuto stížnost opětuje také v relaci podané roku 1701.

Václ. Jaroslav Věžník, pán na Chotýšanech, bráně se proti žalobě, jakoby děkanovi vlašimskému povinných platů neodvozoval, praví: „in odiosis žádnéj druhému věřiti povinen není, lēda to authenticum jest.“

Na mnohých místech farníci, když odváděli faráři desátky, žádali pivo nebo zpropitné, a to někdy dosti zhurta.**)

*) „Ex decimis fixos redditus determinare scire nequit, ex eo, quia percipiuntur in stramine ex certis agris; si ergo quiescunt agri, debet etiam in accipiendo quiescere.“

**) Tak praví farář ve Veselí n. L.: „Decimae habent (sine dubio a rusticis annexum onus), quod eundo pro iis cerevisiam emere, etiam uno imperiali et ultra cara us debeat, secus audiret verba, quae etiam aures patientissimae sufferere non possent.“ A farář lodenický: „ab iis vero, qui tribuunt decimas, nescio unde, sat honesto et oneroso, ut vocant bibali, egor illas redimere.“

Farář brložský z dobré vůle nechával, vybíraje desátky, malou měrici („džber“) ovsa v každé vsi; potom však sedláci pokládali to za své právo. Proto farář dával jim pak raději peníze, a to více, než oves ten stál, ale s výslovným podotknutím, že to dává z dobré vůle.

Farář ktišský dostával ze vsi Christiansbergu z každého domku (bylo jich 22) místo desátků dva žejdlíky („sextarios“) másla a 6 kr.

Někde bylo v obyčeji místo desátků in natura odváděti jistou část peněz, což bývalo pro faráře s nevýhodou

Tak farář obrístevský stýská si, že nemá žádných desátkův in natura, nýbrž místo nich pouze 35 zl. — tolik peněz ano i více musí prý rozdati žebrákům, jelikož fara nalézá se při třech veřejných cestách.

Ve výkazu příjmů děkanství volyňského se praví: poněvadž pak žádného desátku osada neplatí, jisté ouroky z každé vesnice vycházejí, mimo sedmi sedláků, kteří suté obilí dávají.* A na konci výkazu úroků těch se podotýká: „ouroky svrchu napsané z vesnic již v celosti se neplatí, a to skrze udělení dvorův panských ze selských, z kterých páni starodávních platův platiti nechtějí“.

Obec počátecká platila místo desátků ročně 54 kop, ze tří vesnic přifařených odvádělo se 10 kop.

V Rabštýně místo desátků dávalo se z každého domu o sv. Havle 30 kr. (domů bylo 26).

Obec skutečská odváděla děkanovi roční plat řečený „pogrošný“, a to 8 kop; vesnice skutečské platily „pogrošného“ 3 kopy.

Ve farnosti holické, když sedláci přivázeli desátky, odváděl každý také ještě svazek neboli „obláč“ lnu: větší sedláci dávali obláč celý, skládající se z 10 částí, menší sedláci dávali obláč poloviční.*)

Rovněž tak v Sezemicích všichni usedlíci („possessionati“) povinni byli dávatí faráři obláč („unam coronam seu ob'acz“) lnu.

Ve farnosti choceňské dával každý sedlák s desátky obláč lnu nebo konopí; „zahradníci“ a chalupníci půl obláče. V Chocni samé každý měšťan odváděl obláč lnu nebo konopí.

*) Podobně v Nových Hradech: „De lino quivis integer rusticus datum ut vocant vobláč seu ligaturam, medius mediam.“

V Opatově (Abtsdorf) sedlák odváděl 15 snopků („Reiste“) lnu, pololáník 8.

V Horní Plané odváděl každý osadník k sv. Havlu faráři půl libry lnu. V Ktiši dávalo se z každého domu lnu podle libosti.*)

V Lodhétově dával každý dvůr kolem sv. Michala kloub („einen Kloben“) lnu; farář musil je dáti sebrati.

Farář sebranický dostával při odvádění desátků celkem 48 kloubů třešňového lnu. Farář frimburský dostával asi 150 liber lnu, farář chvalšinský 2 centy.

Faráři želnavskému odváděl každý sedlák (jichž bylo 89) před sv. Havlem nebo po něm bočník chleba a půl libry lnu. Ale farář upozorňuje své nástupce, aby dali pozor: len že jest zevně pěkný, ale uvnitř samá plevel; aby snopky ihned dali prohlédnouti a špatné aby vrátili.**)

V čase postním odvádělo se místy lněné semeno. Tak v Opatově v Zelený čtvrtek sedlák dával faráři 1 máz (16. část čtvrtce) lněného semene, pololáník půl mázu.

V některých farnostech odváděly se tak zvané „slepice ouroční“ („gallinae decimales et censuales“) tak farář bubovický dostával z Březnice ročně 44 slepic ouročních; farář mirotický 46 slepic a 35 kurat; děkan skutečský z přifařených vesnic 110 slepic. Farář lodhétovský dostával k sv. Havlu z jednotlivých dvorců 36 slepic, ale byly to prý slepice „senes et molilentae, ut vix comedi possint“.

O svátcích vánočních dostávali faráři dary v potravinách. Tak farář choceňský dostával od patrona vánočku („unam papillam triticeam“), dva kapry a štika; od obce kapra a štika; pekaři spolu s mlynáři dávali mu vánočku. V Brandýse nad Orli. obec ke štědrému večeru dávala velikou housku („unam magnam zemellam“), vrchnost dva kapry a dvě štiky.

Farář leštanský posílal o svátcích vánočních patronovi („forte solum honoris gratia“) čtvrt hovězího masa („unum quadrantem bubulae“) a vánočku („unam semellam, quam vocant Stollen“); naproti tomu patron posílal faráři po zvláštním poslu

*) „Fasciculum unum de lino singulis annis sine pondere, ferme quasi ad libitum deponunt de quavis domo. Dicuntur autem spectare ad parochiam domus 200.“

**) „Linum . . . , quod est extrinsecus pulchrum, intus autem mera purgamenta et sordes.“

zajíce; dříve posílával také jablka, ryby a j. — „igitur carus est parocho ille lepus“ podotýká farář.

O vánocích dostával farář od osadníků koledu („colleda“, „strena in festis Natalitius Domini“). Farář obvykle obcházel celou osadu dům od domu, žehnaje a vykuřuje („thurificatio“, „fumatio“) příbytky. Při tom dostával určité, zvykem ustálené dávky. Někde, zejména ve vesnicích vzdálenějších, dával farář koledu vybíratí učitelem neb kostelníky.

Farář svěřazský dostal při koledě celkem 24 malé měrice („Zuber“) ovsu, cent lnu a od každého usedlíka 2 vejce.

V Přeně dával každý sedlák koledy: 1 kr., koláč v ceně 3 kr., tři snopky lnu, mísu hrachu a něco řepy. Za to dostával učitel a kostelníci, kteří tuto koledu vybírali, 25 kr.

V Číměři dávali radní koledy 3 kr., měšťané, sedláci a podruzi po 1 kr., a každý usedlík 2 snopky lnu a mísu hrachu.

V Deštné vybral farář celkem koledy ročně 15 zl.

V Bělé (vik. plzenský) dostával farář koledy od sedláka 3 kr., od podruha a domkáře 1 kr.

Farář choceňský dostával koledy, když příbytky obcházel, celkem 10 zl., z čehož v zámku 2 zl.

Ve vesnicích dávali sedláci po 3 kr., „zahradníci“ po 2 kr., chalupníci („chaluparii“) po 2 groších, a každý mimo to koláč nebo místo něho 1 kr.

Farář sebranický dostával „hrachu koledního“ celkem 3 věrtele a mimo to na penězích 7 zl. 17 kr.

V Modré Hůrce dávali koledy sedláci po 3, chalupníci po 2 kr. a kus lnu.

Farář černický dostával koledy celkem 5 str. a 3 věrtele ovsu, 30 liber lnu, na penězích asi 1 zl. 22 kr., něco žita, pšenice a hrachu dle štědrosti farníkův.

Ve farnosti chválenické dával sedlák koledy 3 kr., domkář 2 kr., podruh nic.

Ve farnosti jezenské povinen byl dávat sedlák 3 kr., domkář, jenž měl pozemky 2 kr., podruh anebo domkář bez pozemků 1 kr.; ale každý hleděl něco utrhnouti. Každý sedlák měl dávat po koláči, ale mnozí nedávali, takže z celé farnosti sotva deset koláčů se dávalo.

V Lešanech každý sedlák dávat měl 3 kr., domkář 2 kr. — jestliže je farář doma zastihl („si domi reperirentur“).

V Nových Hradech dával sedlák 2 kr., pololánik neboli „zahradník“ 1 kr.; v zámku dávali 1 zl. 30 kr.

Osadníci rádi viděli, když farář osobně farnost obcházel, i dávali pak i více kolledy. Tak faráři sezemickému, když osadu neobcházel, dávali sedláci po 3 kr., když však osobně přišel, beze vší výmluvy z dobré vůle a z vděčnosti za prokázanou jim laskavost („ex bona voluntate ob gratiam hanc illis praestitam“) téměř každý dával po 6 kr.

Osobní obcházení koledou přicházelo některým farářům za obtíž. Tak farář chelčický ličí drasticky nepřijetí nosti s tím spojené: „Colledae nomine offeruntur in parochiali ecclesia 4 fl. 9 kr.; in filiali Witiejicensi 3 fl. 8 kr. Haec tamen, si curatus in persona parochianum quemlibet duorum cruciferorum gratia, etiam ad semialterum milliare dissitum non visitet, atque in cubiculo vitulos ablactatos, similiter s. v. juvenes porcos, quos rustici tempore brumali inibi, ne frigore crepent, servant, et ancillas, uti contigit medias quasi enudatas lotioni suae intentas, in indumentis, in quibus verbum divinum praedicari solet, facta humana appreciatione, ac praelecta benedictione aqua benedicta non aspergat, per officiales curato cassatur, uti mihi anno priore male valenti et ideo tam despoticam vagationem omittenti contigit.“

Mnohde dřívejší ochotné a štědré dávání koledy valně pokleslo. Názorně ličí farář lodhérovský rozdíl mezi „jindy“ a „nyní“: „Olim“, t. j. roku 1632: „Am H. Weynachten gehet der Pfarrer vom Haus zu Haus mit den Kirch-Vättern und rauchet in den Häusern; dafür hat er ein Rauch-Butzel, das ist ein gutes Brodt, oder 3 kr., item ein Kr. Rauchgeld und geben die Weiber dem Pfarrer etwas von Arbes, Hirsh, Rüben und dergleichen Kuchelspeisen, welches die Kirchvätter fleissig aufsambeln und dem Pfarrer nach Haus tragen; dafür gibt ihnen der Pfarrer nach Gelegenheit zu essen. NB. Zu den Hüttlern pfleget der Pfarrer nicht zu gehen, er werde dan begehret, und ist zufrieden, was ihme die armen Leute reichen.“ A naproti tomu „nunc“, t. j. roku 1700: „Colleda seu fumatio peragitur de facto diebus assignatis, estque onus molestissimum parocho, quod vix meretur circuitum. Si rustici loco panis dant 1 gr., colligitur circiter 8 fl., si dant panem, vix 3 fl., de pisis, pultibus et aliis cibariis vix aliquid dant his temporibus, quia ipsi non habent. Aedituis praefer bonum victum condonatur propria coleda, et cuilibet dantur duo

panes. Ad casarios quoque vadit, quia nolunt se praeteriri: aliqui 1 kr. dant, aliqui Deo gratias dicunt.“

Také farář želnavský o koledě mrzutě se vyslovuje, an píše: „parochus debet per omnes 89 domus rusticorum currere et illas benedicere; pro suo labore dant parochus medium cruciferum, et ludirectori unum cruciferum, sicut ex colleda dant ludirectori 16 modios siliginis, parochus 12; unde haec injustitia, non capio.“

Ve výkazu důchodů děkanství volyňského čteme: „Koleda veřejná vsudy, jak v městě i vesnicích; v městě chodí na Štědrý den, ve vesnicích po Třech kráľích, a každý sedlák jest povinen dáti děkanovi každého obilí jeden košík; ale však již nyní košíky hluboký zavrhuji a na mističkách obilí udělují.“

Na osadě strašínské se lidé při koledě před farářem dokonce schovávali.

V Netolicích líčí se koleda tam obvyklá takto: „in pagis a quo ibet rustico dantur 3 kr., pars lini pro posse, et triplicis frumenti stramineus corbicularius, vulgo košatka; ab aliquibus tantum scutella. Qui agros non habent, chaluparii et inquilini, dant solum 2 cruciferos, nullum frumentum. . . . Debet autem parochus ad singulos pagos (sed non domos) pergere, et apud iudicem vel juratum fiunt collectae. Illuc omnia deferuntur a rusticis.“

V Počátkách nedávala se koleda určitá; ponechávána byla každému na vůli.“)

Podobně ve Veselí nad Lužnicí ponechávána byla koleda štědrosti jednotlivců; žádný však nedával ve městě méně než 3 kr.; ve vesnicích každý sedlák i domkář dával 2 kr., kus lnu, nějakou částku obilí a caltu; farář však dodává: „quod aliqui libenter faciunt, sed aliquibus potius relinquendum, quam ab illis extorquendum.“

Ve Vlasimi rovněž „koleda dle možnosti a libosti jednoho každého se dává“.

Někde bývala koleda způsobu dosti zvláštního; tak na př. faráři jezenskému odváděli židé pivonanství místo koledy půl druhé libry svíček, a faráři hořovickému dával každý mistr železářský místo koledy libru železa.**)

*) „Coledae non datur certa intrada; cuiuslibet relinquitur liberae discretioni.“

**) „Quivis magister ferricundinarius et alti furni koledae loco tribuit unum pondus ferri.“

Ve farnosti zátoňské místo koledy každý sedlák dával čtvrtce ovsa, což činilo celkem 18 str.; farář boletický dostával koledy 9 str. ovsa.; farář ktišský 24 měrice ovsa malé míry.*)

Na některých místech konalo se v den sv. Štěpána žehnání ovsa v kostele; za to dostával farář od každého hrst.

V předvečer sv. Tří králů konalo se žehnání vody a soli; ze soli dostával farář špetku.

Farář ktišský dostával sůl, jež zbyla po oddělení soli určené ke svěcení, musil však z ní dáti část učiteli.**)

Téměř všude bylo zvykem v postě nebo o velikonocích dávatí faráři vejce („ova quadragesimalia“, „ova paschalia“), někde i něco semena lněného nebo konopného.

Děkan vltavotýnský dostával v postě celkem 3 kopy vajec. V osadě sebranické vybralo se v čas postní přes 14 kop vajec; na osadě černické téměř 7 kop vajec.

Ve farnosti choceňské dávali sedláci po 6, „zahradníci“ po 4, chalupníci po 2 vejcích, a něco semena lněného nebo konopného.

V Litrbachu dávali 6 vajec a máz lněného semena.

Ve farnosti blovické dával sedlák 4 vejce, domkář 2.

V Sezemicích v postě dával každý sedlák 8 vajec, chalupník nebo zahradník 4 vejce. V městečku dávali také vejce a mimo to dohromady měřici lněného semene. Z vesnic patřících ke kolatuře každý sedlák dával půl čtvrtce („mediam metretam“), chalupník nebo sedlák čtvrtinu čtvrtce.

Ve farnosti jeznenské sedlák odváděl 6 vajec, domkář 2 vejce, podruh nic.

Ve farnosti ktišské z každého domu dávali se dvě vejce.

V rejstříku příjmů fary jinínské se píše: „K velikonoci každý dá knězi 3 neb 4 vejce; chudý pak 2; kantoru 2 nebo jedno nejméně; i o chalupnících to se rozumí a těch, kteří desátku nedávají“

Ve farnosti chválenické vejce velikonoční sbírala se po neděli Smrtné. sebralo se celkem 8—9 kop; z toho třetina náležela

*) „Dum parochus pergit thurificatum et benedictum domos ad festa Natalitia, colligit Rauchhabern modios 24 parvae mensurae.“

**) „In vigilia Epiphaniae sal, qui de sale benedicendo deponitur, venit parochus, ex eo tamen plenam scutellam dare debet ludimagistro.“

kantorovi, jenž je sbíral. Ze tří panských dvorů dávalo se po 1 kopě vajec nebo po 15 kr.

V Lodhérově z každé usedlosti dávali 6 vajec nebo místo nich 1 kr. 3 d.; jelikož však farář přitom konával ve všech katehismus, více vydal za odměny mládeži rozdávané, než stála vejce.*)

Ve farnosti Veseí n. L. dávali z lánu 8 vajec, ze $\frac{3}{4}$ lánu 6, z $\frac{1}{2}$ lánu 4, z $\frac{1}{4}$ lánu 2 vejce; sbírali je ve městě kostelníci, ve vesnicích školáci.

V Breskovicích odváděli celolánici 6, pololánici 3, domkáři 2 vejce.

K dávce vajec povinny byly i dvory panské, ale majitelé povinnosti té se vymykaly.

Někde dávali osadníci faráři vejce a j. v den Zeleného čtvrtku.**) V Chroustovicích dávali na Zelený čtvrtek sedláci po 6, zahradníci po 3 vejcích. Ve výkazu důchodů děkanství vlášimského uvádějí se „vejce k Zelenému čtvrtku“, a ve výkazu děkanství rakovnického se uvádí: „Zeleného čtvrtku dle možnosti měšťanův — málo kdo co dá.“

V Litomyšli na Zelený čtvrtek odváděli z přifařených vesnic sedláci 6 vajec, zahradníci („zahradnikones“) 3 vejce; měšťané dávali několik vajec, anebo místo nich jeden neb několik kr. V Opatově (Abtsdorf) v Zelený čtvrtek dával sedlák 6 vajec, pololáník 4 vejce.

V Chocni obyvatelé městečka dávali k velikonočním dle libosti několik vajec a nějakou část semena lněného neb konopného; patron dával beránka, 2 kapry a štiku; obec beránka.

Ve farnosti jezenské bylo zvykem, že farář v Bílou sobotu vycházeti měl do všech vesnic žehnat pokrmu („carnes“); každý, kdo si je žehnatí dal, měl platiti 1 kr., ale málo kdo něco dal. Učiteli, jenž spolu s farářem chodil, měli dávatí vejce, ale nedával je ani desátý. Farář podotýká: „hoc crucifero libentissime carem, si in die Resurrectionis secum omnes, ut aibi moris est, ad ecclesias carnes defferrent, post divina benedicendas.“

*) „Ut juventutem alliciat, plus pro praemiolis expendit, quam ista ova valeant.“

**) Ve výkazu důchodů farnosti mašlovské: „Von ein jeglichen Kirch-Kind bekommt der Herr Pfarrer aus einem jeglichen Haus in Markt Maschau und auf den Dorfschaften eine Verehrung, so da heisst der Grüne Donnerstag.“

Ve farnosti leštanské po službách Božích vycházel farář do všech vesnic a žehnal sedlákům maso, jež k rychtáři snesli; za to platil sedlák 3 kr.; domkáři měli platiti dle majetku svého, ale nikdy nepřicházeli.

V Lodhérově žehnání pokrmů ve vesnicích na Bílou sobotu z části pro velikou námahu tím faráři způsobovanou, z části také pro chudobu lidí, kteří neměli masa ke svěcení, bylo zrušeno. Kdo chtěli dáti si požehnání pokrmů, donesli je do kostela; farář dostával za každý košík nebo mísu po červeném vejci.

Farář přídolský jezdil na Bílou sobotu koňmo po vesnicích a žehnal maso; za to dostával z každého domu 1 kr.

Na osadě želnavské musil farář v každé vesnici žehnati maso; za to dávali mu půl krejcaru; učitelé jej provázejícímu nic.

Farář černický, když na Bílou sobotu žehnal pokrmů, dostával od každého jedno červené vejce, celkem asi 2 kopy; mimo to na penězích asi 2 zl.

Ve farnosti jeznenské každý ze tří ovčáků (pivoňanský, plešnický a malochotěšovský) měl dávatí faráři k velikonoci beránka, ale dávali jen dva („prioras dant agnum, posterior nec bonum verbum“).

Kolem svátků svatodušních neboli letnic odváděly se farářům tak zvané „letníky“ („lacticinia“, „aestivalia“).

Ve výkazu příjmů benefícia mirovického se praví: „Pri svátcích svatodušních dávají se letníky, to jest sejry neb máslo, co náleží od dobytka; i také z panských dvorův“. Mezi dávkami povinnými faráři bubovickému se uvádí: „Z jedné každé krávy buďto domácí nebo nájemné při Svatým Duše panu faráři letníku povinného odvésti se má po 3 kr. nebo půl žejdlíka másla prepouštěného, aneb sejr podstatný.“ Rejstřík fary jinínské nařizuje: „Po vesnicích každý na gruntu soused dá sejr a kuře; nemá li krávy, dá kuřat dvě; jestli chudý, dá čtyři kroše mišen.“ Ve výkazu příjmů fary maškovské se praví: „Umb die Pfingsten bekomet der Pfarrer aus einem jeglichen Haus einen Kas: in Ermanglung des Kas von einer jeglichen Kuh einen weissen Groschen.“

V německých krajinách nazýval se sýr letniční, poněvadž odváděl se kolem sv. Víta, „Veits-Kas“; jinde nazýval se „Pfingst-Kas“ nebo i „Zins-Kas“.

Ve farnosti svérazské dostával farář letníku celkem 2 centy 79 liber sýra a 8 kop vajec, ve farnosti pošenské celkem asi 49 žejdlíků másla

V Bělé (vik. plz.) každá selka z každé krávy odváděla půl žejdlíku másla; z toho dostával kantor třetinu.

V Holicích odváděla se z každé krávy libra másla a libra sýra; v Mikulovicích a Sezemicích 1 libra másla a dvě libry sýra; z krávy, jež toho roku neměla telete a z prvně se otelivší dávala se polovice.

V Dašicích dávali z každé krávy libru másla a místo sýra 3 kr.: v Potěchách libru másla a libru sýra; místo sýra 2 kr.

V Horní Plané dával každý farník žejdlík másla; v městečku místo másla platili po 3 kr.

Ve mnohých farnostech platily se letníky v penězích („caseaceum“, „caseatio“, „caseacea pecunia“, „census vaccarum“, „Pfingstgroschen“, „Pfingstgeld“, „Kasgeld“); zpravidla dávaly se 3 kr. z každé krávy.

V Plzenci farníci, kteří měli krávy, místo sýra dávali z každé 3 kr.; z mladé krávy s prvním teletem 2 kr., z mladé krávy, která tele toho roku neměla, 1 kr. 3 d.)*

V Břeskovicih platilo se z krávy nesoucí užitek 2 kr., z jalovice 1 kr.

Na osadě vlašimské odváděli z každé krávy 3 kr.: z jedné vesnice však místo peněz dávali „sejry prostý“; polní mistr z ovčína znosimského dával letníku „dobrý ovčf, nejméně 15 lib. sejry“.

V Litomyšli platili měšťané po 3–9 kr., sedláci po 7 kr., chalupníci po 3 kr.

Ve Vysokém Mýtě dávali měšťané letníky dle svého uznání.

Ve farnosti opatovické (Abtsdorf) odváděl každý sedlák zároveň s desátky letníku 7 kr., pololáník („medius rusticus“) 3½ kr.: ve farnosti želnavské dával každý usedlík 6 kr.

Na osadě litbašské dával každý sedlák 7 kr., a 10 snopků lnu. V Klenči platil sedlák 6 kr.

V Blovicích odváděli z každé krávy půl žejdlíku másla, anebo místo něho 3 kr.

*) Podobně v Nových Hradech „ex quavis vacca ferente vitulum 3 kr., primo ferente 3 trini seu gresslae, non ferente 2 kr.“

V Pěné, v Dubné, v Černicích a j. platili z každé krávy 2 kr., v Deštné 1 groš, v Mníšku „z každé krávy bílej groš“, v Počátkách 2 kr. 2 d., v Hostouni 2 kr. 3 d.

V Horní Cerekvi dávali z krávy 1 kr., a mimo to každá selka přidávala malou lžici másla.

Ve farnosti družecké měli dávatí místo másla z každé krávy groš, ale mnozí dávali pouze 2 grešle.

Na osadě sebranické scházelo se peněz z vesnic za letníky při slavnosti sv. Ducha 16 zl. 55 kr.; na osadě kumžácké asi 14 zl.; na osadě boletické 9 zl.; na osadě černické 10--11 zl.; na osadě chvalšinské 13 zl. 15 kr.

Ve Veselí n. L. sbíral se letník o svátcích svatodušních, kdy vybíraly se zpovědní cedulky; obyvatelé Veselí a Mezimostí platili z krávy 3 kr.; obyvatelé vesnic pouze 2. Do Veselí a Mezimostí posílal purkmistr 2 měšťany dávku tu vybírat; po vesnicích však nucen byl sám farář s velikou nesnází ji vybrati („pagos autem ipsemet parochus et id cum magna molestia et impatientia visitare et quasi extorquere debet, ad judicem convocando rusticos vel rusticas“).

Ve farnosti lodhérovské dostával farář po všech vesnicích z každého gruntu sýr, jež přinášeli k rychtáři. Místo toho dávali však mnozí z každé krávy 2 kr., k nimž z každého statku přidávali po 1 kr. Ale ženy žádaly vždy zpropitné, jež činilo celkem až 1 zl. 24 kr., takže faráři z celé té dávky zbývalo nanejvýše jen 12 zl.

Ve farnosti chválenické třetí neděli po svátcích Svatodušních přinášely selky z celého území farnosti „letníky“, začez však dle starého zvyku dávalo se jim občerstvení, na něž se vypotřebovalo půl sudu piva, koláčů z půl měrice a chleba rovněž z půl měrice; takže téměř více stálo to, co dostaly, než co přinesly. Z každé krávy dávaly půl žejdlíku másla nebo 3 kr. Z panských dvorů dávalo se po jednom bochníku sýra.

Ve farnosti dejsínské dávali farníci v době letní z každé krávy libru sýra.

Ve farnosti jeznenské platili tak zv. „Kasgroschen“ n. „Pfungstgroschen“: sedlák groš, domkář mající pozemky 2 kr. Ale v některých vesnicích sotva polovice se vybrala.

Mnohde při dávání letníku zúmýslně udávali menší počet krav, než skutečně měli. Tak ve výkazu důchodů děkanství volýň-

ského se praví: „z každé krávy platí se 3 kr.; ale však, která selka tři má, zná se k jedné“ Farář lomnický ve své zprávě praví: „Caseatio incerta est, quia plus minus uno anno parochiani habent vaccas; in universum vix ex omnibus 12 fl. colliguntur, et hi adhuc cum fraude et negatione vaccarum.“ V Holcích ti, kdož měli 7, 8 ano i 9 krav, davali letníky ze 4, nanejvýše z 5 krav.

V Sezemicích mnozí, kteří měli 8 i více krav, odváděli letníky jen ze čtyř, kteří měli 6, pouze ze tří, kteří 4—5, pouze ze dvou, a kteří dvě, pouze z jedné.

Ve výkazu důchodů fary unhošťské se praví, že sice farníci jsou povinni odváděti z každé krávy 3 kr. letníků, ale mnozí že nic nedávají a rozličných úskokův užívají („multi nihil dant, et variis fraudibus utuntur“).

Bohdanečtí měli dávati z každé krávy 1 libru másla a dva syry, anebo místo toho 10 kr.; ale r. 1700, jak si stěžuje tehdejší farář, nedávali nic.

Ve výkazu důchodů děkanství rakovnického se praví: „letníkův z každé krávy dojný 3 kr. — málokdo co dá“.

Také v Mikulovicích mnozí udávali menší počet krav, a mimo to nárkem na jalovost dobytka a prosbami faráře k tomu naklonili, že jim po všech jejich při tom podvodech ještě značnou část slevil.

Na osadě strašinské nechtěli dávati letníků vůbec.

Ve Vosicích nedostával farář žádných letníků. Vykládá to takto: Předchůdce jeho dostával letníky in natura: jelikož však neměl spolehlivé čeledi, jež by letníky uchovávala před zkázou, chtěl míti raději peníze, a to první rok žádal 6 kr., druhý 10 kr., třetí 12 kr. Farníci vidouce, že poplatek za letníky každého roku roste, protivili se tomu a odvolali se k hejtmanovi, na ten čas s farářem v nevůli jsoucimu, jenž tudíž byl na straně sedlákův a rozhodl, aby vůbec nedávali žádných letníků. Farář odvolal se ke komoře královské, a obdržel takovouto resoluci: není-li spokojen s letníky, jaké ostatní faráři na panství dostávají, že mu nebudou dávány žádné. Farář nechtěl býti spokojen a raději nebral nic. Když nový farář nastoupil beneficium, rekurroval ke komoře, po dvou letech urgoval rozhodnutí. i vydán byl rozkaz, že každý farník odváděti má z každé krávy 6 kr. Ale vzpírali se platiti; farář znovu obrátil se ke komoře, odkud došlo rozhodnutí: ne-

chtěli se podrobiti, ať jsou donuceni. Byli tedy uvězněni a podvolili se, ale propuštění na svobodu odebrali se do Prahy a informovali lživě komoru, že nikdy žádných letníků neodváděli. Nato komora oba svoje rozkazy odvolala.

I dvory panské povinny byly odváděti letníky, ale mnozí majitelé povinnosti té se vymykali.

Z panského dvora ve vsi Prosté ve farnosti počátecké odvádělo se místo letníků ročně 10 žejdlíků másla.

V některých krajinách bylo zvykem, že farníci dávali ve čtvrtek po svátcích svatodušních sloužití mši svatou za ochranění proti bourkám („missa tempestatis“, „Wetter-Messe“). V Želnavě každý z 89 sedláků ve farnosti usedlých dával na ni po 1 kr.; bylo li k této slavnosti pozváno více farářů, přidali pro každého z nich rovněž po krejcaru. V Malontech (Meinetschlag) dávali z každého domu 1 kr. jakožto „Wettermess-Geld“. V Černicích sloužila se mše „proti bouřce“ v den sv. Prokopa, a po ní konalo se processí s nejsv. Svátostí. Za to dostával farář od farníků 3 zl. 22 kr., ale musil vystrojiti oběd rychtářům, konšelům a kostelníkům, při němž každému dáti musil $\frac{1}{2}$ pinty piva, takže více vydal než obdržel.

V některých farnostech konalo se v den Narození P. Marie žehnání semene („benedictio siliginis“); farář dostával od každého hrst.

Někde bývaly i některé z kollekt, jež v neděle a svátky zpravidla ve prospěch kostela byly vybírány, vyhrazeny faráři; tak farář ktišský dostával kollektu v den patrocinia a o posvícení.

Jinde vybírána byla oféra pro faráře o třech hodech Božích, ale mnoho nevynášela; v Plzenci činila dohromady ročně asi 50 kr., v Lodhérově 1 zl.; v Černicích každá z těch tří ofěr vynesla někdy 18 kr., někdy 20 kr., zřídka více.

Jelikož v Ostrově (Schlackenwerth) od starodávna obvyklá oféra o svátcích velikonočních, svatodušních a vánočních rok od roku méně vynášela, aby zvyk ten docela nevyhynul, bylo ustanoveno, by každá osoba zpovědi schopná na osadě ve třech těch dobách odvedla po bílém nebo dobrém groši („einen weissen oder guten Pfennig“) obcházejícím za tím účelem čtvrtníkům.

V některých farnostech dávali osadníci o posvícení faráři koláče. Tak ve farnosti chocoňské dával každý farník po koláči.

Ve výkazu důchodů fary mirovické se píše: „Při posvěcení chrámu dávají se faráři koláče, jak od starodávna bývalo, a to po celé osadě.“ Farář sebranický dostal o posvěcení 159 koláčů.

Farář v Brandýse nad Orlicí dostával o každém výročním trhu z peněz kostelních 30 kr. na hrnce.

Za velmi cenný příspěvek k důchodům farním pokládáno bylo pivo.

Někde tvořilo pivo část fundace farního benefícia. Tak mezi důchody fary v Kostelní Radouni se vyazuje: „De cerevisia fundata annue 6 vasa, cum obligatione 4 fl. in juvamen taxae caesariae dandorum et 12 sacrorum ad intentionem Illustrissimi domini patroni annue legendorum.“

Děkan velvarský dostával z každé várky v městě svažené jedno vědro.

Děkan blovický měl z jistých pozemků patronových dostávat desátý snop, ale místo toho dostával 6 sudů piva.

Farář v Bystré dostával ročně 13 sudů (vasa) neboli 52 věder (urnas) piva; povinen byl však do důchodu panského z každého vědra odváděti vzhledem k dani z piva („Tranksteuer“) 15 kr.

Farář maštovský měl právo na dvě várky piva, jako ostatní měšťané a obyvatelé tamější, a to, kdy mu bylo líbo, aniž by čekati musil, až naň přijde řada.

V Radnicích mohl farář „učiniti jednu várku ze svého obilí“, musil však platiti pivní ták („Bier-Tacz“) a „měšťanům, co oni dávali od pánve“.

Farář touškovský měl právo dvakráte do roka vařiti pivo a je čepovati.

Někde povolován byl od patrona faráři tak zv. „přivarek“ („adbraxatio“, „affusio cerevisiae“).

Farář blovický dával do pivováru 20 m. ječmene, přivářilo se mu 13 sudů piva a z každé várky pro čeleď půl sudu řediny.

V Modré Hůrce měl farář 6 sudů přivarku, musil však platiti pivní ták a dáti 9 měric ječmene.

Pivo nebo přivarek piva byly od některých patronů pokládány za pouhé precarium farářům poskytované.

Farář chelčický si stěžuje: „De cerevisia a celsissimo principe patrono curato offeruntur annue 13 vasa; hae tamen (uti officiales Libějicenses inquirunt) ex pura gratia, quae omni die revoca-

bilis est, uti mihi contigit, an ex poena aut meo demerito quodam illa per semialterum annum carere . . . debui. Contrarium autem reperitur in archivio archiepiscopali curiae Pragensis. ubi curatus chelčicensis non „Gnaden-Bier“, sed vi foundationis parochialis sibi debitam cerevisiam bibere statuitur “

Farář klášterecký stěžuje si, že musí pivo kupovati a že pro neustálé poutníky a žebravé mnichy sotva ročně stačí 16 sudů; dříve že za sud platival 7 zl., nyní však že patron pivo zdražil na 10 zl.

Na mnohých místech bývalo zvykem, dávatí faráři ke svátkům potraviny, zejména maso na přilepšenou.

Farář touškovský dostával od obce na Zelený čtvrtek čtvrt masa teleciho, k Štědrému dni 2 kapry a čtvrtec bílé mouky.

V Počátkách byl jistý řezník povinen ke třem výročním Božím hodům dodávati na děkanství čtvrt telete.

V Ústí nad Orlicí farář dostával „k slavnostem třem vejročním slove k Hodům po každý jednu čtvrti masa teleciho; item ku památce posvěcení chrámu Páně též 1 čtvrt teleciho masa a při tom $\frac{1}{2}$ sudu piva.“

Radnický farář „ke každým vejročním svátkům, jako na Štědrý den, v Bílou sobotu a před Svatým Duchem, dostával 10 liber masa hovězího pěkného“.

Ve Veselí nad Lužnicí dávala obec faráři o vánocích, ve ikonocích a svátcích Svatodušních čtvrt telete a 3 neb 4 libry masa hovězího: k Štědrému dnu dva kapry (kaplanovi rovněž dva) a „caltu“ vážící nejméně 20 liber.

Farář bysterský dostával od obce k Hodům Božím a k posvěcení pokaždé 8 liber masa.

Ve Veselí nad Lužnicí dávala obec ke svátku Nanebevstoupení Páně jakožto k patrociniu na pomoc k vyčastování hostí půl sudu piva, několik liber masa hovězího a teleciho, jakož i něco vína; ale farář, poučen zkušeností, dary tyto odmítal, jelikož příliš mnoho nezvaných hostů přicházelo a měšťané se chlubili, že dávají vše potřebné k traktaci.*)

*) „Pro die Ascensionis Domini tamquam die patrociniū dabatur curato pro hospitibus tractandis medium vas cerevisiae, aliquot librae bubulae et vitulinae, aliquid de vino; sed experientia doctus invito quos volo et ipsemet pro possibili accomodo, ne habeant vanam gloriam, quod ipsi supeditent necessaria pro tractatione, et secundo, quia nimis multi hospites et ultranei veniebant, ut cum domesticis plus quam extraneis consumperim.“

Ve mnohých městech dostával farář od obce sůl. V Týně nad Vltavou dostával děkan bečku soli („unam guffam salis“); město Volyně dávalo děkanovi každoročně „sedm větelův soli“; děkan velvarský dostával „z města prostici soli“.

Místy vyskytují se dávky jinde neobvyklé. Tak děkanovi velvarskému ze vsi Ješina dávali „při sv. Martinovi hus anebo za ni 28 kr.“; faráři sezemickému odváděla ves Býště měřici hub.

V Hořelici povinen byl z nařízení vrchnosti tamější žid odváděti 10 liber svíček.

Faráři touškovskému platili židé o třech trzích plzenských po každé 3 zl., a k vánocům místo housky 1 zl.

Bývalo pravidlem, že osadníci při filiálních kostelích poskytovali faráři, když tam konal služby Boží, oběd; obyčejně však odváděli místo oběda určitou částku peněz.

Značná, ano místy největší část příjmů plynula farářům zpravidla z fundací.

Na mensích farách činívala fundace hlavní část příjmů farářových. Tak farář v Seči (vik. plz.) nebyl by mohl obstáti bez fundace, kterou byl při zřízení fary učinil hr. Jan Rudolf Morzin, se závazkem sloužení čtyř mší sv. každého téhodne; na hotovosti dostával farář 200 zl., ve viktualiích: 4 sudy piva, 110 liber tele cího masa, másla 1 cent 56 liber, sýra 88 liber, 44 slepice nebo místo nich 88 kuřat, 13 hus, 22 kachny, 7 kop vajec, 18 sáhů dříví, 8 měřic žita, 3 m. pšenice, 4 m. ječmene, 4 m. ovsa, 2¹/₂ m. hrachu.

V Černovicích byla fundace Paradisovská s povinností sloužiti dvě mše sv. týdně; za to byl požitek ročních 60 zl.; k tomu podotýká farář: „et haec fundatio nisi esset, exiguum beneficium Czernovicense existeret.“

Ve Žlonicích byla při farní bohatá fundace Valkounovská 9000 zl.; z ročních (6%) úroků dostávala metropolitní kapitula za inspekci 240 zl., farář k lepší obživě a k zachování budovy farní v dobrém stavu 300 zl. Farář povinen byl každý týden sloužiti dvě mše sv. za Bohuchvala Valkouna z Adlaru a za všechny členy rodu toho.

V Chroustovicích byla fundace Anny Alžběty Haugwicovery roz. Strakovny z Nedabylic; farář dostával za 52 mše ročně 26 fl. Jiná fundace se závazkem dvou mší sv. každého téhodne byla v kapli zámku chroustovického za živé i mrtvé pány chrousto-

vické; za to dostával farář 40 zl., 6 sudů piva, k Štědrému dni 2 kapry, 1 štika a 1 zajíce, na Zelený čtvrtek 2 kapry, 1 štika, 1 zajíce, 1 beránka a j.

V Chrudimi byla fundace Talackovská, na kterouž plynul výnos dvoru, k němuž náležely dva díly polí: jeden o 2 kopách záhonů, druhý o 3 kopách; dále fundace Pissingerovská (výnos pole a louky) a fundace Hitzlerovská (1 kopa záhonův a dvě louky).

V Litomyšli na předměstí Lány náleželo k děkanství pole výsevu asi 20 měřic pražské míry s chalupou a malou zahrádkou jakožto fundace zemř. Jiřího Častvice; děkan povinen byl sloužiti každý týden mši sv. v kostele sv. Kříže u oltáře Mariánského.

Mimo to byla v Litomyšli fundace hr. Jana Bedřicha Trautmansdorfa pro vydržování kaplana; děkan dostával ročně na hotovosti 100 zl., 4 sudy piva, 120 žejdlíků másla, 3 měrice pšenice, 3 měrice žita, 2 měrice hrachu pražské míry; děkan povinen byl buď sám nebo skrze kaplana ve špitálském kostele každého dne sloužiti mši sv., ale s volnou intencí.

Farář lukavický požíval fundace založené hr. Janem Rudolfem z Morzina: ročně 100 zl. na hotovosti a za 100 zl. různých viktualí, s tím však přetěžkým závazkem, že musil každého téhodne v Seči, kamž bylo 3 hodiny daleko a cesta velice špatná, sloužiti mši sv., a v každý svátek mariánský tamnímu faráři vypomáhati.

Farář blovický z jedné fundace místo 28 zl. dostával 4 sudy piva. Za persolvování několika jiných fundací užíval polí k tomu darovaných.

V Červené Řečici byla tak zv. fundace „Miličovská“, a to v pozemcích, jichž užíval farář, kterýž za to povinen byl sloužiti každý měsíc za rodinu Miličovskou dvě mše sv.

V Pacově byla fundace 150 zl. za gen. Zikmunda Myslíka z Hiršova se závazkem tří mší v týdnu a anniversaria 4. listop.; k tomuto anniversariu plynulo z fundace 10 zl. na svíčky a 5 zl. pro hudebníky.

V Týně nad Vltavou byla fundace 300 zl. za zemřelého purkrabího hlubockého Tomáše Frant. Velinského; děkan dostával z ní ročně 6 zl. a povinen byl každý měsíc sloužiti jednu mši sv.; dále fundace 100 zl. založená vltavotýnským měšťanem Kryštofem Bechingem, s týmž závazkem.

Při kostele radnickém vypočítávají se: „Z fundací Příchovské přichází 20 kop; obligací má farář každý týden jednu mši sv. sloužiti za neb. Lidmilu Příchovskou; z druhé fundací za neb. J. M. pana Maximiliana Boryně má 30 zl., též v týhodni obligato uno sacro; z třetí fundací od neb. dobré paměti neb. patera Ondřeje Outerského faráře drahoooujezdského, má pole, na které můž sít 11 str.; povinnost p. faráře jest každé suché dni sloužiti mši sv. za něho a celé přátelstvo; item fundací od neb. Duchovského, měštlénina radnického, jedno pole, na které může sít 6 str.; povinnost pana faráře jest jednou do roka sloužiti ten den po přenesení sv. Václava.“

V Peruci byla fundace Milesimovská se závazkem 12 mší a Ledeburská se závazkem 104 mší; za každou platilo se z důchodů peruckého 30 kr. V Černošíně byla fundace Švamberská se závazkem 26 mší a 4 anniversarií; za to dostával farář 19 zl. 30 kr.

V Nové Bystřici byla fundace založená dřívějšími držiteli panství, nesoucí ročně 24 zl., se závazkem dvou mší sv. každého měsíce, a fundace 100 zl. zal. farářem Kašparem Jos. Höckerem. Höcker odkázal původně fundaci tu Paulánům se závazkem, aby každého roku sloužili za duši jeho 5 mší sv.; oni však odkazu toho nepřijali pro přílišná břemena; z nařízení konsistoře byla fundace přikázána farnosti novobystřické.

Ve Starém Městě u Jindř. Hradce byla fundace 500 zl. z panství landštejnského; farář dostával 30 zl. a povinen byl sloužiti dvě zpívané mše sv. v roce.

V Kumžáku byly fundace dvě: fundace Pavlíkovská 100 zl., jejíž kapitál byl u obyvatele strmilovského Neshiby, jenž povinen byl platiti ročně 6 zl., ale od dvaceti let nic neplatil, předstíraje svoji chudobu, a fundace 1000 zl. založená Tomášem Spambergerem, farářem kumžáckým a strmilovským, z níž plynulo 50 zl.

V Kamenici byla fundace za tamního děkana Matěje Otta, nesoucí ročně 18 zl., se závazkem jedné mše sv. každého téhodne.

V Lešanech byla fundace za zemřelé členy rodiny Steinbachské, se závazkem sloužiti každý pátek jednu mši sv.; farář dostával za každou 24 kr.

V Soběslavi byl celkový roční příjem z fundací přes 100 zl., v Přesticích ze 4 fundací 126 zl., v Rokycanech 36 zl.

Děkan lounský ve výkazu svých příjmů praví: „annuae aliquot sunt fundationes persolvendae, scilicet anniversariae, pro quibus decano solvitur ab haeredibus fundatorum; nam ex testamento legati fuerunt fundi cum onere, ut haeres sacra certi numeri legi curet.“

Ve městech mívaly cechy svoje výroční služby Boží.

Tak ve Frimburce měli krejčí jedno anniversarium v den Ondřeje, tkalci v den sv. Floriana, ševci a jircháři v některý den všední, pekaři v neděli v oktávu Božího těla. Dávali za ně 30 kr.; pekaři a jircháři 36 kr.

V Horicích (vik. Kruml.) bylo anniversarium čtyř cechů řemeslnických v lednu.

Ve Velešíně konaly se „roční služby Boží“ cechu krejčích spolu s cechem ševců v den sv. Mikuláše, cechu tkalců v den Narození sv. Jana Křt., kovářů spolu s bečváři v den sv. Petra v okovech.

V příčině fundací bylo r. 1705 nařízeno, aby žádný duchovní správce nepřijímal žádné fundace, aniž sobě dříve vyžádal souhlasu a schválení konsistore.*)

Mezi příjmy peněžité „ménitedlné“ počítána byla stola.

V příčině stóly praví arcibiskup v prvním listu svém k duchovenstvu ze 7. ledna 1696: „Inaudiuntur etiam lamentationes, praesertim pauperum, quod parochi eorum parvulos absque notabili solutione baptizare, aegris eucharistiam ministrare et defunctos sepelire recusent. Cum ergo sacramenta necessitatis tempore, maxime pauperibus nil habentibus et mendicando viventibus, gratis debeant ministrari, hinc parochis districte praecipitur, ut ejusmodi pauperibus praedicta sacramenta et sepulturas gratis concedant et administrent; contrafacientes poena arbitraria puniendi.“ **)

*) „Pariter inhibetur, ne ullus Curatorum vel Administratorum privata auctoritate et sine praevio scitu Venerabilis Consistorii ejusdemque approbatione, aliquam suscipere fundationem praesumat, siquidem experientia constat, quod exinde nil aliud, nisi merae confusiones oriantur, suffragia cessent, jurgia et contentiones generentur; ac proinde, si quasdam fundationes deinceps occurrere contigerit, omnes et singuli de his prius Venerabile Consistorium plene ac exacte sine mora informare, atque pro ejusdem consensu et approbatione solliciti instare scient.“ Pat. vern. z 22. dubna 1705, odst. 9.

**) Srovn. str. 280.

Štoly dotýká se instrukce pro faráře v odstavci 33.*)

Vymáhání nemírné štoly bylo zakázáno v patentech jarních z r. 1707; přestupníkům pohroženo bylo, že by musili zaplatiti trojnásobný obnos nemírné požadovaného poplatku a po případě i více.**)

Celkový příjem ze štoly byl na různých místech velice různý. Farář v Horní Plané odhaduje svoji stolu nanejvýše na 200 zl. V Kumzáku pácí si farář roční příjem ze štoly na 100 zl., v Kamenném Ujezdě (i s koledou a letníky) rovněž na 100 zl., v Červené Řečici na 95 zl., v Deštné na 70 zl., v Kremži „v dobrém roce“ na 60—70 zl., v Plzenci a v Dejšíně rovněž na 60 zl., v Boleticích na 50 zl., v Přídolí na 30 zl., v Hořelici na 20—25 zl.

Farář chelčický ve výkazu svých příjmů píše: „Stola accuratissime a praedecessoribus mea computata se extendit optimis temporibus ad 60 fl.; his injuriosis nec ad dimidium.“

Farář černický udává, že má štoly 40—50 zl., ale podotýká: „imo his duris et calamitosis temporibus minus accipit.“

Farář sečský (vik. plz.) praví r. 1700, že mu štola vynáší ročně pouze 12 zl., a dodává: „ubi non est populus, nec etiam obulus.“

Farář krakovský pácí stolu i se stipendiemi mešními ročně na 8 zl. V Hrochově Týnci byla štola velice skrovná, takže nestačila ani na almužny.

Ve farnosti chválenické od křtu sedláci platící desátky dávali 15 kr., podruzi a ti, kdož desátků neplatili, 30 kr., někdy 24 kr. Od pohřbu dítěte platilo se ve farním kostele 15 kr. nebo 20 kr., ve filiálních 24 kr. nebo 30 kr. Od pohřbu dospělých spolu s tichou mší sv. zádušní platili sedláci 45 kr. nebo 1 zl.; za zpívané rekviem spolu s pohřbem 1 zl. 30 kr.; zřídka od bohatších, když farář šel vyzvednout mrtvolu do domu zesnulého v některé vesnici, 2 zl. Za oddavky spolu s prohláškami platilo se zřídka více než jeden zlatý nebo jeden imperiál.

*) Srovn. str. 159.

**) „Inaudivimus nonnullos parocos et administratores in immoderata stolae exactione multum excedere. Quos paterne monitos volumus, ut imposterum a simili excessu desistent; triplum alias hujusmodi immoderatae exactionis, et fors etiam plus, pro emergentia frequentatorum actuum, deposituri.“ Pat. vern. ze 6. dub. 1701, odst. 9.

V Dobřanech platilo se od pohřbu kteréhokoliv, ať desátky platícího nebo neplatícího, 7 kr. (k tomu podotýká farář: „quod vere injustum est“), za pohřební kázání platila se 1 kopa gr., za oddavky 1 zl. 30 kr.; od křtu dávali měšťané a sedláci desátky platící 15 kr., neplatící 24 kr.

V Bělé (vik. plzeňský) byla v obyčeji tato štola: za tichou mši sv. 18 kr., od křtu sedlák desátky platící 30 kr., podruh 36 kr., za pohřeb, který konal se v místě, od sedláka 30 kr., od jiného nedávajícího desátku 45 kr. — někdy i méně, někdy i nic, byl-li to chudý; konal-li se pohřeb z některé přifařené vesnice velmi vzdálené, 1 zl., za úvod šestinedělky 6 kr., za prohlásky snoubenců 18 kr., za oddavky dle stavu a majetku, ne však nad 1 zl. 30 kr., za zpívané rekviem 35 kr.

V Chotěšově bral farář od těch, kdo platili desátky („decimantes“) za křest 6 kr., od těch, kdo desátků neplatili („non decimantes“) 15 kr., tolikéž za pohřeb dospělých i dítek; za zpívané rekviem 1 zl. 10 kr., za oddavky nanejvýše 1 zl. 30 kr., za ohlášky 9 kr.

Farář sebraničský podává takovouto specifikaci ročního obnosu štoly: „za oddavky plus minus 25 zl., za křty plus minus 20 zl., za funusy plus minus 24 zl., za služby mší svatých za mrtvé plus minus 3 zl., ofěry při sv. zpovědi velikonoční 3 zl.“

V Benešově platili od pohřbu 7 kr., od křtu 15, 16, 17 kr. — musí prý býti boháč, kdo dá 8 grošů —; oddavek bývalo do roka 15—18, od jedné platilo se 1 zl.; zřídka více, často však méně, neboť prý lidé spíše chtějí platiti slzami než penězi.

V Rudolfově platilo se za křest 24 kr., od pohřbu bez rozdílu dospělých i dítek, 24 kr., za oddavky 45 kr.

Farář lhenický dostával od snoubenců z vesnic kohouta a slepici, od nevěsty mimo to šátek („strophium“), při oddavkách z města toliko šátek od nevěsty. Od úvodu šestinedělky 6 kr. a koláč.

V Jáchymově dostával farář od křtu od otce 15 kr., od každého kmotra, jichž bylo tré, 6 kr.; od svatby 1 zl. 30 kr.; za ohlášky 30 kr.; od pohřbu dospělého 1 zl. 10 kr., od pohřbu dítky 35 kr.; za zpívanou mši 1 zl.; za tichou mši 30 kr.; za pohřební kázání 1 zl. 30 kr., za křest dítky nemanželského 3 zl.

V Ostrově (Schlackenwerth) při křtu od otce 15 kr., od každého kmotra nebo svědka 6 kr. — měšťan byl povinen mti 3,

sedlák 5 kmotrů —; od křtu nemanželského dítko 1 zl. 30 kr., od ohlášek 15 kr., od oddavek 1 zl. 30 kr. „wenn aber per anticipationem man sich wider das 6. Gebott versündigt“, 3 fl.; za pohřeb dospělého 1 zl. 10 kr., za pohřeb dítko 35 kr.; za tichou mši sv. 30 kr., za zpívanou mši 45 kr., za pohřební kázání 1 zl. 30 kr. Od modliteb na kazatelně nebo ohlášení objednané mše 3 kr. Od oddavek ve městě měl farář koláč a šátek („ein Schnupftuch“), od svatby selské koláč, šátek a slepici.

Děkanu hořovickému platili mistři a dělníci železářští stólu křestní — v železe: „Quivis magister ferricudinarius et alti furni a baptismate suae prolis tribuit unum pondo ferri; sed etiam socius; affusores vero et mensores carbonum dant per medium pondo. Carbonarii autem itidem cum magistris debent dare a baptismate unum pondo ferri“.

Faráři úhošťanský a okúnovský stěžují sobě r. 1700, že utrpěli značnou újmu na příjmech tím, že hrabě Thun, pán na Klášterci, zakázal poddaným svým, aby ke křtu nebrali více než tři kmotry; dříve prý jich bývalo 6—7.

V Touškově byl zvyk, že ten, kdo po prvé šel za kmotra, dával faráři buď šátek nebo na pár rukavic.

Ve Frimburce dostával farář za křest 15 kr., učitel 3 kr.; za pohřeb a tři mše sv. zádušní 2 zl. 30 kr., nanejvýše 3 zl.

V Lodhérově platilo se od pohřbu dítek do 10—12 let 15 kr., dospělých domkářů a podruhů dle jejich prostředků 24, 30, nanejvýše 35 kr., od chudých sedláků 30—35 kr.; od prostředně zámožných 45 kr., od nejbohatších 1 zl. rýn.; za zádušní, mši sv. 14 kr. a pro ministranta 1 kr. Zřídka kdy žádáno bylo pohřební kázání a zpívané requiem; v tom případě dostával farář za ně i za pohřeb 2 kopy. Za křest dávali 15 kr., ale nic od zápisu. Za křest dítko nemanželského žádala se taxa dvojnásobná; jestliže se snoubenci spolu před sňatkem prohřešili, bylo-li to vůbec známo, žádalo se něco více za oddavky, bylo-li to v tajnosti, žádalo se něco více od křtu dle prostředků prohřešivších se. Při úvodu platila matka 3 kr. Za modlitby za zesnulé (suffragia, offentliches Gebet) platilo se za 1 osobu 1 kr., za rodinu 3 kr. Za trojí ohlášky dávalo se 18 kr., za oddavky platili vdovci 15 kr., 2 slepice a kus masa, synkové ženiši, u rodičů v stravě zůstávající, dávali $\frac{1}{2}$ kopy, nebo nanejvýše $\frac{1}{2}$ rýn., 2 slepice a kus masa. Když nevěsta panna šla k žehnání, dala offěrou 3 kr.

Ve Veselí nad Lužnicí povinni byli snoubenci faráři dáti před kopulací kohouta, slepici a šátek.

Ve Ktiši při oddavkách byli povinni snoubenci faráři dáti dvě slepice a po oddavkách pintu piva.

V Liticích platili od křtu ti, kdož odváděli desátky, 7 kr., desátky neplatící 15 kr.; za pohřeb jak dítko tak dospělého platilo se 12 kr.; za tichou mši 15 kr.; za zpívané rekviem 35 kr.; za oddavky 45 kr. nebo 1 zl., nanejvýše 1 imperiál.

V Starém Sedlísti byla tato taxa štółová: od křtu 5 gr., každý kmotr přidával 3 kr.; od pohřbu dítko 5 gr., od pohřbu dospělého 30 kr., za rekviem i zpívané 5 gr. („ob vicinos RR. DD. PP. Franciscanos et Paulanos“); od oddavek imperiál, ale mnozí pro chudobu pouze půl imperiálu.

V Dobrušce dávali od křtu 7 gr. (= 21 kr.); v Blatné od křtu 15 kr., od oddavek s prohláškami 1 zl. 3 kr., od pohřbu dospělého 18 kr., od pohřbu dítko 12 kr.

V registrech zádušních beneficií mirovického se o štóle pravi: „jinši akcidenčí ex sacramentalibus vedle možnosti aneb nedostatku chudých lidí taxá formovati se může, aby spravedlnost a milosrdenství spolu státi mohly.“

Ve Ktiši bylo zvykem, že když při pohřbu pilo se tak zv. pivo pohřební, dávala se faráři pinta.*)

V patentech jarních z r. 1708 bylo zakázáno, aby faráři neosobovali si příjmu z místa pohřebního, jenž náležel kostelu **)

Místy udržel se zvyk odváděti dobrovolně tak zv. zpovědní halér („Beichtpfennig“). Tak farář lodhérovský ve výkazu svých příjmů pravi: „pro nummo confessionis tempore Paschali, qui vult, offert 3 d.; vix toto tempore Paschali colligitur 1 rh.; alio tempore nihil dant.“

*) „Dum funus est, et cerevisia funeralis in pago nostro bibitur, etiam pinta cerevisiae datur.“

**) „Quia fama percrebescit, quod foris in districtibus nonnulli decani et parochi accidens seu taxam pro loco sepulturae (quae alias proprie ad proventus ipsiusmet ecclesiae spectant) obvenientem, sibi appropriare, et inter fructus beneficii adnumerare, ac eo trahere praesumant, ideo omnes et singulos hisce serio admonitos volumus, ut a similibus omnimode desistant, et talia non usurpent; alias, si in hoc deprehensi fuerint, noverint se, penes restitutionem indebite accepti, graviter fore puniendos.“ Pat. vern. ze 24. března 1708, odst. 17.

Od zaopatrování něco žádati bylo přísně zakázáno; dobrovolné dary však bylo dovoleno přijmouti.*)

Ve Veselí n. L. matky, jež chtěly jíti k úvodu, posílaly den před tím faráři po bábě několik koláčů nebo kuřat, za úvod pak platily 6 kr.

Někde dávali faráři „ofěru“ komunikanti, kmotři při křtu a šestinedělky při úvodu.

Na osadě chválenické dal-li někdo sloužiti mši sv. ve farním kostele, dával 15 kr.; ve filiálním 21 nebo 24 kr.

V Dobrušce platili měšťané, sedláci desátky platící, jakož i ti, kdož desátků neplatili, za zpívanou mši svatou 1 kopu gr., ač za fundovanou zpívanou mši dostával farář pouze 35 kr.**)

Od vigilií za zemřelé platilo se 42 kr. Za tichou mši sv. 12 kr.

Někde dávali faráři jistý obnos za procesí; tak v Želnavě bylo do roka šest procesí, a při každém dával každý sedlák faráři halér („numum“), za procesí vedené do Vltavice půl krejcaru.

K požitkům beneficia možno počítati i farní dům.

Ze zpráv, dochovávaných se z doby, o které jednáme, vysvitá, že farní domy nebyly tehdy v příliš utěšeném stavu.

Málokdy dočítáme se tak chvalných zpráv o farní budově, jako jsou tyto: o děkanství kadaňském: „domus decanalis hic est pro sacerdote honesta, comoda et ecclesiae immediata“; o farní v Božím Daru: „domus parochialis ab a. 1688 successive usque ad a. 1691 fundamentaliter erecta, opus praeclarum, per novum parochum directum atque exstructum, condonatis ad hoc 300 fl. a Boema Camera, item 100 fl. a novo actuali parcho“; o děkanství v Kolíně: „domus parochialis est honesta et magnifica; habeo quatuor pulchra cubilia, duo superius, duo inferius“; o farní v Čelakovicích: „a potiori recenter aedificata et bene provisiva per beneficium inclitae camerae bohemicae“; o farní v Řepíně: „Domus parochialis de muro lapideo per totum honeste exstructa.“ Ve Frydlantě vystavěna byla r. 1700 nová krásná residence, v níž děkan spolu s kaplany měl pohodlné obývání.

Děkanství pardubické popisuje se ve zprávě z r. 1700 takto: „Penes ecclesias s. Bartholomaei in civitate Pardubicensi est aedi-

*) Srvn. str. 159, 281.

**) Ve zprávě z r. 1700 vyslovuje farář nad tím podivení: „pro cantato sacro non fundato 1 sexag., fundato autem (mirabile est) tantum 35 kr., quasi non esset idem cantus aut eadem sacrificatio.“

ficatus decanatus non sine magnis expensis decani et sollicitationibus; cubicula in secunda contignatione sunt 4 pro decano, capellano et hospitibus; familia infra extra illos suam habitationem habet.“

Děkan tábořský líčí svůj příbytek takto: „Decanatus est in angulo fori civitatis, immediate post ecclesiam, sex circiter passibus ab ecclesia distans, ad quam ex superiore contignatione curribus inferius patens pergula est ad ecclesiam. Habitatio est commoda, sana, honesta, habens cubicula ampla et alta, tam pro decano, quam capellano versus Boream, quam etiam pro familia, sed multis in hyeme lignis opus habentia.“

V Počátkách bylo děkanství dosti pohodlné, vlastním nákladem děkanovým opravené.

V Prešticích byl krásný farní dům nově vystavěný, se šesti pokoji od místnosti pro čeleď oddělenými.

V Nových Benátkách byl farní dům nově z kamene vystavěný; v něm byly pro faráře dva pokojíky.

V Malšinách byla fara „commode ordinata“, v Horní Plané „decenter aedificata“.

Na některých farářích i nábytek a kuchyňské zařízení bylo jakožto „příslušenství“ („Beilass“), jež přecházelo s faráři na faráře. Někde byla příslušenstvím farní budovy také knihovna (na př. v Blatné 42 knihy; mezi nimi: „Cosmographia boemica“, „Biblia bohémica“, „Herbarium boemicum“; v Řepně, a j.).

Jinak, a to i ve městech, nebyly to budovy příliš prostranné, ani příliš pěkné. Tak na př. v Lounech: „domus parochialis antiqua, satis misera; unicum decanus habet cubiculum, separatum a familia, quod ejus esse debet musaeum et refectorium et dormitorium“. Ještě smutněji vypadalo děkanství v Žatci: „non tam domus decanalis, quam spelunca latronum est dicenda et proxima ruinae . . .“. V Turnově bylo na děkanství nebezpečno bydlet, jelikož bylo na spadnutí; vše tam bylo shnilé a schátralé. V Poděbradech bylo děkanství z části dřevěné, hrozící sřícením pro zpuchřelost trámův.

Děkan slánský píše o svém děkanství takto; „decanatus Slanensis vicinus est suae ecclesiae, sat antiquus et miser, ob incendium periculosissimus; ut separatim a familia habitare poterim, extruxi cubiculum honestum et cameram.“

Benešovské děkanství líčí se takto: „V Benešově jest sice farní dům — ale ne domem, nýbrž zříceninou by se zváti měl. Na střeše není dobrého šindele; když vane vítr, jest nebezpečno tam bydleti; když prší, mohly by v pokojíku plavati kachny.“ Nadto musil administrátor s čeledí bydleti v jedné místnosti, protože druhou místnost obýval stařícký neduživý farář.

V Soběslavi bylo děkanství od kostela nepříhodně vzdálené („ab ecclesia incommode dissita“).

Většinou byly tehdejší fary pouze malé domky se dvěma pokojíky: jeden pro faráře, druhý pro čeleď.

Velice často bylo to malé stavení dřevěné, a to i v místech větších, na př. v Nymburce („vilis, tota lignea“), Volyni („z větší části ze dřeva“), v České Třebové, Brandýse n. Orli., Ústí nad Orlicí, Bělé, Merklíně a j.

V Chocni bylo přízemí zděné, horejšek, kdež byl pokojík farářův, byl ze dřeva, hlinou omítnutý. Podobně v Bezně byla fara z části ze dřeva, z části z kamene.

Ve Světcí dle zprávy farářovy byl farní dům asi před 30 lety příliš spěšně postaven, takže všudy okazují se trhliny. V Dobrovicích byla fara sice na pohled pěkná, z kamene stavěná, ale nikoliv trvanlivá, jelikož měla mělké základy („domus pulchra quidem, sed non adeo durabilis, lapidea, posita in exiguis fundamentis“).

V Českém Rychnově byla budova farní zevně jakž takž obstojná, uvnitř na spadnutí.

V Lanškrouně bylo stavení farní staré a na spadnutí („totum aedificium antiquum et ruinosum“); rovněž v Bosni („minitans ruinam“); v Bykání byla fara „sat vilis et ad normam antiquam antiquitus aedificata“. V Lužci byla fara „tota ruinoso; cubiculum tale quale, conjunctum cum familia“. V Bohdanči byla fara „antiqua et valde misera“.

Ve Starém Sedlšti byl dům farní prastarý a velice schátralý („antiquissima et ruinosissima“), r. 1619 pro lutherského faráře vystavěný.

Ve fare v Polné (Stein) byl sice pokojík pro faráře od místnosti pro čeleď oddělený, ale velice malý a vlhký — byla to původně selská chalupa, stavení dřevěné, zvenčí hlinou a vápnem omíčené.

V Dolanech (Dehlau) byla fara stavení otrhané, uprostřed chalup selských, ve velikém nebezpečí ohně („*lacera inter medias rusticanas, in summo periculo incendii*“).

V Úhošťanech byla fara velice chatrná a způsobu selského, ze dřeva („*valde ruinosa et rusticalis, e lignis erecta*“).

V Uhříněvsi byla fara „*aedificium rusticale et miserum*“. V Načeradci byla fara „*horská než pastouška*“, od krys a myší proděravěná; v Hořovicích byla fara podobná chatrči („*sat misera, tugurio similis*“).

Farář mouřenecký myslí, že sotva lze naléztí bídější fary nad jeho: „*Tam miserabilis, ruinosa et undique aperta est, quod furibus et latronibus via usque ad fores mei cubiculi libera et aperta sit; camera et cellare nullum; multis domibus rusticanis deterior; vix miserabilior parochia invenietur*“.

V Radonicích byl farní dům bídý, takže farář za bouřlivého větru vždy trnul obavou, aby se fara nesesula; když patrona žádal o opravu, vždy odbyt byl žertem. Stýská si, že by raději byl u nějakého slechtice domácím kaplanem, nežli mítí tak zpuštěnou faru.

Ve Zvoleněvsi byla fara chatrná, odevšad otevřená; ploty měla rozvalené, takže zlodějům snadno byla přístupna („*furibus et omnibus diu noctu pervia*“); v zimě musil farář za dne s čeledí zdržovati se v jedné místnosti, jelikož neměl paliva.

O farní budově ve Vraném praví farář: „*domus parochialis ruinam minans ad pudorem deturpata; cubiculum separatum quidem est, sed in hyeme impossibile est in eo morari*“.

Ve Zlonicích byla fara na spadnutí („*in actuali ruina, ita ut omni die in periculo vitae cum omnibus inhabitantibus verser*“).

O farní v Žumberku praví farář: „*domus parochialis ex rusticana facta, sat exigua, quae indiget restauratione; habet parochus pro se cubiculum separatum a familia, quia pro familia curavit ante annum cubiculum extrui*“.

Ve Švihově byl dům farní na spadnutí, takže v době dešťů vnikala voda do příbytku farářova a kazila mu skrovný nábytek. Na stavbu nové fary nebylo pomýšlení, jelikož kostel jmění neměl a patron nedbal.

Žalostně líčí farář v Nové Cerekvi svůj příbytek: „*Domus parochialis proximae ruinae constituta, ita ut hospitibus advenientibus*

risui plus quam accomodationi sit, et dum coelum pluit, neque capiti meo neque mensae parcit. Concuba nocte ubi labore spirituali obrutus quieti me pono, tanquam ad matutinum guttae pluviales me excitant, parcentes, ne oculi lachrymas dolenter dent, fucum saepius perfundunt, et me excitant, ut foramina occluderem. Si sicce manere volo, sat laboris est reparare.“

V Jindřichovicích bylo se každé chvíle obávati, aby komín se nesřítíl a část domu nezasul; pokojík farářův pro trhliny nedal se vytápěti; farář musil se téměř stále zdržovati mezi čeledí.

V Pacově měl farář přibýtek velice vlhký a nezdravý.

V Klášterci byla fara tak nepatrná, že každý téměř měšťan lépe bydlil než farář; v celém domě byla jediná kamna, takže farář v zimě musil se zdržovati v jedné místnosti s čeledí; pokojík jeho byl tak vlhký, že bez újmy zdraví v něm bydlení nemohl, a mimo to dokonce dle tvrzení farářova ve fáře — strašilo („de nocte propter spectra exigua quies habetur“).

V Čachrově byl dům farní velmi nepohodlný, bouřlivým větrům na pospas vydaný, takže farář nucen byl v zimě bydleti s čeledí.

V žalostném stavu byla fara doudlebská; dle zprávy farářovy byla na spadnutí a tak bídná, že farář sotva má kam by hlavu položil; i sedláci mají prý obydlí lepší.“)

V Chelčicích byla fara „v zemi utopená, plná výparů ze země vycházejících a hemžící se hmyzem; vydána byla lupičům a lotrům na pospas; farář ve třech měsících dvakrát byl oloupen; měl pokojík tmavý, kam po celý rok paprsek slunce nepřišel a ježž bylo těžko v zimě vytopiti.

V Dobrichově byl farní dům sice slušný, avšak na místě osamělém a často zloději navštěvovaný.

Farář heřmaňský Jan Brayer stěžuje si r. 1698, že fara jeho jest chatrčí podobná a na nebezpečném místě u lesa vystavěná, takže jest lotrům vydána na pospas.

V Novosedlích byl farní dům chatrný („sat misera et tota ruinos“); farář musil bydleti nad čeledníkem a snášeti křik a zápach, a to v jediném pokojíku spolu s kaplanem, kde jeden

*) „Domus parochialis . . . ob ruinam horrida aspectu, ita misera, ut vix habeat parochus, ubi caput reclinet; cubiculum vero non pro sacerdote, sed pro aliquo mechanico quadrat: imo decentius habitantes rustici confundunt aedificium parochiae.“

druhému překážel („supra familiam habito, ubi clamorem ac omnem foetorem cogor sustinere, pariter cum patre sacellano in uno cubiculo habitare debeo, ubi unus alterum turbat“).

V Okúnově bylo obydlím farářovým stavení selské s jediným pokojíkem a jedinou pecí; i nucen byl farář bydliti spolu s čeledí; nadto bylo stavení to na spadnutí.

Podobně tomu bylo v Liběšicích (Liebeschitz): „domus parochialis est ruinosā, vermiculosa, unicum habens hypocaustum, in quo parochus cogitur cum sua familia hiemare et omnis generis molestias tolerare“.

Ve Mšeně neměl farář zvláštního pokojíku pro sebe („cubiculum nullum separatū a familia; cogitur manere cum familia“). V Bernarticích (vik domažlický) byla fara tak bídná, že prý sotva bídnější by se našla: farář nucen byl stále bydliti v téže místnosti s čeledí.

V Rudolfově měl sice farář pokoj oddělený od místnosti pro čeleď, v zimě však musil býti ve dne s čeledí v jedné vytápěné místnosti, a to pro nedostatek dříví a pro chudobu, jelikož farář neměl prostředků, aby mohl vytápěti dvě místnosti.

V Rovni byla fara vystavěná způsobem starobylym („veteris structurae et figurae“): farář měl sice zvláštní pokojík, ale v zimě pro nedostatek paliva byl nucen bydliti společně s čeledí, oddělen jsa pouze španělskou stěnou.

V Chlumíně nebyl farní dům dostavěn, ani ohrazen. Farář praví, že proto faru nedostavěli, aby nemohl držeti hospodářství, a aby tudíž jak patron tak jeho poddaní mohli užívatí polí farních a zádušních.

V Německém Rychnově kostel farní byl o samotě a v zimě pro nesmírné sněhy zhola nepřístupný anebo jen stěží; farář tudíž při něm nesídlil, nýbrž od nepamětných dob při kostele filiálním sv. Václava.

Ve Svojanově nebylo farního domu; farář bydlil v zámku, asi 4000 kroků od kostela. Ve Wiese rovněž nebylo farního domu; farář měl pokojík ve škole; podobně tomu bylo v Heřmanově Městci, kde bídné stavení školní („sine omni accomodatione, utpote miserrime provisā“) postoupena byla faráři a škola přeložena byla do obecního domu.

V Klecanech farář nucen byl bydliti v domku pekařově.

Taktéž v Hrochově Týnci nebylo farního domu: patroni holdali stavbu provést, až dokončí stavbu zámku; farář s kaplanem zatím bydlil v dohotovené části zámku.

V Michalovicích byl farní dům tak sešlý, že k prebývání se nehodil; administrátor (piarista) nucen byl bydlet v kolleji kosmonoské.

V Č. Brodě byl dům děkanský ve zříceninách; farář bydlil v domě měšťanském vedle radnice, poblíž kostela.

V Budyni fara r. 1698 shořela; děkan musil pak prozatím vzít zavděk s dosti chatrným bytem v zámku.

Arcibiskup v prvním svém listu ke kléru ze 7. ledna 1698 praví mimo jiné, že faráři mají pečovat o to, by dům farní udržován byl v dobrém stavu, aby jejich vinou škody netrpěl, jinak že by donuceni byli ze svého škodu napravit.*)

Podobně nařizuje se v patentech jarních roku 1699, aby faráři a všichni duchovní správcové dle možnosti snažili se budovy farní udržovati v dobrém stavu, a aby postarali se v čas o opravu buď nákladem patrona nebo jiným jakýmkoliv způsobem, jinak že by za to sami byli zodpovědní a škodu by nahraditi musili.**)

O faze svérazské, zásluhou farářovou nákladem patronovým pěkně upravené, vikár s velikou pochvalou se zmiňuje: „Parochia haec est valde gratiose aedificata; habet triclinium amplum, et cubicula consequenter in eodem tractu tria, praeter cubiculum familiae inferius; sub fenestris est graciosus hortus, muris cinctus, ad quem immediate ex triclinio descendere potest: quae omnia sine expensis ecclesiae sibi a celsissimo principe procuravit modernus parochus, post quem bona memoria tum in parochia tum in ecclesiis remanebit“.

Ve Vejprnicích farní dům ze dřeva vystavěný hrozil sesutím, i bylo nutno jej zhořiti a nový stavěti; patron daroval k tomu

*) „Decani, seu curati, aedificium domus parochialis, quam inhabitant, sarta tecta conservare satagant, ne eorum negligentia aedificiis damnum inferatur; alioquin de suo proprio quilibet damnum resarcire tenebitur.“

**) „Volumus atque ordinamus, ut parochi et omnes animarum curati aedes suas parochiales quoad sarta tecta pro possibili conservare studeant, et cum reparatione a patrono, aut quocunque demum modo procuranda, donec actualem minetur ruinam, et reparationi locus non suppetat, haud different; secus sciant se ad damnum per incuriam aut negligentiam suam illatum, resarciendum fore obligatos et adstrictos.“

účelu potřebné stavivo („quod his temporibus in D. D. Patronis rarum est“ — podotýká farář, podáváje o tom zprávu).

Na opravu farního domu v Církvici daroval patron 100 imperiálů; farář k tomu účelu věnoval z vlastního více než 300 zl.

V Liticích opravy na farním domě dály se nákladem kostela; farář však přispíval třetinou.

V Blatné byla u děkanství hlavní zeď dva lokte silná, ale vnitřní příčky byly ze dřeva, hlínou omazány a obíleny, hmyzem a myšmi prožrány. Když jednou silný vítr z části střechu pobořil, hrozil celý ten dřevěný vnitřek sřícením. Když jednalo se o přestavbu, patron hrabě Serenyi prohlásil, že tolik učiní, co jeho předchůdcové učinili, a co jiní patronové v okolí činí, k čemuž děkan Krump ve zprávě své ke konsistoři r. 1708 podotýká: „intelligit autem illos, qui aedificant, reaedificant. restaurant disponendo cum pecuniis et peculio ecclesiae pro suo libitu, independenter ab omni scitu et consensu reverendissimi officii“. Farníci byli ochotni přispěti dovozem („aliquibus vecturis“); děkan hotov byl ze svého dáti 200 zl., a z peněz kostelních nastrádáno bylo k tomu účelu 300 zl.)*

Když na stavbu nové tary v Plané (vik. tachovský) konsistoř povolila ze jmění tamního kostela 900 zl., upozornil tamější farář na to, že náklad ten nésti by měla vlastně obec, jež od nepamětných dob o budovu farní pečovala; obec však tvrdila, že tak činila jen vzhledem k chudobě kostela, po době nekatolické zchudlého („propter ecclesiae paupertatem post haeresim omnibus mediis destitutae“).

Při kostele sv. Martina v Blížejově vystavěli patronové, měšťané horšovotýnští, novou faru, užili však k uhrazení nákladu 300 zl. fundace při kostele zesnulým farářem Rzachem založené. Při kladení účtů kostelních chtěli faráři Fromovi výnos z bývalé fundace plynoucí hraditi z peněz kostelních, ale farář nechtěl obnosu toho nadále přijímati, namítaje: „hunc censum obligantur domini patroni de suo dare, cum illi, non autem ecclesia, gaudeant honore aedificatae parochiae, imo ecclesia jam in censu hoc per annos forte septem jam persolvit ultra centum florenos, etsi census iste rapit S. Martino superstes pallium, ut se amplius ho-

*) Ke zprávě děkanové přiložen náčrtek budovy, jak po opravě vyhlížeti má.

neste tegere non possit“. Horšovotýnští odpověděli, že nesli mnoho větší výdaje na stavbu tu; obec že je chudá, a že oněch 300 zl. hraditi nemůže. Na to farář: „Sed imputent sibi, cur visa paupertate ecclesiae praesumpserunt extruere aedem, quae excedit pulchritudinem ecclesiae?“

V Přísečnici byl dům farní chatrný a na spadnutí, vystavěný v době luteránské: ačkoliv komora česká jakožto patron po mnoho let odpovídala obci povinnou dávku pивní, aby peníze ty vynakládány byly na opravu fary a školy, obec přes námitky farářovy obracela je ke svému užitku.

V Horní Cerekvi byla fara „horší nežli pastouška“ („peior quam alicuius pastoris gregis“), prastará, z dříví již zpuchřelého, jež hrozila každého okamžiku sesutím; v ní byla toliko jediná místnost, v níž farář bydliti musil spolu s čeledí. Patron sice sli boval neustále, že vystaví faru novou — ale, jak dodává farář, „quando fiet, est apud superos“.

Když v Liboci zřízena byla fara, jednalo se 1705 o to, aby výlohy na stavbu, jež páchily se na 1400 zl, zapraveny byly z jmění kostela libockého, jakož i z jmění přifařených kostelů bohnického a stodůleckého.

Farář zátoňský ve zprávě své o svém příbytku pravi: „habeo separatam cubiculum etiam meo tempore melius reparatum“; vikář však k tomu poznamenal: „Cubiculum hoc est valde parvum et miserum, conjunctum cum cubiculo familiae; optandum esset, si haec domus parochialis melius exstrueretur, saltem ex parte; sed redditus ecclesiae desunt“.

Ukázala-li se potřeba stavěti novou faru, tu často při nastavší vakatuře beneficium bylo se svolením konsistoře administrováno a příjmy farní obráceny na úhradu nákladů se stavbou spojených.*)

Ve Velkém Boru, kdež r. 1697 zřízena samost. duchovní správa, vystavěl patron hr. ze Šternberka farní dům; za to užíval farních pozemků, z nichž bral dvě části užitku, až by výlohy na stavbu byly nahrazeny; zatím vedl duchovní správu administrátor, minorita z kl. horažďovického; klášteru tomu připadala třetí část užitku z pozemků řečených.

Hrabě Leopold Maximilian z Bubna žádal r. 1698 konsistor, aby místo spustlé fary v Kolčvči vystavěti mohl budovu novou, a to tak,

*) Tak r. 1695 v Přesticích.

aby fara, jež právě byla uprázdněna, zatím jen administrátorem proti skrovnému platu byla spravována,*) ostatní pak užítky aby „příkladem jiných míst“ na stavbu fary obráceny byly.

Podobně žádal r. 1707 hrabě Arnošt z Valdštýna, aby uprázdněná fara turnovská byla administrována františkány, dokud by z důchodů farních a z výnosu štóly nenastrádala se nějaká částka k stavbě nového domu farního. Arcibiskup v přípisu svém ke konsistoři o té věci vyslovuje obavu, aby z toho jiní patronové nebrali si příklad, a narizuje, aby žádost ta byla odmítnuta. („Quemadmodum autem jura pro eiusmodi necessitatibus alia media, quam ex proventibus beneficii desumenda assignant, vos quoque bene advertistis, quod si huic petito deferretur, idipsum complures alii patroni ecclesiarum trahent in consequentiam; ita desuper negative respondebitis, citando una jura determinantia, qui ad domuum parochialium extructionem obligentur: ubi pariter motu vestro proprio, et praetereundo, quod Nos eatenus consulueritis, insinuare poteritis, nec Nos petitioni praefatae delaturos esse“).

Fara ve Vraném byla r. 1707 vichřem pobitena; faráři zatím poskytnut byl byt v zámku. Když roku následujícího zemřel tamní farář, žádala metropolitní kapitula jakožto patron, aby uprázdněné beneficium aspoň rok bylo pouze administrováno; administrátorovi aby připadla polovice příjmů farních, druhá polovice pak aby obrátila se na stavbu nové fary; kapitule, ač by ráda tak učinila, že není možno stavbu tu podniknouti, jelikož tolika dávkami a přetěžkými daněmi a nadto neúrodou („tot gabellis et gravissimis praestationibus et anni hujus sterilitate“) dokonce jest vyčerpána, kostel vranský že nemá žádného jmění, a farníci že jsou v nejvyšší bídě.

R. 1709 žádala kapitula konsistoř, aby administratura fary vranské prodloužena byla ještě na dva roky, jelikož náklad na stavbu nové fary dosáhl výše 700 zl., a za nanejvýše těžkých dob („ob summam temporum difficultatem“) odjinud že nemůže býti hrazen, leč z výnosu části polí farních.

*) „Jsouce k témuž stavení nevyhnutelných prostředkův zapotřebí, a takové odkudby subministrovány býti mohly, se neví, tehdy z mé strany jiné cesty nevynacházím, jediné aby táž fara zatím až do vystavení skrze jednoho duchovního, který by s menší skrovností zavděk přijal, administrována byla.“

Farní stavení (většinou pouhé chalupy) při kostelech komendovaných buď se pronajímala podruhům, zvláště těm, kteří vzdělávali pozemky zádušní nebo farní; anebo ponechávány byly za byt tamním učitelům.

Různými opatřeními pečovali arcibiskup i konsistoř prozřetelně o to, aby benefícia farní zůstávala v majetku svém nezkrácena.

Tak v instrukci pro vikáře bylo nařízeno, aby vikáři měli ve zvláštní knize sepsány příjmy, dávky, desátky, pole a p. všech far svého okrsku, tak aby faráři, kdyby seznamu náležitých sobě příjmů ve svých farách nenalezli anebo správně příjmů těch vy-
zvědět nemohli, aspoň od vikáře o tom mohli nabyti poučení;*) při visitacích měli vikáři vyšetřiti, zda farář požívá nezkráceně všech jemu náležejících důchodů.***) V instrukci pro faráře bylo farářům zakázáno, aby netrpěli nižádného zkracování svých důchodů, tím méně pak aby neopovažovali se nižádným způsobem jich zcizovati; spolu bylo nařízeno, aby každý farář měl ve zvláštní knize seznam všech důchodů.***)

V patentech jarních z r. 1697 bylo nařízeno, aby každý farář při nastoupení benefícia sestavil inventář všech věcí kostelních jakož i věcí farních a aby jej během tří měsíců zaslal kanceláři arcibiskupské.†)

Roku 1699 nařídila konsistoř v patentech jarních, aby faráři i administrátoři z některého benefícia odcházející vždy pro příštího svého nástupce zanechali na vikariátním úradě authentický seznam všeho jmění kostelního, jakož i beneficiálního. Kdo by takového seznamu neodevzdal, měl býti potrestán pokutou 30 imperiálů. Vikář nebo nástupce v beneficiu měl konsistoř zpravit o tom, zda seznam od odstupujícího beneficiála obdržel čili nic; vikář měl konsistoři zaslati opis seznamu toho; spolu bylo obnoveno nařízení z r. 1697, aby každý na faru nově nastupující zaslal do tří

*) Srovn. str. 147.

**) Srovn. str. 150.

***) Srovn. str. 154.

†) „Monemus praeterea, ut quilibet curatus, suum beneficium accedens, inventarium rerum ecclesiae suae et rerum parochialium rite conficiat et intra trimestre ad cancellarium archiepiscopalem transmittat.“ Patentes vernaes z 15. ún. 1697, odst. 7.

měsíců zevrubný inventár jmění kostelního i farního; těm, kdož by neuposlechli, pohroženo bylo rovněž pokutou 50 imperialův.*)"

Narižení toto musilo býti již následujícího roku 1700 zostreno, jelikož nepřítis bedlivě ho bylo dbáno. I bylo nariženo, aby ti, kdož na jiné beneficium odcházeli, prvé než by pro konfirmaci a k investitúře do Prahy se odebrali, dříve zmíněný seznam na příslušném vikariátním úřadě složili a o tom od vikáře konsistoři přinesli potvrzení.**)

*) „Statuimus, ut discedentes et ad alia beneficia transeuntes parochi seu administratores semper pro futuro suo successore in vicariatus, cui subditus est, officio accuratam eamque authenticam omnium rerum ad ecclesiam, nec non fundorum ad eandem, pariter ac ad parochiam spectantium agrorum, decimarum et aliarum praestationum consignationem sub mulcta 30 imperialium deponant, et de hoc, an factum, vel non factum sit? vicarius foraneus, aut in beneficio taliter vacante successor curiam archiepiscopalem certiore reddat, et copiam authenticam consignationis eiusmodi vicarius huc ad venerabile officium transmittat; quodsi autem quempiam beneficium suum resignantem solito diutius vacare contingat, talis ubi?, in quo loco? et apud quem sese detineat aut detinere velit venerabile officium tam ipsemet resignans, quam vicarius foraneus informare; praeterea omnes et singuli ad beneficia ecclesiastica accedentes inventarium honorum omnium tam mobilium quam immobilium ac jurium quorumcunque beneficii taliter adepti, ad quod vi iuramenti deponendum obligantur, intra tres menses proximos, tam illi novi, quam qui de praeterito in beneficiis actu existentes parochi talia inventaria nondum deposuerunt, etiam sub mulcta 30 imperialium deponere teneantur.“ Pat. vernaes z 10. dubna 1699, odst. 9.

**) „Cum manifeste advertamus, quod punctum nonum in vernali decreto ad universum clerum archi-dioecesanum anno superiore emanato, in ordine ad accuratam, eamque authenticam omnium rerum ad ecclesiam, necnon fundorum ad eandem, pariter ad parochiam spectantium agrorum, decimarum et aliarum praestationum a transeunte ad aliud beneficium pro suo successore in vicariatus officio deponendam consignationem comprehensum, tam ex parte transeuntium ad alia beneficia, quam ex parte ipsorummet vicariorum foraneorum, qui de hoc, an factum sit? venerabile officium informare et unum exemplar similis consignationis ad cancellariam archiepiscopalem transmittere tenentur, segniter observetur. Idcirco hoc in passu semel pro semper statuimus et ordinamus, ut taliter ad alia beneficia transeuntes, priusquam pro alio beneficio obtinendo huc Pragam se conferant, praerecensitam consignationem in vicariatus officio deponere, et super taliter deposita a vicario foraneo recognitionem accipere, eandemque postmodum una cum altero exemplari dictae consignationis, in suo huc Pragam adventu, pro levanda confirmatione et investitura, aut, si ad aliam transeant dioecesim, dimissoriis literis in venerabili officio comparituri, sub mulcta in praeattacto 9. puncto expressa, nempe 30 imperial. in cancellaria archiepiscopali actualiter deponere teneantur.“ Pat. vern. z 31. bř. 1700, odst. 5.

V patentech jarních z r. 1705 bylo nařizeno, aby všichni, kdož fary toliko administrovali, podali během dvou měsíců vikařiátnímu úřadu zevrubný seznam všech pozemkův a důchodů náležejících ke kostelu i k fáře; seznamy ty měli vikáři pak zaslat konsistorií.*)

V patentech jarních r. 1703 bylo zakázáno, aby žádný beneficiát pod pokutou 100 imperiálů neopovážil se bez zvláštního a výslovného svolení arcibiskupova nebo konsistore učiniti s někým smlouvu nějakou o polích kostelních nebo farních, aniž aby přijímal nějaké fundace; v těch případech měl vždy dříve učiniti ke konsistorií písemné podání se zevrubným vylíčením všech okolností.**)

Roku 1707 bylo nařizeno, aby beneficiáti nepronajímali pozemků farních patronům nebo jiným na dobu delší tři let, aby nájemci prodlením doby nemohli osobovati si vlastnictví k pozemkům najatým. Smlouva nájemná měla vždy uzavřena býti beze praejudicia pro nástupce, a měla býti sepsána ve dvou exemplářích se zevrubným určením pozemku pronajatého i výše nájemného; jeden exemplář měl vždy býti chován na fáře, aby nástupce z něho o způsobu nájmu mohl čerpati bezpečnou vědomost. Při té příležitosti přísně bylo odsouzeno jednání těch farářův, a zvláště administrátorů beneficií, kteří pronajímali pozemky farní bez zevrubné písemné smlouvy, čímž se stávalo, že během doby těžko bylo dokázati, jaká práva, které pozemky, fundace a jaké nároky k be-

*) „Volumus ac mandamus, ut omnes, qui tantum administrationem et non normalem confirmationem super beneficiis curatis intra hanc archidioecesim Pragensem existentibus habent, sive ii sint saeculares, sive regulares, specificam consignationem omnium tam ad ecclesias, quam ipsum beneficium spectantium fundorum et appertinentiarum, ac fixorum reddituum pariter et mobilium, in vicariatus officio, ad summum intra duos menses deponant, inde postea ad Venerabile Consistorium transmittendam.“ Pat. vern. z 2. dubna 1705, odst. 6.

**) „Hisce per expressum inhibetur, ne ullus beneficiorum sub multa centum imperialium praesumat sine speciali ac expresse Suae Reverendissimae Celsitudinis Domini Domini Archiepiscopi aut ejusdem venerabilis consistorii praescitu et consensu ullum omnino contractum vel commutationis quoad agros ecclesiarum aut parochiales cum laicis aut quocunque alio inire, sive aliquam foundationem acceptare, sed prius semper de his faciendis praedicto venerabili consistorio debita cum omnibus circumstantiis notitia in scriptis detur.“ Pat. vern. z 2. dub. 1703, odst. 11.

neficiu náležely. Jednání takové bylo pod pokutou přísně zakázáno; vikáři měli ty, kdož se v tom provinili, konsistori udati.*)

Zvláštních nařízení a rozhodnutí bylo třeba ve příčině důdýchodů z uprázdněných beneficií.

V patentech jarních z r. 1704 bylo vikárům nařízeno, by nedopouštěli, aby beneficiát z fary své na jiné beneficium neodesel, anebo aby kněz beneficia svého zbavený s věcmi svými dříve jinam se neodebral, a ve případě úmrtí beneficiátova aby dědicům dědictví vydáno nebylo, přive než by to, co nástupci náleží, nebylo zevrubně seznámenáno a vydáno.*)

Často vyskytovala se otázka, kterak rozdělití jest mezi předchůdce a nástupce desátky a plodiny polní. I bylo v patentech podzimních z 10. pros. 1699 stanoveno, aby ten, kdož by k sv. Jiří nebo k sv. Havlu na beneficium nastoupil, obdržel třetí část plodin polních, jež byly již sklizeny anebo ještě sklizeny býti měly a od předchůdce byly zasety; měl však předchůdci nahraditi poměrnou část výtch na žence a mlatce; předchůdce měl obdržeti dvě části. Desátky měly náležeti tomu, kdo k sv. Jiří beneficium nastoupil, celé, tomu pak, kdož k sv. Havlu nastoupil, pouze polovice jich.

*) „Admoneantur etiam omnes beneficiati, sive illi sint parochi, sive administratores, ut nullatenus fundos parochiales patronis, aut aliis, ultra triennium elocent; ne diuturnitate temporis conductores tales fundos non tantum quoad utile, sed etiam directum dominium (prout jam complures controversiae exortae sunt) sibi usurpent. Et, si contractum locati conducti, sine tamen praedjudicio successoris, ad triennium vel brevius tempus iniverint, similis conventio semper in duplici exemplari cum specificatione rei locatae et quanti conventi in scriptis apponatur; unumque exinde pro notitia successorum in parochia asservetur. Quia vero experti sumus, quod nonnulli curati, praesertim autem beneficiorum administratores, sine ulla in scriptis fundorum et jurium quaesitorum facta consignatione et conventione, parochiales fundos, aliosque redditus arendent, et per aversionem quid pro quo accipiant; unde saepius evenit, jura, fundos, fundationes et praetensiones tractu temporis difficulter amplius doceri posse. Proinde hoc ipsum sub gravi animadversione et infallibili muleta inhibetur, vicariis vero forans praecipitur, ut in similes, sine personarum respectu, diligenter inquirant, eosque ad Venerabile Consistorium deferant.“ Pat. vern. ze 6. dub. 1707, odst. 8.

**) „Omnes vicarii foranei serio admonentur, ut hac in parte sint cauti ac vigilantes, neque ullum beneficiatum ex parochia ad aliam transire, aut si beneficio privetur, alio abire cum rebus suis permittent; si vero quis moritur, haeredibus substantia citius non extradatur, nisi illa, quae proprie ad successorem spectant, debite consignentur et extradantur.“ Pat. vern. z 13. bř. 1704, odst. 9.

Ti, kdož z beneficia odcházeli, neměli osévatí polí, jež byla určena k úhoření, nýbrž měli je nechati k osetí nástupcům; ti, kdožby neuposlechli, neměli z plodin polí takových obdržeti ničeho, leč tolik semena, kolik byli zaseli. Hnůj všecken měl zanechán býti nástupci.*)

Aby zabráněno bylo všem nedorozuměním, vyloženo bylo toto nařízení v patentech jarních 1700 takto: nastupující na beneficium k sv. Jiří měl z obilí na zimu a na jaře od předchůdce zasetého obdržeti třetinu; nastupující k sv. Havlu měl jak z obilí a jiných plodin polních minulého léta sklizených, jakož i od předchůdce na zimu zasetých obdržeti třetinu; v každém případě měl nahraditi připadající část učiněného nákladu; předchůdce měl obdržeti vždy dvě části.**)

*) „Ut deinceps a tot molestiis, quibus per recursum beneficiatorum quoad divisionem decimarum et fructuum, quantum de utroque antecessor, et quantum successor ejus in beneficio participare debeant, implicari solemus, eliberemur, eapropter semel pro semper statuimus et ordinamus, quod, sive quis ad festum S. Georgii, sive S. Galli ad beneficium accedat, is tertiam partem collectorum aut colligendorum fructuum agrestium, et ab antecessore suo seminatum pro rata in expensas in messoras et trituratores factas aut faciendas, concurrente, antecessor vero duas tertias percipere: decimae vero ad festum S. Georgii ad beneficium accedenti totae, ad festum S. Galli autem nonnisi mediae remanere debeant; ubi tamen a beneficiis recedentes aut recessuri summe caveant, ne agros illos, qui pro futura seminatione quiescere debent, aut sunt pro illa praeparati ac destinati, conserant, sed eos pro successore seminandos relinquunt. Secus facientes sciant se recepto puro semine nihil de fructu collecto aut colligendo participaturos. Demum quidquid de fimo repertum fuerit, hoc, cum pro instruenda oeconomia fiat, successor totus remaneat.“ Pat. autumn. z 10. pros. 1699, odst. 10.

**) „Ad tollendum omne dubium et scrupulum puncti 10. in autumnali decreto ad clerum archidioecesanum ratione portionis ex fructibus agrestibus ab antecessore successor relinquendae emanato contenti, ad omnium et singulorum notitiam illud in tantum leuiteramus et interpretamur, quod accedens ad beneficium in festo s. Georgii ex satis ad hyemem et ver ab antecessore seminatis in futura messe colligendis unam tertiam, accedens autem ad festum S. Galli tam ex satis et aliis fructibus agrestibus praeterita aestate collectis, quam etiam a discedente ad festum S. Galli ad hiemem seminatis anno futuro colligendis, ex singulis unam tertiam, in omni tamen casu pro rata in expensas tempore messis, et deinceps necessario faciendas, concurrente, antecessor autem semper duas tertias percipere debeat; resolutione caeteroquin quoad decimarum divisionem in puncto praeinominato facta in suo vigore permanente.“ Pat. vern. z 31. bř. 1700, odst. 6.

Jelikož pak často ke konsistoři od farářů nastupujících přicházeli dotazy, zda seno a otavu čítati dlužno mezi plodiny polní, a náleží-li tudíž také z nich třetina nástupci, odpověděla konsistoř v patentech jarních roku 1704 kladně, a nařídila, že odstupující z benefícia nebo dědicové tuto třetinu nástupci mají vydati proti poměrné náhradě nákladu na posečení.*)

Spolu bylo nařízeno v příčině desátků, že má býti nástupci zanechána vždy příslušná část, a to nikoliv v pouhých nedoplatcích u farníků nesnadno vymahatelných, anebo snad dokonce nedobytných, nýbrž vždy poměrná část toho, co bylo skutečně sebráno, a poměrná část desátků dlužných.**)

Ačkoliv nařízení konsistorní o rozdělení výnosu benefícia mezi předchůdce a nástupce byla jasná, přece často obtěžována byla konsistoř dotazy toho se týkajícími. I pokárala v patentech jarních r. 1708 takové tazatele pro zaviněnou jejich nevědomost, ziskuchtivost a zatvrzelost, i pohrozila jim trestem.***)

*) „Saepius ab accedentibus ad beneficia neo-curatis molestamur inquiruntibus, utrum foenum et cordum, seu foenum secundarium inter fructus agrestes annumeretur, consequenter tertia horum ad successorem in beneficio spectet? Ideo semel pro semper statuimus et ordinamus, quod sic, et quilibet recedens ex beneficio, aut defuncti haeredes successori ejusmodi tertiam (expensis in foeniseccas factis pro rata tertiae compensatis) absque omni ulteriori consideratione relinquere et ei extradere teneatur.“ Pat. vern. z 13. bř. 1704 odst. 8.

**) „Praeterea ubi et quando de decimis agitur, harum successori competens pars, non in meris restantiis apud parochianos longe antehac haerentibus, et fortasse, plane non, aut difficulter exigibilibus; sed partim in hoc quod actu collectum est, partim in restantiis pro rata cujusque assignetur, ita ut a quolibet, quoad haec porrigi solitis, venerabile officium sine hoc aliis praegravatum, liberum remaneat ac immune.“ Pat. vern. z 13. března 1704, odst. 9.

***) „Molestamur saepius, idque ex multorum beneficiariorum ignorantia affectata, aut forsan magis pertinacia, dum vel constitutiones nostras nesciunt, vel scire nolunt, quod fructus quoquo demum modo respective deoccupanti et succedenti, ex beneficio debentur. Cum autem illa quota, sive uni, sive alteri obveniens pro ipsa rata temporis, jam dudum in patentibus satis clare expressa sit, eapropter omnes et singulos serio hisce admonitos volumus, ut quoad haec, conformiter constitutae prioris, et ultimo leuiteratae pragmaticae conveniant, ne Reverendissimum Officium pluribus aliis negotiis occupatum frustranee incommodetur. Quodsi non obstante hac nostra paterna admonitione nos sine justa causa incommodare praesumpserint, pro certo sui indebite captandi lucri ac pertinaciae sensibilem experientur multam.“ Pat. vern. ze 24. bř. 1708, odst. 3.

V patentech jarních r. 1707 bylo nařizeno vikářům, aby ode dne uprázdnění benefícia až do potvrzení nového beneficiáta veškerý užitek a příjmy benefícia svědomitě poznamenávali, v běžné ceně odhadli, a to, co po výdajích na náležitou výživu a plat administrátora uprázdněného benefícia zbude, prodali a v penězích konsistoři bezpečnou příležitostí poslali. Nově nastupujícímu beneficiátu bylo ponecháno na vůli, ony užitek uprázdněného benefícia penězi si vykoupiti se závazkem složení částky té vikári během nejbližších tří měsíců. Vikář za odměnu práce ponechati si směl z toho osminu.*)

Nařízení toto těžce nesl vikář kladský Schreiber; píše 28. srpna 1707 konsistoři, že by jím velice byl v důchodech svých zkrácen, jelikož dosud náleželo jemu vše, co po zaplacení administratorovi zbylo, nyní pak že by mu případnosti měla pouze osmá část. Dosud prý se bedlivě staral o hospodaření na uprázdněných beneficiích; kdyby však ono nařízení vešlo v platnost, že by nemohl tomu takovou péči věnovati, nad to že by často nenalezl k administraci leč mnichy, kteří pro sebe i pro klášter mnoho požadují („qui non solum large tractari, verum etiam una cum conventu suo bene contentari debent“), a že by tudíž ani konsistoři ani jemu mnoho nezbylo.

Nicméně setrvala konsistoř při svém rozhodnutí a v patentech jarních r. 1708 nedbalým v té věci vikářům pohrozila trestem.**)

*) „Quoad fructus vacantium beneficiorum, sive per mortem, sive deoccupationem, vel amotionem benefactorum, illa vacare contigerit; mox a die vacationis usque ad confirmationem novi beneficiati, omnes vicarii foranei universos fructus et redditus beneficii conscientiose consignent, et in valore illius temporis taxent, et quod post competentem, de congruo sustentationem, ac stipendium administratoris beneficii vacantis, remanebit, id ipsum distrahent, et venerabili consistorio pecuniam in parvo securo occasione consignent, tam ex vacantiis anni praeteriti, quam currentis et futuris. Liberum tamen erit neoaccedenti beneficiato fructus vacantis beneficii pecunia redimere, cum obligatione, hujusmodi ratam intra tresmenses proximos vicario foraneo consignandi. Quam postmodum idem vicarius (reservata sibi, intuitu laboris, octava hujusmodi fructuum parte) ad Venerabile officium, ut supra, transmittet.“ Pat. vern. ze 6. dubna 1707, odst. 4.

**) „De quo ordinamus ac mandamus, ut vicarii foranei fructus intermedios vacantium beneficiorum sui vicariatus seu tractus Reverendissimo officio consignent, prout jam anno superiore in patentibus vernalibus demandatum, sed potiori ex parte hucusque id ipsum neglectum fuit; alias iidem vicarii seu administratores pro negligentia sua a Reverendissimo Consistorio arbitrarie punientur.“ Pat. vern. ze 24. bř. 1708, odst. 7.

Dočasné administrátory uprázdněných beneficí ustanovovali vikáři sami, a to zhusta kněze řeholní z některého blízkého kláštera, někdy i kněze světské, z nichž mnozí si pak činili naději, že beneficium to obdrží; v místech, kde existovalo místo kaplanské, obyčejně kaplan byl ustanoven administrátorem.

Zpravidla býval administrátorům dáván týdně imperiál neboli 1 zl. 30 kr., někdy 2 zl., i více; někdy přičena byla administrátorům v odměnu pouze stola, s čímž však nebývali mnozí spokojeni. Mimo to účtovali si administrátoři také výlohy na stravu.

Po smrti faráře prunéřovského Krinesa ustanovil vikář administrátorem jeho synovce Gabriela Martiniho, vykázavmu na výživu týdně 2 zl. se závazkem, aby po dobu administratury bedlivě zaznamenával běžné příjmy a po skončené administratuře z nich pak účty složil, by jemu pak od konsistoře plat mohl býti vykázán. Ale když Martini, jenž si činil na faru tu naději, zvěděl, že farářem stal se kněz jiný, opustil své místo beze všeho ohlášení, takže vikář nucen byl požádati konventuály kadaňské, aby do příchodu farářova osířelou osadu spravovali. Za to uložila konsistoř Martinimu pokutu 5 imperiálů.

Interkalární příjmy děkanství litomyšlského obnášely r. 1708 za 4 měsíce na stálých důchodech a akcidencích 284 zl. 18 kr.; výdaje 158 zl. 45 kr.; zbylo tudíž 125 zl. 33 kr. Z toho ponechal sobě vikář osmý díl, i zbylo konsistoři 109 zl. 52 kr. Administrátor, kaplan tamější, účtuje si na stravu týdně 5 zl., celkem 85 zl., a služné za celou dobu administrace 40 zl.

• Interkalár v Sobotce 1709 obnášel 153 zl. 2 kr.; z toho vikář účtuje si jako osmou část 17 zl. 45 kr. a na útraty 8 zl., takže konsistoři zbylo 127 zl. 17 kr.

Václav Dvorský, kaplan v Sobotce, jenž byl r. 1708 tamtéž interkalárním administrátorem, předložil tento výkaz vydání: „pro meo salario 7 hebdomadarum 14 fl., R. P. Andreae concapellano 12 fl.; pro victu per id tempus, etiam propter hospites religiosos in frequentia advenientes 24 fl. 51 kr., pro cerevisia 18 fl., pro vino 3 fl. 25 kr., eleemosyna religiosis, studiosis et mendicis in copia maxima advenientibus 9 fl.; Summa: 81 fl. 16 kr.“

Administrátor interkalární v Buškovcích (Puschwitz) účteu si roku 1707 za dobu 18 týdnův administrace platu týdně po

1 zl. 30 kr.; akcidencie, v obnosu 37 zl. 32 kr., padly na jeho stravu.

Nastupujícím beneficiátům bylo podrobiti se zkoušce „pro jurisdictione et cura animarum.“

Arcibiskup na konci prvního listu svého k duchovenstvu ze 7. ledna 1696 píše: „Tandem, quia valde necessarium esse et in utilitatem ecclesiae cedere advertimus, ut imposterum omnes beneficiati seu parochi, quicunque per collationem, praesentationem, commutationem, vel alio quocunque titulo, ab uno beneficio ad alterum transeunt, denuo examinentur et approbentur, vel, prout inventi fuerint, reprobentur; eo quod multi, ob otium et vacationes, ad priorem ruditatem redeant, muneribus vero, vel alio modo, dignioribus beneficia praeripiant; ideo hoc ipsum pro directione duximus omnibus intimandum, ut studeant, et non otientur, Synodum archi-dioecesanam volvant frequenter et diligenter legant ac relegant.“

Kandidáty zkoušel obvykle některý z konsistorních assessorů; výsledek nebýval vždy příliš potěšitelný, jak konsistorní assessor Hložek, podáváje gen. vik. úsudek o jednom zkoušeném, píše: „Ad mandatum Vestrae Reverendissimae Dominationis examinaui pro cura animarum R. D. . . . , et quod occasione similitum a Celsissimo Principe ordinatorum examinum in aliquibus adverteram, idipsum in hoc subiecto adverto, videlicet post bene absoluta studia species magna ex parte deperditas non subtilitatum, sed materiarum summe necessariorum, quia post studia raro aliquis inspicitur liber. Quia tamen praesens subiectum ita capax invenio, ut aliqua recollectione et relectione materiarum sufficiens evasurus sit, idcirco praevia iam bona exhortatione ipsi a me facta approbari posse videtur.“

Churaví kněží v místech od Prahy vzdálenějších žádávali, aby zkoušku tu mohli vykonati na úřadě vikariátním.

Roku 1701 nařídila konsistoř, aby presentování pro kurátní beneficia presentací ke konsistoři nezasílali, nýbrž osobně s nimi ke konsistoři do Prahy se odebrali, by nebylo potřeby teprve je povolávací *)

*) „Volumus ac ordinamus, ut quantum possibile est, praesentati pro beneficiis curatis obtentas desuper praesentationes ad venerabile officium praemitteri non faciant, sed cum eisdem huc Pragam se conferant et coram nobis ad praestandum praestanda, ne illos cum molestia primo accersere et citare sit opus, personaliter compareant.“ Pat. vern. z 18. bf. 1701, odst. 7.

Již před arcibiskupem Breunerem bylo v arcidiecési zásadou, beneficia světská obsazovati pokud možno kněžími světskými, a nikoliv řeholníky, jimž zase vyhražena byla beneficia řeholní („beneficia saecularia saecularibus, regularia regularibus conferenda“).

Tak v době sedisvakance konsistoř, když dověděla se, že rektor piaristů v Ostrově (Schlackenwerth) hodlá uprázdněné tam beneficium děkanské získati kolleji, psala mu 6. září 1694: „Hoc cum nequaquam (siquidem beneficium saeculare est, et saecularia saecularibus, regularia regularibus conferenda) fieri possit, nec laus Deo, in clero aliquis defectus reperiatur, propterea monemus mature Paternitatem Vestram, si ita est, ut ab eiusmodi conatibus et intentione desistant, nec aliquarum collisionum ansam praebeant, cum ad simile quid venerabile consistorium, multis urgentibus ex causis, nunquam sit consensurum.“

A když Breuner ještě jakožto toliko jmenovaný arcibiskup pražský zaslal konsistoři přímlovu, aby vyhověla žádosti hraběte z Lambergu za dosazení praemonstráta tepelského P. Benedikta Gabriela na faru bečovskou, psala mu konsistoř 19. července 1695 takto: „Celsissimo denominato archiepiscopo Prag. Celsissime ac reverendissime S. R. I. Princeps domine domine benignissime. Literas Excellmi Dni Leopoldi comitis de Lamberg ad Celsitudinem Vestram exaratas et Nobis in ordine ad praesentatum ex monasterio Töplensi Prem. Benedictum Gabriel ad beneficium Petschaviense, communicatos, debito cum respectu accepimus. Videntes, quod (favente Deo) nullus hucusque in clero idoneorum subjectorum reperiatur apud Nos defectus, saecularia etiam saecularibus, et regularia regularibus (uti notum) sint conferenda beneficia, tacendo multitudinem religiosorum, vel maxime praemonstratensium, beneficia saecularia praeter sui ordinis in archidioecesi non absque injuria cleri possidentium; ignoscet Vestra Celsitudo gratiosissime, si hoc in passu circumstantialiter, quoad hanc vacantiam, de omnibus inquirentes, an huic praesentationi esset deferendum, tardius opinione Nostra Celsitudinem Vestram contigerit a Nobis informari; interim ut medio tempore animabus sit provisum, faciemus pro obligatione Nostra dispositionem: atque his Celsitudinis Vestrae favori ac gratiae nos devotissime commendantes manemus“

A když arcibiskup ujal se řízení diecése, řídil se sám zásadou: „beneficia saecularia saecularibus, regularia vero regularibus conferantur“. Proto sice dovolováno, aby řeholníci administrovali taková beneficia světská, jež pro nedostatek kanonické porce („ob notoriam beneficium tenuitatem“) ve fary změněny býti nemohly; jakmile však takové beneficium proměněno bylo ve faru, musilo obsazeno býti knězem světským. Tak ačkoliv P. Bernard Bayer O. S. B., profess kláštera sázavského, po šest let byl administrátorem v Uhlířských Janovicích, přece nemohla mu býti udělena nově zřízená fara, ač o to žádal, poukazuje na svoje zásluhy.

Jménem hr. Buquoye žádal r. 1696 kterýsi jeho úředník vikáře krumlovského, aby na faru celvinskou dosazen byl kterýsi augustinián z kláštera navždy propuštěný. Konsistoř, již vikář věc tu předložil, v odpovědi své praví: „Cum autem id ipsum etiam Rev. Celsitudini Suae relatum fuisset, non intendit in id descendere, quia decretum Roma jam dudum emanatum expresse jubet, ut regularia regularibus, saecularia vero saecularibus beneficia conferantur, et praeterea moderno tempore nullus in hac archi-diecesi Pragensi cleri saecularis reperitur defectus, nec etiam pro parochiis formatis administrationes sed praesentationes admitti debent, tacendo, si alicujus momenti is religiosus esset, quod in perpetuum a suo claustro dimissus non fuisset.“

Když hrabě Petr Kokořovec z Kokořova žádal r. 1709, aby faru Štédrou i nadále administrovati směl P. František Fintzgut O. Praem. z kláštera tepelského, odpověděl mu arcibiskup: „gleichwie nun bekandt ist. quod beneficia saecularia saecularibus et regularia regularibus conferenda sint, zudeme mein allhiesiger Clerus dermahlen so gross ist und weither anwachset, dass woferne die Beneficia saecularia denen Religiosis eingeräumt und administriter gelassen werden, dieser gleichsamb Noth leiden und der convenablen Sustentation destituirter leben muss, also wie gerne in anderwertigen Begebenheiten deroselben zu willfahren erbietig bin, so werden Sie aus dieser considerablen Bewandnus von selbst abnehmen, dass die bisherige Lizenz noch ferner zu prorogiren der Sustentationsabgang pro clero mich abhalten thue, wird also derselbe wissen post expirationem termini indulti zu der Stiedrer Pfarrethey ein weltliches geistliches Subjectum zu praesentiren.“

Konsistoř opatrně si vedla v povolování administrátorů, je-likož někteří patroni raději měli, aby ke kostelům, jichž patronát jim příslušel, dosazováni byli pouze administrátoři a nikoliv faráři. Mohlť totž patron, když se mu administrátor nezamlouval, po uplynutí lhůty (byl to zpravidla jeden rok) jej propustiti a jiného na jeho místo přijmouti, což však bylo na škodu jak věřících, tak jmění kostelního a farního.

V patentech jarních r. 1706 byli napomenuti všichni administrátoři, kteří měli dovolení k administrování na určitý čas, aby nejméně tři týhodny před vypršením lhůty té buď patronové anebo oni sami u konsistoře žádali o prodloužení dovolení; jinak že by po vypršení lhůty s další administrací byli suspendováni.*)

Narízení to bylo znovu důtklivým způsobem opětováno v jarních patentech roku následujícího (1707).**)

Roku 1708 bylo v patentech jarních vikářům narízeno, aby bedlivě vyšetřili, zda v okrsku jejich péči svěřeném nalézají se nějakí řeholníci, kteří administrují beneficia světská bez předchozího dovolení konsistořního; takové měli konsistoři udati s vyličením všech okolností.***)

*) „Monetur omnes illi administratores, qui definitam, et ad tempus tantum concessam administrandi parochialia habent licentiam et facultatem, ut ante lapsum terminum in ejusmodi licentia expressum, ad minimum tribus septimanis, se patroni, aut saltem ipsi administratores pro ulteriori concessione in Venerabili Officio debite insinuent, ac pro dictae licentiae extensione instant, scientes, si id facere intermiserint, et tempus licentiae datae (qua saepe numero abuti, et eandem in longius tempus extendere solent) elabatur, hoc ipso ab ulteriori sacramentorum et parochialium administratione esse suspensos.“ Pat. vern. 1706, odst. 5.

**) „Comptum habemus, dum certis personis, tam ecclesiasticis quam religiosis, ad certum tempus, administratores, aut capellanos agendi, licentia conceditur, eos, lapso jam termino, aut nullam prorogationem petere, aut, si petant, longe post lapsum terminum, se insinuare. Proinde sub gravi animadversione, etiam sub denegatione ulterioris licentiae demandatur, ut semper minimum duabus, aut tribus septimanis, ante lapsum termini, se pro extensione, seu prorogatione insinuent.“ Pat. vern. ze 6. dubna 1707, odst. 11.

***). „Vicariis foraneis et vicariatus officii administratoribus harum serie committitur ac demandatur, ut sedulo inquirent, aut inquiri faciant, annon intra eorundem vicariatus tractum aliqui dentur seu inveniantur regulares, qui administraturas saecularium beneficiorum absque praevia Reverendissimi Archiepiscopalis Officii licentia peragant et in cura animarum deserviant? Quodsi compertum fuerit, tales omnibus cum circumstantiis deferantur.“ Pat. vern. ze 24. bř. 1708, odst. 14.

Roku 1698 psala konsistoř panu Antonínovi Malovcovi: „Urozený a statečný rytíř, pane laskavý. Na to od pána pod datum 18. pojminulého měsíce Februarii přítomného léta, odeslané a Nám mezi tím přednesené psaní, kdežto poněvadž žádný světský duchovní, který by administrací fary šlapánovské pro špatnost důchodův přijíti chtěl, až posavad vynaléztí se nemohl, protož Nás snažně žádá, abychom pro další nevyhnutelné duší lidských zaopatření obyčejné dovolení Naše buďto na jednoho patera františkána aneb augustiniána dáti se neznepečovali; v odpovědi netajíme, že sice My v takovém příběhu to od Nás žádané dovolení na jistý čas uděliti na konec odporni nebudeme; dřívěji ale bezelstně takového řeholního administratora jméno a příjmení Nám věděti přísluší. Pročež pokudž by laskavý pán nadoznámenou licenci neboližto dovolení od Nás užiti chtíti bude, Nám teď prave-ného administratora zejména v známost uvéstí nepomíne.“

V Brezně byl administrátorem minorita Bartoloměj Kamenický z kláštera mladoboleslavského; aniž by žádal konsistoř o prodloužení*) lhůty k administrování povolené, o své vůli beneficium to dále administroval. I dopsala konsistoř provinciálovi, aby Kamenického povolal do kláštera zpět a náležitě jej potrestal („dass mehrgemeldter P. Kamenitzky ad claustrum revociret und allda wegen seines begangenen Excesses gebührend castigiret werden solle*), patronovi pak hraběti z Bubna dopsala, aby navrhl ji kněze z kléru světského, anebo kdyby takového nebylo, nějakého jiného kněze řeholního; tomu že ochotna jest na určitý čas obvyklou licenci k administraci uděliti, ale s tou podmínkou, že hrabě jakožto patron brezenského benefícia, jelikož z dobroty Boží hojnými prostředky jest obdařen („sintemahlen durch die göttliche Güte Ihnen an denen Mitteln nicht ermangelt, und dieselbe auch darvor noch ferneren Segen Gottes zu erwarthen haben werden*), zřídí a nadá náležitě beneficium to, aby stálým duchov-

*) Prodloužení dovolení k administrování dávala konsistoř tímto formulárem: „Auctoritate archiepiscopali ordinaria prorogatur tenore praesentium [ad instantiam Illustrissimi Domini . . . Religioso Patri . . .] facultas et licentia, ut [per modum missionarii] in cura animarum ad Ecclesiam . . . spectantium deservire, sacramenta administrare, caeteraque parochialia munia ibidem libere ac licite obire possit. Duratura praesens facultas, ubi prius [venerabili . . . vicario] debite exhibita fuerit, ad [unum annum]. Pragae, in Cancellaria archiepiscopali die . . .“

ním opatřeno býti mohlo; jinak že by konsistoř byla nucena brezenský kostel dáti v kommandu nejbližšímu faráři.

Roku 1708 psala konsistoř panu Janovi Frant. Malovcovi z Malovic jakožto patronu benefícia v Pošné takto: Urozený a statečný rytíři, pane nám vzácně laskavý. Na jich k Nám učiněnou písemnou žádost a se zakázání, že přes rok, dá Pán Bůh, na faru pošenskou zajisté kněz světský náležitě presentirován býti má. dali jsme z ohledu toho obojího ještě na jeden celý rok dovolení pro ctihodného kněze Petra Strebského, křížovníka s červeným srdcem, by on tuž faru pošenskou ještě jeden rok jako prve administrovati mohl, náležitě obnoviti a vyhotoviti; které také tuto přikládáme, s tím vejslovným ujistěním, že pokudby mimo všechnu naději naší, dle jich písebně učiněné přípovědi, pošenské beneficium tak zaopatřeno a instruirováno nebylo, aby na něm kněz světský náležitě presentirovaný dostatečně a poctivě vychován býti mohl, tím samým další administraci se nikoliv nepropůjčí a udělena nebude. Podle čehož se oni jak spraviti viděti budou. . . “

R. 1695 Vilém Leopold Záruba psal konsistoři: „maje já na statku mém kluckém v kraji čáslavském kostel farní sv. Jana Křtitele založení, tak že bych nejraději chtěl vedle starobylého obyčeje na tuž faru pořádně zvoleného patera presentirovati, jsouce ale taková fara od všelikých užtkův a povinných desátkův skrze odvrácení k tejš fáře od starodávna přináležejících vesnic obloupena, z čeho by tak své vychování míti mohl, učiniti nemohu, však nicméně, abych se vždy práva mého patronatus nespustil, V. Mti služebně žádám, aby vedle licenci J. Mti pana praelata z Emaus v tejš licenci jmenovanému panu paterovi liberam licentiam administrandi et sacramenta charitatis distribuendi na tuž faru na jeden rok dáti sobě milostivě oblíbiti ráčili . . .“

Když r. 1705 konsistoř naléhala na to, aby na faru v Mníšku, jež dosud reholníky byla administrována, dosazen byl farář z kléru světského, odpověděl patron Ignác Karel z Engelflussu, že důchody farní nejsou takové, aby z nich farář žíti mohl, zvláště kdyžby neměl stolu u něho, jako administrátoři u něho mívali. Od poslední specifikace farních příjmů zhotovené před 40 lety mnoho prý se změnilo; následkem těžkých dávek zemských a jiných břemen mnozí přišli na mizinu, mnohé grunty že leží pusté a mnohá pole že jsou zarostlá; peníze, jež byly tehdáž pohotově,

že vydaly se na kostel a na zvony. Nejlépe by prý bylo, kdyby konsistoř dala k tomu svolení, aby benediktini od sv. Mikuláše v Praze mohli obdržeti fundaci na hoře sv. Magdaleny u Mníšku a spolu i faru mníšeckou; v tom případě že opat řečeného kláštera jest ochoten z oné fundace 2000 zl. obrátiti k zlepšení důchodů farních. Nicméně že ochoten jest, bude-li si tak konsistoř přát, presentovati světského kněze: v tom případě že doufá, že konsistoř vykáže takovou podporu, by mohl existovati.

Jan Antonín Kořenský z Terešova, patron fary jankovské, žádal 1705 konsistoř, aby dovolila, by dosavadní administrátor tamější P. Pius Schup O. Praed. ještě dále tam působiti směl, jelikož tam dosud není dostatečné porce kanonické pro stálého faráře; on sám pak jakožto patron že z vlastního nemůže „in tam difficilibus et per fere innumeras gabellas oneratis temporibus“ ničím přispěti.

J. G. baron Schuman, pán na Dlouhé Vsi, stěžuje sobě, že jeho poddaní, nemajíce vlastní své fary, odkázáni jsouce v duchovních svých potřebách na nejbližší Sušice, postrádají náležitě duchovní péče,*) i žádá, aby mohl u sebe chovati svého kaplana, jenž by nejen mši sv. sloužil, ale i mládež náboženství vyučoval.

Administrátoři bydlívali obyčejně u patrona v zámku, mívali ročního platu 100 zl. a štólu; mimo to stravu u patrona.

Ve Svinčanech (Cholticích) byl farářem Milo Hubatius O. Praem.; měl kromě štóly platu 100 zl. od patrona, společný s ním stůl, sluhu a jednoho koně k disposici. Naproti tomu užíval patron všech pozemkův a desátků farních.

*) „... muss man gezwungener, die Kinder zu taufen oder die Copulation zu verrichten, an den nächsten Orth, als Schüttenhofen, schicken, allwo die arme Leuth nach belieben geschäzet werden. Ob aber jemand in Christenthum unterwiesen, oder ohne Beicht und Communion dahinsterben, wird wenig gefragt, massen bei Antretung meines Guths durch den Gärtner sambt den Todtengräber viel Kirchen-Ceremonien nicht ohne geringe Ärgernus versehen worden ... Wie es nun wahrhaftig eine Gewissenssache, zumahlen die Mess zu hören nacher Schüttenhofen eine gute Stund, allwo niemahlen eine teutsche Predig, meine Unterthanen aber alle der teutschen Sprach kündig, keine Kinderlehre, noch andere gute Ermahnung geschiehet, weder an alten, noch jungen, daher wachsen die Kinder in lauter Untugenden und Missbräuchen auf zur Verderbung ihrer Seeligkeit ...“

Administrator v Jirnech neměl žádných příjmů z desátkův a polí, nýbrž ročně 100 imperiálův a stravu. Administrátor v Ratajích měl ročně 100 zl., bydlil v zámku a měl stůl s patronem. Rovněž administrátor v Letinách měl na hotovosti 100 zl., stůl u vrchnosti; štóla mu vynášela asi 50 zl.

Někde však měli se administrátoři mnohem špatněji. Tak administrátor tmáňský Kubiček stěžuje si r. 1708, že již na čtvrtý rok tam působí, ale že nikdy nedostal plného smluveného platu 50 zl. od patrona Viléma z Greifenfelsu; za posledního půldruhého roku že vůbec neobdržel ničeho. Příbytek že má v jedné chalupě spolu se ševcem, že musí snášeti křik jeho děcka, mlácení obilí bezprostředně přede dveřmi svého pokojku; pivo že dostává smrduté a často kyselé, nebo dokonce jen patoky, z čehož prý již dvakrátě těžce se rozstonal; jestliže přijde někdy pozdě ke stolu patronovu, tu místo oběda že mu pošlou kus chleba a sýra a půl pinty octa; v zimě že musí sám s hochem, jenž mu posluhuje, jíti nasekat si dříví do lesa; při stole zavede-li hovor o věcech posvátných, že slyšeti musí posměch a rouhání; patron že jest atheista; k náhledům bezbožeckým že svedl jej jakýsi haretik jménem Baldoch, jenž z milosti býval živen v residenci arcibiskupa Valdštýna, potom vyhnán v Tmáni našel útočiště.

R. 1701 Antonín Bernard Malovec z Malovic píše konsistoři, že od leta 1698 „dobrovolně z lásky, a ne z povinnosti pana patera k administraci osady při farním kostele šlapánovském u sebe ve tvrzi své chová a jemu jistý plat dává“, že však „dáleji téhož pana patera pro nynější těžké časy ani jiného chovati moci nebude.“

Když r. 1707 konsistoř Vilímovi Leopoldovi z Říčan, pánu na Vysoké, navrhla, aby administrátorovi, jenž by do Střebka dosazen býti měl, „v zámku místo a svou ordinární tabuli popřál a jistý peněžní plat jemu dáti se uvolil“, pak že by pozemků farních až do dalšího rozhodnutí užívati mohl, odpověděl pán ten, že v jeho stavení jest „špatná residenci“, a že z jeho „nedávno koupeného statečku intrady velmi tenké jsou, tak že v nynější přeeobtěžné časy na odbejvání císařských a zemských daní a k hrubě skrovnému vychování jeho rodiny vše nepostačitelné jest“.

Právo patronátní bylo zpravidla v rukou držitelů panství. Arcibiskup kromě jediného děkanství staroboleslavského a far na

svých panství neměl patronátního práva k žádnému jinému beneficiu. Po povstání stavovském byla sice práva patronátní královských měst dána do rukou arcibiskupů pražských, ale za císaře Ferdinanda III. byla městům vrácena.

Patroni pokládali práva patronátní za reální, a spory o ně nepředkládali konsistoři, nýbrž vznášeli je k soudu zemskému, odvolávajice se k reskriptu císařskému z 9. čce 1669*), a práva patronátní ve smlouvách kupních a dílčích jistou sumou taxovali.

Proti vyřizování sporův o patronát výhradně před soudem světským arcibiskup rozhodně se bránil. O patronát k farnímu chrámu v Žatci přeli se obec žatecká a opat strahovský. Spor vlekl se po leta, již za arcibiskupů Matouše Ferdinanda Sobka a Jana Bedřicha z Valdštiny, kteří nechtěli uznati výroků soudu světského v té věci. Na témž stanovisku stál arcibiskup Breuner. Na počátku roku 1697 rozkázal císař místodržcím, aby arcibiskupa hleděli pomoci příslušných motivů k tomu disponovati, aby uznal judikát vyneseny r. 1684. Ti vyslali k arcibiskupovi sekretáře německé expedice Kašpara Ignace Steinbecka, jenž mu opsy listin sporu se týkajících předložil. Arcibiskup odpověděl ústně, že setrvává na svém mínění, doufaje, že tím věc jest vyřízena. Po patnácti měsících však žádali jej místodržící o odpověď písemnou. Arcibiskup odpověděl 26. dubna 1697, že nucen jest setrvati na odpovědi ústně již dané, odvolávaje se na povinnou poslušnost vůči papežské stolici; pozoruhodna jsou rozhodná, ale rozšafná jeho slova: „Dass wan eine Sache wäre, welche von Unserer privat-Disposition dependiren thete, Wir mehrhöchst gedachten Ihrer Kay. und Königl. Mayet. allergnädigsten Willen von Grund Unseres Hertzens Uns submittiren wollten. Indeme aber Uns aus Befelch Ihrer Päbstl. Heiligkeit a Sacra Congregatione Concilii Tridentini in hoc passu die Hände gebunden, und Wir in hac materia dem Päbstl. Stuhl zu gehorsamben mit einem so schwehren jurament verbunden, als werden hoffentlich allerhöchstgedacht Ihro Kay. und Königl. Mayt. diese Unsere allerunterthänigste Sinceracion in keiner Ungnade aufnehmen, als welcher zu dero allergnädigsten Befelch Unsere jura privata wären jederzeit sacrificirt und zu dero Füßen liegen, sondern viel lieber allergnädigst zu lassen, dass diese schwebende Controversia inter partes

*) Reskript ten otiskn ve Weingartenově sbírce „Codex Ferdinando-Leopoldino-Josephino Carolinus“ (1720), str. 363.

mit gütigen Vergleich abgethan werden möchte, zu welchem Wir auch alles gerne beizutragen Uns anerbieten, was in Unserer ertz-bischöfl. Gewalt und Macht stehen wirdt.*

A v naději, že věc buď před náležitým, církevním forem anebo vzájemným smírem bude urovnána, byla duchovní správa v Žatci svěřena ustanovenému administratorovi z řádu praemonstratského. Podobně tomu bylo v Táboře, kde trval spor o patronát mezi opatem strahovským a magistrátem, respective podkomořím královským.

Arcibiskup v prvním listě svém k duchovenstvu nařídil vikářům, aby podávali zprávu o farách v traktu svém uprázdněných, by v čas byly obsazeny, aby věřící netrpěli dlouhou vakancí škodu; a podotýká, kdyby ve lhůtě právem stanovené patron presentace nepodal, pak že by právo kollace připadlo arcibiskupovi.*)

V témž listě varuje arcibiskup před svatokupeckým získáváním presentace slovy: „Quia etiam nonnulli praesentationes solent a patronis vel eorum officialibus mercari cum pactione sacrilega cedendo eis partem decimarum, agrorum etc., idque cum suorum successorum praejudicio, advertant diligenter vicarii, ne quid tale fiat, et tales mox deferantur.“

Těžce nesl arcibiskup, když od patronů presentovány byly osoby, jimž štěstí nebo protekce dalo přednost před muži schopnějšími.

Když kníže Frant. Ferd. Metternich r. 1708 na faru schönfichtskou praesentoval vychovatele svého syna, Jana Adama Cunsta, dioceasána řezenského, odpověděl mu arcibiskup, že na ten čas jeho dioceasní klerus vykazuje hojný počet příkladných kvalifikovaných osob, a ty že nemůže nechati trpěti hladem, když by cizím dioceasánům dávati měl přednost, zvláště když jeho kněžím v jiných dioceasích činí se potíže při ucházení se o beneficia. A k pohrůzce patronové, že by jinak upustil od svého úmyslu schönfichtský chatrný kostel nově vystavěti a subsistenci tamního faráře zlepšiti, odpověděl arcibiskup, tím že by se stala jen

*) Volumus praeterea, ut de vacantibus, parochiis quomodo et a quo tempore vacent, ne animae defectu parochi patiantur, quilibet vicariorum de tractu suo informet; cum, si intra tempus a jure praefixum non fiat praesentatio, id est a clerico patrono mensium sex, laico quatuor, ad Ordinarium collatio vacantis ejusmodi beneficii dovolvitur.“ List arcib. Breunera k duchovenstvu ze 7. ledna 1696, čís. 5.

Dějiny arcid. pražské.

újma rozmnožení cti Nejvyššího, a kdyby dotace faráře ukázala se nedostatečnou, že by nezbylo, leč faru dáti v kommandu sousednímu faráři.

Arcibiskup trval na zásadě, že k úřadu farářskému nemá býti připuštěn žádný kněz, který by dříve jako kaplan nenabyl dostatečné praxe v duchovní správě. Když hrabě Maximilian Thun presentoval na faru v Okúnově kněze, jenž posud v duchovní správě nepůsobil, nařídil arcibiskup, aby kněz ten dříve půl leta kaplanoval v Klášterci; k žádosti patronové snížil pak dobu tu na jeden měsíc.

Od této zásady upustil jen tehdy, když hrabě Maxmilian Norbert Krakovský z Kolovrat r. 1706 na nově zřizovanou faru týneckou (Teinitzl) praesentoval Jiřího Frimmela, jenž sotva jeden rok byl knězem a pouze čtvrt roku kaplanem. Vzhledem k osobě praesentujícího, jehož služeb vzájemných potřeboval, nařídil arcibiskup, aby konsistoř praesentovaného podrobila obvyklé zkoušce, ale způsobem přísnějším, než obyčejně; ukáže-li se schopným, aby výjimečně k beneficiu byl připuštěn.*)

Mnohdy stávala se praesentace komplikovanou, když chtěli se jí účastniti také „spolupatroni“.

Když uprázdnila se r. 1697 fara v Dolních Kralovicích, ježimž patronem tehdy byl hrabě Leopold Jos. Schlick, hlásil se Jan Ferd. hr. z Herbersteinu, komtur johannitů v Horních Kralovicích, jako spolupatron, žádaje konsistoř, aby nikoho bez jeho vědomí za faráře nepotvrzovala.

Při uprázdnění fary svatomartinské r. 1709, na kterouž Staroměstští faráře presentovali, žádali Novoměstští jakožto prý oprávnění k tomu spolukollátoři, by konsistoř potvrzení presentace Starého města Pražského tak dlouho in suspenso zůstavila, dokud by oni „ad hunc actum neconcurrirovali“. Právo své dovozují tím, že „erbové Staro- a Novoměstský v témž chrámu Páně sv. Martina na klenutí nad velkým oltářem vymalovaný až posavad se spa-

*) V připsu svém ke konsistoři v té věci píše arcibiskup: „Cum itaque hujusmodi personarum (qualis excellentissimus dominus patronus et praesentans est) officiis et opera subinde opus habeamus, et hoc intuitu ipsis aliquid debetur, quod aliis non concederetur, ideo in hoc speciali casu in constitutione nostra praefata, quam alias in suo vigore relinquimus, ita dispensamus, ut si praesentatus in subeundo examine, quod rigorosius solito esse oportebit, sufficienter idoneus repertus fuerit, ad iterato dictum beneficium curatum admittatur.“

trují, ano i jdouce z Nového Města na krchov aneb hřbitov svatomartinský na dveřích jedna polovice černou a žlutou barvou jakožto staroměstský znamení, a druhá polovice červenou a bílou barvou, to jest novoměstským znamením, vždy potažené a obarvené bývaly,* nad to že na pečeti zádušní vyryt jest nápis „Sigillum ecclesiae S. Martini Veteris et Novae urbis Pragensis“. Staroměstští však to vykládali tak, že to vše nic jiného neznamená, než že k far osti svatomartinské náleželi obyvatelé Starého i Nového města, a odvolávali se k tomu, že již po 68 let jsou v nerušeném držení patronátního práva

Výjimečný případ jakési dočasné suspense vykonané již praesentace přihodil se r. 1704, kdy kníže Leopold z Diettrichsteinu na děkanství budyňské presentoval Jindřicha Redlicha. Jelikož však tento kněz, byv administrátorem v Kácově, zavedl příčinu k nespokojenosti svých představených, sdělila konsistoř 27. října 1704 knížeti, že uznala za dobré, aby Redlichovi udělila prozatím ex offio pouze administraturu v Budyni až do svátku sv. Jiří příštího roku „salvo per omnia jure patronatus et praesentandi“: osvědčil li se v době té, že pak mocí udělené mu od knížete praesentace bude „onfirmován a investován.

Ve městech, jimž praesentace náležela, leckdy nebylo shody ve volbě kandidáta.

Tak když na uprázdněné děkanství sušické konselé r. 1707 praesentovali faráře hradešického Jana Ign. Bayera, podali proti tomu „starší obecní a celá obec“ ke konsistoři protest, že prý se tak stalo proti vůli jejich, jelikož celé prý město kromě oněch sedmi konselů přeje si míti „jiného příkladného kněze a svého patriotu“, totiž bechyňského děkana Kögla.

Města, jimž praesentace náležela, hájila si svého práva patronátního. Když děkan budějovický Borman r. 1701 pomýšlel na to, postoupiti místo své Janu Křištofovi Ant. hraběti ze Sparru, apošt. protonotáři a beneficiátu u nejsv. Trojice v Lublani, ohradila se proti tomu městská rada budějovická u konsistoře způsobem velmi rozhodným.*)

*) Dne 7. kv. 1701 píší konsistoři: „Euer Hochwürden, Gnaden und Gestr. wird zweifelsfrei unser derzeit zu Prag anwesende Herr Dechant selbst beigebracht haben, wienach selbter sein allhieziges beneficium an einen fremden und dem Vernehmen nach höhern Standes-Herrn Geistlichen abtreten, und allem Ansehen nach unzulässiger Weise verhandeln wolle. Wan nun dem Ge-

Politování hodné bylo, když hájení práva patronátního dělo se způsobem násilnickým. Kryštof Voračický, pán na Smilkově, vedl od roku 1708 s hraběnkou Karolinou Valdštýnovou, paní na Prčici, spor o právo patronátní nad kostelem v Újezdě. Svobodníci na osadě újezdecké jménem svým i všech ostatních osadníků podali ke konsistori žádost, aby kostel jejich zůstal spojen s kostelem přeckým, poněvadž pan Voračický prý „tak dlouhý čas, co pá-nem na Smilkově jest, do kostela nenahlidl, a nic co na pána jus patronatus sobě přivlastňujícího náleží co takového prokázal.“ Voračický nechtěl nikterak dopustiti, aby administrátor přecký v kostele újezdském služby Boží vykonával. Dne 1. března 1710 podává pán na Prčici, Ferd. Rudolf hrab. z Valdštýna, konsistori zprávu, že když minulou neděli chtěl s administrátorem jíti do Újezda na služby Boží, baron Voračický dovědév se o tom, svolal na dvě stě a více svých ozbrojených sedláků, aby zabránili jim přístup do kostela. Valdštýn, obdržev o tom v čas zprávu a nechtěje dáti pří-ležitost k rozbroji, od úmyslu svého upustil. I žádá konsistoř o za-kročení, aby snad i on nebyl nucen svolati své sedláky a pak že by snadno mohlo dojiti k pozdvížení a krveprolití („ne fors et ego rusticorum meorum cohortem convocare coactus sim, sicque rebellio et homicidia concitentur“).

Někdy sama konsistoř uznala za dobré doporučení určitého kněze k psamentaci. Tak psala 9. února 1699 magistrátu mlado-

rüchte nach er solches schon lange Zeit mit gedachten frembden Herrn Geist-lichen unter der Handt unwiessend Unser spielen und vormittelst aller erdenk-lichen Mitteln, auch vielleicht vornehmer Ministern erlangter intercessionen nicht allein dahin trachten solle, Uns wider Unsern Willen einen andern bene-ficiatum einzudringen, sondern auch von so einge-rungenen einen guetten Theil ex fructibus beneficii (die er höher vielleicht als ihme de jure gebühren, an-setzen würde) alljährlich (obs licite lassen Wir es Dero Hoherleichten judicio) zugeniesen, dieses aber Unserm juri patronatus zu höchsten Nachtheil, dem vermeintlichen Decanatus successori zu immerwehrenden Umtrieb- und odiosen Behelligungen der Instantien gereichen würde, massen er Successor sich der von anjetzigen Herrn Dechandt ihme etwa angesetzten Einkünften halten möchte, da doch vieles, was pro nunc gegeben wird, mit fueg rechtens benom-men werden kann, auch nothwendiger weis benommen werden muss. Diesem-nach protestiren zierlichstens wider Unseres Herrn Dechants diesfälliges clande-stines Vorhaben, und bitten unterdienstlich, ehe und bevor von Euer Hoch-würden, Gnaden und Gestr. ihme etwan auf sein Anbringen gewillfahret würde, Uns dessen petitum ohmassgebig zu communicieren, worauf Wir seinen Unfueg mit mehrern clar darthuen wollen.“

boleslavskému: „Moudří a opatrní přátelé Nám milí. Dochází Nás toho jistá zpráva, že by Pán Bůh všemohoucí velebného nám milého kněze, Jana Fridricha Richtera, děkana Vašeho, a do dílu kraje Boleslavského zřízeného vicaria foranea, prostředkem šťastné smrti z tohoto světa těchto dnův povolati ráčil, a tudy že by děkanství Vaše vacirovati mělo. Poněvadž ale Vy bez správce církevního dlouho býti nemůžete, anobrž čím dříve, tím lépe jinším opatření býti musíte, pročez k Vám toto naše otcovské připsání činíce Vám (však bez nejmenšího úrazu a zkrácení juris patronatus J. M. C. Vám milostivě uděleného) podobně velebného kněze Mikuláše Strouhu, na ten čas děkana rakovnického, jakožto osobu v duchovním stavu již zasloužilou, příkladnou a v rozličných jemu od Nás daných kommissích dobře zkušeného, i také k zastání ouřadu arcibiskupského vikariatství velmi spůsobnou tuto rekomendírujeme, té neomylné naděje k Vám jsouce, že k zalíbení J. Kníže. Mil. pana pana arcibiskupa pražského, knížete a pána Vašeho milostivého, to tak učiníte a osobu jeho sobě před jinými oblíbice, jemu obyčejnou praesentaci na naddotčené děkanství Vaše ten čas vacirující, vydati neopominete; čemuž se silně důvěřující, zůstáváme Vám zase každého času otcovskou náklonností zavázáni“

Po obdržení praesentace musil doty ný kněz dostaviti se ke zkoušce již svrchu zmíněné.

Od zkoušky této uděloval biskup dispens jen mužům v duchovní správě výborně se osvědčivším, tak na př. 1698 Jiřímu Stanislavovi Ridlovi, děkanu klatovskému a vikáři, když měl nastoupiti děkanství v Rokycanech.

Klerus kladský podal r. 1700 žádost, aby novokněží tamější zkoušku k dosažení jurisdikce, jakož i beneficiáti tamější zkoušku před nastoupením benefícia předeepsanou skládati směli u vikariátního úřadu kladského, a nemusili tudíž podnikati dalekou a nákladnou cestu do Prahy, jež prý často při nepříznivém počasí byla spojena se škodou na zdraví.*) Zároveň žádali, aby ustanovovati

*) „Quod, cum praeceptum nobis iter Pragense ad viginti quatuor millia, et ultra se extendat, id rigidissima saepe hyeme, pessima aura, turbidissimis tempestatibus, atque adeo saepe cum dispendio valetudinis, prout in aliquibus compertum habemus, et non sine maximis pauperi clerico fere impossibilibus expensis et contrahendis debitis praedictum longum, pretiosum et periculosum iter Pragense peragere perdifficile eveniat.“

kaplany zůstaveno bylo vikáři kladskému, aniž by konsistoř pražská o tom zpravována býti musila. Arcibiskup nařídil však konsistoři, aby žádost tu zamítla, jelikož nařízení ona vydal jednak za tím účelem, aby bezpečen byl, že k duchovní správě připouštějí se leč kněží způsobilí, jednak za tím účelem, aby nedostatky kleru snáze vyšly na jevo.*)

Před konfirmací povinni byli beneficiáti složiti vyznání víry dle formuláře otiskěného v synodě pražské z r. 1605,**) jakož i složiti přísahu předepsanou touž synodou.***,

Formulár konfirmačního listu†) zněl takto: „Ioannes Iosephus, Dei et S. Sedis apostolicae gratia archiepiscopus Pragensis, S. R. I. princeps et comes de Breüner, legatus natus, inclty Bohemiae Regni primas, Carolo-Ferdinandae universitatis Pragensis perpetuus cancellarius, dilecto nobis in Christo . . . salutem in Domino. Inter caetera, quae pastoralis sollicitudinis Nostrae officio incumbunt, maxime Nobis cordi esse debet, ut ecclesiis intra Nostram archi-dioecesim constitutis, quibus cura animarum annexa est rectores et pastores tales praeficiamus, qui huiusmodi gravissimi momenti ministerio satisfacere velint et valeant Vacante igitur ecclesia . . . per . . . ultimi possessoris seu administratoris aut rectoris, quae de iure patronatus . . . esse asseritur, et in cuius juris praesentandi possessione vel quasi . . . esse dignoscitur, Te . . . ad praefatam ecclesiam . . . per patentes litteras Nobis exhibitas legitime praesentatum, per examinatores nostros super idoneitate doctrinae et vitae integritate examinatum, approbatum, habilem et idoneum repertum, tenore praesentium litterarum autoritate Nostra archi-episcopali confirmamus, instituimus ac investimus, exactam ejusdem ecclesiae et animarum ad eam spectantium curam

*) „Cum autem ista urgentibus de causis ita statuerimus, ac praecipue quidem, quod examen neobeneficiandorum, et ad aliud beneficium transeuntium concernit, ut tanto securiores simus, ad curam animarum non nisi digno: assumi. per assignationem sacellanorum vero ab officio consistoriali, tam illorum, quam parochorum defectus pro correctione facilius manifestentur, a qua ordinatione eo minus quidpiam remittendum, tum quia conscientiam nostram alicui in particulari concedere nequimus, tum ne pariter ab aliis in remotioribus partibus dissitis pro simili inquietemur, et quod adeo salutariter statutum est, sensim ac sensim abeat in desuetudinem.“

**) Ve vydání z r. 1684 str. 2—4.

***) Viz tamtéž str. 145—146.

†) Byl tištěný, nahoře znakem arcibiskupským ozdobený.

ac omnium ejusdem jurium spiritualium defensionem, nec non etiam accuratam scholarum et ludimagistrorum inspectionem, ne quid in illis, nisi catholicum doceatur, legatur, cantetur aut oretur, vigilantem attentionem tibi committentes, illudque conscientiae Tuae severe inculcantes, quoniam sanguinem animarum pretioso Christi sanguine redemptarum et tuae curae taliter commissarum, de manibus tuis aliquando requireret aeternus justusque judex. Volumus autem, ut ex quo praesentes hasce litteras obtinueris, intra octiduum easdem vicario Nostro foraneo . . . exhibeas ac per eundem juxta antiquam consuetudinem et receptum avitum morem te in praefatam ecclesiam intra bimestre solemmniter introduci et installari procures. Datae in archi-episcopali residentia Nostra Praegae, die . . . *

Jak z formuláře tohoto patrně, měli beneficiáti během dvou měsíců být instalováni.

Arcibiskup v prvním svém listu k duchovenstvu ze 7. ledna 1696 nařídil, aby faráři, kteří, obdrževše stvrzení, během stanovené doby nebyli instalováni, co nejdříve o instalaci svou se postarali; kdyby s tím otáleli, měli být od vikářů konsistori udáni.*)

Mnozí faráři však s instalací odkládali nejen po měsíce, nýbrž i po několik let; na takového nedbalé vznášel fiskál ke konsistori žalobu a mnohým diktována byla pokuta peněžitá.

Roku 1708 6. února psala konsistor v příčině takovýchto nedbalců vikáři mladoboleslavskému, nařizujíc, aby každý z nich během 14 dnů složil pokutu 50 imperiálův a aby během dalších dvou týdnů vikáře o instalaci požádal; vikář pak měl instalace postupně vykonávat, a to počínajíc farářem, jenž nejdéle na dotyčném beneficiu bez instalace jest („incipiendo ab illo, qui primus ad beneficium venit, et nondum est installatus*).

V patentech jarních r. 1708 bylo přísně nařízeno, aby všichni dosud neinstalovaní faráři během čtvrt roku dali se instalovati; neposlušným pohroženo pokutou 50 imperiálů.

Jelikož jakožto důvod odkladu uváděn byl náklad s instalací spojený, praví se v nařízení tom, že není třeba na instalační hostinu a na jiné zbytečné oslavy vésti přílišný náklad.**)

*) List arcib. Breunera k duchovenstvu ze 7. ledna 1696. odst. 8.: „Si qui parochorum obtenta confirmatione intra praefixum tempus necdum installati sunt, hi quantocyus installentur, vel deferantur.“

**) „Quamvis in confirmatione seu investitura neo-parochis, dum ad beneficia saecularia instituuntur, dari solita, clare appositum sit ac expressum,

Farářům, kteří rozkazu neuposlechli, byla skutečně uložena pokuta 50 imperiálů, a když ani pak neuposlechli, byla jim pokuta zdvojnásobena. Mnozí pak, když se konečně instalovati dali, prosili, aby jim pokuta byla zmírněna. Tak přimlouvá se vikář mladoboleslavský 1708 za čtyři faráře, aby jim pokuta snížena byla aspoň na 10 imp., vzhledem k tomu, že jeden z nich jest reholník, ostatní tři že jakožto neobeneficiáti musili interkalární část úrody za značnou část peněz vykoupiti. Konsistoř skutečně pokutu zmírnila, a to sedmi na 15 imp., a třem ostatním na 22 až 30 imp.

Ale byly i jiné příčiny odkládání s instalací.

Někteří patronové nechtěli připustiti instalaci farářů, jelikož by to prý bylo na újmu jejich patronátnímu právu, zvláště pak proto, že neinstalované faráře mohli snáze odstraniti když by se jim znelibili.*)

Faráři z patronátu Valdštýnského sdělují konsistoři r. 1708, že hrabě nechce dovoliti, aby byli instalováni; oni pak že obá-

ut intra bimestre per vicarium foraneum, aut vicariatus officii administratorem juxta avitum morem et consuetudinem (cui nemo ex patronis, aut aliis laicis rationabiliter quidquam opponere potest) sese installari curent; nihilominus cum displicentia experiri cogimur, quod talis installatio in pluribus beneficiis, non modo ad menses, sed etiam complures annos differatur. Quare ut ejusmodi serpenti, ac jurisdictioni Ordinarii praejudicioso malo obvietur, volumus et ordinamus, ut omnes et singuli, qui hucusque installati non sunt, una cum iis beneficiatis, quibus ex antea jam mulcta fuit dictata, praehabita circa id cum suis vicariis foraneis, quibus subordinati sunt, communicatione et correspondentia, intra anni quadrantem, a publicatione praesentium, sese, idque sub irremissibili 50 imperial. mulcta, installari curent; quandoquidem in prandium seu refectionem illam, quae post peractum installationis actum fieri consuevit, aliasque superfluas solennitates, non sit opus tantos, aut voluptarios sumptus impendere. Pat. vern. ze 24. března 1708, odst. 15.*

*) Vikář klatovský Špaček sděluje konsistoři 1706 18. pros.: „Accepi de 14. Octob. anni ad finem labentis a Venerabili Officio in mandatis, ut dominis curatis nondum installatis sub mulcta 10 imperialium injungerem, ut se usque ad tempus Adventus Domini installari curarent, cum necesse non sit. ut tantos in installationem sumptus faciant, sed frugali prandio sint contenti. Quia verò taliter installandi domini curati ex parte sua installari desiderant, non installantur tamen, quia domini patroni illorum eos installari nolunt, rationem hanc allegantes, quod non installati facilius possint amoveri, ideo quid stante hac ex parte dominorum patronum nolitone et ex parte dd. curatorum pro sui installatione desiderio sit faciendum, gratiosam resolutionem humillime prae-stolabor . . .“

vají se, že odňaty jim budou překerní požitky (dříví, pivo), jestliže rozkazu konsistoře uposlechnou.

Mnozí patroni byli od farářův opět a opět písemně žádáni v příčině installace, ale nedávali vůbec žádné odpovědi.*)

Ač installace farářů jest akt čistě jurisdikce duchovní, přece úředníci některých patronů mívali s installatorem, jenž osobu svého arcibiskupa representoval, spor o praecedenci. Aby se tomu zabránilo, nařízen byl v patentech jarních r. 1696 tento způsob: Ten, jenž installován býti má, v kostele v den smluvený installatora s povinnou úctou uvítá a do sakristie doprovodí; installator přiděje se v sakristii superpellici, štólou a pluviálem, načež bezprostředně odeběře se k hlavnímu oltáři, kde pro něho sedadlo budiž připraveno, jakož i klíče kostelní a ostatní potřebné věci. Klíče podá installovanému sám installator. Úředníkům nechť ponechá se vně mřížek místo, jinak patronovi přináležející. Po installaci a po skončených obvyklým způsobem bohoslužbách installator a installovaný beze vší jiné ceremonie odeberou se do tary ke skrovnému obědu; kdyby k němu i laičtí úředníci byvše pozváni chtěli zavítati, nechť se jim slušně předem oznámí, že jako kníže arcibiskup pražský samým zřízením zemským má přednost před ostatními stavy král. Českého, třebaž to byla knížata, podobně i při hostině instalační installující, jenž osobu a důstojenství arcibiskupa representuje, nemůže postoupiti kterémukoliv z úředníků, representujících osobu patronů laických, přednost; když by však patron z vyšších stavů sám osobně přítomen býti chtěl, tu vikář mu má při stole postoupiti místo čestnější.**)

*) Zpráva vikáře klatovského z 29. led. 1706.

**) *Installatio curatorum quia actus pure jurisdictionis spiritualis est, quo in casu tamen nonnullorum patronorum officiales cum installatore, personam Suae Reverendissimae Celsitudinis repraesentante de praecedentia competunt, et collisiones oriri solent ambitiosae. Unde ad praecavendum haec statuitur et harum virtute mandatur, ut installandus (sicut fieri debet) in ecclesia juxta diem conventionis, installatorem cum debito respectu excipiat, et ad sacristiam comitetur; is se in sacristia superpelliceo, stola et pluviati induat, inde immediate ad summum altare (ubi sedes pro eo sit parata et collocata, claves etiam ab ecclesia installando ab ipso NB. installatore tradendae cum caeteris requisitis adsint) procedat et actum installationis ordiatur et finiat: officialibus loco extra cancellos, patrono alias competente, relicto. Finita installatione et divinis pro more ordinario peractis, installator et installatus sine alia ceremonia ad domum parochialem se conferant, et frugale prandium sumant; quod si ad illud*

Proti tomuto nařízení o installaci protestoval kníže z Eggenberka přípisem k arcibiskupovi 4. srpna 1696, tvrdě, že odporuje dosavadnímu zvyku a obyčejí. Arcibiskup odpověděl mu 13. srpna, žádaje jej, aby určitě se vyslovil, v čem nařízení to dosavadnímu zvyku odporuje, dodávaje, že nikterak nechce práv patronům příslušných zkracovati, ale také že sám nedopustí, aby někdo jeho pravomoc obmezovati chtěl („übrigens versichere Euer Liebden, dass gleich wie ich allen und jeden Patronis ihre in sacris canonicibus und in der königl. Landesordnung selbst ausgemessene jura patronatus nicht verlange zu verschränken, also würde mir auch gar schwer fallen, dass man mir meine competierende ertzbischöfl. jurisdiction und praeeminentiam in regimine spirituali einbinden und schmählern wollte“).

Když kníže dlouho neodpovídal, opětoval arcibiskup 24. listopadu svoji žádost. dodávaje, že by jinak nemohl déle nařízených installací nechati in suspenso, nýbrž že by musil vikářům naříditi, aby je předsevzali dle nařízeného způsobu („als thuen Wir hiemit Unsere gethane requisition reiterieren, auf dass Sie ihre habende oppositiones klar eröffnen und Wir darüber reiflich ferner Resolution fassen können, in Abgang dessen Euer Liebden Uns nicht verdenken werden, wann wir per nostros vicarios foraneos die in suspenso verbleibenden Installationes iuxta ceremoniale praescriptum befehlen werden vor sich gehen zu lassen, mit freundlicher Zuversicht, das Euer Liebden via facti solche nicht verhindern werden, angesehen wir nicht mehres anordnen, als was Unserm juri archiepiscopali undisputierlich zustehet“).

Kníže odpověděl 19. prosince, že onu zevrubnou informaci o dosavadním obvyklém způsobu installací doručil vikáři krumlovskému, by ji arcibiskupovi odevzdal. To nelibě nesl arcibiskup a v přípise z 31. pros. 1696 vytkl knížeti, že ho odkazuje na pod-

etiam officiales laici invitati comparere voluerint, eidem perhumaniter antea insinuetur, quod, sicut Celsissimus ac Reverendissimus Princeps archiepiscopus pragensis per ipsas Regni constitutiones claram habet praecedentiam ante omnes status Regni Bohemiae, etiamsi principes sint, ita etiam in hoc consensu, qui est annexus actui installationis, vicarius foraneus, seu alius installans, personam et dignitatem archiepiscopalem repraesentans, alteri vel aliis officialibus, personam patronorum laicorum repraesentantibus, praecedentiam cedere non possit; quodsi tamen patronus de majoribus statibus in persona adesse vellet, eo casu vicarius foraneus eidem locum honoratiorem in mensa favere deberet. Patentes vernaes ze 16. dubna 1696, odst. 3.

řízeného mu vikáře, i žádá, aby námitky své zaslal jemu samému přímo, jinak že dá installace provésti v naději, že kníže proti tomu neužije prostředků násilných, ve kterémžto případě by zase on nucen byl chopiti se prostředků jiných („und versehen uns gegen Euer Liebden, dass sie keine violentz darwider setzen, Wir aber die juris und alia remedia zu ergreifen nicht gezwungen werden“).

Kníže omluvil se listem z 30. ledna 1697, že vikáři proto onu listinu týkající se dosavadního způsobu instalací za zemřelého arcibiskupa na panství krumlovském obvyklého k doručení arcibiskupovi světil, jelikož ho vikár o to žádal, chystaje se na cestu do Prahy, jelikož však onemocněl, že posílá ji přímo doufaje že arcibiskup způsob ten v platnosti ponechá. Zmíněná přiložená list na zněla takto: „Informatio, quomodo anno 1677 in oppido Oberplan die 19. Januarii, in pago Salnau 20. Jan. in pago Stein 21. Jan., in pago Tweras 4. Febr., in oppido Kalschin 14. Febr., in pago Tisch 15. Febr., in pago Crobold 16. Febr., Gajoviae 21. Febr., in oppido Wuldau 23. Febr., et in oppido Teitschenreichenau 24. Febr. installationes parochorum per illustrissimum et reverendissimum dominum Gottfridum liberum baronem de Kapau, episcopum Samandriensem et praelatum Crumloviensem tanquam vicarium et commissarium Celsissimi Principis ac Dni archiepiscopi Pragensis peractae sint. 1. In adventu et ingressu tam modo dicti d. vicarii, quam d. de Jeuth, celsissimi principis ab Eggenberg tanquam collatoris commissarii, fuerunt pulsatae omnes campanae; dominus vicarius divertit in parochiam, et d. Jeuth plerumque apud judicem vel ludimagistrum. 2. Dominus de Jeuth proposuit congregatis in domo parochiali parochianis novum, ad sinistram manum stantem parochum, et monuit tam parochum, quam parochianos eorum, quae ex una et altera parte praestanda sunt: illum ut pabulo charitatis sibi concreditas pascat oviculas et ab illis majorem, quam par est, stolam non exigat, nullo ne alio modo aggravet: hos, nimirum parochianos, ut suum neo-parochium debito honore prosequantur, eidemque justam stolam et alios redditus pendant et persolvant. Praedictus dominus vicarius autem huic actu tanquam pure temporali non interfuit, sed dum haec agebantur, ille interea expectabat in ecclesia. et se ad missae sacrificium praeparabat. 3. Absoluto hoc actu praesentationis Dnus de Jeuth sub pulsu campanarum comitantibus eum omnibus pa-

rochianis in ecclesiam processit, et in omnibus praefatis oppidis, excepto Kalschin, Stein et Gojau neo-parochum ad sinistram manum duxit, in quibus ultimis locis, ubi Dnus abbas ad Spineam Coronam collator est, parochiani vero celsissimi Principis ab Eggenberg subditi sunt, Dnus de Jeuth solum cum populo, Dnus vicarius vero cum neo-parocho in templum se contulit. 4. In ecclesiis erant plerumque duae sedes vel scamna tapetibus operata et ornata, quarum unam occupavit Dnus de Jeuth, et audita missa expectabat in dicto scamno donec Dnus vicarius actum installationis inciperet. 5. Dnus vicarius sedens in sella, in supremo gradu altaris pro eo parata. actum installationis exorsus, dominus Jeuth vero ex dicto scamno progressus est ad sellam pro se in cornu epistolae prope altare extra cancellos collocatam, et sedebat in ea, donec dominus vicarius diceret ‚Trado tibi claves‘; ubi autem haec verba dicturus esset, Dnus Jeuth surgens ex dicta sella claves saepe nominato Dno vicario in disco porrexit; qui mos in sella prope altare sedendi et claves Dno vicario tradendi passim observatus fuit, exceptis supra dictis locis Kalschin, Stein et Gojau, ubi commissarius Dni abbatis ad Spineam Coronam qua collatoris claves tradere solebat, Dno Jeuth interea sedente in competenti loco et scamno tapete ornato. 6. Post actum installationis egressus est Dnus vicarius ex templo in ornatu suo et sub infula, quem sequebatur Dnus de Jeuth, neo-parochus et tota communitas. 7. His peractis sumpsit Dnus vicarius prandium in domo parochiali, Dnus Jeuth vero in diversorio suo, et sic absolutebatur installatio.*

Arcibiskup narídil konsistorí, aby mu podala o této listině svoje dobrozdání, což konsistor učinila tímto pípisem z 21. bř. 1697 :

„Celsissime et Reverendissime Princeps, Domine Clementissime Quod Reverendissima Celsitudo Vestra controversiam a Celsissimo principe Domino Christiano de Eggenberg molam contra patentes consistoriales, praevio jussu et mandato Vestrae Celsitudinis die 16 Aprilis a. 1696 expeditas et litteras hinc inde desuper scriptas Nobis communicare et Nostrum pro ulteriori benignissima sua resolutione sentimentum velle audire dignata sit, submissas, cum omni reverentia gratias referimus et omnibus ac titatis mature perpensis, Celsitudini Vestrae humillime repraesentamus: 1. Quod nova methodus, seu instructio in dictis patentibus

praevia approbatione, imo expresso mandato Vestrae Celsitudinis, pro installatione parochorum, inserta et ad omnes vicarios generaliter directa pro fine principali ad hoc collimaverit, ut competentiae, inutiles expensae et comessiones, quae ordinarie dissensiones, si non dissolutiones secum trahunt, evitarentur, et similes actus, qui sunt, si non pure, saltem principaliter jurisdictionis episcopalis, fierent cum reverentia ecclesiae debita, et absque ullo patroni laici praeiudicio, nec hactenus ullam querelam, vel reclamationem a regia camera, totque aliis principibus et principalibus proceribus in hac archidioecesi Pragensi ecclesiarum parochialium legitimis patronis, audivimus, adeoque hucusque solus est Celsissimus Princeps de Eggenberg, qui jurisdictionis archiepiscopalis vult modum et caeremoniale praescribere, prout pro 2. videre est ex informatione litteris suis⁷ datis 30. Januarii huius currentis anni 1697 annexa, in consistorio archiepiscopali nunquam antehac visa, multo minus approbata; nec potest credi, quod defunctus archiepiscopus, qui tam zelosus et tenax fuit ecclesiasticae jurisdictionis, de hac norma notitiam habuerit, et si approbasset, procul dubio huiusmodi approbatio fuisset producta; sed ut ad singula puncta huius sic dictae informationis procedamus, cum omni reverentia repraesentamus pro 3., qualiter statim in ingressu contra omnia caeremonialia pulsus campanarum tam vicario archiepiscopali, quam delegato officiali laico Domini Principis de Eggenberg, fuerit ordinatus, qui tamen soli principi seu regi Bohemiae in hoc inclyto Regno competit, et nullis privatis principibus, qui nullum formant statum separatum a statu baronum, multo minus alicui oeconomico institori: et licet idem honor competat archiepiscopo intra suam archidioecesim pontificalia exercenti, haec praerogativa ad nullum sibi subordinatum et a se delegatum vicarium prorogari aut extendi potest, et ideo hanc praeliminarem caeremoniam ex utraque parte incongrue factam censemus; adeoque imposterum non amplius practicandam, hac sola restrictione seu interpretatione tamen attentata et usu comprobata, ut pro convocatione populi ad officium divinum, quod actum installationis praecedere solet, adhibeatur solennis pulsus campanarum. Pro 4. pariter censemus in puncto informationis 2. a commissario principis excedi; certum enim est, quod secundum receptam universalem huius Regni consuetudinem domus parochiales gaudeant jure asyli et sint exemptae a jurisdictione laica, nec in illas aliud jus com-

petat. quam protectionis seu advocatae; unde in ipsa commissarius Eggenbergicus videtur excedere in convocando populum ad parochialem domum; verum tamen potest per interpretationem favorem illa convocatio sustineri ex eo, quod fiat aliququaliter in favorem neo-parochi. in quantum exhortatio ad populum de praestando respectu et decimis et obvenientibus debitis cedit in beneficium illius; sed quod in ipsa parochia commissarius laicus communeat parochum formaliter, ut oviculas pascat pabulo charitatis, maiorem, quam par est stolam non exigit etc.. judicamus laeae esse directi officii spectantis ad vicarium installantem, et nullo modo ad commissarium patroni, qui nullam habet jurisdictionem personalem in parochum, qualem intendit exercere in huiusmodi publica commonitione. Pro 5. Quod commissarius principis de Eggenberg ex parochia cum pulsu campanarum et vexillis praecedentibus cum populo neo-installandum parochum a sinistris suis incedentem usque ad ecclesiam deducat, videtur repugnare usui communi ecclesiae; siquidem illa deductio ex domo ad ecclesiam cum vexillis ecclesiae, et solenni campanarum pulsu sit honor competens solis episcopis in suis ecclesiis, et Celsitudo Vestra in prima sua introductione in suam metropolitanam bene meminerit, quod licet Illustrissimi et Excelsissimi locumtenentes Regii, repraesentantes Regiam Maiestatem, in ecclesia praesentes in sedilibus suis ordinariis adfuerint, et magna nobilitas ex puro voluntario obsequio comitata fuerit, sola tamen in archiepiscopali habitu sub baldachino incedens possessionem suae ecclesiae acceperit, nec ullus a Sua Maiestate, supremo licet actuali patrono, commissarius ex residentia usque ad metropolitanam a dextris procedens comitatus fuerit. Unde clare apparet, quod princeps plus sibi arroget, quam ipse supremus princeps terrae. Pro 6. Quod commissarius seu deputatus principis de Eggenberg durante missa manebat in scamno tapetibus obducto, censemus arbitrio dicti principis relinquendum, quantum de honore sibi competente velit transferre in suum deputatum, qui ut audimus, in parochiis extra vicariatum Crumloviensem sitis etiam esse solet scriba oeconomicus. Pariter quod deputatus claves ecclesiae in disco soleat praesentare vicario archiepiscopali, potest sustineri ex generali consuetudine, et censeri, quod sit actus potius obsequii, quam jurisdictionis, quae consistit in actuali traditione clavium parochi, quam exercet vicarius cum pronuntiatione formae consuetae. Pro

coronide autem, advertimus, quod licet in hac transmissa informatione expresse non apponat, in re ipsa tamen praetendat in concursu sui deputati cum vicario archiepiscopali extra ecclesiam semper et ubique praerogativam, tam in incessu, quam in consessu, prout patet ex instructione data suo pro tunc consiliario aulico Godefrido Jeuthe a. 1679 Sed cum vicario archiepiscopali Godefrido baroni Kapaun non ausus fuerit dexteram praeripere, ideo ecclesiam et in prandio haberi solito non convenerunt: certa autem relatione habemus, in reliquis vicariatibus, in quibus parochias habet princeps de Eggenberg sub suo jure patronatus, installationes fuisse omissas vel suspensas ex eo, quod deputati officiales principis hanc praecedentiam habere mordicus praetenderint. Quae praetensio, sicut ab initio remonstratum est, a nullo, quam isto principe, in diem holiernum mota est. nec videmus, qua ratione sustineri possit, cum totus actus installationis, si non pure, saltem principaliter sit ecclesiasticus. et in cuiusvis patroni stet arbitrio adesse, vel aliquem submittere, pro magis solennizando actu, siquidem per legitimam praesentationem et ipsius acceptionem ab ordinario, functus sit jure suo, nec aliud de jure praetendere possit. Et praeter hanc generalem rationem pro omnibus episcopis militantem, in ipsis novis Regni constitutionibus praeeminentia Vestrae Celsitudinis ante omnes principes incolas hujus Regni Bohemiae est tam clare expressa, ut vel contrarium privilegium monstrare, vel praecedentiam Vestrae Celsitudini cedere debeat. Quae ratio etiam evincit, pro vicariis Vestrae Celsitudinis, ut ab ea specialiter deputati in concursu cum deputatis a principe de Eggenberg praecedentiam debeant habere. Et hae sunt reflexiones Nostrae, quas Reverendissimae Celsitudinis Vestrae iudicio subijcimus.“

A úplně na základě tohoto dobrozdání, jak sám to výslovně podotýká, odpověděl arcibiskup knížeti 17. dubna 1697, háje rozhodně svého práva.

Ale kníže od svého mínění neustoupil: v odpovědi své ze 27. dubna praví, že nikdy nezamýšlel zaváděti novoty na újmu bývalé observance, a že tudíž i od arcibiskupa očekává, že nechá věc při způsobu za jeho předchůdců zachovávaném; on že musí držeti se svého práva a žádné novoty dopustiti nemůže („gleich wie Wir niemahlen des Willens gewesen, einige Neuerung zu introduciren und aus der alten observanz zu schreiten, also

hoffen, dass es auch Ewer Liebden bei dem unter dero HH. Vorfahrenen bis hero observirt und wohl hergebrachtem modo noch ferners bewenden lassen, und Uns nicht verdenken werden, dass Wir dessen und unsers juris quaesiti Uns in allweg halten, auch eine Neuerung einzuführen nicht zulassen können*).

A tak spor vlekl se po leta dále, a rozšířil se i na patronáty jiné.

Při instalaci faráře žihelského (Scheles) Ondř. Järschela 1698 chtěl komisař hraběte Heřmana Černína mimo jiné, aby při aktu instalačním bylo mu vykázáno sedadlo po pravici vikáře; když to vikář odmítl, dal si komisař sedadlo postavit na evang. stranu před mřížkou presbytáře a tam seděl po dobu aktu instalačního.

Vikář krumlovský sděluje konsistori r. 1708, že při instalování farářů setkal se s nemalými překážkami se strany patronů knížete Eggenberga, knížete Schwarzenberga a hraběte Bucquoye. Kníže Eggenberg poslal k němu své komisaře, kteří jménem jeho, odvolávající se na dosavadní zvyk, žádali: 1. aby při příjezdu komisaře, jakožto zástupce knížete, bylo vyzváněno, 2. aby installand až k vozu mu vyšel vstříc a uctivě ho uvítal, 3. aby komisař před instalací v domě farním u přítomnosti installanda směl farníků napomenouti, by faráři svému povinnou úctu prokazovali a jemu povinné dávky náležitě odváděli; potom však i faráře, abys farníky milosrdně nakládal a ve štolé jich nepřetahoval, 4. aby po napomenutí tom konal se z domu průvod do kostela, v němž by komisař šel bezprostředně za vikářem a to po pravici jeho, kdežto installand vedle komisaře po jeho levici, 5. při stole aby první místo měl střídavě při jedné instalaci vikář, při druhé komisař. K rozkladu vikářovu od některých požadavků svých ustoupili anebo je zmírnili, při některých však setrvali, zejména při požadavku, ježž prý arcibiskup Valdštýn dovolil r. 1677., aby totiž komisař směl farníků napomenouti a při tom je jakožto chudé poddané faráři doporučiti, by s nimi otcovsky a milosrdně nakládal, jakož i při požadavku, aby z fary do kostela konán byl průvod, kterýž prý neprotiví se ani dobrým mravům ani svobodě církve, nýbrž spíše jest duchovnímu stavu k oslavě.

Konsistor rozhodla 1708 30. července takto: 1. při příjezdu komisaře nebudiž vyzváněno, 2. kde jest zvykem, že komisař zavítá přímo do domu farního, tu nechť installand přivítá jej před

vchodem domu farního, avšak nikoliv u přítomnosti vikářově („sed non in praesentia seu coram vicario foraneo, qui ab hoc actu se subtrahet“). Tam však, kde zvykem jest, že komisař sestoupí na jiném místě nežli ve fáře, installand, když mu příchod komisaře bude oznámen, nechť tam se odebere a z obvyklé zdvořilosti jej vítá, avšak ► nepřítomnosti vikářově; 3. komisař před instalací může, kde to zvykem jest, na fáře ve zvláštní místnosti v nepřítomnosti vikářově faráři osadníky doporučiti, ale nikoliv faráři nějaká napomenutí činiti („ubi ista fieri consuevit, mos et consuetudo deinceps adhuc observetur, ita tamen, ut ab exhortatione parochia a commissario facienda omnino supersedeatur; liberum tamen commissario sit parochianos installando parochia recommendare; ab hoc actu autem vicarius foraneus, idque ad evitandas omnes competentias, se omnimode absentet“); 4. průvod z fary do kostela že již dávno patenty konsistorními byl zakázán; na vůli však že komisaři se ponechává, chce-li sám bez vyzvánění, bez korouhvi a zpěvu s farníky do kostela jíti; 5. vikář, repraesentující osobu samého arcibiskupa, nemůže od prvního místa opustiti, a to z příčin v patentech jarních z r. 1696 uvedených; kde by předvídati se daly neshody v té příčině, nechť raději žádná hostina se nekoná; na vůli faráři se však ponechává chce-li úředníky patronovy v některý jiný den pohostiti, však v nepřítomnosti vikářově.

Podobně odpověděla konsistoř téhož roku 1708 6. srpna vikáři budějovickému, jenž měl při installacích potíže s úředníky schwarzenberskými, kteří trvali jménem knížete na tom, by installace konaly se dle dřívějšího způsobu, a nadto žádali, aby nově installovaný farář opět v průvodu od úředníků v nepřítomnosti vikářově veden byl k fáře a tam od nich installován byl „in temporalibus“ podáním klíče od fary. To konsistoř rozhodně odmítla, poukazujíc k tomu, že ani císař na svém patronátu nic podobného neřádá („id quod etiam nec ipse imperator in suis dominiis caesareis aut civitatibus unquam praetendit, prout exempla habentur in conferenda praepositura Vetero-Boleslaviensi, decanatu Carlsteinensi, et in regia capella ad omnes Sanctos, ubi nihil simile practicatur aut praetenditur“). Ale když vikář o tom úředníkům na Hluboké podal zprávu, prohlásili, že kníže radil se o té věci se svými agenty jak v Praze, tak i ve Vídni, a ti že vesměs prohlásili, že nemá upustiti od požadavku, aby installace dala se

dle dřívějšího způsobu; a kdyby konsistoř nařídila, by instalace konala se i v nepřítomnosti komisařů knížecích, pak že kníže tak instalovaného faráře k temporalním nepřipustí.

Aby dosaženo bylo jednoty v aktu instalačním, připojena byla k patentům jarním z r. 1708 tištěná formule, dle níž instalace měla být konána.*)

K dotazu vikáře kláštereckého odpověděla konsistoř 1708 27. čce, že vikáři nejsou povinni při instalaci kázati, jelikož kázání takové není nutnou, tím méně podstatnou částí aktu instalačního; že však na vůli jejich jest kázání takové mlti, ale aby netrvalo déle než tři čtvrti hodiny; promluva („exhortatiuncula“) pak ke chvále instalovaného pastýře, kterouž vikáři při instalačním aktu samém obyčejně mívají, aby netrvala déle než čtvrt hodiny a byla obsahu umírněného, obmezujíc se na věci nutné („in qua pure necessaria, et non extravagantia aut impertinentia in medium adferri praecipimus ac mandamus“).

R. 1696 žádal vikář brandýsský Zelenka, aby dovoleno bylo při instalaci farářů skládati vyznání víry česky, jelikož po jeho mínění mnoho přispěje k utvrzení farníků ve víře katolické, budou-li slyšeti při takovémto veřejném aktu v rodné řeči, kterak jejich pastýř víru, již učí, pod přísahou vyznává.

Zikmund Adam Náchodský z Neudorfu, stav se r. 1708 děkanem litomyšlským, několikráte žádal konsistoř, aby směl instalaci odložit, jelikož prý patron, hr. Trautmansdorf, chce jí být přítomen; vždy mu byla lhůta prodloužena; když však posléze na konci r. 1709 tehdejší správce vikariátu, choceňský farář Kubín, instalaci vykonal, byl tím hr. Trautmansdorf velice uražen, jakoby tím jeho právo bylo porušeno, i žádal satisfakci. Jelikož Kubín nedržel se ani starého ani nového způsobu instalace, a vůči hospodářskému hejtmanovi, zástupci hraběte, urážlivě se choval, nechťe připustiti, aby mu před kostelem nebo před mřížkou klíče podal, pokárala jej konsistoř,**) a uložila mu, aby hraběte odprosíl.

*) „Ut autem uniformitas intra hanc archidioecsin in peragendis installationis actibus observetur, idcirco adjacentem installationis formulam apponi, et eandem typis mandari fecimus, juxta quam installans et installandus sese dirigere scient.“ Pat. vern. ze 24. bř. 1708, odst. 16.

**) „ . . . quod nec antiquo neque novo installandi modo a consistorio archiepiscopali praescripto a vobis observato loco sui substituto capitaneo oe-

Roku 1701 stěžovala si král. komora česká na vikáře lokeťského, že installoval faráře blatenského (Platten) nevyčká, až by komora jmenovala svého při tom zástupce.*)

Pan Jiří Vojtěch Janovský z Janovic podal r. 1700 na vikáře Stuchlika konsistoři stížnost, že při pohřbu faráře hotouňského (ve vik. blatenském) Václava Philomela, „když tělo jeho v kostele po vykonaných exequiích ještě nepohřbené stálo, sobě stoličku k ol-táři přinésti jest dal, a tu se posadíc nynějšího p. faráře installíroval a jemu klíče od kostela odevzdal,“ kdežto prý „chvalitebný obyčej a sama slušnost jest, aby před installírováním správce duchovního patronus ecclesiae pozdraven, a lid, kterýž k takovému záduši patřící jest, prostředkem předcházejícího po kázání ohlášení pozván byl; kdežto potomně při skutečné installaci klíče kostelní od patrona kostela se žádají a teprv p. faráři odevzdány bejvají.“ K žalobě té odpovídá vikář, že installaci tu při pohřbu vykonal zúmyslně, jelikož shromážděné farníky mohl napomenouti mimo jiné k tomu, aby pastýři svému odváděli náležitě desátky, což ze zlovyku nebo spíše z konnivece patrona pana Janovského se nedálo.

Farář kácovský psal r. 1708 konsistoři, že žádný z jeho předchůdců nebyl installován, a to vzhledem k nepatrným příjmům arním; fara kácovská že nemá ani desátků ani polí ani luk: celý příjem že záleží pouze ze 150 zl. a z fundace založené baronem z Kaisersteinu, vynášející 25 zl.; mimo to že dostává pouze 6 sudů piva, 8 měric žita a 3 měrice ječmene; to však že jsou jen dávky z milosti. Žádá tudíž, jelikož prý „nemo sciens in arena libenter aedificat“, aby installaci mohl poodložiti, až by beneficium bylo zlepšeno a ustáleno.

V prvním listě svém ze 7. ledna 1696 poukázal arcibiskup k tomu, že mnoho prospívá, jestliže duchovní s patrony a jaký-

economico Litomissliensi gravem feceritis despectum, praesertim ex hoc, quod clavium ecclesiae traditionem, vel potius dicendo, porrectionem vobis, qua in stallanti ante fores ecclesiae, aut ante cancellos altaris a praefato substituto facere volente, id nullatenus admittere volueritis . . .“

*) „ . . . Nun aber gemelter Herr Vicarius das, inhalt der canonischen Satzungen in Can. quicumque c. 16. q. 7. cap. Nobis X de jure patronatus einem ieden Patrono, infolgich auch der königl. böhm. Cammer, als welche die Autorität Ihr Kay. Mayt. repraesentiret, zustehende jus honorificum diesfalls seinem Amt gemäss nicht beobachtet, sondern dasselbe nicht wenig ge-kränket.“

mikoliv světskými pány a jejich úředníky zachovávají pokoj a svornost, a jim příslušnou čest prokazují, i napomenul k tomu všech otcovsky, by tak snadno nemohly vznikat příčiny k různicím.*)

Podobné napomenutí obsahovala také „Instrukce pro faráře“.**)

Ale, jak již výše jsme ukázali,***) docházelo mezi patrony a faráři často k vzájemným neshodám.

Na patrony a jejich úředníky bývaly časté stesky, že své mocné porušují pravomoc církevní.

Kde farář žil s patronem v nevůli, tam mu patron a úředníci jeho hleděli uskoditi, kde mohli,†) zvláště pak tím, že mu odníмали, nač dle jejich mínění pevného práva neměl.

Pověstné bylo zlé nakládání s faráři na panství Eggenberském, kde s nimi zacházeli téměř jako s poddanými.

Vikář prachatický Václav Josef Pressel stěžoval sobě r. 1696, že úředníci Eggenberští, Schwarzenberští a Buquojští při instalacích a pohřbech farářů osobují si místo před vikářem, dále že na panství Hluboké dotazují se úředníci Schwarzenberští rychtářů, když v sobotu v kanceláři bývají shromážděni, aby vyslechli nařízení v příčině robot, zdaž jejich farářové slouží řádně mši sv., zdaž kážou a katechisují a zdali nepožadují přílišné stóly; že na panství tom byli i někteří faráři pokutováni „ob peccata carnis“ a to že bylo zaznamenáno do pamětních knih vrchnostenských; dále že Eggenberští a Schwarzenberští úředníci nechťi připustiti,

*) Odstavec 10.: „Quoniam multum conducit, si cum patronis aut saecularibus quibusvis dominis eorumque officialibus pax et concordia servetur, iisque, quantum competit, honor debitus deferatur, ad haec omnes et singulos paterne monemus, ne facile dissensionibus ansa praebeatur.“

**) Viz str. 154, 330.

***) Str. 330 násl.

†) R. 1696 11. kv. oznamuje vikář ledečský tento případ týkající se faráře ve Štokách (Stecken): „Stöcknensis domini curati ancilla, munus alias cocae obiens, inventa est plus habens, idque authore sceleris cantore cum praefata ancilla intricato. Trahitur utpote subdita ad arrestum rea, examinatur; post examen salutatur parochus pro legendo sacro, ad quod dum se accingit in sacristia, et accedit altare, interea adducitur ancilla ad coemeterium cum nigra candela, ibique subsistere compulsa, donec absoluto sacro audientes ad propria remearent. Iam nescitur, an iubente domino fundi perill. Dno Pachta, an officiales suo marte in odium cleri id fecerint.“

aby vikářové byli přítomni při kladení účtů kostelních, říkájící prý, že jsou to novoty a p.

Vikář vilemický Raspichler podává r. 1696 konsistoři zprávu o mnohých stížnostech, jež faráři proti patronům a jich úředníkům mají. Chtějí prý jak kostely tak beneficiáty utlačit a v porobu uvést, svobodně a nezávisle od konsistoře jim poroučejíce a s nimi disponujíce na úkor imunity církevní; nestane-li se náprava, že kostely a beneficiáti budou míti utlačovatele v těch, jež by měli míti patrony a ochránci („ut proinde ecclesiae et ecclesiastici beneficiati habituri sint exactores et oppressores, quos habere deberent patronos et defensores“). Jestliže některý farář pamětliv přísahy, kterou byl složil, chce hájiti práva kostela nebo svého, odpoví se mu: „ego sum collator, meum est disponere.“ A bez těžké urážky nesmí prý ti, kdož požívají práva patronátního, nazývání býti patrony, nýbrž kollátory. Administrátoři far, jsouce na pokyn odstranitelní, nuceni jsou pokynu se podrobovati a ze strachu před amoci ke všemu mlčeti („Administratores autem parochiarum, utpote ad nutum amovibiles, ad nutum se accommodare, et metu amotionis in omnibus dissimulare coguntur“). Vzrůstem authority, kterou si patroni a úředníci jejich osobují, že klesá autorita církevní, takže mnozí nechťi vykázati se vysvědčením o vykonané velikonoční zpovědi, anebo žádati dovození, aby směli v postě požívatí masitých pokrmů, anebo ve dny nedělní a sváteční vykonávati práce služebné. Zakáže-li farář zlé obyčeje, na př. noční tance, hudbu a tanec v popeleční středu a v první neděli postní, patroni a úředníci jejich že to dovolí.

Farář česlický Marsch píše r. 1707 konsistoři, že jí z každodenních příkladů jest známo, že faráři na mnohých místech z nenávisti trpí od patronův a úředníků nejhorší podezřívání a mnohá pronásledování; jedním z takovýchto pronásledovaných že jest i on; i prosí, aby se ho konsistoř ujala („ad reverendissimum officium tanquam clementissimos patres cleri demississime confugio, humillime supplicans, quatenus tandem moti paterna misericordia me faventer respicere ac suo potenti auxilio ex his persecutionibus benevolentissime absolvere dignaretur“).

Roku 1704 stěhuje si děkan plzeňský Pecháček, že od primatora musí snášeti všeliká příkoří; primator vůbec že despoticky sobě počíná; o magistrátu plzeňském že se v okolí říká: „magistratus Plnensis est in personis duodenus, in voto autem unus,

ex eo, quod notorium sit, quidquam dominus primas vult, id fiat; quod non vult, non fiat, quia caeteri viri consulares opponere se ipsi non audent.“

Magistrát budějovický činil jako patron požadavek, aby děkan a vikář tamější vždy mu oznamoval, když mimo město se odeberé. Konsistoř k dotazu děkanovu v té příčině odpověděla 1709 22. listopadu, že nikterak není zapotřebí, aby magistrátu odjezd svůj oznamoval, když v záležitostech svého vikářského úřadu anebo v komisi konsistoří mu svěřené musí odjeti, že však jest záhodno, aby dle možnosti věc tak zařídil, by o větších svátcích byl doma a bohoslužby osobně vykonával.

Farář protivínský Jan Ludvik Kubín byl v nevůli s patronem svým hr. Zikmundem Ludvikem z Trautmansdorfu *) i s jeho

*) Zajímavá jest zpráva, kterou vikář prachatický Pressel o tomto pánovi podává: „ . . . Quod et non debeo praeterire comitem in praesentia mea comminationem fecisse, quod Reverendissimum officium ex causa non administratae sibi iustitiae ad Sedem Apostolicam delaturus esset. Sed in rei veritate comes ille iam pridem ipse fisco denuntiandus fuisset . . . In rei veritate citra ullam passionem, cuius genii comes ille sit, vix licet effari. Imprimis plenus est spurcitibus, spurcissima loquitur, idque sine omni respectu tum sacerdotum, tum propriarum prolium, ita ut non ita pridem unus capucinus propterea a mensa assurrexerit et mox Protivinio abiverit, hac iusta perstringens illum verborum acrimonia: ‚Pudeat comitem, non timet, ne ipsum statim diabolus rapiat; o quam gravem Deo aliquando rationem redditurus est, idque singulariter ob proprias proles, utpote quas suis spurcis sermonibus omnia mala docet.‘ Crudelitates, tyrannides in subditos ab illo comite passim exercitae credo non sunt facile auditaе. Si omnia nota essent regio fisco, credo iam pridem periclitatus comes hic fuisset de suo dominio. Et exinde etiam licebit colligere comitis illius genium, dum videlicet existens districtus capitaneus, ita omnibus terrificum se redditit, ut homines eum accedere horruerint, quia videlicet non regebat, sed furebat et desaeviebat. Vere nihil novi fuit, quando in incolas districtus his vel similibus formalibus invectus fuit: ‚Ihr Ochsen, Esel, Bestien, Schelm etc. etc. Ich lass euch prügeln, ich lass Euch in Band und Eysen schliessen.‘ Officium illud sponte non resignavit, sed expunctus, exautoratus fuit, idque uti hic fama habet, despotice, vel saltem minus honorifice . . . Ego interea de me dico, Protivinium ad illum comitem non pergo, sed per capillos trahor. Dico ultra per exaggerationem quidem: Protivinium pergere est mihi paene idem ac ad torturam ire. Unde et ex hac sola causa desiderarem ab officio vicariatus liberari . . . “ A v jiné relaci pravi týž vikář: „Taceo de fama publica, quod videlicet in tota Boemia non sit crudelior dominus quam ille comes sit.“ — Hrozně jsou zprávy farářovy o poměrech v Protivíně: „Non diebus Sabbati, sed Dominico festisque diebus convocat capitaneus hujas subditos in arcem et cum eis robotaria tractat, ut neque concionem neque sacrificium queant audire. Diebus estis, etiam tempore sacrificii, asino insidentes spectantur. Defloratori et deflo-

hejtmanem. Patron mu zadržoval povinné důchody, zvláště z fundace, kterou sloužiti dal řeholníkem, jehož u sebe choval, a některé dávky, jež prohlásil za překérní; v době žní odňal mu čeládku a poddaným zakázal mu pracovati. Když farář povolán byl před konsistoř v Praze, byla fara jeho vyloupena; farář i vikář se domnívali, že stalo se tak návodem jeho nepřátel. Hejtmana nazval farář několikrátě potupně Žížkou, jelikož prý jako Žížka sužuje kněžstvo. A jednou měl v Myšenci kázání, v němž líčil celý život Žížkův, což hejtman vztahoval na sebe. Věc skončila pro faráře smutně: byl nucen resignovati.

Vikář prachatický Pressel, podávaje r. 1696 konsistoři zprávu o počtání si hr. Trauttmansdorfa vůči faráři protivínskému, končí povzdechem: „Interea (si cum bona, pro qua supplex peto, venia, mihi liceat) debeo cum dolore exclamare: Desolatione desolata est civitas: accomodamus nos laicis, imo et humiliamus, munera, beneficia in illos conferimus — et post omnia divexamus, et quodammodo quasi oves occisionis mortificamur. Et vere in meo vicariatu vix est aliquis, qui id non experiat. Porro maxime deploranda est laicorum apprehensio, qua ducti credunt omnia sibi licere, atque in illa apprehensione confundunt divina humanaque . . . Sed speramus clementissimo obtutu respiciet vere desolatum clerum Sua Reverendissima Celsitudo una cum suo venerabili consistorio . . . “*)

ratae matrimonio hic in perpetuum interdicatur. Sponsalia hujus cum hac determinantur; si renuat quis, varie adigitur. Ad matrimonia ineunda cogit invitos D. comes compedibus, carceribus, verberibus et mulctis. Erga Judaeos supramodum magnus est D. comitis favor . . . cum e contra christiani nihil rerum suarum vendere, pro clam venditis pecuniam D. comiti deponere adigantur neque se per media consueta alere audeant, omnia tam opifices quam operarii gratis d. comiti laborare debent. Inauditas alibi tam in pecunia quam in pecore perferunt exactiones.“

*) Charakteristická jsou také slova Presselova v jiném připsu ke konsistoři v téže věci z r. 1697: „Porro dum haec omnia, uti scio vel saltem audio fideliter et reverenter Reverendissimo Officio perscribo, una submisissime oro et exoro, ut mox non deducatur in publicum, et praecipue ad forum laicum; etenim excessus tametsi gravissimi et nullatenus tolerandi illius comitis, non nisi per proprios ipsius subditos, idque iureiurando, poterunt probari, et procul dubio magna hic difficultas, quin imo et meo iudicio, ob metum poenae periculum periurii erit. Fateor et ingenue meum hac in parte interesse, ne videamur, sicuti iam ob veritatem et propugnata iura ecclesiae proclamatus sum, quasi vere caput turbulentium essem, magis adhuc talis esse proclamer vel po-

Oldřich Fruwein z Podolí*) r. 1709, když obydli své v Čachrově opravovati dal, usídlil se ve farní, dav faráře Stosse v jeho nepřítomnosti přestěhovati do školy; farář si stěžoval, že při tom „jeho mobilia z fary na plac vyházené byly“. K rozkazu král. místodržících zakročiti musil v té věci krajský hejtman Chanovský, přibрав sobě za komissaře Ladislava Běšina a bratry Františka a Norberta Koce z Dobrše; i byla farní budova faráři vrácena, ač při tom dle zprávy farářovy komisaři ti všemožně stranili Fruweinovi.

Nejedni patroni stěžovali si na faráře, že neprokazují jim příslušné úcty.

Tak následkem stížnosti magistrátu malostranského nařizeno bylo faráři u sv. Václava, aby ve větší svátky, kdy celý magistrát ke mši sv. přichází, sám osobně služby Boží konal; rovněž aby sám vedl pohřební průvod osob váženějších.

Baron Jan Vernier vinil r. 1700 faráře světelského Samuela Hamzu, že proti němu popouzí poddané, do práva panského se vtírá a na kázáních proti němu mluví. Jeden ze svědků vysvědčil, že když Vernier po žních pobratil dal sedlákům žito v mandelích, farář pravil, že zle dělá. Hejtman světelský udal, že jednou, když jel na koni kolem fary, farář jej k sobě k oknu zavolal, a jemu pravil: „Bylo již mnoho hejtmanů na Světlé, ale to, co vy děláte, žádný nečinil. Raději byl bych rasem nežli hejtmanem; neboť ras může býti aspoň ve svém svědomí čist, ale hejtman světelský nikoliv, plní-li vůli svého pána. Lidé trestají se bezprávně a majetek jejich se jim proti právu odnímá. Olupujete chrám Páně, neboť váš pán vzal cínovou rakev, v níž odpočíval p. Trčka, a peníze za ni si ponechal. Ze selských statků děláte dvory a z nich ani císaři ani faráři nic neplatíte.“

Zmíněný výše Oldřich Fruwein stěžoval si 25. ún. 1710 na svého faráře čachrovského, že mu činí všeliká příkoří, že sedláky

tius diffamer . . . et ita ego, tametsi innocens, apud illam inclytam prosapiam Trauttmannsdorffianam, quin imo et forte apud multas alias familias, gravissima incurrerem odia. Et in rei veritate singulariter ideo ita meticulous sum, quia in hac fatalitate vel potius perversitate temporis video cum summa desolatione Ecclesiae Dei vix aliquam potestatem superesse . . .“

*) Byl to šlechtic povahy nepěkné; r. 1697 usvědčen byl z toho, že zbil tehdejšího čachrovského faráře Frant. Tábořského a r. 1705 k rozkazu král. místodržících musili krajsí hejtmané donucovati jej k tomu, by odvedl faráři velhartickému dlužné desátky.

popouzí k neposlušnosti, což prý by mohlo vésti dokonce k rebellii.*)

František Karel Dohalský z Dohalic stěžoval si r. 1707 na kněze Jana Motelia, bývalého faráře v Neustupově, že „contra decentiam status sui“ plete se do jeho sporů s poddanými neustupovskými, že jest jejich konsulentem, že psal jim podání ke král. místodržícím, že jim radil, jak mají před nařízenou místodržícími komisí mluvit, že je k odporu podněcoval a p.

Administrator v Litni P. Ant. Schovanský, řeh. kan. later. sv. Aug., zprostředkoval r. 1700, že jakýsi svobodný člověk, v Litni dlouhá léta jako pastýř se zdržující, dal se v poddanství jeho opatu; za to mu patron Frant. Eus. hr. z Bubna dal z administratury výpověď a donutil jej skrze hejtmana svého, aby mu vydal klíč od kostela, ač lhůta pro administraturu konsistoří povolená dosud nevypršela.

Leopold Maximilian hrabě z Bubna zlobil se na faráře kolo-večského Ředinu, že dává si dovážeti pivo odjinud. Farář namítal, že pivo patronovo jest horší, a také mnohem dražší nežli jinde, neboť prý prodává sud za 10 zl., kdežto jinde prodává se sud lepšího piva za 3 zl., ano i levněji. R. 1697 hrabě jednoho dne všecek rozlícen přišel s rychtářem do fary a faráři sekerou sud piva rozsekal, nedbaje námitek farářových. Zprávu svou o tom ke konsistoři zakončuje farář slovy: „Si unus dominus temporalis tantum in sacerdotem exercere vellet jurisdictionem, mirum in modum ecclesiastica immunitas dehonestaretur, ab aliisque dominis in male olentem trahi posset consequentiam et forte consuetudinem contra ss. canones suffragantesque etiam juris civilis constitutiones.“

Roku 1707 stěžuje si Vilím Leopold z Řičan, pán na Vysoké, vikári hořovickému, že administrator ve StřebSKU na jinou faru odešel, aniž „s dobrou manírou od něho odpuštění vzal“ a jemu „pro mnohé učiněné despekty a ofensí povinnou satisfakci dal“, a dokládá: „jest pravda, že kněžská hodnost pro čest a

*) „Zu deneu Bauern bald zu einem, bald zu anderm gegangen, sie also aufrührerisch gemacht und angefrischt, sie sollen ihren Herrn nicht fürchten, auch ihm wenig gehorsamb leisten, sondern sich seiner halten, er wolle sie defendieren, und an die Hand stehen; aus diesen und andern mehrern seinen vermessenem Reden zu dieser gegenwertigen schwer- und geferlichen Zeithem gantz leicht eine Aufruhr, ja gar — Gott behütte — eine Rebellion, weilien es ohne dem nicht weith von Bayern entlegen ist, entstehen könnte.“

chválu Boží v veliké vážnosti uctěna býti má, však naproti tomu kněžím také nenáleží tak nevážně světské pány na cti dotejkati a despectirovati, tak aby světšti páni k netrpělivosti pohnuti nebyli.“

Magistrát vysokomýtský, jsa v nevůli s děkanem svým, prohlašuje r. 1707, že děkan jej chováním svým donucuje, aby „vše, co tak v nově do vůle magistrátu sine consequentia et obligatione k děkanství propůjčeno bylo, se odňalo: zahrada v šancích aby se cassírovala, a prolámaná ve zdi městské do děkanství okna a dveře aby se zazdily . . .“

Hrabě František Antonín Sporck hněval se na svého faráře novolysského Jana Pabienského, že prý proti němu popuzoval jeho poddané, i potrestal jej svémocně tím, že odňal mu na poli vůz s obilím i koňmi a zadržel mu vyplacení fundace, kterouž byl otec jeho Jan hr. Sporck založil. Arcibiskup v listu z 13. února 1697, jež hraběti poslal, protestoval rozhodně proti takovému počínání, zvláště zadržení fundace bez jeho vědomí („weniger sich geziemet hat, solches ohne vorhergehenden Unserm Wissen als *piarum causarum et foundationum supremi executoris und Praeterirung gedachten Pfarrers immediatae instantiae von Ew. Excell. proprio motu vor die Handt zu nehmen und sothane Foundation-Gelder andertswo zu appliciren*“).

R. 1709 10. ledna stěžuje si farář koceradský Augustin Soukup na patrona svého Jana Václava hr. z Valdštýna, pána na Kormorním Hrádku, že 30. pros. 1708 přišel do kostela koceradského a tam přítomen byl mši svaté, po níž mezi kázáním že šel na faru a tam jeho spisy všetečně prohlížel, a naleznuv koncept stížného přípisu farářova ke konsistoři v příčině správy zádušního jmění, rozhněval se na faráře tou měrou, že ho při tabuli přede všemi pohaněl a zakázal vydávati mu nadále pivo, dříví a jiné požitky jemu dle zřizovací listiny příslušné; nad to že odňal mu mocí koně, jež byl mu kdysi jako hříbě daroval, a za něž mu farář 27 mešních intencí odsloužil.

Také tím mstívali se patroni farářům, kteří se jim znelíbili že zúmyslně trpěli, když jim poddaní povinné desátky zůstávali dlužni, anebo dokonce zakazovali dávky ty faráři odváděti; konsistor nejednou takovým pánům připomínati musila, že „jedenkaždý dělník mzdy své zasloužené hoden jest, jakož i ten, který oltáři slouží, od oltáře živ býti musí, následovně to, co se od starodávna dá-

valo, dávati a odvozovati přísluší a nijakž zadržováno býti nemůže a nemá.“

Rytíři Petru Deymovi, jenž faráři v Čížově již za dvě léta jak od sebe, tak svých poddaných povinný desátek dáti se zpěchoval, ale také i cizopanským, k faře čížovské patřícím lidem radil, by faráři toliko polovičný desátek vydali, ostatní pak u něho složili, psala konsistoř 1697 16. března: „Poněvadž zasloužená mzda povinného desátku, samým Božím prikázáním nařízeného, zadržována býti nemůže a repressalie tuto dokonce žádné místo nemají, z té tehdy příčiny pána mocí úřadu na sobě majícího otcovsky napomínáme, že faráři čížovskému, co tak až posavad zadržáno jest, beze všeho průtahu a dalšího zaneprázdnění vydat zaporuči; naproti tomu také ubezpečujeme, pokudž nadřečený farář v čem pánu křiv a vinen se vynajde, že ve všem slušná náhrada a satisfakce dle uznání následovati bude.“

Panu Vilému Příchovskému, jenž děkanu přestickému zadržel desátek ze statku skočického od starodávna odváděný z té příčiny, že prý děkan fundaci za rod Příchovský persolvovati zanedbal, psala konsistoř 1699 26. ún. mimo jiné: „poněvadž nížádný ve své vlastní při soudcem býti nemůže, nýbrž pokudž nadopáčený děkan tu co zcestného přečinil aneb zanedbal, to vše na velebnou arcibiskupskou konsistoř Pražskou jakožto jeho náležitou instanci od pána vzneseno a za rozsudek takové věci žádáno býti mělo.“

Rytíř Ferdinand Údrcký z Údrče zadržoval faráři pohorškému po tři léta povinný desátek a mimo to tento „laskavý“ pán, jak ho konsistoř v listu svém tituluje, také třem svým poddaným zapověděl a zbraňoval, aby faráři také žádného desátku nedávali. Konsistoř rázně ujala se faráře, a když list její zůstal bez účinku, napomenula rytíře 1700 9. října přípisem důraznějším, jenž končí se těmito energickými slovy: „Z té tedy příčiny pána ještě jednou tuto z mocí úřadu na sobě majícího od osob pak našich otcovsky napomínáme, že jak ten po tři léta . . . bezprávně zadržalý desátek pro praeterito odvésti, tak také budoucně bez všelikého odporu jemu odvozovati odporen nebude. Čehož kdyby se mimo vsi naději naši státi nemělo, byli bychom prinuceni tu věc s nemalým pána zaneprázdněním a nelibkou na vyšší instanci světskou náležitě vznést a tam další assistenci a zaopatření toho všeho žádati.“

Když zakročení konsistoře u takovýchto patronů nic nezpomáhalo, obracela se ke král. místodržícím, aby mocí svou je k placení přinutili.

Spory mezi faráři a patrony přes zakročení konsistoře a arcibiskupa samého končivaly obyčejně v neprospěch farářův, jenž nucen byl resignovati.

Když mezi magistrátem města Mostu jakožto patronem a farářem v Čouši Steikertem vypukly r. 1707 spory, arcibiskup, přikazuje věc tu k vyřízení konsistoři, podotýká, že ač žaloby nejsou takové váhy, aby nemohly býti jiným způsobem vyřízeny než amocí farářovou, jak to magistrát žádá, přece že by k amoci přikročeno býti musilo, kdyby nebylo naděje na obapolné smíření.

Nejednou faráři sami dobrovolně resignovali, aby ušli neustálému pronásledování se strany patronů.

Časem konsistoř sama faráři k duchovní správě neschopnému nebo těžce se provinivšímu nařídila, aby resignoval.

Tak na př. r. 1706 12. srp. psala děkanovi kolínskému Strebskému: „Quandoquidem adductis iterum tot novis, eisque gravibus contra Vos querelis, et spectata provecta Vestra aetate, atque alias in ordine ad obeunda parochialia atque alia munia ecclesiastica notoria inhabilitate, nullus fructus in beneficio, quod possidetis, sit sperandus, imo non nisi petra offensionis ibidem futurus, idcirco iterato vos hisce paterne admonemus, imo volumus ac ordinamus, ut ad consulendum famae et honori vestro, intra quatuordecim dies a receptione praesentis nostri decreti computandos, praeassertum beneficium curatum tam nobis, quam magistratui civitatis Neo-Colinenses, qua patrono, resignetis; tolerandus tamen in beneficio usque ad festum s. Galli, ad quod tempus deinde reculas Vestras convasare et inde in pace discedere, residuumque vitae vestrae in quiete transigere poteritis. Quodsi autem sprete respective nostra monitione ac ordinatione, dictum beneficium Vos resignare intermiseritis, cogemur nos testes, qui contra Vos adducuntur, jurato curare audiri, et postmodum praevia causae cognitione, non tantum ad privationem beneficii, verum etiam ad condignam Vobis per sententiam infligendam poenam procedere“

Mnohdy také patronové naléhali u konsistoře na odstranění neschopných farářů.

Tak r. 1695 23. září kněžna-abatyše kláštera u sv. Jiří v Praze, Františka Helena Pironka z Gallianu, píše konsistori: „Vašich Milostí tajiti nemůžeme, že ruka Páně velebného pana Václava Jana Raucha, faráře našeho nebuželského, se dotkla, takže již některý tejdén jak na řeči, tak těle šlakem poražený zůstává a skrze to ku konání dalšímu služeb Božích, zvlášť kázání nezpůsobný učiněn jest, aniž naděje vede, aby z takové nemoci vyjít a povolání svému zadosti činiti mohl. Aby pak nějakého pomocníka sobě chovati a jemu platiti měl, k tomu on nesměruje, a také by se sotva který způsobný snad na krátký čas k tomu potřebovati dáti chtěl, z ohledu, že by ani bytem příhodným, ani platem v tyto strastné časy, v nichž jak vrchnosti, tak poddaní daněmi neustálými obtíženi a nanejvýš ochuzeli jsme, opatřen býti nemohl. A jakkoliv my s ním nemocným srdečnou outrpnost máme, však poněvadž svědomím k tomu zavázány jsme, aby duše věrných poddaných kláštera nám na ten čas svěřeného a osadních téhož chrámu Páně velice potřebného ano i bezelstného opatření zbavené nebyly, on také velebný pan farář náš nebuželský z požehnání Božího netoliko dobré prostředky, alebrž i možného zástupce, od něhož titulum mensae obdržel, beze vsí pochybnosti má, pročez Vašich Milostí za to žádostivě prosíme, že nám a jim věrným dušem tu otcovskou milost učiniti a při opáčeném, na zdraví těžce nedostatečném panu faráři našem nebuželském (bez však vyměření našeho), aby Pánu Bohu nemožnost svou poručíc, takové jemu k zastání nemožné beneficium resigniroval, učiniti ráčíte, tak abychom my věrným dušem pomoci a jim jiného způsobného prostředkem povinné praesentací zaopatřiti mohli . . .“

Nejedni faráři pro stáří nebo nemoc beneficia svého se vzdali.

Pelhrimovský děkan Jan Alexius Prentz píše arcibiskupovi 1709 25. ún.: „Omnia in hoc mundo vergunt ad suum finem et terminum — et vita hominis. Quadraginta annis curam sustinui animarum laboribus, et senectute debilitatus, cogor beneficium deponere, residuis diebus meis apud nepotem meum, decanum Scuteczii, mihi soli vacaturus, D.o gratias agere pro beneficiis collatis, et peccata offensionesque, antequam abeam, deflere intentionatus. Ideo Suae Celsitudinis flexis genibus et lachrymis sacram benedictionem comitem submisissime imploro . . .“

Podobně píše farář mikulovský Matyáš Ždtkovský konsistoři 1710 10. ún.: „Senio et sinistra valetudine fractus, redditus sum servus inutilis in vinea Domini Sabaoth, in qua jam annis quadraginta laboravi pro salute animarum, eo quo potui conatu. Videns autem prae foribus resolutionem corporis mei, ut rationem reddam villicationis meae, instare, statui unius et solius animae salutis impensius incumbere, depositis omnibus aliis spiritualibus tum saecularibus curis.“

Zřídka vyskytaly se jiné příčiny resignace. Tak farář kálovský Petr Dubenka, pocházející z Lužice, resignoval 1694 4. října na faru svou, chtěje odebrati se do vlasti své, „aby tam pracoval na vinici Páně a pomoc duchovní poskytoval ovečkám nalézajícím se tam uprostřed vlků jinověrných“.

Nejčastěji vytrvali faráři v duchovní správě až do smrti.

12. Pozůstalost kněží.

V příčině pozůstalosti kněží vydala konsistoř řadu nařízení.

V patentech jarních z 18. bř. 1701 napomenuti byli všichni duchovní světští, by před smrtí učinili závěť písemnou anebo aspoň ústní, aby předešlo se nesnázím, jež vznikají, když kněz bez poslední vůle zemře.*)

V patentech jarních z 2. dubna 1703 poukazuje se k tomu, že během předešlého a běžícího roku zemřelo sedm kněží bez poslední vůle, i vybízí konsistoř opět kněžstvo, aby učinili závčas poslední pořízení, a při tom aby pamětlivi byli domu pro vysloužilé kněze. Dělení pozůstalosti beneficiáta bez poslední vůle zesnulého že způsobuje konsistoři nemalé obtíže.**)

*) „Monemus paterne omnes et singulos de clero saeculari testamenti factionem habentes, ut omnimode studeant ante sui obitum ultimam voluntatem seu testamentum ad evitandas inexplicabiles molestias et incommoditates, dum ab intestato decedunt, per quod etiam piis suffragiis privari solent, vel scriptum aut saltem nuncupativum condere.“ Pat. vern. z 18. bř. 1701, odst. 8.

**) „Compertum est, quod superiore et hocce currente anno septem circiter beneficiati et animarum curati ab intestato ex hac vita decesserint; per hoc autem, quoad relictam eorundem substantiam trifario dividendam magnae et fastidiosae Venerabili Officio causari solent molestiae, eapropter omnes et singulos iterato paterne hortamur ac admonemus, ut ultimas suas voluntates et testamenta juxta formulam eis jam dudum transmissam, condere, et bonum, dum tempus habent, operari, necnon in eisdem testamentis domus emeritorum in proximo erigendae meminisse velint.“ Pat. vern. z 2. dubna 1703, odst. 14.

zemřel bez posledního pořízení, byla pozůstalost dle ustanovení synody z r. 1605 *) dělena na tři; jeden díl připadl kostelu, druhý příbuzným, třetí patronovi.

Roku 1699 22. května učinila konsistoř vzhledem k naskytuvším se případům v příčině pozůstalosti beneficiátů zemřevších ab intestato tato zásadní rozhodnutí:

1. Cajus habet ecclesiam parochialem residentialem A, quam per spatium aliquot annorum administravit Sempronius, qui ante paucum tempus ab intestato decessit. Idem administravit et aliam parochialem ecclesiam B, in qua jus patronatus habet Titius cum Livio; unde oritur quaestio: an in unam tertiam relictæ hæreditatis sola ecclesia, cui defunctus præfuit, residentialis A. et in alteram tertiam solus Cajus, qua dictæ ecclesiae residentialis patronus, aut etiam altera, quam administraverat, ecclesia B. nec non Titius cum Livio, alterius ecclesiae administratae compatroni, succedant? a venerabili archi-episcopali consistorio pragensi est resolutum, quod tum vigore synodi pragensis, tum juxta observatam hucusque in hac archi-dioecesi Pragensi consuetudinem sola residentialis ecclesia A in unam tertiam, in alteram vero solus ejusdem patronus, exclusis aliis ecclesiis et patronis, succedere soleat et succedat, cum ad reliquas ecclesias, quas parochus ab intestato mortuus solum per modum commendæ et per accidens administraverat, investitus non fuerit, nec investiri aut installari potuerit.

Ad secundam quaestionem, an in successione amicorum defuncti parochi ab intestato demortui omnes promiscue intelligantur amici, an vero ii, qui in jure civili excluderent remotiores; respondetur: de praxi id hucusque observatum fuisse, quod solum proximiores, qui sese in venerabili officio sufficienter legitimare tenentur, remotioribus exclusis, succedant.

Ad tertiam quaestionem, an ecclesia in se parochialis, licet aliquomodo in redditibus tenuis, adjuncta cum consensu patroni compatronorumve alteri parochiali, transeat in filialem? respondetur negative; sed manet semper ex natura sua parochialis, licet per residentialem parochum solummodo per modum commendæ administretur.

Ad quartam et ultimam quaestionem, si duo fratres dividant inter se hæreditatem paternam (quæ consistat in uno bono, pro-

*) Vyd. z r. 1684, str. 175.

viso templo parochiali) in duas partes nulla facta mentione juris patronatus, utrum ambo simul jus patronatus sint habituri, aut unus tantum? Respondetur: Quod stante hoc casu, jus patronatus praecise ad illum, in cujus divisa parte haereditatis templum parochiale situm est, spectet ac pertineat.

A poznovu konsistoř v patentech jarních z 24. bř. 1708 pozvubudila kněžstvo k tomu, by v čas učinili poslední pořizení a neodkládali s tím až k poslednímu dechu života; jakož i aby v testamentech vždy jmenovali dědice a vůli svou jasně a přesně vyslovili, by předešlo se zmatkům a rozepřím.*)"

V patentech jarních z 10. dub. 1699 bylo zakázáno vikářům a vykonatelům testamentu, aby v nákladu činěném na pohřební hostinu nevykročovali z míry; jinak že by musili to, co by přes náležitou míru vydali, ze svého hraditi.**)

V patentech jarních z 24. bř. 1708 opětovně zakázáno bylo vynakládati při pohřbech beneficiátů příliš mnoho na pohřební hostinu, jakož i činiti jiné nepotřebné značné výlohy, zvláště porizováním smutečního šatstva příbuzným, čímž pozůstalost se značně ztenčuje na úkor dědiců a věřitelů. Spolu bylo zakázáno, aby vikáři a vykonatelé poslední vůle sami svémocně nebrali si z pozůstalosti odměny za svoji práci, nýbrž aby vždy vyčkávali, až jim bude od konsistoře vyměřena.***)

*) „Quales molestiae et labores ac saepius confusiones oriantur, quando animarum curati ab intestato decedunt, Nobis, uti et aliis optime constat; quapropter iterato omnes et singulos admonemus, ut testamenta seu ultimas voluntates, dum adhuc viribus pollent, condant et conficiant, neque testamenti factionem ad ultimum vitae spiritum differant, semper in iis haeredem, quod est basis et fundamentum testamenti, denominando, suamque ultimam voluntatem clare et distincte exponendo, ut per hoc omnis confusio et controversia evitetur.“ Pat. vern. z 24. bř. 1708, odst. 4.

**) „... penes quod etiam harum serie inhibemus, ne in expensis in funus et fieri consuetam refectionem faciendis vicarii foranei aut executores testamentorum nimium excedant (alias pro rata *excessus ad satisfactionem ex proprio compellendi), sed quoad haec se moderatos exhibeant.“ Patent. vern. 10. dub. 1699, odst. 6.

***) „Animadversum hucusque est, quod in funeralibus prandiis, variisque aliis expositionibus defunctorum parochorum, aut etiam administratorum, passim fiant magni sumptus, dum etiam amicis defuncti, pluribusque personis, sive ex toto, sive pro parte, luctus emitur, variaeque aliae prorsus inutiles et superfluae causentur expensae; unde fit, quod substantia defuncti multum attenuetur, et exinde haeredibus tam ab intestato, quam ex testamento venientibus, uti et creditoribus saepius irreparabilis damnificatio oriatur. Proinde hic abusus

V patentech konsistorních ze 7. pros. 1694 nařizeno bylo vikářům, aby zasílajíce testament zesnulých farářů konsistoři ke schválení, přikládali k nim vždy inventář pozůstalosti.*) Spolu bylo vikářům zakázáno, aby testamentů zapečetěných neotvirali, nýbrž je zapečetěné konsistoři ke schválení zaslali. Rovněž jim bylo zakázáno, aby testamentů nikomu k přečtení neukazovali, aniž aby se nečinili sami vykonavateli testamentu ve případech, kde testator sám ustanovil si vykonavatele poslední vůle, leč by od konsistoře jmenování byli exekutory ve případě, když zesnulý žádného vykonavatele poslední vůle neustanovil.**)

Přesné sestavování inventářů pozůstalosti bylo znovu vikářům připomenuto v patentech jarních z 10. dubna 1699. Kdyby sami z podstatné příčiny práci tu provést nemohli, měli učiniti tak skrze zástupce, jehož by k tomu ustanovili; inventář pozůstalosti měli opatřiti svým podpisem a pečeti a zaslati konsistoři. Kdyby někdo ze světského kléru bez závěti zemřel, měli zinventovanou pozůstalost, pokud v penězích nebo v předmětech ze stříbra nebo z věci v zástavu daných záležela, opatřiti svou pečeti, jakož i pečeti patrona nebo jeho úředníka, a vzíti ji s sebou do úřadu vikariálního; nikterak jí neměli nechávat v ruku patrona nebo

tam vicariis foraneis, quam executoribus serio inhibetur, prout etiam, ne sibi ullam mercedem propria autoritate accipiant sed dum pro la bore, praeter necessarios sumptus, aliquid merentur, determinationem quanti a Reverendissimo Officio petant, resolutionemque desuper expectent; alias restitutionem superfluarum expensarum et factae hujusmodi privatae, pro labore, desumptionis sub poena dupli, experientur.“ Pat. vern. z 24. bř. 1708, odst. 6.

*) „Saepenumero hucusque experti sumus, quod ultimas voluntates seu testamenta a parochis condita plerique vicarii foranei ad Venerabile Officium sine praevio facto inventario relictæ a defuncto substantiae a Nobis ratificanda mittere soleant; hinc in virtute harum semel pro semper praecipimus, ut imposterum se in hoc emendent et semper, ubi aliquem de clero testatum ex hac vita decedere contigerit, ejus testamentum citius non, quam inventarium relictarum a defuncto rerum confectum fuerit, nisi rationabilis causa et periculum in mora subesset, ad Venerabile Officium transmittant.“

**) „Monentur iidem vicarii foranei, ne prout non ita pridem a quodam factum est, testamenta alias obsignata, priusquam ad venerabile archiepiscopale consistorium pro eorum publicatione et ratificatione transmittantur, sub gravi in se animadversione et inevitabili multa reserare et aliis legenda exhibere praesumant; neque in executionem ejusmodi testamentorum et ultimarum voluntatum, ubi non ipsi, sed alii a testatore per expressum constituti inveniuntur executores, se ingerant, nisi in defectu testamentariorum executorum ipsi vicarii executores a Venerabili Officio constituantur.“

místních úředníků, jelikož z toho vznikaly obtíže při dělení, jež provéstí náleží vikáři.)*

V patentech jarních z 18. bř. 1701 bylo nařízeno, by pozůstalost ihned po smrti beneficiátově od vikáře nebo jeho zástupce byla zapečetěna, by nebyla vyloupěna; spolu bylo opětovně nařízeno, aby vikáři inventář pozůstalosti co nejbedlivěji sestavili a je svým podpisem a pečeti, jakož i těch, kdož inventuře byli přítomni, opatřený konsistori zaslali.**)

Jelikož se shledalo, že inventáře pozůstalostní sestavené od těch, jež vikáři místo sebe byli k tomu ustanovili, zpravidla byly nedostatečné, ustanovila konsistor v patentech jarních z 10. dubna 1702, aby nadále vikáři sami inventáře ty zdělávali; kdyby pro nemoc nebo jinou příčinu tak učiniti nemohli, měli těm, jež by k tomu ustanovili, dáti náležité poučení; spolu bylo nařízeno, aby vykonavatelé pozůstalosti dědicům ničeho dříve nevydávali, dokud by nebyly dříve úplně zaplacený útraty pohřební, taxa pro konsistor za potvrzení testamentu a jiné dluhy.†)

*) Omnibus et singulis vicariis foraneis, ut substantiarum a demortuis curatis relictarum inventaria accurate conficiant, aut si ipsemet, urgente alia causa vel necessitate praesentes esse nequeant, a substitutis ad id exacte fieri curent, et subscripta sigilloque roborata ad venerabile archiepiscopale officium remittant: quod si autem ab intestato quempiam de clero saeculari decedere contigerit, relictam substantiam prius inventatam et suo et patroni vel eiusdem officialis sigillo obsignatam pecuniariam, et si quid de argenteria aut pignori- bus repertum fuerit, vicarii foranei ad vicariatus officium recipiant, et nullatenus in manibus patroni aut loci officialium eandem permittant, cum (uti quotidiana docent exempla) inde non, nisi graves difficultates et molestiae ratione divisionis faciendae, quae immediate alias vicario foraneo competit, soleant oboriri. Patentes vern. 10. dub. 1699, odst. 6.

**) „... e contra vicarii foranei inventaria relictæ a defuncto substantiae et haereditatis, ut primum quis mortuus fuerit, per vicarium vel ejus substitutum sine omni mora obsignandae, ne expilari eam contingat, summa cum diligentia et quam accuratissime confecta, manu sua propria subscripta et sigillo roborata, etiam ab iis, qui ejusmodi inventationi interfuerint, ad venerabile officium transmittant, ne, uti saepius contingit, talia inventaria minus authentica, dum subscripta et sigillata non sunt, cum fastidio hincinde remittere sit necesse.“ Pat. vern. z 18. bř. 1701, odst. 8.

†) „Saepius hucusque deprehensum est, quod inventaria super relictis a parochis haereditatibus atque substantiis, et vel maxime ab iis, quos vicarii foranei sui loco substituerunt, nimis obiter ac mance fuerint confecta; hinc volumus ac ordinamus, ut imposterum ipsimet vicarii foranei (quod etiam illorum est officii ejusmodi conficiendis inventariis, nisi infirmitate aut alio legitimo detenti fuerint impedimento, in persona adsint, eaque accurate conficiant, aut, si ipsi ad-

Poznovu bylo v patentech jarních z 24. bř. 1708 nařizeno přesné sestavování inventářů pozůstalostních, a poručeno, aby inventáře ty konsistori po zvláštním poslu byly zaslány. Zároveň bylo zakázáno vikářům, aby nic z pozůstalosti z vlastní vůle neprodávali ani nepůjčovali, tím méně sami sobě něco zápůjčkou brali, dříve než by o tom bylo od konsistore rozhodnuto.*)

V patentech jarních z 24. bř. 1708 bylo nařizeno, aby vikáři nad tím bděli, by z pozůstalosti zachována byla bezpečně kvota jak z plodin polních tak i z desátků nástupci náležitá.**)

esse non potuerint. suos hac in parte substitutos de illis accurate conficiendis efficaciter praemoneant et instruant; penes quod etiam volumus ac ordinamus, ut, quicumque testamentorum a clericis conditorum, aut etiam substantiae seu haereditatis ab intestato decedentium relictæ fuerint executores, ii haeredibus, quicumque illi sint, nihil citius extradant vel consignent (nisi res essent tempore periturae), priusquam funerales expensae, pro consistorio assignata recognitio seu taxa propter factam confirmationem testamenti actu deposita, aliaque debita passiva ex integro non fuerint persoluta; siquidem experientia compertum est, quod non servato huiusmodi ordine, vel quod nonnullis haeredibus praemissorum persolutio facienda bona fide ab executoribus per- vel committatur, magna exinde confusio et molestiae generari soleant. Unde si quid simile incuria executorum (quicumque ii demum fuerint) deinceps contigerit, sciant se facti huius non tantum rationem reddituros, sed etiam praemissa ex proprio (relicto caeteroquin illis adversus haeredes, sive ex testamento, sive ab intestato succedentes regressu) indispensabiliter atque effective persoluturos.* Pat. vern. z 10. dub. 1702, odst. 6.

) „Vicarii foranei, aut vicariatus administratores, vel quibus id peragendum commissum fuerit, inventaria super relictis parochorum, aliorumque clericorum substantiis, non obiter (prout nonnulli hucusque fecerunt), sed accurate cum specifica omnium et singulorum consignatione, nihil in eadem omittendo, conficiant, eaque manu propria subscribant, et sigillo consveto corroborent, ad Reverendissimum Archiepiscopale Consistorium, sive qui testatus, sive ab intestato decedat, per expressum nuntium transmittenda; cujus occasione etiam omnibus vicariis foraneis inhibetur, ne quidquam de substantia et haereditate relicta propria autoritate distrabant, aut mutuo dent, minus pro seipsis mutuo accipiant, donec desuper a Reverendissimo Officio resolutio subsequatur. Pat. vern. z 24. bř. 1708, odst. 5.

**) „Omnes vicarii foranei et vicariatus administratores, necnon executores testamentarii, semel pro semper admonentur, iisque tenore praesentium committitur ac mandatur, ut, dum quendam parochorum aut administratorum, sive testatum, sive intestatum ex hac vita decedere, et per hoc beneficium curatum vacare contigerit, mentionati vicarii foranei, aut vicariatus administratores, ac testamentarii seu dativi executores praecipue attendent, ac curent, quatenus quota seu portio tum ex fructibus agrestibus, tum ex decimis successoris in beneficio obveniensi, seu obventum, in salvo remaneat, et respective in tuto ac securo loco asservetur.* Pat. vern. ze 24. bř. 1708, odst. 9.

Vykonavatelé testamentů klerikův povinni byli dbáti bedlivě pokynů vikářů†) a po vyplacení všech dědických podílů musili zaslati příslušné kvitance konsistoři.

Konsistoř závěti kněžské potvrzovala;*) za to vyměřovala sobě, jakož i kanceláři své taxu poměrnou k výši pozůstalosti.***) Při skrovné pozůstalosti taxy ty se odpouštěly***) anebo vikáři bylo ponecháno na uvážení, možno-li něco konsistoři poslati za opsání a ingrossování závěti.

V patentech podzimních z 10. pros. 1699 vytyká konsistoř, že někteří vikáři a vykonavatelé testamentů velice jsou liknaví a vlašni v oddělení náležité části z pozůstalosti na taxu konsistoři náležitou; dokonce že s tím odkládají, až z dědictví ničeho nezbyvá. I nařídila, aby po zapravení útrat pohřebních především taxa ta z pozůstalosti byla vyňata a v nejlepší minci, jež v pozů

†) „Monemus pariter omnes testamentorum a clericis conditorum executores, sive illi sint testamentarii, sive ex officio constituti, ut ordinationibus vicariorum foraneorum, si quid in peragenda executione ii desiderari comperiant, pareant obsequenter, illorumque directioni sese ad amussim conforment, nisi gravius in se animadverti, et nihilominus damnum inde emersum ex proprio resarcire malint.“ Pat. vern. z 13. bř. 1704, odst. 10.

*) Činila tak obyčejně dle tohoto formuláře: „Suprascriptam in copia ultimam voluntatem Honorabilis Patris . . ., ubi prius debita liquida, per syngraphas et chirographa, aut in defectu eorum per fide dignos testes, si homines famae integrae, aut juramentum suppletorium probata, ex communi massa soluta fuerint, ratificamus et confirmamus, mandantes, ut quamprimum executio fiat per executores intus nominatos, qui petitas a legatariis et creditoribus quietantias legatorum et debitorum acceptorum in Reverendissimo Archiepiscopali Consistorio pro archivio deponere tenebuntur.“

**) Tak na př. z pozůstalosti po karlsstejnském děkanovi Bernardovi de Gregoriis vyměřila si konsistoř r. 1705 pro sebe taxu 60 zl. rýn. a pro kancelář konsistořní 15 zl. rýn.; r. 1708 z pozůstalosti děkana soboteckého Jana Ign. Summy pro sebe 200 zl., pro kancelář 50 zl.; r. 1709 z pozůstalosti blatenského děkana Krumpa pro sebe 60 zl., pro kancelář 12 zl.; z pozůstalosti děkana mladoboleslavského Rudlofa 40 zl. rýn.; z pozůstalosti far. žaboklického Sigla pro sebe 60 zl., pro kancelář 15 zl.; r. 1709 z pozůstalosti faráře u sv. Václava na Malé Straně v Praze Jana Ign. Ruckého pro sebe 200 zl. a pro kancelář 35 zl. — V jednom přpisu svém z 19. čce 1694 pravi konsistoř, že vyměřování taxy děje se „de more avito et in recognitionem subjectionis“.

***) Tak psala konsistoř 7. dubna 1700 vikáři klatovskému v příčině pozůstalosti po faráři v Nyřsku Fischerovi: „. . . taxa vero, quae Venerabili Officio et ejusdem cancellariae obvenire deberet, intuitu pauperulorum defuncti amicorum condonetur.“

stalosti byla nalezena, kanceláři konsistorní co nejdříve zaslána*)

Leckdy dědicové slyšali si, že taxa od konsistoře požadovaná jest přílišná.**)

Vikáři za jeho námahu s projednáváním pozůstalosti spojenou prikazovala konsistoř z pozůstalosti přiměřenou odměnu; rovněž tak i vykonavatelům poslední vůle.

Pozůstalost po beneficiátech záležela obyčejně z hotových peněz, někdy z dlužních úpisů, z věcí „od stříbra“, „od cínu“, od mědi“, z „komorních mobili“, ze šatstva („šatů chodících“), z perfin a plátna, z obrazů, knih, z „hospodářských nábytků“, dobytka, drůbeže obilí na zrně a ve slámě a p.

Značnou část pozůstalosti po farářích venkovských tvořilo ovšem hospodářské zařízení, dobytek a obilí.

Tak v pozůstalosti děkana v Kostelci na Labi r. 1708 se uvádí: „Klisny tažný dvě, jedna za 66 fl., druhá, schromlá za 15 fl., číní 81 fl. Dobytka hovězího: voly 4 za 65 fl., krav dojných 7 za 56 fl., jalového 4 kusy za 20 zl., odsadní telata 3 za 6 fl.

*) „Saepius experimur, quod nonnulli vicarii, vel alii de clero constituti executores in detractioe taxae pro confirmatione et ratificatione testamentorum, aut ex substantiis ab intestato demortuorum parochorum pro venerabili officio et ejusdem cancellaria (esto modica sit, et quantitati relictiae substantiae saepenumero minime correspondeat) assignatae, se valde segnes et adeo tepidos exhibeant, ut talem detractioem donec tota haereditatis massa vel exhauriatur, aut nihil ultra supersit, differe non contrarientur, eapropter per praesentes omnino statuimus, ut taliter deinceps assignanda taxa, una cum legato, si quod factum fuerit, solutis prius funeralibus expensis, deinde ante omnia ex massa haereditatis desumatur, et in optima, quae in substantia reperta fuerit moneta, sive per vicarium foraneum, aut executores testamentarios, vel dativos, secuta occasione ad cancellariam archiepiscopalem quantocyus transmittatur, si secus factum, et talis detractio vel per negligentiam aut conniventiam intermissa fuerit, in tali casu vicarius foraneus, vel certe executores, aut executor ad solutionem et resarcitionem sese noverint ex proprio adstringendos.“ Pat. autumn. z 10. pros. 1699. odst. 5.

**) Tak píše vikář kláštereský 1705 23. června ve příčině pozůstalosti po faráři doupovském: „Et quemadmodum juxta clementissimam determinationem Reverendissimarum Amplitudinum Vestrarum ex relictis substantia 50 fl. pro venerabili officio. et alii 12 floreni pro cancellaria primitus sportularum loco accipiendi erant, ita eosdem immediate expetii, nec non ab executoribus (licet haeredes non parum tergiversati, et de excessu sportularum propter exiguam substantiam relictam et magnis legatis oneratam conquesti sint) in optima moneta accepi.“

30 kr. Ovec starých 19 kusů a 10 jarlynkův za 22 fl. 30 kr. Dobytko svinského 12 kusů za 14 fl. Kozy 2, kozel jeden a kůzlata 2 za 3 fl. 58 kr. Vůz starý s rebrinami za 5 fl. Pluh s železím 2 za 2 fl. Brány dvojce za 1 fl. Vůz krytý starý za 10 fl. Kširy pro jeden pár koní za 8 fl. Žito 75 str. po 1 fl. činí 75 fl. Ovsu za 3 fl. 56 kr.“

Po faráři milčinském zůstalo 1708 obilí v ceně 639 fl. 54 kr., dva koně v ceně 50 fl., 4 krávy a j.

V pozůstalosti děkana Pohla v Kostelci na Labi bylo 1708 „peněz rozdílných na hotově 31 fl. 1 kr., dukát platící 12 fl., muškátový ořech v pozlaceném metalu fasovaný 8 zl., hodinky stříbrný 25 zl., hodiny železný za 9 fl., lžice stříbrná 1 fl. 45 kr., cejnu všeho, vážil 66 lib. po 20 kr., činí 22 fl.“ V pozůstalosti faráře milčinského Paulina 1708 bylo na hotovosti 17 fl., 9 stříbrných lžic, jež vážily 28 lotů, v ceně 28 zl.; cinu ve váze 72 liber, v ceně 22 zl.

Značnou část pozůstalosti kněží tvořily knihy, v inventářích zevrubně uváděné.

V pozůstalosti faráře u sv. Petra v Praze Neuwertha shledáno bylo 515 knih; mezi nimi dvě staré rukopisné knihy na pergameni psané („liber antiquissimae scripturae in pergameno, sine titulo authoris et designatione materiae; ejusmodi alius liber“), 75 knih českých (mezi nimi kronika Hájkova, Poselkyně Beckovského, Veleslavínův kalendář historický, Hamerschmidova Historie klatovská, Letopisové Trojanští, Komenského Labyrint světa).

Po faráři doupovském Hüllerovi zůstalo 141 knih.

Zámecký kaplan krivoklátský Jan František Višek (Wissek) zanechal r. 1708 90 knih.

Děkan mladoboleslavský Rudloff (zemř. 1709) odkázal knihy své tamním piaristům na fundaci 12 mší sv. ročně.

Sakrista (farář) u sv. Víta v Praze, Jakub Růžička (z. 1705), zanechal 367 knih latinských, českých a německých; měl je ve dvou almarách „s ciradem pozlaceným“.

Předchůdce jeho, Jiří Vojtěch Hořejší, zemřelý r. 1701, odkázal kapitule několik knih nově svázaných („totam Poliantheam Josephi Langii, Concordantiam biblicorum, Mundum symbolicum Picinelli, Opera s. Hilarii, librum s. Augustini de civitate Dei et Trinitate, Historiam latinam; omnes in folio compactos, atque Corpus juris canonici compactum, in quarto majori“); také i vikari-

stům metrop. chrámu odkázal několik knih, jež měly býti vždy ve vikarii chovány („Theologiam radicale R. Dni Joannis Mariae Sbogar, omnia opera concionatoria R. P. Mathiae Fabri, conciones germanicas R. P. Schiling“), dále svému bratru P. Donatovi Horejšimu O. Min. Conv. („librum in folio noviter compactum ‚Orpheus sacer‘ intitulatum, item Theologum juridico-moralem seu accusationem canonicam ebriosi auth. R. Patre Gobat S. J., conciones R. P. Albrici S. J., medullam Theologicam R. P. Ludovici Abelly S. J.“), druhému bratru svému Simonovi („meum quadripartitum Breviarium una cum proprio Bohemiae atque medullam theologiae moralis R. P. Busenbaum S. J.“), Janu Filipovi, řezníku a měšťanu Menšího Města Pražského („librum bohemicum in folio ‚Poselkyně starých příběhů českých, intitulatum, editum ab Adm. Rdo Dno Joanne Beczkowsky“, Martinu Hlidečovi, měšťanu Menšího města Pražského („in folio compactum Novum Testamentum linguae Bohemicae“), Janu Jiřimu Svatkovi, notáři kapitulnímu, měšťanu novoměstskému („librum historicum in folio compactum, intitulatum ‚Blundus in Romam triumphantem‘ a mimo to podobiznu arcibiskupa Breunera,) příteli svému Janu Jiřimu Slavikovi, hejtmanu v Roztokách („Vitam venerab. Ernesti archiepiscopi Prag. auth. R. P. Balbino S. J.“ a mimo to malované obrazy sv. Jiří a P. Marie Klatovské). Kostelu sv. Václava v Sušici odkázal svůj větší breviř kvartový, novou česko-rímskou agendu a obraz malovaný „Kristus korunovaný a bičován“ pod sklem v černém, pěkně pracovaném rámci („cum nigra, affabre facta lista“), spolu s jinými čtyřmi obrazy sv. evangelistův. Abatyši-kněžně kl. sv. Jiří Františce Heleně Pyronové z Galiana odkázal nejmilejší svůj obraz, P. Marie Pasovské, kdysi od heretiků zneuctěný („meam charissimam imaginem B. V. Passaviensis olim prostitutam ab haereticis: Jesulus globo transfixus videtur in fronte“).

V pozůstalosti výše zmíněného sakristy u sv. Víta Jakuba Růžičky napočítáno 17 obrazů, mezi nimi byly obrazy na plátně malované: svatých patronův českých, „Ecce Homo“, sv. Anežky, Panny Marie Pasovské, P. Marie Klatovské, Bolestné Panny Marie, „Vir dolorum“, dále dva obrazy na dřevě malované: Ježíška a Krista Pána v zahradě se modlícího, obrázek sv. Ignacia na mědi malovaný a několik obrazů papírových.

Po faráři pištůnském Liškovi zůstaly tyto obrazy: „obraz, kdežto Panna Maria svého Synáčka krmlí, obraz Budejovské Panny

Marie, svaté Panny Barbory, sv. Anny, sv. Jana Nepomuckého, Ecce Homo větší, Ecce Homo menší, Panna Maria Klatovská, sv. Šebestián, sv. Václav, sv. Florian, Panna Maria, pod jejížto nohama měsíc se praesentíruje, sv. Jana Křtitele a Pozdravení andělské“, jež vesměs odkázány byly kostelu pištinskému.

Děkan slánský Seifert ustanovil 1710 hlavním dědicem děkanský kostel slánský; bibliothéku svoji odkázal piaristům; františkánům odkázal 20 zl., aby za ně odsloužili 40 mší sv.; dvěma svým sestrám odkázal cín a peřiny, aby se rozdělili rovným dílem.

Farář chvojnovský Daniel Petr Margkrab ustanovil r. 1707 v kšaftu svém tamní chrám Páně za svého dědice.

Divišovský děkan Václav Kozojedský odkázal r. 1706 jmění své klášteru sázavskému.

Farář u P. Marie před Týnem v Praze Jan Adam Povolil odkázal 1707 mimo jiné 200 zl. na zřízení stříbrného tabernákulu v řečeném kostele, 150 zl. na okrášení a zvětšení oltáře sv. Jana Nep. v témž kostele, 600 zl. na zřízení mešní fundace tamtéž a jiné.

Děkan sobotecký Jan Summa odkázal kostelu soboteckému na fundaci za duši svou 1000 zl., špitálu chudých 200 zl., aby aspoň v neděli mohli mít kousek masa („ut saltem diebus Dominicis partem carnis habere possent“), filiálním kostelům po 15 zl., 100 dukátů na zhotovení čtyř kalichů, z nichž jeden měl býti odevzdán ku hrobu sv. Jana, druhý kostelu rakovnickému, třetí kostelu sv. Kříže v Praze, čtvrtý kostelu soboteckému; *) 40 zl. odkázal k tomu účelu, aby z úroků žákům poskytl se ve svátek sv. Jana Nep. a v den Dušiček nějaké přilepšení.

Farář u sv. Petra v Praze Neuwerth (zemř. 1709), křižovník, prohlásil, „že J. M. p. generál jemu tu moc dal, by on za živobytí svého, komu co odkázati chce, daroval a odkázal,“ což on takto učinil: „všechny mobilie své, jak od knih,**) cínů, mědi, obrazův, selských stolův a jiných oslatních svých potřeb“ odkázal k farnosti sv. Petra, aby jich nástupcové jeho užívali; velkou i malou monstranci, jeho nákladem zhotovené odkázal chrámu Páně sv.

*) Konsistoř nařídila 21. května 1708, aby na noze jednoho každého z těchto kalichů byl tento nápis: „Ex pio legato Venerabilis Patris Joannis Ignatii Summa, decani quondam Sobotcae.“

**) O nich zmínili jsme se již výše na str. 470.

Petra „pro čest a chválu Boží a sv. milého Petra, aby na časy věčné při témž chrámu Páně zanechány byly a zůstávaly“; 150 zl. špičatálu křížovnickému, aby po jeho smrti ihned chudým byly rozděny, a 150 zl., by novoměstským a staroměstským věznům, podobně po jeho smrti rozděleny byly, „aby za duši jeho k Pánu Bohu se za něj modlili“; svoji „štans“ 100 kop odkázal na svůj pohřeb; mimo to co „po ohni na faru ze svého na stavení přidal, to vše té faze condoniruje; podobně co tak na ozdobu chrámu Páně přidal a vynaložil, též to chrámu tomu zanechává“.

Farář u sv. Vojtěcha v Praze Václav Viktorin Hrdlička (zemř. 1707) odkázal zlatý prsten pečetní kostelu hostivickému, pohár stříbrný pozlacený díla augšpurského s víkem a dvě stříbrné lžice kostelu sv. Vojtěcha, by z toho co nejdříve zhotoven byl mešní kalich; šatstvo kázal prodati a za utržené za to peníze zhotoviti kasuli pro kapli sv. Floriana na Kladně; ze dvou svých hedvábných kasulí odkázal jednu kostelu sv. Vojtěcha, druhou kostelu sv. Václava na Proseku.

Farář osecký Werner odkázal 1708 kostelu oseckému 15 a voldřískému 10 zl.; na 80 mší sv. 60 zl., dětem patrona hraběte Ferd. Leop. Nostitze 25 zl., jejich hofmistru 6 zl.

Farář rosenthalský (v hrabství kladském) Brockel odkázal 1710 polovici svého jmění na mešní stipendia pro chudší faráře.

Farář v Lužci Sommer odkázal 1709 300 zl. na rozdělenou mezi okolní faráře, aby za to odsloužili příslušný počet mší sv. za jeho duši; mimo to aug. klášteru u sv. Dobrotivé 50 zl., aby každého roku slouženy byly 4 mše sv.; kostelu lužeckému odkázal 50 zl. na zřízení bočního oltáře sv. Jana Nep., kostelu hostínskému a bukolskému rovněž po 50 zl. na zřízení nových kazatelen; 10 zl. na rozdělenou mezi chudé při pohřbu; na pohřeb a skrovné při tom pohostění 40 zl.; vikáři dva dukáty, svědkům závěti po 1 dukátu; knihy odkázal kostelu k potřebě svých nástupců.

Farář pištínský Liška odkázal na fundaci ke kapli Panny Marie v Pištině 150 zl., na fundaci k chrámu Páně na Náměti v Kutné Hoře rovněž 150 zl.

Farář a vikář vilémický Raspichler odkázal konsistoři 75 zl., kostelu vilémickému 50 zl. a fil. kostelu podletickému 10 zl., patronu baronu Janu Joachimmu Michaelu z Račina 150 zl., třem jeho dcerám po jedné krávě, kaplanu svému 50 zl., okolním klášterům 50 zl. na stipendia mešní.

Gabriel Jan Krines, farář v Prunéřově, odkázal r. 1707 farnímu kostelu svému 10 zl. na zjednání šateček pro sochu P. M., fil. kostelu v Bystrici velikou zelenou almaru a fil. kostelu v Místě (Platz) veliký obraz P. Marie na plátě malovaný; klášterům v Kadani a v Žatci odkázal po 10 zl., aby odsloužily za ně 20 mší sv.; arcibiskupovi odkázal svůj kříž vykládaný sv. ostatky; patronu svému hr. z Martinic obraz Ukřižovaného na dřevě malovaný; chudým, kteří pohřbu jeho se účastní, po jednom groši a po jednom bochníčku chleba; vikáři 6 zl., farářům a kněžím, kteří se pohřbu účastní, každému 1 zl., aby odsloužili 2 mše sv. za jeho duši. Pohřební kázání výslovně si zakázal. Synovce svého kněze, jenž na jeho náklad vystudoval, což stálo více než 500 zl., zavázal, aby každého téhodne 2 mše sv. za něho četl, až do 300 zl. oné summy; 100 zl., aby až bude míti prostředky, složil kostelu prunéřovskému, za ně pak aby každého roku se sloužily 4 mše sv. za něho a příbuzné. Konsistori odkázal za schválení testamentu 10 zl. a konsistorním kancelistům 3 zl. Knihy své odkázal minoritům kadaňským, aby tolik mší sv. odsloužili, kolik by odpovídalo ceně knih.

Podobně jako Krines, i jiní faráři pamatovali v poslední vůli na taxu konsistorní.

Farář pištinský Liška odkázal konsistori 40 zl., kanceláři konsistorní 15 zl.

Farář a vikár vilémický Raspichler odkázal (1707) konsistori 75; konsistoř však nařídila, aby jí z pozůstalosti odvedeno bylo 100 zl. a konsistorní kanceláři 23 zl.

Roku 1696 zemřel farář v Modré Hůrce, Daniel Ant. Hruška, nezanechav poslední vůle. Vikár chtěl peníze v pozůstalosti nalezene vzíti ve svou ochranu. Proti tomu však ohradil se správce patrona, knížete ze Schwarzenberka, a prosadil, že peníze byly ponechány na farně. Plnomocník knížete Jan Jak. Fridrich Höfflinger z Dirrenberga psal pak 18. listop. 1696 z Třeboně konsistori mimo jiné: „und ist nicht zu sehen, warumb H. Vicarius foraneus dann solches Geldt zu sich nehmen wollen; dann wan solches auch in das fürstl. Ambt depositiret worden wäre, so seindt ja mein gnädigster Fürst derentwegen jedermännigl. geugsamb gesessen, und weilen er Herr Vicarius Foraneus bey diesem Geldt keinen, mein gnädigster Fürst aber zwey Theyl, einen für sich, und den anderen für seine Hurcker Kirchen hat, als hette ja billich dieses

Geldt vielmehr in das fürstl. Ambt genohmen, als auf der Pfarr mit steter beschwerlichen Verwachtung und Gefahr gelassen werden sollen“

Když r. 1695 zemřel farář neustupovský ab intestato, žádal tehdejší patron Dohalský konsistor, aby pozůstalost rozdělena byla mezi něj a kostel. jelikož prý o žádných příbuzných zesnulého není povědomost.

Někteří faráři ustanovili dědici svými své rodiče a příbuzné; ti pak mnohdy naléhali nedočkavě na vydání dědického podílu.

Děkan turnovský Neumann ustanovil 1708 ve svém testamentu svého otce a 4 sestry dědici stejným dílem. Manželové tří starších sester vinili nejmladší sestru, která s mužem u bratra svého bydlila, že část pozůstalosti ustranila, takže by prý přišli zkrátka. Jeden ze žalobců však prohlásil, že jeho jméno bez jeho vůle na oné stížnosti podepsali; on že s manželkou svou „s tím malým dílem dědictví, jakoby hrubej byl“ jest spokojen, „nebožtíkovi pak p. děkanu lehké odpočinutí a slavné z mrtvých vzkříšení vinšujíc, sám sobě a přátelům svým svornost a lásku.“

Příbuzní faráře v Brodu (Bruck, vik. tachovský) Tomáše Preunla, r. 1700 zesnulého, obvinili jeho hospodyně že testament odstranila a pozůstalost na několik tisíc prý se páčící, vyplenila.

Farář bykaňský Gotthardt (zemř. 1709), když na smrtelné posteli od vikáře byl napomenut, aby učinil závěť, odpověděl, že jest pánem svých věcí, a že je před smrtí za živa rozdává; a skutečně když pak po smrti jeho vikář přišel sepsat inventář pozůstalosti, nalezl faru vyprázdněnou.

13. Dávky církevní (cathedraticum a seminaristicum).

Beneficiáti povinni byli odváděti dvojí kanonickou dávku („quotas canonicas“): cathedraticum a seminaristicum.

Cathedraticum odvádělo se jednou do roka, a to k termínu sv. Jirí. V patentech jarních z 21. bř. 1698 nařízeno bylo, aby příště cathedraticum odvádělo se před velikonočí po poslech přicházejících pro svaté oleje nebo jinou bezpečnou příležitosti.*)

*) „Futuris annis, iuxta Suae Reverendissimae Celsitudinis mentem et expressum gratiosissimum mandatum cathedraticum semper ante Pascham seu cum nuntiis pro sacris liquoribus adventuris, aut alia secure occasione, in bona

Z každého farního chrámu odváděl se imperiál neboli 1 zl. 30 kr.,*) z každého chrámu filiálního půl imperiálu neboli 45 kr.

Mimo to odváděn byl poplatek tento jednoho imperiálu také od opatů želivského, strahovského, zbraslavského, plasského, sv. Jana pod Skalou, jakož i od jezuitských kolejí a vůbec od administrátorů kostelů klášterních.

Celkem vynášelo cathedraliticum ročně průměrně 1500 zl.

Jednotlivé vikariáty odvedly r. 1695 cathedralitica: krumlovský 63 zl., jindřichohradecký 38 zl., budějovický 19 zl. 30 kr., chýnovský 33 zl., vltavotýnský 34 zl. 30 kr., plzeňský 75 zl. 45 kr., klatovský 39 zl., domažlický 44 zl. 15 kr., plánský 55 zl. 30 kr., falknovský 45 zl., loketský 33 zl., jirkovský 93 zl., vilemický 83 zl. 15 kr., prachatický 33 zl. 45 kr., blatenský 36 zl., sušický 39 zl., chrudimský 57 zl., litomyšlský 56 zl. 15 kr., brandýšský 36 zl. 45 kr., divišovský 31 zl. 30 kr., poděbradský 46 zl. 30 kr., čáslavský 28 zl. 30 kr., ledečský 54 zl., kvilický 69 zl., hořovický 30 zl. 45 kr., sedlčanský 27 zl. 45 kr., novoboleslavský 90 zl. 45 kr., seitendorfský 47 zl. 15 kr., strašecký 30 zl., kladský 69 zl. 45 kr.; faráři pražští 24 zl.

Od farářů pražských vybíral cathedraliticum sakristán (farář) svatovítský.

Z výnosu cathedralitica platilo se salarium konsistorním asessorům, pokladníkovi a fiskálovi,**) jakož i menší některé mimořádné výdaje konsistorní. Zbytek odváděl se do pokladny arcibiskupské (r. 1696 odvedeno bylo za leta 1695—6 1102 zl. 43 kr. 3 d., r. 1698 za leta 1697—8 652 zl. 32 kr. 3 d., r. 1699 272 zl. 30 kr., r. 1700 299 zl. 35 kr., r. 1701 282 zl. 16 kr., r. 1704 za leta 1702—3 581 zl. 24 kr., r. 1706 za leta 1704—5 615 zl. 49 kr., r. 1707 za r. 1706 236 zl. 15 kr., posléze r. 1710 k rukám dědice arcibiskupova, hr. Filipa Breunera 912 zl. 6 kr.).

Seminaristica platilo se rovněž z každého chrámu po imperiálu neboli 1 zl. 30 kr. a z každého kostela filiálního po půl imperiálu neboli 45 kr., ale dvakrát do roka, totiž k sv. Jirí a k sv. Havlu.

Průměrný výnos seminaristica nedosahoval však dvojnásobné výše cathedralitica. t. j. 3000, nýbrž o něco méně totiž 2654 zl.,***) jelikož z kostelů klášterních seminaristicum se neplatilo.

moneta deponere, et iuxta hoc sese futuris temporibus semel pro semper dirigere et id ad amussim scient observare.* Patentes vernaes z 21. bř. 1698, odst. 4.

*) Tehdejší zlatý měl 60 kr.; rovnal se tedy imperiál 90 kr.

**) Srv. str. 175 a 181.

***) Srv. str. 209.

**Výnos cathedratica a seminaristica v letech 1694—1710 po-
dává tento přehled :**

Roku	Cathedraticum	Seminaristicum	
		a) k terminu sv. Jiří	b) k terminu sv. Havla
1694	1565 fl. 30 kr.	1285 fl.	1230 fl. 35 kr.
1695	1480 fl. 45 kr.	1447 fl. 15 kr.	1184 fl. 30 kr.
1696	1457 fl.	1320 fl. 30 kr.	výkaz chybi
1697	1502 fl.		
1698	1509 fl. 2 kr. 3 d.	} výkazy chybi	
1699	1501 fl. 45 kr.		
1700	1508 fl.		
1701	1519 fl. 51 kr.		
1702	1525 fl. 6 kr.		
1703	1514 fl. 48 kr.		
1704	1442 fl. 49 kr.		1328 fl. 25 kr.
1705	1534 fl. 30 kr.	1326 fl.	1349 fl. 30 kr.
1706	1473 fl. 15 kr.	1363 fl. 30 kr.	1270 fl. 45 kr.
1707	1526 fl. 45 kr.	1302 fl. 35 kr.	1395 fl. 50 kr.
1708	1500 fl. 15 kr.	1363 fl. 25 kr.	1280 fl. 41 kr.
1709	1459 fl. 21 kr.	1363 fl. 5 kr.	1393 fl. 45 kr.
1710	1494 fl. 42 kr.	1383 fl. 6 kr.	1386 fl. 40 kr.

Cathedraticum a seminaristicum vybírali od podržzeného sobě
kněžstva vikáři a konsistoři zasílali.*)

Konsistoř napomenula v patentech podzimních 1694 faráře
a administratory, aby cathedraticum a seminaristicum odváděli
v minci císařské nebo jiné minci dobré †)

*) Pat. jarní z 15. února 1697 odst. 4.: „Quota seminaristica et cathedratici a quolibet parochorum mature exigetur et pro 23. mensis Aprilis exacta una cum pecunia pro directoriis collecta infallibiliter ad cancellariam archiepiscopalem ablegabitur, nulla excusatione acceptanda“. — Pat. podzimní z 10. pros. 1699 odst. 3.: „Quotam archiepiscopali seminario debitam quilibet vicarius foraneus a suis sibi subordinatis curatis exactam pro ultima Decembris labentis anni ad cancellariam archiepiscopalem (consignatione pro more apposita), qui nondum transmisit, infallibiliter transmittet, quae alias juxta patentes a. 1678 emanatas semper intra 8 dies post lapsum s. Galli festum suo loco deponi debet, et deinceps ejusmodi praescriptum ad amussim volumus observari.“ — Pat. podzimní z 3. pros. 1705 odst. 3.: „Quotam archiepiscopali seminario debitam quae pro elapso termino sancti Galli anni decurrentis illam nondum deposuerunt, suis vicariis foraneis, sine ulteriori remora et dilatione deponent, vicarii foranei autem taliter depositam pro ultima Decembris hujus anni ad cancellariam archiepiscopalem juxta appositam consuetam consignationem infallibiliter transmittent, cum hac reiterata admonitione ac mandato, ut ejusmodi quotam deinceps, semper intra octo dies post festum sancti Galli curati deponere teneantur.“

†) „Volunus autem, ut singuli animarum curati et administratores suum contingens tam cathedratici, quam quotae seminaristicae, in caesarea aut alia

V patentech jarních z 21. bř. 1698 bylo nařízeno, aby cathedraliticum a seminaristicum odvedeno bylo v samých sedmnáctících a sedmicích, jelikož imperiály, zvláště španělské a holandské „z jistých příčin“ nebudou se přijímati.* *)

S vybíráním cathedralica a seminaristica měli vikáři dosti nesnází. Někteří faráři zůstávali poplatky ty dlužni a musili opětovně po vikariátním kursorovi býti upomínáni. Zatvrzelé dlužníky bývali vikáři nuceni oznamovati konsistoři, aby je sama k placení přiměla. Někteří se vymlouvali chudobou, jiní tím, že jim buď patroni nebo osadníci neodváděli povinného desátku. Farář kolovečský Jakub Jan Zvěřina píše r. 1698 konsistoři, že by rád dal, ale že má ročního příjmu 120 zl., z čehož živ býti nemůže; patron, hr. z Bubna, že užívá všech pozemků farních a sám prý se na potupu farářovu vyjádřil, on že má „vitulum“ a farář pouze „titulum“.

Mnozí faráři, aby vyhnuli se povinnému poplatku cathedralica a seminaristica z kostelů filiálních, označovali tyto kostely ve výkazech jako „kaple“, ač to byly kostely, které měli přikázanou k sobě osadu, byly opatřeny křtitelnicí a měly svůj hřbitov.

Někteří faráři zase farní kostely, jež měli přiděleny v komendě, udávali jakožto filiální a platili z nich pouze polovici cathedralica a seminaristica.

Vikáři upozorňovali na takovéto nepřístojnosti konsistoř, které ovšem proti nim zakročovala.

Administrátor krucemburský, cisterciák kláštera žďárského, zdráhal se platiti seminaristicum vymlouvaje se, že arcibiskupem bylo řádu jeho prominuto vzhledem k tomu, že členové řádu zastávají v semináři úřad professorů. V podobném případě týkajícím se příslušníků řádu praemonstrátského rozhodnuto bylo konsistoři,

bona moneta (quod facili negotio fieri posse existimamus) suis tempestive deponant vicariis, ipsi vero taliter collectam pecuniam praetexo tempore ad cancellariam archiepiscopalem transmittant.* Pat. autumn. ze 7. prosince 1694 odst. 3.

) „Quotam cathedralitici et seminaristici una cum pecunia pro directoriis et posta obveniente, qui illam nondum persolverunt, pro die 26. Aprilis ad cancellariam archiepiscopalem, et quidem in meris 17. et 7. cruciferis, siquidem imperiales in specie, praesertim hispanici et hollandici ex certis rationibus non acceptabuntur, infallibiliter et ex integro, respectu sibi desuper extradandae recognitionis, transmittant. Patentes vern. z 21. bř. 1698, odst. 4.

že příslušníci řádu toho jsou osvobozeni od placení seminaristica na farách nalézajících se na panstvích řádových, nikoliv však příslušníci řádové zastávající úřad farářský na farách jiných panství.

14. Pokladna solní (cassa salis); pokladna farářů (cassa parochorum).

Solní pokladna („cassa salis ecclesiastica“, „cassa datii salis ecclesiastica“*) vykazovala na konci r. 1692 v zůstatku 167.460 zl.; roku 1693 přijato za první a druhé čtvrtletí 9582 zl. 15 kr.; bylo tedy na rok 1693 k dispozici 177.042 zl. Z toho vyplaceno bylo na obvyklé podíly řádům řeholním (benediktinům, praemonstrátům, cisterciákům a řeholním kanovníkům sv. Augustina) za rok 1693 celkem 8000 zl., a na leta 1694 a 1695 rovněž po 8000 zl.; pokladníkovi roční odměny na rok 1693 80 zl. a na r. 1694 tolikéž: mimořádně vyplaceno bylo metrop. kapitule pražské a opatům praelátům král. českého 2000 zl.; celkem bylo tudíž vydání 26.160 zl., i zbylo 150.882 zl. 53 kr.; z toho bylo na obligacích 88.919 zl., na hotovosti 61.891 zl.; mimo to dvě císařské obligace na obnos 211.244 zl., půjčených roku 1683 na válku proti Turkům (jedna na 163.244 zl., druhá na 48.000 zl.), takže před nastoupením arcibiskupa Breunera vykazovala pokladna celkem jmění 362.127 zl.**)

Solní pokladna měla ročního příjmu 20—26 tisíc zlatých. Z každé bečky soli odvádělo se do ní čtvrt zlatého neboli 15 kr.

Roku 1704 z prodaných 81.405 beček soli náleželo solní pokladně 20.351 zl. 15 kr.; r. 1705 z 96.879 beček 24.219 zl. 45 kr.; r. 1706 z 89.412 beček 22.353 zl.; r. 1707 ze 107.835 beček 26.958 zl. 45 kr.; r. 1708 ze 112.296¹/₂ bečky 28.074 zl. 7 kr. 3 d.; r. 1709 ze 106.519 beček 26.629 zl. 45 kr.***)

Ve skutečnosti však pro nesnáze finanční za tato leta obnosy ty nebyly vyplaceny, nýbrž dlužná částka, obnášející celkem 148.586 zl., splacena byla ve lhůtách teprve v letech 1718—1723.

*) Srovn. o původu jejím a starších jejích dějinách Dr. A. Gindely: „O vzniku tak zvané Cassa Salis“ ve „Výroční zprávě král. čes. společnosti nauk 1883“ str. XVIII. a násl.; Dr. Frant. Krasl, „Arnošt hrabě Harrach“, 499 až 513.

**) Výkaz v archivu metrop. kapituly XCVI., 6.

***) Výkaz v archivu metrop. kapituly CVII., 10.

Pokladna solní chovala se v residenci arcibiskupské; pokladníkem byl Jakub Javornický.*)

Arcibiskup Valdštýn nevybral z císařského úřadu solního značnou sumu náležející do solní pokladny duchovenské, a to z obavy že mince, v níž měla býti vyplacena klesne v ceně. Na počátku roku 1695 měla solní pokladna s tímto nedoplatkem na hotovosti, 150.000 zl. O tom podal vicepresident české komory hrabě František Karel Přehořovský dvorní komoře vídeňské zprávu. President dvorní komory Maximilian Breuner obrátil se k bratranci svému, nově jmenovanému arcibiskupu pražskému Breunerovi, jenž tehdy ve Vídni dlel, se žádostí, aby suma ta zapůjčena byla císaři k náležitým potřebám veřejným, zvláště na válku proti Turkům, jakož pryč již zesnulý arcibiskup Valdštýn učiniti zamýšlel. Arcibiskup, jenž dosud z Říma nebyl potvrzen, nechtěl se do záležitosti té míchati, i psal 12 ún. 1695 metrop kapitule, žádaje, aby nunciiovi do Vídne podala příznivý návrh ve příčině půjčky té. Kapitula učinila tak již 22. ún., poukazujíc k tomu, že obnos na hotovost skládá se ze zlatníkův a jiných drobnějších mincí, jimž hrozí znehodnocení, takže obávati se jest ztráty asi jedné čtvrtiny, a že by tudíž bylo výhodno obnos ten císaři co nejdříve na úrok pětiprocentní proti dostatečné záruce se svolením Stolicе apoštolské zapůjčiti, jakož se to bylo již r. 1683 stalo.**)

Po delším vyjednávání, v němž kapitula podávala nunciatuře svoje mínění a potřebná vysvětlení, zvláště o obou podobných půjčkách z r. 1683, uzavřeno bylo, aby obnos 150.000 zapůjčen byl ne ve formě půjčky, nýbrž na způsob zakoupeného a prodaného ročního úroku 7500 zl., s tou podmínkou, že arcibiskup kapitál nesmí císaři vypovědět, že však císař může po tříměsíční výpovědi jej vykoupiti. Úrok ten 7500 zl. byl k žádosti arcibiskupově výnosem kongregace de Propaganda fide 14. září 1696^{*)} přikázán na zřizování nových far ve všech třech diecésích v Čechách dle úsudku arcibiskupova a obou biskupů suffragánních, jakož i za souhlasu nuncia. Tento důchod spravován a účtován byl zvlášť, čímž vznikla vedle vlastní pokladny solní pokladna zvláštní, zvaná „cassa parochorum“.

Během vyjednávání s nunciaturou vyšlo na jevo, že zesnulý arcibiskup Valdštýn úroky z kapitálu 48.000 zl., prodejem statku

*) Viz str. 177.

**) Archiv metrop. kapituly XC VII 1b.

Janovic nad Uhlovou, náleževšího solní pokladně, získaného a císaři r. 1683 se svolením Stolice papežské zapůjčeného, za deset let nashromážděné v obnosu 24.000 zl. bez svolení Stolice papežské vynaložil tak, že 20.000 zl. dal na zřízení tří kaplanů v Klatovech a 4000 na obnovu vyhořevší budovy arcibiskupského semináře, na kterouž mimo to ze solní pokladny vynaložil ještě 4800 zl., celkem tedy 8800 zl.

Bylo to tudíž v řečeném dekretu kongregace de Propaganda fide sanováno, ale s tou podmínkou, aby jedno ze zmíněných kaplanských míst v Klatovech bylo zrušeno a aby příslušný obnos na zřízení nové fary byl vynaložen.

Mimo to bylo stanoveno, aby úroky z onoho kapitálu 48.000 zl. v obnosu 2400 zl. obrácen byl na zvětšení počtu alumnů v arcibiskupském semináři *) s tou podmínkou, aby do něho přijímáni byli v učitém počtu také alumni z ostatních diecesí českých. O fondu tomto byly vedeny účty zvláštní.**)

Arciskup oznámil 7. prosince 1696 rozhodnutí papežské kongregace Propagandy o přikázání ročního obnosu 7500 zl. na zřizování far svým suffragánům, biskupu litoměřickému i královéhradeckému.***)

Konsistoř oznámila již 29. listopadu 1696 zvláštními patenty vikářům přikázání onoho ročního obnosu na zřizování far, i vyzvala je, aby jí podali zprávu o farách, jež pro nedostatečné důchody nemají vlastního duchovního správce; spolu zplnomocnila,

*) Srovn. str. 210.

**) Od roku 1696 do konce června 1710 obdržel seminář z tohoto fondu celkem 36.000 zl.

***) Illustrissime et Reverendissime Episcopo, Domine uti Frater et Suffragane. Ex copia adjuncta perspiciet Illustrissima et Rev. Dom. Vestra, qualiter ad humillimas Nostras preces Sanct. Dominus Innocentius Papa XII., sic suadente Sacra Congregatione de propaganda fide, pro erectione seu multiplicatione parochiarum residentialium septem millia et quingentos florenos ex redditibus Cassae salis ecclesiasticae in toto Regno Bohemiae impendi et distribui posse annuatim decreverit. Cum igitur dioecesis Ill. Dom. Vestrae in dicto decreto comprehensa sit. ideo servata proportionem desideramus, ut hoc magno beneficio etiam frui possit; in quem finem etiam allaborabit, ut ubi maxima fuerit necessitas et utilitas, intentio Suae Sanctitatis suum finem assequatur et Nos pro patre Nostra etiam pro possibili concurremus et manemus Illustrissimae et Reverendissimae Dom. Vestrae . . . Pragae die 7. Decembris 1699.

Dějin v arid. pražské.

je, aby obsah patentů ve vikariátě svém prohlásili, by patroni, kteří by pomoci té užiti chtěli, k arcibiskupovi obrátiti se mohli.*)

V době od r. 1695 do konce června 1710 přijato bylo do pokladnice na zřizování nových far 110.503 zl.

Značná část peněz těch půjčována byla na pětiprocentní úrok, a to arcibiskupovi 18.000, benediktinám u sv. Jiří na Hradě Pražském 18.000, baronovi Josefovi z Gastheimu 50.000, proboštu metropolitní kapituly 10.000, hraběti z Coloreda 6000 zl.

Biskupu královéhradeckému bylo ročně na zřizování far v jeho diecesi odváděno 1000 zl.

Vydáno bylo jednou pro vždy: hraběti Maximilianovi z Kolovrat na stavbu fary v Týnci 500 zl., rediteli panství purkrabských příspěvek na zřízení fary v Hostivari 500 zl., Berounským na vystavění příbytku pro nově fundovaného kaplana 300 zl., roku 1697 městu Českému Brodu na opravu kostela a zvonice 150 zlatých.

Stálý příspěvek roční povolen byl: faráři v Bohdalu (Gottesgab) 50 zl., faráři v Rejstejně (Unterreichenstein) 50 zl., faráři v Horelici 25 zl., faráři v Krucemburku 75 zl., faráři v Hostivari 100 zl., faráři v Železně 60 zl., děkanu v Rakovně 100 zl. (pouze na tři leta 1699—1701), faráři v Boleboři (Göttersdorf) 50 zl., faráři ve Vrbně 100 zl., faráři ve Vysoké nad Jizerou 100 zl., faráři v Jincích 120 zl., děkanu v Kamenici (ve vik. jindřichohra-

*) Venerabilis dilecte. Cum ad instantes preces Cels. ac Rev. Principis Joannis Josephi Archi-Ep. (tit.) Dom. nostri gratiosissimi Sua Sanctitas sic svadente Sacra Congregatione de fide propaganda benigne indulserit, ut Sua Reverend. Celsitudo pro multiplicandis parochiis in regno Bohemiae septem millia et quingentos florenos ex Cassa salis ecclesiastica annuatim impendere et distribuere possit, absque praejudicio jurium patronatus legitime competentium, ideo Vobis committimus, et nomine dictae Suae Rev. Celsitudinis mandamus, ut secluso omni affectu conscientiosam relationem faciatis, in quibus ecclesiis parochialibus quidem nomine, sed quae propter tenuitatem reddituum nullum habent proprium parochum, sed aliis hinc inde adiungi solent, cum magno animarum praejudicio, et pariter magna ecclesiastici regiminis confusione, per additionem alicujus subsidii constantes parochiae residentiales erigi possent, in quem finem has nostras patentes poteritis per vestrum vicariatum publicare, ut patroni, qui hoc beneficio frui cupient, necessitatem et statum suarum ecclesiarum dictae Suae Celsitudini exponere possint et dicta Sua Celsitudo, juxta aequitatem et necessitatem distributionem facere queat. Quod negotium quantocyus maturare non intermittetis et nos manemus Vobis paterne addictissimi. Praegae etc. die 29. Nov. 1696.

deckém) na vydržování kaplana 25 zl.; kaplanu tamtéž 75 zl.; faráři v Uhl. Janovicích 100 zl.; faráři v Heřmani 50 zl.; faráři v Liboci 100 zl., děkanu v Rokycanech 50 zl. (pouze v let. 1703—07), faráři v Schönfeldu 48 zl., faráři v Hroznětíně (Lichtenstadt) 100 zl., faráři v Moutenci 40 zl., faráři v Příbuzech (Frühbuss) počínajíc r. 1704 100 zl.; faráři ve Zdechovicích 75 zl.; faráři v Oseku 100 zl.; faráři v Louňovicích 50 zl.; faráři v Choceradech 50 zl., faráři v Mnichovicích 100 zl., faráři v Týnci 50 zl., faráři v Dírném 120 zl., faráři v Rýnarcí 150 zl., kaplanu v Rožmitále 100 zl., faráři v Rychnově 150 zl., administratoru ve Zbraslavicích 40 zl., faráři v Jirčanech 30 zl.

Na vydržování missionáře z Tovaryšstva Ježíšova v Příbuzech (Frühbuss) vyplaceno bylo v letech 1701—1703 celkem 807 zl. 38 kr.

Uvedené podpory uděleny byly jednak farářům far nově resuscitovaných, jednak těm farářům, kteří zřízením nových far utrpěli újmy ve svých příjmech.

Arcibiskup, jemuz návrhy na podpory konsistoř předkládala, bděl nad tím, aby v té věci náležitě se šetřilo. Tak když konsistoř navrhla pro děkana rakovnického, jenž r. 1698 utrpěl škodu velikou povodní, roční podporu 100 imperiálů nebo aspoň 100 zlatých na deset let, arcibiskup rozhodl, aby mu dána byla roční podpora 100 zl. na dobu tři let, poukazuje k tomu, že nutno toho dbáti, by přílišnou štedrostí pokladna přílišně se nevyprazdňovala („quod eiusmodi subsidia assignando cassam salis nimia liberalitate evacuare non oporteat, sed ad futuros casus et necessitates quoque reflectere necesse sit“).

Žádosti o přikázání náhrady za újmu zřízením nových far byly odmítány, jestliže se ukázalo, že dotyčnému faráři zůstal důchod dostatečný; tak byla 7. ledna 1709 odmítnuta žádost metrop. kapituly o podporu pro faráře únětického po oddělení farnosti noutonické.

Dvěma missionářům z Tovaryšstva Ježíšova ve vinicích vřkol Prahy působícím*) vypláceno bylo týdně každému po 5 zl.

*) V účtech uvádějí se: P. Antonín Začovský (Zaczowsky, Zazkowsky), P. Bartoloměj Ziak, P. Jan Pořický (Porziczky), P. Matěj Třebický (Trzebiezky), P. Jiří Jakesch, P. Kryštof Sádlo (Sadlo), P. Václav Gebhardt, P. Alexius Podlejší (Podlegssi), P. Jan Radl, P. Jan Špaček (Spaczek), P. Vavřinec Lissý (Lyssy).

Týž plat vyplácel byl ní třem missionářům z téhož Tovaryšstva, působícím na venkově.*)

Někdy kryla se z kasy té také vydání mimořádná; tak na pohřeb kněze Jiřího Pintnera vyplaceno bylo 8 zl. 46 kr., na dluhy po něm zanechané 13 zl. 46 kr., kterémusi predikantovi, jenž k víře katolické konvertoval, na výživu a na zakoupení bre víře 22 zl., na oděv pro polského kněze Mariana Bartoczewského 12 zl. 39 kr.**)

15. Jmění záduší a jeho správa. Služebníci chrámovi.

Jmění zádušní skládalo se z kapitálů úrok nesoucích, dále z pozemků, z t. zv. železných krav, z povinných dávek a poplatků; mimo to plynuly důchody z dobrovolných sbírek, z prodeje drobných svíček, z odkazů a p.

Některý kostel byl bohatý, máje všechny tyto prameny příjmů; mnohé byly chudší, majíce jen některé z nich, a jiné posléze nejchudší, odkázány byly jen na milodary.

Jmění zádušní na penězích bylo ovšem velmi různé, jak z následujícího přehledu, do něhož pouze některé kostely byly pojaty, jest patrné :

Kostel v Neudeku měl jmění 14.500 zl., k. v Sobotce 10.639 zl., k. v Německém Rychnově 8000 zl., k. ve Sv. Anně (Heilbrunn) 4000 zl., k. v Planě (vik. tachovský) 3935 zl., k. v Radešově (Rodisfort) 3856 zl., k. v Tuněchodech 3450 kop, fil. k. v Libošovicích u Sobotky 3341 zl., k. v Ostrově (Schlackenwerth) 3227 zl., k. ve Starém Sedlšti 3000 zl., k. v Malontech 2500 zl., k. ve Zlonicích tolikéž, k. v Lanškrouně 2462 zl., k. v Rakovnici 2400 zl., k. v Roudnici 2359 zl., k. v Podbořanech 2300 zl., k. v Slavkově (Schlaggenwald) 2223 zl., k. v Schönfeldu 2207 zl., fil. k. v Oseku u Sobotky 2120 zl., fil. k. v Markvarticích 1971 zl., k. ve Vyšším Brodě 1912 zl., k. v Schönwaldu 1811 zl., fil. k. v Třeboraticích 1809 zl., k. v Manětíně sv. Barbory 1785 zl., k. v Útvině 1759 zl., k. ve Volyni 1756 zl. (dar probošta metrop. kapituly pražské jakožto patrona), k. v Erpužicích 1669 zl., k. v Nové Kdyni 1597 zl., k. ve Vnoři 1558 zl., fil. k. v Nepřivěci 1401 zl., k. v Želnavě 1389 zl., k. v Tatrovicích (Dotterwies) 1380 zl., fil. k. v Nové Vsi u Bohuslavi 1352 zl., k. v Mikulovicích 1341 kop, k. v Bousově tolikéž, k. v Jestbořicích 1266 kop, k. v Jindřichovicích 1202 zl., k. ve Hrobech 1200 zl., k. ve Svatém Kříži (vik. tachovský) 1160 zl., k. v Rejstějně 1100 zl., k. slánský měl [z odkazu hr. Jaroslava Bořity z Martinic 1000 kop; děk. ve Smečně rovněž 1000 kop (z ročních úroků dostával varhanik 46 zl.,

*) V účtech uvádějí se : P. Michael Rinner v kraji mladoboleslavském, P. Jindřich Sieghardt v kraji žateckém, P. Samuel Trebický (Trzebieczky) v kraji čáslavském.

**) Účty v archivu metrop. kapitoly pod sign. Codex LIII. |

takže kostelu zbývalo 24 zl.), k. v Družci 1000 kop (z kapitálu toho plynulo 60 kop úroku; z toho polovice dávala se faráři na výpomoc, jelikož osadníci byli chudí), k. v Nové Rohlavě 1000 zl., k. ve Frimburce tolikéž, k. v Boleticích 800 zl., k. v Schönbachu 643 zl., fil. k. v Ruprechticích u Semil 586 zl., k. ve Skramniku 548 zl., fil. k. v Bozkově u Semil 460 zl., k. v Semilech 450 zl., k. v Černicích 400 zl., k. v Polné (Stein) 368 zl., k. Chvalšinský 364 zl., k. v Deštné 320 zl., k. v Chodově (Chodau) 300 zl., k. v Horní Plané tolikéž, k. v Ktiši 266 zl., k. v Horní Cerekvi 260 zl., fil. k. ve Sv. Kateřině u Bohuslavi 250 zl., k. v Klenči 200 zl., k. Malšinský 127 zl., k. v Rabštýně 123 kop malých grošů („kleine Groschen, deren einer nur einen Kreuzer und einen Pfennig gilt“), k. kaplický asi 100 zl., k. v Horním Dvořišti tolikéž, k. v Bohuslavi (Wusleben) 48 zl.

Děkanský kostel v Domažlicích měl 207 zl. ročních příjmů, z čehož opatrovaly se potřeby bohoslužebné a vypomáhalo se škole i špitálu.

Peníze zádušní půjčovaly se „pod obyčejný úrok“, t. j. na úrok 5—6 procentní.*) Ve výkazu jmění děk. kostela rokycanského praví se, že „kapitály půjčeny jsou pod obyčejný úrok 6 pro cento“.

Často vypůjčovali si zádušní peníze na úrok patronové.

Tak Jan Leopold bar. z Fünfkirchenu vypůjčil si r. 1695 ze jmění far. kostela novobystřického 2810 zl. na 5% ; z peněz kostela chválenického měl patron vypůjčeno 100 zl. na 6%, ze jmění kostela prusinského zapůjčeno bylo patronovi 600 zl.

Vysokomýtské vypůjčili si r. 1695 se svolením konsistoře od záduší sloupenského, jehož patrony byli, 640 zl., davše v hypoteku roli svou v ceně 1000 zl. Výminečně dovolila jim konsistoř, aby čtyři leta platili z kapitálu toho pouze 4%, po uplynutí doby té však aby platili 5%.

Německobrodským zapůjčil farář přibyslavský Zikmund Hoda 1000 zl., jež pak odkázal k špitálu počáteckému. Německobrodští žádali konsistoř, aby jim kapitál ten na další časy pod obyčejný úrok ponechán byl, poněvadž jim „pro nynější těžkost času, též veliká vydání militární i jiné vysoko se vztahující daně a břemena zemská kapitál ten shledati a zaplatiti možné není.“ Konsistoř 31. ledna 1697 žádosti jejich vyhověla v tom smyslu, aby kapitálu toho ještě jeden rok užívati mohli, „však tak a na ten způsob, pokudž

*) V některých zprávách praví se, že peníze zádušní půjčeny jsou na úrok 3 kr. ze zlatého; byl to tudíž úrok 5 procentní, jelikož tehdejší zlatý měl 60 kr. — Ve výkazu jmění záduší maštovského uvádějí se „Zinsgelder, so jeder Gulden mit 4 kr. verzinset werden muss.“

by se přitrefilo, že by buďto od konsistoře nebo od Počáteckých kapitál ten půl leta napřed dle obyčeje byl vypověděn, aby jej s náležitým interessem beze vsí vejmluvy a průtahu náležitě složití hleděli.“

Litomyslští vypůjčili si r. 1697 se svolením konsistoře ze záduší 1000 zl. na 5%, davše v zástavu jisté svoje pozemky.

Ze jmění kostela ve Hrobech vypůjčil si patron 1200 zl., ale úroků neplatil; když farář naň naléhal, sklídl nenávisť a upadl v nemilost. Ze jmění kostela prusinského měl patron vypůjčeno 600 zl., ale úroky platil zprvu s velikou obtíží a posléze zůstal je dlužen.

Rytíři Dionysiovi Sudovi z Řenče zapůjčila konsistoř r. 1693 ze záduší kostela počepického 600 zl. rýn. na úrok 6procentní. Když Suda vůbec žádného úroku neodváděl a ani se neomlouval, vyslala k němu konsistoř 1. pros. 1695 schválního posla a onu sumu mu vypověděla a spolu žádala, aby jí po témž posla „zasedělé úroky“ poslal, jinak že přinucena bude dle vlastního jeho zapsání pokračovati, to jest, že dá dlužné úroky na útraty jeho do desk zemských vložit a že vyžádá si komorníka od týchž desk k uvázání se ve statek jeho.

Kostel erpužický měl 1157 zl. rozpůjčeno na selských statcích na úrok; kostel ve Starém Sedlišti měl 3000 zl. rozpůjčených mezi měšťany a sedláky.

Kostel v Boleticích měl 800 zl., jež půjčeny byly různým lidem, ale úroky z nich dle zprávy farářovy z r. 1700 „hoc difficili tempore“ těžko bylo od dlužníků dostati.

V Záhoří platili farníci z vypůjčených peněz zádušních z každé kopy 3 kr. 3 d. úroku.

Půjčky takové byly pojištěny v knihách gruntovních.

Ze jmění zádušního poskytovány byly také zálohy chudým a potřebným lidem a obcím.

Tak na př. r. 1694 bylo jednomu sedláku v nouzi postavenému, jenž dle informace vikářovy byl dobrým hospodářem a řádného života, ze jmění filiálního kostela heinzendorfského v Kladsku zapůjčeno 30 kop; téhož roku bylo obci gabersdorfské tamtéž. lavinami sněhovými poškozené, zapůjčeno z kostelního jmění 50 zl.

Obec vysokomýtská vypůjčila si několikrátě proti dostatečné záruce a se svolením konsistoře větší sumy ze jmění zádušního

a špitálního; tak r. 1697 na zaplacení daní na válku proti Turkům, a r. 1702 na vystavení domů požárem zničeného města.

Staré dluhy chudým farníkům mnohdy se odpovštěly; tak r. 1694 Libáňským. R. 1701 8. čce prominula konsistoř vdově Zuzaně Písecké rozené Voříkovské z Kundratic část dlužných úroků z kapitálu 300 zl. od záduší kostela sv. Michala archanděla v Opatovicích v Novém Městě Pražském vypůjčeného, a to obzvláště „z ohledu šesti pozůstalých nezletilých siroteků“.

Některé kostely měly peníze váznoucí na domech nebo na gruntech („peníze gruntovní, pecunia fundalis“.)*)

Peníze takové buď byly darovány, nebo odkázány, nebo zakupovány („peníze zkoupené“, „erkaufte Gelder“) a splácely se ve lhůtách, čili tak zv. věruncích (verunk, věrunk).**)

Ve výkazu jmění záduší kostela sebranického z r. 1700 se uvádí: „Peněz na gruntech skoupených a odkázaných nyní se ve všech nachází do 3120 kop, kdežto ve dvou letech se soud drží, a na který grunt placení dokročí, po 2 neb 3 kopách se pouští, takže při jednom soudu k propuštění přichází okolo 50 kop“; ve výkazu jmění záduší širokodolského se praví: „peněz na gruntech skoupených a odkázaných nachází se do 730 kop; z nich se při soudech ve dvou letech propuští okolo 15 kop“; ve výkazu kostela svojanovského: „ecclesia habet in fundis rusticorum aliquas pecunias coemptas, quae dum rationes fundorum habentur, per terminos annuos solvuntur.“

Ve výkazu jmění kostela poličského r. 1700 se uvádí: „Pecuniae in diversis domibus civitatis et rusticorum fundis tam legatae quam emptae 1243 sexag. 1 gr. 1³/₄ d. Haec pecunia non est fixa, ideo domus civitatis et rusticorum fundi hic non specificantur; soluta enim hac pecunia ecclesia nihil habebit in domibus et rusticorum fundis praetensionis. Ista vero pecunia per unam, duas, plus vel minus sexagenas, ut boemice dicunt, „při soudích“ solvitur.“

Záduší v Mašově mělo roční úrok z některých domů („jährlich gefälliger Haus Zins, so auf gewissen Häusern zu Maschau stehet“).

*) Srovn. Krásl, Responsa I., 118.

**) Tak ve výkazu kostela lodňovského se uvádí r. 1700: „Ex donatione, partim etiam ex emptione habet ecclesia in certis fundis circiter 400 fl. in verungis; sed istis annis parum aut nihil solvitur.“ Ve výkazu kostela v Žaboklikách: „Unzinsbare Gelter, so jährlich fristenweis zu bezahlen kommen.“

Kostel v Rosicích měl peníze skoupené, tak zvaný „purkrecht“ na gruntech a chalupách selských; podobně i kostel v Sezemicích („de pecunia burgrecht ex casis et villis“).*)

K záduší choceňskému patřilo „na rozličných gruntech skoupených a odkázaných peněz“ 1217 kop 14 gr. 1 d.

Kostely ve farnosti bysterské měly úroky z peněz na selských gruntech získaných jednak koupí, jednak zbožnými odkazy; celkem kapitálu asi 3400 kop, z nichž se každého roku „při držání soudů gruntovních“ platily úroky.

Kostelu ve Veselí nad Lužnicí povinen byl jeden sedlák v Bošilci dávat ročně dvě kopy úroku („vulgo dicitur aurok“).

Tatrovitští (Dotterwies) platili t. zv. „Sanct Wolburgy-Zins“ a „Sanct Michaelis Zins“: někteří 3 bílé groše, jiní 4 kr., jiní 2 stříbrné groše.

Některý kostel býval by měl dosti značné příjmy, kdyby povinné dávky správně se odváděly, což však mnohde se nedálo, zvláště když poddaní k tomu nebyli přidržováni a vymlouvali se na jiné těžké dávky; tak vznikaly každého roku značné nedoplatky.**)

Někdy se pro kostely kupovaly podily dědické nebo jiné pohledávky na domech a gruntech váznoucí „za třetí peníz“ (tak ve výkazu záduší světeckého: „ex coemptis haereditatibus pro tertio nummo“) nebo za „sedmý peníz“.

Jasný výklad tohoto zdroje příjmů zádušních podává se ve výkaze záduší kumžáckého z r. 1700: „Pensio domorum in hoc consistit, quod antecederet aliqua parata pecunia ecclesiae propria coemptae sint haereditates aut praetensiones in domibus; et defacto pro nummo septimo offerunt se, qui vellent jus suum ecclesiae cedere, cum sciant se non supervicturos usque ad tempus, quo illorum pensio inciperet. Alii gratis cesserunt. Hae pensiones intra biennium aut triennium tempore judicii, quod pro haereditatibus ibi instituitur exigendis, penduntur per 10 fl. 10 cr. et

*) V účtech kostela knižovského uvádí se r. 1700: „Skoupených purgrechtních peněz, poněvadž stálý purgrecht není. minulého roku přijato 33 zl. 50 kr.“

**) Tak píše farář erpužický ve své zprávě r. 1700: „Utique intradae sunt notabiles, si census debite solverentur; sed eheu! etsi paracho urgente et praesente ratiocinia ecclesiarum annua practicentur, cum subditi serio non urgentur ad pendenda tributa, seseque cum aliis gravibus expensis excusare soleant, omni anno restantiae magnae emanent.“

per 2 fl. 20 cr., servato semper illo ordine, qui servaretur, si viveret is, qui praetensionem suam ecclesiae cessit. Dupliciter autem haec diligenter annotantur: in libris nempe communitatis et officialium.“

Značná část jmění zádušního záležela v pozemcích.

Kostel zlonický měl z odkazu Bohuchvala Valkouna z Adlaru dvůr a dvě vesnice, Uha a Chržín, kteréž za souhlasu metropolitní kapituly pražské, jež z ustanovení štědrého odkazatele bylo inspektorkou záduší zlonického, pronajaty byly na tři leta panu Václavu Vojtěchu Valkounovi z Adlar za roční nájem 750 zl.

Děkanský kostel lounský měl dvůr na předměstí se 211 str. polí, 5 lukami na 12 for sena a se spustlou vinicí. Roku 1699 obnášel příjem z něho 1500 zl., vydání 1003 zl.

Kostelu volyňskému náležely tři vesnice zádušní; dvou užívala obec volyňská, třetí byla odevzdána k užívání děkanovi.

Kostel lanškrounský měl malý mlýn, jenž vynášel ročně 24 zl., dům se zahradou, jenž nesl 8 zl. 40 kr., několik polí. z nichž plynul užitek 24 zl. 40 kr.

Kostel chotětovský měl šest kop záhonů polí, jež sedláci zdarma obdělávali, takže kostelu plynul z nich celý užitek.

Pozemky zádušní zpravidla se pronajímaly, a to na tři leta. Mělo se tak díti za souhlasu faráře i patrona: nájemné platilo se každého roku v době skládání účtů kostelních.

Konsistoř v jednom přípisu svém z r. 1694 píše o té věci takto: „Cum sacri canones in extravag. c. Ambitosae gravissime prohibeant et detestentur bonorum ecclesiasticorum seu ecclesiarum alienationes, pacta, hypothecas, conductiones, locationes, infeudationes etc. ultra triennium fieri ex ratione, ne contingat fluxu temporis perire memoriam, et ecclesias re sua privari: praeterea rerum eiusmodi non simus domini, sed administratores, imo potius tutores aut curatores, qui res minorum curant, quorum jure gaudet ecclesia . . .“

Než nebylo toho vždy přesně dbáno.

V Brandýse nad Orl. pronajímala se pole zádušní na tři leta pod tou podmínkou, jestližeby po uplynutí té doby nájemce opominul se u faráře ohlásiti a pozemku dále užíval, měl býti zbaven všeho užitku a pozemek měl býti jinému pronajat.

V Mnichovicích pronajímala se na čas života tomu, kdo na-
bídl nájem nejvyšší.*)

Pole kostela doudlebského pronajímali úředníci treboňští na-
vždy („pro tempore perpetuo“) sedlákům, aniž by žádali za sou-
hlas faráře, jenž právem podotýká: „ex qua elocatione possit ti-
meri praescriptio.“

V Týnci nad Labem úředníci pardubičtí pronajali pozemky zá-
dušní levně sedlákům a měšťanům takřka na vždy, jelikož přemnozí
sedláci z najatých těch pozemků žili a kdyby jim byly odňaty,
nemohli by na gruntech svých obstáti.**)

Mnozí z nich však
i skrovný nájem nedbale platili, takže nejedni 50—60 kop dlu-
hovali.

Ve farnosti mikulovické byly téměř veškeré kostelní pozemky
stále pronajaty; ne sice vždy jednomu a témuž hospodáři, přece
však někdy zůstávaly šest až osm let v rukou jednoho a téhož
nájemce.

V Holicích sedláci byli toho domnění, že pozemky kostelní,
jež měli najaty, sloučeny jsou s jejich grundy, a že tudíž jinému
nemohou být pronajaty.

V Heřmanově Městci byly kostelní pozemky od nepamětných
dob farníkům pronajaty a takměř k jejich gruntům připojeny;
jen když pozemky ony od nich byly vypověděny, nebo když jiná
změna nastala, byly za souhlasu farářova jiným pronajaty.***)

Ve Zlonicích pronajímaly se pozemky kostelní sedlákům
pouze na rok.

V Račíněvsi pronajímaly se rolníkům dbalým náležitého hno-
jení a vysloužilým služebníkům chrámovým.

Někde najímali si zádušní pole bohatší sedláci, kteří pak je
znovu pronajímali za peníz značně větší, nežli sami záduší platili.

*) „Ad dies vitae petentis vel iam posidentis, caeteroquin cuicumque vel
maxime plus offerenti.“

**) Zpráva faráře z r. 1700: „Fundi ecclesiae iam pridem sunt ad fundos
rusticorum et civium pro satis exigua pecunia elocati et adscripti a capitaneis
et officialibus Pardubicensibus, ita dicendo in perpetuum, quia plurimi rustici
ex fundis elocatis ecclesiae vivunt, et si illis adimerentur, in fundis suis sub-
sistere non possent, sed fugere cogerentur.“

***) Zpráva faráře z r. 1700: „Fundi ecclesiae sunt ab immemorabili tem-
pore elocati et quasi fundis parochianorum annexi, si quae tamen aliquando
circa illos mutatio facienda est, vel ab ipsis edicuntur. tunc cum interventu et
consensu parochi aliis elocantur . . .“

V Ústí nad Orlicí pronajímány byly zádušní pozemky chudším obyvatelům.

Pole pronajímala se vzhledem k lepší neb horší jich jakosti tak, že nájemce odvésti měl záduši třetinu, čtvrtinu nebo pětinu sklizně, neboli, jak obyčejně se říkalo, za třetí, čtvrtý, pátý mandel nebo snop.

Některé pozemky, zejména louky, pronajímaly se i za plat peněžitý.*)

V Nové Cerekvi pronajímalo se pole výsevu jednoho strychu za 17 kr., dvě louky za 27 kr.

Kostel česlický měl 68 str. polí; z jednoho str. platilo se nájmu 24 kr.

Kostel frimburský měl několik luk, z nichž bral ročně 10 zl.; kostel černický bral ze tří pronajatých luk 1 zl. 58 kr.

Někde (na př. v Rokycanech a Prešticích) pronajímaly se louky za odvozování 1—2 liber vosku.

Ve výkazu záduší kostela sebranického uvádí se mimo jiné: „ouroku svatojiřského z přihrazených kouskův k zahradám od 7 osob se schází 19 gr. 2 d. míš.; z louky zádušní 1 k. 30 gr. míš.“

Beneficiátům dávána byla zpravidla přednost, jestliže chtěli pole zádušní vzíti v pacht za cenu, kterou jiní podávali. Konsistoř netrpěla, jestliže farář platil méně; tak vytkla r. 1700, že farář radonický z 96 měr polí zádušních odvádí kostelu pouze šestou část úrody.

Ve Frimburce pronajímala kostelní pozemky obec bez vědomí farářova svým spoluobčanům; jen jedné louky užíval farář pro pastvu svého dobytka za roční nájem 40 kr.; druhé louky užíval učitel. Kostel chvalšinský měl 4 louky, z nichž dvou užíval učitel a dvou kostelníci za svou práci.

Kostel malšinský měl louku, již rovným dílem užíval farář a dva kostelníci.

V Želnavě bylo jedno pole kostelní, jež pronajímala vrchnost; od nepamětných dob měl je v nájmu jeden sedlák, jenž platil z něho ročního nájmu 1 zl. 10 kr. Farář chtěl pole to najmouti za týž peníz, ale správa panství jemu je nepronajala.

*) Tak se ve výkaze zádušního jmění kostela plzeňského z r. 1700 se pravi, že některé pozemky pronajímají se za třetí část úrody, některé za čtvrtou část, odlehlejší i za pátou část úrody; některé také za poplatek peněžitý („ex censu pecuniario“).

Polí zádušních patřících kostelu borovnickému (filiálnímu kostela čechtického) užívali většinou svobodníci, kteří příslušný plat faráři vždy správně odváděli; část jich užíval patron, hr. Halleweil, ale platil z nich tak málo, že by svobodníci rádi dvojnásobný obnos za ně dali. A to málo bylo nejisto, jelikož hejtman hraběte měl peníze kostelní a rejstříky ve své moci. Hrabě hleděl dostati ony pozemky, jichž svobodníci užívali, ve svou moc. Hejtman jeho učinil počátek: odňal jedné vdově svobodnické požaté obilí na jednom z oněch pozemků, a když namítala, že již od 50 let ho užívala a příslušnou část vždy faráři odváděla, odpověděl jí: „Co bylo prve, již nebude: pan hrabě je kollator a plnomocný pán: a kdo bez mého dovolení zádušních rolí bude užívati, všecken užitek propadne.“ Faráře, jenž zcizení pozemků zádušních se opíral, hleděl hrabě odstraniti a nahraditi řeholníkem-administrátorem, jenž by, jak vikář praví, byl „canis mutus, nec iura nec conscientiam curans, placeboque domino cantare, omnia, quae is vellet, admittere paratus“.

V Černoušku pronajímal pole zádušní vrchnostenský hejtman za třetí mandel sedlákům, jež za to zavazoval k robotě; faráři, jež je sám najmouti chtěl, hejtman jich nedopřál.*) Farář poukazoval k tomu, že sedláci polí těch nemohou dostatečně hnojití, takže odtud kostelu malý užitek vychází.

Na patronátě hraběte Arnošta z Valdštiny dva beneficiáti stěžovali si do bezpráví jim činěného v příčině pozemků zádušních.***) Děkan turnovský Fabian Blovský žaloval konsistori, že hejtman některá pole náležející filiálnímu kostelu přáslavickému spolu s loukou, aniž by se byl jeho tázal, pronajal, a že chalupu, k níž pozemky ty náležely, dal zboržiti. Pozemky ty že byly pronajaty, přes to, že dříve děkan prohlásil, že sám za náležitý pacht jich chce užívati a ona pole také již skutečně osíti dal ovšem. K rozkazu hejtmanovu byla ona louka posečena; ale děkan předešel úmysl hejtmanův a odvezl si posečené seno. Za to prý mu hejtman hrozí, že až nastanou žně, posekati dá onen oves děkanem zasety a že jej odvéztí dá do dvora panského. Při tom děkan poukázal k tomu, že patron od dávných let užívá polí zádušních

*) „Licet parochus illos colere vellet, exorbitantias summas causat capitaneus, asserendo: nullum habere jus parochum in illos, dummodo ille plures ad robotas compellat rusticos.“

**) Eman. 17. čce. 1694.

ve výměře 130 měric za pacht 17 zl. 30 kr., aniž by kdy pachtovní kontrakt byl obnovován, a ačkoliv by nájemné nejméně 50 zl. obnášeti mělo.*)" Podobné stížnosti měl i farář bakovský Jakub Koutek.

Ve Velvarech pronajímali zádušní pozemky páni z magistrátu sami. Říkali; „Jsme patroni, nám náleží správa kostelního jmění.“ Děkan pro zachování pokoje k tomu mlčel; rád by sám, jak praví, pozemky ty najal za touž cenu jako měšťané, ale nedopřáli mu jich.

V Bělé (ve vik. plzeňském) užíval pozemků kostelních za mírný plat patron; vikář poukazoval k tomu, že kdyby pozemky ty za týž plat dány byly k užívání faráři, že by dobře mohl obstáti bez připojených k jeho farnosti Všerub, kdež by se fara samostatná mohla zřídit.

Roku 1700 stěžuje si farář klášterecký na patrona, že mocně si prisvojil pozemky farní v Petlerách; on že nucen byl podepsati to zcizení; jen úřední komise by tu mohla způsobiti nápravu.

Leckde nebylo jasno, zda pozemek některý náleží k záduší nebo k beneficiu. Tak píše děkan litomyšlský r. 1700: „Suspitio est, quod prata ecclesiae deberent potius ad decanatum pertinere; siquidem nullum pratum habet; sed ecclesia manet in possessione, quod illa prata in registeriis vocantur ‚louky zádušní‘.“

Zvláště při kostelích někdy farních, tou dobou komendovaných, pozemky pravděpodobně farské pokládány byly mnohde za kostelní. Někde (na př. ve farnosti holické) sedláci zúmyslně takové pochybné pozemky nazývali kostelními, aby tím snáze v laicíném nájmu jim byly ponechány.**)

V Černoušku v době, kdy tam faráře nebylo, mnohé pozemky farní připojeny byly ke kostelu.

V Ústí nad Orlicí patřily kostelu některé pozemky zvané „pikardské“, jež náležely k záduší, ale farář vyslovil domněnku, že snad to byly pozemky v době převratů náboženských beneficiu odňaté.***)

*) Roku 1700 ve zprávě své ke konsistoři praví týž děkan, že děkanství turnovské nemá polí a ani zrna desátkův, takže musí chléb kupovati; benefícium to že jest vůbec „vilissimum“.

**) Srovn. Krásl, Responsa 128.

***) „Apud nos prostant aliqui agri, biggarditarum nominati, qui manent ecclesiae, eaque gaudet fructu ex iis; ast non volunt seniores, intra se mussi-

Některé kostely měly také svůj les.

Kostel bavorovský měl 4 lesy; r. 1699 strženo za stromy vichrem vyvrácené 42 zl. Farář dostával z lesa toho 30 sáhů dříví, jež mu okolní sedláci zdarma k faře dovéztí byli povinni.

Kostel jininský měl les „pod dvě léče“ („ad duo stadia“), kostel chlumský čtyři kusy lesů, každý „za půl léče“ („quatuor partes silvarum, quaelibet circiter medii leporini tractus, ut alias dicimus „za půl léče“).

Kostel v Železné měl les a v něm lom na vápenec; roku 1699 za prodané dříví z lesa toho bylo strženo 24 zl. 48 kr., z vápenice zádušní za vápno a kámen vápenný 35 zl. 40 kr.

Velice častým, téměř zpravidla se vyskytajícím zdrojem příjmů zádušních byly tak zvané „krávy kostelní“ („vaccae ecclesiae“, „vaccae censuales“) nebo „zádušní“ („nájem z krav železných“. „Kirchen-Küh-Zins“).

Byly to jednak krávy tak zv. „železné“, t. j. stálý poplatek váznoucí na gruntech,*) jednak krávy „živé“, jež dávaly se na čas za určitý poplatek v užívání.**)

Některé železné krávy byly již od dávných dob, některé nově bývaly zřizovány.***)

Ve výkazu záduší kostela ve Světcí z r. 1700 se pravi: „Ecclesia fruitur ab immemorabili tempore certis vaccis, quas solent vocare ferreas vacas, certis domibus parochianorum annexis.“

Ve výkazu záduší kostela kumžáckého líčí se způsob vzniku železných krav takto: „nazývají zde železnými kravami, když ně kdo se zavázal, že bude z gruntu svého ročně odváděti poplatek

tantas, verum edicere, an non fuerint a parochialibus abstracti et in illa perturbatione rerum et religionis abalienati, fateri.“ K tomu podotýká vikář: „Putant hos fundos a profugis haereticis remansisse et ecclesiae adscriptos esse.“

*) Ve výkazu jmění záduší kostela v Zámrsku pravi se: „železný krávy id est semper durantes.“

**) Ve výkazu jmění žumberského se pravi: „ecclesia vaccas habet partim in vivis, partim in fundis . . .“. ve výkazu záduší sázavského: „aliquot vaccae ferreae, aliquot vivae . . .“

***) Tak se ve výkazu záduší jistebnického pravi: „ferreae vaccae, quaedam ab antiquo, quaedam recentes . . .“

4 zl. 40 kr. neboli ze čtyř kop gr.*); z jednotlivých těchto obnosí platí se ročně 12 kr.**)

O kravách živých praví se ve výkazu záduší sečského (ve vik. plzeňském): „vivae vaccae reperuntur undecim; ex his elocatis solvitur, dum foetae sunt, medius vitulus et de pecunia 24 kr.; dum foetae non sunt, tunc medietas tamen pecuniae, nempe 12 kr.“

V Sebranicích bylo 14 krav zádušních, jež se půjčovaly za roční poplatek 24 kr.; o kravách těch se v rejstříku jmění zádušního praví: „krávy ty nejsou železné, ale když se dobrá a mladá kráva odvede, aneb za ni 7 zl. (jak se na ně od záduší půjčovalo), můž z gruntu svedena býti.“ ***) Ve výkazu jmění fil. kostela v Širokém Dřlu se praví: „krav nyní se nachází 7; nejsou železný, ale mohou se z gruntu vyplatiti; dává se z každý ročně po 24 kr.“

Někde uvádějí se výslovně „krávy odkázané“: tak záduší vihořské mělo 18 takových krav („vaccae legatae“); z každé platilo se 8 kr. 1 d.“

Pro leckterý kostel býval výnos ze železných krav příjmem jediným; tak kostel v Křemži neměl jiných příjmů leč 9 zl. ze železných krav, pocházejících z dávných dob („quas pietas antiqua fundaverat“).

Počet krav zádušních býval velice různý.

Kostel v Přidoli měl 200 železných krav, z nichž roční úrok obnášel celkem 15 zl. (z jedné krávy platilo se tudíž 4 kr. 3 d.); kostel touškovský měl železných krav 165, kostel v Černicích 142 (z nich ročně celkem 11 zl. 50 kr., z jedné tudíž 5 kr.), v Kostelní Radouni 129 (z každé ročně 7 kr.), v Nové Kdýni 117 (z každé 7 kr.), v Kladně 115 (z každé 8 gr. českých), v Bukovci 108, v Budyni 100 (z každé 18 kr.), v Chrašticích 99 (z každé 17 kr. 3 d.), v Bubovicích 91 (z každé 11 kr. 3 d.), v Záhoří 90 (z každé 9 kr. 2 d.), v Křivsoudově 89 (z nich 8 živých, z nichž se platilo po 35 kr., a 81 železných, z nichž se platilo po 11 kr.) ve Chválenicích 88 (z nich 17 živých a 71 železných; platilo se z nich 12, 15 až 24 kr., dle toho, jak se byl uživatel zavázal), v Praskolesích, 80 (z každé platilo se 24 kr. nebo libra vosku), v Přelouči 80 (z každé 21 kr.),

*) 1 kopa = 1 zl. 10 kr.

**) „Hoc modo vocant in loco vaccae ferreas, dum quis obligavit se ex fundo suo pensum se daturum annue ex quatuor florenis et 40 cruciferis. Ex quali vacca ferrea sive ex singulis quatuor sexagenarum quantitativibus annue penduntur 12 kr.“

***) Podobně praví se ve výkazu záduší holického: „Saepe contingit, quod similes vaccae, ne fundi vario modo onerati existent desolati, ex iis deducuntur, dum pro tali vacca deponuntur ecclesiae 5 sexag.“

v Blížeově 78 (z nich 2 živé, jichž užíval farář, jsa povinen zanechat je nástupci v dobrém stavu při beneficiu, a 78 železných, z nichž z každé platilo se po 7 kr.), ve Strážově 74 (z každé 12 kr.), v Divišově 71 (z každé 23 kr. 2 d.), v Kumžáku 68 (z každé 12 kr.), v Ouněticích 68 (z každé 35 kr.), v Družci 66 v Libušině 63 (z každé 17 kr. 3 d.), v Unhošti 62 (z každé 18 kr.), ve Skramniku 60 (z každé 24 kr.), ve Smečně 60 (z každé 30 kr.), v Bohdanči 57 (z každé půl kopy miš. neboli 35 kr.) v Hostouni 56 (z každé 15 kr.), v Plané (Stein) 55 (z nich některé byly koupené, některé darované; z koupených platilo se z každé 17 kr. 2 d., z darovaných 9 kr. 2 d.), v Sezemicích 55 (z každé 30 gr.), ve Zbečně 54 (z každé 20 gr. malých, celkem ročně 18 kop), v Ořechu 52 (z každé 35 kr.), v Srbči 48 (z každé 14 kr.), v Erpužicích 48 (z každé 30 kr.), v Klenči 46 (z každé 9 kr.), v Ktiši 45, v Chotovinách 33, v Olbramovicích 44, v Bavorově 43, v Morašicích 41 (z každé 12 kr.), v Železně 40 (z každé 35 kr.) v Mnichovicích 40 (z nich některé živé; z každé 17 kr. 3 d.), ve Chlumě 40 (z každé po 35 kr. neboli po půl kopě), v Horním Studenci 38 (z každé po 18 kr.), v Kniřově 37 (z každé 14 kr.), v Noutonicích 37 (z každé 24 kr.), v Řenčově 36 (z každé po 15 gr. malých, celkem 9 kop), v Kolině kostel sv. Víta na předměstí 35 (z každé 14 kr.), v Čížkově 35 (z nich 23 železných, z nichž se platilo po 14 kr., a 12 živých, z nichž se odvádělo po 18 kr.), v Cerekvici 34 (z každé 1 libra vosku), ve Strašeci 34 (z jedné po 18 kr., mimo to jednu krávu živou, z níž se ročně dávalo 1 zl. 10 kr.), v Luži 32 (z každé 23 kr. 2 d.) v Chlumině 31 (z každé 24 kr.), ve Voticích 31 (z každé 23 kr. 2 d.), v Lužné 31 (z každé 15 grošů malých, celkem 7 kop 45 gr.), v Zeměchách 31 (z nich 10 živých, z nichž se platilo po 18 kr., 21 železných, z nichž se platilo 36 kr.) v Heřmanově Městci 28 (z každé 17—24 kr.), kostel sv. Marka u Chrudimi 28 (z každé 35 kr.), ve Zvoleněvsi 27 (z nich 3 živé, z nichž se ročně platilo po 2 zl., a 24 železných, z nichž se platilo po 36 kr.), v Načeradci 27 (z každé po 11 kr.), v Rozkovicích 26 (z každé 35 kr.), ve Vys. Újezdě 25 (z těch živých 8, železných 17; z každé platilo se 35 kr.), v Hoře sv. Václava 22 (z každé 4 kr. 4 d.), v Benešově 24 (z každé 35 kr.), v Boleticích 24 (z každé 7 kr.), v Nových Hradech 24 (z každé 35 kr.), v Zámrsku 24 (z každé 23 kr. 2 d.) v Česlicích 24 (z každé 24 kr.), v Křakově 24 (z každé 4 kr. 4 d.), v Netvořicích 24 (z nich 16 žel., 8 živých), v Bykání 23 (z každé 23 kr. 2 d.), ve Chvalšinách 22 (z každé 5 kr.), v Peruci 20 (z každé 28 kr.), v Mirošově 20 (z každé 23 kr. 2 d.), ve Světcí 20 (z každé po 1 libře vosku), v Rokycanech kostel nejsv. Trojice 19 („z jedné každé přichází k těmž záduším ročně platu 17 kr. 3 d.; takové poddani lidé k těmž městu patřící užívají a z nich platí“), děk. kostel v Pardubicích 19 (z každé 30 gr. čes.), v Bělci 19 (z osmnácti platilo se po 1 zl. 10 kr., z jedné 35 kr.), v Solopiskách 16 (z každé 14 kr.), v Jířčanech 16 (z každé 11 kr.), v Bezně 15 (z každé 1 libra vosku nebo 30 kr.), v Lišanech 15 (z každé 15 gr. malých; celkem ročně 3 kopy 45 gr.), v Liběři 14 (z každé 30 kr.), kostel sv. Jiří u Chrudimě 14 (z každé 10 bílých gr.), v Horní Plané 12 (z každé 14 kr.), ve Stolanech 12 (z každé 12 kr.), kostel nejsv. Trojice v Chrudimi 8 (z každé 16 kr. 2 d.), v Malšínách 8 (z každé 7½ kr.), děk. kostel v Kolině 7 (z každé ročně po 23 kr. 2 d.), v Opatově (Abtsdorf) 5 (z každé ročně 1 libra vosku), v Sobotce 5 (z každé 46 kr. 4 d.), děk. kostel Rokycanský 3 („pod plat“ 15 grošů malých neboli 17 kr. 3 d.).

Jak patrně, platilo se z krav železných ročně 4—36 kr.; na-proti tomu za krávy živé až i 2 zl.

Výjimečně platilo se na osadě bělické (vik. sedlčan.) ze železných krav po 1 kopě míšenské neboli 1 zl. 10 kr. Šebastian Losy z Losenavy, pán na Radiči, jehož poddaní poplatek ten ko- stelu odváděti musili, žádal r. 1707, aby dávka ta snížena byla na 35 kr., jak prý to jest všude v okolí obvyklo.

Místy odváděla se za železnou krávu místo peněz libra vosku.

Na osadě breskovické dle zprávy farářovy z r. 1700 bylo v rejstříku zádušním uvedeno mnoho železných krav; jelikož však během času upadlo v zapomenutí, na kterých jednotlivých grun- tech závazek ten vážne, platily v dřívějších dobách poplatky ty jednotlivé vesnice v celku, ale farář podotýká, že nyní hospodáři nechť o železných kravách nic slyšeti, jelikož od třiceti let účty kostelní se nekladly.*)

Ve zprávě své o jmění záduší fil. kostela olbramovického praví farář votický r. 1700: „Krav železných, semotam někdy od někdejších kostelníků rozundaných v počtu nachází se 44; však mnozí od mnoha let z nich nic neplatili, a až posavad neplatí, ani k počtu zádušnímu se nedostavují.“

I z jiných farností ozývají se stesky, že mnozí ze železných krav neplatí, jednak z nedbalosti, jednak pro chudobu; nedoplatky v tehdejší těžké době nesnadno se vymáhaly.**)

Kostel družecký měl 66 krav; z těch však 23 na gruntech opuštěných; z ostatních pro chudobu osadníků málo se platilo, takže dlužný obnos vzrostl na 200 kop.

Ve Velké Vsi (Michelsdorf) přijata byla na dvůr Iniga Fran- tiška de Contreras železná kráva; ale pán ten pak nechtěl odvá- dět příslušného poplatku, jelikož prý úředník učinil to bez jeho vědomí.

*) „Ferreae vaccae in registro multae inveniuntur; quia tamen singuli undi, in quibus similes vaccae omnino manent, specificare nequeunt, consuevit antehac cujusvis pagi communitas pecuniam ex ipsis solvi debitam in unum conferre et ecclesiae reddere; modo vero ob demortuos suos antecessores mo- derni oeconomi, tum etiam ob tam diu, ut intelligo, 30 annorum non habitum computum annuum, de ferreis vaccis prorsus scire nolunt.“

**) Tak praví farář chvalšinský r. 1700: „Qui levis census tamen mo- derno difficili tempore vix haberi potest.“

Výminečně vyskytá se v majetku zádušním kůň, a to při fil. kostele řepickém; platilo se z něho ročně 3 zl. 30 kr.; rovněž tak vyskytají se v záduší unhošťském dva volí, z nichž platilo se po 35 kr.

Častěji vyskytají se ve jmění zádušním „ovce zádušní“, a to „živé“ i „železné“ („oves censuales“); řídkěji kozy.

Kostel v Ořechu měl 2 kozy, z nichž se platilo po 7 kr., 2 ovce, z nichž se platilo po 8 kr., a 1 berana, z něhož se odvádělo 4 kr. 3 d.

Kostel budečský měl v Kovářech 2 kozy, v Blevici 3 kozy a 33 ovci; z každé kozy a ovce platilo se po 6 gr.

Kostel v Solopiskách měl 16 ovci (z každé platilo se 14 kr.), k. v Bělci 16 (z každé 7 kr.), k. v Erpuzicích 14, v Bližejově 13 (z nich 8 užíval farář, jenž povinen byl zanechatí je nástupci, ostatních 5 měli sedláci; za každou platilo se ročně po 2 kr.), ve Vinohř 12 (z každé 6 kr.), v Ouněticích 7 (z každé po 5—9 kr.), v Nových Hradech 6 (z každé po 7 kr.), v Česlicích 5 (z každé po 5 kr.), v Zeměchách 3 živé (z každé po 12 kr.), v Řenčově 2 (z každé po 4 gr.).

Některé kostely měly úly včel („zádušní včely“). Tak kostel v Opatově (Abtsdorf) měl 4 úly („stipites“); z každého z nich uživatel povinen byl odváděti 1 libru vosku. Kostel v Borové měl tři úly, jež měl na starosti kostelník. Ve výkazu jmění kostela v Sebranicích nalézáme tuto poznámku: „Včely zádušní pozůstávají toliko ve dvou oulech, a ty ještě dost pracně přes zimu se vychovaly.“ Kostel Počepický měl „včel na živě“ 1 úl. Záduší v Železné utržilo r. 1699 za 24 žejdlíků „medu tekutého od včel zádušních“, žejdlík po 15 kr., celkem 6 zl.; záduší zbečenské téhož roku „za med od zádušních včel“ 5 kop 8 gr. 4 d.

Řídké byly v těžké oné době odkazy k záduší. Farář žlutický ve zprávě své z r. 1700 praví: „Quia hisce difficillimis temporibus pauci inveniuntur benefactores, pauca vel nulla fiunt in pias causas legata“; podobně farář hornocerekevický: „Pia legata sicut rara, sic sunt parva.“ Odkazy, nenaznačil-li odkazatel určitý nějaký účel, obracely se na běžné potřeby chrámu.*)

Odkazy učiněné z domů nebo z gruntů vyplácely se v ročních lhůtách tak zvaných „veruncích“ („verunk“, „věrunk“).

*) Zpráva z Počátek z r. 1700: „Notantur pia legata in libro rationum, illa exigunt aeditui et ad intentionem, si fuit expressa, impendunt, aut si non fuit expressa, in cassa ecclesiae conservant.“ — Zpráva z Horní Cerekev: „Et si quae legata fiunt, penes rationes ecclesiae deponuntur et pro necessitate ecclesiae impenduntur, prout aliquando et ipsi legantes immediate determinant.“

Ve výkazu záduší svojanovského uvádějí se „legata per terminos annuos exsolvenda“. Farář votický ve zprávě své z r. 1700 píše: „Kostel má pouze to, co někdy dávno zemřeli sousedé na domích svých k témuž chudému záduší odkázali. Že pak veliká nemožnost jest a chudoba mezi sousedy, na takovej odkaz pomalu se dostává, a toliko někteří možnější každoročně něco skládají.“

Mnohé vrchnosti zbraňovaly svým poddaným činiti kostelu odkazy, namítajíce, že k tomu práva nemají, nanejvýše jen s jejich výslovným svolením.*)

V Horní Cerekvi odkázal zbožný člověk kostelu rybník, ale hejtman nechtěl odkaz ten uskutečnit, namítaje, že by tím usedlost odkazatelova utrpěla značnou újmu, ale — jak farář podotýká — zamýšlel rybník ten zabrat k panství.**)

Někdy i odkazy osob šlechtických nedocházely splnění, jak farář hornocerekevský oznamuje: „Pie legati 300 fl. ab Illmo D. D. Adalberto Woraczicky defacto requiescunt in pace cum anima defuncti; ab illo tempore currente neque summa neque census persolvuntur.“

Jiným zdrojem příjmů kostela byly milodary vybírané kostelníkem v neděli a ve svátek v době kázání nebo mše sv. do sáčku („collecta“, „collectura“, „collectura, quae fit cum sacco“, „collectiones ad sacculum“, „saccularis eleemosyna“, „příjem prosby“, „prosby a ofěry“, „prosby do pytlíčku“, „prosebné peníze“, „petici“, „peníze do pytlíčku nebo do měščku vyprošené“, „almužna do pytlíčka“, „Einnahmb aus dem Klingel-Seckel“).

*) O tom činí se ve zprávách z r. 1700 několikrát zmínka. Tak praví farář havraňský: „Pia legata huic ecclesiae raro fiunt, quia saeculares domini similia impugnant, opponendo: cum subditis non liceat testari, consequenter nec legare“; farář ve Mšeně: „Pia legata nunquam percepi, quia subditus sine scitu domini sui nihil potest legare . . .“; farář v Kamenném Újezdě: „Pia legata non sunt inter tam pauperem plebem in tanto usu, praecipue cum officiales principis (Eggenberg) suis subditis potestatem et jus testandi aliquid, etiam ad pias causas, adimant, dicentes, quod subjectio (pod omrtní) hanc libertatem non compatitur. Cum enim quidam similis subditus, me praesente, 10 sexag. legasset pro nostra ecclesia, solam decimam hujus legati partem pro ecclesia admiserunt.“

**) „Piscina aliqua a pio homine legata est ecclesiae, sed non vult capitaneus ei relinquere, dicendo, quod minueretur oeconomia eius legantis domus; vult eam tamen dominio appropriare, et sic non minueretur fundus? Et sic domines deterrentur a piis legationibus.“

V některých inventářích uvádí se „sacculus pro colligenda elemosyna“.

V Kolíně vynášela tato kolekta ročně asi 12 zl., v Sebranických kolem 20 zl., v Plzenci asi 10 zl.,*) v Přídolí asi 12 zl., v Lutové 5 zl. V Boleticích vybralo se obyčejně v každou neděli a svátek 6—7 kr., v Křemži tolikéž, v Černicích 2, 2 i více kr., ve Starém Městě u Jindř. Hradce 7, 8, 12, ve větší svátky 20 až 30 kr.

Farář sedlecký (Zettlitz) čítá kolekту mezi nejlepší příjmy svého kostela („Des Gottes-Hauses beste Einkünften ist das Säckel-Geldt, welches alle Sonn- und Feiertag von der Kirch-Versammlung eingelegt wird.“)

Pro almužnu ve prospěch kostela bývaly v kostelích pokladničky („gazophylaceum“, „cista offertorii“, „špalek kostelní na almužny“, „Opferstock“), ale zpravidla nemnoho v nich se nalézalo. Tak praví farář v Polné (Stein), že v pokladničce „sat parum invenitur.“

V některých kostelích stavěla se pokladnička k jesličkám a k Božímu hrobu.

Kostel v Rudolfově neměl naprosto nic, leda co sebralo se do sáčku a co jako almužnu „dobří lidé“ dali.

Kostel krumlovský měl skrovné příjmy z peněz vybíraných do sáčku a časem ze zbožných odkazů; mívál kdysi sice několik vesnic, ty však od posledního pána z Rožmberka dány byly se svolením královským městu se závazkem, aby udržovalo kostel v dobrém stavu; ale v oněch těžkých časech, kdy obec nanejvýš byla ochuzena a ve dluzích vězela, dály se toliko jen opravy nejnutnější.

Část příjmů zádušních tvořil příjem z prodaných svíček („ex candelis divenditis“, „za drobné prodané svíčky“, „za drobné prodané světlo“), jež věřící před Nejsvětějším rozžehovali („quas piae mentes ad Venerabile accendunt“ — tak praví se ve zprávě faráře z Deštné).

Kostel v Kumžáku měl z jedné libry svíček zisku 30 kr.; kostel v Lutové měl z prodeje svíček příjmu ročně 15 zl. 36 kr.; kostel chválenický 12—15 zl.

*) „Ex oblationibus ad sacculum, qui in majoribus festis per unum aedium tempore concionis circumfertur, circiter 10 fl.“

Podrobnějšího výkazu o svíčkách těch dočítáme se ve výkazu zádušním v Chotěboři z r. 1700: „Za grošový svíce ze 36 liber vosku nadělané, z každé libry po 14 svíčkách, činí 25 zl. 12 kr. Item za drobný troníkový svíčky ze 13 lib. vosku nadělané po různu utrženo 14 zl. 18 kr. Od díla svíc mydláři od zdělání 36 liber voska na grošový a větší svíčky od každé libry po 4 kr., činí 2 zl. 24 kr.; item od 13 lib. na drobný svíčky po 5 kr., činí 1 zl. 5 kr.“

Výtěžek za prodané svíčky byl jedinkým zdrojem příjmů kostela cetorazského.)*

V Horní Plané farníci na podzim odváděli kostelu len, ježž kostelníci skládali, až ho byl cent; pak ho ve prospěch důchodů zádušních prodali; libra se prodávala obvyčejně za 6 kr.

V Loděřově v masopustě kostelníci chodili dům od domu a sbírali pro kostel len a lněné semeno na olej pro věčnou lampu.

Do zádušní pokladny plynuly také poplatky za zvonění umíráčkem a při pohřbech, za místo pohřební a za sedadla kostelní.

V Táboře od zvonění velkým zvonem platilo se 1 zl., prostředním 30 kr., třetím 15 kr. Radním z obyčeje zdarma vyzvánělo se jednou velkým zvonem; za další vyzvánění jim však musilo se platiti. Ve výkazu důchodů záduší kolínského se praví: „Když se komu zvonem slove Vožanem k pohřbu zvoní, k záduší se dává 24 kr.“

Kostel v Kumžáku měl za vyzvánění ročně asi 8 zl., kostel v Lutové asi 5 zl.

Roku 1695 stěžoval si kterýsi soused Nového Města Pražského u konsistoře, že úředník chrámů Páně Nejsv. Trojice a sv. Voítěcha „od vyzvánění tělu mrtvému za jednu hodinu hran, zač prve i s průvodem toliko jedna kopa míšenská se odváděla, taxu zvýšil a na sousedy po dvou kopách ukládá.“ Konsistoř v té věci poslala dne 30. čce magistrátu novoměstskému důtklivý přepis, v němž mimo jiné praví: „Vidouce My tehdy býti tu věc novou, nebývalou a neslýchanou, an prve ubozí lidé dosti těžkých časů,

*) Zpráva z r. 1700: „... nullam habet pecuniam, nulla pecora, nullos agros; hinc nihil elocatur, nullus est administrator, nulli reditus, praeter illas candelulas, quae dividuntur et in reparationem vestimentorum impenduntur.“

daní a placení a jiných břemen hořce okoušeti musejí nadto také jich povinnost je k tomu nevíže, anobrž prospěšněji a kostelům bez podobného lidí šacování mnohem užitečněji spomoženo by bylo, kdyby z pobožných odkazů, za některými zůstávajících kapítálů ouroky se pořádně splácely a odvozovaly, že by vždy záduší k svému přícházela a odkud nakládati prostředky dosáhla.“

Hrabě Jan František Čabelický ze Soutic, pán na Tloskově, zaslal r. 1705 konsistoři stížnost svých poddaných šebanovických na barona Karla z Bissingenu jakožto kollátora kostela hodětického, že je „platem na zvony přetahuje, kdykoliv někoho z nich Pán Bůh z tohoto světa prostředkem smrti časné povolati ráčí“. Při pohřbu kterési malé dcerky že „30 kr. míti chtěl a s těžkostí 21 kr. vzal,“ a když jindy otec malého zemřelého dítěte „mu 14 kr. dával, Jeho Milost pán ty na zem shodil a s těžkostí 17 kr. vzal a veřejně pravil, že o tloskovské poddané nestojí a je od svého záduší vyžene.“

V Táboře, když někdo v kostele pohřben býti chtěl, platilo se z místa 10 zl.; v Kolíně 10 kop. míš. neboli 11 zl. 40 kr., v Kumžáku 10 zl.

V Počátkách vybralo se za sedadla v kostele ročně 3 zl. V Ostrově platilo se za sedadlo na sedm let 30 kr., po sedmi letech bylo nutno poplatkem 10 kr. si ho zajistiti; výnos obracel se „zur Beihilf der Unkosten, so die Kirchen auf den Bau der Stände anwendet“.

Zmíniti se jest ještě o některých výminečných zdrojích příjmů zádušních.

Kostel malšinský měl šest poddaných, kteří se nazývali „Gotteshausunterthanen“ a byli pod správou úředníků panských (hr. Lonquevala-Buquoie); farář však ve své zprávě z r. 1700 podotýká, že se dříve nazývali „Pfarrers-Unterthanen“ a že musili poslouchati faráře. Faráři zůstali však zavázáni úrokem a robotou, za něž mu dávali k sv. Jirí 5 zl. 15 kr. a k sv. Havlu tolikéž. Kostel měl z nich ten užitek, že mu náležela odúmrtí, když některý z nich umrel.“)

Kostel rožmberský měl asi 18 poddaných, z nich však malý užitek, totiž roční úrok z domů asi 30 zl. a z několika luk 10 zl.

*) „Ecclesia fructum ex illis habet, ut si quis moriatur, den Todtenfall oder Anfallsrecht.“

Něco po dlouhém tahání připadalo kostelu poplatku za propuštění z poddanství nebokdyž některému z poddaných bylo dovoleno učiti se řemeslu; také z odúmrti; posléze z pokut, když některý z poddaných se provinil a od světské moci byl potrestán; pokuty ty dříve panství si přisvojovalo; poddaní ti byli také povinni robotovati, když se něco na kostele, fáře neb škole opravovalo. Nad poddanými kostelními dohled měla rada městečka Rožmberka na základě úmluvy s patronem (opatem kl. vyšebrodského).

V Bystře měl kostel z důchodů panských třetí část pokut, jež tam za provinění proti 6. přikázání byly složeny („tertiam partem mulctarum, quae inibi ex delinquentibus contra 6. Decalogi praeceptum conveniunt“).

V Sedlci (Zettlitz) dle prastarého zvyku provinilci takoví zaplatiti musili kostelu pokutu 1 zl. 10 kr.*)

U Ostrově (Schlackenwerth) dával každý učeň, když do učení byl přijat, kostelu 30 kr., a tolikéž, když dostal za vyučenou.**)

V Kumžáku z masných krámů platily se kostelu ročně 3 zl.; v Kolíně „páni řezníci z krámův masných každoročně platu stálého“ odváděli 1 zl. 10 kr. Ve výkazu záduší radnického čteme: „Z krámů řeznických ročně od řezníků přichází 45 kr.; dáti jich nikda řezníci nechťi, že jim prej krámy shořely — jestliže krámy shořely, ale fundus své zkázy nevzal; měli by dáti.“

Kostel kraslický měl právo na dva kuksy v každém hlavním dlu („dass derselbigen zwei Guxen bei jeden Hauptbergwerk frei gebauet werden“). Kostel v Oloví z každého dlu, jenž dával užitek („Ausbeith“), dostával každého čtvrt roku určitý peníz, zvaný „Gottespfennig“, což vynášelo ročně asi 29 zl.

Vikáři při visitacích měli se, zpravivše o tom dříve úředníky a patrony, pokud možno přesvědčovati, kterak se jménem zádušním se nakládá.***)

*) „Wan ein Paar fornicarii sich versündiget, giebt es aus uraltem Gebrauch der Kirchen zur Straf 2 fl. 20 kr., das ist jede Person 1 fl. 10 kr. Solches ist zu verstehen von denen Eingepfarrten ohne Respect, wessen Unterthanen sie immer seyn.“

**) „Bey denen Hantwercken, wann ein Lehrjung aufgedinget wird, 30 kr. auch so viel, wann selbter nach vollendten Lehr-Jahren freigesprochen wirdt.“

***) Prvý list arcib. k duchovenstvu ze 7. ledna 1696, odst. 7.: „eadem occasione, quantum fieri potest, praemonitis ante loci officialibus aut patronis, rationes ecclesiarum habeantur, qualiter cum patrimonio Christi, seu pecunia ecclesiae agitur, diligenter inquiratur.“

V patentech jarních z 21. března 1698 bylo poukázáno k tomu, že z peněz zádušních větší obnosy různým osobám bez dostatečného zajištění se půjčují, čímž nastává očividné nebezpečí, že dotyčné kostely jak úroky tak i kapitál sám ztratí; i bylo všem farářům a správčům kostelů nařízeno, aby nikdy k provedení zápůjčky nepřistoupili dříve, dokud by ke konsistoři nezaslali opis zajišťovací listiny k schválení a k prozkoumání, zda záruka jest dostatečná. Spolu nařídila konsistoř k výslovnému rozkazu arcibiskupovu, aby originály dluhopisů, dále originály fundací, jež jsou již zřízeny anebo zřizeny budou, jakož i všech listin smluv týkajících se kléru, po schválení konsistoří a po zapsání do knih dotyčného místa zaslány byly konsistoři, aby tu k větší bezpečnosti chovány byly v archivu konsistorním; dotyčným interestentům, že vydá se na jejich žádost autentický opis originálů; kdyby si přáli mítí originály samy, nechť učiní se tři stejnopisy, z nichž obdrží první fundátor, druhý farář a třetí uložen bude v archivu konsistorním.*)

V patentech jarních z 10. dubna 1699 bylo zakázáno, aby žádný farář nebo administrátor ze jmění kostelního nevypůjčil si nad 10 zl. rýnských bez výslovného souhlasu konsistore.**)

*) „Cum saepissime occurat, ut ex pecuniis et patrimonio ecclesiarum summae maiores absque sufficienti assecuratione diversis elocari soleant, et per hoc dictis ecclesiis, tum quoad census, tum etiam quoad ipsum capitale manifestum ea amittendi immineat periculum: proinde omnibus et singulis animarum curatis et ecclesiarum rectoribus harum serie praecipimus, ut quotiescunque eiusmodi summae elocandae erunt, ad elocationem nunquam citius procedant donec Nobis dandae assecurationis copiam pro nostra approbatione, an sufficiens sit, submittant: praeterea cum Suae Reverendissimae Celsitudinis hac in parte expressum habeamus mandatum, ut eiusmodi obligationum, pariter ac tam erectarum, aut imposterum erigendarum foundationum, quam aliarum cum clero factarum conventionum, transactionum, commutationumque originalia, eo loci, quo intabulatio pro hypotheca constituenda spectat, post ratificationem Venerabilis Officii factam, prius inscripta et registrata, ad Venerabile officium remittantur, in archivio consistoriali, idque maioris securitatis causa, asservanda: huic itaque mandato omnes et singuli sese conformare scient: e contra eisdem a singulis eiusmodi in Venerabili Officio depositis aut deponendis originalibus copia authentica minime denegabitur; aut si ipsa originalia habere malint, instrumentorum erigendorum tria uniformia exemplaria fiant, ita ut unum fundator, alterum parochus retinere, tertium vero in archivio consistoriali asservari possit.“ Patentes vern. z 21. března 1698, odst. 12.

**) „Tenore praesentis decreti pariter statuimus et omnibus animarum curatis atque administratoribus sub gravi animadversione vetamus, ne ullus ex

Roku 1700 přísně byl pokáran farář v Kardašově Řečici Hubka, že bez předchozího dovolení vypůjčil si ze jmění zádušního 565 zl.

V patentech podzimních z 10. prosince 1699 vytýká konsistoř, že s nelibostí častěji se doslýchá, že se jménem zádušním, nalézajícím se zvláště v rukou laiků, nešetrně se nakládá, ač jest nařízeno, aby pokladna zádušní chovala se v kostele nebo v sakristii kostelní, jsou-li dosti bezpečné. I nařizuje k výslovnému rozkazu arcibiskupovu opětovně, aby, kde se tak dosud nestalo, k pokladnám kostelním pořízeny byly tři různé klíče, z nichž jeden nechť má duchovní správce, druhý přísežní kostelníci, třetí patron nebo jeho hospodářský úředník nebo starší místní obce, tak aby jeden bez druhého pokladny otevřítí nemohl, nýbrž, kdyby nastala potřeba, něco na potřeby chrámové vzíti, aby všichni tři pospolu musili býti přítomni. Ve případě, kdyby z pokladny vzítí se měla suma značnější na opravu a ozdobu chrámu, tu nechť o tom vždy dříve podá se zpráva konsistoři. Spolu bylo nařízeno, aby účty kostelní každého roku se skládaly; ve případě, jestliže by byly opomenuty, měli duchovní správce oznámiti příčinu toho vikářům, kteří bez prodlení to měli oznámiti konsistoři; spolu měli vikáři konsistoři oznámiti patrony, kteří pokladnu kostelní ve svých rukou mají a s ní po své libosti nakládají, jakož i ty, kdož nařízené konsistoři tři klíče připustiti nechťi *)

ipsis a sua ecclesia. cui praeest, ultra decem florenos rhenanos sine expresse venerabilis officii consensu et licentia mutuo accipiat aut debitor remaneat." Patentes vernaes z 10. dubna 1699, odst. 7.

*) „Cum non obstantibus tot salutaribus ordinationibus nostris et praecautiōibus, nihilominus summo cum disgustu saepius inaudire debemus, quod cum pecunia ecclesiarum, praesertim in manibus laicorum existente, quae alias de jure praecise ad ecclesiam, et ad neminem ex patronis spectat, cassa etiam, ubi ejusmodi pecunia reperitur, si ecclesiae, aut earundem sacristiae bene munitae sint, in eisdem semper est asservanda, nimis quam dispendiose procedatur, quare de expresse Suae Reverendissimae Celsitudinis gratiosissimo mandato denuo tenore praesentis decreti ordinatur, ut, ubi nondum factum est, ad ejusmodi cassas ecclesiae tres diversae claves conficiantur, quarum unam decanus sive curatus aut administrator, secundam jurati aeditui, et tertiam patronus aut ejusdem officialis oeconomus, vele crte seniores communitatis loci, si eandem habere voluerint, habeant; ita ut unus sine altero cassam praefatam intrare nequeat; sed si quid inde pro ecclesiae necessitate eximendum, omnes tres insimul adesse et concurrere debeant. Casu quo autem aliqua notabilis summa inde accipi, et sive id in reparationem aut decorem ipsiusmet ecclesiae

. V patentech jarních ze 6. dubna 1707 bylo všem beneficiátům a duchovním správcům vůbec nařízeno, aby svědomitě oznámili konsistori, komu a kolik bylo zapůjčeno z peněz zádušních, zda sami patroni si je vypůjčili, a jakou obligaci nebo zajištění písemně učinili, jakož i zda dotyčné úpisy zapsány byly do desk zemských anebo do knih městských.*)

V týchž patentech zakázáno bylo, aby beneficiáti z peněz zádušních bez svolení konsistoře nic sobě nevypůjčovali aniž aby nic nepůjčovali jiným, kteří nemohou poskytnouti dostatečné hypoteky. A i v tom případě, kdyby dotyčný hypoteku takovou poskytnouti mohl, aby dříve mu peněz kostelních nezapůjčovali, dokud návrh obligace od konsistoře schválen nebude. K návrhu nechať vždy ten, jenž o zápůjčku žádá, přiloží authentický, na svůj náklad zhotovený výtah z knih, do nichž hypoteka ta jest vtělena, aby bylo patrno, zač byla nemovitost koupěna, a jakými dluhy jest zatížena.**)

converti et insumi deberet, de his semper prius venerabile officium informetur, ut sciri possit, qualiter cum patrimonio Christi procedatur, et in quales usus illud applicetur. Qua occasione una praecipimus, ut computus seu rationes ecclesiarum singulis annis habeantur; quae si intermissae fuerint, hujus rationem curati vicariis foraneis, hi autem Nobis nulla interposita mora reddere, pariter ac illos patronos, pui cassam ecclesiae in suis manibus habent, et cum eadem pro suo libitu disponunt, aut hucusque disposuerunt, neque ordinatas a Nobis tres claves admittere volunt, eos de nomine et specificae quantocius apud Nos denuntiare haud omittant.* Pat. autumn. z 10. pros. 1699, odst. 8.

*) „Omnes beneficiati, administratores, curamque animarum gerentes teneantur, vel per se, vel suos, quibus subsunt, vicarios foraneos, conscientiose Venerabili Curiae archiepiscopali intimare, quinam, ac quantum sibi de pecuniis ecclesiae, et an ipsi patroni emutuaverint? qualem obligationem seu assecurationem in scriptis dederint? et an datae obligationes tabulis Regni vel libris Civitatum inscriptae sint?“ Pat. vern. ze 6. dubna 1707, odst. 5.

**) „Ut autem peculium ecclesiae conservetur indemne, nullatenus ipsimet beneficiati aliquam pecuniam sine consensu Venerabilis Consistorii inde, sibi emutuent, nec aliis, qui sufficientem hypothecam constituere nequeunt. Et licet etiam hanc constituere possent, pecunias ecclesiae non concedant, antequam projectum obligationis a Venerabili Consistorio approbetur. Huic autem projecto semper specialiter ille, qui pecuniam sibi mutuo dari petierit, authenticum extractum ex libris, quibus hujusmodi constituenda hypoteka inscripta est, suis sumptibus procuratum adjungat, quanti nimirum talis fundus emptus? et an? ac qualibus debitis jam oneratus existat?“ Pat. vern. ze 6. dubna 1707 odst. 6.

V patentech jarních ze 6. dubna 1707 poukazuje konsistoř k tomu, že jmění zádušní, fundační i benefičiální trpí často škodu, když panství se prodávají anebo do dražby přicházejí, i nařizuje duchovním správčům, aby v takových případech ihned s příslušnými nároky buď sami nebo prostřednictvím vikáře se přihlásili; těm, kdož by to vinou svou pronedbali, pohroženo bylo tím, že by musili škodu vzniklou sami nahraditi.*)

Mnozí patroni domnělá svoje práva patronátní tou měrou zvětšovali, že osobovali si výhradně plnou disposici s věcmi a důchody náležejícími chrámům; následkem toho vyskytaly se časté usurpace peněz i jiných věcí zádušních, jak movitých, tak i nemovitých.

Nařídila sice konsistoř, aby pokladnice kostelní chovala se pod třemi klíči, z nichž jeden měl mítí patron, druhý duchovní správce a třetí kostelník („aedituus“). Ale mnozí patronové pohrdající tímto rozsařným nařízením, obraceli peníze zádušní k účelům soukromým, takže některé fundace zanikly, mnohé kostely v konkursech, do nichž někteří patroni upadli, přišly o značnou část svého jmění, jelikož jednotlivé kostely nebyly oprávněny činiti vklady do zemských desk, a tudíž v takových případech zařazovány byly mezi zápisné věřitele. Byli také někteří patroni, kteří ani nevystavili obligaci na zádušní peníze, jež si byli vypůjčili. Některí patroni, kteří správu jmění církevního vzali do svých rukou, sice dobře s ním hospodařili a úroky z něho plynoucí v nový kapitál obraceli, ale kostely zanechávali v tak žalostném stavu, že v některém kostele ani slušného bohoslužebného roucha

*) „Cum magno damno ecclesiarum experti sumus complura peculia earundem, fundationes, nec non etiam ipsorummet beneficiatorum jura quaesita, dum vel dominia divenduntur, vel per viam executionis detaxantur, subinde ex toto, subinde ex parte damnificari. Eapropter omnibus et singulis curam animarum gerentibus demandatur, ut dum aliqua venditio, executio, seu detaxatio bonorum inaudietur, aut actu contingeret, se apud emptorem, vel respective detaxantem, cum debita remonstratione praetensionum juriunque hujusmodi vel per se, vel vicarium foraneum, tempestive insinuent, quatenus peculia tam ecclesiarum, quam fundationum, ac ipsis beneficiis jura quaesita, in simili eventu illaesa et conservata maneant, eorumque ratio habeatur. Quodsi compertum fuerit, curam animarum gerentes in hoc negligentis et segnes extitisse, noverint se ad damnificationis compensationem ex propriis suis mediis adstringendos, praeterquam, quod ad hoc ipsum in conscientia sua obligentur.“ Pat. vern. ze 6. dubna 1707. odst. 7.

nebylo. Bohužel i někteří patronové duchovní této chyby se dopouštěli.

Vikář prachatický stěžuje si r. 1699, že mnozí patroni s vyloučením kléru sami chtějí rozhodovati a skutečně rozhodují o peněžích kostelních a věcech zádušních; ale vpravdě prý namnoze k veliké škodě kostelů nespravují, nýbrž rozchvacují dědictví Kristovo. Patron kostela protivínského hr. z Trauttmansdorfu prý vypůjčil si 500 zl., aniž by byl dal kostelu jakékoliv záruky a aniž by platil úroků. Kníže z Eggenberka že ode všech kostelů před několika lety přijal veškerý peníze. Dobře prý sice od vrchnosti duchovní farářům se nařizuje, aby svědomitě spravovali jmění církevní — ale rozkazy takové jsou marné, jelikož faráři nemají na správu jmění žádného vlivu („Bene quidem et sanctissime, idque iteratis vicibus ex parte Rmi Officii mandatur nobis curatis, ut non dissiparemus, sed bene administraremus res ecclesiarum nobis commissarum; sed rogo per Deum, parcatur zelo meo, omnia in cassum mandantur, quia videlicet nullam prorsus dispositionem habemus“). On sám, jakož i všichni ostatní faráři na panství Eggenberském že nemají v moci ani haléře („nec unum obulum habent sub sua potestate“), takže 8 podřízených jemu farářů Eggenberských nemohli si dosud objednat nových missálů. Kníže že chce býti o vše prošen, jako by jemu samému výhradně náleželo rozhodovati o věcech a jmění kostelním. Lidé prý vidouce, kterak patronové a úředníci tak špatně nakládají s dědictvím Kristovým, nejsou již tak štědrí vůči kostelům, jako dříve ano vůbec již nic kostelům dávati nechtějí. V Prachaticích prý dříve bývaly odkazy kostelu časté; od té doby však, kdy se zádušním jméním tak špatně se hospodaří, o bývalé štědrosti není ani slechu.

Když faráři r. 1700 měli na patronátu Eggenberském k zezlanému konsistoří dotazníku odpověděti, nemohli podati k otázce 7. o jmění zádušním*) náležité odpovědi, jelikož kníže zakázal svým hospodářským úředníkům, aby farářům nevydávali výkazy jmění zádušního; jsou prý to „temporalie“, o nichž pečovati jest pouze patronům.

Podobné obtíže měli faráři z počátku také i na patronátě Schwarzenberském, později však jim bylo vyhověno a žádané zprávy podány.

*) Viz str. 191.

Ale neobyčejně svévolně počínali sobě úředníci Schwarzenberští ve Vodňanech,*) Přijeli tam dne 21. května 1699 nejvyšší hejtman Theobald Karel Siebert, inspektor panství Ant. Borek a písař důchodenský Václav Ant. Záhorka, a přáli sobě viděti stříbrné náčiní chrámové, jež v hojné míře při chrámě vodňanském bylo chováno. Když jim děkan Frant. Vil. Vostřešanský stříbro to ukázal, prohlásili úředníci, že jim kníže jakožto patron kostela nařídil, aby kostelu ponechali toliko nádoby nutně potřebné, ostatní aby vzali ku prodeji, z výtěžku pak aby se opatřily věci pro kostel potřebné, a kdyby něco z peněz stržených zbylo, to aby uloženo bylo na úroky ve prospěch kostela. A přes protesty děkanovy stříbro chrámové skutečně dali odnésti. Z laikův — ač přítomen byl celý magistrát a mnozí z obce — nikdo neopovázil se ani muknouti. Všichni však byli velice zarmoucení a pohoršení, a to tím více, že stříbro to nebylo pořízeno pro kostel nákladem patronovým, nýbrž nepochybně nákladem obce. Na protesty děkanovy odpověděli úředníci výsměchem a sarkasmy: prý konsistoř ani arcibiskup nic kostelu vodňanskému nedali. a že tudíž nemají co poroučeti, a že, kdyby kostel ničeho neměl, nikdo mu nic nedá, leda kníže Schwarzenberg jakožto patron.

Konsistoř podala 21. července o případu ve Vodňanech se sběhším zprávu arcibiskupovi, jenž tehdáž ve Vídni meškal. Arcibiskup 26. srpna psal konsistoři, že případ ten vzbudil v ně velikou nelibost; spolu vytýká však konsistoři, že věc tak důležitou poslala mu náležitě nevypracovanou, nevyslechnuvši svědky a spoléhajíc se pouze na zprávu vikářovu, i nařizuje, aby bez prodlení věc náležitě byla vyšetřena.

Později (20. října 1699) omlouvali úředníci svůj čin mezi jiným také tím, že prý to byly věci akatolické a profanované („etwelche von denen acatholicis sub utraque gebrauchte grosse Kelch und andere prophanirte argentea vasa, worunter auch die grosse Monstranz“), a že prý se odnesení věcí těch stalo se svolením děkana vodňanského. Celkem bylo vzato dvanácte kalichů**) s patenami, velká monstrance 2 a půl lokte vysoká, 11 liber aneb 352 lotů, těžká a dvě stříbrné konvičky. Váha všeho obnášela 789 lotů.

*) Srovn. „Method“ XXIV. (1898), 119.

**) Mezi nimi uvádějí se dva kalichy smaltem ozdobené: „kalich něco pozlacený a šmelcovaný“, a „kalich s modrým šmelcem“.

Vikář poukazoval k tomu, že Vodňany, město jindy královské, byly Schwarzenbergům dány pouze do zástavy, a že dle Zoesiova spisu „De jure patronatus“ „creditor jure pignoris rei, cui adhaeret, non habet praesentandi ius,“ jakož tomu jest při král. panství karlštejnském, jež jest sice dáno v zástavu, ale Jeho Veličenstvo že vykonává právo praesentační. A i ve případě, kdyby stříbro ono obráceno bylo ve prospěch kostela, přece by k vyzvednutí jeho potřebí bylo předběžného svolení arcibiskupova.

Věc táhla se dlouho; 29. září 1700 vytýká arcibiskup konsistori, že dosud nemá o onom případě spolehlivé zprávy. Kníže Schwarzenberg že nedávno při jisté příležitosti se mu omlouval. že nikterak nechce skrze úředníky své připustiti, co by jakýmkoliv způsobem bylo na úkor kléru, a že vyzdvižení onoho stříbra kostela vodňanského stalo se s výslovným svolením tamního děkana. —

Kníže Schwarzenberg poslal k bratru arcibiskupovu, hraběti Maximilianu Breunerovi, svého hospodářského radu s vylčením případu vodňanského a se žádostí, aby u bratra arcibiskupa o to se zasadil, by napříště panovalo mezi nimi dobré přátelství, jelikož kníže sám hotov jest hájiti duchovní jurisdikci, a že prosí, aby arcibiskup ve všem farářům víry nedával.

Ale ještě r. 1709 děkan vodňanský marně naléhal na vrácení pokladu kostelního.

Na panstvích král. komory české nakládali úředníci s penězi zádušními dle své vůle. Konsistor podala 24. ledna 1701 ke komoře stížnost, že na panství zbirovském veškery peníze zádušní byly vyzdviženy a jinde uloženy, což bez vědomí arcibiskupova nebo jeho konsistoře nikterak státi se nemělo.

Roku 1708 7. ún. viděla se konsistor opět nucena oznámiti arcibiskupovi, že na panstvích komory královské se jménem zádušním nakládá se libovolně, bez vědomí konsistoře a farářů; v uplynulých letech prý bylo zapůjčeno několik tisíc zádušních peněz bez dostatečné záruky. Arcibiskup obrátil se v té věci ke král. komoře přípisem ze 7. září téhož roku, poukazuje zejména k tomu, že tak se děje v Čelakovicích na panství brandýsském, kde hospodářští úředníci nechťi dopustiti, aby farář měl od kostelní pokladnice klíč, nýbrž sami se zádušními penězi libovolně nakládají, i žádal, aby komora vydala podrizeným svým úředníkům příslušná nařízení.

V Jindřichově Hradci vedli správu jmění všech kostelů jesuité a to beze vší ingerence proboštovy.*) Za dřívějších dob bývaly kladeny účty v kolleji za přítomnosti primátora od panství k tomu delegovaného a jednoho nebo dvou členů městské rady, jakož i za přítomnosti probošta, což však rektor P. Emanuel de Boye již nezachovával.

Hrabě Leopold Maximilian z Bubna přisvojil si „facto et autoritate propria“ pozemky zádušní i farní kostela v Kolovči, jehož byl patronem. Ačkoliv jej konsistoř několikrát po dobrém napomenula, nic to nezpomohlo. Po jeho smrti obrátila se konsistoř přípisem z 19. dubna 1708 k bratřím Adamovi, Innocencovi a Františkovi Eusebiovi hrabatům z Bubna jakožto dědicům jeho, aby učinili v dohodě s vikářem, jakož i s farářem kolovečským v té věci náležitou nápravu.

V Libáni spravoval jmění zádušní panský písař sirotčí, ustanovovaný od vrchnostenského hejtmana bez vědomí a souhlasu farářova; úředník ten půjčoval peníze zádušní na úroky, jakož i pronajímal zádušní pozemky bez souhlasu farářova.

Jmění zádušní na panství vlašimském spravoval panský hejtman dle své libovůle: půjčoval peníze zádušní komu chtěl a kolik chtěl, aniž by se duchovních správců tázal.

Jak se leckdy hospodařilo se zádušním jméním, ukazuje tento případ: Magistrát malostranský v Praze měl značné pohledávky u cihlárů. Aby přišel ke svým penězům, jal se magistrát stavěti, aniž by se duchovních úřadů byl tázal, novou farní budovu při kostele sv. Václava na Malé Straně, k čemuž oni cihláři dodávali cihly. Obnos za ně vybíral si magistrát z jmění kostelního na úhradu svých pohledávek. Nová budova stála 8000 zl. Ukázalo se však, že stará budova farní po opravě úplně účelu svému vyhovuje, i chtěl magistrát novou budovu prodati, ač za ni dostával pouze 5—6 tisíc. Utrpělo by tedy jmění zádušní mimo ušlé úroky škody na 3—2 tisíce zl. Když to r. 1709 zástupcové konsistoře členům magistrátu malostranského vytýkali, vymlouvali se, že nic jiného nečiní než jiní patronové; magistrát staroměstský a novo-

*) Probošt Kratochvíle stěžuje si r. 1697: „Cum admodum reverendus P. rector huius Societatis Jesu collegii omnium mearum ecclesiarum reditus absque omni praevia parochia data de accipiendis vel acceptis insinuatione suscipiat, in collegio reservet et de iisdem pro suo libitu disponat . . .“

městský prý v podobných věcech rovněž konsistoř o dovolení ne-
žádají.

Roku 1706 stěžoval si děkan rokycanský Frant. Vít Beck, že rokycanští se jméním zádušním špatně hospodaří. Z peněz zádušních na úrok různým měšťanům zapůjčených že neplatí se namnoze žádné úroky; když takovýmto nesprávným dlužníkům kapitál se vypoví, že den ode dne s placením odkládají; zádušníci že peníze, jež v době skládání účtů přijmou, dle své vůle komu chtějí půjčují, úpisů do pokladnice kostelní neukládají, nýbrž u sebe doma ponechávají, a peníze, jež jim zbudou, k vlastním svým potřebám užívají; polí, zahrad a jiných pozemků zádušních, že užívají zádušníci a měšťané jako svých, ploty dělicí pozemky zádušní od pozemků jejich že kazí a odstraňují, aby tím snáze mohli zádušní pozemky ke svým připojit.

Kadanští nakládali libovolně se jméním kostela v Čachvicích, jehož byli patrony; i po napomenutí, jež jim k zakročení konsistoře dal král. podkomoří, zapůjčili poznovu 4000 zl. ze zmíněného záduší, aniž by konsistoři známo bylo, komu a za jakých záruk jakož i zdaž platí se z peněz těch úroky. K zamezení takových nepřístojností nařídila jim konsistoř 29. ún. 1697, aby ke kostelní pokladnici pořízeny byly tři klíče, z nichž jeden nechat má farář, druhý magistrát a třetí kostelníci („Kirchenväter“).

Vikář falknovský sdělil r. 1707 konsistoři, že magistrát schönfeldský vypůjčil si r. 1683 1000 zl. kostelu odkázaných, že však nižádných úroků a peněz těch neplatil a nadto že kapitál na dolování vynaložil a sám že doznává, že není s to, aby na ten čas úroky nebo kapitál složil.

Vikář rakovnický Daniel Josef Černý ve visitační zprávě své z r. 1701 uvádí, že světští páni sice přijímají důchody kostelů do důchodů svých, že však nedělají ničeho na opravu a ozdobu chrámů.

Dle zprávy faráře doudlebského z r. 1700 spravoval jmění zádušní důchodní treboňský, ustanovovaný k tomu hejtmanem za souhlasu farářova; všechny peníze však úředníci ti brali do Treboně a na potřeby kostelní jakož i na opravy kostela nechťeli dáti ničeho. Měli pečovati o udržování budovy kostelní v dobrém stavu, ale pečovali špatně, takže do kostela tekla dešťová voda

i na oltář a tím i krásný obraz Marianský na něm se nalézající byl v nebezpečí poškození.*)

Děkan žatecký stěžuje si r. 1700, že obec osobuje si veškeren majetek zádušní, rovněž i poplatky za vyzvánění, a to z toho důvodu, že prý pečovatí musí o udržování kostela v dobrém stavu. Děkan podotýká, že na kostele žateckém splňují se slova: „omnia habentes et nihil possidentes“.

Farář klášterecký Ziegler horce si stěžoval r. 1700 na svého patrona hr. Maximiliana Thuna, že správu jmění zádušního vede zcela libovolně, zejména že mu násilím pole a louky filialního kostela v Petlerech odňal a učíteli přisoudil a nadto jej k tomu přiměl, aby abalienaci tu podepsal; na kruchtu kostela že dal napsati: „Diesen Chor sambt der Orgel haben machen lassen Ihro Excell. H. Graf Maximilian von Thun, kaiserl. geheimer Rath“, ačkoliv všechen náklad na to nesl kostel.

Ve Vlasimi hejtman co chtěl dal opravit, co nechtěl, nechal spadnouti — vše z vlastní autority, aniž by se děkana tázal.

Na panství Eggenberském musili se faráři potřebných oprav doprošovati.

Zle bylo kostelu, kde farář byl v nevůli s patronem. Tak r. 1701 vypovídají světelští sousedé: „Kostel hyne a věž je na spadnutí — to dělá nesvornost. O věž kolikrát jsme panu faráři přednášeli, on ukazoval na Jeho Milost Pána, a Jeho Milost Pán ukazuje na pana faráře, a tak nikdy spravovat se nedává.“

Jmění zádušní spravovali zpravidla tak zv. „kostelníci“, „opatrovníci“, „zádušníci“, „oeconomi“, „vitrici“, „administratores“, „inspectores“; vybírali a vymáhali povinné dávky,**) jakož i vedli účty příjmů a vydání.

Ve větších městech nazývali se také „úředníky zádušními“. Bývali dva až tři; první z nich nazýval se „předním“; ustanovovaly je ve městech svobodných městské magistráty.

*) „Cum difficultate maxima id praestant, vel ex toto omittunt, quia pluvia penetrat, et vix non tangit B. B. virginis imaginem amabilem, tangit tamen partem altaris illius.“

**) Ve zprávě ze Žumberka z r. 1700 se pravi: „Reditus ecclesiarum colligunt, in quantum possunt, aeditui jurati, habentes registeria quisque suae ecclesiae.“

V Plzni spravovali jmění zádušní dva z rady („duo ex senatu, viri consulares“), ustanovení od magistrátu za souhlasu arciděkanova. Každého roku skládali přesně účty před arciděkanem a několika senátory, a to účty filiálního kostela sv. Jiří v arciděkanství, účty kostela arciděkanského na radnici, kde jim kromě několika senatorů přítomni bývali také někteří z konšelů („scabini“). Zbytek běžných příjmů odváděl se na radnici, kde se jmění zádušní chovalo.

V Budějovicích byli dva správcové jmění zádušního („aeditui seu administratores“), jmenovaní z rady městské za souhlasu děkanova; jeden byl z rady užší, druhý z rady širší („unus ex senatu interiori, alter ex senatu exteriori“). Ti vedli účty kostelní a běžné příjmy u sebe chovali; po přehlednutí a schválení účtů byly peníze uloženy na radnici. Při kostele sv. Jana a Prokopa na předměstí byli tři „kostelníci“ ustanovovaní z rady městské bez souhlasu děkanova.

Zádušní statky v Táboře měli v držení Táborští již od dob Ferdinanda I.; povinni však byli pečovat o kostel a o vydržování duchovenstva, školy a špitálu. Správu statků těch vedli skrze své úředníky; důchody chovaly se v pokladně obecní. Správa menších běžných příjmů (z prodeje drobných svíček, za zvonění a pohřební místa) svěřena byla dvěma „pánům kostelníkům“, jež ustanovovala městská rada ze svého středu; přední z nich vyplácel běžné výdaje a vedl účty příjmů i vydání. Peníze z běžných příjmů plynoucí uchovávány byly v sakristii v truhlici dobře uzamčené. Děkan každého roku u přítomnosti dvou komisařů od rady vyslaných účty revidoval a písemně schvaloval. Ač peněz z drobných příjmů mnoho se neshromažďovalo, přece půjčovány byly po malých částkách (obyčejně po 50 zl.) na bezpečnou hypoteku, aby ladem neležely.

Na patronátu pardubickém byl předním („primarius“) správcem záduší písař sirotčí, ustanovovaný komorou českou; podruzným („secundarius“) starší kostelník („aedituus senior“). V Pardubicích byl starším kostelníkem měšťan přísahou zavázaný; byl ustanovován takový, jež děkan za schopného k tomu označil; k němu připojováno bylo pět jiných měšťanů, kteří byli rovněž pod přísahou. Jelikož starší kostelník býval muž dosti zámožný, obnos peněz do záduší plynoucí pak nepatrný, byl mu svěřován v uschování; když však příjmy dostupily větší částky, ukládaly

se do truhlice třemi zámký uzavřené v sakristii; od truhlice té měl jeden klíč děkan, druhý starší kostelník, třetí magistrát.

V Chrudimi byli zpravidla tři „kostelníci“, jež ustanovoval magistrát za souhlasu děkanova; skládali přísahu magistrátu na radnici; nedostávali žádného platu, leč jen každého roku, když účty kladli, z důchodů kostelních imperiál místo svačiny, k čemuž magistrát přidával sud piva.

V Písku byli správci záduší tak zvaní „inspektori“ („inspectores“); ustanovoval je magistrát za souhlasu děkanova; v Polné byl „inspektor“ z rady městské a mimo něj tři „kostelníci“ volení děkanem za souhlasu předního úředníka; platu neměli žádného.

V Kolíně vedli správu záduší dva „opatrovníci záduší“, ustanovovaní magistrátem s vědomím děkanovým; v Rokycanech dva radní („senatores“), ustanovovaní rovněž magistrátem za souhlasu děkanova. V Krumlově spravoval jmění kostelní jeden z konšelfů, jež ustanovovala rada městská ve srozumění praelata a patrona. V Lounech byl k tomu od magistrátu za souhlasu děkanova ustanovován muž důvěry hodný, zpravidla měšťan; v Domažlicích jeden z gremia rady městské, rovněž v dorozumění s děkanem vyvolený, jenž za práci svou dostával ročně ze jmění kostelního 5 kop gr. Ve Volyni byli tři kostelníci; každý z nich měl ročně 3 zl.

V Černošíně byli při farním kostele tři přísazní kostelníci, měšťané, jež farář vyvoloval a ustanovoval; každý z nich měl za svou práci vůz sena a farář je v roce třikráte u sebe pohostil.

V Ústí nad Orlicí byl správcem zádušního jmění „oeconomus“ ustanovovaný za souhlasu faráře, magistrátu a panského hejtmana; v Horní Plané byli tři „oeconomi“, jež ustanovoval patron za souhlasu farářova, v Chocni dva „zádušníci“.

Ve Slaném byl správcem záduší měšťan od vrchnosti ustanovovaný, jenž pečovatí měl i o udržování budovy chrámové v dobrém stavu, v čemž však dle zprávy děkanovy z r. 1700 velmi byl nedbalý. Ve Vysokém Mýtě byl mimo kostelníky ustanoven mistr tesařský, jenž povinen byl budovy zádušní prohlížeti a míti pozor, kde by nějaké opravy bylo zapotřebí.

Ve zprávě z Vlašimi praví se: „Z mladších měšťanů to břemeno mají, že z nich pět se ustanovuje, když počet kostelní se klade, za kostelníky; nemají žádného platu.“

Ve větších městech zádušní úředníci nebo „kostelníci“ nekonali služeb kostelnických; k tomu byli tak zvaní „sakristáni“ nebo „zvoníci“.

V Plzni byl sakristián od obce placený; v Táboře sakristián neboli „přední zvoník“, v Chrudim i „zvoník“, jenž měl „akcidence“ od křtů, sňatků a pohřbů. V Domažlicích byl sakristián zvaný „zvoník“, ač nikdy nezvonil, jelikož to obstarávali na věži bydlící hlásní; měl ročního platu 4 kopy gr. a z přifařených vesnic od každého sedláka 2 snopy žita a 2 snopy ovsu; pradelna za praní kostelního prádla dostávala 5 zl. V Klatovech byl „minister vulgo campanator“, jenž měl pomocníka. V Kolíně byl zvoník neboli sakristián, jež ustanovoval děkan; měl od kostela 4 kopy, od obce taktéž 4 kopy, něco obilí, něco dříví a něco od zvonění; děkan mu ponechával zapisování křtů, pohřbů a oddavek. V Polné měl zvoník od obce ročně 10 kop a od každého sedláka snop žita, ze statků okolních pecen chleba. V Lounech měl sakristii na starosti rovněž „zvoník“.

Při chrámu soběslavském byl zvoník, jehož povinností bylo v kostele a při zaopatřování přisluhovati; obec mu platila ze svého 10 kop; mimo to měl plat od zvonění při pohřbech; při křtu dával mu otec dítěte 3 kr., každý kmotr po 1 kr.; při oddavkách povinen byl každý ze snoubenců dáti mu 6 kr.

V Budyni zastával služby kostelnické zvoník („campanator, alias aedituus potius nominandus“), jenž každodenně v kostele přisluhoval a oltáře strojil; neměl jiného platu leč za každý zápis křtu a oddavek po 6 kr. Mimo něj byli dva kostelníci čestní („honorarii“), kteří nebyli povinni každého dne se dostavovati; měli „vyšší“ péči o kostel („curam habent templi altiore“): skládali účty z peněz vybíraných v kostele ve dny nedělní a sváteční a na potřeby chrámové vydávaných. Ti za práci svou užívali část zádušního pole.

V Sadské mimo předního kostelníka, jenž na starosti měl účty kostelní, byli ještě tři jiní kostelníci, kteří po týdnu se střídali a povinni byli každého dne připravit potřebné věci ke mši sv. Neměli žádného platu, leč z pohřbů a oddavek. Mimo to byli tři zvoníci, kteří rovněž po týdnech se střídali; každý z nich měl od kostela ročně 3 zl.; povinností jejich bylo každého dne vyzvánění ke mši sv., zvoniti proti bouřce a ráno i večer klekání.

V Mašově bezprostřední péči o sakristii měl spolu s kostelníky zvoník („campanator vulgo Messner“). Dříve úkony zvoníkovy zastávali školáci jak ve věži, tak i v sakristii, ale pro veliké nepřístojnosti, jež se dály z chlapecké rozpustilosti, ustanoven byl zvoník, jehož povinností bylo zvoniti, měchy šlapati, ke mši sv. vše potřebné uchystávati a faráře k nemocným doprovázeti, aby učitel z vyučování mládeže nebyl vytrhován („ne ludimagister in schola et docenda juventute impediatur“).

V Chýnově důchody kostelní spravoval panský důchodní; peníze zádušní chovaly se v zámku. Podobně tomu bylo v Pacově, kde správcem důchodů zádušních za souhlasu farářova byl místní panský hejtman.

Na panství Schwarzenberském vedli správu zádušního jmění panský hejtman s panským důchodním, a to za souhlasu dotýcných farářů; peníze chovaly se v důchodenském úřadě v Třeboni; kostelníkům nechávalo se něco málo na běžné útraty. Účty kladly se každého roku na farářích.

Farář hostouňský chválí tamního panského důchodního, že výborně jmění kostelní spravuje, kdežto dříve, kdy měšťané správu jeho vedli, prašpatně bylo hospodařeno („cum olim pridem ante me cives hosce reditus administrassent, pessime, ut libri demonstrant, ecclesiae oeconomizatum est, cum unus talis administrator ecclesiae ultra 300 fl. debitor manserit . . .“).

Podobně praví farář v Zámrsku: „Reditus ecclesiae burggravius loci administrat, neque alius id munus melius obire potest, quia non adest. Aeditui vero pecuniam pro candelis et elemosynam dari solitam asservant; porro reditus apud loci burggravium utpote in loco tuto in cista sub sera triplici asservantur.“

V Křemži vedl správu běžných důchodů a výdajů kostelních farář s kostelníky, jež ustanovoval patron.

Ve Chválenicích skrovné kostelní příjmy spravoval farář sám; peníze choval u sebe ve zvláštní truhlici s jedním klíčem. Skládal každého roku účty v přítomnosti úředníků štáhlavských na faře v době adventní.

Taktéž v Nové Cerekvi měl správu zádušního jmění farář; pokladnice chovala se v domě farním; jeden klíč od ní měl farář, druhý primas města, třetí starší kostelník. Rovněž tak v Jarošově farář přijímal běžné příjmy a vedl účty příjmů a vydání; zbytek odváděl pak patronovi k uschování. Také v Deštné a v Lodhěřově

spravoval jmění zádušní sám farář; farář lodhétovský ukládal peníze, jichž k běžným výdajům potřebí nebylo, k vůli bezpečnosti v jesuitské koleji jindřichohradecké do truhlice, od níž měl jeden z klíčů.

Farář v Kamenném Újezdě vida, že kostelníci nezacházejí se jměním zádušním s náležitou svědomitostí, jakož i že při účtech skládaných kostelníky mohou dít se podvody, byl ochoten sám účty vésti; úmysl ten však nezamlouval se úředníkům, kteří namítali, že jsou to temporalie, na něž právo má patron; do toho aby farář se nemíchal.

Mnohde byli kostelníci ustanovováni od patrona s vědomím faráře. Místy však jmenoval kostelníky patron sám (tak v Nové Vsi ve vik. chýnovském).

Na farárech pod patronátem kl. svatokorunského ustanovovali kostelníky opat ve srozumění s farářem; na farárech panství Eggenberského ustanovovali je panští úředníci namnoze rovněž ve srozumění s farářem.

Ve Velvarech kostelníky ustanovoval magistrát bez dorozumění s děkanem, jenž se o tom teprve „post ex facto“ dovídal.

Ve Mšeně byli dva „administrátoři“ záduši: jeden z rady, druhý z obce, ustanovování za souhlasu patronova, bez vědomí však faráře.

Ve Strmilově důchody kostela spravoval a povinné platy vymáhal starší kostelník; k úřadu tomu volil farář z obce muže zámožnějšího, jež za schopného a věrného pokládal; potvrzovala ho rada městečka, před níž i přísahu věrnosti skládal.

Někde kostelníkům v odměnu za jejich práci ponechávalo se užívání kostelního pole nebo kostelní louky.

V Prešticích byli dva „ministři seu aeditui“; měli od kostela ročně 8 zl. a užívání jedné louky kostelní.

V Nové Bystrici byli dva kostelníci, kteří od vrchnosti dostávali 4 měrice žita a od kostela 8 kop.

V Milčíně, Chotovinách a j. měli kostelníci posnopné („manipulationem“) od sedláků.

V Unhošti hejtman krivoklátský při obnovování městské rady jmenoval kostelníky, kteří skládali pak přísahu; byli tři; platu neměli kromě koledy a od zvonění při pohřbu.

V Nezamyslicích byli tři „aeditui“, kteří ve dnech svátečních zpravidla přísluhovali; byli voleni od faráře za souhlasu hejtmána; plat neměli žádný; pouze když kladli počet zádušní, dostávali 45 kr.

V Louňovicích zastávali službu sakristiánů dva občané, kteří měli od prodeje jedné libry svíček 3 kr. (do roka prodalo se celkem sotva 15 liber), od oddavek 6 kr., od křtu 6 kr., od úvodu 3 kr. V Horní Cerekvi měli kostelníci z každé prodané libry svíček 4 kr. a z každého přijatého zlatého 2 kr.

V Radnicích dostávali kostelníci za praní kostelního prádla půl kopy gr. neboli půl imperiálu. Kalkant, jenž zároveň byl zvoníkem, dostával 2 kopy.

V Libáni byli dva sakristanové; ti dostávali od každého křtu jeden český groš a od oddavek dle libovůle snoubenců 3 nebo 6 kr.

V Kostelní Radouni byli tři kostelníci; od každého pohřbu dostávali 4 kr.

V Dubné službu zvoníka zastával kantor; amějsí hrobník měl velice nepatrnou odměnu: 12 kr. za pohřeb dospělého, 6 kr. za pohřeb dítěte.

V Pošné dostával kostelník ze tří krav 21 kr. a někdy mival „aliquot parvum accidens“.

V Čachově byl při kostele služebník jediný, jenž spolu byl hrobařem, kostelníkem a zvoníkem; měl pouze „akcidencie“.

V Kardašově Řečici byli tři kostelníci; plat měli skrovný — několik grošů z příjmů kostelních.

Ve Veselí byli čtyři služebníci chrámoví, z nichž jeden zval se „starší“ („senior“), ten dostával od obce sud piva; druzí dva měli v užívání louky kostelní, třetí dostával od obce imperial; mimo to měli skrovnou koledu a od křtu 3 kr., od oddavek 6 kr.

V Zátoni vedli správu zádušních peněz čtyři kostelníci s učitelem, jenž jim příjmy a vydání zapisoval. Dva z nich ustanovovalo panství krumlovské ze svých poddaných, dva panství rožmberské, rovněž ze svých poddaných; obě se souhlasem farářovým.

V Jiníně nebylo kromě kantora služebníků chrámových; tři sedláci byli sice určeni za kostelníky, ale ti toliko ve dnech svátečních přicházeli.

V Dnešicích byli tři kostelníci, kteří při službách Božích přísluhovali a k slavnostem spolu s kantorem oltáře zdobiti pomáhali; dostávali ročně 1 zl.

V Líbeznicích v neděle a ve svátky přísluhovali při oltáři dva kostelníci; ve všední dni kantor.

V Kondraci byli 4 služebníci chrámoví neboli sakristiané a 4 zvoníci. Byli to sedláci; platu žádného neměli, mimo nějaký graciál nebo zpropitné, koledu a akcidenc při pohřbech. Ustanovoval je hejtmán. Konali službu v kostele pouze v neděle a svátky; všedního dne kantor.

Ve farnosti hornohůrecké bylo při každém z kostelů tamních 6 přísežných kostelníků, jmenovaných farářem za souhlasu direktora panství. Od kostela neměli žádného platu: jen v den, kdy účty skládali, dával se jim oběd. Ve farnosti březenské byli u každého kostela dva kostelníci od patronů ustanovováni, kteří kromě skrovné koledy neměli žádné odměny („*praeter exiguum colladam solatium nullum habent*“).

V Přidolí byli 4 kostelníci, kteří dostávali malou odměnu („*accipiunt salarium vel potius gratiale*“). V Hosíně byli 3 nebo 4 kostelníci, kteří kromě nepatrného zpropitného neměli žádného platu („*qui praeter exiguum bibale alias salarium habent nullum*“).

V Žumberku mimo staršího přísežného kostelníka byli ještě jiní, kteří ve dnech nedělních a svátečních přicházeli mu pomáhat při vyzvánění a v jiných službách chrámových; stálého příjmu neměli, leda za vyzvánění při pohřbech.

V Krakově byli tři kostelníci, kteří v kostele přísluhovali; ustanovoval je farář; při skládání účtů kostelních dostávali každého roku na oběd v ten den vystrojený.

Na osadě rabštýnské byli při každém kostele tři nebo nejméně dva kostelníci, kteří také v neděle a svátky vyzváněli. Roční plat měli nepatrný: několik grošů z pokladny kostelní. Rovněž byl ustanovován hrobník bez zvláštního platu, kromě toho, co dostane za každý jednotlivý pohřeb.

Ve Valči kromě učitele byl služebníkem chrámovým zvoník, jenž spolu měl na starosti hodiny; byl ustanovován od obce, od níž i plat dostával.

Na přemnohých místech neměli kostelníci žádného platu.

V Ústí nad Orlicí vedle výš zmíněného „oeconoma“ byli tři kostelníci, lidé poddaní, ustanovovaní od faráře za souhlasu magistrátu a panského hejtmána; byli osvobozeni od robot; příjmu stálého neměli.

V Sedlci (u Tábora) byli čtyři kostelníci; střídali se v přísluhování po týdnech, neměli žádného platu, ale v týden kostelní služby osvobození byli od roboty.

V Černovicích byli tři přísešní kostelníci, bez platu, leda že se jim poněkud v břemenech panských ulevovalo („absque salario, praeter quod ab onere aliquali dominii sublevantur“).

V Horní Cerekvi nechťeli úředníci dopřáti kostelníkům tohoto ulehčení, ač tak dříve vždy bývalo.*)

Ve Starém Městě u Jindřichova Hradce byli dva kostelníci, kteří nedostávali ničeho kromě tří obědů do roka u faráře; byli však osvobozeni od roboty.

Na osadě sobotecké byli při každém kostele čtyři služebníci („ministri“), ustanovovaní za souhlasu děkanova, ale bez platu; službu svou vykonávali tudíž leckdy nedbale. Děkan podotýká, že by bylo slušno a spravedливо, aby nějakou odměnu dostávali („esset dignum et justum, ut aliquali stipendio ministerium eorum redimeretur“).

V Nové Cerekvi byli 4 kostelníci, kteří neměli žádného platu, i dostavovali se zřídka ke své službě („nullam habent solutionem, ideo rarissime comparent ad servitium suum“).

V Uhrněvsi byli tři kostelníci; jmenoval je farář a ustanovoval hejtmán; neměli žádného platu, proto zřídka dostavovali se do kostela k plnění svých povinností; všedního dne nepřicházeli nikdy, takže farář k vyzvánění musil si vždy někoho najímati.

Farář tuklatský praví, že při jeho kostele jsou čtyři kostelníci, kteří však žádného platu nemají, takže farář častěji jest nucen býti kostelníkem („et hinc parochus cogitur saepius esse aedituus“).

Ve Stříbře byl sakristián placený od města; při ostatních kostelích na osadě byli za služebníky nebo kostelníky („ministri seu aeditui“) ustanovováni měšťané, kteří neměli žádného platu („qui spe futuri aeternalis praemii labores acceptant“).

*) Tamější farář praví ve své zprávě z r. 1700: „Robota, ut aeditui ecclesiae et parochi pro tempore commodius inservire possent. ante cessabatur; modo maxime difficultant officiales, quod tamen semper fuerat.“

Farář pištěvský k otázce o služebnících chrámových odpovídá r. 1700 takto: „*praeter parochum et ludimagistrum ministri adhuc dantur ecclesiae sex aeditui, qui mercedem suam pro laboribus in ecclesia praestitis Divi Laurentii (patroni ecclesiae Pisstinensis) a Deo ter Maximo sperandam habent in coelis*“.

V Lodhérově byli kostelníci tři, z různých vesnic, kteří kromě nedělí a svátků téměř nikdy („*vix unquam*“) k přísluže farářů nepřicházeli, a jelikož to byli lidé prostí a chudí, nebylo možno svěřiti jim ani vedení účtů ani peníze. Farář volil je spolu s rychtáři, patron a hejtman panství je potvrzovali. Od kostela neměli žádné odměny, ale za tichého souhlasu („*ex tacito consensu*“) vrchnosti osvobození byli od některých robot.

Pochvalu kostelníkům vzdává farář v Brodě (Bruck, ve vik. tachovském), řka: „*reditus administrant aeditui, viri conscientiosi, a multis annis fideles inventi*“.

V Roudnici byli mimo kostelníky a kantora tito dva služebníci chrámoví: varhaník, jenž dostával od obce 30 zl. a z důchodu panského 20 zl., a mládenec školní („*adolescens scholae*“), které od obce dostával 6 zl. a z důchodu panského 15 zl., 2 str. žita a 1 str. pšenice. Kostelníci měli jen skrovné akcidence.

Při kostele prachatickém byli tři kostelníci; měli v užívání 2 kostelní louky „pod čtyry forky“, a za práci od strojení Božího hrobu 40 kr.; mimo to byl při kostele tom zvoník, jenž od denní hlásky a vybijení hodin z důchodu obecního dostával každého čtvrt roku po 3 zl. 45 kr. a dříví 6 sáhů; za službu zvonickou ročně 10 zl., 1 forku sena a 2 str. žita.

Ve Zlonicích uvádí se r. 1700 toto služebnictvo chrámové: kaplan s platem 240 zl., varhaník s platem 150 zl., kantor s platem 136 zl., 2 houslisté s platem 55 zl., basista s platem 20 zl. dva diskantisté s platem 70 zl., kalkant s platem 10 zl., sakristián s platem 34 zl., zvoník s platem 20 zl., pradelna s platem 12 z., řidič hodin s platem 12 zl. Všichni placeni byli z důchodů kostelních a ustanovováni od metropolitní kapitoly, jakožto inspektorky za souhlasu patronova i farářova.

V Podbořanech měl varhaník ročně 30 zl.; hudebníci neměli platu žádného.

V Přísečnici byli sakristián a varhaník ustanovováni a placeni od obce; varhaník dostával týdně 1 zl, sakristián 30 kr.

V Počátkách dostávali zvoníci za vyzvánění ročně 12 zl. 20 kr.

Ve zprávě z Mašova o služebnících chrámových se praví: „*Praeter ludimagistrum, duos aedituos et campanatorem non est alius minister ecclesiae; chori adjuvantes non habent ullum salarium; aeditui habent ex immemorabili consuetudine annue 1 fl. 10 cr. et ad festa Natalitia 14 cr. pro una semella, seu ut hic loci vocant, Kolentschen. Campanator, qui simul officium calcantis peragit, habet stabilis salarii 5 fl. 50 cr. praeter accidentiis ex baptismatibus, funeribus, copulationibus et lotione sacrorum vestium obvenientes, quod salarium una cum accidentiis omnibus ad 24 circiter florenos excurrit.*“

V Krumlově byli: sakrista, kantor a varhaník, ustanovovaní společným souhlasem patrona, praeláta a městské rady; stál měli na praelatuře, plat od městské rady.

Farář v Jindřichovicích ve zprávě své z r. 1700 uvádí služebnictvo chrámové těmito slovy: „*Praeter ludirectores penes ecclesiam parochialem sunt ministri sequentes: 1. sacristanus, 2. organista, 3. duo aeditui, quorum primarius ab ecclesia, alter cum organista et sacristano a communi collectione ex communitatibus salarium accipit. Praeterea duo reperiuntur collectores eleemosinae tempore divinorum, qui tamen nullum habent salarium.*“

Ve Frýdlantě byli služebníky chrámovými kantor, varhaník a zvoník, placení od obce; od kostela měli jen skrovné příjmy.

V Dolanech (Dehlau) konal služby kostelníka sám učitel; měl za to z důchodů zádušních 15 kop.

V Tušimicích byl jediným služebníkem chrámovým učitel, jemuž však pomáhali tři kostelníci („*unicus minister ludirector est, cui assistunt tres aeditui*“).

V Čouši kromě učitele a několika hochů ministrantů nebylo jiných služebníků chrámových („*ministri extraordinarii praeter ludimagistros et aliquos pueros ministrantes non inveniuntur*“).

Při kostele strašinském prisluhovali dva poustevníci („*eremicolae*“).

Běžné příjmy kostelní ukládaly se do truhlice („truhlice zádušní“, „pokladnice“), jež byla zpravidla chována v kostele (zpravidla v sakristii) nebo v domě farním.*

*) Zpráva z Heřmanova Městce z r. 1700: „*Peracto singulis annis computu reponuntur redditus ecclesiae ad cistulam ut vocant pokladnice et asservantur in sacristia ecclesiae.*“

V Rožmberce chovaly se peníze zádušní v klenuté místnosti ve věži v truhlici, od níž jeden klíč měl farář, druhý městská rada, třetí kostelníci.

Když hotovost peněžní („peněz na hotovu“) v truhlici vzrostla, byla obyčejně ukládána na místě bezpečnějším. zpravidla v úřadě vrchnostenském v zámku.

V Zátoni chovaly se peníze zádušní v sakristii v železné truhlici, od níž jeden klíč měli kostelníci krumlovští, druhý kostelníci rožmberští; když suma vzrostla, ukládala se na hradě krumlovském, jelikož v osamělém kostele zátoňském nebyla by dosti bezpečna.

V Budyni chovaly se peníze zádušní v pokladnici kostelní na děkanství spolu s účty kostelními; dříve, jak podotýká děkan, tak se nedálo, nýbrž peníze kostelní směšovaly se s penězi panskými a nakládáno bylo s nimi dle libovůle hejtmanovy k veliké škodě záduší („nec sine maximo haereditatis Domini detrimento“).

Jmění venkovských kostelů farnosti pardubické chovalo se na zámku v důchodu sirotčím; každý kostel měl tam svou truhlici se dvěma zámky; jeden klíč měl dotyčný starší kostelník, druhý písař sirotčí.

Ve Strýčicích, kdykoliv suma zádušních peněz dosáhla 15 až 20 zl., dávala se v uschování do kláštera zlatokorunského do zvláštní pokladnice, od níž klíče měli farář a kostelníci. V témž klášteře chovala se pokladna kostela černického pro větší bezpečnost „his periculis et furtis obnoxiiis temporibus“.

Ale ani na zámcích nebývaly pokladnice kostelní v bezpečí, jak o tom svědčí případ v Blatné, o němž tamní děkan r. 1700 podává tuto zprávu: „Modo iterum in fine Maji eadem cassa in cubiculo arcis (ubi multi centeni floreni de pecunia domini et aliae etiam multae pulchrae res erant) his intactis sola inquam cassa ecclesiae est violenter confracta et omnia ibi existens pecunia fuit ablata. Quid cum registris, inventariis reddituum tam ad ecclesias, quam ad parochos spectantium in manibus et potestate laicorum existentibus fieri possit et fiat, Deus scit. Ego hic tantum libenter audiam, cum de fure sacrilego nil rescire possimus, quis ecclesiae damnum compensabit. Si in sacristia, ubi thesaurus existit, cassa quoque pecuniae exstaret, et aliquali mea causa aut incuria violenter frangeretur et inde furtim aliquid

aufferetur, in tertiam partem furatae pecuniae, utpote habens tertiam clavim ab eadem cassa, succurrere vellem.“

Roku 1701 poslal hrabě Romedius Thun, patron kostela ledečského, k tamnímu děkanu svého účetního a sekretáře s výzváním, aby pokladnu kostelní vydal v uschování na zámku, jelikož jest prý císařské nařízení, aby pokladnice chrámové byly chovány u patronů.

Baron Prichovský, patron kostela svojšínského, prohlásil, že nepřipustí dvojí klíče k pokladně chrámové, dokud mu to místodržícími nebude nařízeno.

Kniha účtů zádušních chovala se zpravidla při kostele v sakristii nebo na fáře.

Účty neboli „počty“ kladly se zpravidla každého roku, někde však ve lhůtách delších, totiž každého druhého neb třetího, ano i čtvrtého, pátého a šestého roku. Dálo se tak, aby ušetřilo se kostelu i faráři nákladu s tím spojeného.

Účty skládali zpravidla kostelníci, a to obyčejně na fáře u přítomnosti duchovního správce, patrona nebo jeho zástupce, po případě i zástupců jiných vrchností, jichž poddani k dotyčnému kostelu byli přiřazeni; někdy také u přítomnosti vikáře.

Ve městech dále se kladení účtů na radnici.*)

Den skládání účtů neboli den, kdy, jak se někde říkalo „držána bude zádušní hromada“, oznamován byl obyčejně s kazatelnou.

V Pardubicích ve městě skládaly se účty od staršího kostelníka každého roku před děkanem a ostatními pěti přísežnými kostelníky. Z kostelů vesnických skládali účty každého druhého roku na zámku pardubském starší kostelníci v přítomnosti děkana v kanceláři sirotčích; potom účty zasílaly se do Prahy ke král. buchalterii k revisi.

V Kaplici kladli účty kostelníci každého roku u přítomnosti faráře, každého třetího roku pak k rozkazu patronovu v přítomnosti úředníků.

Ve Strýčicích kladly se účty partikulární o běžných příjmech a vydáních každého roku; každého třetího roku pak kladly se

*) Ve Slaném kladly se účty kostelní ve vrchnostenské kanceláři; r. 1698 stěžoval si vrchnostenský hejtmán, že děkan chce, aby se to dalo na děkanství.

účty generální o celém jmění zádušním, jak o penězích na hotovosti tak i o penězích na úrok půjčených.

V Boleticích skládaly se účty zádušní zpravidla za tři roky; někdy odkládaly se i na delší dobu, jak za dobré uznal patron, opat zlatokorunský, jenž jim v domě farním býval přítomen a také je potvrzoval. Rovněž tak býval opat ten jakožto patron přítomen skládání účtů v Kájově, kdež mimo to byli k tomu písemně zváni: jeden úředník z Krumlova a jeden nebo dva senátoři krumlovští, a to ne sice z jakéhosi práva nebo z jakési povinnosti, nýbrž aby jejich poddaní byli účinněji donucováni k placení povinných dávek ke kostelu.

V Želnavě skládaly se účty občasné ve lhůtách neurčitých, a to někdy v rychtě za přítomnosti vyslaných od vrchnosti úředníků, někdy v domě farním za intervence farářovy.

V Horní Plané (na patronátě Eggenbergském) skládaly se účty každého čtvrtého nebo šestého roku v domě farním, u přítomnosti faráře, úředníků panských a předních farníků. Dle sdělení farářova skládaly se účty proto tak zřídka, jelikož panství bylo rozsáhlé a kostely mnohé, takže úředníkům bylo by obtížno dostavovati se k účtům každého roku: mimo to pak že by kostely s tím měly výdaje.

V Dubné skládaly se účty jednou za tři roky, aby se ušetřilo nákladu na pohostění úředníků k tomu se dostavujících, jelikož farníci náleželi ke čtyřem různým panstvím, a z každého ke kladení účtů zvali se úředníci, kteří také se dostavovali a po skončení účtů byli pohostěni obědem.

V mnohých účtech zádušních vyskytá se položka: „za oběd při počtě zádušním“.

Roku 1701 protestoval děkan ledečský a vikář Hermannus proti tomu, že kladení kostelních účtů ustanoveno bylo na úterý pašijových dnů „kdežto všechny právní věci a jim podobná jednání odpočívají“, jakož i proti tomu, aby konáno bylo na zámku, což „novinkou zapáchá a neforemnou konsequenci by za sebou táhnouti chtělo a táhne“.

Ve farnosti lomnické kostelníci filiálních kostelů skládali účty v hospodě.

Farář ořešský si stěžuje, že správu jmění kostelů přifařených vedou kostelníci-sedláci velmi nepořádně, kladení účtů dále se

u staršího kostelníka-sedláka večer, k čemuž se kostelníci scházeli podnapili; ač je farář každého roku napomínal, nechtěli zanechat ohoto špatného zvyku.

Farář blížeovský zval ke kladení účtů písemně okolní šlechtice-dlužníky; k pozvání připojil zároveň výkaz toho, co kostelu dluhují.

Podobně i v Bechyni byli ke kladení účtů zádušních zváni všichni věřitelé i dlužníci záduší.

Také úroky a jiné povinné dávky platily se při kladení účtů.

V Chraстicích účty kostelní po dvě leta se nekladly pro chudobu lidí, do které upadli krupobitím a velkou drahotou.

O jmění některých kostelů nebyly od mnoha let kladeny účty žádné, k veliké škodě dotyčných záduší. Tak nařizuje konsistor 2. ledna 1698 vikáři nymburskému, by důrazně zasadil se o náležité skládání účtů zádušních v Novém Kolíně, Solopiskách, Svojsicích a Velelibech.

V Přidoli nebyl od čtrnácti let kladen žádný počet zádušní, jelikož nebylo jasno v příčině zadržalých dluhů, jež kostelu splatiti měli poddaní Eggenberští.

V Břeskovicích po 30 let účty se nekladly, protože jedna vrchnost na druhou se vymlouvala „et nunquam volunt adlaborare domini, ut unanimiter convenient eorum subditi praestanda praestituri.“

Patron fary lukavecké baron Dewald osoboval si plnou správu jmění zádušního: účty kostelní byly při kladení počtu farářů jen zběžně ukázány, aniž by mu byl dán jich opis; úředníci baronovi měli sice rejstříky jmění zádušního, ale když farář žádal výtah z něho, sestavili ho dle své hlavy a vůle.

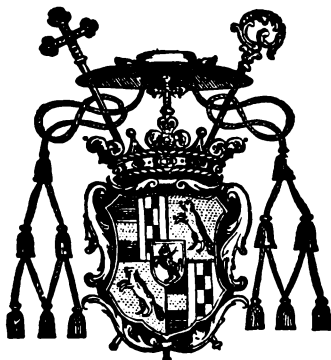
Někteří patronové hleděli zabrániti všemožným způsobem kladení účtů, aby duchovní správcové nedověděli se o finančním stavu svých kostelů. *) Tak činily i magistráty měst pražských, kteréž po celou řadu let žádných účtů neskládaly.

*) Vikář prachatický Pressel píše konsistoři 21. 1700 vzhledem k dotazníku konsistornímu: „Puncta clero transmissa sunt vere saluberrima, et ut omnino, sicut praecipitur, super illis reddatur relatio exacta, adhibeo ego omnem vigilantiam et diligentiam. Sed circa punctum septimum (utpote vi cuius praecipitur, ut quilibet curatus specificet redditus ecclesiae suae) est difficultas, quia, uti iam saepius conquestus fui, hac in vicinia soli officiales laici omnia circa ecclesias disponunt, et ipsi soli etiam aeraria sacra, uti et registeria

Neporádkem tím braly za své mnohé fundace, neboť peníze na ně určené půjčovali patroni samovolně na místa nedosti bezpečná, anebo je dokonce obraceli ke své potřebě. Arcibiskup poukázal k těmto závadám důrazně ve zvláštním podání*) ke dvoru, ale bez žádoucího výsledku.

habent in suis manibus. Requisivimus nos curati, praesertim Eggebergici, officiales, ut nobis reditus annuos ecclesiarum cum omnibus circumstantiis specificent, et praeterea edicerent, quam seu quantam summam quaelibet ecclesia babeat pecuniae, sive illa sit in aerario reposita, sive ad usuras, uti fieri consuevit elocata, vel tandem etiam in debitis consistat? Verum desuper retorserunt officiales, sine scitu et assensu suorum principum se haec facere non posse. Et procul dubio suis perscripserunt principalibus, sed nullum adhuc se accepisse responsum asserunt. Tergiversantur videlicet tantum, et nunquam faciunt, quod postulatur. Quia in multis locis ipsi domini in pecunias ecclesiarum manus iniecerunt, et, si non absolute in suos usus converterunt, saltem mutuos acceperunt . . .“

*) Zmínka o tomto podání jest v relaci Khüenburgové z r. 1711; znění jeho neznáme.

Znak arcibiskupa Breunera.

Opravy a doplňky.

- Str. 2 ř. 12. sh. čti „Pfaltz“ místo „Platz.“
Str. 22 ř. 7 sh. čti „1695“ místo „1685“.
Str. 41 ř. 1. sh. a ř. 6. sh. škrtni „Frant“.
Str. 44 ř. 9. sh. čti „Ant. Jos.“ místo „Jos“.
Str. 47 ř. 2. sh. místo „1794“ čti 1694“.
Str. 47 ř. 6. zd. místo „jemnickému“ čti „jamnickému“.
Str. 58 ř. 18. sh. místo „Schreibenradisch“ čti „Scheibenradisch“.
Str. 62 ř. 4. zd. čti „Hower de Lobenstein“.
Str. 64 ř. 4. sh. místo „Mnich“ čti „Minich“.
Str. 77 ř. 13. a n. sh. čti „Po přidělení far. radonické, mašťovské, libědické, dolanské, doupovské, vilémické a žďárské k vikariátu boreckému a fary oudrčské do vikariátu jamnického, náležely k vikariátu radonickému. . .“
Str. 84 ř. 7 zd. čti „Jan Ignác Ruczký“ místo „Jan Julius Ruczký“.
Str. 85 ř. 2. sh. čti „Jan Ign. Summa z Vlastislavě.“
Str. 86 ř. 7. zd. čti „Jan Fridrich Millenhof.“
Str. 99 ř. 13. sh. čti „Frant. Daniel Weywoda de Werdenfeldt“.
Str. 99 ř. 9. zd. čti „Mazura“ místo „Mozura“.
Str. 100 ř. 1. sh. čti „Breuner“.
Str. 105 ř. 20. sh. čti: „Schwarzenberg“.
Str. 111 ř. 6. sh. čti „Edmund Statenický O. Cist.“
Str. 111 ř. 12. zd. čti „František“ místo „Frantorek“.
Str. 116 ř. 14. sh. čti „Dolní Kralovice . . . p. 1696 hr. Leopold Jos. Schlick. . .“
Str. 122 ř. 5. zd. čti „P. František Fintzgut O. Praem.“
Str. 171 ř. 7. zd. čti „Verlangen“ m. Verlengen.“
Str. 174 ř. 19. zd. doplň: „Lutz stal se farářem v Kojetíně na Moravě, r. 1700 pak rektorem arcib. semináře v Praze; r. 1711 vrátil se na řečené svoje beneficium Srvn. Hamerschmid, Prodromus 142.“
Str. 191 ř. 21. zd. čii „dne 31. března“ místo „31. května“.
Str. 213 ř. 24. sh. doplň tyto odstavce, jež při lámání sazby byly opomenuty:

Roku 1705 propuštěn byl P. Gilbert Himmer z úřadu professorského; na jeho místo vybrán 23. května téhož roku arcibiskupem z kandidátů opatem strahovským navržených P. Jeronym Kichler, praem. z kl. strahovského, doktor theologie; pro filosofii pak vybráni byli P. Rafael Tobl a P. Ondřej Cheno. Byl tudíž ve školním roce 1705—6 stav professorstva tento: 1. P. Jan Maria Hložek, 2. P. František Speer, cist., prof. theol., 3. P. Jeronym Kichler, praem., theol. doktor, prof. theol., 4. P. Marian Hermann, praem., prof. kan. práva, 5. P. Jan Kuschel O. S. B., prof. filos., 6. P. Frant. Axmann O. S. B., prof. filos., 7. P. Rafael Tobl, prof. filos., 8. P. Ondřej Cheno, prof. filos.

Roku 1706—7 byl stav týž: jen místo Kuschela a Axmanna nastoupili cisterciáci P. Eustach Axlar a P. Hyacint Erbstein.*)

V koleji arcibiskupské studovali v době, o kteréž jednáme, vedle alumnů arcibiskupských mladí členové oněch zmíněných tří řádů, z nichž bráni byli professoři, totiž ze řádu praemonstrátského (z kl. strahovského, tepelského, želivského, novoříšského a luckého), jichž bylo roku 1697 celkem 27, ze řádu cisterciáckého (z kl. plaského, vyšebrodského, zbraslavského, osekého, velehradského), jichž bylo roku 1697 celkem 11, a ze řádu benediktinského (z kl. broumovsko-břevnovského, kladrubského a staroměstského u sv. Mikuláše).

*) Professor Hložek měl ročního platu 120 zl., ostatní professoři po 60 zl.

Rejstřík.

Abella Ludvik S. J. 471.
Abertamy 76.
Abrle Michal Frant. Jos. 92.
Absdorfský Václ. Vojt. 93.
Adamov (Adamstadt) 45.
Adensemer (Adensomer) Jan Frant. 37. 308.
z Adlaru viz Valkoun.
z Adlersthurmu Putz, baron 89.
z Adlersthurmu Putz Jan Ignác, hrabě 210.
Adolph Jan Kryštof 89.
Aemilian P. O. S. B. 99.
Ahníkov 260.
Aichorn Frant. Ant. 74.
Albrecht Coelestin 55.
Albrechtice 82, 103, 107. 351.
Albrici, S. J., 471.
z Aldringen Clary Jan Jiří, hrabě 78, 81.
z Alinsteina Adam Jindřich 355.
Althan Ferdinand, hrabě, 105.
z Althanu Hubert Zikmund, hrabě 76, 104.
Althan (z Altheimbu) Michael Fridrich, hrabě 245.
z Althanu Michael Václ., hrabě, 132, 133, 134.
Ambrosius Jan Bedřich 93.
Amiende Zachariáš Josef 178. 181.
Andreides Jan Václav 56.
Anderle Adam Ant. 131.
Anger Fr. Basilius 100.
Anna Svatá (Heilbrunn) 31, 484.
Anselm Fr. 83.
Antony Daniel Ign. 100, 331.
Antos Frant. 38.
Appl Pavel Ant. 71.
Aquila Jan Ant. Ign. 98.
Arhelovský 362.
Arnold Kryštof 82.
Arnoltice 140.
Arnoltov (Grafenort) 135.
Arnoštovice 125.
Arnsdorf 90.
Arnultovice 140.
Artophaeus Hypolit 100.
Auhobský Matyáš Frant. 35.
Aulík Petr 53.
Auponěšický Daniel 64.
Austecký (Austeczky) Frant. 113.
Axlar Eustach 530.
Axlar Pavel Josef 209, 2143, 34.
Axmman Frant. 213, 530.
Aydembt Jan Ant. 50.
■atína (Baczina) Jan Kryštof 138.

z Baden-Badenu Ludvik, markhrabě 75.
Badenská Marie Františka, markhraběnka 79, 83.
Badenský markhrabě viz Ludvik Vilém.
Baernsdorf 90.
Bakov 84, 85, 493.
Balaban Maximilian Jos. 98.
z Baldensteinu Vilém Jakub, biskup 170.
Baldoch 431.
Banín (Bohnau) 71.
Banyak Ant. Štěpán 115.
Bäril Jos. 83.
Barthel Jan Jindřich 170, 171, 175.
Barthl Bonaventura 87.
Bartoczewsky Marian 484.
Bartoň Jan 128.
Bartsch Aug. Ferd. 134.
Basenheim Karel 218.
Bastianperk (Sebastiansberg) 73, 75, 345.
Bastl Coelestin 60.
Bauer Gerard 34.
Bäuml Adam Jos. 52.
Baur Mikuláš Ign. Vojt. 72.
Bautz Daniel 94, 104.
Bavorov 108, 494, 496.
Bayer Bernard 426.
Bayer Jan Ign. 102, 248, 435.
Beck Frant. Vit 48, 56, 216, 325, 345, 512.
Beck Jan Jindřich 178, 181.
Beck Martin Jan 135.
Beck Vojt. 107, 255.
Becker Kašpar Josef 92.
Becker Tobiáš Jan, biskup 170.
Becková, baronka 87.
Beckovský Jan 471.
Bečov 73, 82. 117, 121, 316, 322, 425.
de Bederides Zuzana Helena roz. z Golze 98.
Beching Kryštof 399.
Bechlin 64.
Bechyně 43, 435, 527.
Bechyně z Lažan František 357.
Bechyně z Lažan Ludvik 127.
Beinlich Martin 58, 120.
Bělá pod Bezdězem 84, 85, 202, 203, 408.
Bělá u Bohdanče 68.
Bělá Česká 113.
Bělá Německá 72.
Bělá u Plzně 47, 48. 292, 342, 286, 392, 403, 493.
Bělčice 105.
Běleč 130.

Bělíce 124, 496, 497, 498.
 Bellau Michael 305.
 Benátky Nové 84, 85, 407.
 Benátky Staré 85.
 Benedikt Gabriel 121.
 Benešov 109, 140, 308, 369, 381, 403, 408, 496.
 Benešov Německý 38.
 Benešovský Vojtěch 56.
 Bendl Jan 214.
 Benyk Rudolf Leopold 361.
 Beránek Jan Daniel 96.
 Berg Melichar 116.
 Berger Bern 33.
 Bergmann Václ. 354.
 Beringer Jiří Samuel 143, 208.
 Berka z Dubé Frant. Ant., hrabě 67, 69, 89.
 Berková Frant. provd. Kinská, hrab. 114.
 Bernardice 44, 139.
 Bernardin Maria 39.
 Bernartice (Pernartitz) 53, 375, 411.
 Bernbach Zikmund 206.
 Bernbroh Křišťof Norbert 120.
 Beroun 126, 313, 370, 482.
 Berounský František 326.
 Bertelsdorf 90.
 Bertolli Bartoloměj Ant. 310, 344.
 Bertolt Ant. Dominik 307.
 Besnecker Jan Adam 172, 173, 174, 309.
 Běstovice 378.
 Běšín z Běšína Jan Adam 42.
 Běšín Ladislav 456.
 Běšiny 57, 346.
 Beyer Štěpán 181.
 Bezdědice (Malý Bezděz) 85, 127.
 Bezděka Václ. Jos. 47, 105.
 Bezděkov 105.
 Bezděz Malý (Bezdědice) 85, 127.
 Bezdrůžice (Weseritz) 123.
 Bezno 84, 85, 292, 408, 496.
 Bezzenghi Angelus 310.
 Bierdelius Lukáš Vojtěch 74.
 z Bilenberka Sobek Matouš 3, 6, 20, 178, 207, 216, 289.
 z Bilenberka Bilek Václav 2, 7, 10, 18, 28, 169, 172, 178, 279, 289, 432.
 Bílence (Bielenz) 82, 77.
 Billna 140, 308.
 Bilovský Gottfried Ignác 105, 200, 201, 251, 334, 345.
 Bing Leop. 42.
 Binago Rudolf 307.
 z Birkenfelsu Břeský Jiří Vojt. Ign. 108.
 Biskupice (Pischkowitz) 133.
 z Bissingen Karel Arnošt, baron 42, 107, 125, 502.
 Bišický Samuel 203.
 Bitozevs (Wittosess) 73, 81, 82, 83.

Blahna Bonifác 213.
 Blanice 108.
 z Blankenheimu pán 121.
 Blanské (Blansky, Blansko, Pflanzen) 31, 38.
 Blatná 105, 405, 413, 468, 476, 524.
 Blatno (Platten) 73, 74, 79, 83, 117, 118, 139, 451.
 Blažejov (Blauenschlag) 37.
 Blažek Fr. Ferdinand 239, 245.
 Blažek Jan 244.
 Blažim (Ploscha) 73, 82, 83.
 Bleücher Kryštof Frant. 135.
 Blevice 498.
 Bližejov 53, 413, 496, 498, 527.
 Bližvedly 141.
 Blovice 47, 49, 308, 370, 389, 392, 396, 399, 396.
 Blovský Fabián Václav 91, 127, 321, 492.
 Blovský Jan Fr. 181, 182, 328, 340.
 Blovský Ludvik Josef 52, 260.
 Blšany (Flöhau) 77, 79, 80.
 Blsko 108, 198.
 Bohausch 51.
 Bohdal (Gottesgab) 73, 76, 117, 370, 406, 482.
 Bohdaneč 68, 394, 408, 496.
 Böhm Frant. Jos. 60.
 Böhm Frant. Matouš 119.
 Böhm Kryštof 213.
 Böhm Tobias Frant. 81, 267, 293, 294.
 Böhmrl Mart. Jos. 33.
 Bohumilice 108.
 Bohuslav (Wusleben) 58, 60, 484, 485.
 Bochof (Buchau) 117, 123.
 Bojanov 68.
 Bojmany 111.
 Boleboř (Göttersdorf) 74, 75, 83, 482.
 Boleslav Mladá 84, 233, 428, 436, 439, 440, 468, 470, 476, 484.
 Boleslav Stará 95, 171, 174, 215, 216, 217, 431, 449.
 Boletice (Polletitz) 31, 33, 383, 389, 402, 485, 486, 496, 500, 526.
 Bonhom Engelbert 233.
 z Booru viz Dvořák.
 Bor (Haid) 58, 59, 117.
 Bor viz Dvořák.
 Bor Malý 103.
 Bor Velký 103, 414.
 Borecký Matyáš Alexius 63.
 Borejov 86.
 Borek (Jirkov, Görkau) 73, 74, 129, 321, 476.
 Bořek Antonín 509.
 Bořek Jan Ferdinand 37, 54, 68.
 Bořislav 140.
 Borman Jan Jiří Ign. 45, 435.
 Borožrádek 141.

Borotín 125.
 Borová 70, 110, 113, 114, 498.
 Borovanská Kateřina 350, 351.
 Borovanský Jan Samuel Arnošt 93.
 Borovany 46, 245.
 Borovec Tomáš 57, 94.
 Borovnice 115, 492.
 Borovsko 116.
 Borovský Jan Tobiáš 51.
 Boršov 45.
 Bortt Tomáš Václ. 103.
 Boryně Maximilian 400.
 Boseň 84, 86, 307, 408.
 Bošilec 43, 378, 488.
 Bošín 94.
 Bošínský Fr. Ant. 252, 253, 254.
 Bošínský Jindř. Václav 252, 254.
 Bousov 84, 484.
 Boušovice 140.
 de Boye Emanuel 511.
 Bozkov 91, 485.
 Božan Jan Josef 69.
 Božejov 37, 252.
 Boží Dar viz Bohdal.
 Brabant Štěpán 218.
 Bračice 111.
 Bramhauský Václav 65.
 Brandeker Jan 60.
 Brandlin, 36.
 Brandis Pavel 305.
 Brandlinský Jan, baron 100.
 Brandt Bartoloměj Aug. 83.
 Brandýs nad Lab. 95, 216, 262, 274, 450, 476.
 Brandýs nad Orl. 71, 385, 396, 408, 489.
 Branišov 113, 267, 359.
 Branná 141.
 Bransteller Fr. Felix 40.
 Brase Jiří Frant. 134.
 Bratronice 130.
 z Braunů Jan Theodor, baron 335.
 Brayer Jan 410; Václav 338.
 Breda Hartvík Mik., hrabě 88.
 Breda Karel, hrabě 64, 331.
 Breitenbach 118, 119.
 Breiter Adam Bernard 132.
 Brendler Jan Filip 88, 314, 352.
 Brendtner Jan Jiří 260, 261.
 Brenná 88.
 Břeskovice 47, 55, 56, 343, 374, 390, 392, 497, 527.
 Břeský Jiří Adam Ignác 32.
 Břeský Martin 109.
 Břeský z Birkenfelsu Jiří Vojt. Ign. 108.
 Bretschneider Hyacinth Fr. 281.
 Bretschneider Jan Jindřich 120.
 Breuner Ferd. Arnošt 9.
 Breuner Filip, hr. 9, 476, 479.

Breuner Filip Fridrich 9.
 Breuner Fridrich 9.
 Breuner Jakub 9.
 Breuner Jan 9.
 Breuner Jan Jos. kníže-arcib. pražský 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 29, 40, 41, 43, 100, 142, 143, 173, 174, 176, 189, 190, 194, 205, 207, 214, 217, 219, 221, 222, 223, 224, 225, 232, 240, 251, 267, 279, 305, 323, 432, 438, 509.
 Breuner Jan Filip 9.
 Breuner Jan Fridrich 9.
 Breuner Maximilian 9, 480, 510.
 Breuner Siegfried 9.
 Breuner Siegfried Krištof 9.
 Breuner Siegfried Leonard 9.
 Breunerová Polixena roz. hrab. ze Stahrenberku 9.
 de Breuningen Jan Frant. 60.
 Břevnička 358.
 Březanec (Pirken) 74.
 Březi 94.
 Březi Vlachovo 109.
 Březina 91.
 Březinky 351.
 Březnice 251, 377, 385.
 Březno 73, 81, 82, 86, 87, 260, 338, 428, 520.
 Břežany 131.
 Bringell Oswald, baron 59.
 Břístě Mladé 115.
 Břístvi 93.
 Brlohy 31, 79, 378, 384.
 Brlozec (Gürles) 117, 121.
 Brod (Bruck) 522.
 Brňany 140.
 Brniště (Brims) 89.
 Brockel Jan Frant. 134, 473.
 Brod (Bruck) 58, 59, 475.
 Brod Český, 93, 261, 262, 300, 369, 381, 412, 482.
 Brod Německý 109, 110, 113, 185, 306, 485.
 Brod Vyšší (Hohenfurth) 31, 40, 484.
 Brod Železný 91.
 Brodce 84, 86, 87.
 Brodský Jan Ignác 44.
 Brodský Pavel Frant. 98.
 Brodt Jan Kryštof 137.
 Broum z Mířetic Mikuláš Ign. 128.
 Brozany 140.
 Brož Jan 310.
 Bruck Jiří 62.
 z Bruckensteinu Bruckner Martin Ferdinand 217.
 Brůch Ferdinand 215.
 Brum Jan Karel 53.

Bruner František 213, 214.
 Bruský Jakub Jan 78.
 Brzovany (Weberschau) 81.
 Bubla Maximilian Václ. Jos. 36, 42.
 z Bubna hrabě 55, 87, 428, 478.
 z Bubna Adam 185, 511.
 z Bubna Frant. Eusebius, hrabě 129, 294, 457, 511.
 z Bubna Innocenc hrabě 511.
 z Bubna Leopold Maximilian, hrabě 185, 414, 457, 511.
 z Bubna hraběnka Marie Alžběta 48.
 z Bubna Marie Johanna 344.
 Hubovice 106, 377, 385, 391, 495.
 Bučice 111.
 Budeč 64, 498.
 Budějovice 45, 185, 200, 236, 237, 263, 294, 295, 300, 365, 435, 454, 476, 514.
 Budětice 104.
 Budetius Tomáš 129.
 Rudislav 44.
 Budislavice 107.
 Budkowacz Matěj 177.
 Budyně 62, 323, 328, 340, 357, 412, 435, 495, 516, 524.
 Buchardt Benedikt 39.
 z Buchheimu Frant. Ant., hrabě 221, 223.
 Bukolsko 473.
 Bukov 140.
 Buková 51, 351.
 z Bukové viz Lažanský.
 Bukovec (Mogolzen) 52, 495.
 Bukovník 102, 104.
 Bukovsko Dolní 43.
 Bukovsko Horní 44.
 Bukovský Jan Jakub 31, 214, 237, 302.
 Bukovský z Hustiřan Ignác 290.
 Bukovský z Hustiřan Kryštof 290, 291.
 Buky Nové 141.
 Buky Staré 141.
 Bullantius Pavel A. 129, 314.
 Bullendorf 90.
 Bumbel Frant. Ign. 82, 322.
 z Büna (z Binova) Jindřich 239.
 Buntzl Samuel 308.
 Buquoy-Lonqueval Filip hr., 38, 39, 109, 239, 426, 448, 502.
 Furbante František 318.
 Burckhard Frant. 309.
 Bürekle Jan, kaplan 355.
 Buřenice 116.
 Busenbaum, S. J. 471.
 Buškovice (Puschwitz) 77, 269, 423.
 Buštěhrad 65.
 Butler Theobald Ant., hrabě 87.
 Buttermann Mikuláš 137.
 Býčkovice 140.

Bydžov Nový 141.
 Býchory 94.
 Bykán 109, 110, 111, 408, 475, 496.
 Bystrá 198, 322, 382, 396, 397.
 Bystrc 71.
 Bystré 71, 488, 503.
 Bystřice 75, 85, 100, 132, 474.
 Bystřice Nová (Neuffstritz) 35, 400, 518.
 Býstě 68, 398.
 Bzazec (Pergles) 123.
 Bzi 44.
 Caesar Matyáš Norb. 122.
 Cameller Petr 123.
 Campana Frant. 317.
 de Campo Ferreo Sidirurgus Jiří Fr. 68.
 Cantoris Kryštof Václ. 100.
 Capitaneus Fr. Antonín 32.
 Capitaneus Václ. Tomáš 72.
 Caraffa 9.
 Cardelius Pavel 131.
 Cardian Ing. Zikmund 125.
 Caretto z Millesima Jan Ignác 353.
 Carl Jan Kryštof 76.
 Casavechio Josef, 10, 19.
 Cassius Viktorín 51.
 Celler z Rozenhalu, baron 68.
 Cellerová Anna Beatrice 68.
 Cerekev Dolní 41.
 Cerekev Horní 35, 372, 374, 393, 414, 485, 498, 499, 519, 521.
 Cerekev Nová 36, 409, 491, 517, 521.
 Cerekvice 70, 496.
 Ceresola František 233.
 Ceresola Jan Antonín 233.
 Cerhovice 127, 314, 321, 354.
 Cetoraz 42, 382, 501.
 Cetviny (Zettwing) 31, 38, 376, 426.
 Cimprich Václ. Frant. 70.
 Cippinger Matyáš Daniel 306.
 Cirkvice 109, 110, 111, 140, 413.
 Cisař Adam 101.
 Citoliby 77, 79.
 Citov 63.
 z Clarsteinu-Hartmanová, provd. hrab. z Klenové 56.
 Clary-Aldringen Jan Jiří, hrabě 78, 81, 175.
 Claudius Jiří Řehoř 106.
 z Colloreda Jeronym, hrabě 98, 308, 310, 482.
 Columbanus Golfrid Fridrich 105.
 Columbus Jakub Ignác 48.
 Cometa Jan Frant. 81.
 Conrad Frant. Bonifác 135.
 Conradswalde 134, 275.
 Constancia viz Kostnice.
 Contreras de, Inigo František 497.
 Caradelli, arcikněz 289.

- Carvinus Karel 91. 92. 115.
 Craindorf 135.
 Crembser Tomáš Maria 39.
 Grocin Frant. Ant. 127.
 o Crouli Thadeáš 223.
 Ctibor Jan Ign. 86.
 Ctíněves 66.
 Cuclav 141.
 Cunst Jan Adam 433.
 Curtius Jan Václav 57. 65.
 Cusani, markhrabě 302.
 Cvikov (Zwiekau) 88. 90. 314. 352.
 Cvrčovice 96.
 Cvrkyně 65.
 Cyprian Fr. 87.
 Czackert Vojt. 74.
 Czimprich David 72.
 Czippl Václav Ign. 92.
 Czumpetius Petr 78.
 Czana Jan Jos. Ant. 72.
 Čabelický ze Soutic Jan Frant. hrabě.
 100. 124. 502.
 Čada Kašpar Václav 49.
 Čada Klement Fr. 50.
 Čachotín 114. 358.
 Čachovice viz Čechvice.
 Čachrov 104. 410. 456. 519.
 z Čachrova Vilém Kanický 57.
 Čakov 31.
 Čakovice 96.
 Čapek Jeronym 102.
 Čapek Václ. Vojt. 113.
 Čáslav 109. 110. 315. 330. 332. 334.
 476. 484.
 Častolovice 141.
 Částrov 34.
 Častvic Jiří 399.
 Čechelice 97.
 Čechovice 52.
 Čedík (Tshedig) z Eisenberka Frant.
 Ferd. 1. 124. 127. 171. 176.
 Čechťice 115. 491.
 Čechvice (Tschachwitz) 73. 75. 512.
 Čelakovice 95. 406. 510.
 Čeliv (Tschelief) 58. 123. 205.
 Čenkovice 71.
 Čermák Jakub 42. 100.
 Čermák Jakub Vojtěch 125.
 Čermák Jiří 203.
 Čermák Jiří Norb. 85.
 Čermák Václ. Jáchim 69.
 Čermná 72. 140.
 z Černčic viz Hubka.
 Čeručice 83.
 Černěves 141.
 Černice 31. 34. 372. 378. 379. 386. 389.
 391. 393. 395. 402. 465. 495. 500. 524.
 Černín hrabě 248. 305.
 Černín z Chudenic 331.
 Černín Hefman, hrabě 53. 448.
 Černín z Chudenic Hefman Jakub, hrabě
 56. 77. 78. 79. 85. 86. 96. 119. 123.
 Černinová Susana Terezie hrab., roz.
 Martinicová 105.
 Černoc Veliká (Grosstschernitz) 78.
 Černoblávek Václ. Frant. Jos. 136.
 Černohorský Jan S. J. 251.
 Černohorský Samuel Adam 63.
 Černocho 65.
 Černošice 276.
 Černošín (Tschernoschin) 58. 60. 400. 515.
 Čermoušek 63. 374. 492. 493.
 Černovičky 65.
 Černovice 41. 398. 521.
 Černý Daniel 130. 316. 321. 322. 512.
 Černý Jan Norbert 86. 306.
 Černý Karel Václav 112.
 Černý Michael Frant. 110. 111.
 Červenka Václav Vojtěch 290.
 Červený Jan Lukáš 97.
 Česlice 97. 197. 280. 453. 491. 496.
 Čestice 104. 344. 498.
 Čestín 109. 116.
 Čičov 50.
 Čihaná 47. 124. 205.
 Čihost 114.
 Čimelice 106. 107.
 Čiměř (Schamers) 37. 386.
 Činěves 93.
 Čistá 85. 131. 132.
 Čivice 47. 50.
 Čížek Ondřej Norbert 43.
 Čížkov 47. 107. 496.
 Čížkovice 140.
 Čížová 107. 336. 450.
 Čouš (Tausch) 73. 82. 460. 523.
 Čupík (Čžupik) Pavel Kristian 91.
 Dačický Jan 64. 110. 349.
 Daisinger Olivier Václ. 74. 121. 199. 203.
 Dalvice (Tallwitz) 277.
 Damascen Jan 58.
 Damirov 370.
 Damníkov 70.
 Damnov (Dammnau, Tanna) 58. 59.
 Dantzer Adam Ferd. 75. 345.
 Dar Boží viz Bohdal.
 Dašice 67. 392.
 Daun Jan Antonín, hrabě 21. 181.
 Davle (u sv. Kiliana) 129.
 di Davoni Tomáš 50.
 Debř 86.
 Děčín 140.
 Dědek Benedikt 41. 42.
 Dědic Jan Jos. 68.
 z Deichselu Jiří 134.
 Dejm ze Střížže Adaukt 98.

- Dejšíná 47, 49, 51, 374, 393, 402.
 Dekert Jan Petr 66, 137.
 Děkov (Dekau) 130.
 Deml Jan Ant. 209.
 Dépoltovice (Tüppelsgrün) 118.
 Desfours Ferdinand Ign., hrabě 91, 352.
 Desfours Václav, hrabě 91.
 Desfours Vojtěch, hrabě 91.
 Dešenice 55.
 Deštná 35, 87, 335, 372, 379, 386, 393, 402, 485, 500, 517.
 Detsch Jan 53.
 Dewald Jan Theobald, baron, 115, 810, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 527.
 Deyn ze Stříteže Jan Petr 107, 185, 306, 459.
 Diciento Karel 108.
 Diepoldt Jan 32.
 Dietrich Frant. Jos. 75, 78.
 Dietrich Jakub Filip 86.
 Dietrich Jan 49, 61.
 Dietrich Jan Václ. 106, 138.
 z Dietrichsteinů Leop., kníže 62, 65, 80, 109, 113, 114, 238, 435.
 z Dietrichsteinu Marie, provd. Lobkovicová, hraběnka 82.
 Dinebier Jan Frant. 88, 90.
 Dirix Jan Jiří 79.
 Dirná 44, 139, 331, 483.
 Ditrich viz Dietrich.
 Dittersbach 87.
 Dittrich Michael Norbert 328.
 Ditze Ildefons 44, 116.
 Diviš Jan Šimon 125.
 Divišov 99, 101, 472, 476, 496.
 Dlažďov 240.
 Dlažkovice 140.
 Dlouhoveský z Dlouhé Vsi Jan Ignác 2, 7, 9, 10, 26, 27, 206, 217, 221, 222, 291, 303, 305.
 Dlouhoveský z Dlouhé Vsi Jan Karel 801.
 Dnešice 47, 51, 520.
 Dobranov (Dobern) 90.
 Dobřany 47, 48, 260, 376, 403, 406.
 Dobřen 111.
 Dobřenice 141.
 Dobřenský Liborius 111.
 Dobřičany 78.
 Dobřichov 94, 248, 337, 372, 410.
 Dobříš 129.
 Dobroměřice 81.
 Sv. Dobrotivá 473.
 Dobrouč Dolní (Liebental) 72, 249.
 Dobrouč Horní (Dittersbach) 72.
 Dobrovice 86.
 Dobřs 103, 104, 405, 456.
 z Dobře viz Kotz.
 Dobruška 141.
 Dockler Matouš Josef 78, 79, 196.
 Dohalský z Dohalic František Karel 185, 856, 457, 475.
 Doksy (Hirschberg) 84, 85, 292.
 Dolánky 66.
 Dolany (Dehlau) 56, 57, 73, 76, 77, 131, 409, 523.
 Dolín 64.
 Domaslav (Domaschlag) 58, 59.
 Domašín 98.
 Domažlice 52, 476, 485, 515, 516.
 Dont Kryštof Ign. 79, 308.
 Doubrava Jan Václ. 87.
 Doudlebský Jan Ignác 344.
 Doudleby 31, 47, 410, 490, 512.
 Doupov 73, 76, 77, 470.
 Drahotovice 95.
 Drahoraz 85.
 Dráčov 44.
 Dražice 278.
 Drescher Ant. Jan 810.
 Dresner Daniel 170, 172, 173, 176.
 Drevčice 95.
 Dřevo Červené (Rothenbaum) 54.
 Dreysig Ant. Ign. 81.
 Drchlava 141.
 Drick Kryštof Florian Blažej 123.
 Dřínov 63.
 Dřítěč 68.
 Drny 141.
 Dros Jan 307.
 Drštěkryje 84, 87.
 Druždová 47, 49, 51.
 Družec 63, 335, 393, 485, 496, 497.
 Družkovice (Tauschkowitz) 73, 82, 849.
 Držbov 84, 92.
 Dub Český 84, 90, 91.
 Dubá 84, 87.
 z Dubé Berka Frant. Ant. 89.
 Duběček 96.
 Dubenec 141.
 Dubenka Petr 115, 462.
 Dubenka Tomáš Jan Jos. 99.
 Dublovce 124.
 Dubné 45, 343, 393, 519, 526.
 Dubnice (Hennersdorf) 89, 371.
 Dubská z Vitíněvsi 185.
 Dubský Ladislav Ant. 128.
 Duca Zikmund 52, 54.
 Duchcov 1, 140.
 Duchek Jan 218.
 Duchek Matěj 138.
 Duchovský 400.
 Důl Široký 71, 872, 495.
 Dungler Jan Frant. Xav. 76, 80.
 Dürschmidt Maximilian Jos. 50.
 Dušička Jan 218.

Dvořák z Booru Ant. Rudolf 178.
 Dvořák Alexander Václ. 86, 44.
 Dvořák Daniel Ant. 113, 114.
 Dvořák Jan 175.
 Dvořák Jiří Václ. 46.
 Dvořístě Dolní (Unterhaid) 31, 39.
 Dvořístě Horní (Oberhaid) 31, 39, 381, 485.
 Dvorský Václ. Ferd. 70, 423.
 Dvorský Vilém 171, 172, 173, 174, 218.
 Dvory Tři 369.
 Dvůr Králové 141.
 de Eben 79.
 Ebersbach Jiří Ignáz 133.
 Ebersdorf 133, 134.
 Ebert Jiří Aug. 63.
 Ebert Frant. Ant. 67.
 Eckel Michael 132.
 Eckersdorf 133.
 z Ecku Eva Salomena bar.. roz. hrab. z Vřesovic 77.
 Eggermann Jan Ign. 79, 82, 120.
 z Eggenberka Jan Kristian. kníže 31, 32, 40, 41, 46, 47, 106, 107, 108, 109, 125, 236, 237, 265, 320, 383, 442, 444, 445, 446, 447, 448, 452, 499, 508, 513, 518, 526, 527.
 z Ehrenbergku viz Hubálek.
 z Ehrenburgu Karel Jos. 92.
 z Ehrenkronu Frischmann Frant. Ant. 217.
 Ehrlich Jonáš Alois 65, 83.
 Echini Matyáš Frant. 96.
 Echini Ondřej 58.
 Einsiedel 90.
 Eisel viz Merling.
 z Eisenberka viz Čedík.
 Eisendorf 54, 331.
 Eisenkolb Martin Jos. 123.
 Eisersdorf 133.
 Eisert Jan 77.
 Eisner Jan Frant. 103.
 Ekert 305.
 Elbel Michael Václ. 87.
 Eleonora, císařovna 291.
 Elger Julius Jos. 76.
 Elger Vojtěch Frant. 83, 88.
 Eliades Ant. Frant. 65.
 Elsner Jan Jakub 109, 204.
 Engelbert 33.
 Engelmann Michael Aug. 88, 90.
 Engelsdorf 90.
 Engelsflussová baronka, roz. Přichovská 50.
 z Engelsflussu Ignác, baron 50, 127, 429.
 Engelthaler Rudolf 131.
 Englisch Lukáš 132.
 z Enzidle Týřovský Jan Vilém 131.

Erbstein Hyacint 530.
 Erdmann z Groppavy a Šenova Julius, ryt. 120.
 Erkenberger Martin 116.
 Erpužice (Welperschitz) 58, 59, 484, 486, 488, 496, 498.
 Ervěnice (Seestadt) 81.
 Etzweiler Jan Jakub Jiří 73, 119, 120.
 Evagrius Fr., 115.
 Evagrius a S. Alberto 132.
 Exell Viktorin Norbert 35.
 Exner Jiří Arnošt 59.
 Faber de Weinberg Frant. Jos. 65.
 Fabri Matěj 471.
 Fabricius Ondřej 266.
 Faelix Jiří Ign. 68.
 Faig Severin 123.
 Falco Václav Vojtěch 44.
 Falk Jan Vilém 130.
 Falknov 117, 120, 195, 476.
 Faulhaber Michael Frant. 134.
 Faulstig Jan 82.
 Feigel Kristian Ign. 81.
 Feigel Matyáš Ondřej 32, 45.
 Feiler Ondřej 75.
 de Feldenstein Sylvan Frant. 88.
 Feldtman Jan Jiří 56.
 Felif Matyáš 109.
 Felix Frant. Leop. 98.
 Felix Štěpán 129.
 Felix Václ. Frant. 93, 327, 334.
 O Ferral Bernard 305.
 Ferdinand I., císař 514.
 Ferdinand II., císař 3, 9.
 Ferdinand III., císař 9, 432.
 Ferdinand IV., císař 201.
 Ferdinand V., císař 201, 216.
 Fettingner Bernard 66.
 Fiala Frant. Ferd. 95, 127, 313.
 Fiala Ign. Ant. 96, 100.
 Fiala Jiří Zdeněk 85.
 Ficklscher Adam Václ. Remigius 128, 131.
 Filip Jan 471.
 Filnkessel Benedikt 33.
 Fintzgut František 122, 426, 529.
 Fintzgut Maurus 213.
 Fischer Adam Felix Ferd. 134.
 Fischer Jan 62.
 Fischer Václav 127, 345.
 Fischer Vit Vojtěch 56.
 Fišer Josef 279.
 Fladnitz 27.
 Fláje 140.
 Fleischer Václ. Leop. 129, 234.
 Fleischner Kristian Václ. 82.
 Flixius Jul. Arnošt 89.
 Flixius Konstantin 52.
 Fohelt Jan Petr Vojt. 121.

Foitl Jan Karel 82.
 Foitl Lukáš Frant. 41, 108, 109.
 Forster Matyáš 97.
 Fott Ondřej 218.
 Foysner Theotonius 79.
 Franck Jan 310.
 Franck Vavřinec 313.
 Franczan Frant. 809.
 Franchimont z Frankenfeldu Antonín Alexander 124.
 Franchimont Jan Fridrich 210.
 Franchimont z Frankenfeldu 306.
 Frank Ondřej 106.
 Frank Vavřinec Karel 129.
 z Frankenfeldu viz Franchimont
 Franta Blažej 94, 137, 280.
 Frantoly (Frauenthal) 108.
 Franz Jan 126.
 de Frat Antonio Antonín 294.
 Fray Martin Frant. 125.
 Freisleben Štěpán 119.
 Freiwalde 134.
 Frejka Šimon Karel 42.
 Frey Heřman 309.
 Freydner Václ. Fridrich 53, 336.
 Fricz Godfrid 55.
 Fridrich Daniel 74, 76, 82.
 z Fridtbergu Marie Brigitta 133.
 Friebeš Marian 34.
 Friebeš Michael Jos. 82, 108.
 Friedersdorf 133.
 Friedl Kryštof Jos. 90.
 Frimbuk 31, 34, 385, 401, 404, 485, 491.
 Frimmel Jiří Vojtěch 56, 484.
 Frischmann z Ebrekronu Frant. Ant. 217.
 Frischmann Jos. 54.
 Frischmann Frant. Ant. 93, 334.
 Frischman Norbert 123.
 Friwirth Jan Kašpar 89, 314.
 Frobell Jan Julius 134.
 Frölich Frant. 125.
 From viz Frum.
 Fromm Cyrill 291.
 Fromm Jan 310.
 Frum, From Kryštof Václ. 53, 413.
 Frum Tomáš Josef 53.
 Fruwein z Podolí Oldřich, rytíř 185, 456.
 Frydlant 87, 314, 316, 523, 406, 528.
 z Fünfkirchenu Jan Leopold 35, 36, 485.
 Funk Jan Karel 41.
 z Fürstenberka kníže 335.
 Fürster Jan 53.
 Füssl Fridrich 50.
 Fux Václ. Jos. 64.
 Gabersdorf 134, 486.
 Gabriel Benedikt 425.
 Gajetius Vojtěch Jos. 112.

Gallas Jan Václav, hrabě, 87, 88, 90, 94.
 Gallas Václav Leopold 44.
 Gallus Jan Václ. 43.
 Gallus Jos. 83.
 Gallus Václ. Vojt. 102, 204.
 Gärtner Gerard 39.
 z Gastheimů Josef, baron 115, 482.
 Gattenhof Jan Balthasar 59.
 Gaugesch Jan J. 37, 336.
 Gbel 110.
 Gebauer David Jos. 135.
 Gebhardt Michael 77.
 Gebhardt Václav 483.
 Geidovský Frant. 112.
 Geippl Adam Jos. 61.
 Gelcka Kristian Ign. 75.
 Geller Jiří Ign. 73.
 Gendemann M. Jan Pavel 81.
 Gemelius Jiří Konrád 124.
 Genta Jan Pavel 90.
 Gentsch Vojtěch 122.
 Georgswalde 141.
 z Gerardu (z Gerrardu) baron 43, 99.
 Gerer Bonaventura 308.
 Germersheimb Václav Maria 78.
 Germeten Bernard Jindř. 171, 174, 176.
 Gersdorf 140.
 z Giesneru Fridrich 134.
 Gigel Jindřich 133.
 Gindely A. Dr. 479.
 Giringer Mikuláš 117, 119.
 Girth Antonín Ferd. 124.
 Gisgonová Eleonora 291.
 Gisgony Marek Aurelius 291.
 de Gladis Fridrich 62.
 Gladisch Kryštof 44, 116.
 Glottfelder Fr. Gundisalvus Jos. 89.
 P. Gobat, S. J., 471.
 Golfinger Daniel 38.
 z Goltze (Colče) paní 63.
 z Coltze Mechtilda 76; Zuzana Helena 98.
 Goös, kardinál 8.
 Göpfert Jak. Jos. Ant. 81, 82.
 Görkau 73.
 Gotthardt Mikuláš Frant. 101, 111, 238, 475.
 Gottwaldt Melichar Ant. 132.
 Götzl Frant. Xav. 80, 117, 355.
 Götz Benedikt 50, 255.
 Götz Jan Arnošt, hrabě 134, 145.
 Götz Jan Kryštof 76.
 Götz Jan Maxim., br. 310.
 Götz Jan Zikmund, br. 50, 59, 60, 61.
 Grafenstein 255.
 Gräffigk Jan Frant. 38.
 Gräffigk Jiří Frant. 103, 104.
 Gregor Jiří Jos. 93, 98, 261.
 Gregoriades Daniel Ferd. 63, 102.

- de Gregoriis Bernard 126, 198, 468.
 z Greiffenbachu Jan Ant. 116.
 z Greiffenfelsu Vilém 129, 185, 431.
 Grientzweig Vojt. Ign. 45.
 Griger Godfrid Frant. 87, 316.
 Grim Bartoloměj Jos. 309.
 Grimmer Matyáš Frant. 42.
 Grindig Zachariáš Bernard 334.
 Gro Jindřich 263.
 Gropp Jan Adam 91.
 z Groppavy a Šenova Julius, ryt. Erdmann 120.
 z Groppavy a Šenova Erdmann Kryštof, ryt. 120.
 Gross Adam Arnošt 103.
 Grotz Václ. Jos. 35, 44.
 Cruber Michael Jos. 53, 235.
 Gruber Ondřej 241.
 Gruber Václ. Ant. 47, 108, 320.
 Grum Samuel Frant. 97.
 Grumb Bartoloměj Jos. 104.
 Grün Jan Ign. 57.
 Gruna (Grun) v Lužici 88.
 Grund 140.
 Gründig Zachariáš 287, 243.
 Grundt Jiří Jos. 113.
 Grüner Jan Vilém 172, 176, 177, 210.
 Grüner Václ. Ant. 91.
 Gstöttner Edmund 39, 40.
 Gstöttner Hugo 34.
 P. Gunter 127.
 Gürcha Martin Václav 55.
 Gürlach Prokop 121.
 Gürtler Baltasar Ign. 85.
 Gust Michael Karel 54, 331.
 Guttenstein 302.
 Guttwirth Adam Fridrich 108.
 Habartice (Ebersdorf) 140.
 Habel Melichar Baltasar 135.
 Habendorf 88.
 Haberlandt Pavel Ant. 113.
 Habermann František 328.
 Habert Jindřich Frant. 32.
 Hablik Matouš 81, 118.
 Hablička Amadeus 39.
 Habry 109, 110, 357, 358.
 Habstein 141.
 Hack Václ. Ant. 51, 105.
 Hackl Jan 301.
 Had Felix z Proseče 360.
 Haidenstein Jiří Tobiáš 219, 220.
 Haiman Jiří Frant. 133, 201, 202.
 Hájek Matyáš Jos. 96.
 Hájek Václav Michael 242.
 Halánek Václav 125.
 Halda Jos. 335.
 Halik Jan Theodor 126.
 Hallas Jan Jos. 309.
 z Hallenbergu Hala Matyáš 210.
 z Halweilu František Ant., hrabě 101, 110, 111, 115, 492.
 z Hambouzu (Hambhausen) Frant. Ferd. hrabě 60, 61.
 Hammermann Frant. Jos. 121.
 Hammerschmidt Jan Florian, 47, 187, 207, 209, 215, 216, 260, 303, 305, 317, 318, 319.
 Hammerschmidt Ondřej Jos. 78, 196.
 Hampl Jiří Jakub 70.
 Hamr 43.
 Hamza ze Zábědovic Ferd., rytíř 185.
 Hamza Samuel 95, 112, 113, 456.
 Hana Jan 49.
 Hancke Jan 132.
 Hanisch Jiří Frant. 61.
 Hansdorf 185.
 Hanšpach (Hainspach) 140.
 Harrach, kardinál 3, 10, 30, 178, 201, 202, 207, 288.
 Harrantová Augusta, baronka 290.
 z Harrasu Zikmund Maximilian Hersan hrabě 83, 102.
 z Hartenbergu Klein Frant. Valentin 181.
 z Hartigu Jan Isaiáš, hrabě 84, 63, 183, 297.
 Hartl Aug. Norbert 59.
 Hartman Jan Valentin 305.
 Hartmann z Klenové a Janovic Frant. hrabě 55, 56.
 Hartmannová Polyxena, baronka 86.
 Härttelt Jan Fridrich Jos. 92.
 Hartvik Mik Breda, hrabě 88.
 Hasse Kristian Jos. 59.
 Haubentssaler Jindřich Konrád 52.
 Haugspurger Aug. 32.
 z Haukvic (Haugwitz) Vilém Jaroslav 71, 103; Volfgang 133.
 Haukvicova (Haugwiczova) Anna Alžběta 398.
 Hauser Jiří Frant. 46.
 Hauschildt Jan Frant. 65.
 Hawer 336.
 Haverle Křištof Jindřich 49.
 Havlíček Tomáš Jan 46.
 Havlik Mikuláš 131.
 Havlitius Jilji 94.
 Havraň (Hawran) 73, 81, 499.
 Haydler Pavel 305.
 Haysler Karel Ign. 93.
 Hbity 128.
 Heber Godfrid 65, 81.
 Heckel Ondřej Jan 118.
 Heftt Jan Jindřich 71.
 Heheberger Václav Xav. 308.
 Hehn Ferd. Frant. 199.

Hehn Samuel Frant 74.
 Heidl Jan 53, 256, 259, 260.
 Heidl Martin Raym. 117.
 Heidlberger Ign. Václ. 86.
 Heidler Ant. 120.
 Heidler Pavel 334
 Hein 309.
 Hein Kryštof Jan Václ. 65, 295.
 Heindschel Jan Jiří 90.
 Heinersdorf 90.
 Heines Kryštof Frant. 120.
 Heintzl Jan 307.
 Heinzendorf 182, 486.
 z Heisensteinu Magdalena provd. hrab.
 Šternbergová 107, 124.
 Hejná 103.
 Hejnice (Heindorf) 248.
 Hellbach Kristian Frant. 89
 Hellbach (Hellboch) Tomáš Vavř. 57, 92.
 Helmhard z Weissendolfu hrabě 99.
 z Helversenu Dionysius 190, 810.
 Hem Kryštof Jan, baron 133, 135, 307,
 308.
 Heniger Václ. Vojtěch 81.
 Hennersdorf viz Dubnice.
 z Hennersdortu Hoberg Fridrich 130.
 Henzel Jiří 45.
 Herain J. 305.
 Heralec 113.
 z Herbersteinů Jan Ferd., hrabě 135, 484.
 z Herbersteinů Jan Frid., hrabě 132.
 z Herbetsteinů Teresie, hraběnka 36.
 z Herbersteinů Václav, hrabě 37.
 Herbst Godfrid 71, 210, 214, 322.
 Herman Arnošt 52.
 Heřmaň 108, 109, 110, 112, 410, 483.
 Heřmanice 71, 72
 Hermann Marian 530.
 Hermannus Tomáš Albert 114, 526.
 Heroldt ze Stoda Jan Chrys. 173, 174,
 214.
 Herrmann Marian 213
 Hertz Jan Jindřich 306.
 Hertzinger Jiří Ant 310.
 Hertzinger Šimon Frant. 115
 Heruss Antonín 239.
 Hesselius Václ. Leop. 101.
 Hettig Jakub Václav 36, 43.
 Hettig Karel Leopold 36
 Heubner Zikmund Aug. 74, 321.
 z Heynfeldtu Winckler Kryštof Jindřich
 49.
 Heys Michael Herm. 91.
 Heysler Jos. 87.
 Heysler Konstantin Vilém 91.
 Hibner Innoc. 79.
 Hika Jiří Ant. 83.
 Hilarius Karel Tobáš 104.

Hilbert Matyáš Jos. 122, 199, 203.
 Hildprandová Marie Kunegunda 92.
 Hildprandt z Ottenhausenu Václav 130.
 Hiller Martin Jos. 71.
 Hillibrant Karel 310.
 Himmer Gilbert 213, 530.
 Hinek z Vltavina (de Vltavin) Vilém
 Ant. 108.
 Hirsch Martin Vavřinec 35.
 Hirschenberger Ignác 133.
 Hirsle, baron 273.
 Hirslová z Chodova 111.
 Hlil 309
 Hittner Milo 50.
 Hitzler 399.
 Hladký František 50.
 Hlasitý Václav Ign. Frant. 98, 106, 128,
 Hlasivec Aemilian 107.
 Hlasivec Zikmund Frant. 94, 95.
 Hlava Adam Ignác 66, 180.
 Hlavatce 44.
 Hlavice 84, 87.
 Hlavno Kostelní 95, 96.
 Hlíděč Martin 471.
 Hlinecký Jan Ign. 94.
 Hlinsko 69.
 Hložek ze Žampachu Bernard, 68, 320,
 424.
 Hložek ze Žampachu Jan Maria 10, 171,
 173, 174, 212, 213, 530.
 Hložek Leop. Aug. 112.
 Hluboká 449, 452.
 Hněvčeves 141.
 Hněvkovice 115.
 Hobelsperger Alberik Fr. 33.
 Hoberg z Hennersdortu Fridrich 130.
 Hobšice 62.
 Höcker Jan Chrysostom 133.
 Höcker Kašpar Jos. 35, 400.
 Hoda Zikmund Vojt. 113, 485.
 Hodětice 125, 502.
 Hodkovice (Liebenau) 84, 92.
 Hodkovský Antonín Jan 51.
 Hodušin 125.
 Höffer Enseb. 37.
 Höflinger Jan Jak. Fridrich z Dirren-
 berga 62, 474.
 Hoffmann Amand Ign. 81.
 Hoffman František baron 275, 134.
 Hoffmann Fridrich Ant 133.
 Hoffmann Jan Bernard 80.
 Hoffmann Kristian 213.
 Hofmeister Jiří Blažej Jan Dismas 85.
 Hoffmeister Václav 105.
 z Hochbergku Fridrich 382.
 Holan Jan 62, 63, 323.
 Holany 141.
 Holeděč (Holleitz) 77.

- Holešice (Holtstiz) 82.
 Holibergius Benedikt 131.
 Holice 67, 384, 392, 394, 490, 493, 495.
 Holišov (Holleischen) 54, 266.
 Holler Dominik 32, 39.
 Holohlavý 141.
 Holostřevy (Hollezrieb) 58, 60.
 Holtzmann Ondřej 114.
 Holubice 63.
 Hönl Karel Frant. 86.
 Hönliger Karel Leopold 124.
 Hora Andělská (Engelhaus) 117, 119.
 Hora sv. Kateřiny (Katharinaberg) 73, 76, 205.
 Hora Kosová 125.
 Hora Krásná 109, 110, 113, 125.
 Hora Kutná 109, 110, 297, 473.
 Hora Svatá 248.
 Hora sv. Václava (Berg) 52, 496.
 Horažďovice 103, 340.
 Hořejší Donát 471.
 Hořejší Jiří Vojtěch 470.
 Hořejší Šimon 56, 310.
 Hořelice 64, 66, 398, 402, 482.
 Hořepník 40.
 Hořešovice 65.
 Hořetice (Horatitz) 82.
 Hořice 31, 34, 141, 309, 316, 401.
 Hörnig Kryštof 53.
 Horka 94.
 Hörner Bernard 96.
 Horník Jan Xav. 108.
 Hořovice 126, 200, 313, 316, 341, 388, 404, 409, 457, 476.
 Horšice (Horčice) 58.
 Horšov 52.
 Hory Kašperské (Bergreichenstein) 103, 309.
 Hory Smilovy 42.
 Hosin 45, 46, 520.
 Hosinský Ondřej 34.
 Hossmann Frant. Xav. 121.
 Hossmann Vojt. Frant. 118.
 Hostice 103.
 Hostin 63, 473.
 Hostinné 141.
 z Hostiny Vratislav Mathys 116.
 Hostivař 98, 350, 482.
 Hostivice 64, 305, 473.
 Hostouň (Hostau) 53, 65, 496, 517.
 Hostovice 67.
 Hošťálovice 351.
 Hoštice 42.
 Hoška 141.
 Hotovec z Husenic Jan Václav 97, 197, 219.
 Housenka Matyáš Karel 97.
 Hower z Lohensteina Godfrid 62, 340, 357, 529.
 Hovortěves 97.
 Hovorka Jakub Arnošt 56.
 Hoy Duchoslav Ant. 63, 130.
 Hoyr Guadisyus 114.
 Hrabovský Martin 213.
 Hradec (Hradzen) 47, 50, 266.
 Hradec Jindřichův 34, 35, 36, 37, 44, 307, 309, 310, 376, 400, 476, 482, 511, 518.
 Hradec Králové 2, 67, 114, 170, 238, 308, 481, 482.
 Hradec Levý 64.
 Hrádek (Grottau) 89, 98, 255, 381.
 Hrádek Komorní 2, 458.
 Hradešice 102, 435.
 Hradešín 94.
 Hradiště (Hraidisch) 81, 83, 99, 140.
 Hradiště Choustníkovo 141.
 Hradiště Mnichovo 84, 198, 265.
 Hradiště Okrouhlé (Scheibenradisch) 123, 124, 205.
 Hradsko 97.
 Hradý Nové (Gratzen) 31, 39, 70, 384, 387, 392, 496, 498.
 Hraštice 127.
 Hrdlička Václav Viktorin 97, 137, 138, 473.
 Hřebon Pavel 306.
 Hředle 130.
 Hřib Jan 68.
 Hřivice 79.
 Hrnčíře 98.
 Hrobčický z Hrobčic Jindřich Frant. 135.
 Hroby 42, 372, 484, 486.
 Hroznětín (Lichtenstadt) 117, 118, 483.
 Hrusice 99.
 Hruška Daniel Antonin 44, 474.
 z Hrušova Hrušovský, rytíř 185.
 Hrušovany 75, 141.
 Hruštice 91.
 Hruza Jan Fridrich 111.
 Hruza Michael 115.
 Hrzán z Harasova, hrabě 83.
 Hrzánová Marie Polixena, provd. z Pisnice 120.
 Hubalek z Ehrenbergku Jan Karel 181.
 Hubatius Alberik 50.
 Hubatius Křištof 97.
 Hubatius Milo 69, 430.
 Huber Michael Jakub 104.
 Hubka (Hupka) z Černčic Jindřich Ignác 36, 57, 505.
 Hübner Jan Jiří Ign. 89.
 Hudlice 126.
 z Hülsenu Karel Gottlieb 133.

- z Hüilsenu Marie Brigitta roz. z Fridt-
 bergu 133.
 Hüller Jiří Štěpán 76, 470.
 Humpolec 109, 110, 115.
 Huntířov (Güntersdorf) 140.
 Huppau Krystof 83.
 Hůrka Bílá 44, 136, 205.
 Hůrka Horní, 520.
 Hůrka Modrá 44, 383, 386, 396, 474.
 Hus 21.
 Husáková 312.
 z Husenic viz Hotovec.
 Husinec 109.
 z Hustířan Zárubová Maximiliana Vero-
 ronika, bar. z Kolovrat Libštejnská 80.
 z Hustířan Záruba Jan Rudolf, bar. 85.
 Hvozďany 105.
 Hysle viz Hirsle.
Chabařovice 140.
 Chanovice 107.
 Chanovský František 456.
 Chanovský z Dlouhé Vsi Jan Vilém
 104, 335.
 Charvát Ludvík Jos. 113.
 Charvatce 62, 66, 357, 367.
 Chassignet 8.
 Chcebus 141.
 Chelčice 109, 387, 396, 402, 410.
 Cheno 530.
 Chlistov 56.
 Chlistovice 111.
 Chlum (Kulm) 122, 124, 140, 141, 377,
 378, 496.
 Chlum Králův (Kinsperk, Königsberg)
 117, 120.
 Chlum Mariánský (Maria-Culm) 117, 119.
 Chlumčany 79.
 Chlumeck 141.
 Chlumin (Klomin) 96, 411, 496.
 Chmelenský Jiří Frant. 109.
 Chmeliček Adam Antonín 107.
 Chmelištná (Chmeleschau) 77.
 Chmelvoda Jan Jakub 99.
 Chobodides Fridrich 131.
 Choceň 70, 378, 379, 384, 385, 386, 389,
 390, 395, 408, 450, 488, 515.
 Chocerady (Kocerady) 99, 101, 458, 483.
 Chocnějovice 84, 87.
 Chodounský Václ. Jos. 127.
 Chodov (Chodau) 117, 118, 485.
 Chodová Planá (Kuttenplan) 60.
 z Chodova viz Hirsle.
 Choltice 69, 430.
 Chomutov 73, 74, 81, 82, 220, 349, 382.
 Chorušice 141.
 Chotěboř 109, 110, 114, 357, 501.
 Choteč 97, 263, 276.
 Chotek, hrabě 68, 806.
 Chotěšov 47, 50, 140, 266, 408.
 Chotětický Daniel Alex. Rud. 241.
 Chotětov 96, 489.
 Chotíkov 49.
 Chotouň 93.
 Chotoviný 308, 370, 496, 518.
 Chotusice 109, 110, 111, 291.
 Chouč 140.
 Choutnice 371.
 Choustník 41.
 Chožov 140.
 Chrást 100, 141.
 Chrástava (Kratzau) 88, 298.
 Chrástany 48.
 Chrástice 106, 495, 527.
 Chrbokov 68.
 Chřenovice 114.
 Chřepický Jan 41.
 Chřibská (Kreibitz) 141.
 Chříč 131.
 Christiansberg 384.
 Chroboly (Chrobold) 108, 448.
 Chroustovice 69, 298, 882, 890, 398.
 Chrudim 67, 199, 810, 866, 899, 476, 496,
 515, 516.
 Chržín 62, 489.
 z Chudenic Černín Heřman Jakub 56,
 77, 78, 79, 85, 86, 96, 119, 123.
 z Chudenic Černín Václav, hr. 57.
 Chuděnice 56, 57, 841.
 Chuchle 276.
 Churfürst Jan 46.
 Chválenice 47, 51, 372, 386, 389, 398,
 402, 406, 495, 500, 517.
 Chvalsiny (Kalsching) 31, 33, 385, 443,
 444, 485, 491, 496, 497.
 Chvaly, 219.
 Chvatěruby 63.
 Chvatliny 94.
 Chvojen Malý 100.
 Chvojen Velký 100.
 Chvojno České 140.
 Chvojno Vys. 67.
 Chvojnov 41, 472.
 Chyba Jakub Ferd. 295.
 Chýňava 64.
 Chýnov 40, 200, 204, 297, 476, 517.
 Chýše (Chiesch) 77, 78.
 Chýška Malá 126.
 Chýška Velká 42.
 Illinger Jiří 50.
 Innocenc XII., papež 14, 19, 20, 38, 210.
 Irsko 239.
 Isidor a s. Cruce 128.
 Jabkynice 86.
 Jablonec 89, 91.
 Jablonná (Gabel) 89, 305, 308.
 Jablonné n. Orli. 71.

- Jacksch Kryštof 92.
 Jacobetz Jiří Leop. 72.
 Jacquemin Jan 305, 306.
 Jäger Roman 60.
 Jäger Vilém Frant. 309.
 Jahn Matyáš 307.
 Jahoda František Jos. 48, 244.
 Jáchymov 117, 403.
 Jakesch Jiří 488.
 Jakub, O. S. B. 126, 128.
 Jakub Sv. 111.
 Jakubiczek Jan Jos. 308, 310.
 Jamné (Unterjamny) 121, 123, 205.
 Jan Chrysostomus a Sancta Emerentiana 98.
 Jan sv. pod Skálou 126, 127, 128, 129, 288, 289, 476.
 Jausch Vilém Leop. 91.
 Janca Alexius 49, 60.
 Janda Václ. Frant. 68.
 Jandovský Frant. Ign. 300.
 z Jangangu Janinalli Fr. 79, 310.
 Jankov 100, 101, 480.
 Janota Šimon Frant. Alexius 51.
 Janousek (Janauscek) Benedikt Frant. 38, 200.
 Janov (Jansdorf) 72.
 Janov Oldřichův 41.
 z Janovic Janovský Jiří Vojtěch 58, 451.
 Janovice 110, 125.
 Janovice Červené 112.
 Janovice nad Uhlovou 55, 262, 481.
 Janovice Uhlířské 99, 101, 354, 426, 483.
 Janovský z Janovic Jiří Vojtěch 58, 451.
 Janský Vrch 91.
 Jarisch Frant. Kryštof 135.
 Jaroměř 141.
 Jarošov 35, 373, 517.
 Jarry Řehoř 37.
 Järschel Ondřej Frant. 79, 448.
 Javornický Arnošt Martin 177.
 Javornický Jakub Josef 177, 480.
 Javornický (Javornitius) Viktorin 100.
 Jazlaw Mik. Jos. 88.
 Jazlovce 96.
 Jeckel Matouš Jos. 76.
 Jedlička Jiri Vil. 70, 198.
 Jedlička Samuel 67.
 Jedlika (Höflitz) 140.
 Jedlová (Schönbrunn) 71.
 Jeleni 141.
 Jelínek Fr. Ign. 126, 307.
 Jelínek Matyáš Václav 34, 97, 138, 264.
 Jelínek Václ. Frant. 110.
 Jeníkov 36, 112, 113, 140.
 Jenisch Tobiáš Ferd. 134.
 Jeníšek z Ujezda Jan Josef, bar. 49.
 Jenšovice 67, 91.
 Jesenice (Jechnitz) 77, 125, 141.
 Jesenský (Gessenský) Burian Aug. 85, 112.
 Jestbořice 69, 484.
 z Jestětic viz Talacká.
 Jetřichovec (Dittersdorf) 71.
 Jeuth (Jeuthe) Gotfrid 443, 444.
 Jezná (Gezna) 47, 50, 255, 343, 373, 376, 382, 386, 388, 389, 390, 391, 393.
 Jezvé (Neustadt) 141.
 Ježov 115, 116.
 Jičín 141, 306.
 Jihlava 22, 859.
 Jilemnice 141.
 Jilové 95, 100, 140.
 Jilovice 36.
 Jince 128, 482.
 Jindice 95.
 Jindřichovice (Heinrichsgrün) 117, 118, 250, 347, 355, 410, 484, 523.
 Jini 106, 391, 493, 519.
 Jirčany 98, 483, 496.
 Jireček 251.
 Jirětin (Georgenthal) 73, 83, 140.
 Jiřice 115.
 Jiřícký Jakub 341.
 Jirkov (Görkau) viz Borek.
 Jirny 95, 98, 431.
 Jistebnice 125, 494.
 Joanides Zachariáš Leop. Jos. 44, 45, 104, Jodl Matyáš Maximilian 62, 293.
 de Jodoci Hugo Godefridus 306.
 John Jan Kryštof 135.
 Jokeš Ant. 98.
 Julius III. papež 317, 319.
 Jung Jan 218.
 Junge Jakub 305.
 Jungnickl Adam Vavřinec 52.
 Just Mart. Bern. 88.
 Kaceřov (Gossengrün) 117, 120.
 Kácov 109, 110, 115, 349, 435, 451, 462.
 Kadaň 73, 74, 75, 274, 295, 297, 300, 324, 370, 406, 423, 474, 512.
 Kadlin 85.
 Kádov 105.
 z Kaiseršteinu Františka 115.
 z Kaiseršteinu Helfrid Frant., bar. 130, 217, 451.
 z Kaiseršteinu Jan Křtitel 111, 330.
 Kájov 31, 33, 371, 443, 444, 526.
 Kálek (Kalch) 74, 75, 83, 205.
 Kalhart ze Šternfeldu 101.
 Kalbartová ze Šternfeldu Maria 99.
 Kalíšť 109, 116.
 Kamberk 100.
 Kamenice 34, 68, 100, 141, 297, 310, 373, 400, 482.
 Kamenický Bartoloměj 87, 428.
 Kamenický Jindřich 128.

- Kamenický Karel 94.
 Kamenický 69.
 Kamýk 124.
 Kanický z Čachrova Vilém 57.
 Kaplice 31, 34, 38, 200, 525.
 Kapoun Gotfrid ze Svojkova 31, 221, 224, 225, 268, 321, 443.
 Karel Lothrinský 173.
 Karle (Karlsbrunn) 72, 297.
 Karlov 79, 86, 175.
 Karlštejn 171, 449, 468.
 Karmensa Tomáš Leop. 126, 313.
 z Karvinu Karvinský Jan Josef, rytíř 66.
 Kas Michael Frant. 53.
 Kasejovice 105, 381.
 Kateřina Svatá (St. Katharina) 58, 60, 111, 485.
 Katovice 103.
 Katusice 85.
 Kaufmann Matouš 333.
 Kauffman Tadeáš Mikuláš 104, 105, 333.
 Kaukal Tomáš Josef 69.
 Kaukal Václav Petr 41, 68.
 Kautek Jak. Jan 85.
 Kawat Daniel Ant. 98.
 Kavka Jiří Vojt. 111.
 Kavka Mikuláš Josef 128.
 Kayser Jakub Nep. Tadeáš 75.
 Kayser Jan 62.
 Kayser Pavel Alexius 60.
 Kaysersteinová viz z Kaisersteinu.
 Kbely 57.
 Kdyně Nová 50, 52, 336, 484, 495.
 Keblov 116.
 Kegler Maximilian 52.
 Keisler Kilian 184.
 Kelčák (Kelczák) Valentin Ant. 67, 93, 288, 324.
 Keller Volfgang Josef Ign. 71, 98.
 Kellermann Fridrich Jos. 134.
 Kern Tobiáš Jan 89.
 Kersten Jindřich 39.
 Keschel Frant. Karel 126, 127.
 Kestl Štěpán Ign. 50, 60.
 Kestřany 105.
 Keyser Godfrid 52.
 Khern Ant. Frant. 115.
 Kherner Max Václav 197.
 Khin Ant. Filip 111.
 Khinel Jan Jindřich 74, 118.
 Khirle Karel Vilém 37, 306.
 Khol Adam 309.
 z Khuenburku Frant. Ferd. hrabě 35, 41, 100, 176, 305.
 Khün (Khuen) Jakub Ferdinand, hrabě 104.
 Khün Jan 119.
 Khunecz Firminius Maria 39.
 Kibitz Matyáš Fr. 128.
 Kieslingswalde 134.
 Kichler Jeronym 530.
 Kikovský Jan Jiří 64.
 Kilian Sv. Dvle) 129.
 Kilinger Jan Jiří Jos. 57.
 Kinská Anna Františka, provd. ze Sintzen-
 dorfu, hrab. 95.
 Kinská Františka, roz. Berková, hrab. 114.
 Kinský Vilém Leopold, hrabě 112, 114.
 Kintzel Jiří Jos. 104.
 Kinsperk viz Chlum.
 Kinžvart (Königswart) 117, 120, 121, 327, 328.
 Kirchenburk 117, 120.
 Kiske Jan 118.
 Kladno 68, 473, 495.
 Kladruba Pavel Jos. 37, 39, 45.
 Kladruby (Kladrau) 58, 60, 69, 213.
 Kladruby Hlabrové (Habakladrau) 117, 123.
 Kladsko (Glatz) 29, 30, 132, 133, 138, 142, 202, 204, 243, 314, 315 422, 437, 438, 476, 486.
 Klapé 140.
 Klášter 84.
 Klášterec (Klösterle) 73, 74, 374, 379, 397, 410, 434, 450, 469, 493, 513.
 Klatovy 55, 57, 248, 256, 259, 260, 262, 295, 441, 468, 481, 516.
 Klebersberg František, baron 62, 66, 357.
 Klebersberg Oldřich, baron 310.
 Klecany 98, 411.
 Klein Albin 76.
 Klein z Hartenbergku Fr. Valentin 181.
 Klembt Ant. Frant. 123.
 Klement XI., papež 206.
 Klenec 53, 392, 485, 496.
 z Klenové a Janovic Hartmann Frant. hrabě 55, 56, 185.
 z Klenové hraběnka, roz. Hartmanová z Clarsteinu 56.
 Kleo Kašpar 49.
 Kletečka Jan 63.
 Klima Adrian 50.
 Klobassa Václ. Frant. 41, 99.
 Klobuky 63.
 Klossetius Alexander Jan 41, 115.
 Klomin viz Chlumin.
 Klos Hroznata 115.
 Kluky 109, 110, 112, 429.
 Klusák an Václav 252.
 Kmetiněves 64.
 Knapovec 71.
 Kněz 110.
 Knězeves 130.
 Kněžice (Knöschitz) 79, 80, 111.
 Kněžice (Pfaffenschlag) 336.

Knia Haštal (Castulus) 115, 116.
 Knia Jan Josef 108.
 Knin Nový 127.
 Knin Starý 127.
 Knířov 70, 488, 496.
 Knoth Šimon Petr 90.
 Kober Tomáš Fr. 236.
 Kobyla 80.
 Koc viz Kotz.
 Kocelovice 105.
 Kocerady viz Chocerady.
 Koczink Leopold 116.
 Koffr Samuel Jos. 36.
 Kogl Joachim Ludvik Ant. 43, 435.
 Kohler Jan Stěpán Šeb. 120.
 Kohoušek (Kohauschek) Jan Ign. 31.
 Kohout Adam Frant. 56.
 Kohout Jindřich Frant. 98.
 Kohout Jiří Bernard 67.
 Koch Antonín 42.
 Koch Augustín 34.
 Koch Nikodem 234.
 Koch Vit Jos. 128.
 Kojetice 95, 356.
 Kojetín (Koititz) 74.
 Kojiče 67.
 z Kokořova Ferdinand Hroznata. hrabě
 80, 122, 123, 279.
 z Kokořova, hraběnka 88.
 Kokořovec Jan Jindřich, hrabě 49, 50, 51.
 Kokořovec z Kokořova Petr, hrabě 426.
 Kolesovice 130, 131, 310.
 Kolín 94, 110, 297, 298, 335, 369, 460,
 496, 500, 501, 502, 503.
 Kolinec 104.
 Kollonisch Leopold Karel, kardinál 236
 237.
 Kolly Albin 116.
 Kolmon Benedikt 86.
 Koloveč 55, 414, 457, 478, 511.
 Kolovrat Krakovský Albert, hrabě 131.
 Kolovrat Ferdinand, baron 78.
 z Kolovrat Novohradský Frant., hr. 51,
 60, 102.
 Kolovrat-Novohradský Fr. Zdenko, hrabě
 98.
 z Kolovrat Kateřina Barbora. hrab. 72.
 z Kolovrat Maximilian 100.
 z Kolovrat-Libštejnská Maxmiliána Vero-
 nika roz. Zárubová z Hustiřan 80.
 z Kolovrat-Krakovský Maxmilian Norbert,
 hrabě 55, 56, 57, 434, 482.
 z Kolovrat-Libštejnský Norbert Leopold,
 hr. 68, 69.
 z Kolovrat-Krakovský Vojtěch, hr. 102.
 z Kolovrat-Novohradský Wolfgang, hrabě
 57.
 Kolovraty 96.

Kolsdorf Jan Jos. 307.
 Komárov (Kumerau) 67, 123.
 Koňas z Vydří Jan Alexius Max 44.
 Končická (Contzín), hrab. 79.
 Kondrac 99.
 Königshain 90, 135.
 Königswalde 135.
 Konopa Václ. Frant. 106.
 Konvin Magdalena 49.
 Kopacius Ondřej Václ. 46.
 z Kopidlno Straník Stanislav Felix, ryt.
 42.
 Kapidlno 141.
 Kopisty (Kopitz) 82, 245.
 Kopsch Jan Jiří 58.
 Körbel Kristian 79.
 Kořenský z Terešova Jan Ant. 101, 430.
 Kormaut Frant. Karel 109.
 Kornouz 65.
 Körnstein Jindřich 34.
 Koroubev 71.
 Koruna Svatá 518, 524, 526.
 Koselský Frant. 306.
 Köschka Erasmus 48.
 Kosmonosy 86.
 Kosťal Tobiáš 332.
 Kostelec 45, 46, 58, 61, 62, 68, 69, 141,
 252.
 Kostelec nad Černými Lesy 94, 198, 248.
 Kostelec u Křižkův 100.
 Kostelec nad Labem 95, 297, 356, 357,
 469, 470,
 Kostelec Podolský 125.
 Kostelní Hlavno viz Hlavno.
 Kostka Jan 37, 44.
 Kostnice 306, 308.
 Kostomlaty 63, 97, 140.
 Košetice 109, 110, 115, 116.
 Košice 111.
 Košina Ondřej Vojt. 138, 264.
 Koterovský Aemilian 128, 289.
 Kotie Fr. Ambrož 264.
 Kotlas Václav Tadeáš 35.
 Kotouň 55, 58, 451.
 Kotterovský Vavřinec Frant. 177.
 Kotz z Dobrše Adam 57, 185.
 Kotz z Dobrše Dionysius Frant. 56.
 Kotz Jan 218.
 Kotz z Dobrše Jan Kryštof Ant. 103.
 Kotz Karel, baron 57.
 Kotz z Dobrše Norbert 456.
 Koudelka Pavel 305.
 z Kounic Vilém, hrabě 86.
 z Kounic Jan Vilém, hrabě 128,
 Kounice 93.
 Kounov 66, 132.
 Kouřim 93, 324, 328, 334, 341.
 Koutek Jakub 493.

Kovář 85.
 Kovanice 94.
 Kovářov 125, 380.
 Kováry 498.
 Kozlany 131, 139.
 Kozlov (Kosslau, Goslavia) 117, 122, 199, 203.
 Kozly (Kosel) 95, 82.
 Kozmice 100.
 Kozojedy 131.
 Kozojedský Václ. Aug. 99, 472.
 Kozolupy (Gosolup) 49, 58, 61.
 Kožešník Vojtěch 292.
 Krackert Jan Kryštof 59.
 Krafft Jan Kristian 102.
 Křákov 53, 402, 496, 520.
 Krakovský viz Kolovrat.
 Kral Fr. Stanislav 89.
 Kral Jeremiáš Jos. 122, 199.
 Kral Václav 308.
 Kral Vavř. Ferd. 45.
 Kralice 110.
 Králíky 141.
 Kralovice 96, 131.
 Kralovice Dolní 109, 110, 116, 434.
 Královský Jan Frant. 107, 244, 305.
 Kralupy Německé 72, 74, 199.
 z Kranigsteinu Steinbach Benedikt Fr. 49.
 Kraselov 104.
 Kraser Kristian 62.
 Krásl František, Dr. 194, 479, 487, 493.
 Kraslice (Graslitz) 117, 119, 503.
 Krasov (Krasch) 121.
 Kratochvíl Jiří Ignác 34, 40, 374, 511.
 Kratonohy 141, 333.
 Kraus Jan Aug. 96.
 Kraus Jan Frant. 135.
 Kraus Jan Ch. Leop. 79.
 Kraus Jan Šebast. 89.
 Krausenik Jan Pavel 178, 179, 181, 335, 340.
 Kravaře (Graber) 141.
 Krbice (Körbitz) 82.
 Křečhoř 94.
 Křečov 47, 123, 125, 139.
 Křečovice 124, 125.
 Kreisser Frant. Ant. 99.
 Kremling Jan Matyáš 52, 71.
 Křemže 31, 32, 380, 402, 495, 500, 517.
 Křemýš 140.
 Křesetice 110, 112.
 Křešice 140.
 Křesin 109, 115, 140, 360, 361.
 Křešovice 107.
 Kretschmer Jan Chrys. 88.
 Kreybich Jan M. A. 130, 305.
 Krehleby 109, 110, 111, 334, 371.

z Kriegelsteinu Václav Jan 174, 181, 307, 310.
 Křinec 94.
 Kriner Eliáš Jonáš 116.
 Kriner Gabriel Jan 75, 336, 423, 474.
 Krines Wolfgang Arnošt 82.
 Křinov (Krima) 73, 74.
 Krises Frant. Ant. 309.
 Křísche Jiří Frant. 109.
 Křivoklát 470, 518.
 Křivsoudov 109, 110, 115, 495.
 Kříž Svatý (Heiligen-Kreuz) 58, 61, 484.
 Krnsko 86.
 Krouná 69.
 Krpy 97.
 Krsy (Girsch) 58, 121, 123, 205.
 Krška David Jos. Vojt. 69, 95.
 Krška Jan Ant. 71.
 Křtěn 65.
 Křtěnov 43.
 Krucemburg 109, 110, 478, 482.
 Krudin Jiří Václ. 73.
 Krügener Jan Frant. 308.
 Kruh 86.
 Krumbholtz Jan Kryštof 88, 310.
 Krumlov 31, 36, 236, 237, 268, 302, 308, 321, 334, 365, 443, 448, 476, 500, 515, 519, 523, 524, 525.
 Krumlovský Karel 96.
 Krump Joachim Václ. 51, 105, 413, 468.
 Krupá 85, 130.
 Krupetius Frant. Xav. 37, 44.
 Krupka 140, 309.
 Krýry (Kriegern) 80.
 Kryštof a s. Carolo Bor. 86.
 Kšely 248.
 Kšice (Kscheutz) 59.
 Ktiš (Tisch) 31, 32, 372, 384, 385, 389, 395, 405, 443, 485, 496.
 Kubiček Anselm 99, 107.
 Kubiček Norbert 129, 431.
 Kubiček Řehoř Vojtěch 66.
 Kubiček Tobiáš Jos. 113.
 Kubin Jan Ludvik 86, 95, 96, 108, 307, 450, 454.
 Kubin Václ. Ant. 70.
 Kučera Vojtěch 310.
 Kugler Šebastian Vojt. 75.
 Kuchenhart Ferd. Ant. 75.
 Kuchenhart Jan Golfrid 89.
 Kuks 248.
 Kulík Jan 332.
 Kumžák (Königseck) 35, 373, 378, 400, 402, 488, 494, 496, 500, 501, 502, 503.
 Kuna Augustin 245.
 Kuna Václav Jan 43.
 Kunckel Ambrož Bernard 34.
 Kundratice 98.

- Kunerl Aug. Jan Jos. 124.
 Kunětice 68.
 Kunice 96.
 Kunovský Bruno 206.
 z Kunratic Voříkovský, vladyka 185.
 Kunratice (Kunnersdorf) 87.
 Kumštát 141.
 Kuntsch Jiří Josef 201.
 Kuntsche Jan Josef 132.
 z Kunwaldu Vražda 116.
 Kunzendorf 132, 202.
 Kunžvald (Königsfeld) 72.
 Kuří Vody 85.
 Kurka Jan Martin 97.
 Kurský Jan Frant. 40, 66.
 Kurtz Matyáš 34.
 Kus Frant. 218.
 Kus Jan Václ. 51.
 Kuschel Jan 218, 530.
 Kustoš Václav 118.
 Kustrauch Mik. Jan 86.
 de Kupferzin Racklová Marie Mag. 122.
 Kuthanský Fr. Prokop 57.
 Kvasnička Matyáš 114.
 Kvašňov 377.
 Kvášňovice 107.
 Květná (Blumenau) 72.
 Květoň z Rosenwaldu Václav Dominik 93.
 Kvilda Jiří 105.
 Kvilice 68, 476.
 Kvitkov 141.
 Kydlinský Václ. Jos. 68, 111.
 Kydlíny 57.
 Kyjov 358.
 Kyšperský z Vřesovic Frant. Albert Jaro-
 slav, bar. 48, 292.
 Kytín 127.
 Labaun Jiří, knihtiskář 174.
 Lagebius 324.
 Lahoda Mikuláš Bartoloměj 63, 68.
 Lachenwitzer Jan Jiří 32.
 Lachman Václ. 114, 287.
 Lachmayer Fortunatus Maria 39.
 Lachnicht Jiří Adam Ign. 134.
 z Lamberka Karel Benedikt, hr. 66, 425.
 Lamingen 53.
 Lamormain Jan 311.
 de Lamote Max Rudolf 280.
 z Lanau Ferdinand, bar. 104.
 Landa Václav 333.
 Landeck (Landeck) 132.
 Landschadel Ant. S. 87.
 Landskronský Matouš 112.
 Landštejn 400.
 Landsknecht F. Jiří 32.
 Lang Jan Kryštof 80.
 Langenau 152.
 Langer Baltasar 119.
 Langer Gabriel Alexius Ign. 41, 97, 126.
 Langer Jan Chrysostom 202.
 Langer Jan Jakub 119.
 Langer Leopold Ludvík 134.
 Langhans Jan 310.
 Langhof Jan Ant. 118, 119.
 Langkhamer Ondřej 309.
 Lankisch Jos. Václ. 79, 81.
 Lanškroun 70, 249, 408, 484, 489.
 Lantisch Jan Jos. 108.
 Lány 399.
 Larisch, baron 135.
 Lašovice 106.
 Laub Frant. 215.
 Lauterbach 132.
 Lavička Ondřej Wolfgang 107.
 Lazenský Jan Ant. 55, 57, 125.
 z Lažan Bechyně Ludvík 127.
 Lažanská Anna Alžběta, hrab. 58.
 Lažanský z Bukové Václ. 123, 131.
 Lažice 109.
 Lečanský (Lecžanský) Mart. Jos. 111.
 Lečice 66.
 Ledce 47, 50, 100.
 z Ledeburn Jindřich Alexander, baron 65.
 Ledec 109, 110, 114, 262, 287, 476, 525,
 826.
 Ledenice 46.
 Ledick Karel Ludvík 57.
 Lechner Jan Pavel 134.
 Lechov 123.
 Leidnetz Martin Bernard 38, 199, 200.
 Leiffer Jos. 42, 100.
 Leich Jan 310.
 Lein Jan Vavř. Jos. 80.
 Leiss Michael Tomáš 122.
 Lemphart Jan Jos. 138.
 Lemphart Vojt. Václ. 138.
 Lenck Frant. Jos. 212.
 Lenck Matouš 308.
 Lenešice 73, 81, 267, 293.
 Lengfeldt Ant. Jos. 132.
 Lenk Jakub Jan 49, 279.
 Lenk Jiří Ant. 58.
 Lenk Matouš Frant. 79.
 Lentz Matyáš Arnošt 58, 45, 200.
 Leonhardt Kristian Frant. 54.
 Leopold I., císař 8, 7, 9, 11, 12, 18.
 Leopold, arcikníže 9.
 Leopold Albert 122.
 z Leopoldsheimu a Schützenu Arnošt
 Godfried, hrabě 79.
 z Leslie Anna Františka roz. hr. Dietrich-
 steinová 290.
 Leškov (Leskau) 58, 59.
 Leštany (Lichtenstein) 47, 49, 878, 876,
 885, 886, 391, 400.
 Letatovice 90.

- Letiny 58, 481.
 Letov (Ledaú) 78, 80.
 Letz Jan 126.
 Lewin 133, 140.
 Lhenice 108, 403.
 Lhota (Elhotten) 376.
 Lhota Dlouhá 127.
 Lhota Kostelní 98.
 Lhotský ze Ptení Jan Václ. 41.
 Libaň 84, 85, 873, 874, 487, 511, 519.
 Libčany 141.
 Libčeves 140.
 Libědice (Liebotitz) 77, 200, 324.
 Libeť 98, 496.
 Liberec 80, 90.
 Libertin Jiří Jan 180.
 Liběšice (Liebeschitz) 374, 381, 411.
 Libeznice 97, 520.
 Libchava 71.
 Libchava Horní 141.
 Libice 93, 109, 110, 113, 368.
 Libín 78.
 Libiš 96.
 Libišice (Liebeschitz) 77, 78.
 Liblice 97, 197.
 Liblín 50.
 Liboc 66, 414, 488.
 Libčany (Libotschan) 77.
 Liboch 141.
 Libochovice 140.
 Liborice (Lieboritz) 77, 78.
 Libošovice 84, 484.
 Libotejnice 66.
 Libouchec (Königswald) 140.
 Libouň 101.
 Libštejnský viz z Kolovrat.
 Libuň 91.
 Libušín 62, 496.
 Libyně 131.
 Liciborice 69.
 Lidice 65.
 Liebscher Aug. 74.
 Liebscher Kryštof Jeronym 76.
 z Liebssteinu Stařínský Karel Albrecht, baron 42.
 z Liechtensteinu kníže 70, 93, 96, 99, 244.
 z Liechtensteinu Adam, hrabě 93.
 z Liechtensteinu Fr. Ant., hr. 243.
 z Liechtensteinu Frant. Karel, hr. 89.
 z Liechtensteinu Jan Adam, kníže 94.
 z Liechtensteinu Jan Adam Ondřej, kníže 71, 72.
 z Liechtensteinu Karel, biskup 14.
 z Liechtensteinu Barbora Kateřina, kněžna 302.
 Liepure Jan Frant. 2, 10, 22, 170, 173, 174, 177, 210, 289, 321.
 Liepure Jan Ign. 170.
 Ligler Martin Frant., 85, 335.
 Lihl Gotfrid Jos. 82.
 Lichtenwalde 134.
 z Lilienbergu Tomáš Jilji Fabricius 75.
 Limberk 71.
 Lindava 88.
 Linhardt Jan Jakub 100, 112.
 Link Jan Benedikt 118.
 Linku Bonus Bernard 40.
 Lipa Česká 141, 308, 309.
 Lipa Krásná 141.
 Lipec 67.
 Lipenec 79.
 Lipnice 109, 110, 112, 252, 254.
 Lipoltice 69.
 z Lipovic Lipovský Joachim, rytíř 185, 278.
 Lippovská Ludmila 51.
 z Lisova Rudolf, baron 69.
 Lissý (Lyssy) Vavřinec 483.
 Lišany 130, 496.
 Liška (Lysska) Václ. Ant. 46, 65, 471, 473, 474.
 Lišnice 129.
 Liteň 129, 294, 457.
 Litice 47, 48, 87, 376, 405, 413.
 Litoměřice 19, 140, 221, 224, 307, 308, 309, 310, 481.
 Litomyšl 70, 185, 198, 238, 268, 366, 390, 392, 399, 423, 450, 476, 486, 493.
 Litrbachy (Lauterbach) 72, 117, 121, 357, 378, 389, 392.
 Litvin Fr. Vojt. Václ. 86.
 Litvinov Horní 140.
 z Litzova hr. 308.
 Livonsko 219.
 Lnáře 105.
 Lobendava 141.
 z Lobkovic kníže 44, 63, 64, 66, 95, 264.
 z Lobkovic Felix 338.
 z Lobkovic Ferdinand, kníže 62, 81, 124, 125, 293.
 z Lobkovic Ferd. Vilém, 82.
 z Lobkovic Václav, kníže 81.
 Lobkovicova Marie hrab. roz. z Dietrichsteinu 82.
 Lobkovice 95.
 Lobzy 86, 120.
 Lock Jakub Arnošt 120.
 Lodenice 126.
 Lodhéfov (Riegersschlag) 36, 375, 385, 387, 390, 391, 393, 395, 404, 405, 487, 501, 517, 518, 522.
 Lodinský Maximilian 66.
 z Lodronů Filip Ferdinand, hr. 288, 289.
 z Lodronů Sebastian František Josef 288, 289, 290.

z Loewensteinu-Wertheimu, kníže 121, 123.
 Lochman Fr. Leop. 86.
 Lochman Kosmas 96.
 Lochovice 129, 313.
 Lojovice 101.
 Loket 117, 295, 451, 476.
 Lokotin (Lochotin) 78.
 Lomazice (Lametitz) 76.
 Lomnice 43, 120, 135, 141, 394, 526.
 Longo Šimon Fr. 52, 65, 66.
 Lonqueval viz Buquoy.
 Lorentz Jan Adam 68, 93.
 Lorenz Kašpar Jos. 119.
 Los Samuel Jos. 307, 311.
 Losenice 114, 115.
 Losenický (Losenitzky) Štěpán 114.
 z Losimthalu Losi Jan Ant., hrabě 74, 95, 106.
 Loskot Frant. Xav. 96.
 Lossy Jan Vilém 40.
 Losy z Losenavy Šebastián 497.
 Lošany 110, 111.
 Lotrinský Karel III., kníže 173.
 Loučeň 87.
 Loučim 57.
 Louchov (Laucha) 75.
 Louké 112.
 Loukov 84, 91.
 Louková 91.
 Loukovec 89, 91.
 Louňovice 5, 100, 101, 331, 483, 519.
 Louny 73, 81, 234, 243, 370, 401, 470, 489, 515, 516.
 Löw, lékař 215.
 Lovosice 140.
 Lstiboř 94, 357.
 Lstění 55.
 Lubenec (Lubenz) 78.
 Lublaň 308, 435.
 Luck Matyáš 122.
 Lučice 110.
 Ludwig Jiří Ant. 78.
 Ludwigsdorf 135.
 Ludvík Vilém, markhrabě badenský 117, 118, 119, 121, 122, 123.
 Ludvíkovský Antonín 105.
 Lukáš Fr. 32.
 Lukavec 110, 115, 360, 361, 362, 364, 365, 527.
 Lukavice 47, 48, 141, 399.
 Lukavský Jiří 107.
 Lukov 63, 123.
 Luková (Lukau) 70.
 Luky (Luk) 77, 80.
 Luna Tobiáš Jiří 306.
 Luňák Jan Václ. 86.
 Lusdorf 90.

Luštěnice 86.
 Lutová 36, 500.
 Lutz Frant. Kašpar 174, 529.
 Lutz Tomáš Jos. 121.
 Lux Ign. 45.
 Lužany 141.
 Luže 66, 496.
 Lužec 408, 473.
 Lužec n. Vlt. 63.
 Lužice 89, 90, 138, 140, 217, 235, 244.
 Lužná 130, 496.
 Lynek Adam Aug. 63, 329.
 Lysá 97, 329, 458.
 Lyssy Jan Jos. 308.
 Mabán Jan Hefman 118.
 Machiavelli Mikuláš 17.
 z Machovic Jan Václav Kunáš 127, 308.
 Maisner Jan Jos. 118.
 Makarius (Macarius) z Merfelic Josef 178; Josef Václ. 178, 181; Václav Ondřej 178.
 Makov 70.
 Malčany 217.
 Maleček Václ. Tadeáš 112.
 Malenice 105, 377.
 Malesice 47, 49.
 Malešov 111, 141.
 Malkovice 62.
 Malonty (Meinetschlag) 31, 38, 395, 484.
 Malovec z Malovic 3, 104.
 Malovec z Malovic Ant., ryt. 185, 428.
 Malovec z Malovic Ant. Bernard 431.
 Malovec Arnošt 42.
 Malovec Arnošt Vilém 108.
 Malovec Jan 125.
 Malovec z Malovic Jan František 42, 429.
 Maloveský Rochus 94.
 Malsice 44.
 Malsiny (Malšin, Malsching) 31, 32, 407, 485, 491, 496, 502.
 Malý Martin Fr. 127.
 Man Jan 45, 46.
 Mandel Tomáš Ign. 255.
 Manětín 47, 123, 484.
 Maniceno Jeronym 87.
 Mann Václav Jiří 43.
 Mannitzer Matouš Jiří 79.
 Mansfeldt Karel, hrabě 129.
 z Manswerthu Vltavský Frant. Oldřich 112.
 Manzel Šimon Antonín 45.
 Marco Marcellin 338.
 Marcus Frant. 98.
 Marczin Jan Josef 114.
 Marek Vít Václav 99.
 Mařenice (Mergenthal) 88, 90.
 Mareš Ant. 126.
 Margkrab Daniel Petr 40, 41, 472.

March Ant. Frant. 93, 197, 453.
 March Ant. Jan 97,
 Marienbrunn 310.
 Marienthal 88, 134.
 Marin Lukáš 104.
 Markvarice (Markersdorf) 84, 140, 484.
 Maršov 141.
 Maršovice 124, 125.
 Martfeldt Jan Kryštof 76.
 Martinecz Jakub 126.
 Martinek Jáchym Arnošt 93, 95.
 Martini Gabriel 423.
 Martini Jan Václav Mořic 85, 91.
 z Martinic hr. 474.
 z Martinic Bořita Jaroslav, hr. 484.
 z Martinic Jiří Adam, hrabě 56, 57, 62,
 63, 64, 75.
 z Martinic Maximilian, hrabě 74, 83.
 z Martinic Max Quido, hrabě, 40, 75.
 Martinicová Susana Teresie, provd. Čer-
 ninová, hrab. 105.
 Martinice 125.
 Maruna Kašpar Josef 38, 44, 200.
 Maschka Nivard 213.
 Massauer Simon Adam 32.
 Massner Jan Ant. 86.
 Mařtov (Maschau) 73, 76, 77, 199, 377,
 396, 487, 517, 523.
 Materna Nivard 42.
 Mathaeides Norb. 67.
 Matoušovský Václav Vojtěch 41.
 Matthaeides Jiří Frant. Ant. 71.
 Matthes Jan Adam 76.
 Matyáš Jos. 117.
 Matys Jakub Frant. 111.
 Mauritius Zachariáš 51.
 Max Jiří Frant. Ign. 112.
 Maxberg 54.
 Maximilian II., císař 9.
 Mazerle Jan Ferd. 72.
 May Alfons 131.
 May Frant. 41.
 May Hyacinth 89.
 Mayer Antonín Karel Josef 178.
 Mayer z Mayernu Daniel Josef 169, 171,
 178, 174, 210, 219, 291, 315, 334.
 Mayer Ferdinand 213.
 Mayer M. Josef Hyacint 81.
 Mayer Mikuláš 34.
 Mayer Štěpán 119.
 Mayerhoffer Jan Frant. 62.
 z Mayernu viz Mayer.
 Nazura 529.
 Mcely 86.
 Meclov (Metzling) 53.
 Meczer Vavř. Benedikt 100.
 Mečežir 96.
 Médénec (Kupferberg) 75.

de Medici, kard. 10.
 Měchnov 99.
 Měcholupy (Michelob) 77, 79, 331.
 Meisner Jan Jiří 60.
 Meisner Placid 59.
 Meissner Leonhard Ferd. 323.
 Melcoveský (Melzowesky) Tomáš 97.
 Mělnice (Melnitz) 52, 54, 55.
 Mělník 141.
 Meltzer Serafin 52.
 Menich Václ. Frant. 89.
 Mensík Petr Pavel 115.
 Mentzl Vojt. Jiří 84, 87.
 Meraldlt Karel Frant. 81.
 Merboltice 141.
 z Merfelic viz Makarius.
 Merkelius Václav 244, 309.
 Merklin 51, 408.
 Merklinský Jindřich 54.
 Merlin Ant. Frant. 112.
 de Merling Eisl Adam Jan 178, 181.
 Meronice 295.
 Merten Jakub Ign. 104.
 Merth Patricius 112.
 Mefunice 140.
 Městec Heřmanův 68, 411, 490, 496, 523.
 Městec Král. 141.
 Městec Vojnův 110, 114.
 Městečko 130.
 Město Dolejší 112.
 Město Nové n. Met. 141.
 Město Staré (Altstadt) 37, 336, 400, 500,
 521.
 Mešno 48.
 Metelka Jiří Vojtěch 181.
 Metternich Filip Karel, hrabě 121.
 Metternich Frant. Ferd., kníže 433.
 Metternichová Anna Terizie, hrab. 54.
 Metzger Jan Frant. 36.
 Mezileší 115.
 Mezimostí 393.
 Meziříčko 36.
 Mezlecký Jan Václ. 95.
 Mibes Frant. Vil. 77, 200, 324.
 Micossius Tomáš Frant. 35, 37.
 Mičov 111.
 Mignon Pavel Mořic 114.
 P. Michael 114.
 Michaelis Daniel Bernard Jos. 54, 123.
 Michaelis Jan Jiří 54.
 Michalovice 84, 86, 412.
 Michelsberg 59.
 Michna Martin, baron 82.
 Michovice 115.
 Mika Jos. 69.
 Mikuláš Sv. 111.
 Mikulášovice (Mixdorf) 140.
 Mikuleč (Nikl) 72.

Mikulov 140.

Mikulovice 69, 74, 338, 392, 394, 462, 484, 490.

Mikulovský Florian Jos. 93, 306.

Mikulovský Ign. 138, 292.

Mikschl Malachias 39, 40.

Milbram Martin Jos. 83.

Milčín 41, 204, 383, 470, 518.

Mileč 55.

Milesimo viz Millesimo.

Milešov 140,

Miletin 141

Miličův 131.

Miličovská fundace 399.

Milikov (Miltigau) 121.

Millenhof Jan Fridrich 292, 529.

Millendorf Fridrich Jan 86.

Miller Augustin 281.

Miller Václav 131.

Millinger Václ. Ign. 127, 314.

Millesimo 400.

z Millesimo Johanna Eusebie Barb. roz.
ze Žďáru 41, 42.

z Millesimo Václav Ferd., hrabě 101,
102.

Miloňov 377.

Milostin 130.

Mimoň (Niemes) 89, 314.

Minch (Minich) Petr Josef 42, 44, 64,
293, 529.

Minice (Münitz) 63, 82, 83, 335.

Minir Jan Křt. 106.

Minkovice 65.

z Miřetic Broum Mikuláš Ign. 128.

Miřkov 53.

Mirošov 47, 49, 496.

Mirotice 106, 385.

Mirovice 106, 308, 391, 396.

Mirovský Fr. Vincenc Albert 101.

Mirtz Václav Jos. 63.

Misto (Platz) 75, 474.

z Mitrovic Vratislav Jan Antonin, baron
49, 51.

z Mitrovic Vratislav Jan Václav, hrabě
44, 128.

z Mitrovic Vratislav Václav Ign., bar. 48.

z Mitrovic Vratislav, hr. 172, 173, 174.

Mittag Michael 94.

Mittelsteine 134.

Mitvald (Mittelwalde) 134.

Mladá 85.

Mladoťov 71.

Mladošovice 36, 37.

Mladota Adam Hyněk ze Solopisk 2, 5, 7.

Mladota Ferdinand 116.

Mladota ze Solopisk Jan Vilém 291.

Mladota Václav 181.

Mladota Vilém 310.

Mlečice 128.

Mnich 36.

Mnichov (Einsiedl) 117, 122.

Mnichovice 99, 101, 483, 490, 496.

Mnišek 127, 378, 393, 429, 430.

z Mnichu Smrčková pani 75.

Močehrad (Moczehrad) Jan Jiří 63.

Močidlec (Modschiedl) 78.

Modlany 140.

Modřany 276.

Mohelnice 84.

Mochov 93.

Mojžíř 140.

Mokropec 276.

Mokry Eug. 33.

Moldava 140.

Molineus Carolus 17.

de Mollart Petr Arnošt, hr. 307.

Möller Jiří Frant. 83.

Moller Václav 101, 280.

Montani, baron 132.

Morák z Morinfelsu Josef 49.

Morašice 68, 72, 302, 496.

Moravany 68.

Morell Frant. Jindř. Karel 106.

z Morenberka Frant. Mořic 94, 306.

Morgante, baron 133.

Mořina 126.

z Morinfelsu Morák Josef 49.

Moritz Roman 75.

Moro Bartoloměj 310.

Morzin hr. 306.

Morzin Ferdinand, hr. 51, 56.

Morzin Jan Rudolf, hr. 51, 91, 93, 94,
398, 399.

Morzin Matyáš Ferd., hr. 48.

Morzinová hraběnka 182.

Mory (Mohr) 78, 79, 80.

Most (Brüx) 73, 76, 81, 82, 298, 460.

Most Dl. 92.

Motelius Jan Norbert 42, 129, 457.

Mothansl Tobiáš Ign. 68.

Mouřenec (sv. Mořic nad Rojskem) 104,
409, 483.

Mozura Jan Kašpar 99.

Mráček (Mraczek) Jeronym 50, 51.

Mráz Jiří František 52, 53,

Mrtník 126.

Mrzlice 140.

Mšeno 84, 86, 411, 518.

Mukařov 84, 87, 141.

Mule z Valdova 120, 277.

Müller Aug. 60.

Müller Benedikt 310.

Müller Fridrich Maximilian 135.

Müller Jan Kristian 68.

Müller Martin Max 72.

Müller Martin Mořic 72.

Müller Matěj Frant. 29.
 Müller Pavel Václav 126.
 Müller Václav Frant. 80.
 z Muntfeldu Mundt 131. 352.
 Münster 306.
 Müntzer Ondřej 218.
 Mürnsteiner Jiří Vojt. 44.
 Mušilek Václav Michael 71.
 Mutějovice 130.
 Mutětin (Muttersdorf) 54.
 Mysler Jan Mik. 93.
 Myslík Václav 91.
 Myslík z Hiršova Zikmund 399.
 Mysliv 56.
 Myšenec 108, 455.
 Myslany 89.
 Mýto u Zbirova 127, 314, 354.
 Mýto Vysoké 70, 242, 261, 262, 280.
 306, 328, 366, 392, 458, 485, 486, 515.
 Mábzi 84, 91.
 Načeradec 99, 409, 496.
 Nadějkov 126.
 Náhlík Jan Ant. 70, 328.
 Nahoretice (Nahorscheditz) 77, 78.
 Náchod 141.
 Náchodský Štěpán František 264.
 Náchodský z Neudorfu Zikmund Adam
 70, 309, 450.
 Nákří 46.
 Nammer Matyáš Frant. 125.
 Nasavrký 68.
 Nasperger Štěpán Sebastian 36.
 Nebočany (Neschwitz) 140.
 Nebovidy 109, 110, 334.
 Nebužely 97, 461.
 Nečenice (Netschenitz) 79.
 Nečtiny (Netschetin) 47, 123.
 z Nedabílic viz Straka.
 Nedvědice 43.
 Nehasice 82, 88.
 Nehutius Tomáš Jos. 46.
 Nehvizdy 95.
 Nechanice 141.
 Nechvalice 125.
 Nejedlý Jan Chrys. Frant. Jos. 45.
 Nelahozevs 63.
 Němec Václav 341.
 Němčice 46, 57, 108.
 Nepaur Jan Ant. Ign. 94, 198, 248.
 Nepaur Václav Ign. 248.
 Nepaur Václav Jan Frant. 94, 337.
 Nepomysl (Pomeisl) 77, 80.
 Nepomuk 55.
 Neptiveč 84, 484.
 Neprobílce 63.
 Neradius Jiří Ant. 86, 91.
 Neradius Karel Tilmann 87, 130.
 Neshiba 400.

Nespešný Matyáš Jos. 62, 68.
 Nesuchyn 130.
 Nesvačily 100.
 Nesyba Jiří Maximilian 181.
 Netolice 46, 108, 320, 380, 388, 388.
 Netolický Dionysius 66.
 Netvořice 126, 496.
 Neudek 117, 119, 260, 484.
 Neugersdorf 135.
 z Neuhausu, hrabě 135.
 Neuhehl Jos. Aug. 97, 305.
 Neuhofter František 44.
 Neuhofter Frant. Albert 58.
 Neukirchen 117, 120.
 Neumann Jan 305.
 Neuman Kašpar Jos. Fr. 120.
 Neumann Samuel 91, 475.
 Neuman z Puchholtze Václav 178, 181,
 182, 310.
 Neundorf 88, 90, 132.
 Neureutter Jan Václav 97, 137.
 Neurode 133.
 Neuraz 56.
 Neustadt (Neostadium) 90, 307, 308.
 Neustupov 42, 356, 457, 475.
 Neuwerth Jiří Vojt. 138, 277, 292, 470,
 472.
 Neveklov 124, 125.
 Neveselý Bartoloměj Šebastian 86.
 Nevšeta Matouš Jos. 55.
 Nezabudice 130.
 Nezamyslice 102, 104, 519.
 Nezvěstice 51.
 Niederhannsdorf 135.
 Niederlangenau 132.
 Niederschwedeldorf 132.
 Niedersteine 135.
 Niggel Jan 342.
 Niglos Ondřej 38.
 Nigrin Jan Jos. 101.
 Nigrin Pavel 243.
 Nigrin Václ. Frant. 56.
 Nigrin Václav 103, 243.
 Nigrinus Jan Ign. 41.
 Nikl (Mikuleč) 72.
 Nikolasch Krystof 90.
 Nivard Accent 82, 310.
 Nížbor 290.
 Nížburk 288.
 Nížkov 113.
 Nonner Šebastian 114.
 Norbert a S. Ludmilla 132.
 Nosecký Pavel Vojtěch 50.
 z Nostitz hr. 131, 308.
 z Nostitz Ant. Jan, hr. 76, 118, 119, 120,
 355.
 Nostitz Ferd. Leop., hr. 48, 51, 473.
 Nostitz Jan Ferd., hr. 310.

Nostitz Václav Desiderius, hr. 97.
 Nostitzová, hraběnka 130.
 Noutonice 64, 292, 352, 488, 496.
 Novák Bartoloměj 70.
 Novohradský viz Kolovrat.
 Novosedlice 140.
 Novosedly (Neündorf) 37, 73, 81, 410.
 Nový Martin Jos. 85, 126.
 Noyha Norbert 37.
 Nožička Michael Matouš 38, 200.
 Nuck Martin Jos. 77.
 Nymburk 93, 198, 334, 369, 408, 527.
 Nyřsko (Neuern) 56, 468.
Obdénice 125, 354.
 Oberhannsdorf 135.
 Oberlangenau 134.
 Obitecký Jan 185, 278.
 Obitecký z Obytec Jan Václav 112.
 Obitecký z Obytec Jos., bar. 44, 352.
 Obitecký z Obytc Václ. Ferd. 93.
 Obora (Wobora) 51, 83.
 Obratany 40.
 Obrřistvi 96, 357, 384.
 Obytecký viz Obitecký.
 Očihov (Otschehau) 80.
 Ogermon Jan Kryštof 91, 115.
 Okna 85.
 Okrouhlice 100, 356.
 Okounov (Okounov, Okenau) 73, 74, 379, 404, 411, 434.
 Olbramovice 125, 496, 497.
 Oleška 98.
 Olešná 130.
 Olešná Česká 36.
 Olešnice 92.
 Olliczer Vavřinec Frant. 68, 315.
 Olomouc 6, 19, 21, 22, 70, 142, 171, 173, 311.
 Olomúcký (Olomuczky) Jan Václ. 137.
 Olovi (Bleistadt) 117, 120, 503.
 Ondřejov 99.
 Opatov (Abtsdorf) 71, 340, 377, 385, 390, 392, 496, 498.
 Opekar Vavř. Jan Václ. 102.
 Opelbach Ondřej 57.
 Opicz Bernard 131.
 Opitz Tobiáš Vojtěch 334.
 Opotčno (Opotschna) 77, 79.
 Oppelt Jan 81.
 Oráčov (Woratschen) 130.
 Orasice 140.
 Ofech 65, 496, 498, 526.
 Ortner Matyáš Martin 53.
 Orzischky Ámbrož Jan 70.
 Osečná (Oschitz) 84, 92.
 Osek 47, 51, 84, 140, 473, 483, 484.
 Osík 377.
 Osojnice 84, 86.

Ossig Jan Jindřich 178.
 z Osterbergu Daniel 135.
 Ostřetin 68, 357.
 Ostřice (Ostritz) 89, 314.
 Ostročin (Landek) 117, 122.
 Ostrov (Michelsdorf) 72.
 Ostrov (Schlackenwerth) 117, 395, 403, 425, 484, 502, 503.
 Ostružno 141.
 Osvračín 53.
 Otice 96.
 Otín (Ottenreit) 58, 59.
 Otradov 69.
 Otradovice Bílé 103.
 Otta Matěj 400.
 z Ottenfeldtu Baltazar 116, 128.
 z Ottenhausenu Hildprandt Václav 130.
 Otický Frant. Ferd. 48.
 Otvice (Udwitz) 74.
 Ouběnice 100.
 Oubob 57.
 Oudř (Udritsch) 77, 123.
 Oujezd 91.
 Oujezdec 105.
 Ounětice viz Ůnětice.
 Ousobi 109, 110, 113, 267, 359.
 Ouštěk 140.
 Outerovský Ondřej 400.
 Oužice 101.
 Ovčáry 94.
 z Paběnic Voratická Eleonora Renata 41, 125.
 z Paběnic Voratický Kryštof Karel, baron 37, 63.
 Paběnský Jan Jindřich 97, 137, 329, 458.
 Pacov 41, 399, 410, 517.
 Pachta Arnošt 97.
 Pachta Frant. 97.
 Pachta z Rájova Jan Ant. 113, 452.
 Pachta z Rájova Jan Jáchym 88, 90.
 Paka Nová 141.
 Pakoměřice 97.
 Pakosta Lukáš Ondřej 100.
 Palea Frant. Ant. 96, 112, 252, 253, 254, 331.
 Pálet Velký 63, 64.
 Palerino 294.
 Palfy Jan, hr. 245, 301.
 Panaetius Václ. Ferd. 58, 100.
 Pancratz Pavel 54.
 Pankrác 89.
 z Panwitzů Jan Theodor 133.
 z Patnwitzů Marie Brigitta 133.
 Pappaczon Václav Vilém 65, 358.
 Paračov 106.
 Paradis de la Sagu 272, 398.
 Pardubice 67, 264, 288, 406, 490, 496, 514, 524, 525.

- Partner Jan Jos. 52, 54.
 Passer Aug. Jan 55, 102.
 Paternus Mik. Ign. 78.
 Patricius Klement Ferd. 113.
 Pauer Šeb. 202.
 Paul Jos. Frant. 305.
 Paulinus Leopold 42.
 Paulinus Tomáš 41, 100.
 Paur Floridius 35.
 Paur Jan Jos. 106.
 Paussman Václ. Rudolf 96, 100.
 Pavel III., papež 118, 317, 319.
 Pavlíček Frant. Ant. 111, 330.
 Pavlovce 141.
 Pavlovský Daniel Frant. 35.
 Payer Adam Alois 103.
 Pecka 141.
 Pečený Jakub 94, 217.
 Pečice 128.
 Pečky 110.
 Pecháček Jindřich Vilém 48, 290, 294, 314, 453.
 Pechenius Matyáš Frant. 105.
 Pecher Vilém 122.
 Peisker Kristian Ant. 61.
 Peitschmidt Jan Zikmund 61, 269.
 Peitschmidt Volfgang Ant. Frant. 58.
 Pelargus Jan 336.
 Pelargus Václav 46.
 Peletius Matyáš 218.
 Pelhřimov 40, 41, 461.
 Pelikán Adam 112.
 Pelikán Jan Jiří 95.
 Pelikán Jiří B. 57, 300, 331.
 Pelikán Šebastián Jan 104.
 Pelikán Vavřinec Ant. V. 114.
 Pellet Jan Karel 78.
 Pellet Jan Volfgang 307, 334.
 Pellet Julius Frant. 59.
 Pelletius Jan Bernard 49.
 Pelta Matyáš 57, 107, 236.
 Peltzel Jan Jakub 236.
 Peltzel Jan Jindřich 133, 135.
 Pemi Zachariáš 308.
 Pěná (Baumgarten) 37, 332, 347, 378, 378, 386, 393.
 Perger Jan Frant. 234.
 Perger Jan Ign. 126.
 Perger Václav 33.
 Pergler z Perglasu Jan Fabian 59.
 Permay Frant. Leop. 107.
 Pernarec 58, 61, 139.
 Pernecker Valentin Jos. 32.
 Perniklo Václav Vojt. 82, 316.
 Pernink (Bärringen) 118.
 Pernklo Vinc. 58, 81.
 Perták Viktorin Karel 111.
 Pertoltice 109, 110, 115.
 Pertoltov (Alt- Batzdorf) 184.
 Peuc 65, 336, 400, 496.
 Pech Adam Ignác 68.
 Pechka Jan Ign. 73.
 Pechka Jan Maximilian 74.
 Pechka Rud. 60, 82, 305.
 Pechke Vojt. Václ. 69.
 Pesek Jan Maximilian Josef 66.
 Pešina Kašpar Vojtěch 64.
 Peterka Dominik 128, 213.
 Pettery (Bettlern) 74, 493, 513.
 Petřík Jan Bartoloměj 197.
 Petřinec (Petřinec) Jan Frant. 85.
 Petritius Jan Jos. 310.
 Petritius Josef Jiří 67.
 Petrovice 97, 104, 105, 112, 125, 140, 150, 354.
 Petter Bonifác Klement 39, 45.
 Peyerle Vojt. Balt. 57.
 Pezold (Pezoldus) Jan Václav 67, 199.
 Pfaltz z Ostric Kristian Aug. 2, 4, 5, 244.
 Pfatz Jan 80.
 Pfatz Martin Jos. 120.
 Pfanner Václ. Leop. 118.
 Pfrogner Jan Václ. 307.
 Philippi Jan Jiří 84, 265.
 Philouel Václav 451.
 Phleger Jan Jakub 48.
 Pchery 64.
 Pičín 129.
 Pierowsky 342.
 Pietsch Samuel Zikmund 111, 112.
 z Pilsenburka Greiffenfels Vilém, ryt. 185.
 Pincks Jan Kryštof 121.
 Pintner Jiří 484.
 Pinvička Jan Václav 236.
 Pirkštejn 141.
 Pieronka z Gallianu Františka Helena 352, 461, 471.
 Pisecká Zuzana roz. Vožíkovská z Kun-
 dratic 487.
 Pisek 105, 200, 251, 334, 345, 370, 515.
 z Pisnice Maria Polixena, roz. hrab.
 Hrzanová 120.
 Pištín 46, 471, 473, 474, 522.
 Pistorius Jan Jindřich 108.
 Pistorius Karel 95.
 Pistov (Pistau) 117, 122.
 Pitarello Jakub 317.
 Pivoňka (Stockau) 52, 55.
 Pivoňka Václ. Heřman 111.
 Placidus Adam Bernard Vitecius 113.
 Plaček Frant. 104.
 Planá (Plan) 47, 50, 58, 61, 236, 307, 413, 476, 484, 496.
 Planá Horní (Oberplan) 31, 32, 385, 392, 402, 407, 443, 485, 496, 501, 515, 526.
 Planá Chodová (Kuttenplan) 58, 60.

- Planá nad Lužnicí 44.
 Plaňany 94, 357.
 Plánice 56.
 Planický Václ. 91.
 z Plankenheimu Jan Vilém 118.
 Plasy 50, 84, 213, 276, 476.
 Plátenice 68.
 Plechschmidt Jan Frant. 121.
 Pleschner Václ. Alexius 123.
 Plzeň 47, 48, 185, 205, 275, 290, 294, 300, 306, 308, 314, 366, 453, 491, 493, 514, 516.
 Plzeňec (Stará Plzeň) 47, 49, 279, 392, 395, 402, 500.
 Pněv 93.
 Pněvany 50.
 z Pobědovic viz Tuněchodský.
 Počaply 126.
 Počaply Horní 64.
 Počátky 35, 384, 388, 393, 397, 407, 485, 493, 502, 523.
 Počepice 125, 354, 486, 498.
 Pöckel Kryštof 80.
 Počernice 98.
 Podbezdězi 84, 86.
 Podbořany (Podersan) 77, 80, 484, 522.
 Podčaply na Labi (Podčaply Dolní) 66.
 Poděbrady 93, 288, 297, 324, 368, 407, 476.
 Podhořany 79, 351.
 Podhorská Anna Marie 240.
 Podhorský Jan 240.
 Podlejší (Podlegssi) Alexius 483.
 Podletice (Podletitz) 76.
 Podmokly 93.
 Podolí 111.
 z Podolí viz Fruwein.
 Podveky 101.
 Podvinec 84.
 Podvoňanský Adam Frant. 36.
 Podvorov 131.
 Pohl Leopold Vilém 95, 356, 470.
 Pohl (Frauental) 114.
 Pohnání 40.
 Pohorí 106, 459.
 Pochar Ondřej 308.
 Pokorný Daniel Ondřej 111, 112, 128, 384.
 Pol Leopold 96.
 Pole Svaté 127, 314, 341, 345, 372.
 Pole Vyšší 85.
 Police (Palič) 141.
 Polička 70, 340, 487.
 Polín 55.
 Polná (Stein) 31, 33, 109, 110, 113, 238, 372, 408, 485, 500, 515, 516.
 Polnický Mikuláš Ant. 64, 806.
 Polom 113.
 Popela Ondřej Josef 66, 244.
 Popelin 36.
 Popovice 100, 101, 280.
 Popovičky 98, 280.
 Pöpl Jan Jakub 124.
 Pořejov (Purschau) 58, 60.
 Pořícký (Poržiczky) Jan 483.
 Poříčany 93.
 Poříčí 47, 48, 382.
 Poříčí nad Sázavou 99, 340.
 Pospichal Jiří 6, 7, 10, 206.
 Postoloprty 73, 81, 267.
 Postupice 100, 101.
 Pošná 42, 382, 392, 429, 519.
 Potěchy 109, 110, 111, 394, 392.
 Potpěra Václ. Jos. 72, 302.
 z Pöttingu Frant. Karel, hr. 329.
 z Pöttingu Leop. Ant., hr. 78.
 z Pöttingu Marie Babora, hr. roz. Šternberková 110, 111.
 Povolíl Jan Adam 137, 472.
 Pozdeň 63, 372.
 Pozzi Jeronym 34.
 Prádlo 56.
 Praha 1, 6, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 44, 63, 64, 65, 66, 76, 77, 79, 85, 86, 96, 97, 100, 101, 125, 127, 128, 131, 136, 171, 173, 175, 176, 181, 182, 190, 201, 203, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 221, 222, 233, 234, 235, 238, 244, 260, 264, 277, 280, 291, 292, 293, 295, 303, 305, 309, 310, 311, 312, 315, 316, 323, 333, 335, 336, 361, 395, 417, 424, 430, 437, 438, 439, 443, 449, 455, 461, 468, 470, 472, 473, 476, 483, 501, 511.
 Prachatice 107, 199, 205, 265, 294, 333, 379, 452, 476, 508, 522, 527.
 Pracheň 103.
 Prangen Fridrich Martin 53.
 Praskolesy 127, 495.
 Přáslavice 91, 492.
 Praun Jan Linhart 181.
 Pravonín 99, 353.
 Praxl Eustach 49, 58.
 Přetice 125, 436.
 Přechaply (Pritschapel) 73, 81, 220.
 Předbořice 125.
 Předhradí 93, 368.
 Předměřice 96, 330, 347.
 Předslavice 109.
 Předslav 57.
 Přehořovský, hrabě 100, 185.
 Přehořovský Fr. Karel, hr. 480.
 Preindl Tomáš Jan 54.
 Preisler Fulgentius 87.
 Přelice 62.
 Přelouč 68, 495.

- Prentz Jan Alexius 40, 41, 461.
 Přepete 91.
 Přepychy 141.
 Přerov 98, 95.
 Pressl Václ. Jos. 107, 452, 454, 455, 527.
 Presserny 78.
 Přestavky 51.
 Prešpurk 245.
 Přestice 47, 48, 400, 407, 414, 459, 491, 518.
 Prettschneider Jan Arnošt 127, 128.
 Preußl Tomáš 475.
 Prexl Coelestin 72, 86.
 Příbram 127, 318.
 Příbram Uhelná 111, 390.
 Příbuzy (Frühbuss) 118, 355, 483.
 Příbyslav 109, 110, 113, 114, 485.
 Přidolí (Priethal) 31, 33, 391, 402, 495, 500, 520, 527.
 Přihoda Antonín 57.
 z Přichovic Přichovský Antonín 59, 525.
 z Přichovic Přichovský Vojtěch 59.
 Přichovská, paní 185.
 Přichovská provd. bar. Engelflussová 50.
 Přichovská Ludmila 400.
 Přichovský Karel Maximilian 77.
 Přichovský Vilém, rytíř 185, 459.
 Přimda (Pfraumberg) 58, 60.
 Printz Ondřej Ludvík 101, 104.
 Přisečnice (Pressnitz) 73, 75, 371, 414, 522.
 Přistoupim 98, 248.
 Proboštov 140.
 Procházka Ant. 52.
 Procházka Řehoř Jan Jos. 100, 111.
 Procházka Jakub Ign. 56, 100.
 Procházka Jiří Řehoř 71.
 Prokesch Michael Vavřinec 118, 306.
 Prokopovský Daniel Štěpán Ign. 128.
 Proksch Michael J. C. 91, 92.
 Proks Pavel 78.
 Proseč 70.
 Prosek 97, 478.
 Prostá 395.
 Prostibor 53.
 Protivin 108, 454, 455, 508.
 Průhonice 97.
 Pruchetius Alexius Ign. 49, 382.
 Pruněfov (Brunnersdorf) 73, 75, 423, 474.
 Pruntrut 170.
 Pruscha Jiří Jos. 98.
 Prusiny 47, 50, 486.
 Prýsk 141.
 Psínice 85.
 Pšov (Schaab) 77, 78.
 Ptáček Dominik 116.
 ze Ptení Lhotský Jan Václ. 41.
 Ptenín 51.
 z Puchholtze viz Neumann.
 Pumrl Mikuláš 218.
 Punzet Mart. Aug. 82.
 Pupetius Jan 218.
 Purkarec (Burgholz) 45, 46.
 Purgstall, hrabě 100.
 Puschner Vojtěch Fr. 77, 307.
 Pussmann Jan Jiří 56.
 Pustá Rybná 70.
 Puterman Mikuláš 40.
 Putim 105.
 Putz viz z Adlersturnu.
 Pyronová viz Pieronka.
 Pysely 99, 101.
 z Questenberka, hrabě 121, 122.
 Quinodo Poneratius 85, 248.
 Rabenstein 27.
 Rábi 335.
 Rabl Eustach 79.
 Rabl Filip Marian 31.
 Rabštýn (Rabenstein) 77, 78, 384, 485, 520.
 Racklová Marie Magd. 122.
 Račice (Retschitz) 74, 140.
 Račín Jiří 102.
 z Račina Jan Joachim Michael, bar. 76, 473.
 Račiněves 66, 490.
 Radboř 95.
 Radecký Petr 100.
 Radek, Radkov (Hrádek, Wünschelburg) 133, 201.
 Radenin 41.
 Radešov (Rödisfort) 117, 484.
 Radhošť 69.
 Radič 497.
 Radičevs (Reitschoves) 78.
 Radkov viz Radek.
 Radl Jan 488.
 Radnice 47, 49, 74, 216, 345, 380, 382, 396, 397, 400, 503, 519.
 Radnický ze Zboře Rudolf Vojtěch 66.
 Radonice 65, 73, 74, 77, 345, 359, 409.
 Radostice 236.
 Radošovice (Reschwitz) 80, 98.
 Radotín 276.
 Radouň 97, 376.
 Radouň Kostelní 35, 272, 379, 396, 495, 519.
 Radovesice 140.
 z Ragersdorfu Jan Gerson 99.
 Rachel Jan Tadeáš 74.
 Rainersdorf 135.
 Raimann Jan Wolfgang 57.
 z Rájova viz Pacht.
 Rakovník 130, 265, 369, 394, 482, 488, 484.
 Ranná 67, 81.

- Rapice 65.
 Rasel Augustio Frant. 68.
 Raspenava 87.
 Raspichler Valentin 76, 200, 269, 453, 473, 474.
 Rašovice 95.
 Rataje 43, 100, 101, 481.
 Ratejna 309.
 Ratenice 94.
 Rauch Hugo 122.
 Rauch Jakub Šebest. 44, 307.
 Rauch Václav Jan 97, 461.
 Rautenstrauch Kašpar Jos. 184.
 Rayman Kryštof Jakub 285.
 Rebentrost Daniel Aug. 58.
 Rečany 69.
 Řetice 112, 254.
 Řetice Červená 22, 40, 41, 399, 402.
 Řetice Kardašova 36, 505, 519.
 Řetický Karel Dominik 48, 187, 816.
 Ředhošť 64.
 Ředice 67.
 Ředina (Rzedina) Václav 55, 127, 457.
 Redlich Frant. Damian 112, 329.
 Redlich Jindřich 62, 111, 115, 828, 380, 485.
 Řehlovice 140.
 z Řehnic viz Vantura.
 P. Řehoř, O. S. Fr. 42.
 Řehoř XIII., papež 216, 817, 819.
 Reich Samuel Aug. Zdenko 106.
 Reichel Ambrož 94.
 Reichenberger Maximilian 291.
 Reichman Arnold 83.
 Reichmann Jiří Zikmund 75.
 Reichmann Samuel Frant. 76.
 Reil Leonard 815.
 Reinerz 133.
 Reinisch Václav Agap. 37, 382, 347.
 Reinwetter Prokop Václav 67.
 Reis Martin Jos. Leop. 83.
 Rejšice 84, 86.
 Rejštejn (Unterreichenstein) 108, 482, 484.
 Rejtárek (Reytharrek) Julius Václ. 128.
 Relitz Šimon Jakub 130.
 Řenče 486.
 Řenčov 130, 496, 498.
 Rengersdorf 133.
 Řepa (Ržepa) Adam 58, 104.
 Repfl Bonifác 59.
 Řepice 106, 498.
 Řepin 97, 406.
 Řepníky 67, 68.
 Řeporyje 65.
 Řesanice 58.
 Resch Desiderius 89, 40.
 Resch Leopold 88.
 Rex Leonard 86.
 Řezno 307.
 Režábek Václ. Jan 128.
 z Řičan baron 255.
 z Řičan baronka 185.
 z Řičan Bernard Vilém 211.
 z Řičan Ferd. 100, 356.
 z Řičan Jan 110, 315, 332, 334.
 z Řičan Karel 100, 104.
 z Řičan Václ. Rudolf, bar. 185.
 z Řičan Vilém Leopold 50, 481, 457.
 Řičanová Zofie, baronka 104.
 Řičany 94, 96, 279, 308.
 Ridl Daniel Jiří 48, 49, 275.
 Ridl Jiří Stanislav 55, 380, 487.
 Rignon Ant. 234.
 Richter Frant. 92.
 Richter Jan 248.
 Richter Jan Fridrich 84, 198, 487.
 Richter Jan Daniel 59, 122.
 Richter Jan Gabriel Rafael 61.
 Rik Jan Joachim 74.
 Řím 303, 815, 816, 817, 318, 832, 888, 480.
 Rínek z Baldensteinu Vilém Jakub 170.
 Rinner Michael 218, 484.
 Ringler Filip 39.
 Řipota Tobiáš Matyáš 98, 103.
 z Risenberga viz Švihovský.
 Řisuty 62, 140.
 Řittonice 86, 87.
 Ritter Fabian 108, 109.
 Ritter Jan Kryštof 135.
 Rittschera Martin 115.
 Ritz Frant. Ondřej 129.
 Rivola Jan Frant. 40, 119.
 Robčice 140.
 Robeč 141.
 Robenhaupt ze Suché Ferdinand, bar. 111.
 Robenhauptová ze Suché bar. roz. Hysřlová z Chodova 111.
 Řödl Matouš Eustach 306.
 Řödl Pavel Frant. 59, 60.
 Rodovský Ant 56.
 Rohan Jan Frant. 69.
 Rohatce 66.
 Rohlava Nová (Neurohlau) 118, 485.
 Rohn Alexius 128.
 Rohovec 111.
 Rohozná 72.
 Rochleb Jiří 129.
 Rochus Václ. Frant. Jos. 35, 297.
 Rois Jan Jos. 121.
 Roketnice (Rohlitz) 88, 141.
 Rokoss Mikuláš Václ. 108.
 Rokycany 47, 48, 107, 185, 265, 275, 307, 325, 345, 367, 400, 437, 483, 491, 496, 512, 515.

- Roll Tobiáš Jeronym 89.
 Ronov 94, 110, 111, 916.
 Ronsperger z Ronsperku Jan Ferdinand 310.
 Ronšperk (Ronsperg) 53.
 Rosan Jan 84.
 Rosendorf 140.
 Rosenthal 134, 473.
 z Rosenwaldu Květoň Václav Dominik 98.
 Roshan Vilém 181.
 Roscher Jos Šalomoun 79, 220.
 Rosice 67, 488.
 Rosochatec 357, 358.
 Rossa Matyáš Frant. 106, 125.
 Rošovice (Roschwitz) 140.
 Rothe Jan 243.
 Rouczek Maurus 208.
 Roudnice 264, 293, 370, 484, 522.
 Roudníky 140.
 Roveň 68, 357, 411.
 Rovensko 84.
 z Rozenthalu Celler, baron 68.
 Rozhovice 68.
 Rozkovice 496.
 Rousínov 190, 132.
 Rozskovský Frant. Jos. 68.
 Roztoklaty 94.
 Roztoky 471.
 Rožďalovice 84, 85.
 Rožmberk (Rosenberg) 31, 39, 376, 500, 502, 503, 519, 524.
 Rožmitál (Rosenthal) 5, 31, 39, 105, 297, 483.
 Rtyně 140.
 Rückers 133.
 Ruczký Ruczky de Rucz) Jan Ign. 84, 137, 184, 197, 202, 203, 291, 468, 529.
 Rudloff Ant. Kryštof 44, 46, 205, 468, 470.
 Rudolph Jos. 136.
 Rudloff Václ. Karel 84.
 Rudolf II. císař 9.
 Rudolfov (Rudolfstadt) 45, 403, 411, 500.
 Rudoltice (Rudelsdorf) 70.
 Rullant Adam 277, 278.
 Rumburk 140.
 Rumerskirch, baron 97, 305, 310.
 Rummel Frant. Ferd. 221, 223, 224.
 Rünner Petr Pavel 285.
 Ruprechtice 91, 485.
 Rust Vavřinec 305.
 Rüttich Václ. 126.
 Ružek Pavel Frant. 130.
 Růžicka Dominik 116.
 Růžicka Jakub 470, 471.
 Rváčov 69.
 Rybná Nebeská 141.
 Rybná Pustá 70.
 Rychlík Martin Felix 101.
 Rychnov (Reichenau) 5, 40, 84, 183, 141.
 Rychnov Český 31, 38, 408.
 Rychnov nad Mohelkou 92.
 Rychnov Německý 31, 33, 411, 448, 484.
 Rychnov Nový 41, 372.
 Rynárec 40, 41, 438.
 Rynoltice (Ringelshain) 88.
 Rynovice (Reinowitz) 88.
 Rzach 413.
 Saar Jiří Josef 66, 124.
 Sackisch 133.
 a S. Sacramento Kristian 78.
 Sádek 70.
 Sádlo (Sadlo) Kryštof 483.
 Sadská 93, 516.
 de La Saga-Paradis Frant. Bernard, hrabě 35.
 Saitz Jak. Ign. 80.
 Salerius Jos. Frant. 112.
 Salmthal 119.
 Sambler Jiří 59.
 Samsina 84, 87.
 Samuel a Matre Dei 86.
 ze Sandbergu viz Zumsande.
 Sangerberg 122.
 Sangl Jan Jiří 188.
 Sány 94.
 Sartorius Aug. Jos. 82.
 Sartorius Václ. Jos. 80, 117.
 Sattenwolf Antonín Josef 178, 181.
 Sauberer Ignác 35.
 Saur Jan Václ. Jos. 124.
 Sautacrucius Ondřej 206.
 Sax Václav Ferd. 81.
 Sázava 99, 328.
 Sbeyr Lobel 123.
 Sbogar Jan Maria 171, 172, 279, 471.
 Scurba Vit 115.
 Sebera Kašpar Melichar Baltasar 38, 39.
 Sebranice 71, 372, 385, 386, 389, 393, 396, 403, 487, 495, 498, 500.
 Seč 47, 51, 68, 398, 399, 402.
 Sedlčany 124, 476.
 Sedlec 117, 119, 125, 310, 327, 500, 503, 521.
 Sedlice 107, 255, 256.
 Sedlístě (Zetlich) 59.
 Sedlístě Staré (Altzetlich) 58, 59, 237, 372, 405, 408, 484, 486.
 Sedlo Staré 53, 106, 120, 334, 377.
 Seeling Jan Václ. 120.
 Seidl František 78, 307.
 Seidl Jan Křt. 47, 113, 114.
 Seifersdorf 135.
 Seiffert Jan 89, 472.
 Seifrit Kašpar z Vircpurku 54.
 Seipl Jos. 136.

- Seipl Vit 206, 208, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 234, 279.
 Seittendorf (v Lužici) 88, 134, 476.
 Sejšín 86.
 Sejfy 141.
 Sechser Frant. 118.
 Sechtlmajer Leopold Ferd. 68.
 Sekal Jan 84.
 Sekyřany 47, 308.
 Sekyřany Horní 50.
 Selmice 67.
 Semanin (Schirmdorf) 71.
 Semelkovic 96.
 Semice 95.
 Semily 84, 91, 280, 346, 352, 485.
 Semin 68.
 Semněvice (Semlowitz) 53.
 Senomaty 130.
 Senožaty 109, 110, 115.
 Sentner Faustin Maria 78.
 Serenyi, hrabě 105, 413.
 Severa Matous Frant. 42, 100, 107.
 Severa Matyáš 111.
 Seyffert Jan 244.
 Seyffert Kryštof J. V. 62, 333.
 Seytz Jan Tomáš Frant. 119.
 Sezemice 68, 91, 320, 384, 387, 389, 392, 394, 488, 496.
 Sfortia Frant., hrabě 316, 317, 319.
 Schaboglück 196.
 Schäffer Daniel Josef 87.
 Schaffert Ign. Jan 101.
 Schaffmann Václ. 310.
 Schattauer Jan Jos. Ant. 108, 125, 265.
 Schauer Martin Jan 69.
 Scheffer Ferd. 45.
 ze Scheidlernu Polyxena 63.
 Schelhorn Sebald 181.
 Schemsa Vavřinec Ferd. 81.
 ze Schenkendorfu Jan Jindřich 135.
 ze Schenkendorfu Jan Jiří 134.
 Scheüdlér, podkomoří 265.
 Schilling R. P. 471.
 Schiffner Jiří 52.
 Schiffner Václ. Alexius 118.
 Schimon Georgius 311.
 Schilbert Jan Frant. 135.
 Schildbach Jan Kryštof 60.
 Schilskorb F. Columbanus 39.
 Schip Jan Frant. 55.
 Schip Ondřej Ant. 308.
 Schirgiswald 141.
 ze Schirndingu Schirndinger Fridrich 60.
 ze Schirndingu Schirndinger Zikmund 49.
 Schlegel Jan Kryštof 133, 290.
 Schleider Jan Jindřich 275.
 Schlik, hrabě 96.
 Schlik Leopold Jos. 434, 529.
 Schlop Kryštof 123.
 Schluder Jan Jiří Leop. 134.
 Schmähel Samuel Václav 66.
 Schmid Filip Jakub 108.
 Schmid Jiří Erhard 62, 293.
 Schmidgrämmer 79.
 Schmidl Benedikt 129.
 Schmidl Řehoř 52.
 Schmidr Jan 218.
 Schmidt Alb. 33, 34.
 Schmidt Gotfrid 48, 260.
 Schmidt Lukáš Alois Josef 32.
 Schmidt Matous Jos. 88.
 Schmidt Matyáš Xaver 32.
 Schmidt Ondřej Václ. 308.
 Schmiedeberg 75.
 Schmuttermeyer Benedikt 45.
 Schneider Jan Ondřej 121.
 Schneider Matyáš Jos. 104.
 Schober Fr. Vincenc 302.
 Schober Maximilian 88.
 Schober Vincenc 52.
 Schöffner Ferd. 40.
 Schola Kašpar 310.
 Scholtz Jiří Tobías 88.
 Scholtz Ondřej 310.
 Schön Jiří Alois 135.
 Schönnau 135.
 Schönbach 89, 117, 120, 485.
 Schönborn 140.
 Schönbrenn 71.
 Schönfeld 117, 120, 132, 140, 309, 483, 484, 512.
 Schönfeldt Jos. Frant., br. 68.
 Schönnicht 117, 121, 357, 379.
 ze Schönkirchu František Josef, hr. 359.
 ze Schönkirchu Charlota Justina, hr. 267.
 Schönlin 118, 250.
 Schönlind 122.
 Schönewald 60, 87, 117, 118, 140, 484.
 Schop Norb. Ferd. 96, 115.
 Schop Samuel Ant. 81.
 Schossig Jan Fridrich 92.
 Schovanský Ant. 457.
 Schram Řehoř Vojtěch 50.
 Schram Vojtěch Matyáš 48.
 Schreckendorf 135.
 Schreiber Eliáš Dionysius 132, 202, 204, 212, 315, 423.
 Schreiber Melichar Jos. 135.
 Schreker Ant. 346.
 Schreppel ze Schreppelsbergu Jos. 137, 138, 284.
 Schreütter Jan Vil. 86.
 Schrotter Arnost Maria 78.
 Schübel Jan Jos. 54, 244.
 Schubert Josef Bernard 134.
 Schuder Václav Vilém 82.

- Schöffner Kryštof Vojt. 102, 104.
 Schuisser Michael Jos. 307.
 Schuknecht Rudolf 60.
 Schuller Ondřej Jos. 308.
 Schulpoch Matyáš 109.
 Schuman, baron J. G. 490.
 Schupp Pius 490.
 Schupp Wolfgang 54, 266.
 Schuppler Kristian 310.
 Schuster Ondřej Jos. Ign. 74.
 Schuster Gotfrid Jos. 54.
 ze Schützena a Leopoldsheimu Arnošt
 Godfried, hrabě 79, 85, 93.
 Schwamberger Pavel 127.
 Schwantle Jan Vít 45, 102, 200, 294.
 Schwartz Daniel Ant. 177.
 Schwartz Jan Fridrich František 54, 108.
 Schwartz Jan Jiří Alois 89.
 Schwartz Jiří Bruno 78.
 Schwartz Ludvík 218.
 Schwartzbach Frant. Kryštof 90.
 Schwarzenberg, kníže 36, 37, 43, 44, 45,
 46, 47, 65, 66, 79, 81, 82, 83, 105,
 107, 108, 177, 383, 448, 474, 508, 509,
 510, 517.
 Schwehnarž Jodok 108, 116, 128.
 Schwehnarž Matyáš J. V. 57.
 Schwenck Ondřej Frant. 77.
 Schwick Daniel Fr. 95, 103.
 Sibert Ferd. 38.
 Sidirurgus de Campo Ferreo Jiří Frant. 68.
 Sieber Jan Josef 236, 237.
 Siebert Teobald Karel 509.
 Sieghardt Jindřich 484.
 Siegl Adam Frant. 78, 468.
 Sigl Leopold 120.
 Sigl Michael 62.
 Sikora Martin viz Sykora.
 Simonides Jan Joachim 123.
 Singer Leopold 305.
 Singer Václ. Bernard 41, 42, 99.
 ze Sintzendorfu Anna Františka, hrab. roz-
 Kinská 59.
 ze Sintzendorfu Františka, hrab. 61.
 ze Sintzendorfu Jan Joachim, hr. 59.
 ze Sintzendorfu Václav, hr. 59, 60, 310,
 311.
 Siřem (Zürau) 78.
 Sixtus V., papež 317.
 Skála Bartoloměj 127, 129.
 Skála Jan Frant. 63.
 Skalice (Langenau) 43, 99, 141.
 Skalsko 84, 85, 203.
 Skapce (Kapsch) 58, 60.
 Sklouzal Jan Václ. 104.
 Skočice 459.
 Skorenice 70.
 Skořice 49.
 Skorkov 96.
 Skorotice 140.
 Skramníky 93, 280, 300, 485, 496.
 Skřivan Frant. Karel 93, 98.
 Skřivan Jakub 42, 100, 309.
 Svřivánek Martin Jan 68, 86.
 Skuhrov 110.
 Skupice (Skupitz) 81.
 Skupin Ondřej Adam 344.
 Skuteč 67, 384, 385.
 Skytaly 78.
 Slabce 131, 352.
 Slamka Václ. Frant. 53.
 Slaniček Matyáš Jos. 41.
 Slaný 62, 323, 333, 367, 407, 472, 515,
 525.
 Slapy 129.
 Slatinice 82.
 Slavatová Karolina, provd. Trantmans-
 dorfová, brab. 96.
 Slavětín 65, 358.
 ze Slavibořic Leopold Claudian 44.
 Slavík Daniel Thadeáš 41, 100, 204.
 Slavík Jan Jiří 471.
 Slavík Jan Václ. Ign. 47.
 Slavík Jiří Václ. 127.
 Slavík Řehoř 314.
 Slavík Vojt. Karel 125, 327.
 Slavkov (Schlaggenwald) 117, 120, 484.
 Slatina 65.
 Slatiňany 67.
 Slatinice (Německé Zlatníky) 73, 82.
 Slepotic 68.
 Slezina Jiří 68.
 Slivice 128.
 Slivno Dolní 98.
 Slivno Horní 98.
 Slomhaeus Matouš Maximilian 61.
 Sloupnice 70, 485.
 Slovénice 43.
 Sluhy 95.
 Sluštice 94, 96.
 Smečno 62, 367, 484, 496.
 Smetana Ondřej 107.
 Smidary 141.
 Smilkov 436.
 Smiřice 141.
 Smitzer Ant. Jan 89.
 Smolnice 66, 132.
 Smrček 69.
 Smrčková z Mnichu 75.
 Smrdov 109, 110, 115.
 Smrkovský Prokop 127.
 Smržovka (Morgenstern) 91.
 Smuravius Frant. Xav. 51, 306.
 Smutný Jiří Ferd. 40, 113.
 Smuttermejr Benedikt 108.
 Sněť 115, 116.

- Soběchleby (Oberklees) 80.
 Soběnice 140.
 Soběnov 31, 38.
 Soběslav 43, 400, 408, 516.
 Soběsuky (Sobiesak) 77.
 Soběšín 99.
 Sobocki Frant. Ondřej 310.
 Sobotecký Jiří 101.
 Sobotka 84, 85, 248, 292, 297, 324, 338,
 368, 423, 468, 472, 484, 496, 521.
 Sokolovský Jiří Karel 305.
 Solany 140.
 Solec 86.
 Solnice 141.
 Solopisky 2, 95, 496, 498, 527.
 Sommer Alexander Frant. 68, 473.
 Sommer Daniel Kryštof 117.
 Sommer Heidenricus 213.
 Sommer Jan Jindřich 37.
 Soukup Aug. Václ. 101, 458.
 Soukup Jan Jindřich 85, 86.
 ze Soutic viz Čabelický.
 Soutice 109, 110, 116.
 Sovinky statek 208, 209.
 Spanberger Tomáš 35, 314, 400.
 Spansdorf 140.
 Spar Jan Kryštof Antonín 308, 435.
 Spazio Petr Ant. 98.
 Speczinger Václ. Vavřinec 115, 116.
 Speer Frant. 213, 214, 530.
 Sperat Jan Václ. 102.
 Spěváček Václ. 45.
 Spilka Jan Mořic 113.
 Sporck Antonín, hr. 458.
 Sporck Ferdinand, hr. 68.
 Sporck Frant. Ant., hr. 97, 310, 329.
 Sporck Jan, baron 41.
 Sporck Jan, hrabě 458.
 Sporeigl Matyáš 32.
 Spořice 73.
 Spousta Pavel Ign. Frant. 127.
 Springinsfeld Ant. 32, 34, 39.
 Srbeč 65, 496.
 Srbsice 55.
 Stadion Jiří, baron 123.
 ze Stadionu Jiří Jindřich, bar. 52, 53, 54.
 Stadtherr Štěpán Jan Jakub 52.
 ze Stahrenberku Polixena, provd. Breu-
 nerová 89.
 Stakory 86.
 ze Stampachu Jan Kryštof, hr. 78.
 Stamperský Josef 181.
 Stancko Zikmund 295.
 Staniček (Staniczek) Joachim Dismas
 Jos. 41.
 Staněnice 52.
 Staňkov (Stankau) 58.
 Stankovice 77.
 Stanovice (Donawitz) 121.
 Stařimský z Liebsteinu Karel Albert,
 baron 42.
 Starkoč 109, 110, 111, 330.
 Starkov 141.
 Staropraský Lukáš Václav 111, 334.
 Staropraský Vojtěch 42.
 Starzon z Adamhoffenů Jan Karel 305.
 Statěnice 57.
 Statenický Edmund 111, 529.
 Statz 27.
 Stebno (Steben) 77, 140.
 Stehlik Řehoř 48.
 ze Stechenfeldu Wittig Jan Frant. 74,
 220.
 Stěchovský (Stiechowsky) Bartoloměj 51,
 128.
 Steidner Jiří Fridrich 123.
 Steiger Kristian 49.
 Steikert Jan Ant. 82, 460.
 Stein 120, 443, 444.
 Steinbach z Kranigsteinu Benedikt Fr. 49.
 Steinbeck Kašpar Ign. 432.
 Steiner Jan 174, 218, 236.
 Steinhäuser Šimon Ondřej 123.
 ze Steinhofu ryt. 307.
 Stell Ondřej Michael 97, 131.
 Stentzel Urban Kašpar 88.
 Stephan Godefrid 34.
 ze Šternberka viz ze Šternberka.
 ze Sternfeldu Kalhartová Maria 99.
 Steyer Jan Ludvík Josef 52, 214.
 Steyer Václav 64.
 Stibinger Matyáš František 52.
 Stiglitz Řehoř J. Thadeáš 38.
 ze Stillfridu Bernard, bar. 133, 185.
 Stiwar Frant. 218.
 Stobořice 56.
 Stöckl Leonard 122.
 Stodo (Staab) 47, 50, 214.
 ze Stoda viz Heroldt.
 Stodler Vojt. Jan 55.
 Stochov 62.
 Stojice 69.
 Stolany 68, 496.
 Stoltz Tobiáš 214.
 Stowasser Jos. Medard 120, 307.
 Stowasser Vojt. 83.
 Strahov 137, 231, 279, 476.
 Straka Jan 56.
 Straka Jan Jiří 49.
 Straka z Nedabílic Jindřich, rytíř 185;
 Mikuláš 351.
 Straka Kristian Jos. 43,
 Straka Václav Ant. 42.
 Straková z Nedabílic Veronika 185.
 Stramars Rudolf 38.
 Strámer Jan Jiří 295.

Straník z Kopidlna Stanislav Felix, ryt. 42.
 Stranná (Strahn) 35, 73, 75, 336.
 Strašeci Nové 130, 321, 476, 496.
 Strašice 127.
 Strašín 104, 388, 394, 523.
 Straškov 66, 308.
 Straube Melichar Ant. 133, 135.
 Stráž (Neustadt) 58, 61.
 Stráž (Platz) 35.
 Strážistě 106, 123, 140.
 Strážov 56, 496.
 Strebel Matouš 292, 342.
 Střebsko 128, 431, 457.
 Střebský Jan Ant. 110, 298, 240, 334, 335, 460.
 Střebský Martin Ant. 177.
 Střebský Petr Frant. 42, 129, 429.
 Středokluky 65.
 Streer Amand 48, 50.
 Streer Ondřej Josef Tomáš 58, 120.
 Strenice 84, 86.
 Střezmít 40, 42.
 Střibro 58, 185, 337, 521.
 Střídka 80.
 ze Střitěže viz Dejm.
 Střizov (Driesendorf) 31, 46, 139.
 Strmilov 34, 35, 36, 355, 518.
 Ströbl viz Střebel.
 Stropnice (Strobnitz) 31, 39.
 Stros Jan Ant. 104, 309.
 Stros Pavel 117, 456.
 Strouha Mikuláš Aug. 130, 437.
 Struhy 87.
 Strunkovice 108.
 Strupčice (Trupschitz) 81.
 Strýčice (Stritschitz) 45, 524, 525.
 Stuart de Boges Petr 307.
 Stubigk Jan Kristian, hr. 98.
 Stubing 27.
 Stubner Jakub Ign. 220.
 Studenec Horní 113, 496.
 Studénka 85.
 Studnička Pavel Marianus 41.
 Stuchlik Bartoloměj Jos. 115.
 Stuchlik Jos. Frant. 72.
 Stuchlik Václ. Frant. 105, 451.
 Stuchlik Václ. Vojt. 86.
 Stupno 49.
 Subl Jeronym 119.
 Suda Dyonysius, rytíř 486.
 Sudoměř 85.
 Sudoměřice 43.
 Suchá (Kriesdorf) 89.
 Suchánek Karel Kazimír 94, 302, 310.
 Suchánek Václav Ant. 97.
 Suchdol (Suchenthal) 86, 111.
 ze Suché viz Robenhaupt.

Suchetius Jakub Jos. 42, 47.
 Sukdol 64.
 Sukub (Sucub) Vit Václ. 88, 314.
 Summa Jan Ig. 85, 292, 324, 468, 472, 529.
 Sunniperk (Sonnenberg) 75.
 Sušany (Zuscha) 82.
 Sušice 102, 105, 195, 200, 248, 310, 430, 435, 471, 476.
 Suterin Mikuláš 122.
 Sutom 140.
 Svádov 140.
 Svárov 64.
 Svátá Anna (Heilbrunn, Fons) 39, 484.
 Svátá Maří 105.
 Svatek Jan Jiří 471.
 Svatobor (Zwetbau) 119.
 Svatoň Jan Frant. 106.
 Svěbořice (Schwabitz) 89.
 Svěmyslice 95.
 Svenda Jan Petr Pavel 118.
 Svéráz (Tweras) 31, 32, 386, 392, 124, 443.
 Světec (Schwatz) 5, 73, 82, 338, 371, 403, 494, 496.
 Světlá 90, 109, 110, 112, 252, 253, 254, 329, 456, 513.
 Světlík (Kirchschlag) 31, 83.
 Svidnice 68.
 Svinčany (Choltice) 69, 198, 430.
 Sviný Trhové 31, 88, 200, 377, 381, 383.
 Svoboda Frant. Jan Nep. 103.
 Svoboda Jan Josef 66.
 Svoboda Jiří 332.
 Svojanov 72, 499.
 Svojanov Nový 72.
 Svojaný 411.
 ze Svojkova viz Kapoun.
 Svojsice 94, 105, 302, 527.
 Svojšin (Schweissing) 58, 59, 525.
 Svratka 69.
 Sykora Martin 63, 307.
 Sylvan de Feldenstein Frant. 88.
 Sylvanus Ferd. 53.
 Synetius Adam Aug. 67, 68, 288.
 Šafránek Jan 331.
 Šanov 130, 132.
 Šebanovice 502.
 Šeberov 98.
 Šebířov 100.
 Šenov 120, 140, 144.
 Šenov Kamenický 140, 141.
 Šenovcová z Ungersvertu Markéta 113.
 Šenovce z Ungersvertu Frant. 110.
 Ševětín 43.
 Šípek Jakub Frant. 106.
 Šipín 124.
 Šířejovice 140.
 Šíroky Martin Maximilian 107, 199.

Široký Matouš Ant. 32.
 Šitboř (Schüttwa) 52.
 Šlopek Frant. Jan z Bílých Otradovic 109.
 Šlapánov 101, 109, 110, 113, 428, 431.
 Šlechta Jan Theodor 125.
 Šlechta Václ. Vojt. 116.
 Šlik Frant. Jos. 85.
 Šliková Sylvie Kateřina, hrab. 86.
 Šluknov (Schluckenau) 140.
 Šopka 141.
 Špaček (Spaczek) Jan 483.
 Špaček Kašpar Daniel 55, 259, 440.
 Šrámek Tomáš 64.
 Štáhlavy 279, 517.
 ze Štampachu Kager Jan Kryštof, hr. 49.
 Štastný Joachim Leop. 46, 108, 198.
 Štědra (Stiedra) 117, 122, 426.
 Štěkeň 106.
 Štěpán Felix 128.
 Štěpánek Tomáš 70, 340.
 Štěpánov 100.
 Štěpánovice 46, 75.
 Štěpánovský Karel Frant. 67.
 Štěpánovský Václ. Kryštof 93, 198, 205, 334.
 ze Šternberka hr. 414.
 ze Šternberka hraběnka 255.
 ze Šternberka Adolf Vratislav, hr. 28, 64, 94.
 ze Šternberka Jan Josef, hr. 43.
 ze Šternberka Jan Václav, hr. 99.
 ze Šternberka Jaroslav, hr. 28, 224.
 ze Šternberka Josef, hrabě 128.
 ze Šternberka Marie Eleonora Klára, provd. z Trautmannsdorfu, hr. 70, 71 98.
 ze Šternberka Václ. Vojt., hr. 55, 56, 98, 101, 103, 106, 107, 354.
 ze Šternberka Magdalena hrab., roz z Heisensteinu 107.
 ze Šternberka Marie Barbora, provd. z Pöttingu 110, 111.
 ze Šternfeldu viz Kalhart.
 Štětí 141.
 Štítary (Schüttarzen) 52, 54.
 ze Štítěje Deym Jan Petr 107.
 Štítn 101.
 Štívnice (Schwedeldorf) 133.
 Štoky (Stecken) 109, 110, 113, 452.
 Štolmíř 93.
 Švehnar viz Schwehnarz.
 Švenda Václ. 79.
 Švihov 57, 102, 300, 331, 409.
 Švihovský z Řisemberka a Švihova Jaroslav Florian, baron 102, 255, 307, 311.
Tábor 43, 189, 367, 407, 433, 501, 502, 514.

Táborský Daniel Frant. 48.
 Táborský Frant. Ant. 104, 456.
 Tachetius Václav Fridrich 66.
 Tachlovice 64, 331, 335, 336.
 Tachov 58, 484.
 Talacko z Ještětic 185, 399.
 z Talmberka Frant. Maxmilian Leopold 101.
 z Talmberka Rudolf 100.
 Talmberkův dům 305.
 z Talmberka Frant. 100.
 z Tamu Václ. Frant., bar. 115.
 Tannerová Marta 89.
 Tatrovice (Dotterwies) 118, 484, 488.
 Tebel Tomáš 57.
 Tehov 96, 100.
 Těchlovice 140.
 Těchnice 106.
 Teigl Jindř. Jan 54.
 Teichlt Jan Jiří 135.
 Tejčka Jan 129.
 Tejnecký Karel Frant. 111.
 Telce 65.
 Teleci 70.
 Temnice 34.
 Templ Felician 100.
 Tengler Kryštof 50.
 Těnovice 47, 50, 335.
 Teplá 117, 122, 234.
 Teplejšovice 99, 101.
 Teplice (Wekelsdorf) 140, 141.
 Teplický Jan Jindřich 64, 331, 336.
 z Terešova viz Kořenský.
 Tertullian 21.
 Terwalt Pavel Ant. 109.
 Terzi Mario, hrabě 104.
 Teschner Jos. Ambrož 132.
 Tetín 126, 129.
 Teüber Valentin Frant. 133.
 Teutschka Jan 116.
 Theundorf 132.
 Thomigsdorf 70.
 Thum Kryštof Frant. 87.
 Thumbsecker Karel Ferd. 76.
 Thun, hrabě 404.
 Thun Maxmilian, hrabě 74, 82, 111, 434, 513.
 Thun Romedius Konstantin, hrabě 69, 94, 114, 262, 525.
 z Thunu Barbora Františka, hr. 94.
 Tibelli 307.
 Tichý Ant. 37.
 Tichý Jan Ign. 73.
 Tichý Jeremiáš Severin Frant. 94.
 Tichý Jiří Konstantin 342.
 Tichý Karel Ign. 103.
 Tichý Tomáš Jan 101.
 Tiller Jan Damian 103.

- Tilisch Julius 42, 44, 841.
 Tippoldt Karel Kristian Aug. 88.
 Tischler Jan Frant. 90.
 Tismice 93.
 Tisová (Tissa) 59.
 Tittl Martin Godfrid 48.
 Titus Frant. Jos. 81.
 Tloskov 502.
 Tmář 129, 431.
 Tobiaš Tomáš a S. Elia 86.
 Tobl Jan 218, 530.
 Tobolarius Matyáš Aug. 86, 100.
 Tocov (Totzau) 76.
 Tochovice 106.
 Tomandl Jan Šeb. 51.
 Torkos Emerich 77, 269.
 z Toskány Anna Marie Františka vévod-
 kyně, roz. kněžna saskolauenburská,
 65, 88, 90, 852.
 z Toskány vévoda Jan Gaston 90.
 Tosner Kašpar 49.
 Touškov 47, 49, 54, 266, 896, 897, 398,
 404, 495.
 Toužim (Thesiung) 117, 122, 199.
 Tožice 100.
 Trapp, hrabě 182.
 z Trautenbergu 855.
 Trautmansdorf 54, 55, 309.
 z Trautmansdorfu, hrabě 107, 450.
 Trautmansdorf Adam, hrabě 95, 290.
 Trautmansdorf František Václav, hrabě
 70, 71.
 Trautmansdorf Jan Bedřich, hr. 399.
 Trautmansdorf Josef, hr. 52, 53, 88, 89.
 Trautmansdorf Zikmund Ludvik, hr.
 108, 244, 290, 454, 455, 508.
 z Trautmansdorfu Václav, hrabě 72.
 z Trautmansdorfu hraběnka 110, 275,
 303.
 z Trautmansdorfu Karolina, hrab. roz.
 Slavatova 96.
 z Trautmansdorfu Marie Eleonora Klára,
 hr. roz. Šternberkova 70, 71, 98.
 Trautsohn Jan Leopold, hr. 116, 311.
 Trautsohnová Marie Marketa, hr. 70.
 Trčka 456.
 Třebechovice 141.
 Třeбенice 140.
 Třebešice 111.
 Třebická Sybilla 326.
 Třebický Martin 345.
 Třebický Matyáš 326, 488.
 Třebický Samuel 218, 484.
 Třebivlice 140.
 Třebnice 52.
 Třeboň 36, 248, 474, 490, 512, 517.
 Třeborátice 96, 484.
 Třebosice 76.
 Třebová Česká 72, 379, 408.
 Třebovice (Triebitz) 72.
 Třebovle 93.
 Tremon Eliáš Václav 61.
 Trchala Jiří 218.
 Trident 310.
 Trmice 140.
 Trnová 276.
 Trojevice 68.
 Trötscher Ambrož Arnošt 118, 122.
 Trötscher Aug. 122.
 Trpin 71.
 Trstenice 72.
 Třtice 130.
 Trunsa Jan Jan 66.
 Trutnov 141.
 Tschedik viz Čedík.
 Tučapy 44, 352.
 Tuhaň 85.
 Tuchlovice 62.
 Tuklaty 94, 96, 217, 521.
 Tülkhoffer Wolf 326.
 Tuma Ondřej Alexander 293.
 Tuněchovský z Pobědovic Karel Zikmund
 128, 310.
 Tuněchody 69, 484.
 Tuntschendorf 134.
 Tuřany 62.
 Turba Heřman 128.
 Turba Jan Frant. 181.
 Turba Jan Jindřich 171, 173, 174.
 Tureš (Turtsch) 76.
 Turek Daniel Václav Jos. 64, 100, 126.
 Turinský Jiří Frant. Jos. 42, 100.
 Turkovice 351.
 Turnov 84, 91, 921, 369, 407, 415, 475,
 492, 493.
 z Turnu Jan Matyáš 290.
 z Turnu Karel Maximilian 290.
 Tušimice (Tuschmitz) 73, 75, 523.
 Týn Horšův 52, 413, 414.
 Týn nad Rovenskem 84, 92.
 Týn nad Vltavou 3, 5, 43, 351, 389,
 398, 399.
 Týnec (Teinitz) 55, 56, 86, 434, 482, 488.
 Týnec Hrochův 68, 315, 402, 412.
 Týnec nad Labem 67, 490.
 Týnec Panenský 68.
 Týnec nad Sázavou 100.
 Tyřovský z Enzidle Jan Vilém 181.
 Tytíl Eugen 276.
 Údllice (Eidlitz) 81.
 Údoli sv. Kryštofa (Christophsgrund) 88.
 Údrcký z Údrče Ferd., rytíř 459.
 Údrcký z Údrče Václav Antonín 96.
 z Údrče Údrcký, rytíř 185.
 Uha 489.
 Uher Ondřej Frant. 181.

z Uherčic Berchtold František Ferdinand,
 hr. 309.
 Uhersko 68, 69.
 Uhl Jan Jakub 74, 83.
 Uhlíř Ferd. Ign. 97.
 Úhošťany (Atschau) 73, 75, 404, 409.
 Uhriněves 96, 409, 521.
 Uhry 244.
 Újezd 70, 96, 141, 436.
 Újezd Červený 125.
 Újezd Český 140.
 Újezd Dolní 71.
 Újezd Drahoňův 47, 128, 400.
 Újezd Kamenný (Steinkirchen) 31, 47,
 402, 499, 518.
 Újezd sv. Kříže (Heiligenkreuz) 54.
 Újezd Veliký 131.
 Újezd Vysoký 126, 496.
 z Újezda Jeníšek Jan Josef, baron 49.
 Ullersdorf 90, 134.
 Ulman Martin 218.
 Ulrich Řehoř Josef 60, 61.
 Ůmyslovice 93.
 Ůněšov (Anischau) 124.
 Ůnětice 64, 292, 483, 496, 498.
 Unger Frant. Karel 78.
 de Ungerschitz viz z Uherčic.
 z Ungersvertu Šenovcová Markéta 113.
 z Ungersvertu Šenovec Frant. 110.
 Unhošť 65, 381, 394, 496, 498, 518.
 z Unvertu Karel 107.
 Urban VIII. papež 212.
 Urbanides Ant. Ludvík 63.
 Urbanides Daniel Jos. Ign. 99.
 Ursinus Matyáš Voj. 74, 76, 345.
 Ůpice 141.
 Ůstí 140.
 Ůstí nad Orlicí 71, 289, 306, 330, 372,
 397, 408, 491, 493, 515, 521.
 Ůterý (Neumarkt, Neoforum) 58, 123, 205.
 Ůtvina (Uittwa) 117, 122, 484.
 Ůvaly 94.
 Wacek Jan Karel 106, 334.
 Václavice 100.
 Vacov 103, 104.
 Waczman Frant. Jan 99.
 „u Vačkárky“ 312.
 Wagner Frant. Ant. 117, 120.
 Wagner Jiří Štěpán 115.
 Wagner Kryštof Frant. 45.
 Wagner Michael 39, 40, 45.
 Wahl Ferd., brabě 79.
 Vakov 80.
 Valč 520.
 z Walderode Jan Pavel, hr. 71, 72, 244.
 z Walderode Podivin, hr. 97.
 z Valdova Mulc 120.

z Valdštýna Arnošt, hr. 64, 84, 85, 87,
 415, 492.
 z Valdštýna Arnošt Josef, hr. 83, 85, 86,
 91, 92, 130, 131, 265, 281.
 z Valdštýna Ferd., hr. 113, 436.
 z Valdštýna Frant. Karel, hr. 106.
 z Valdštýna Jan Bedřich, hr., arcibisk.
 1, 6, 7, 10, 11, 22, 27, 170, 178, 189,
 206, 207, 212, 213, 221, 283, 431,
 432, 480.
 z Valdštýna Jan Karel, hr. 5, 99.
 z Valdštýna Jan Václav, hr. 458.
 z Valdštýna Karel, hr. 87, 91, 92, 101.
 z Valdštýna Leopold Vilém, hr. 111.
 z Valdštýna Oktavián Ladislav, hr. 86.
 z Valdštýna Václav Josef, hr. 86.
 z Valdštýna Viktor, hr. 2.
 Valdštýnová Karolina, hrab. 436.
 Waldt Fr. Aug. 73.
 Waldt Gotfrid Frant. 128.
 de Waldt Ondřej Frant. 104.
 Walddtmann Ondřej Aug. 75.
 Waldtmann Zachariáš 76.
 Valkeřice (Algersdorf) 141.
 Valkoun z Adlaru Bohuchval 62, 398,
 489.
 Valkoun Václav, ryt. 244.
 Valkoun z Adlaru Václav Jan 115.
 Valkoun z Adlaru Václav Vojtěch 62,
 64, 489.
 Valeč (Waltsch) 77, 78.
 z Vallis Marie Magdalena 134.
 Walter Matyáš 302.
 Walter Pavel Ambrož 90.
 Walter Vilém 39, 40.
 Valtěrov (Altwaltersdorf) 132, 134.
 Valtěrov Nový (Neuwaltersdorf) 134, 257.
 Waltersdorf 132.
 Valtíře 140.
 Vamberice (Albendorf) 135, 243.
 Vamberk 141.
 Vaňata (Waniata) Jan Vojtěch 104.
 Vančurova z Řehnic Maximiliana Rosalie
 185.
 Vaněk Bernard Frant. 45, 46.
 Vaněk Fabian Frant. 116.
 Vaněk Václ. Ant. 64, 292.
 Wanka Karel 124.
 Waraus Zikmund Benedikt 85, 102, 202,
 203.
 Warnsdorf 140.
 Vartemberk (Wartenberg) 89, 371.
 Vary Karlovy 117, 119.
 Vavák (Wawak) Bernard 96.
 Vavák Jan Karel 95.
 Vavřinec 101.
 Wayer Tomáš 122, 128.
 Včelákov 69.

- Wegele Karel 108.
 Weidner Krist. 54.
 Weigel ryt. z Weigelsfeldu Karel 295.
 Weichenhan Pavel Jos. 55.
 Weilandt Sebastian Frant. 71.
 de Weinberg Faber Frant. Josef 65.
 Weinberger z Feuersdorfu Jan Ferd. Frant. 342.
 Weinfurter Adam Alexius 55, 57.
 Weingarten 482.
 Weis Kristof Zikmund Gabinius 92.
 Weis Mikuláš Fridrich 309.
 Weiser Jiří Kryštof 138.
 z Weissenwolffu Helmhart, hr. 98, 99, 100.
 Weisskirchen 88.
 Veit Tobias Damian 178, 181.
 Weitentrebisch 79.
 Weiwoda Ferd. Ant. 55, 306.
 Vejprnice 47, 48, 412.
 Vejprty (Weipert) 73, 75.
 Vejvanovský (Weywanowsky) Jan Ant. 97, 131.
 z Veldern, hrabě 135.
 Veleliby 93, 527.
 Velemín 140.
 Velenka 93.
 Velešín 81, 38, 199, 401.
 Veleška Antonín 64.
 Veležice 141.
 Velhartice 102, 456.
 Velichov (Welchau) 117, 118.
 Velim 93.
 Veliny 68.
 Velinský Tomáš Fr. 399.
 Welisch Vit Ant. 103.
 Veliš 99.
 Veliz 127.
 Welka Michael Jiří Martin 81, 306.
 Veltrusy 63.
 Velvary 62, 335, 367, 396, 398, 493, 518.
 Wencel Kryštof Maximil. 183.
 Wenceli Mikuláš František 177, 323.
 Wendau Frant. 42.
 de Wendlingen 307.
 Venustus Adam Fr. 245.
 Vepřek 63.
 Werder, pán na Wernersdorfu 243.
 z Verduga Frant. Julius, hr. 76.
 Werner, farář 473.
 Werner Aug. 215.
 Werner Fridrich Frant. 51, 126.
 Verneřice (Wernstadt) 141, 307.
 Vernier Jan, baron 112, 252, 253, 254, 456.
 Verniřovice České 141.
 z Wertheimu, kníže 121.
 Ves Dlouhá (Langendorf) 2, 110, 114, 430.
 Ves Nová (Neudorf) 42, 60, 74, 94, 141, 484, 518.
 Ves Veliká (Michelsdorf) 77, 79, 96, 497, Veselá 35.
 Veselí n. L. 43, 383, 388, 390, 393, 397, 406, 488, 405, 519.
 Veselý Michael Bernard 64.
 Vestfálsko 292.
 Větlá 141.
 Vetter Ferd. Frid. Vit 90.
 Vetter Jan 310.
 Wetzwalde 88.
 Weyr Martin Stanislav 62.
 Weywoda Frant. Daniel 99, 529.
 Věžná 41.
 Věžník, hrabě 115.
 Věžník Bernard František 69, 291, 351.
 Věžník František, hrabě 111.
 Věžník Michael Frant. 86.
 Věžník Václav Jaroslav, ryt. 185, 383.
 Vibeger Frant. Bernard 133, 201, 202.
 a S. Victore Kryštof 78.
 Victorin Martin Ferd. 38.
 Videň 21, 22, 90, 92, 175, 236, 244, 245, 290, 291, 323, 357, 449, 480.
 Videňské Nové Město 221, 223.
 z Widersperku Widersperger Fridrich Frant. 54.
 Vidhostice 77.
 Vidice 111.
 Vidim 84, 87, 263.
 Vidžin (Witschin) 117, 122.
 Wieczirek Ant. Jos. 112.
 Wiedon Frant. 82.
 Vielkindt Godfrid Jos. 89, 314.
 Wiese 90, 411.
 Wiesenthal 76.
 Vietrowsky 310.
 Wikhart Volfgang 184.
 Wildberg 29.
 Wildt Frant. Pavel 119, 120.
 P. Vilém 122.
 Vilémov, Vilemice (Willomitz) 73, 76, 77, 134, 269, 453, 473, 474, 476.
 Wilfert Raymund, opat 234.
 Wilhelmsthal 135.
 Vilimov (Klášter) 109, 110, 112.
 Vilimovice 112.
 Willfert Rudolf 61.
 Villicus Václav 216.
 Wimmer Jan Ant. 56.
 Wimmer Jan Jiří 123.
 Vimperk (Winterberg) 108.
 Vinařický Karel 115.
 Winarský Karel 305.
 Winckler Jan Jiří 53.
 Winckler Jiří Jos. 43.

- Winckler z Heyenfeldu Kryštof Jindřich 49.
 Windisch Siard 122.
 Windischgrätz, hrabě 35.
 Winkeldorf 132.
 Vinoř 96, 484, 498.
 Winsch Fridr. Frant. 97, 98.
 Vintř (Guntherus) 61.
 Virepurk 52, 53, 54.
 Višek (Wissek) Jan František 470.
 Višňová 127, 129.
 Vit Ant. 60.
 Vitacius Václav Wolfgang 49.
 Vitějice 109.
 Vitějoves 72.
 Vitice 94.
 z Vitíněvsi Dubská 185.
 Witt Michael Vojtěch 219.
 Vitt Placid 289.
 Wittig ze Stechenfeldu Jan Fr. 74, 90, 220.
 Vlach Jan A. Václav 71.
 Vlach Vilém Jan 102.
 Vlach Václav 70, 91, 261, 293.
 Vlas Frant. Karel 106.
 Vlastibořice 91.
 z Vlastislavě viz Summa.
 Vlašim 98, 99, 383, 388, 392, 518, 515.
 Vlčák Kajeřán 128.
 Vlčice 141.
 Vlnhoves 64.
 Vltavice (Wulldau) 31, 32, 406, 443.
 z Vltavina (de Vltavin) Hynek Vilém Ant. 108.
 Vltavský z Manswerthu Fr. Oldřich 112.
 Wobsa Arnold 48, 131.
 Voč (Wotsch) 74.
 Vočenásek Řehoř 65.
 Voda Lipková 35.
 Voděradý 94, 306.
 Vodňany 107, 245, 370, 509.
 Vodolka 97.
 Vodrážka Matyáš 50, 301, 305.
 Vody Kuř 85.
 Vogel Ant. Aug. 309.
 Vogel Jan Frant. 135.
 Vogel Jan Jos. 306.
 Vogt Řehoř Aug. 77.
 Wohler Daniel 78.
 Voita (Vogta) Václ. 48, 107.
 Voiticus Jan 95.
 Vojenice 49.
 Vojislavice 115.
 Vojkov 125.
 Vojnův Městec 110, 114.
 Vojvoda viz Weiwoda.
 Vokoun (Wokaun) Jan Matyáš 85.
 Vokurka Jan Ant. 121, 205.
 Volary (Wallern) 108.
 Volekman Jiří Fridrich 120.
 Volečice (Wollepschitz) 82.
 Volenice 103.
 Voleška 280.
 Volfartice 141.
 Wölfelsdorf 134.
 Wolf Ant. Frant. 87.
 Wolfinger z Wolfsburku Ant. 53.
 z Wollsburku Wolfinger Ant. 53.
 Wolker Frant. 354.
 Wollinger Linhard Ign. Xaver 54, 272.
 Wolnitijs Amand 60.
 Volpersdorf 133.
 Wolrab Jan Šimon Juda Tadeáš 130.
 Volvert, dr. 310.
 Volyně 74, 102, 384, 398, 408, 484, 489, 515.
 Vondráček Jiří Vojt. 125.
 Vonšov-Senožaty 109, 110, 115.
 Voračická z Paběnic Eleonora Renata 41, 125.
 Voračický Jan 218.
 Voračický z Paběnic Kryštof Karel 37, 63, 329, 436.
 Voračický Vojtěch 499.
 Vorel Jan Václav 98, 333.
 Voříkovský z Kunratic, vladýka 185.
 Vosice 69, 394.
 Vosov (Skřípel) 128.
 Voštesanský Frant. Vilém 47, 107, 509.
 Vostrý Jan Kryštof Ign. 125.
 Votava Ildefons 99.
 Votice 125, 496, 497, 499.
 Votryby 99.
 Voves Jan Karel 43.
 Vožice Mladá 41.
 Vrána Frant. Václ. 35.
 Vrané 63, 276, 329, 336, 337, 409, 415.
 Vranov (Frohnau) 99, 117, 120.
 Vratislav z Mitrovic hrabě 129, 172, 173, 174, 306, 307, 309.
 Vratislav z Mitrovic Jan Adam Bernard, hr. 226.
 Vratislav Václav, hr. 308.
 Vratislav z Mitrovic Václav Ign. baron 48.
 Vratislavice (Maffersdorf) 88.
 Vratslav 70.
 Vražda z Kunvaldu 116.
 Vrba František Jan 56, 126, 200, 262, 316.
 Vrba Tobiáš Václ. 106.
 Vrbčany 94.
 Vrbice 93.
 z Vrbna hrabě 99, 200.
 z Vrbna Jan František, hr. 23, 126.
 z Vrbna Josef František, hr. 291.
 Vrbno 63, 66, 372, 482.

- Vrčeň 56.
 z Vřesovic Eva Salomena, provd. z Ecku 77.
 z Vřesovic Kysperský Fr. Albert Jaroslav, baron 48.
 Vřetovice 65.
 Vrch Janský 91.
 Vrchlabí 141.
 Vroutek (Rudig) 77.
 z Vrtby hrabě 58, 59, 103.
 z Vrtby Ferdinand, hr. 107, 125, 185.
 z Vrtby Frant. Václav, hr. 48.
 z Vrtby Jan Josef, hr. 61.
 z Vsi Dlouhé Jan Ignác 104.
 Všebořice 116, 140.
 Všebořsko 86.
 Všehrdy 131.
 Všejaný 84, 87.
 Všeň 84, 91.
 Vseradice 128, 310.
 Vseruby 47, 48, 54, 272, 493.
 Všestudy (Schössl) 81.
 Všesulov 131, 132.
 Všetaty 95.
 Vtelno (Wteln) 73, 83, 141.
 Vulterin Jos. Ign. 112.
 Wunderlich Jan 344.
 z Vydří Kohns Jan Alexius Max 44.
 Vykáň 93.
 Wünschelburg viz Radkov.
 z Wunschwitzu, baronka 53.
 Výprachtice 71.
 Württemberg 60.
 Würth Jan Filip 57.
 Würth Matouš Frant. 57, 58.
 Wussim Kašpar 29.
 Vyskeř 91.
 Vyskočil Leopold Frant. 124.
 Vyskytná (Gieshübel) 41, 110, 114.
 Vysočany (Wissotschan) 73, 82, 83, 382.
 Vysoká 111, 141, 263, 431, 457, 482.
 Vysoké 91, 352.
 Vysehořovice 93.
 Vyšehrad 2, 23.
 Vyšehradský (Wissehradský) Martin 65, 103, 322, 340.
 Výšek (Wissek) Jan Frant. Jos. 114.
 Vyšší Pole 85.
 ze Zábědovic Hamza Ferd., ryt. 185.
 Záblati (Sablat) 109.
 Zablacká Kateřina 351.
 Zablatý, baron 97.
 Záboř 111.
 Záboří 105.
 Zabržany 140.
 Začovský (Zaezowsky, Zazkowsky) Antonin 483.
 Zadolský Viktor Frant. 85.
 Zahájí 46.
 Zahert Jan Ant. 106.
 Záhoř 486.
 Zahofany 74, 140.
 Záhoří 106, 495.
 Záhornický Jindřich 42.
 Zahrádka 114.
 Zahradník Tomáš Jos. 35.
 Zahradník Šimon Jos. 36.
 Zakšov (Sachsengrün) 76.
 Zákupy (Reichstadt) 88, 314.
 Záleský Jiří 58, 337.
 Zálezlice 96.
 Zamlekov 102.
 Zámorsk 72, 494, 496, 517.
 Zapy 95.
 Zareba Kazimír 56, 343.
 Záruba, hrabě 72.
 Záruba z Hustířan Jan Rudolf, baron 85.
 Záruba Vilém Leopold 429.
 Zárubová z Hustířan 80.
 Zášmuky 94, 302.
 Zástěra Michael 177, 178.
 Zástěra Viktorin Frant. 177.
 ze Zástřizel Frant. Jan Ant., rytíř 222.
 Zátoň (Ottau) 31, 32, 379, 389, 414, 519, 524.
 Zavadil Jan Jos. 47.
 Zbečno 130, 496.
 Zbítov 128.
 Zbislav 111.
 z Zboře Radnický Rudolf Vojtěch 66.
 Zborovy 56.
 Zbraslav 129, 276, 314, 476.
 Zbraslavice 109, 110, 116, 483.
 Zbýnice 102, 204.
 Zbytiny (Oberhaid) 108.
 Zdanský Matyáš Antonín 71.
 Zdebuzevy 99.
 Zdechovice 69, 351, 483.
 Zdeněk Matyáš Ign. 102.
 Zderaz 305.
 Zdětín 85.
 Zdíce 127.
 Zdislavice 99.
 Zdoňov (Merkelsdorf) 141.
 Zdouň 102.
 Zeleczský Frant. Fridrich 96.
 Zeleč (Seltisch) 77, 78.
 Zelenka Bartoloměj Michael 95, 262, 274, 450.
 Zelenka Ign. Karel 68, 72.
 Zelenka Mikoláš 49.
 Zeidler 140.
 Zeměchy 65, 496, 498.
 Zenckfey Ign. Frant. 134.
 Zertice 86.
 Zetliczer Kryšpín 123.

- Zetl Jan 213.
 Zezvoz (Schömeru) 379.
 Zak Bartoloměj 483.
 Ziegler Baltazar Ant. Juda Tadeáš 74.
 513.
 Zichr Jan Albin 122.
 Zima Matyáš Alexius 69.
 Zimmerbackl Engelbert 122, 123.
 Zimmerman Kryštof 74.
 Zimmerman Tomáš Jos. 40.
 z Zinzendorfu viz ze Sintzendorfu.
 Zišov 101.
 Ziatníky 101.
 Zlatníky České 73, 81, 83.
 Zlatníky Německé (Slatinice) 73.
 Zliv 85.
 Zlonice 64, 381, 398, 409, 484, 490, 522.
 Zlovětice (Lobeditz) 80.
 Znojemský Václ. Jos. 115.
 Zoesius 510.
 Zollitsch Ant. Ferd. 132.
 Zoth Jiří 53.
 Zruč 110, 115.
 Zubrnice 141.
 Zumberk (Sonnherg) 31, 38.
 Zunsande ze Sandberga Frant. Ign. 170.
 171, 173, 174, 215, 216.
 Zvěřina Jakub Jan 478.
 Zvíkovec 47, 128.
 Zvol 276.
 Zvoleněves 65, 409, 496.
 Zwetler Ambrož Ant. 38.
 Zwirtmayer Bernardin 33.
 Zabokliky (Schahoglück) 77, 78, 295.
 468.
 Zabolosy 94.
 Zacléf 141.
 Zákava 51.
 Zalkovský (Zialkowský) Frant. 35, 49.
 200, 204, 247.
 Zalkovský (Zialkowský) Matyáš Jos. 69.
 462.
 Zamberk 141.
 Zampach 141, 320.
 ze Zampachu Hložek Jan Maria 171, 178,
 174, 212, 213.
 Zandov (Sandau) 117, 121, 141.
 Zatec 77, 366, 432, 433, 474, 513.
 Ždánice 69, 93.
 Žďár (Saar) 49, 73, 76, 77, 478.
 Žďár Pluhův 37.
 ze Žitáru Johanna Eusebie Barbora provd.
 Millesimo, hrab. 41, 42.
 Ždikovec 103.
 Ždírec (Seelenz) 109, 110, 113.
 ze Žeberka (Seelberg) Vilém, bar. 104.
 Žebnice 181.
 Žebrák 127, 313.
 Žebro Ondřej Ant. 56.
 Žehušice 111, 291, 330.
 Želenice 64, 140.
 Železná 64, 482, 493, 496, 498.
 Želina (Seelau) 74.
 Želiv 110, 116, 344, 476.
 Želkovice 140.
 Želnava (Salnau) 31, 32, 372, 385, 388.
 391, 392, 395, 406, 443, 484, 491, 526.
 Žernoseky 140.
 Žežice 140.
 Žibohlavy 110, 111.
 Žibřidice (Seiffersdorf) 88.
 Židovice (Seidowitz) 73, 83.
 Žihle (Scheles) 77, 79, 448.
 Žihobec 104.
 Žichlínec (Sichelsdorf) 70, 249.
 Žilina 63.
 Žim 140.
 Žimutice 44.
 Žinkovy 56, 335.
 Žirovnice 35.
 Žitava 263.
 Žitovlice 85.
 Živanice 68.
 Žizelice 141.
 Žleby 109, 110, 111, 330.
 Žlutice (Luditz) 77, 80, 498.
 Zumberk 69, 409, 494, 513, 520.

Obsah.

Str.

1. Správa arcidiecése a statků arcibiskupských v době sedis-vakance	1
2. Jmenování, potvrzení a nastolení nového arcibiskupa	7
3. Objem a rozčlenění arcidiecése Pražské ve vikariaty a statiský přehled arcidiecése	29
4. Řízení arcidiecése	142
A.) Instrukce pro vikáře a faráře	142
B.) Konsistoř, její složení a obor působnosti	169
C.) Patenty konsistorní	187
D.) Popis arcidiecése, provedený r. 1700	191
E.) Vikáři, jejich povinnosti a působnost	194
5. Světici biskupové	206
6. Ústavy k vychovávání dorostu kněžstva světského	207
A.) Seminář arcibiskupský	207
B.) Papežsko-císařský konvikt u sv. Bartoloměje	216
7. Svěcení	221
8. Kněžstvo v duchovní správě	245
9. Kněži mimo duchovní správu	305
10. Život kněží. --- Kázeň	313
11. Farní benefícia	347
12. Pozůstalost kněží	462
13. Dávky církevní („cathedraticum“ a „seminaristicum“) . .	475
14. Pokladna solní (cassa salis): pokladna farářů (cassa parochorum)	479
15. Jméni zádušní a jeho správa. Služebníci chrámoví	484
Opravy a doplňky	529
Rejstřík	531

